

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२००८-०९

**STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2008-09**

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

**DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA**

MUMBAI

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२००८-०९

STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2008-09

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

किंमत : रु.१,१६०/-
Price : Rs.1,160/-

तांत्रिक अडचणींमुळे काही ठिकाणी मराठी अक्षरे योग्य प्रकारे मुद्रित झालेली नाहीत. अर्थबोध न झाल्यास कृपया प्रकाशन शाखा, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, ८ वा मजला, प्रशासकीय इमारत, मुंबई उपनगर जिल्हा, वांद्रे (पूर्व), मुंबई - ४०००५१ येथे संपर्क साधावा.
ईमेल - ropub.des@maharashtra.gov.in

प्रास्ताविक

‘राज्य सांख्यिकीय गोषवारा’ हे प्रकाशन २००८-०९ या वर्षाकरिता इंग्रजी व मराठी अशा दोन्ही भाषांत संयुक्तरित्या तयार करण्यात आले असून हा या मालिकेतील ३४वा अंक आहे. या प्रकाशनामध्ये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व आर्थिक बाबींची २००८-०९ या वर्षाकरिता माहिती देण्यात आली आहे. जेथे २००८-०९ या वर्षाची माहिती उपलब्ध नाही, तेथे अद्ययावत् उपलब्ध माहिती देण्यात आलेली आहे. हे प्रकाशन तयार करताना केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, नवी दिल्ली यांनी या प्रकाशनासंबंधात केलेल्या शिफारशीही विचारात घेण्यात आलेल्या आहेत.

२. महाराष्ट्र राज्य व त्यातील जिल्ह्यांच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करणा-यांना हे प्रकाशन ‘संदर्भ ग्रंथ’ म्हणून उपयुक्त होईल, अशी आशा आहे.

३. केंद्र शासन, राज्य शासन, विविध महामंडळे, स्थानिक संस्था आणि इतर संस्था यांचे विविध विभाग व कार्यालये यांनी आवश्यक ती माहिती प्रकाशनाच्या या अंकात समाविष्ट करण्याकरिता उपलब्ध करून दिली आहे. त्यांच्या सहकार्याबद्दल मी आभारी आहे.

मुंबई

दिनांक : सप्टेंबर, २०१४

अ.दी. देव

संचालक,

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय

मुंबई

P R E F A C E

This issue of 'Statistical Abstract of Maharashtra State' for the year 2008-09 (in English and Marathi) is the 34th in the series. In this publication, data on socio-economic characteristics of the State for the year 2008-09 is given. The data for the latest available year is given where the data for the year 2008-09 is not available. The recommendations of Central Statistical Organisation, New Delhi are also considered while preparing this publication.

2. I hope that this publication will be useful as 'Reference Book' to those interested in studying socio-economic aspects of Maharashtra and its districts.

3. I am thankful to the various departments and offices of the Central Government, State Government, Local Bodies and Other Organisations for extending their co-operation in supplying the requisite information for inclusion in this publication.

Mumbai

Dated : September, 2014

A.D. Deo

Director

Directorate of Economics & Statistics,
Mumbai

महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा
STATISTICAL ABSTRACT OF MAHARASHTRA STATE
(2008-09)

अनुक्रमणिका		CONTENTS	
तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
(i)	जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेविषयी टिप्पणी	XV	Note on reorganisation of districts in Maharashtra
(ii)	प्रास्ताविक	XVII	Introductory
(iii)	दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र (सामान्य माहिती, भारताशी तुलना)	1	Maharashtra State at a glance (General Information, comparison with India)
(iv)	निवडक विषयांवरील सारांशाचे तक्ते	7	Summary tables on selected topics
1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या		AREA AND POPULATION	
1.1	२००१ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या	21	Area and Population according to 2001 Population Census
1.2	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या (२००१)	24	Scheduled Castes Population (2001)
1.3	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या (२००१)	25	Scheduled Tribes Population (2001)
1.4	नवबौध्दांची लोकसंख्या (१९८१)	26	Neo Buddhist Population (1981)
1.5	१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दरवर्षीय चढउतार (२००१)	27	Decadal Variation in population since 1901 (2001)
1.6	गावे व शहरांची संख्या (२००१)	34	Number of Villages and Towns (2001)
1.7	खेड्यांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२००१)	36	Villages classified by population (2001)
1.8	शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२००१)	38	Towns/Urban agglomerations classified by population (2001)
1.9	शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या (२००१)	40	Population of towns, urban areas and rural areas (2001)
1.10	ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री-पुरुष (२००१)	49	Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area (2001)
1.11	मुख्यतः काम करणा-यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी (२००१)	55	Classification of main workers by industrial categories (2001)
1.12	लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण (२००१)	57	Distribution of population and workers by age group and sex (2001)
1.13	धर्मानुसार लोकसंख्या (२००१)	58	Population by religion (2001)
1.14	राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये (२००१)	59	Salient features of population by State (2001)
1.15	१ मार्च रोजीची जिल्हावार अंदाजित लोकसंख्या (२००२-२०११)	60	Districtwise projected population as on 1st March (2002-2011)
1.16	एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२००१)	61	Literacy rate of total population (2001)
1.17	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२००१)	62	Literacy rates of scheduled castes (2001)
1.18	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२००१)	63	Literacy rates of scheduled tribes (2001)
1.19	बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसाय गटानुसार वर्गीकरण (२००१)	64	Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions (2001)
1.20	राज्यातील बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे) (२००१)	67	Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to division, group etc.) (2001)

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
1.21	काम करणा-यांचे (शेतित्यतिरिक्त)औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण (१९९१)	70	Industrial classification of persons at work (other than cultivation) by divisions and major groups (1991)
1.22	वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योग घंघात काम करणा-यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण (१९९१)	80	Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry (1991)
1.23	बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणा-यांचे लिंग व काम करणा-यांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंदानुसार वर्गीकरण (१९९१)	82	Industrial classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity (1991)
1.24	काम न करणा-या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण (१९९१)	85	Classification of persons not at work classified by type of activity and sex (1991)
1.25	काम करणा-या व काम न करणा-या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण (१९९१)	86	Female workers and non-workers classified according to main activity and age groups (1991)
1.26	मुख्यतः काम करणा-या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण (१९९१)	88	Female main workers according to main activity by classified marital status. (1991)
1.27	कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची त्यांच्या बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार संख्या (१९९१)	90	Districtwise classification of households and household population by languages mainly spoken (1991)
1.28	महाराष्ट्रात स्थलांतरांचे कारण व शेवटचे निवासस्थान (२००१)	94	Migrants by place of last residence and reason for migration in Maharashtra. (2001)
1.29	महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणीचे ठिकाण यानुसार स्थलांतरितांची लोकसंख्या (२००१)	96	Migrants population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai (2001)
2. पर्यावरण सांख्यिकी		ENVIRONMENT STATISTICS	
2.1	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान	98	Temperature at different centres in Maharashtra State
2.2	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रांनुसार सापेक्ष आर्द्रता	99	Relative humidity at different centres in Maharashtra State
2.3	सामान्यपणे पडणा-या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी	100	Monthwise normal number of rainy days and rainfall
2.4	विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस	102	Rainfall at different centres
2.5	पावसाची कक्षा व कालावधी	126	Spread and range of rainfall
3. जीवनविषयक माहिती		VITAL STATISTICS	
3.1	नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	128	No. of Registered Births classified by sex and sex ratio at Births
3.2	ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण	130	No. of Registered Deaths classified by sex in Rural & Urban Area
3.3	नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची प्रमुख कारणानुसार संख्या	131	No. of Registered Deaths by principal causes
3.4	नोंदणी झालेले मृत्यूंची स्त्री-पुरुष लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या	132	No. of Registered Deaths by age and sex
3.5	बालमृत्यू दर व माताविषयक मृत्यूचे दर	133	Infant mortality rate and maternal mortality rate

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
3.6	महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्त्वाचे दर	134	Important vital rates in respect of Maharashtra State
3.7	जन्म दर, मृत्यू दर व बालमृत्यू दर	135	Birth rate, death rate and infant mortality rate
3.8	प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या	136	Number of deaths by principal causes
4. गृहनिर्माण			HOUSING
4.1	घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी (२००१)	138	Classification of houses according to use (2001)
4.2	वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या (२००१)	144	Households by number of rooms occupied (2001)
4.3	वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या (२००१)	148	Occupied residential houses and number of persons per house (2001)
4.4(A)	राहत्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२००१)	150	Distribution of households by predominant material of roof of houses occupied (2001)
4.4(B)	राहत्या घरांचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२००१)	156	Distribution of households by predominant material of wall of houses occupied (2001)
4.5	बेघर व संस्थात राहणारी लोकसंख्या (२००१)	162	Houseless and institutional population (2001)
5. शिक्षण			EDUCATION
5.1	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यता प्राप्त संस्था	164	No. of recognised institutions by type of education
5.2	फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संख्या	165	No. of educational institutions exclusively for girls by type of education
5.3	वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या	166	No. of schools according to classification
5.4	शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या	168	No. of School Teachers classified by Department
5.5	शाळेतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	170	No. of students by Department
5.6	अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	172	No. of scheduled castes students and by Department
5.7	अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	174	No. of scheduled tribes students by Department
5.8	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी	176	Institutions and enrolment by type of education
5.9	पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या	184	Enrolment of students and number of teachers
5.10	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या (३०.९.२०००)	188	Number of pupils in pre-primary, primary and secondary schools by standards (30.9.2000)
5.11	प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थातील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमानुसार संख्या	190	Number of pupils in primary and secondary (including Higher Secondary) institutions according to medium of instructions
5.12	प्रमुख परीक्षांचे निकाल, मार्च २००१	192	Examination results (Major examinations) March,2001
5.13	संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था	194	Technical Institutions by type of Institutions
5.14	शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता व उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या	196	Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Government industrial training institutions
5.15	तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेश क्षमता, नाव नोंदविलेले, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या	198	Number of Technical institutions, their intake capacity, enrolment, outturn and number of teachers by category of institutions
5.16	अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या	199	Intake in degree courses in Engineering by categories
5.17	अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	200	Number of students appeared and passed in final year examinations of engineering, technical and polytechnic colleges

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
6. जनता संपर्क			MASS COMMUNICATION
6.1	प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या	202	Number of newspapers, periodicals published in major languages
6.2	जिल्हावार छापखान्यांची संख्या	203	Number of printing presses by districts
6.3	छापखाने व निरनिराळ्या भाषातील नियतकालिके	204	Number of printing presses & No. of periodicals in different languages
6.4	प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके या विषयीची सांख्यिकी	210	Statistics of books and periodicals published
6.5	पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण	211	Classification of books and periodicals according to languages
6.6	प्रसिध्द झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी	212	Classification of books and periodicals published according to subjects
7. आरोग्य			HEALTH
7.1	वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय) संस्थांची संख्या	214	Number of Medical (Allopathic) Institutions
7.2	आयुर्वेदिक, युनानी व होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या	216	Number of Ayurvedic, Unani & Homeopathic Institutions
7.3	वैद्यकीय संस्थांमधील खाटांची संख्या	217	Number of beds in Medical Institutions
7.4	सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणा-या वैद्यकीय सुविधा	218	Medical facilities available through public and public aided institutions
8. कुटुंब कल्याण			FAMILY WELFARE
8.1	कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकित्सालयांची संख्या	220	Number of family welfare centres/clinics
8.2	महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम	221	Family Welfare Programme in Maharashtra
8.3	कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य	222	No. of family welfare centres operating and work done
9. समाज कल्याण सेवा			SOCIAL WELFARE SERVICES
9.1	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती	224	Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources
10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलिस, गुन्हे व न्याय)			SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIME AND JUDICIAL)
10.1	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिस ठाणी व पोलिसांची संख्या (रेल्वे धरुन व बृहन्मुंबई वगळून)	226	Police stations and police force in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)
10.2	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांवरील खर्च व त्यांची संख्या	228	Cost and strength of Police in Maharashtra
10.3	महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्याचे प्रयत्न धरुन)	230	Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State
10.4	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-१	232	Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-I
10.5	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-२	234	Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-II
10.6	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-१	236	Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-I
10.7	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-२	238	Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-II
10.8	बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता	240	Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai)

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
10.9	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-१	242	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai) Part-I
10.10	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२	246	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai) Part-II
10.11	अपील व मूळ अधिकारीता वापरणा-या न्यायालयीन अधिका-यांची संख्या	248	Number of judicial officers exercising appellate and original jurisdiction in Maharashtra State
10.12	महाराष्ट्र राज्यातील न्यायालयीन निर्णय दिलेली, नवीन आलेली व ज्यात दोषारोप करण्यात आले अशी प्रकरणे (मुंबई उच्च न्यायालयाच्या हद्दीतील)	249	Number of cases decided in and receipts and charges of the Court in the State of Maharashtra (territory subject to the High Court of Mumbai)
10.13	महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयात दाखल केलेल्या दिवाणी दाव्यांची संख्या, वर्णन व मूल्य	250	Number, description and value of civil suits instituted in the Civil Courts in the State of Maharashtra
10.14	महाराष्ट्रातील मूळ शाखेच्या अधिकार क्षेत्रातील दिवाणी प्रकरणांच्या चौकशीचे सर्वसाधारण निकाल	252	General results of the trial of civil cases of original jurisdiction in Maharashtra
10.15	महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी अपिल न्यायालयाचा कारभार	253	Business of the Civil Appellate Courts in Maharashtra State
10.16	महाराष्ट्रातील विविध वर्गांच्या न्यायाधिकरणात चौकशी चालू असलेल्या फौजदारी प्रकरणांचे सर्वसाधारण निकाल	254	General results of trials of criminal cases in the tribunals of various classes in Maharashtra
10.17	महाराष्ट्र राज्यातील फौजदारी प्रकरणाबाबत अपिले व फेरतपासणीचे सर्वसाधारण निकाल	256	General results of appeals and revisions in criminal cases in Maharashtra State
10.18	महाराष्ट्र राज्यात नोंदलेले गुन्हे	258	Number of offences reported in Maharashtra State
10.19	फौजदारी गुन्हाच्या बाबतीत दिलेल्या शिक्षा	260	Punishments inflicted in criminal cases in Maharashtra State
10.20	कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी	261	Prisoners confined in jails and subsidiary jails
10.21	कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची लिंगानुसार संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त). स्त्री-पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या	262	Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)
10.22	कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)	263	Numbers of convicts admitted into jails by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who has been previously convicted (for judicial convicts only)
10.23	तुरुंगामधील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च	264	Expenditure on guarding and maintaining the prisoners in jails
11. राज्य उत्पन्न		STATE INCOME	
11.1	घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक	266	State Income and per capita state income at factor cost and their indices
11.2	घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	267	Net State Domestic product at factor cost by sectors at current prices
11.3	घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	268	Net State Domestic product at factor cost by sectors at constant (1999-2000) prices

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
11.4	घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतीनुसार व स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक	269	Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (1999-2000) Prices
11.5	मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार	270	Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (1999-2000) Prices
11.6	स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे दरडोई उत्पन्न	271	Per capita Income in selected State/Union Territories of India at constant (1999-2000) prices
11.7	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न	272	State Income by Industry of origin at current prices
11.8	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	273	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at current prices
11.9	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न	274	State Income by Industry of origin at constant (1999-2000) prices
11.10	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	275	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at current prices
11.11	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक	276	Indices of State Income by Industry of origin at constant (1999-2000) prices
12. शेती			AGRICULTURE
12.1	जमिनीचा वापर	280	Land utilisation
12.2	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन	282	Area and outturn of principal crops
12.3	जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन	290	Area and average yield per hectare of High Yielding Varieties Crops
12.4	भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन	292	Average yield of important crops in India by States
12.5	वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०००-०१)	293	Number of Operational Holdings & Area according to Size Groups (Agriculture Census 2000-01)
12.6	धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०००-०१)	295	Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups (Agriculture Census 2000-01)
12.7	रासायनिक खतांचा वापर	296	Consumption of chemical fertilizers
12.8	शेतीची यंत्रे आणि अवजारे (पशु गणना-२००३)	298	Agricultural machinery and implements (Livestock Census 2003)
12.9	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनाचे निर्देशांक	300	Index numbers of production of principal crops in Maharashtra State
12.10	मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र	302	Districtwise area under major crops
12.11	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्रांचे निर्देशांक	304	Index numbers of area of principal crops in Maharashtra State
12.12	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनांचे निर्देशांक	306	Index numbers of average yield of principal crops in Maharashtra State
12.13	जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन	308	Area bounded in each district
12.14	वहितीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र (कृषी गणना २०००-०१)	309	Number of operational holdings and area operated (Agriculture Census 2000-01)

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
13. जलसिंचन		IRRIGATION	
13.1	सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र	312	Area irrigated by different sources of irrigation
13.2	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र	313	Gross area irrigated and gross cropped area
13.3	विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र	314	Irrigated area under different crops
13.4	बागायती विहिरींची एकूण संख्या	316	Total number of irrigation wells
13.5	निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र	317	Irrigation potential created and actual Irrigated area
14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय		ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING	
14.1	जिल्हावार पशुधनाची संख्या (पशुगणना-१९९७)	320	Livestock in each district (Livestock Census 2003)
14.2	पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा	324	Infrastructural facilities in Animal Husbandry
14.3	पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम	326	Work done by Veterinary Institutions
14.4	दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्राची संख्या व त्यांची क्षमता	328	No. of milk plants and milk chilling centres and their capacity
14.5	उपचार केलेल्या व खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या	330	Animals treated and castrated
14.6	पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या	334	Number of Veterinary Institutions
14.7	पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती	335	Miscellaneous statistics relating to animal husbandry
15. वनशास्त्र व लाकूडतोड		FORESTRY AND LOGGING	
15.1	मालकीनुसार वनक्षेत्र	338	Area under forest classified by ownership
15.2	प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य	340	Quantity and Value of Major Forest Produce
15.3	आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र	342	Forest area protected from fire and cattle grazing
15.4	महत्त्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र	342	Plantation of important species
15.5	वनांपासून महसूल व वनांवरील खर्च	343	Revenue from and expenditure on forests
15.6	निरनिराळ्या प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र	344	Area under different types of forests
16. मत्स्यव्यवसाय		FISHERIES	
16.1	मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी	348	Fish catch and landings by group of species
16.2	पकडलेल्या मासळीचा वापर (सागरी व भूजल)	350	Disposition of Fish Catch (Marine and Inland)
16.3	खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे	351	Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured at different centres
16.4	मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती	352	Miscellaneous statistics relating to fisheries
16.5	सागरी मत्स्योत्पादन	353	Marine fish production
16.6	प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन	354	Varietywise marine fish production
16.7	निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घारूक किंमती (वार्षिक)	356	Average annual wholesale (Boatside) prices of marine fish of various varieties
16.8	मासळीच्या प्रमुख प्रकारच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)	358	Percentage share of prominent varieties in total valuation of fish production

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
17. सहकार		CO-OPERATION	
17.1	सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	360	Selected Statistics of all Co-op. Societies
17.2	प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण	362	Co-operative Societies and Banks Classified by types
17.3	कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य	366	Operation of agricultural credit and multipurpose societies
17.4	बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार	368	Operation of Non-agricultural credit societies
17.5	सहकार भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी	370	Selected Statistics of State Co-op. Land Development Bank
17.6	मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी	371	Selected Statistics of Central Co-operative Banks
17.7	राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी	372	Selected Statistics of Apex State Marketing Federation
17.8	मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी	373	Selected Statistics of Central consumers stores
17.9	मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	373	Selected Statistics of Labour Contract Societies
17.10	प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	374	Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies
17.11	दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	375	Selected Statistics of Dairy and Milk supply Co-op. Societies
17.12	महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षनिहाय निवडक सांख्यिकी	375	Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State
17.13	औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	376	Selected Statistics of Industrial Co-op. Societies
17.14	कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार	378	Operations of agricultural and Non-agricultural credit apex central institutions
17.15	सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार	380	Operations of Co-operative marketing societies
17.16	सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार	382	Operations of Co-operative productive enterprises
17.17	इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार	384	Operations of other Co-operative societies
18. खाण व दगड खाणकाम		MINING AND QUARRYING	
18.1	खनिज उत्पादन, त्यांचे मूल्य व एकूण खाणी	388	Mineral production, its value and total mines
19. वस्तुनिर्माण		MANUFACTURING	
19.1	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	392	Number of Registered Factories
19.2	निर्मित करणा-या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार	393	Production and employment of manufacturing industries
19.3	खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा	394	Amount of grants and loan disbursed to various Industries by Khadi and Village Industries Board
19.4	औद्योगिक क्षेत्रातील भूखंड विकास	396	Industrial Area Estates Developed
19.5	चालू कारखान्यांतील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण	398	Distribution of working factories according to working strength
19.6	३१ डिसेंबर २००२ रोजी संपणा-या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटांनुसार संख्या	400	Number of working factories and average daily employment in major group of industries during the year ending 31st December 2002

क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
19.7	महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन	409	Industrial Production in Maharashtra
19.8	वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गैरगणना)	410	Annual survey of industries (Census + Non-census)
20. वीज व ऊर्जा		ELECTRICITY AND POWER	
20.1	महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर	414	Supply and Consumption of electricity in Maharashtra State
20.2	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या	415	Number of Towns/Villages Electrified
20.3	उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर	416	Consumption of Electricity power by uses
21. व्यापार		TRADE	
21.1	लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात	418	Import and Export of selected commodities by rail and water
21.2	मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल	419	Imports into Mumbai port and Exports from Mumbai port
22. परिवहन		TRANSPORT	
22.1	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने	424	Number of Motor Vehicles Registered by District in the State
22.2	निरनिराळ्या विभागांच्या देखभाली खालील रस्ते	426	Roads maintained by various Authorities in the State
22.3	वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या	428	Number of accidents by type of vehicles
22.4	राज्यमार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती	430	Progress of Maharashtra State Road Transport Corporation Commercial Wing
22.5	प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण	431	Districtwise Road length classified by categories
22.6	३१ मार्च, २००८ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी	432	Railway's route length as on 31st March 2001 in the State
22.7	वर्गवारीनुसार रस्त्याची लांबी	433	Road length according to different classes
22.8	पृष्ठभागाच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी	434	Road length according to surface type
22.9	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती	435	Operation of Maharashtra State Road Transport Corporation
22.10	मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन	436	Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and Merchant) which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls
22.11	मुंबई येथील मेरीवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरुस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन	436	Number and Tonnage of vessels docked in Mere Weather and Huges dry docks in Mumbai
22.12	मुंबई बंदरातून येणा-या व जाणा-या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)	437	Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)
22.13	महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक	439	Passengers Traffic at the minor ports of Maharashtra State
22.14	महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल	440	Cargo (imports and exports) handled at minor ports of Maharashtra State
22.15	निरनिराळ्या विमानतळांवरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक	441	Passengers and freight traffic originating at various airports
22.16	वाणिज्यिक वाहनांच्या दैनिक सरासरी वाहतूक सघनतेनुसार रस्ते लांबी (वर्गवार विभागणी)	442	Road length according to daily average of the traffic intensity (classwise) of commercial vehicles

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
	23. पणन व साठवणूक		MARKETING AND STORAGE
23.1	जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या	444	Number of regulated markets by districts
23.2	गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता	445	Number and capacity of storage units
23.3	शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता	446	Number and capacity of State owned warehouses
23.4	निवडक वस्तूंची संस्थांद्वारे वसुली	448	Procurement of selected commodities by agencies
23.5	अधिकृत शिधावाटप दुकाने	450	No. of authorised Fair Price Shops
	24. संपर्क साधने		COMMUNICATIONS
24.1	टपाल व तार घरे	452	No of Postal Institutions
	25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक		TOURISM AND CIVIL AVIATION
25.1	मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक	454	Foreign Tourists disembarking at Mumbai
25.2	उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या	456	Number of flying clubs, Planes and persons trained
	26. कामगार व सेवायोजन		LABOUR AND EMPLOYMENT
26.1	दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार	458	Number of commercial establishments, shops and workers employed
26.2	सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	459	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in public sector
26.3	खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	460	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in private sector
26.4	माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या कर्मचा-यांचे वर्षवार अभिवेदन	462	Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen
26.5	रोजगार व विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	463	Registration, placings and vacancies notified by Employment and self-employment Guidance Centres
26.6	उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार	464	Industrywise Employment
26.7	खाणी/मळे/बंदरे इत्यादी मधील रोजगार	465	Employment in Mines/Plantation/Harbours, Ports, etc.
26.8	खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार	466	Estimated Employment in Private and Public Sector
26.9	राज्य लोक सेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या	467	Number of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission
26.10	महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतीची संख्या	468	Industrial Injuries in Maharashtra State
26.11	अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम	469	Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
26.12	उद्योगानुसार संप व टाळेबंदीची संख्या	470	Industrywise Number of strikes and lockouts
26.13	औद्योगिक तंटे	471	Industrial disputes
26.14	सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना	472	Distribution of Trade Unions according to their membership size
26.15	शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन	473	Wages paid to Agricultural and skilled labourers for the year
26.16	कारखान्यांत काम करणा-या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसूतीविषयक फायदे	474	Yearwise number of female workers employed in factories and maternity benefits given

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
26.17	सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादक कारखान्यांतील निवडक केंद्रांतील गैरहजेरी	475	Absenteeism in Cotton Textiles and Engineering industries at selected centres
26.18	श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे	477	Cases decided under Workmen's Compensation Act, 1923
26.19	नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी	478	Number of Registered Trade Unions and Membership, income, expenditure and funds
26.20	महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील कर्मचा-यांची संख्या	479	No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State
26.21	राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)	480	Districtwise No. of employees by sex in State Government, Zilla Parishads and Municipal Councils (Excluding vacant posts)
26.22	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००२)	481	Districtwise and Classwise State Government employees (Census of Employees-2002)
26.23	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००२)	482	Districtwise and Classwise Zilla Parishad employees (Census of Employees-2002)
26.24	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००२)	483	Districtwise and classwise Municipal Council employees (Census of Employees-2002)
27. बँका		BANKING	
27.1	जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये	486	Districtwise Commercial Banking Offices
27.2	लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण	502	Commercial Banking Offices classified according to population range
27.3	वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवठ्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण	504	Districtwise and occupationwise classification of outstanding credit of Scheduled Commercial Banks
27.4	मार्च २००१ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी आणि कर्जे	514	Deposit and advances of Scheduled Commercial Banks by State for March ending 2001
27.5	वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च, २००८ रोजी)	516	Number of Offices of Scheduled, Non-scheduled and Co-operative Banks (As on 31st March, 2008)
28. लोकवित्त		PUBLIC FINANCE	
28.1	महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल	518	Total Revenue of Maharashtra Government
28.2	महसुली लेख्यातून केलेला खर्च	519	Expenditure from Revenue Accounts
28.3	भांडवली अर्थसंकल्प	520	Capital Budget
28.4	एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती	521	Overall Budgetary Position
28.5	एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी	522	Percentage distribution of total expenditure into different purpose categories
28.6	आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी	523	Percentage distribution of Government expenditure according to economic classification
28.7	वस्तूनुसार अबकारी महसूल	524	Excise Revenue by Commodities
28.8	निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न	525	Number of Returns & Net Income by range of Net Income
28.9	कर उत्पन्न गटानुसार कर मागणी व कर दात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्न	526	Number of Returns, Income Returns, Tax payable by status and Returned Income range

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
28.10	उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न व एकूण कर	528	Number of Returns Gross Income and Gross Tax by source of Income
28.11	कपात/सुटीच्या प्रकारानुसार कपात/सूट किंवा सवलत	529	Deductions/rebates and relief by nature of deducton/rebate
28.12	राज्यातील अल्पबचत योजना	530	Small Savings Scheme in the State
28.13	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र	531	Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State
28.14	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र	534	Statement of Revenue expenditure of Maharashtra State
28.15	महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च	538	Receipts and expenditure on revenue and capital accounts
28.16	प्रशासकीय विभागांचे उत्पन्न व खर्च लेखा	540	Income and outlay account of Administrative Departments
28.17	शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा	542	Production account of departmental enterprises
28.18	सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा	544	Capital finance account of General Government
28.19	वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	546	Transactions in goods and services and transfers- Capital accounts of Government administration and departmental commercial undertakings
28.20	शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	548	Changes in financial assets : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings
28.21	शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	548	Changes in financial liabilities : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings
28.22	रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	550	Cash and capital reconciliation : account of Government Administration and departmental commercial undertakings
29. किंमती आणि निर्देशांक			PRICES AND INIDICES
29.1	मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती	554	Wholesale prices of certain agricultural and other essential commodities at Mumbai market
29.2	वस्तूंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक	558	All India index numbers of wholesale prices by groups and sub-groups of commodities
29.3	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	560	Consumer price index numbers for the working classes of selected centres in the State
29.4	नागरी श्रमिकेतर कर्मचा-यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	570	Consumer price index numbers for urban non- manual employees
29.5	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	571	Consumer price index numbers for the working class at selected centres in the State
29.6	निवडक केंद्रांचे नागरी श्रमिकेतर कर्मचा-यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	573	Consumer price index numbers for urban non-manual employees for selected certres
29.7	औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	573	All India Consumer price index numbers for industrial workers
29.8	महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेती मालाच्या घाऊक किंमती	574	Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State
29.9	सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती	581	Prices of gold and silver in Mumbai market
29.10	महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	582	Consumer price index numbers for agricultural labourers in Maharashtra

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
29.11	महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	583	Retail price index numbers for urban Maharashtra by groups of commodities
29.12	महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	584	Retail price index numbers for rural Maharashtra by groups of commodities
30. पंचवार्षिक योजना		FIVE-YEAR PLAN	
30.1	पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील खर्च	586	Expenditure under five-year and annual plans
30.2	राज्य/केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते नवव्या पंचवार्षिक (१९९७-२००२) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद /खर्च	590	Per capita plan outlay/expenditure of states/UTs from first (1951-56) to Ninth Five Year Plan (1997-2002)
30.3	राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना	602	State plan and centrally sponsored programmes
31. संयुक्त भांडवली संस्था		JOINT STOCK COMPANIES	
31.1	कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था	604	Companies at work newly registered and liquidated
31.2	संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या	605	Number of Joint stock companies
32. सार्वजनिक अंगीकृत		PUBLIC UNDERTAKINGS	
32.1	महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज व कारखान्यांची संख्या	608	No. of Units and Amount of loan advanced by Maharashtra State Financial Corporations to industries
32.2	गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे	609	Loans received and houses constructed by the Housing Development Board
32.3	महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्यविषयक सांख्यिकी	612	Statistics relating to selected achievements of Maharashtra Agro-Industries Development Corporation
33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी		PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS	
33.1	जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च	617	Area, population, membership, income and expenditure of Zilla Parishads
33.2	जिल्हा परिषदांचे प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न	618	Income of Zilla Parishads by Major Heads
33.3	जिल्हा परिषदांचा प्रमुख शीर्षानुसार खर्च	619	Expenditure of Zilla Parishads by Major Heads
33.4	जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समित्यांची संख्या	620	Number of Gram Panchayats and Panchayat Samities by Districts
33.5	लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या-१९९९	621	Number of electorals for Lok Sabha and Vidhan Sabha-1999
33.6	लोकसभेच्या व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा	622	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by Districts
33.7	विधानसभा १९९९ च्या निवडणुकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा	624	Election to the Vidhan Sabha 1999 votes polled, percentage of votes polled and seats won according to parties
33.8	लोकसभा व विधानसभा १९९९ मधील निवडणुकीत झालेले मतदान	630	No. of votes polled in the latest Lok Sabha and Vidhan Sabha Elections of 1999

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
33.9	भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा-१९९९	631	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats in India-1999
33.10	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च	632	Income and expenditure of Village Panchayat
33.11A	जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिका यांचे उत्पन्न	634	Districtwise income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations
33.11B	नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न	636	Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations
33.12A	जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिकांचे खर्च	650	Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations
33.12B	नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचा खर्च	652	Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards and Corporations
34. संकीर्ण		MISCELLANEOUS	
34.1	रेडक्रॉस संस्थांची जिल्हानिहाय शाखा, सभासद व प्रथमोपचार स्वयंसेवक संस्था	668	Red-Cross branches, their membership and First Aid posts by districts
34.2	रेडक्रॉस संस्थांचे जिल्हावार उत्पन्न व खर्च	669	Income and expenditure of Red-Cross Societies by district
34.3	महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्राम गृहे व कक्ष संख्या	670	Number of Rest Houses and Dak Bangalows by district
34.4	बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार (पाचवी आर्थिक गणना, २००५)	671	Number of non-agricultural Establishments and Employment (Fifth Economic Census, 2005)
34.5	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या	672	Number of licences granted in each district under the Mumbai Money-Lenders Act, 1946
34.6	जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहाराची माहिती	673	Transactions of licensed money-lenders in each district
34.7	भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी	674	Financial statistics relating to the Reserve Bank of India
34.8	नोंदलेल्या दस्तऐवजांची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मूल्य	676	Number and description of registered documents and value of property transferred
34.9	महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या	677	Number of marriages registered in the State of Maharashtra

महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेविषयी टिप्पणी

परभजी व भंडारा या जिल्ह्यांची पुनर्रचना उरूना अगुजे मे "हिंगोली" व "जोंदिया" हे दोन नवे जिल्हे दिनांज १ मे, १९९९ पासून निर्माज उरज्यात आले आहेत.

नवनिर्मित जिल्ह्यांची आकडेवारी ज्या बाबतीत उपलब्ध झाली त्याबाबतीत ती या पुस्तिकेत वेगळी दाखविण्यात आलेली आहे.

Note on Reorganisation of Districts in Maharashtra

Two new districts "Hingoli" and "Gondia" have been created, with effect from 1st May, 1999 by reorganising then existing districts of Parbhani and Bhandara respectively.

The data for the newly created districts wherever available is reported separately in this issue.

प्रास्ताविक

०.१ महाराष्ट्र राज्य १९६० मध्ये स्थापन झाल्यापासून “राज्य सांख्यिकी गोषवारा” हे प्रकाशन प्रकाशित करण्यात येते. त्या मालिकेतील हा तेहतिसावा अंक आहे. हा गोषवारा प्रसिध्द करण्याचा हेतू हा की, त्यामुळे राज्यातील शक्य तितक्या जास्तीत जास्त सार्वजनिक व आर्थिक बाबींच्या पार्श्वभूमीवरील आकडेवारी उपलब्ध व्हावी आणि तसेच ह्या गोषवा-याची उपयुक्तता फक्त संदर्भ पुस्तिका म्हणून नसून संशोधनाकरिता, नियोजनाकरिता राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करण्याच्या दृष्टीनेही तो उपयुक्त ठरेल. यामध्ये देण्यात आलेली जास्तीत जास्त माहिती शक्यतो जिल्हानिहाय असून त्यामुळे जिल्ह्याजिल्ह्यातील तुलना करणे शक्य होईल. तसेच ह्यात दिलेल्या काही सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रातील निरनिराळ्या वर्षांच्या आकडेवारीच्या मालिकेवरून त्या त्या क्षेत्रातील झालेले बदल अभ्यासण्यास मदत होईल.

०.२ प्रकाशित होणारा हा अंक २००८-०९ वर्षाचा असून त्यातील अधिकांश माहिती शक्य तेवढी २००८-०९ वर्षाची आहे. २००८-०९ ची माहिती उपलब्ध नसल्यास उपलब्ध असलेल्या अद्ययावत वर्षाची माहिती देण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे २००८-०९ वर्षापर्यंतच्या वर्षवार माहितीची मालिका ह्यात दिलेली आहे. ह्या गोषवा-यात प्रस्तुत केलेली माहिती मूलतः राज्य सरकार व केंद्र सरकारच्या विविध विभागांत तसेच स्थानिक संस्थांत संकलित करण्यात येते. हे विभाग अशी माहिती तयार करून अलिकडील वर्षासाठी अस्थायी माहिती उपलब्ध करून देतात व नंतर ही अस्थायी माहिती अंतिम करण्यात येते. तेव्हा पूर्वी दिलेल्या माहितीपेक्षा ह्या अंतिम माहितीत थोडाफार फरक आढळतो, ह्या कारणामुळे ह्या गोषवा-यात प्रकाशित झालेली माहिती संचालनालयाच्या इतर प्रकाशनांतील (उदा. महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी, महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी) किंवा ह्यापूर्वी प्रकाशित झालेले सांख्यिकी गोषवा-यांचे अंक ह्यात प्रकाशित झालेल्या माहितीशी जुळते असे नाही.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

०.३ ही माहिती दोन भागांत विभागली आहे. पहिल्या भागात राज्याविषयी सर्वसाधारण माहिती दिली आहे. दुस-या भागामध्ये लोकसंख्या, कृषि इत्यादी विविध विषयांवरील आकडेवारी देण्यात आली आहे. प्रत्येक बाबीसमोर महाराष्ट्र आणि भारत यांची आकडेवारी कोणत्या वर्षाची आहे हे नमूद करण्यात आले आहे. काही बाबतीत हा काळ एकच नसतो. त्यावेळी भारतासाठी अद्ययावत उपलब्ध असलेल्या वर्षाची/काळाची आकडेवारी देण्यात येऊन तुलनात्मक अभ्यासासाठी महाराष्ट्राची त्याच वर्षाची / काळाची आकडेवारी देण्यात आली आहे. तसेच ह्यात टक्केवारीने देशातील आकडेवारीत महाराष्ट्राचा किती हिस्सा आहे हेही दर्शविले आहे.

०.४ बाब क्रमांक ५.१ मध्ये दिलेल्या कारखाने आणि रोजगारविषयक माहितीमध्ये संरक्षणविषयक कारखाने समाविष्ट आहेत. बाब क्रमांक ९.२ मध्ये दर १०० चौ. किलोमीटरमागे दिलेली रस्त्यांची लांबीविषयक माहिती भारत सरकारच्या वाहतूक आणि जहाज खात्याकडून पुरविली गेली आहे. बाब क्रमांक १० मध्ये दाखविण्यात आलेले अंदाजित राज्य उत्पन्न आणि राष्ट्रीय उत्पन्न सुधारित मालिकेनुसार दाखविले आहे. भारताकरिता अंदाजित राष्ट्रीय उत्पन्न आणि एकूण निव्वळ देशांतर्गत उत्पन्नसुध्दा दिलेले आहे.

INTRODUCTORY

0.1. This is the Thirty-third issue of the Statistical Abstract of Maharashtra State which is being published since the formation of state in 1960. The purpose of publishing this Abstract is to present background statistical material on as many socio-economic characteristics of the State as is possible so that the Abstract may prove useful not only as a reference book but also for research, planning or further socio-economic studies about the State. The information is, to the extent feasible, presented districtwise for interdistrict comparison. Some social and economic statistics are presented over a series of years to study changes in these fields.

0.2. The present issue relates to the year 2008-09 and the detailed data are published for the year 2008-09 wherever such data were available. Wherever data for 2008-09 were not available, the data for latest available year are given. Also, yearly series up to the year 2008-09 are presented. The statistical data presented in this Abstract are initially compiled by various departments of the State Government, Government of India, Local Bodies, etc. These departments usually prepare and release provisional figures for recent years. These provisional figures are in the process of finalisation and ultimately when they are finalised, they are slightly different from the provisional figures released earlier. For this reason, the data published in the other publications of this Directorate, viz., “Handbook of Basic Statistics of Maharashtra State”, “Economic Survey of Maharashtra” or the earlier issue of the Statistical Abstract may not exactly tally with those published in this Abstract.

MAHARASHTRA AT A GLANCE

0.3. This table is divided into two parts. In the first part, some general particulars about the State are given. In the second part, the statistics on various subjects, such as population, agriculture, etc. are presented along with the corresponding figures relating to the country. In some cases where the period to which the figures concerning Maharashtra and India, respectively relate, is not identical, the data for latest available year for India is shown and comparison of Maharashtra with India is made with reference to this period. The statement also gives percentage share of Maharashtra with the figures relating to the country.

0.4. The information regarding factories and employment shown against item 5.1 is inclusive of defence factories. Road length per 100 Sq. km.. of area shown against item 9.2 is quoted from the information supplied by the Ministry of Transport and Shipping. The estimates of State Income and National Income given against item No. 10 are according to revised series. For India, estimate of National Income and Net National Domestic Product is shown.

सारांश तक्ते

०.५. सारांशविषयक तक्त्यात काही महत्त्वाच्या विषयांवरील माहिती दिलेली आहे. यातील माहिती १९६०-६१ ह्या वर्षासाठी व त्यानंतर संदर्भ वर्षापर्यंत दर दहा वर्षांच्या अंतराने देण्यात आली आहे.

०.६. यापुढे सांख्यिकीय माहितीचे विषयवार तक्ते दिले आहेत. या तक्त्यात जिल्हावार माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकीय संघटनेने सुचवल्याप्रमाणे विषयाची व त्याखालील तक्त्यांची मांडणी करण्यात आली आहे.

SUMMARUY TABLES

0.5 Summary tables of some important topics have been presented here. The data are presented in the form of series for 1960-61 and thereafter at an interval of ten years till the year of refenence.

0.6. Statistical tables on various subjects are presented thereafter. Districtwise data are depicted in these tables. The tables are grouped under various subjects and are arranged as per recommendations made by the Central Statistical Organisation.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र / MAHARASHTRA STATE AT A GLANCE

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	परिमाण (3)	माहिती Particulars (4)	Unit (3)	Item (2)
	भौगोलिक स्थान—				Location
1	उत्तर अक्षांश	अंश	15.45 to 22.00	Degree	North latitude
	पूर्व रेखांश	..	72.45 to 80.45	Degree	East longitude
2	विभाग	संख्या	6	Number	Divisions
3	जिल्हे	..	35	Do.	Districts
4	तालुके	..	353	Do.	Talukas
5	शहरे / शहर संकुले	..	378	Do.	Cities and Towns
6	एक लाख लोकसंख्येहून अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे	..	33	Do.	Cities having more than one lakh Population
7	गावे (i) वस्ती असलेली	..	41,095	Do.	villages—(i) Inhabited
	(ii) वस्ती नसलेली	..	2,616	Do.	(ii) Uninhabited
8	क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	3,07,713	Sq. Km.	Area
9	किना-याची लांबी	किलोमीटर	720	Kilometres	Length of the coast-line
10	शेती—(२००७-०८)				Agriculture—(2007-08)
	पेरणी/लावणी केलेले निव्वळ कसलेले क्षेत्र	हजार हेक्टर	17,473	Thousand Hectares	Net area sown
	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	..	22,655	Do.	Gross cropped area
	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	..	4,037	Do.	Gross irrigated area
11	एकूण पशूधन (२००७)*	हजार	37,211	Thousand No	Total Live stock (2007)*
12	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र (२००८-०९)*	चौ. कि. मी.	61,939	Sq. Km.	Total forest area (2008-09)*
13	कारखाने—(२००८)*				Factories— (2008)*
	चालू कारखाने	संख्या	132,718	Number	Working factories
	कामगारांची दैनिक सरासरी	हजार	1,393	Thousand	Average daily number of workers
14	वीज—(२००८-०९)*				Electricity—(2008-09)*
	विजेचा एकूण वापर	दशलक्ष कि. वॅ.	72,994	Million Kwh.	Total Electricity consumed
15	राज्य उत्पन्न—(२००८-०९)				State Income—(2008-09)
	(i) चालू किंमतीनुसार निव्वळ उत्पन्न	कोटी रुपये	5,97,542 ⁺	Rs. Crore	Net Income at Current Prices
	(ii) चालू किंमतीनुसार दरडोई निव्वळ उत्पन्न	रुपये	54,867 ⁺	Rs. Crore	Per capita net income at Current Prices
16	रस्त्यांची लांबी —(२००८-०९)				Road length—(2008-09)
	(i) एकूण	कि. मी.	2,37,668*	Kilometres	Total
	(ii) पृष्ठांकित	कि. मी.	2,15,090*	Kilometres	Surfaced

+ प्रारंभिक अंदाज / Priliminary estimates

* अस्थायी / Provisional

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	भारत India	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (टक्केवारी) Comparison of Maharashtra with India (Percentage)	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(5)	(6)	(3)	(2)	
1.	लोकसंख्या (२००१ ची जनगणना)*						Population (2001 Census)*
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या (ब) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार .. टक्के	55,778 57.57	7,42,491 72.18	7.5 ..	Thousand Percentage	(a) Rural Population (b) Percentage of rural population to total population
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या (ब) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार .. टक्के	41,101 42.43	2,861,20 25.82	14.3 ..	Thousand Percentage	(a) Urban Population. (b) Percentage of Urban population total population
1.3	(अ) एकूण लोकसंख्या (१) पुरुष (२) स्त्रिया	.. हजार .. हजार .. हजार	96,879 50,401 46,478	10,28,610 5,32,157 4,96,454	9.4 9.5 9.4	Thousand Do. Do.	(a) Total Population (i) Male (ii) Female
1.4	अनुसूचित जाती (अ) एकूण लोकसंख्या (ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार .. टक्के	9,882 10.2	1,66,636 16.2	5.9 ..	Thousand Percentage	Scheduled Castes (a) Total Population (b) Percentage of above * population to total population
1.5	अनुसूचित जमाती (अ) एकूण लोकसंख्या (ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार .. टक्के	8,577 8.9	84,326 8.2	10.2 ..	Thousand Percentage	Scheduled Tribes (a) Total Population (b) Percentage of above * population to total population
1.6	(अ) एकूण मुख्यतः काम करणारे (ब) एकूण मुख्यतः काम करणा-यांचे * एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	.. हजार .. टक्के	3,474 35.9	3,13,005 30.4	11.1 ..	Thousand Percentage	(a) Total Main Workers (b) Percentage of total main workers to total population
1.7	(अ) सीमांतिक काम करणारे (ब) सीमांतिक काम करणा-यांचे * एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	.. हजार .. टक्के	6,425 6.6	89,230 8.8	7.2 ..	Thousand Percentage	(a) Marginal workers (b) Percentage of marginal workers to total population
1.8	(अ) एकूण काम न करणारे (ब) एकूण काम न करणा-यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	.. हजार .. टक्के	55,705 57.5	6,26,376 60.8	8.9 ..	Thousand Percentage	(a) Total non-workers (b) Percentage of total non-workers to total population
1.9	लोकसंख्येची घनता	.. दर चौरस कि.मी. मागे लोकसंख्या	315	324	..	Persons per sq. km.	Density of population
1.10	साक्षरतेचे प्रमाण— (१) पुरुष (२) स्त्रिया (३) एकूण	... टक्के ... टक्के ... टक्के	85.97 67.03 76.88	75.26 53.67 64.83	Percentage Percentage Percentage	Literacy proportion (i) Male (ii) Female (iii) Persons
1.11	स्त्री-पुरुष प्रमाण	.. दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या	922	933	..	Females per 1,000 males.	Sex ratio
1.12	१९९१-२००१ मध्ये झालेली टक्के शेकडा वाढ	.. टक्के	22.73	22.66	..	Percentage	Percentage growth of population during 1991-2001

* मणिपूर राज्यातील सेनापती जिल्ह्यातील माओ-मारम, पाओमाटा आणि पुरुल हे उपविभाग वगळून / Excludes Mao-Maram, Paomata and Purul sub divisions of Senapati district of Manipur

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
2. शेती (२००८-०९)*						Agriculture (2008-09)*	
2.1	कसलेले निव्वळ क्षेत्र	.. हजार हेक्टर	17,426	1,41,364	12.3	Thousand Hectares	Net area sown
2.2	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	.. टक्के	56.63	43.00	--	Percentage sown to geographical area	Percentage of net area
2.3	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	.. हजार हेक्टर	22,429	1,95,104	11.5	Thousand Hectares	Gross cropped area
2.4	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	.. हजार हेक्टर	3,970	88,419	4.5	,,	Gross irrigated area
2.5	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्राची लागवडी खालील स्थूल क्षेत्राशी टक्केवारी	..	17.7	45.3	--	Percentage	Percentage of gross irrigated area to gross cropped area
प्रमुख पिकाखालील क्षेत्र (२००६-०७ ते २००८-०९ या वर्षाची सरासरी)						(Average for years 2006-07 to 2008-09)	
2.6	तांदूळ हजार हेक्टर	1,543	44,422	3.5	Thousand Hect.	Rice
2.7	गहू हजार हेक्टर	1169	27,929	4.2	Do.	Wheat
2.8	ज्वारी हजार हेक्टर	4,279	7,923	54.0	Do.	Jawar
2.9	बाजरी हजार हेक्टर	1,200	9,277	12.9	Do.	Bajri
2.10	एकूण तृणधान्ये हजार हेक्टर	9,022	1,00,562	9.0	Do.	All cereals
2.11	एकूण कडधान्ये हजार हेक्टर	3,659	22,973	15.9	Do.	All pulses
2.12	एकूण अन्नधान्ये (तृणधान्ये व कडधान्ये).. हजार हेक्टर	12,681	1,23,536	10.3	Do.	All foodgrains (cereals and pulses)
2.15	भूईमूग हजार हेक्टर	395	6,024	6.6	Do.	Groundnut
2.13	ऊस (तोडणी क्षेत्र) हजार हेक्टर	903	4,874	18.7	Do.	Sugarcane(H)
2.14	कापूस (रुई) हजार हेक्टर	3149	9,322	33.8	Do.	Cotton (Lint)
प्रमुख पिकांचे उत्पादन (२००६-०७ ते २००८-०९ या वर्षाची सरासरी)						Outturn of principal crops (Average for years 2006-07 to 2008-09)	
2.16	तांदूळ हजार टन	2,623	96,410	2.7	'000 tonnes	Rice
2.17	गहू हजार टन	1,919	78,352	2.4	Do.	Wheat
2.18	ज्वारी हजार टन	3,712	7,441	49.9	Do.	Jawar
2.19	बाजरी हजार टन	949	9,094	10.4	Do.	Bajri
2.20	एकूण तृणधान्ये हजार टन	10,859	2,13,000	5.1	Do.	All cereals
2.21	एकूण कडधान्ये हजार टन	2,330	14,509	16.1	Do.	All pulses
2.22	एकूण अन्नधान्ये हजार टन	13,189	2,27,508	5.8	Do.	All foodgrains (cereals andpulses)
2.25	भूईमूग हजार टन	452	7,072	6.0	Do.	Groundnut
2.23	ऊस (कांड्या) हजार टन	71,787	3,29,579	21.8	Do.	Sugarcane (cane)
2.24	कापूस (रुई) हजार गासड्या	4,462	23,597	18.9	Thousand bales	Cotton (lint)
3. पशु संवर्धन (२००७)*						Animal Husbandary (2003)	
3.1.	एकूण पशुधन	.. हजार	35,954	5,29,706	6.8	Thousand	Total livestock
3.2.	एकूण गार्ड-बैल	.. हजार	16,184	1,99,084	8.1	numbers	Total cattle
3.3.	गार्ड-बैल	..					Cattle-
(१)	तीन वर्षांवरील बैल	.. हजार	6,092	53,149	11.5	Do.	(i) Males over 3 years
(२)	तीन वर्षांवरील गार्ड	.. हजार	3,496	54,088	6.5	Do.	(ii) Females over 3 years

* अस्थायी / Provisional

आधार.-अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई व केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना, नवी दिल्ली

Source.-Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai & Central Statistical Organisation New Delhi

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
3.4.	एकूण म्हशी-रेडे	...	हजारात	6,073	1,05,343	5.8	Thousand Total buffaloes numbers
3.5.	म्हशी-रेडे	...	"				Buffaloes—
	(१) तीन वर्षांवरील रेडे	...	"	283	6,436	..	Do. (i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षांवरील म्हशी	...	"	3,486	52,820	..	Do. (ii) Females over 3 years
3.6.	एकूण मेंढरे व शेळ्या	...	"	13,300	2,12,095	7.3	Do. Total Sheep and goats
3.7.	एकूण घोडे, शिंगरे वगैरे	...	"	38	611	16.5	Do. Total horses and ponies
3.8.	इतर पशुधन	...	"	359	12,573	3.4	Do. Other live stock
3.9.	कोंबड्या, बदके वगैरे	...	"	64,756	6,48,699	7.1	Do. Total poultry
3.10.	ट्रॅक्टर	...	"	N.A.	N.A.	--	Do. Tractors
3.11.	सिंचनाकरिता वापरलेली तेलावर चालणारी इंजिने व पंप	...	"	N.A.	N.A.	--	Do. Oil engines and pumps for irrigation purposes
3.12.	सिंचनाकरिता वापरलेले विद्युत पंप	...	"	N.A.	N.A.	--	Do. Electric pumps for irrigation
4.	वने-(२००९)						Forests--(2009)
4.1.	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र	...	चौ. कि. मी.	61,939	7,69,512	8.0	Sq. Km. Total forest area
5.	उद्योग आणि खाणकाम कारखाने-	...					* Indusry and Mining Factories
5.1.	कारखाने-(२००९)*						Factories--(2009)*
	(अ) चालू कारखाने	...	संख्या	18,049	N.A.	--	Number (a) Working factories
	(ब) कामगारांची दैनिक सरासरी	...	हजारात	1,500	N.A.	--	Thousand (b) Average daily number of workers
5.2.	वार्षिक उद्योग पाहणी (प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून (२००८-०९))						Annual Survey of Industries (Census plus Non-Census part) (2008-09)
	(अ) उत्पादक भांडवल	...	कोटी रुपये	2,28,294	13,67,199	17.8	Crore Rs. (a) Productive capital
	(ब) एकूण उत्पादन	...	"	6,00,174	32,72,798	21.4	Do. (b) Gross output
	(क) उत्पादन मूल्यवृद्धी	...	"	1,12,878	5,27,766	19.7	Do. (c) Value added by manufacture
5.3.	चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या (मार्च, २००७)	...	संख्या	286	3,248	8.8	Number Working cotton textile mills
	(अ) या गिरण्यांतील कामगारांची संख्या (मार्च, २००७)	...	हजारात	157	934	17.8	Thousand (a) Number of workers employed in these cotton textile mills
	(ब) कापडाचे मासिक उत्पादन (मार्च, २००७)...	...	दशलक्ष चौ.मीटर	20	144	13.8	Mn.sq. (b) Production of cloth monthly metres (March, 2007)
5.4.	खाणकाम-(२००८-०९)*						Mining--(2008-09)*
	(अ) कोळसा	(उत्पादन)	हजार टन	38702	4,92,945	7.9	Th.tonnes (a) Cole (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	3,877	39,084	9.9	Crore Rs. (Value)
	(ब) कच्चे लोखंड	(उत्पादन)	हजार टन	368	2,15,437	0.2	Th.tonnes (b) iron ore (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	25	25,150	0.1	Crore Rs. (Value)
	(क) कच्चे मॅंगनीज (उत्पादन)		हजार टन	674	2,829	23.8	Th.tonnes (c) Manganese ore (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	726	1,730	42.0	Crore Rs. (Value)
	(ड) बॉक्साईट	(उत्पादन)	हजार टन	1,998	15,553	12.8	Th.tonnes (d) Bauxite (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	63	430	14.7	Crore Rs. (Value)

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
6. वीज--(२००८-०९)							Electricity (2008-09)
6.1. विजेची निर्मिती	दशलक्ष कि. वॅ. तास		75,195	7,41,167	10.1	Million Kwh.	Electricity generated
6.2. विजेचा वापर	दशलक्ष कि. वॅ. तास		72,994	5,27,566	13.8	Million Kwh.	Electricity consumed
6.3. (अ) उद्योगाकरीता वापरलेली वीज	दशलक्ष कि. वॅ. तास		28,850	1,95,921	14.7	Million Kwh.	(a) Industrial consumption
(ब) औद्योगिक वापराची एकूण विजेच्या वापराशी टक्केवारी	टक्के		39.5	37.1	--	Percentage	(b) Percentage of Industrial consumption to total consumption.
7. संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका-							Joint Stock Companies and Banks-
7.1. कंपन्यांची संख्या (३१ मार्च, २००९ रोजी)	संख्या		1,76,817	7,86,774	22.5	Number	Number of companies (as on 31st March, 2009)
7.2. त्यांचे भरणा केलेले भांडवल (३१ मार्च, २००९ रोजी)	कोटी रुपये		2,22,722	9,18,943	24.2	Crore Rs.	Their paid up Capital (as on 31st March, 2009)
7.3. बँक कार्यालये (वर्गीकृत व्यापारी) (सप्टेंबर, २००९ रोजी)	संख्या		7,639	81,090	9.4	Number	Banking offices (Scheduled commercial) (September, 2009)
7.4. दर लाख लोकसंख्येची बँक कार्यालयांचे प्रमाण	संख्या		6.0	6.9	...	Number	Banking offices per lakh of population
7.5. बँक कार्यालय असलेल्या शहरांची व गावांची संख्या (सप्टेंबर, २००९)	संख्या		2,467	34,850	7.1	Do.	Cities and Towns having banking offices (September, 2009)
8. सहकार--(२००३-०४)							Co-operation (2003-04)
8.1. सहकारी संस्था	संख्या		1,50,855	3,87,384	38.9	Number	Co-operative societies
8.2. सभासदांची संख्या	हजारात		38,906	1,90,906	20.4	'000 number	Membership
8.3. सर्व संस्थांचे खेळते भांडवल	कोटी रुपये		N.A.	N.A.	--	Crore Rs.	Working capital of all Co-operative societies
8.4. कृषी पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	कोटी रुपये		40,479	3,22,891	12.5	Do.	Advances by agricultural credit societies
9. परिवहन आणि दळणवळण	...						Transport and communications-
9.1. (अ) रेल्वे मार्गाची लांबी + (३१ मार्च, २००९ रोजी)	कि. मी.		5,983	64,755	9.2	K.M.	(a) Total Railway length* (as on 31st March 2009)
(ब) रेल्वे मार्गाच्या लांबीचे दर शंभर... चौ. कि.मी. क्षेत्रफळामागे प्रमाण (२००८-०९)	कि. मी.		1.9	2.0	--	K.M.	(a) Railway length per 100 square Kilometres of area (2008-09)
9.2. प्रति १०० चौरस किलोमीटर क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च, २००६ रोजी)^	कि. मी.		73	97	--	K.M.	Road length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 2006)^
9.3. दर लाख लोकसंख्येमागे असणारी मोटर वाहने (३१ मार्च, २००६ रोजी)*	संख्या		10,528	8,089	--	Number	Motor vehicles per lakh of population (as on 31st March 2006)*
10. राज्य उत्पन्न--(२००८-०९)							State Income--(2008-09)
10.1. (अ) चालू किंमतीनुसार उत्पन्न	कोटी रुपये		5,97,542®	43,26,384**	13.8	Crore Rs.	(a) Income at current prices
(ब) चालू किंमतीनुसार दरडोई उत्पन्न	रुपये		54,867®	37,490**	--	Rs.	(b) Per capita Income at current prices

* अस्थायी / Provisional @ प्रारंभिक अंदाज / Priliminary estimates ** शीघ्र अंदाज / Quick estimates

+ कोकण रेल्वेच्या लांबीसह / Including Konkan railway length

^ जवाहर रोजगार योजना व प्रधानमंत्री ग्राम सडकयोजना यांतर्गत बांधण्यात आलेले रस्ते वगळून / Excluding roads constructed under Jawahar Rojgar Yojana & Pradhanmantri Gram Sadak Yojana

निवडक विषयावरील सारांश तक्ते
Summary Tables on Selected Topics

1. शेती/Agriculture

1.1 जमिनीचा वापर/Land Utilization

(+ÉÈÒbã÷ ¶ÉÆ | È®ú ½ãþC] Ö®úÉÆiÈú/Figures

अ.क्र. Sr.No.	बाब (1)	1960-61 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	2000-01 (6)	2002-03 (7)	2007-08 (8)	2008-09 (9)	Item (10)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार)	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	Total Geographical area by village papers
2	जंगले	54,110	54,168	53,094	53,499	52,958	52,140	52,135	52,135	Forests
3	कसलेले निव्वळ क्षेत्र	1,78,783	1,76,682	1,82,986	1,80,314	1,76,364	48,081	1,74,751	1,74,751	Net Area sown
4	लागवडीखालील एकूण स्थूल क्षेत्र	1,88,229	1,87,369	2,01,330	2,02,614	2,22,558	2,23,875	2,25,563	2,25,563	Total Gross Cropped area

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१.२ पिकानुसार सिंचनाखालील क्षेत्र/Area Irrigated by Crops

अ.क्र. Sr.No.	पिक (1)	1960-61 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	1995-96 (6)	1997-1998 (7)	1999-2000 (8)	2000-01 (9)	Crops (10)
1	तांदूळ	2,724	3,138	4,203	3,736	4,104	4,269	4,336	4,220	Rice
2	गहू	1,386	2,753	5,290	4,877	4,952	6,752	6,199	5,723	Wheat
3	ज्वारी	2,659	2,602	4,676	4,250	4,849	5,110	4,971	5,224	Jowar
4	बाजरी	327	594	541	485	778	865	902	956	Bajri
5	अन्नधान्ये	11,140	14,345	22,074	21,884	27,975	32,097	33,684	34,088	All Food crops*
6	कापूस	360	726	1,182	852	920	1,324	1,341	1,013	Cotton
7	भुईमूग	130	312	558	941	1,438	1,501	1,599	1,156	Groundnut
8	तंबाखू	17	7	18	8	1	4	6	11	Tobacco
9	सर्व अन्नधान्येतर पिके †	1,058	1,258	2,284	2,558	4,547	4,835	5,044	4,429	All Non-Food crops†
	एकूण	12,198	15,703	24,358	24,442	32,522	38,276	38,758	38,522	Total

* इतर अन्नधान्ये धरून

† इतर अन्नधान्येतर धरून

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१.३ प्रमुख अन्नपिके व अन्नधान्येतर पिकांखालील - क्षेत्र व उत्पादन/AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL FOOD AND NON-FOODCROPS

(क्षेत्रफळ शंभर हेक्टरांत / Figures in hundred hectares) /
(उत्पादन शंभर टनांत / Outturn in hundred tonnes)

अनुक्रमांक Sr.No.	पिक (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1997-98 (7)	1999-2000 (8)	2000-01 (9)	2001-02 (10)	2008-09# (11)	2008-09# (2)
1	तांदूळ क्षेत्र उत्पादन	12,996 13,692	13,524 16,622	15,038 23,606	15,810 23,137	15,202 25,588	15,115 19,297	15,140 26,512	15,233 18,541	1522 2284	RICE Area Outturn
2	गहू क्षेत्र उत्पादन	9,067 4,011	8,120 4,403	10,791 9,313	8,730 9,187	10,491 14,361	7,542 9,476	7,760 10,774	7,598 9,839	1022 1516	WHEAT Area Outturn
3	ज्वारी क्षेत्र उत्पादन	62,842 42,233	57,030 15,574	64,379 44,275	63,310 59,480	51,907 37,803	50,935 39,878	51,370 39,096	48,043 38,824	4071 3352	JOWAR Area Outturn
4	बाजरी क्षेत्र उत्पादन	16,352 4,886	20,387 8,241	17,092 7,599	19,270 11,143	16,712 11,190	18,000 10,872	13,992 8,308	15,472 11,460	865 662	BAJRI Area Outturn
5	एकूण तृणधान्ये* क्षेत्र उत्पादन	1,06,042 67,550	1,03,200 47,367	1,12,326 89,000	1,11,420 1,07,403	99,073 84,689	98,243 84,965	94,105 93,052	92,306 87,730	8364 9536	TOTAL-CEREALS* Area Outturn
6	एकूण कडधान्ये क्षेत्र उत्पादन	23,513 9,889	25,663 6,770	28,044 8,312	32,570 14,439	32,670 11,912	35,572 16,369	33,876 18,796	35,471 20,471	3092 1661	TOTAL PULSES Area Outturn
7	एकूण अन्नधान्ये क्षेत्र उत्पादन	1,29,555 77,439	1,28,863 54,134	1,40,372 97,312	1,43,990 1,21,842	1,31,743 96,601	1,33,815 1,01,334	1,27,981 1,11,048	1,27,777 1,08,201	11456 11197	TOTAL FOODGRAINS Area Outturn
8	कापूस क्षेत्र उत्पादन (रुई)	24,995 2,842	27,498 824	26,671 2,157	27,300 3,196	31,392 17,531	30,769 18,026	31,047 26,896	27,999 25,961	3146 4752	COTTON Area Outturn
9	तेंबाखू क्षेत्र उत्पादन	253 123	116 52	119 68	100 104	93 137	31 93	62 66	67 94	5 7	TOBACCO Area Outturn
10	भुईमूग क्षेत्र उत्पादन	10,828 7,999	9,040 5,863	7,118 4,407	8,810 9,916	5,324 5,658	4,901 4,696	4,294 4,920	4,187 4,501	318 355	GROUNDNUT Area Outturn
11	ऊस क्षेत्र उत्पादन	1,555 11,562	2,039 16,408	3,168 28,939	4,440 3,84,162	4,603 3,81,743	5,953 4,95,687	5,782 4,51,398	5,731 4,26,170	N.A. 60648	SUGARCANE Area Outturn

* इतर तृणधान्ये धरून / Inclusive of other cereals

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

(क्षेत्रफळ '000 हेक्टरांत / Figures in '000 hectares) /
(उत्पादन '000 टनांत / Outturn in '000 tonnes)

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2 पशुधन/LIVESTOCK

अ.क्र. Sr.No.	बाब (2)	वर्ष/Year										Unit (11)	Item (2)
		1961 (3)	1966 (4)	1972 (5)	1978 (6)	1982 (7)	1987 (8)	1992 (9)	2007* (10)				
1	तीन वर्षावरील गाई	4,644	4,534	4,781	5,247	5,789	5,847	5,886	3,496	3,496	Thousand No.	Cattle Female over 3 years	
2	तीन वर्षावरील म्हशी	1,639	1,735	2,148	2,307	2,816	3,224	3,609	3,486	3,486	Thousand No.	Buffaloes Females over 3 years	
3	मेंढ्या आणि शेळ्या	7,274	7,326	10,199	10,376	12,068	13,015	14,802	1,300	1,300	Thousand No.	Sheep and Goats	
4	इतर जनावरे (बैल व रेडे धरून)	12,491	11,854	12,514	12,989	13,597	8,460	7,996	N.A.	N.A.	Thousand No.	Other Livestock (including male cattle and male buffaloes)	
5	एकूण पशुधन	26,048	25,449	29,642	30,919	34,255	36,393	39,638	35,954	35,954	Thousand No.	Total Livestock	
6	कॉलड्या, बदके वगैरे एकूण	10,577	9,902	18,751	19,844	24,839	32,187	35,364	64,756	64,756	Thousand No.	Total Poultry	

आधार : पशुधन गणना

Source : Livestock Census

३. सहकार/CO-OPERATION

अ.क्र. Sr.No.	प्रकार (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2000-01 (7)	2007-08 (8)	2008-09# (9)	Type (2)
I सहकारी संस्थांची संख्या-									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	39	29	31	34	34	35	35	Number of Co-operative societies
2	कृषि पत संस्था *	21,400	20,420	18,577	19,565	20,551	21,248	21,285	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	1,630	2,964	5,474	11,291	22,014	25,106	24,167	Agricultural credit *
4	पणन संस्था	344	410	423	931	1,115	1,474	1,712	Non-agricultural credit
5	उत्पादक संस्था	4,306	6,810	14,327	28,954	39,070	45,323	46,744	Marketing
6	इतर	3,846	11,964	21,915	43,845	75,232	1,12,567	1,18,401	Productive enterprises Others
	एकूण	31,565	42,597	60,747	1,04,620	1,58,016	2,05,753	2,12,344	Total
II सभासदांची संख्या (हजारात)-									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	76	70	1,014	1,485	1,371	205	229	Number of members (000)
2	कृषि पतसंस्था *	2,170	3,794	5,416	7,942	10,125	12,438	14,806	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
3	बिगर कृषि पत संस्था	1,087	2,438	3,459	9,302	18,467	20,427	22,276	Agricultural credit *
4	पणन संस्था	141	282	471	745	840	1,705	1,320	Non-agricultural credit
5	उत्पादक संस्था	323	959	2,124	3,974	6,339	7,226	6,767	Marketing
6	इतर	394	1,038	1,999	3,455	5,880	6,427	6,331	Productive enterprises Others
	एकूण	4,191	8,581	14,783	26,903	43,022	48,428	51,729	Total
III खेळते भांडवल (लाख रुपये)-									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	11,907	61,317	1,83,052	8,80,554	39,26,678	70,13,398	79,211	Working capital (inlakh Rs.)
2	कृषि पतसंस्था *	5,812	34,329	52,746	1,85,100	6,98,824	11,86,246	14,526	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
3	बिगर कृषि पत संस्था	4,593	16,806	1,20,881	7,50,784	66,88,685	1,07,52,918	1,14,329	Agricultural credit *
4	पणन संस्था	592	3,910	18,822	33,960	1,51,791	73,226	3,429	Non-agricultural credit
5	उत्पादक संस्था	4,132	21,920	1,02,945	4,58,810	13,28,835	11,13,599	16,071	Marketing
6	इतर	2,060	10,749	42,591	1,19,137	6,49,249	9,13,594	9,005	Productive enterprises Others
	एकूण	29,096	1,49,031	5,21,037	24,28,345	1,34,44,062	2,10,52,981	2,36,571	Total

अ.क्र. Sr.No.	प्रकार (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2000-01 (7)	2007-08 (8)	2008-09# (9)	Type (2)
IV विलेले कर्ज (लाख रुपये) -									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था *	17,538	75,103	1,52,751	9,08,475	28,70,873	29,46,956	24,700	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	4,256	13,296	24,999	79,966	3,73,418	5,82,825	5,286	Agricultural credit *
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	4,703	20,443	1,12,948	5,17,816	39,26,791	51,54,441	52,194	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	347	327	349	845	1,813	665	10	Marketing
5	उत्पादक संस्था	71	328	1,208	1,678	10,273	5,069	179	Productive enterprises
6	इतर	84	374	1,218	6,029	23,476	28,560	187	Others
	एकूण	26,999	1,09,871	2,93,473	15,14,809	72,06,644	81,18,516	82,556	Total
V योगे कर्ज (लाख रुपये) -									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था *	8,714	47,803	1,13,677	5,88,901	23,12,013	35,23,149	32,738	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	4,788	28,410	38,367	1,31,021	5,30,833	8,19,490	10,298	Agricultural credit *
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	3,185	10,506	73,089	4,59,440	35,90,811	59,27,294	48,726	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	80	182	387	935	18,174	10,686	114	Marketing
5	उत्पादक संस्था	57	608	3,033	6,884	23,559	22,095	249	Productive enterprises
6	इतर	218	785	2,523	19,101	2,89,949	3,21,597	809	Others
	एकूण	17,042	88,293	2,31,076	12,06,282	67,65,339	1,06,24,311	92,934	Total

* यात प्राथमिक कृषि पतसंस्था, प्राथमिक भूविकास बँका आणि धान्य बँका यांचा समावेश आहे

* Includes Primary Agricultural Credit Societies, Primary Land and Development Banks and Grain Banks

(in crore Rs.)

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

४. उद्योग/INDUSTRIES

उद्योगांमध्ये कामगारांची संख्या/NUMBER OF FACTORIES AND WORKERS

बाब	1961	1970	1980	1990	1995	2000	2001	2008	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
चालू कारखान्यांची संख्या	8,233	9,803	15,170	23,140	27,438	29,562	28,324	31,742	Number of working factories
कामगारांची दैनिक सरासरी (हजारत)	787	982	1,177	1,160	1,259	1,239	1,201	1,258	Average daily attendance of workers (Thousand No.)

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source : Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

५. वीज/ELECTRICITY

बाब	परिमाण	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2007-08	2008-09	Unit	Item	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)	(1)	
I	विजेचे उत्पादन	दशलक्ष किलोवॅट तास	3,268	9,135	18,750	37,311	62,306	79,721	75,195	Million Kwh	Electricity generated
II	विजेचा वापर	दशलक्ष किलोवॅट तास	2,720	7,650	14,034	30,775	47,289	62,085	72,994	Million Kwh	Electricity consumed
(i)	घरगुती	दशलक्ष किलोवॅट तास	260	732	1,779	5,065	11,172	15,553	16,878	Million Kwh	Domestic
(ii)	वाणिज्यिक	दशलक्ष किलोवॅट तास	198	547	949	2,068	4,105	6,661	9,102	Million Kwh	Commercial
(iii)	औद्योगिक	दशलक्ष किलोवॅट तास	1,853	5,312	8,130	14,706	18,363	30,323	28,850	Million Kwh	Industrial
(iv)	वाहने चालविण्यासाठी	दशलक्ष किलोवॅट तास	339	421	766	970	1,581	2,024	2,110	Million Kwh	Traction
(v)	इतर	दशलक्ष किलोवॅट तास	70	638	2,310	7,966	12,068	15,278	16,094	Million Kwh	Others

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई
Source : Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

६. शिक्षण / EDUCATION

अ.क्र. (1)	प्रकार (2)	परिमाण (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	1995-96 (8)	2000-01 (9)	2001-02 (10)	Unit (2)	Type
1	पूर्व प्राथमिक										
	संस्था	संख्या	527	704	654	857	20,765	48,355	48,410	No.	Pre-Primary Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	34	51	64	88	637	2,266	2,313	Thousand	Pupils
2	प्राथमिक										
	संस्था	संख्या	34,594	45,143	51,045	57,744	62,342	65,960	66,398	No.	Primary Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	4,178	6,229	8,392	10,424	11,717	11,857	11,779	Thousand	Pupils
3	माध्यमिक*										
	संस्था	संख्या	2,468	5,339	6,119	8,200	10,432	11,672	12,494	No.	Secondary* Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	858	1,936	3,309	3,723	4,237	5,047	5,211	Thousand	Pupils
4	उच्च										
	संस्था	संख्या	211	547	738	1,772	2,661	3,101	3,209	No.	Higher Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	110	328	589	2,071	2,902	3,605	3,700	Thousand	Pupils

*यात उच्च माध्यमिक वर्गाचा समावेश आहे. / This includes Higher Secondary Classes.

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

७. महाराष्ट्रातील खनिज उत्पादन /

अ.क्र.	खनिज	उत्पादन/मूल्य	1961	1971	1981
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	क्रोमाईट	(i) उत्पादन	1	3	3
		(ii) मूल्य	108	313	640
2	दगडी कोळसा	(i) उत्पादन	856	1,171	5,300
		(ii) मूल्य	18,643	62,637	6,05,360
3	कच्चे लोखंड	(i) उत्पादन	362	446	1,388
		(ii) मूल्य	5,099	5,010	45,758
4	चुनाखडी	(i) उत्पादन	55	377	665
		(ii) मूल्य	230	2,924	13,170
5	कच्चे मॅगनीज	(i) उत्पादन	179	216	223
		(ii) मूल्य	20,625	13,924	49,778
6	चायना क्ले	(i) उत्पादन	2	4	6
		(ii) मूल्य	13	53	123
7	बॉक्साइट	(i) उत्पादन	27	123	349
		(ii) मूल्य	199	1,058	8,841
8	मीठ	(i) उत्पादन	384	461	495
		(ii) मूल्य	38	67	692
9	डोलोमाईट	(i) उत्पादन	6	5	27
		(ii) मूल्य	34	269	2,110
10	सिलिका सॅंड	(i) उत्पादन	5	28	80
		(ii) मूल्य	34	269	2,110
11	गेरु	(i) उत्पादन	5	1	3
		(ii) मूल्य	34	13	39
12	कोरंडम	(i) उत्पादन	--	@	1
		(ii) मूल्य	--	8	678

N.A.- उपलब्ध नाही /

*- अस्थायी /

@ आकडे 500 टनाखालील आहेत/

आधार - भारतीय खाण केंद्र, नागपूर/

सहाय्यक मीठ आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई (मीठाकरिता)/

MINERAL PRODUCTION IN MAHARASHTRA

(उत्पादन में टनात, मूल्य हजार रुपयांत)
(Quantity in tonnes, value in thousand Rs.)

1990-91	2000-01	2007-08*	2008-09*	Quantity/Value	Mineral
(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
N.A.	0.6	0.0	--	Quantity	Chromite
N.A.	792	0	--	Value	
16,848	28,754	32,825	37663	Quantity	Coal
47,24,381	12,10,19,200	3,27,81,342	448438	Value	
645	22	455	410	Quantity	Iron ore
38,427	3,097	2,20,081	985	Value	
5,135	6,066	8,989	8722	Quantity	Limestone
1,96,850	5,26,625	8,67,971	53213	Value	
276	363	754	739	Quantity	Manganese ore
1,61,462	6,27,980	47,24,901	29929	Value	
N.A.	N.A.	N.A.	--	Quantity	China clay
N.A.	N.A.	N.A.	--	Value	
543	1,027	1,628	1831	Quantity	Bauxite
44,263	1,70,492	5,29,448	5465	Value	
219	148	193	189	Quantity	Salt
28	65	44	130	Quantity	Dolomite
2,667	14,538	6,626	203	Value	
197	168	391	322	Quantity	Silica Sand
8,717	22,845	69,201	628	Value	
2	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	Ochre
63	N.A.	N.A.	N.A.	Value	
@	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	Corundum
295	N.A.	N.A.	N.A.	Value	

Not available

Provisional

Less than 500 tonnes

Source- Indian Bureau of Mines, Nagpur

Assistant Salt Commissioner, Government of India, Mumbai(for salt only)

8. वापरत असलेली मोटार वाहने/MOTOR VEHICLES IN OPERATION

अनुक्रमांक Sr.No.	बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2006	2008	2009	Class of vehicles
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मोटर सायकली *	12,532	83,930*	346826*	16,96,157*	44,09,906	75,09,649	91,78,100	99,91,308	Motor Cycles*
2	मोटर गाड्या †	50,589	1,22,508	2,24,752	4,23,505	9,01,278	17,48,557	17,73,231	19,58,859	Motor Cars †
3	टॅक्सी कॅब्स	6,086	17,806	31,302	43,168	86,438	1,27,049	1,44,898	1,59,614	Taxi cabs
4	स्वयचलित रिक्शा	379	3,039	29,474	1,26,049	4,07,660	5,24,883	5,68,173	5,88,894	Auto-rickshaw
5	स्टेज करेजेस-	4,135	10,150	13,789	18,203	27,286	31,536	30,535	32,303	Stage Carriages
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणा-या	3,345	9,526	13,789	18,203	27,286	--	--	--	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणा-या	790	624	--	--	--	--	--	--	Petrol engined
6	कॉन्ट्रॅक्ट करेजेस-	--	--	1,498	3,980	13,975	17,119	23,694	26,257	Contract carriages-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणा-या	--	--	--	--	--	--	--	--	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणा-या	--	--	--	--	--	--	--	--	Petrol engined
7	माल मोटारी -	--	--	--	--	--	--	--	--	Lorries
	A खाजगी वाहने	--	--	--	--	--	--	--	--	Private carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणा-या	1,302	10,878	23,719	33,065	@	@	@	3,59,579	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणा-या	4,641	9,354	7,755	6,713	@	@	@	@	Petrol engined
	B सार्वजनिक वाहने	17,117	--	--	--	--	--	--	--	Public carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणा-या	6,486	24,109	63,360	1,47,818	3,41,334	6,05,695#	6,60,298	3,56,873	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणा-या	10,691	12,437	10,250	7,061	57,317	--	98,073	1,09,410	Petrol engined
8	रुग्णावाहिका	119	441	925	2,233	4,025	6,206	7,303	7,986	Ambulances
9	शाळेच्या बसेस	209	491	594	1,025	1,714	3,275	4,070	4,555	School Buses
10	खाजगी प्रवासी वाहने	177	810	2,171	4,622	5,815	8,425	10,041	10,420	Private Service vehicles
11	अनुयायन (ट्रॅलर)	1,554	7,075	23,173	60,858	1,67,856	2,01,633	2,33,272	2,47,787	Trailors
12	ट्रॅक्टरस	899	7,821	24,079	61,088	1,72,578	2,24,527	2,67,942	2,93,594	Tractors
13	इतर	285	810	1,319	5,040	9,872	19,097	20,227	23,533	Others
	एकूण	1,00,144	3,11,669	8,04,986	26,40,585	66,07,054	1,10,27,651	1,30,19,857	1,41,70,972	Total

टीप - प्रत्येक वर्षाच्या १ जानेवारी रोजीचे आकडे.

* स्कूटर्स, मोपेड धरून/Includes scooters Moped also † जीप व स्टेशनवॅग्स धरून/Includes jeeps and station wagons also

@ नवीन मोटार वाहन कायद्याप्रमाणे खाजगी वाहने व सार्वजनिक वाहने असे वर्गीकरण रद्द करण्यात आले असून 1994 पासून खाजगी व सार्वजनिक मालवाहक वाहने सार्वजनिक वाहने या रकान्यात एकत्र दाखविण्यात आली आहेत.

Note-- Figures are as on 1st January of each year

@ According to new Act, separate classification as private and public carriers has been cancelled. From 1994 onwards no. of private and public carriers together are shown in total 'public carriers'

आधार - परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Commissioner of Transport, Government of Maharashtra, Mumbai

9. चालू किमतीनुसार व स्थिर किमतीनुसार (२००४-०५) महाराष्ट्र राज्याचे दरडोई उत्पन्न
PER CAPITA INCOME AND STATE INCOME OF MAHARASHTRA AT CURRENT AND AT CONSTANT(1999-00) PRICES

अ.क्र. (1)	प्रकार (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1995-96 (7)	1999-2000 (8)	2000-01 (9)	2007-08 (10)	2008-09 (11)	Type (2)
1	निव्वळ राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयांत)										Net State Domestic product (Rs. in crore)
	(a) चालू किमतीनुसार	2,074	5,149	17,500	62,190	1,40,629	2,17,198	2,19,038	6,19,883	6,77,782	At current prices
	(b) स्थिर किमतीनुसार (२००४-०५)	38,757	50,447	73,865	1,27,816	1,75,394	2,17,198	2,10,526	5,38,081	5,46,533	At constant prices (2004-05)
2	दरडोई राज्य उत्पन्न (रुपये)										Per capita State Income (in Rs.)
	(a) चालू किमतीनुसार	531	1,041	2,811	7,958	16,134	23,011	22,777	57,760	62,234	At current Prices
	(b) स्थिर किमतीनुसार (२००४-०५)	9,924	10,193	11,863	16,355	20,124	23,011	21,892	50,137	50,783	At constant Prices (2004-05)
3	राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (२००४-०५ = १००)										Index numbers of State Income (2004-05= 100)
	(a) चालू किमतीनुसार	100.00	248.34	843.97	2,999.24	6,781.81	10,474.79	10,563.54	6,19,883	6,77,782	At current prices
	(b) स्थिर किमतीनुसार (२००४-०५)	100.00	130.16	190.58	329.79	452.55	560.41	543.20	5,38,081	5,46,533	At constant prices (2004-05)
4	दरडोई उत्पन्नाचे निर्देशांक (२००४-०५ = १००)										Index numbers of per capita income (2004-05= 100)
	(a) चालू किमतीनुसार	100.00	195.97	529.38	1,498.78	3,038.81	4,334.05	4,289.87	57,760	62,234	At current prices
	(b) स्थिर किमतीनुसार (२००४-०५)	100.00	102.71	119.54	164.80	202.78	231.88	220.59	50,137	50,183	At constant prices (2004-05)

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

10. कामगारंकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक / CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASS
(नवी मालिका/New Series)

अ.क्र. (1)	केंद्र (2)	बाब (3)	1966 (4)	1971 (5)	1981 (6)	1991* (7)	2001* (8)	2005# (9)	2008# (10)	2009# (3)	Item (2)	Centre
1	मुंबई *	अन्न सर्व बाबी	150 143	202 188	492 447	244 226	554 528	615 611	148 144	166 159	Food All items	Mumbai*
2	सोलापूर *	अन्न सर्व बाबी	155 145	211 195	523 481	229 224	449 471	503 539	158 169	149 160	Food All items	Solapur*
3	नागपूर *	अन्न सर्व बाबी	155 144	208 190	489 454	222 223	446 483	494 554	161 185	151 174	Food All items	Nagpur*
4	जळगाव *	अन्न सर्व बाबी	173 155	202 187	515 459	236 221	488 469	542 525	677 165	655 162	Food All items	Jalgaon *
5	नांदेड *	अन्न सर्व बाबी	170 153	207 195	556 507	226 225	468 469	555 543	677 162	665 167	Food All items	Nanded *
6	औरंगाबाद *	अन्न सर्व बाबी	164 151	200 189	529 401	237 219	488 495	560 576	683 163	689 159	Food All items	Aurangabad *
7	पुणे *	अन्न सर्व बाबी	149 139	188 174	475 420	239 217	519 516	609 589	157 176	146 162	Food All items	Pune*
8	नाशिक	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	237 228	471 498	514 576	151 175	139 157	Food All items	Nashik
9	अकोला	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	226 220	484 475	522 529	621 148	650 155	Food All items	Akola
10	कोल्हापूर	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	236 221	501 477	581 574	708 161	697 158	Food All items	Kolhapur

* कॅलेंडर वर्ष / Calendar year 1982 = 100

कॅलेंडर वर्ष / Calendar year 2001 = 100

आधार - कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई

Source- Office of the Commissioner of Labour, Mumbai

१. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या

१.१ या विभागात जनगणना २००१ नुसार क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती त्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी, दशवर्षीय चढउतार, खेड्यांचे वर्गीकरण, काम करणारे आणि काम न करणारे लोक, साक्षरता दर इ. बाबतची माहिती देण्यात आली आहे. लोकसंख्येची भाषावार माहिती जनगणना १९८१ ची देण्यात आली आहे.

१.२ २००१ च्या जनगणनेप्रमाणे वापरलेल्या संकल्पना व व्याख्यांनुसार 'गाव' हे ठराविक सीमा असलेले व जमिनीचे स्वतंत्रपणे अभिलेख उपलब्ध असलेले महसुली गाव होय. वाड्या किंवा पाडे यांस स्वतंत्र गावे मानण्यात आलेले नाही. ह्यास फक्त वनव्याप्त गावांचा अपवाद आहे. ही ठिकाणे म्हणजे राखीव जंगलातील लोकसंख्या असलेली ठिकाणे होत. त्यात मुख्यतः जंगल कामगार व त्यांच्या कुटुंबातील व्यक्तींचा समावेश आहे व त्यास गावे असे संबोधण्यात आले आहे. 'वस्ती असलेल्या गावात' 'वस्ती असलेल्या महसुली' व 'वस्ती असलेल्या वनव्याप्त' गावांचा समावेश आहे. "वस्ती नसलेल्या" गावांत कोणत्याही प्रकारची लोकवस्ती नसलेल्या महसुली गावांचा समावेश होतो. २००१ च्या जनगणनेनुसार शहर किंवा नागरी विभागाची व्याख्या खालीलप्रमाणे करण्यात आली आहे :-

(१) ज्या ठिकाणी महानगरपालिका, नगर परिषद इ. नागरी संस्था, कटक मंडळ किंवा मुलकी वस्ती आहे असे किंवा

(२) ५,००० किंवा त्याहून अधिक लोकवस्ती असलेले, ज्यातील कमीतकमी तीन-चतुर्थांश पुरुष कामगार बिगर-शेती व्यवसायात गुंतले आहेत असे व लोकसंख्येची घनता प्रति चौ.कि.मी. ४०० किंवा त्यापेक्षा जास्त असणारे ठिकाण.

१९९१ च्या जनगणनेनुसार खालीलप्रमाणे व्याख्या करण्यात आल्या आहेत :-

(१) काम - 'काम' ह्या शब्दाची व्याख्या कोणत्याही आर्थिक उत्पादक कार्यात सहभाग, अशी असून त्याचे स्वरूप बौद्धिक किंवा शारीरिक श्रम असे असू शकेल. 'काम' ह्यात फक्त प्रत्यक्ष केलेल्या कामाचा अंतर्भाव नसून प्रभावी देखरेख व कामाचे मार्गदर्शन यांचाही समावेश आहे.

(२) काम करणारे - संदर्भ वर्षात अगदी काही वेळ काम केले असले तरी त्या व्यक्तीस काम करणारे असे समजण्यात आले :-

(अ) मुख्यतः काम करणारे - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात ६ महिने किंवा जास्त किंवा १८३ दिवस किंवा त्याहून जास्त दिवस काम केले असल्यास त्या व्यक्तीस मुख्यतः काम करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले.

(ब) सिमांतिक कामगार - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात सहा महिन्यांपेक्षा किंवा १८३ दिवसांपेक्षा कमी दिवस काम केले असेल तर त्या व्यक्तीस सीमांतिक कामगार म्हणून संबोधण्यात आले.

(३) काम न करणारे - जनगणनेच्या संदर्भ दिवसाच्या आधीच्या एक वर्षाच्या संदर्भकाळात एखाद्या व्यक्तीने अजिबात काम केले नसेल अशा व्यक्तीस काम न करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले. जी व्यक्ती मुख्यत्वे स्वतःच्या कुटुंबासाठी कामे करणे वगैरे घरगुती कामामध्ये गुंतलेली असेल किंवा एखादा मुलगा किंवा मुलगी जी प्रामुख्याने एखाद्या संस्थेत शिकत असताना कुटुंबाला आर्थिक मदत करते परंतु जी पूर्णवेळ काम

1. AREA AND POPULATION

1.1 Final figures of 2001 population census are presented in this section in tables on Area, Population of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, their percentage to total population, decadal variation, villages classified by population working and non-working persons and literacy rates. Population classification according to languages is given for Population Census 1981.

1.2 According to the definitions and concepts used for the 2001 census, a 'Village' is a revenue village having a defined boundary and separate land records. Hamlets, wadies or pardas have not been treated as separate villages. Forest villages make an exception. They are population centres situated within reserved forest areas. Their population mainly consists of forest labourers and their families. Such population centres within reserved forest areas are also treated as villages. Number of 'inhabited villages' denote number of 'inhabited revenue villages' and 'inhabited forest villages'. The 'un-inhabited villages' are the revenue villages but did not have any residential population. For the purpose of 2001 Census a town or an urban area was defined as a place which has :-

(i) a municipal body, a cantonment or civil lines; or

(ii) a population of 5,000 or over, at least three-fourth or more of male workers engaged in non-agricultural pursuits and density of population of at least 400 per sq.km.

Definitions as adopted in the 1991 census are reproduced below :-

(1) Work- Work was defined as participation in economically productive activity, such participation may be mental or physical in nature. Work involves not only actual work but also effective supervision and direction of work.

(2) Worker- worker was one who had engaged himself in work for at least sometime during the reference year :-

(a) Main worker- A Person who put in work for six months or more or for 183 days or more, during last year was classified as main worker.

(b) Marginal worker- A Person who did work during last year for less than six months (183 days) was classified as marginal worker.

(3) Non-worker - was one who did not engage himself at all in work throughout the whole reference period of one year preceding the date of enumeration. A person who is engaged primarily in household duties such as working for one's own household or a boy or a girl who is primarily a student attending an institution, even if such a person

करीत नाही अशा व्यक्तीस “काम करणारी व्यक्ती” असे संबोधण्यात आले नाही. तसेच एखाद्या व्यक्तीस घरभाडे किंवा निवृत्ती वेतन अशा स्वरूपातच उत्पन्न मिळते व ज्यासाठी त्या व्यक्तीस कोणतेही काम करावे लागत नाही अशा व्यक्तीस “काम करणारी व्यक्ती” असे संबोधण्यात आले नाही.

(४) घरगुती उद्योग - कुटुंब प्रमुख किंवा प्रामुख्याने कुटुंबातील व्यक्तींनी शहरी भागात स्वतःच्या घराच्या परिसरात व ग्रामीण भागात खेड्यात चालविलेला उद्योग म्हणजे “घरगुती उद्योग” होय. घरगुती उद्योग हा नोंदणी झालेल्या कारखान्याप्रमाणे चालविण्यात येत नाही व त्यात उत्पादन, प्रक्रिया, सेवा, दुरुस्ती व विक्री यांचा संबंध असतो.

(५) शेतकरी - यात स्वतःची जमीन कसणारे व दुस-यांची जमीन कसणारे अशा दोन्हीचा अंतर्भाव होतो.

(६) शेतमजूर - यात शेतावर मजुरीवर/वेतनावर काम करणारे परंतु ज्यांचा जमिनीवर कोणत्याही प्रकारचा मालकी हक्क नाही अशांचा समावेश होतो.

(७) व्यवसाय - ज्यास उद्योग म्हणता येईल अशा आर्थिक उत्पादनांच्या कोणत्याही शाखेत जेव्हा एखादी व्यक्ती स्वतः काम करते त्यास तिचा व्यवसाय समजण्यात येतो.

(८) उद्योग - म्हणजे आर्थिक उत्पादन कार्यातील एखादी शाखा ज्यात कामगार काम करतो.

(९) मालक - मोबदला देऊन एक किंवा जास्त व्यक्तींकडून काम करवून घेणा-या व्यक्तीस मालक असे समजण्यात येते.

(१०) कामगार - जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरूपाने मोबदला घेऊन दुस-यासाठी वेतनावर किंवा मजुरीवर काम करते ती कामगार व्यक्ती होय.

(११) एकटा कामगार - जी व्यक्ती काही नैमित्तिक कारणांव्यतिरिक्त मोबदला देऊन इतरांकडून काम करवून घेत नाही किंवा कुटुंबातील इतर व्यक्तींच्या मदतीने काम करत नाही किंवा कोणत्याही सहकारी संस्थेची सभासद म्हणून काम करीत नाही अशा व्यक्तीस “एकटा कामगार” असे संबोधण्यात येते.

(१२) कौटुंबिक कामगार - कुटुंबाच्या उद्योगात जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरूपात वेतन किंवा मजुरी न घेता कुटुंबातील इतर व्यक्तींबरोबर काम करते ती “कौटुंबिक कामगार” म्हणून समजण्यात येते.

helps the family's economic activity but not as full-time worker was not treated as worker. A person who merely receives income such as rent or pension and who does not have to work for receiving that income has not been treated as worker.

(4) Household Industry - is defined as an industry conducted by the head of the household himself or mainly by members of households at home or within the village in rural areas and only within the premises of the house where the household lives in urban areas. It should not be run on the scale of registered factory and relates to production, processing, servicing, repairing or making and selling of goods.

(5) Cultivator - includes both owner cultivators and tenant cultivators.

(6) Agricultural labourer - covers all persons working on land as labourers on wages without holding any right upon the land.

(7) Occupation - of a worker is the function which he personally performs by engaging himself in work in any branch of economic activity which is called his industry.

(8) Industry - is defined as a sector of economic activity on which a worker is engaged.

(9) Employer - is a person who hires one or more persons in his work.

(10) Employee - is a person who works for others for wages or salary in cash or kind.

(11) A single worker - is a person who is doing his work without employing others except casually and without the help of other members of his family except casually or a participation in work as a member of a co-operative.

(12) A family worker - is a person who is doing his work in a family enterprise along with other members of the family without wages or salary in cash or kind.

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

२००१ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या

Area and Population according to 2001 Population Census

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	क्षेत्रफळ	लोकसंख्या	तालुक्यांची संख्या	गावांची संख्या		शहरांची संख्या	कुटुंबे House hold	लोकसंख्या			Total	District	
			चौ.कि.मी. मध्ये	दर चौ.कि.मी. मागे		Number of Vilages				एकूण	पुरुष	स्त्रिया			
1	2	3	4	5	6	वस्ती असलेली Inhabited	वस्ती नसलेली Uninhabited	9	10	11	12	13	3	2	
1	मुंबई शहर	ए	157.00	21,261	-	-	-	-	6,77,163	33,38,031	18,78,246	14,59,785	T	Mumbai City	
		ज्वा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		R
		-ना	157.00	21,261	-	-	-	-	-	6,77,163	33,38,031	18,78,246	14,59,785		U
2	मुंबई उप-नगर	ए	446.00	19,373	-	-	-	1	18,38,426	86,40,419	47,41,720	38,98,699	T	Mumbai Suburban	
		ज्वा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		R
		-ना	446.00	19,373	-	-	-	-	1	18,38,426	86,40,419	47,41,720	38,98,699		U
3	ठाजे	ए	9,558.00	851	15	1,727	21	37	17,55,124	81,31,849	43,77,747	37,54,102	T	Thane	
		ज्वा	8,734.50	255	15	1,727	21		4,45,916	22,29,376	11,48,123	10,81,253	R		
		-ना	823.50	7,168	-	-	-	-	37	13,09,208	59,02,473	32,29,624	26,72,849		U
4	रायजड	ए	7,152.00	309	15	1,859	60	26	4,78,933	22,07,929	11,17,628	10,90,301	T	Raigad	
		ज्वा	6,957.18	240	15	1,859	60		3,60,398	16,73,094	8,33,965	8,39,129	R		
		-ना	194.82	2,745	-	-	-	-	26	1,18,535	5,34,835	2,83,663	2,51,172		U
5	रत्नाजिरी	ए	8,208.00	207	9	1,539	4	10	3,77,366	16,96,777	7,94,498	9,02,279	T	Ratnagiri	
		ज्वा	8,132.22	185	9	1,539	4		3,36,040	15,04,568	6,95,635	8,08,933	R		
		-ना	75.78	2,536	-	-	-	-	10	41,326	1,92,209	98,863	93,346		U
6	सिंधुदुर्ग	ए	5,207.00	167	8	743	-	5	1,92,666	8,68,825	4,17,890	4,50,935	T	Sindhudurg	
		ज्वा	5,168.01	152	8	743	-		1,73,818	7,86,506	3,76,272	4,10,234	R		
		-ना	38.99	2,111	-	-	-	-	5	18,848	82,319	41,618	40,701		U
7	नाशिक	ए	15,530.00	322	15	1,923	6	18	9,15,137	49,93,796	25,90,912	24,02,884	T	Nashik	
		ज्वा	15,027.76	203	15	1,923	6		5,48,027	30,56,240	15,71,221	14,85,019	R		
		-ना	502.24	3,858	-	-	-	-	18	3,67,110	19,37,556	10,19,691	9,17,865		U
8	धुळे	ए	7,195.00	237	4	678	3	3	3,24,557	17,07,947	8,78,372	8,29,575	T	Dhule	
		ज्वा	7,110.04	178	4	678	3		2,44,081	12,62,062	6,46,364	6,15,698	R		
		-ना	84.96	5,248	-	-	-	-	3	80,476	4,45,885	2,32,008	2,13,877		U
9	नांदुरबार	ए	5,955.00	220	6	935	12	5	2,45,421	13,11,709	6,63,511	6,48,198	T	Nandurbar	
		ज्वा	5,902.48	188	6	935	12		2,09,682	11,09,036	5,58,513	5,50,523	R		
		-ना	52.52	3,859	-	-	-	-	5	35,739	2,02,673	1,04,998	97,675		U

तक्रा क्र. /TABLE No. 1.1 - Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
10	जळजाव	ए	11,765.00	313	15	1,491	28	15	7,32,767	36,82,690	19,05,493	17,77,197	T	Jalgaon
		ज्वा	11,598.38	227	15	1,491	28		5,31,580	26,29,896	13,57,031	12,72,865	R	
		-पा	166.62	6,319	-	-	-		2,01,187	10,52,794	5,48,462	5,04,332	U	
11	अहमद-ाजर	ए	17,048.00	237	14	1,578	9	18	7,76,787	40,40,642	20,83,053	19,57,589	T	Ahmednagar
		ज्वा	16,639.28	195	14	1,578	9		6,20,524	32,36,945	16,61,811	15,75,134	R	
		-पा	408.72	1,966	-	-	-		1,56,263	8,03,697	4,21,242	3,82,455	U	
12	पुजे	ए	16,543.00	437	14	1,844	22	25	15,17,041	72,32,555	37,69,128	34,63,427	T	Pune
		ज्वा	14,792.85	205	14	1,844	22		5,96,505	30,31,718	15,57,463	14,74,255	R	
		-पा	850.15	4,941	-	-	-		9,20,536	42,00,837	22,11,665	19,89,172	U	
13	सातारा	ए	10,480.00	268	11	1,716	23	15	5,70,606	28,08,994	14,08,326	14,00,668	T	Satara
		ज्वा	10,054.49	240	11	1,716	23		4,89,759	24,10,873	12,01,817	12,09,056	R	
		-पा	425.51	936	-	-	-		80,847	3,98,121	2,06,509	1,91,612	U	
14	सांजली	ए	8,572.00	301	9	721	3	8	5,06,593	25,83,524	13,20,088	12,63,436	T	Sangli
		ज्वा	8,204.48	238	9	721	3		3,80,029	19,50,306	9,94,155	9,56,151	R	
		-पा	367.52	1,723	-	-	-		1,26,564	6,33,218	3,25,933	3,07,285	U	
15	सोलापूर	ए	14,895.00	258	11	1,138	12	10	7,35,092	38,49,543	19,89,623	18,59,920	T	Solapur
		ज्वा	14,573.68	180	11	1,138	12		5,06,559	26,24,259	13,63,390	12,60,869	R	
		-पा	321.32	3,813	-	-	-		2,28,533	12,25,284	6,26,233	5,99,051	U	
16	जोल्हापूर	ए	7,685.00	458	12	1,196	21	18	7,12,349	35,23,162	18,07,470	17,15,692	T	Kolhapur
		ज्वा	7,457.98	332	12	1,196	21		4,97,041	24,72,809	12,60,239	12,12,570	R	
		-पा	227.02	4,627	-	-	-		2,15,308	10,50,353	5,47,231	5,03,122	U	
17	औरंजाबाद	ए	10,107.00	287	9	1,300	44	9	5,49,898	28,97,013	15,05,363	13,91,650	T	Aurangabad
		ज्वा	9,874.44	183	9	1,300	44		3,44,735	18,09,863	9,34,813	8,75,050	R	
		-पा	232.56	4,675	-	-	-		2,05,163	10,87,150	5,70,550	5,16,600	U	
18	जाल-ा	ए	7,718.00	209	8	963	8	4	3,03,886	16,12,980	8,26,903	7,86,077	T	Jalna
		ज्वा	7,611.84	171	8	963	8		2,50,907	13,05,115	6,67,441	6,37,674	R	
		-पा	106.16	2,900	-	-	-		52,979	3,07,865	1,59,462	1,48,403	U	
19	परभजी	ए	6,214.00	246	9	830	11	8	2,78,702	15,27,715	7,80,191	7,47,524	T	Parbhani
		ज्वा	6,101.11	171	9	830	11		1,96,170	10,42,529	5,29,729	5,12,800	R	
		-पा	112.89	4,298	-	-	-		82,532	4,85,186	2,50,462	2,34,724	U	
20	हिंगोली	ए	4,827.00	205	5	672	38	4	1,80,695	9,87,160	5,05,373	4,81,787	T	Hingoli
		ज्वा	4,779.42	174	5	672	38		1,54,630	8,33,130	4,25,840	4,07,290	R	
		-पा	47.58	3,237	-	-	-		26,065	1,54,030	79,533	74,497	U	
21	बीड	ए	10,693.00	202	11	1,354	11	6	4,14,973	21,61,250	11,16,356	10,44,894	T	Beed
		ज्वा	10,652.75	167	11	1,354	11		3,45,852	17,74,180	9,15,071	8,59,109	R	
		-पा	40.25	9,617	-	-	-		69,121	3,87,070	2,01,285	1,85,785	U	
22	-ांदेड	ए	10,528.00	273	16	1,546	63	13	5,27,875	28,76,259	14,81,358	13,94,901	T	Nanded
		ज्वा	10,329.10	212	16	1,546	63		4,10,647	21,87,195	11,23,468	10,63,727	R	
		-पा	198.90	3,464	-	-	-		1,17,228	6,89,064	3,57,890	3,31,174	U	
23	उस्मा-ाबाद	ए	7,569.00	196	8	729	5	8	2,95,750	14,86,586	7,69,368	717,218	T	Osmanabad
		ज्वा	7,522.00	167	8	729	5		2,53,391	12,53,330	6,48,276	605,054	R	
		-पा	47.00	4,963	-	-	-		42,359	2,33,256	1,21,092	112,164	U	

तक्का क्र. /TABLE No. 1.1 - Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
24	लातूर	ए	7,157.00	291	10	921	23	5	3,81,600	20,80,285	10,75,257	10,05,028	T	Latur
		जा	7,089.58	224	10	921	23		2,96,727	15,90,024	8,19,413	7,70,611	R	
		-आ	67.42	7,272	-	-	-		84,873	4,90,261	2,55,844	2,34,417	U	
25	बुलढाजा	ए	9,661.00	231	13	1,297	136	11	4,45,634	22,32,480	11,47,403	10,85,077	T	Buldhana
		जा	9,554.37	184	13	1,297	136		3,58,411	17,59,097	9,02,445	8,56,652	R	
		-आ	106.63	4,439	-	-	-		87,223	4,73,383	2,44,958	2,28,425	U	
26	अजोला	ए	5,676.00	287	7	862	124	8	3,19,947	16,30,239	8,41,253	7,88,986	T	Akola
		जा	5,611.29	179	7	862	124		2,05,862	10,02,742	5,17,465	4,85,277	R	
		-आ	64.71	9,697	-	-	-		1,14,085	6,27,497	3,23,788	3,03,709	U	
27	वाशिम	ए	4,898.00	208	6	702	87	4	2,00,958	10,20,216	5,26,094	4,94,122	T	Washim
		जा	4,817.91	175	6	702	87		1,70,185	8,41,771	4,33,766	4,08,005	R	
		-आ	80.09	2,228	-	-	-		30,773	1,78,445	92,328	86,117	U	
28	अमरावती	ए	12,210.00	214	14	1,679	323	11	5,26,230	26,07,160	13,45,614	12,61,546	T	Amravati
		जा	12,015.26	142	14	1,679	323		3,57,018	17,07,581	8,80,387	8,27,194	R	
		-आ	194.74	4,619	-	-	-		1,69,212	8,99,579	4,65,227	4,34,352	U	
29	यवतमाळ	ए	13,582.00	181	16	1,856	274	13	5,18,214	24,58,271	12,65,681	11,92,590	T	Yavatmal
		जा	13,503.29	148	16	1,856	274		4,26,988	20,01,060	10,29,540	9,71,520	R	
		-आ	78.71	5,809	-	-	-		91,226	4,57,211	2,36,141	2,21,070	U	
30	वर्धा	ए	6,309.00	196	8	1,004	378	7	2,70,502	12,36,736	6,38,990	5,97,746	T	Wardha
		जा	6,263.57	146	8	1,004	378		2,02,963	9,11,695	4,70,610	4,41,085	R	
		-आ	45.43	7,155	-	-	-		67,539	3,25,041	1,68,380	1,56,661	U	
31	नाजपूर	ए	9,892.00	411	14	1,628	241	29	8,38,599	40,67,637	21,05,314	19,62,323	T	Nagpur
		जा	9,481.87	153	14	1,628	241		3,14,359	14,53,886	7,51,516	7,02,370	R	
		-आ	410.13	6,373	-	-	-		5,24,240	26,13,751	13,53,798	12,59,953	U	
32	भंडारा	ए	4,087.00	278	7	778	92	6	2,44,531	11,36,146	5,73,445	5,62,701	T	Bhandara
		जा	4,026.90	239	7	778	92		2,08,432	9,60,418	4,83,768	4,76,650	R	
		-आ	60.10	2,924	-	-	-		36,099	1,75,728	89,677	86,051	U	
33	जोंदिया	ए	5,234.00	229	8	893	57	2	2,49,720	12,00,707	5,98,834	6,01,873	T	Gondia
		जा	5,200.26	203	8	893	57		2,22,018	10,57,276	5,26,022	5,31,254	R	
		-आ	33.74	4,251	-	-	-		27,702	1,43,431	72,812	70,619	U	
34	चंद्रपूर	ए	11,443.00	181	14	1,472	319	14	4,62,632	20,71,101	10,62,993	10,08,108	T	Chandrapur
		जा	11,212.88	125	14	1,472	319		3,18,875	14,06,034	7,16,461	6,89,573	R	
		-आ	230.12	2,890	-	-	-		1,43,757	6,65,067	3,46,532	3,18,535	U	
35	जडचिरोली	ए	14,412.00	67	12	1,521	158	2	2,10,362	9,70,294	4,91,101	4,79,193	T	Gadchiroli
		जा	14,356.03	63	12	1,521	158		1,95,383	9,03,033	4,56,647	4,46,386	R	
		-आ	55.97	1,202	-	-	-		14,979	67,261	34,454	32,807	U	
महाराष्ट्र राज्य	ए	3,08,613.00	314	353	41,095	2,616	378	19,576,736	9,68,78,627	5,04,00,596	46,478,031	T	Maharashtra State	
	जा	3,00,357.20	186	353	41,095	2,616	-	11,173,512	5,57,77,647	2,84,58,677	27,318,970	R		
	-आ	7,355.80	5,588	-	-	-	378	8,403,224	4,11,00,980	2,19,41,919	19,159,061	U		

आधार : भारतीय जनगणना, २००१

Source.— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.2

अनुसूचित जातीची लोकसंख्या / Scheduled Castes Population

(जनगणना/Population Census, 2001)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जातीची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Sheduled Castes to total Population			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	मुंबई शहर	-	-	-	1,83,469	94,811	88,658	1,83,469	94,811	88,658	5.50	5.05	6.07	Mumbai City
2	मुंबई उप-नगर	-	-	-	4,01,569	2,11,010	1,90,559	4,01,569	2,11,010	1,90,559	4.65	4.45	4.89	Mumbai Suburban
3	ठाणे	45,107	23,464	21,643	2,94,613	1,54,526	1,40,087	3,39,720	1,77,990	1,61,730	4.18	4.07	4.31	Thane
4	रायगड	32,418	16,156	16,262	21,249	10,956	10,293	53,667	27,112	26,555	2.43	2.43	2.44	Raigad
5	रत्नागिरी	19,900	9,867	10,033	4,615	2,387	2,228	24,515	12,254	12,261	1.44	1.54	1.36	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	35,199	16,756	18,443	3,337	1,690	1,647	38,536	18,446	20,090	4.44	4.41	4.46	Sindhudurg
7	नाशिक	2,12,803	1,09,227	1,03,576	2,13,713	1,09,117	1,04,596	4,26,516	2,18,344	2,08,172	8.54	8.43	8.66	Nashik
8	धुळे	75,587	38,634	36,953	33,515	17,122	16,393	1,09,102	55,756	53,346	6.39	6.35	6.43	Dhule
9	नांदुरबार	28,462	14,470	13,992	12,950	6,584	6,366	41,412	21,054	20,358	3.16	3.17	3.14	Nadurbar
10	जळगाव	2,10,152	1,07,184	1,02,968	76,625	39,520	37,105	2,86,777	1,46,704	1,40,073	7.79	7.70	7.88	Jalgaon
11	अहमदनगर	3,79,262	1,93,948	1,85,314	1,05,423	53,597	51,826	4,84,685	2,47,545	2,37,140	12.00	11.88	12.11	Ahmednagar
12	पुणे	2,43,690	1,25,024	1,18,666	5,18,167	2,65,941	2,52,226	7,61,857	3,90,965	3,70,892	10.53	10.37	10.71	Pune
13	सातारा	2,02,017	1,01,820	1,00,197	44,093	22,394	21,699	2,46,110	1,24,214	1,21,896	8.76	8.82	8.70	Satara
14	सांगली	2,31,295	1,17,065	1,14,230	82,179	41,505	40,674	3,13,474	1,58,570	1,54,904	12.13	12.01	12.26	Sangli
15	सोलापूर	4,11,869	2,12,426	1,99,443	1,66,254	84,857	81,397	5,78,123	2,97,283	2,80,840	15.02	14.94	15.10	Solapur
16	कोल्हापूर	3,30,774	1,67,479	1,63,295	1,18,867	60,599	58,268	4,49,641	2,28,078	2,21,563	12.76	12.62	12.91	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2,02,903	1,04,173	98,730	1,73,278	89,734	83,544	3,76,181	1,93,907	1,82,274	12.99	12.88	13.10	Aurangabad
18	जालना	1,53,169	77,931	75,238	27,848	14,321	13,527	1,81,017	92,252	88,765	11.22	11.16	11.29	Jalna
19	परभणी	1,08,900	55,138	53,762	43,563	22,235	21,328	1,52,463	77,373	75,090	9.98	9.92	10.05	Parbhani
20	हिंगोली	86,789	43,992	42,797	13,908	7,044	6,864	1,00,697	51,036	49,661	10.20	10.10	10.31	Hingoli
21	बीड	2,33,864	1,19,649	1,14,215	47,376	24,373	23,003	2,81,240	1,44,022	1,37,218	13.01	12.90	13.13	Beed
22	नांदेड	4,06,046	2,08,013	1,98,033	92,150	47,558	44,592	4,98,196	2,55,571	2,42,625	17.32	17.25	17.39	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,12,666	1,09,418	1,03,248	33,124	17,159	15,965	2,45,790	1,26,577	1,19,213	16.53	16.45	16.62	Osmanabad
24	लातूर	3,25,298	1,67,542	1,57,756	78,953	40,691	38,262	4,04,251	2,08,233	1,96,018	19.43	19.37	19.50	Latur
25	बुलढाजा	1,95,765	99,903	95,862	45,858	23,515	22,343	2,41,623	1,23,418	1,18,205	10.82	10.76	10.89	Buldhana
26	अकोला	1,14,629	58,793	55,836	53,818	27,572	26,246	1,68,447	86,365	82,082	10.33	10.27	10.40	Akola
27	वाशिम	1,41,382	72,416	68,966	21,281	10,780	10,501	1,62,663	83,196	79,467	15.94	15.81	16.08	Washim
28	अमरावती	3,18,152	1,64,452	1,53,700	1,28,471	66,189	62,282	4,46,623	2,30,641	2,15,982	17.13	17.14	17.12	Amravati
29	यवतमाळ	2,00,888	1,03,201	97,687	51,914	26,281	25,633	2,52,802	1,29,482	1,23,320	10.28	10.23	10.34	Yavatmal
30	वर्धा	1,12,145	58,044	54,101	46,485	23,895	22,590	1,58,630	81,939	76,691	12.83	12.82	12.83	Wardha
31	नाजपूर	2,41,166	1,24,337	1,16,829	4,55,295	2,32,977	222,318	6,96,461	3,57,314	3,39,147	17.12	16.97	17.28	Nagpur
32	भंडारा	1,69,944	85,151	84,793	32,005	16,109	15,896	2,01,949	1,01,260	1,00,689	17.77	17.66	17.89	Bhandara
33	जोडिया	1,39,337	69,147	70,190	28,362	14,170	14,192	1,67,699	83,317	84,382	13.97	13.91	14.02	Gondia
34	चंद्रपूर	1,74,504	88,748	85,756	1,22,423	63,393	59,030	2,96,927	1,52,141	1,44,786	14.34	14.31	14.36	Chandrapur
35	गडचिरोली	97,747	49,321	48,426	11,077	5,561	5,516	1,08,824	54,882	53,942	11.22	11.18	11.26	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		60,93,829	31,12,889	29,80,940	37,87,827	19,50,173	18,37,654	98,81,656	50,63,062	48,18,594	10.20	10.05	10.37	Maharashtra State

आधार : भारतीय जनगणना, २००१

Source.— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.3

अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या / Scheduled Tribes Population

(जनगणना/Population Census, 2001)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जमातीची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Sheduled Tribes to total Population			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	मुंबई शहर	-	-	-	20,666	11,187	9,479	20,666	11,187	9,479	0.62	0.60	0.65	Mumbai City
2	मुंबई उप-नगर	-	-	-	70,454	37,335	33,119	70,454	37,335	33,119	0.82	0.79	0.85	Mumbai Suburban
3	ठाणे	10,47,710	5,22,746	5,24,964	1,51,580	78,063	73,517	11,99,290	6,00,809	5,98,481	14.75	13.72	15.94	Thane
4	रायजड	2,44,269	1,23,184	1,21,085	24,855	12,696	12,159	2,69,124	1,35,880	1,33,244	12.19	12.16	12.22	Raigad
5	रत्नागिरी	18,839	9,601	9,238	1,263	809	454	20,102	10,410	9,692	1.18	1.31	1.07	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4,596	2,333	2,263	356	182	174	4,952	2,515	2,437	0.57	0.60	0.54	Sindhudurg
7	नाशिक	10,86,059	5,48,455	5,37,604	1,08,212	55,816	52,396	11,94,271	6,04,271	5,90,000	23.92	23.32	24.55	Nashik
8	धुळे	4,20,139	2,12,344	2,07,795	23,425	12,383	11,042	4,43,564	2,24,727	2,18,837	25.97	25.58	26.38	Dhule
9	नांदुरबार	8,28,565	4,12,027	4,16,538	31,009	15,831	15,178	8,59,574	4,27,858	4,31,716	65.53	64.48	66.60	Nandurbar
10	जळगाव	3,91,689	2,01,090	1,90,599	44,262	22,927	21,335	4,35,951	2,24,017	2,11,934	11.84	11.76	11.93	Jalgaon
11	अहमदनगर	2,88,632	1,46,051	1,42,581	14,623	7,539	7,084	3,03,255	1,53,590	1,49,665	7.51	7.37	7.65	Ahmednagar
12	पुणे	2,03,838	1,03,410	1,00,428	57,884	30,425	27,459	2,61,722	1,33,835	1,27,887	3.62	3.55	3.69	Pune
13	सातारा	18,673	9,487	9,186	3,223	1,731	1,492	21,896	11,218	10,678	0.78	0.80	0.76	Satara
14	सांगली	13,854	7,119	6,735	4,001	2,057	1,944	17,855	9,176	8,679	0.69	0.70	0.69	Sangli
15	सोलापूर	43,033	22,434	20,599	25,956	13,277	12,679	68,989	35,711	33,278	1.79	1.79	1.79	Solapur
16	कोल्हापूर	16,384	8,393	7,991	5,003	2,578	2,425	21,387	10,971	10,416	0.61	0.61	0.61	Kolhapur
17	औरंगाबाद	86,216	43,921	42,295	14,200	7,371	6,829	1,00,416	51,292	49,124	3.47	3.41	3.53	Aurangabad
18	जालना	26,583	13,525	13,058	5,520	2,855	2,665	32,103	16,380	15,723	1.99	1.98	2.00	Jalna
19	परभणी	26,961	13,676	13,285	8,249	4,241	4,008	35,210	17,917	17,293	2.30	2.30	2.31	Parbhani
20	हिंगोली	82,053	42,166	39,887	4,845	2,569	2,276	86,898	44,735	42,163	8.80	8.85	8.75	Hingoli
21	बीड	19,082	9,909	9,173	5,111	2,644	2,467	24,193	12,553	11,640	1.12	1.12	1.11	Beed
22	नांदेड	2,22,846	1,13,794	1,09,052	30,750	15,721	15,029	2,53,596	1,29,515	1,24,081	8.82	8.74	8.90	Nanded
23	उस्मानाबाद	23,440	12,156	11,284	4,417	2,312	2,105	27,857	14,468	13,389	1.87	1.88	1.87	Osmanabad
24	लातूर	40,654	21,060	19,594	7,182	3,729	3,453	47,836	24,789	23,047	2.30	2.31	2.29	Latur
25	बुलढाजा	1,05,935	54,128	51,807	9,221	5,040	4,181	1,15,156	59,168	55,988	5.16	5.16	5.16	Buldhana
26	अकोला	85,540	44,011	41,529	14,548	7,590	6,958	1,00,088	51,601	48,487	6.14	6.13	6.15	Akola
27	वाशिम	67,797	34,729	33,068	3,190	1,710	1,480	70,987	36,439	34,548	6.96	6.93	6.99	Washim
28	अमरावती	3,22,622	1,64,656	1,57,966	33,911	17,561	16,350	3,56,533	1,82,217	1,74,316	13.68	13.54	13.82	Amravati
29	यवतमाळ	4,41,399	2,25,082	2,16,317	31,971	16,418	15,553	4,73,370	2,41,500	2,31,870	19.26	19.08	19.44	Yavatmal
30	वर्धा	1,32,766	68,509	64,257	21,649	11,159	10,490	1,54,415	79,668	74,747	12.49	12.47	12.50	Wardha
31	नाजपूर	2,17,752	1,11,695	1,06,057	2,26,689	1,16,424	1,10,265	4,44,441	2,28,119	2,16,322	10.93	10.84	11.02	Nagpur
32	भंडारा	84,740	42,395	42,345	12,978	6,664	6,314	97,718	49,059	48,659	8.60	8.56	8.65	Bhandara
33	गोंदिया	1,90,358	94,127	96,231	6,097	3,122	2,975	1,96,455	97,249	99,206	16.36	16.24	16.48	Gondia
34	चंद्रपूर	3,18,967	1,61,301	1,57,666	56,289	29,257	27,032	3,75,256	1,90,558	1,84,698	18.12	17.93	18.32	Chandrapur
35	जडचिरोली	3,64,546	1,83,334	1,81,212	7,150	3,683	3,467	3,71,696	1,87,017	1,84,679	38.31	38.08	38.54	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		74,86,537	37,82,848	37,03,689	10,90,739	5,64,906	5,25,833	85,77,276	43,47,754	42,29,522	8.85	8.63	9.10	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.4
नवबौद्धांची लोकसंख्या / Neo-Buddhists Population
(जनगणना/Population Census, 1981)

अनु क्रमांक	जिल्हा	ग्रामीण			नागरी			एकूण			नवबौद्धांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Neo-Buddhists to total Population	District
		एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया		
Serial No.	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	बृहन्मुंबई	336	2,339	1,997	4,336	2,339	1,997	0.05	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3,452	1,766	1,686	1,195	640	555	4,647	2,406	2,241	0.14	Thane
3	रायगड	7,516	3,389	4,127	156	81	75	7,612	3,470	4,202	0.52	Raigad
4	रत्नागिरी	16,061	6,955	9,106	1,116	536	580	17,177	7,491	9,686	0.82	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Sindhudurg
6	नाशिक	6,945	3,516	3,429	3,093	1,583	1,510	10,038	5,099	4,939	0.34	Nashik
7	धुळे	1,522	767	755	800	411	389	2,322	1,178	1,144	0.11	Dhule
8	जळगाव	2,519	1,291	1,238	201	93	108	2,720	1,374	1,346	0.10	Jalgaon
9	अहमदनगर	6,321	3,131	3,190	100	52	48	6,421	3,183	3,238	0.24	Ahmednagar
10	पुणे	12,641	6,264	6,377	8,233	4,192	4,041	20,874	10,456	10,418	0.50	Pune
11	सातारा	22,067	10,267	11,800	2,215	1,137	1,078	24,282	11,404	12,878	1.19	Satara
12	सांगली	3,522	1,652	1,870	828	445	383	4,350	2,097	2,253	0.24	Sangli
13	सोलापूर	3,491	1,776	1,715	1,558	809	749	5,049	2,585	2,464	0.19	Solapur
14	कोल्हापूर	3,022	1,365	1,657	101	54	47	3,123	1,419	1,704	0.12	Kolhapur
15	औरंगाबाद	14,406	7,227	7,179	890	445	445	15,296	7,672	7,624	0.63	Aurangabad
16	जालना	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Jalna
17	परभणी	6,076	3,022	3,054	304	148	156	6,380	3,170	3,210	0.35	Parbhani
18	बीड	4,320	2,185	2,135	1,668	840	828	5,988	3,025	2,963	0.40	Beed
19	नांदेड	4,231	2,102	2,129	654	327	327	4,885	2,429	2,456	0.28	Nanded
20	उस्मानाबाद	4,229	2,175	2,054	305	154	151	4,534	2,329	2,205	0.20	Osmanabad
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Latur
22	बुलढाणा	1,026	516	510	362	185	177	1,388	701	687	0.09	Buldhana
23	अकोला	2,648	1,296	1,352	585	314	271	3,233	1,610	1,623	0.18	Akola
24	अमरावती	19,329	9,828	9,501	1,334	689	645	20,663	10,517	10,146	5.89	Amravati
25	यवतमाळ	4,691	2,348	2,343	113	54	59	4,804	2,402	2,402	0.28	Yavatmal
26	वर्धा	9,887	5,062	4,825	22	12	10	9,909	5,074	4,835	1.07	Wardha
27	नागपूर	3,067	1,541	1,526	378	191	187	3,445	1,732	1,713	0.13	Nagpur
28	भंडारा	6,918	3,433	3,458	511	271	240	7,429	3,704	3,725	0.40	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,383	686	697	727	333	394	2,110	1,019	1,091	0.05	Chandrapur
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,71,290	83,550	87,740	31,785	16,335	15,450	2,03,075	99,885	1,03,190	0.32	Maharashtra State

आधार : भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र, १९८४ चा प्रबंध-१

Source—Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Paper 1 of 1984 * वेगळी उपलब्ध नाही. / Not available Separately

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार
Decadeal Variation in Population since 1901

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	एकूण व्यक्ती Persons	दशवर्षीय चढउतार Decadal	दशवर्षीय चढउतार (शेकडा प्रमाण) Percentage decadal Variation (6)	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृह-मुंबई *	1901	9,27,994	-	-	5,61,825	3,66,169	Brihan Mumbai
		1911	11,48,757	+ 2,20,763	+ 23.79	7,31,634	4,17,123	
		1921	13,80,448	+ 2,31,691	+ 20.17	8,84,301	4,96,147	
		1931	13,97,812	+ 17,364	+ 1.26	8,78,102	5,19,710	
		1941	18,01,356	+ 4,03,544	+ 24.87	11,14,983	6,86,373	
		1951	29,94,444	+ 11,93,088	+ 66.23	18,68,335	11,26,109	
		1961	41,52,056	+ 11,57,612	+ 38.66	24,96,176	16,55,880	
		1971	59,70,575	+ 18,18,519	+ 43.80	34,78,378	24,92,197	
		1981	82,43,405	+ 22,72,830	+ 38.07	46,52,646	35,90,759	
		1991	99,25,891	+ 16,82,486	+ 20.41	54,60,145	44,65,746	
1	मुंबई शहर	1991*	31,74,889	-	-	17,72,549	14,02,340	Mumbai City
		2001	33,38,031	+1,63,142	+5.14	18,78,246	14,59,785	
2	मुंबई उप-नगर	1991*	67,51,002	-	-	36,87,596	30,63,406	Mumbai Suburban
		2001	86,40,419	+18,89,417	+27.99	47,41,720	38,98,699	
3	ठाजे	1901	6,65,326	-	-	3,43,216	3,22,110	Thane
		1911	7,21,323	+ 55,997	+ 8.42	3,70,437	3,50,886	
		1921	7,13,228	- 8,095	- 1.12	3,68,305	3,44,923	
		1931	7,87,664	+ 74,436	+ 10.44	4,07,045	3,80,619	
		1941	8,82,321	+ 94,675	+ 12.02	4,54,693	4,27,628	
		1951	12,82,572	+ 4,00,251	+ 45.36	6,68,138	6,14,434	
		1961	16,52,678	+ 3,70,106	+ 28.86	8,61,117	7,91,561	
		1971	22,81,664	+ 6,28,986	+ 38.06	12,04,855	10,76,809	
		1981	33,51,562	+ 1,069,898	+46.89	17,79,645	15,71,917	
		1991	52,49,126	+ 1,897,564	+56.62	27,92,874	24,56,252	
4	रायजड	2001	81,31,849	2,882,723	+54.92	43,77,747	37,54,102	
		1901	7,21,083	-	-	3,60,493	3,60,590	Raigad
		1911	7,14,371	-6,712	-0.93	3,53,180	3,61,191	
		1921	6,77,586	-36,785	-5.15	3,34,184	3,43,402	
		1931	7,56,315	+78,729	+11.62	3,76,398	3,79,917	
		1941	8,05,157	+48,842	+6.46	3,95,368	4,09,789	
		1951	9,09,083	+1,03,926	+12.91	4,45,580	4,63,503	
		1961	10,58,855	+1,49,772	+16.48	5,14,534	5,44,321	
		1971	12,63,003	+2,04,148	+19.28	6,14,278	6,48,725	
		1981	14,86,452	+2,23,449	+17.69	7,26,512	7,59,940	
5	रत्नाजिरी	1991	18,24,816	+3,38,364	+22.76	9,07,907	9,16,909	
		2001	22,07,929	3,83,113	20.99	11,17,628	10,90,301	
		1901	13,87,074	-	-	6,54,497	7,32,577	Ratnagiri
		1911	14,22,199	+35,125	+2.53	6,57,120	7,65,079	
		1921	13,61,884	-60,315	-4.24	6,22,786	7,39,098	
		1931	15,34,540	+1,72,656	+12.68	7,20,873	8,13,667	
		1941	16,27,225	+92,685	+6.04	7,53,908	8,73,317	
		1951	17,11,964	+84,739	+5.21	7,69,635	9,42,329	
		1961	18,27,203	+1,15,239	+6.73	8,16,804	10,10,399	
		1971	19,90,583	+1,63,380	+8.94	8,86,995	11,03,588	
1981	21,11,311	+1,20,728	+6.06	9,43,395	11,67,916			
1981	13,79,655	-	-	6,11,029	7,68,626			
1991	15,44,057	+1,64,402	+11.92	7,00,190	8,43,867			
2001	16,96,777	+1,52,720	+9.89	7,94,498	9,02,279			

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
6	सिंधुदुर्ग	1981	7,80,891	-	-	3,54,128	4,26,763	Sindhudurg
		1991	8,32,152	+51,261	+6.56	3,89,384	4,42,768	
		2001	8,68,825	+36,673	+4.41	4,17,890	4,50,935	
7	नाशिक	1901	8,23,080	-	-	4,17,000	4,06,080	Nashik
		1911	9,15,698	+92,618	+11.25	4,61,573	4,54,125	
		1921	8,45,783	-69,915	-7.67	4,31,568	4,14,215	
		1931	10,09,583	+1,63,800	+19.37	5,14,322	4,95,261	
		1941	11,27,597	+1,18,014	+11.69	5,77,293	5,50,304	
		1951	14,29,916	+30,23,319	+26.81	7,30,927	6,98,989	
		1961	18,55,246	+4,25,330	29.75	9,53,531	9,01,715	
		1971	23,69,221	+5,13,975	+27.70	12,21,419	11,47,802	
		1981	29,91,739	+6,22,518	+26.28	15,44,532	14,47,207	
		1991	38,51,352	+8,59,613	+28.73	19,84,973	18,66,379	
		2001	49,93,796	+11,42,444	+29.66	25,90,912	24,02,884	
8	धुळे	1901	4,48,432	-	-	2,26,497	2,21,935	Dhule
		1911	5,59,519	+111,087	+24.77	2,82,839	2,76,680	
		1921	5,94,191	+34,672	+6.20	3,00,717	2,93,474	
		1931	7,14,998	+120,807	+20.33	3,63,073	3,51,925	
		1941	8,45,766	+130,768	+18.29	4,29,560	4,16,206	
		1951	10,60,278	+214,512	+25.36	5,38,226	5,22,052	
		1961	13,51,236	+290,958	+27.44	6,86,942	6,64,294	
		1971	16,62,181	+310,945	+23.01	8,49,601	8,12,580	
		1981	20,50,294	+388,113	+23.35	10,43,140	10,07,154	
		1991	25,35,715	+485,421	+23.68	12,95,288	12,40,427	
		1991 *	14,73,170	-	-	7,57,268	7,15,902	
2001	17,07,947	+234,777	+15.94	8,78,372	8,29,575			
9	नांदुरबार	1991*	10,62,545	-	-	5,38,020	5,24,525	Nandurbar
		2001	13,11,709	+249,164	+23.45	6,63,511	6,48,198	
10	जळगाव	1901	9,54,077	-	-	4,83,030	4,71,047	Jalgaon
		1911	10,28,126	+4,74,049	+7.76	5,18,558	5,09,568	
		1921	10,69,656	+41,530	+4.04	5,42,676	5,26,980	
		1931	11,98,260	+1,28,604	+12.02	6,08,733	5,89,527	
		1941	13,20,074	+1,21,814	+10.17	6,69,953	6,50,121	
		1951	14,71,351	+1,51,277	+11.46	7,46,452	7,24,899	
		1961	17,65,047	+2,93,696	+19.06	9,02,001	8,63,046	
		1971	21,23,121	+3,58,074	+20.28	10,89,840	10,33,281	
		1981	26,18,274	+4,95,153	+23.32	13,42,963	12,75,311	
		1991	31,87,634	+5,69,360	+21.75	16,42,873	15,44,761	
		2001	36,82,690	+4,95,056	+15.53	19,05,493	17,77,197	
11	अहमदनगर	1901	8,20,346	-	-	4,09,125	4,11,221	Ahmednagar
		1911	9,25,876	+1,05,530	+12.86	4,66,812	4,59,064	
		1921	7,19,137	+2,06,739	+22.33	3,63,494	3,55,643	
		1931	9,69,209	+2,50,072	+34.77	4,91,683	4,77,526	
		1941	11,23,040	+1,53,831	+15.87	5,70,300	5,52,740	
		1951	14,10,873	+2,87,833	+25.63	7,15,763	6,95,110	
		1961	17,75,969	+3,65,096	+25.88	9,05,313	8,70,656	
		1971	22,69,117	+4,93,142	+27.77	11,60,205	11,08,912	
		1981	27,08,309	+4,39,192	+19.36	13,82,632	13,25,677	
		1991	33,72,935	+6,64,626	+24.54	17,30,609	16,42,326	
		2001	40,40,642	+6,67,707	+19.80	20,83,053	19,57,589	
12	पुणे	1901	1,095,858	-	-	5,53,661	5,42,197	Pune
		1911	1,177,238	+81,380	+7.43	5,95,481	5,81,757	
		1921	1,105,014	-72,224	-6.14	5,64,751	5,40,263	
		1931	1,275,882	+1,70,868	+15.46	6,53,480	6,22,402	
		1941	1,472,972	+1,97,090	+15.45	7,55,979	7,16,993	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1961	24,66,880	+5,15,904	+26.44	12,68,710	11,98,170	
		1971	31,78,029	+7,11,149	+28.83	16,43,864	15,34,165	
		1981	41,64,470	+9,86,441	+31.04	21,50,088	20,14,382	
		1991	55,32,532	+13,68,062	+32.85	28,61,460	26,71,072	
		2001	72,32,555	+17,00,023	+30.73	37,69,128	34,63,427	
13	सातारा	1901	8,49,672	-	-	4,18,418	4,31,254	Satara
		1911	8,35,337	-14,335	-1.69	4,12,412	4,22,925	
		1921	7,86,436	-48,901	-5.85	3,87,434	3,99,002	
		1931	8,95,014	+1,08,578	+13.81	4,46,189	4,48,825	
		1941	10,13,212	+1,18,198	+13.21	4,97,993	5,15,219	
		1951	11,77,016	+1,63,804	+16.17	5,73,800	6,03,216	
		1961	14,30,105	+2,53,089	+21.50	6,98,555	7,31,550	
		1971	17,27,376	+2,97,271	+20.79	8,48,092	8,79,284	
		1981	20,38,677	+3,11,301	+18.02	9,89,122	10,49,555	
		1991	24,51,372	+4,12,695	+20.24	12,08,375	12,42,997	
		2001	28,08,994	+3,57,622	+14.59	14,08,326	14,00,668	
14	सांजली	1901	6,44,556	-	-	3,24,900	3,19,656	Sangli
		1911	6,12,518	-32,038	-4.97	3,13,874	2,98,644	
		1921	5,96,199	-16,319	-2.66	3,07,061	2,89,138	
		1931	7,07,479	+1,11,280	+18.66	3,62,861	3,44,618	
		1941	8,12,865	+1,05,386	+14.90	4,16,007	3,96,858	
		1951	9,98,434	+1,85,569	+22.83	5,07,407	4,91,027	
		1961	12,30,716	+2,32,282	+23.26	6,28,754	6,01,962	
		1971	15,39,820	+3,09,104	+25.12	7,90,165	7,49,655	
		1981	18,31,212	+2,91,392	+18.92	9,31,187	9,00,025	
		1991	22,09,488	+3,78,276	+20.66	11,28,521	10,80,967	
		2001	25,83,524	+3,74,036	+16.93	13,20,088	12,63,436	
15	सोलापूर	1901	8,84,101	-	-	4,45,384	4,38,717	Solapur
		1911	9,56,207	+72,106	+8.16	4,86,125	4,70,082	
		1921	9,09,248	-46,959	-4.91	4,67,971	4,41,277	
		1931	10,69,524	+1,60,276	+17.63	5,52,909	5,16,615	
		1941	12,28,085	+1,58,561	+14.83	6,32,393	5,95,692	
		1951	15,05,316	+2,27,231	+22.57	7,73,809	7,31,507	
		1961	18,60,119	+3,54,803	+23.57	9,60,655	8,99,464	
		1971	22,53,840	+3,93,840	+21.17	11,65,927	10,87,913	
		1981	26,10,144	+3,56,304	+15.81	13,44,147	12,65,997	
		1991	32,31,057	+6,20,913	+23.79	16,70,516	15,60,541	
		2001	38,49,543	+6,18,486	+19.14	19,89,623	18,59,920	
16	जोल्हापूर	1901	9,00,570	-	-	4,56,057	4,44,513	Kolhapur
		1911	8,17,976	-82,594	-9.17	4,15,871	4,02,105	
		1921	8,20,032	+2,056	+0.25	4,21,482	3,98,550	
		1931	9,37,303	+1,17,271	+14.30	4,80,272	4,57,031	
		1941	10,72,444	+1,35,141	+14.42	5,44,862	5,27,582	
		1951	13,08,060	+2,35,616	+21.97	6,63,937	6,44,123	
		1961	15,96,493	+2,88,433	+22.05	8,11,693	7,84,800	
		1971	20,48,049	+4,51,556	+28.28	10,45,474	10,02,575	
		1981	25,06,330	+4,58,281	+22.38	12,73,881	12,32,449	
		1991	29,89,507	+4,83,177	+19.28	15,24,732	14,64,775	
		2001	35,23,162	+5,33,655	+17.85	18,07,470	17,15,692	
17	औरंगाबाद	1901	7,33,291	-	-	3,66,951	3,66,340	Aurangabad
		1911	8,79,847	+1,46,556	+19.99	4,42,487	4,37,360	
		1921	7,20,699	-1,59,148	-18.09	3,61,938	3,58,761	
		1931	9,56,598	+2,35,898	+32.73	4,86,339	4,70,259	
		1941	10,82,729	+1,26,131	+13.19	5,53,401	5,29,328	
		1951	11,79,404	+96,675	+8.93	5,97,406	5,81,998	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1961	15,32,341	+3,52,937	+29.93	7,81,635	7,50,706	
		1971	19,71,006	+4,38,665	+28.63	10,14,481	9,56,525	
		1981	24,33,420	+4,62,414	+23.46	12,49,632	11,83,788	
		1981	15,85,828	-	-	8,19,281	7,66,547	
		1991	22,13,779	+6,27,951	+39.60	11,51,693	10,62,086	
		2001	28,97,013	+6,83,234	+30.86	15,05,363	13,91,650	
18	जाल-गा	1981	10,30,178	-	-	5,22,876	5,07,302	Jalna
		1991	13,64,425	+3,34,247	+32.45	6,96,798	6,67,627	
		2001	16,12,980	+2,48,555	+18.22	8,26,903	7,86,077	
19	परभजी	1901	6,48,546	-	-	3,24,977	3,23,569	Parbhani
		1911	7,81,475	+1,32,929	+20.50	3,92,208	3,89,267	
		1921	7,67,741	-13,734	-1.76	3,88,167	3,79,574	
		1931	8,56,023	+7,88,282	+11.50	4,35,986	4,20,037	
		1941	9,14,447	+58,424	+6.83	4,66,581	4,47,866	
		1951	10,10,864	+96,417	+10.54	5,10,567	5,00,297	
		1961	12,06,236	+1,95,372	+19.33	6,11,787	5,94,449	
		1971	15,06,771	+3,00,585	+24.92	7,68,662	7,38,109	
		1981	18,29,378	+3,22,607	+21.41	9,29,638	8,99,740	
		1991	21,17,035	+2,87,657	+15.72	10,83,794	10,33,241	
		1991*	12,93,104	-	-	6,61,700	6,31,404	
		2001	15,27,715	+2,34,611	+18.14	7,80,191	7,47,524	
20	हिंजोली	1991*	8,23,931	-	-	4,22,094	4,01,837	Hingoli
		2001	9,87,160	+1,63,229	+19.81	5,05,373	4,81,787	
21	बीड	1901	5,06,349	-	-	2,55,135	2,51,214	Beed
		1911	6,37,861	+1,31,512	+25.97	3,22,137	3,15,724	
		1921	4,77,623	-1,60,238	-25.12	2,43,362	2,34,261	
		1931	6,48,986	+1,71,363	+35.88	3,32,966	3,16,020	
		1941	7,28,201	+79,215	+12.21	3,75,187	3,53,014	
		1951	8,26,046	+97,845	+13.44	4,22,069	4,03,977	
		1961	10,01,466	+1,75,420	+21.24	5,08,827	4,92,639	
		1971	12,86,121	+2,84,655	+28.42	6,58,204	6,27,917	
		1981	14,86,030	+1,99,909	+15.54	7,55,971	7,30,059	
		1991	18,22,072	+3,36,042	+22.61	9,37,410	8,84,662	
		2001	21,61,250	+3,39,178	+18.61	11,16,356	10,44,894	
22	-गांदेड	1901	5,50,261	-	-	2,74,628	2,75,633	Nanded
		1911	6,71,066	+1,20,805	+21.95	3,36,431	3,34,635	
		1921	6,49,825	-21,241	-3.17	3,28,083	3,21,742	
		1931	7,06,773	+56,948	+8.76	3,59,522	3,47,251	
		1941	7,84,289	+77,516	+10.97	3,99,103	3,85,186	
		1951	8,83,531	+99,242	+12.65	4,45,558	4,37,973	
		1961	10,79,674	+1,96,143	+22.20	5,47,974	5,31,700	
		1971	13,97,762	+3,17,088	+29.46	7,14,820	6,82,942	
		1981	17,49,334	+3,51,572	+25.15	8,92,417	8,56,917	
		1991	23,30,374	+5,81,040	+33.21	11,97,876	11,32,498	
		2001	28,76,259	+5,45,885	+23.42	14,81,358	13,94,901	
23	उस्मा-गाबाद	1901	7,77,929	-	-	3,92,889	3,85,040	Osmanabad
		1911	9,27,095	+1,49,166	+19.17	4,71,947	4,55,148	
		1921	8,90,291	-36,804	-3.97	4,59,238	4,31,053	
		1931	9,91,367	+1,01,076	+11.35	5,10,440	4,80,927	
		1941	11,01,515	+1,10,148	+11.11	5,67,353	5,34,162	
		1951	12,10,041	+1,08,526	+9.85	6,21,541	5,88,500	
		1961	14,77,656	+2,67,615	+22.12	7,58,235	7,19,421	
		1971	18,96,687	+4,19,031	+28.36	9,75,484	9,21,203	
		1981	22,30,620	+3,33,933	+17.61	11,39,197	10,91,423	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1981	10,32,702	-	-	5,28,851	5,03,851	
		1991	12,76,327	+2,46,625	+23.95	6,58,896	6,17,431	
		2001	14,86,586	+2,10,259	+16.47	7,69,368	7,17,218	
24	लातूर	1981	12,92,882	-	-	6,60,045	6,32,837	Latur
		1991	16,76,641	+3,83,759	+29.38	8,63,203	8,13,438	
		2001	20,80,285	+4,03,644	+24.07	10,75,257	10,05,028	
25	बुलढाजा	1901	6,17,990	-	-	3,10,300	3,07,690	Buldhana
		1911	6,73,698	+55,708	+9.01	3,39,459	3,34,239	
		1921	7,03,643	+29,945	+4.44	3,55,604	3,48,039	
		1931	7,66,584	+62,941	+8.95	3,88,966	3,77,618	
		1941	8,20,862	+54,278	+7.08	4,16,314	4,04,548	
		1951	8,70,168	+49,306	+6.01	4,39,270	4,30,898	
		1961	10,59,698	+1,89,530	+21.78	5,41,026	5,18,672	
		1971	12,62,978	+2,03,280	+19.18	6,46,303	6,16,675	
		1981	15,08,777	+2,45,799	+19.46	7,70,833	7,37,944	
		1991	18,86,299	+3,77,522	+25.02	9,66,017	9,20,282	
		2001	22,32,480	+3,46,181	+18.35	11,47,403	10,85,077	
26	अजोला	1901	7,52,066	-	-	3,82,070	3,69,996	Akola
		1911	7,86,042	+33,976	+4.52	3,99,504	3,86,538	
		1921	7,94,847	+8,805	+1.12	4,05,923	3,88,924	
		1931	8,76,362	+81,515	+10.26	4,48,896	4,27,466	
		1941	9,07,742	+31,380	+3.58	4,63,948	4,43,794	
		1951	9,50,994	+43,252	+4.76	4,85,119	4,65,875	
		1961	11,89,354	+2,38,360	+25.06	6,13,832	5,75,522	
		1971	15,01,478	+3,12,125	+26.24	7,73,569	7,27,909	
		1981	18,26,952	+3,25,474	+21.68	9,37,824	8,89,128	
		1991	22,14,271	+3,87,319	+21.20	11,42,148	10,72,123	
		1991 *	13,51,959	-	-	6,99,012	6,52,947	
		2001	16,30,239	+2,78,280	+20.58	8,41,253	7,88,986	
27	वाशिम	1991*	8,62,312	-	-	4,43,136	4,19,176	Washim
		2001	10,20,216	+1,57,904	+18.31	5,26,094	4,94,122	
28	अमरावती	1901	8,06,859	-	-	4,11,663	3,95,196	Amravati
		1911	8,73,012	+66,153	+8.20	4,45,739	4,27,273	
		1921	8,27,867	-45,145	-5.17	4,23,802	4,04,065	
		1931	9,41,604	+1,13,737	+13.74	4,85,593	4,56,011	
		1941	9,88,524	+46,920	4.98	5,07,920	4,80,604	
		1951	10,31,160	+42,636	+4.31	5,26,593	5,04,567	
		1961	12,32,780	+2,01,620	+19.55	6,37,861	5,94,919	
		1971	15,41,209	+9,08,429	+25.02	7,98,073	7,43,136	
		1981	18,61,410	+3,20,201	+20.78	9,61,564	8,99,846	
		1991	22,00,057	+3,38,647	+18.19	11,36,314	10,63,743	
		2001	26,07,160	+4,07,103	+18.50	13,45,614	12,61,546	
29	यवतमाळ	1901	5,77,101	-	-	2,90,267	2,86,834	Yavatmal
		1911	7,24,410	+1,47,309	+25.53	3,65,912	3,58,498	
		1921	7,48,959	+24,549	+3.39	3,80,545	3,68,414	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1931	8,57,288	+1,08,329	+14.46	4,36,124	4,21,164	
		1941	8,87,738	+30,450	+3.55	4,48,724	4,39,014	
		1951	9,31,982	+44,244	+4.98	4,68,522	4,63,460	
		1961	10,98,470	+1,66,488	+17.86	5,57,010	5,41,460	
		1971	14,23,677	+3,25,207	+29.61	7,26,072	6,97,605	
		1981	17,37,423	+3,13,746	+22.04	8,87,236	8,50,187	
		1991	20,77,144	+3,39,721	+19.55	10,64,422	10,12,722	
		2001	24,58,271	+3,81,127	+18.35	12,65,681	11,92,590	
30	वर्धा	1901	3,86,012	-	-	1,94,258	1,91,754	Wardha
		1911	4,60,775	+74,763	+19.37	2,32,351	2,28,424	
		1921	4,63,696	+2,921	+0.63	2,35,074	2,28,622	
		1931	5,16,266	+52,570	+11.34	2,61,394	2,54,872	
		1941	5,19,330	+3,064	+0.59	2,62,617	2,56,713	
		1951	5,38,903	+19,573	+3.77	2,71,751	2,67,152	
		1961	6,34,277	+95,374	+17.70	3,22,894	3,11,383	
		1971	7,79,562	+1,45,285	+22.91	4,00,040	3,79,522	
		1981	9,26,618	+1,47,056	+18.86	4,75,696	4,50,922	
		1991	10,67,357	+1,40,739	+15.19	5,50,370	5,16,987	
		2001	12,36,736	+1,69,379	+15.87	6,38,990	5,97,746	
31	नाजपूर	1901	7,48,489	-	-	3,75,940	3,72,549	Nagpur
		1911	8,06,287	+57,798	+7.72	4,07,033	3,99,254	
		1921	7,89,940	-16,347	-2.03	4,01,557	3,88,383	
		1931	9,36,987	+1,47,047	+18.61	4,79,678	4,57,309	
		1941	10,56,537	+1,19,550	+12.76	5,40,366	5,16,171	
		1951	12,30,535	+1,73,998	+16.47	6,29,185	6,01,350	
		1961	15,08,455	+2,77,920	+22.59	7,81,969	7,26,486	
		1971	19,42,688	+4,34,233	+28.79	10,10,911	9,31,777	
		1981	25,88,811	+6,46,123	+33.26	13,45,377	12,43,434	
		1991	32,87,139	+6,98,328	+26.97	17,10,404	15,76,735	
		2001	40,67,637	+7,80,498	+23.74	21,05,314	19,62,323	
32	भंडारा	1901	5,90,258	-	-	2,85,052	3,05,206	Bhandara
		1911	6,88,463	+98,205	+16.64	3,37,754	3,50,709	
		1921	7,20,328	+31,865	+4.63	3,55,821	3,64,507	
		1931	8,27,558	+1,07,230	+14.89	4,10,367	4,17,191	
		1941	9,66,677	+1,39,119	+16.81	4,80,982	4,85,695	
		1951	10,75,678	+1,09,001	+11.28	5,36,603	5,39,075	
		1961	12,72,638	+1,96,960	+18.31	6,37,366	6,35,272	
		1971	15,85,580	+3,12,942	+24.59	7,98,072	7,87,508	
		1981	18,37,577	+2,51,997	+15.89	9,20,159	9,17,418	
		1991	21,07,629	+2,70,052	+14.70	10,60,275	10,47,354	
		1991*	10,21,408	-	-	5,15,772	5,05,636	
		2001	11,36,146	+1,14,738	+11.23	5,73,445	5,62,701	
33	जोंदिया	1991	10,86,221	-	-	5,44,503	5,41,718	
		2001	12,00,707	+1,14,486	+10.54	5,98,834	6,01,873	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
34	चंद्रपूर	1901	5,74,323	-	-	2,83,896	2,90,427	Chandrapur
		1911	7,29,347	+1,55,024	+26.99	3,63,793	3,65,554	
		1921	7,15,365	-13,982	-1.92	3,57,021	3,58,344	
		1931	8,23,321	+1,07,956	+15.09	4,13,747	4,09,574	
		1941	9,42,053	+1,18,732	+14.42	4,73,672	4,68,381	
		1951	10,52,975	+1,10,922	+11.77	5,27,645	5,25,330	
		1961	12,38,070	+1,85,095	+17.58	6,23,681	6,14,389	
		1971	16,40,137	+4,02,067	+32.48	8,32,567	8,07,570	
		1981	20,55,642	+4,15,505	+25.33	10,45,692	10,09,950	
		1981	14,16,953	-	-	7,23,282	6,93,671	
		1991	17,71,994	+3,55,041	+25.06	9,09,787	8,62,207	
		2001	20,71,101	+2,99,107	+16.88	10,62,993	10,08,108	
35	जडचिरोली	1981	6,37,336	-	-	3,21,716	3,15,620	Gadchiroli
		1991	7,87,010	+1,49,674	+23.48	3,98,364	3,88,646	
		2001	9,70,294	+1,83,284	+23.29	4,91,101	4,79,193	
	महाराष्ट्र राज्य	1901	1,93,91,643	-	-	9,8,02,129	95,89,514	Maharashtra State
		1911	2,14,74,523	+20,82,830	+10.74	1,09,22,671	1,05,51,852	
		1921	2,08,49,666	-6,24,857	-2.91	1,06,92,865	1,01,56,801	
		1931	2,39,59,300	+31,09,634	+14.91	1,23,05,958	1,16,53,342	
		1941	2,68,32,758	+28,73,458	+11.99	1,37,69,460	1,30,63,298	
		1951	3,20,02,584	+51,69,896	+19.27	1,84,90,039	1,55,12,525	
		1961	3,95,53,718	+75,51,154	+23.60	2,04,28,882	1,91,24,836	
		1971	5,04,12,235	+1,08,58,517	+27.45	2,61,16,351	2,42,95,884	
		1981	6,27,84,171	+1,23,71,936	+24.54	3,24,15,126	3,03,69,045	
		*1981	6,27,82,818	-	-	3,24,14,432	3,03,68,386	
		1991	7,89,37,187	+1,61,54,369	+25.73	40,825,618	3,81,11,569	
		2001	9,68,78,627	+1,79,41,440	+22.73	5,04,00,596	4,64,78,031	

* पुनर्रचित जिल्ह्यांची २००१ च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्या

* Population of bifurcated Districts as per 2001 census

आधार : भारताची जनगणना, २००१

Source : Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.6

गावे व शहरांची संख्या /Number of Villages and Towns
(जनगणना /Population Census, 1991 & 2001)

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	गावे /Villages						शहरे/Towns		District (2)
		1991			2001			1991	2001	
		वस्ती असलेली Inhabited (3)	वस्ती नसलेली Un-inhabited (4)	एकूण Total (5)	वस्ती असलेली Inhabited (6)	वस्ती नसलेली Un-inhabited (7)	एकूण Total (8)	(9)	(10)	
1	मुंबई शहर	-	-	-	-	-	-	1	1	Mumbai City Mumbai Suburban
2	मुंबई उप-नगर	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	ठाजे	1,679	18	1,697	1,727	21	1,748	23	37	Thane
4	रायजड	1,851	57	1,908	1,859	60	1,919	19	26	Raigad
5	रत्नाजिरी	1,515	4	1,519	1,539	4	1,543	8	10	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	736	-	736	743	-	743	4	5	Sindhudurg
7	नाशिक	1,814	4	1,818	1,923	6	1,929	17	18	Nashik
8	धुळे	653	17	670	678	3	681	3	3	Dhule
9	नांदुरबार	933	*	933	935	12	947	5	5	Nadurbar
10	जळगाव	1,480	30	1,510	1,491	28	1,519	17	15	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,554	2	1,556	1,578	9	1,587	13	18	Ahmednagar
12	पुणे	1,844	18	1,862	1,844	22	1,866	34	25	Pune
13	सातारा	1,547	26	1,573	1,716	23	1,739	11	15	Satara
14	सांगली	723	4	727	721	3	724	8	8	Sangli
15	सोलापूर	1,134	8	1,142	1,138	12	1,150	10	10	Solapur
16	कोल्हापूर	1,188	15	1,203	1,196	21	1,217	12	18	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,300	44	1,344	1,300	44	1,344	8	9	Aurangabad
18	जालना	956	11	967	963	8	971	4	4	Jalna
19	परभणी	776	45	821	830	11	841	8	8	Parbhani
20	हिंगोली	693	*	693	672	38	710	3	4	Hingoli
21	बीड	1,269	11	1,280	1,354	11	1,365	7	6	Beed
22	नांदेड	1,515	65	1,580	1,546	63	1,609	13	13	Nanded
23	उस्मानाबाद	716	6	722	729	5	734	8	8	Osmanabad
24	लातूर	914	22	936	921	23	944	5	5	Latur
25	बुलढाजा	1,299	128	1,427	1,297	136	1,433	11	11	Buldhana
26	अकोला	787	202	989	862	124	986	6	8	Akola
27	वाशिम	787		787	702	87	789	4	4	Washim
28	अमरावती	1,681	315	1,996	1,679	323	2,002	11	11	Amravati
29	यवतमाळ	1,836	272	2,108	1,856	274	2,130	10	13	Yavatmal
30	वर्धा	967	412	1,379	1,004	378	1,382	6	7	Wardha
31	नागपूर	1,635	243	1,878	1,628	241	1,869	23	29	Nagpur
32	भंडारा	961	149	1,110	778	92	870	6	6	Bhandara
33	गोंदिया	693	*	693	893	57	950	2	2	Gondia
34	चंद्रपूर	1,473	319	1,792	1,472	319	1,791	12	14	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,503	168	1,671	1,521	158	1,679	4	2	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		40,412	2,615	43,027	41,095	2,616	43,711	336	378	Maharashtra State

* नवनिर्मित जिल्ह्यांची स्वतंत्र माहिती उपलब्ध नाही/ Seperate information on

आधार : भारताची जनगणना १९९१ व २००१

Source : Population Census of India, 1991 & 2001

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.7

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या
तक्ता क्रमांक/
गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण
(जनगणना /

		लोकसंख्येचा गट / Population range							
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	वस्ती असलेल्या एकूण गावांची संख्या Total No. of inhabited Villages (3)	एकूण ग्रामीण लोकसंख्या Total rural Population (4)	200 पेक्षा कमी / Less than 200		200-499		500-999	
				खेडी Villages (5)	लोकसंख्या Persons (6)	खेडी Villages (7)	लोकसंख्या Persons (8)	खेडी Villages (9)	लोकसंख्या Persons (10)
1	मुंबई शहर	--	--	--	--	--	--	--	--
2	मुंबई उप-नगर	--	--	--	--	--	--	--	--
3	ठाणे	1,727	22,29,376	66	8,654	314	1,15,361	567	4,17,189
4	रायजड	1,859	16,73,094	149	19,620	546	1,94,096	657	4,66,152
5	रत्नाजिरी	1,539	15,04,568	72	8,553	384	1,40,644	550	4,01,663
6	सिंधुदुर्ग	743	7,86,506	30	3,293	154	56,238	257	1,89,763
7	नाशिक	1,923	30,56,240	27	3,911	256	96,168	583	4,31,749
8	धुळे	678	12,62,062	12	1,694	74	27,071	163	1,23,572
9	नांदुरबार	935	11,09,036	55	6,039	159	55,905	308	2,30,392
10	जळगाव	1,491	26,29,896	44	5,276	189	70,877	419	3,09,449
11	अहमदनगर	1,578	32,36,945	13	1,869	105	40,392	397	2,99,417
12	पुणे	1,844	30,31,718	99	10,472	296	1,03,550	469	3,43,160
13	सातारा	1,716	24,10,873	96	12,235	370	1,31,739	494	3,54,460
14	सांजली	721	19,50,306	1	152	38	15,104	134	99,269
15	सोलापूर	1,138	26,24,259	9	1,164	66	26,098	194	1,48,703
16	जिल्हापूर	1,196	24,72,809	22	2,846	131	49,422	287	2,09,179
17	औरंगाबाद	1,300	18,09,863	78	8,346	211	76,812	404	3,00,389
18	जालना	963	13,05,115	29	3,620	104	39,583	322	2,41,783
19	परभजी	830	10,42,529	24	3,063	162	59,956	254	1,84,044
20	हिंगोली	672	8,33,130	34	3,626	103	38,430	216	1,58,919
21	बीड	1,354	17,74,180	36	4,910	230	82,605	457	3,35,769
22	नांदेड	1,546	21,87,195	43	4,779	202	74,054	476	3,49,853
23	उस्मानाबाद	729	12,53,330	12	1,782	83	32,009	186	1,37,273
24	लातूर	921	15,90,024	9	1,347	89	32,731	252	1,88,272
25	बुलढाजा	1,297	17,59,097	108	9,801	191	67,746	365	2,69,139
26	अजोला	862	10,02,742	100	9,126	204	73,346	253	1,84,635
27	वाशिम	702	8,41,771	52	4,683	108	40,098	221	1,69,477
28	अमरावती	1,679	17,07,581	285	24,575	411	1,44,498	464	3,31,452
29	यवतमाळ	1,856	20,01,060	167	16,187	394	1,42,613	608	4,37,675
30	वर्धा	1,004	9,11,695	203	14,220	235	84,358	297	2,10,687
31	नाजपूर	1,628	14,53,886	252	21,919	446	1,56,541	534	3,82,777
32	भंडारा	778	9,60,418	67	7,212	124	42,848	233	1,71,878
33	जोंदिया	893	10,57,276	65	7,036	130	46,474	297	2,17,364
34	चंद्रपूर	1,472	14,06,034	178	19,256	389	1,36,608	456	3,31,723
35	जडचिरोली	1,521	9,03,033	505	53,075	469	1,54,668	300	2,09,834
महाराष्ट्र राज्य		41,095	5,57,77,647	2,942	3,04,341	7,367	26,48,643	12,074	88,37,060

/AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.7

Villages Classified by Population

Population Census, 2001)

लोकसंख्येचा गट / Population range								
1,000 - 1,999		2,000-4,999		5,000-9,999		१०,००० आणि त्यापेक्षा आधिक 10,000 and above		District
खेडी Villages	लोकसंख्या Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
--	--	--	--	--	--	--	--	-- { Mumbai City Mumbai Suburban
524	7,29,635	219	6,40,422	29	1,94,853	8	1,23,262	Thane
365	4,99,228	124	3,61,309	17	1,15,982	1	16,707	Raigad
400	5,55,841	126	3,46,265	6	39,249	1	12,353	Ratnagiri
232	3,19,246	65	1,82,224	5	35,742	-	-	Sindhudurg
624	8,96,176	363	10,45,673	53	3,37,609	17	2,44,954	Nashik
225	3,23,790	170	4,92,754	27	1,87,561	7	1,05,620	Dhule
285	4,00,929	113	3,10,778	14	93,712	1	11,281	Nadurbar
482	6,75,817	271	7,97,658	70	4,70,347	16	3,00,472	Jalgaon
540	7,78,622	415	12,55,273	88	5,73,480	20	2,87,892	Ahmednagar
535	7,61,373	358	10,81,308	70	4,58,287	17	2,73,568	Pune
412	5,83,930	282	8,32,142	50	3,23,545	12	1,72,822	Satara
232	3,34,994	221	6,80,271	73	4,93,113	22	3,27,403	Sangli
409	5,95,805	373	11,27,729	71	4,62,366	16	2,62,394	Solapur
376	5,39,543	284	8,65,221	74	4,89,485	22	3,17,113	Kolhapur
374	5,21,164	194	5,70,118	31	2,03,132	8	1,29,902	Aurangabad
364	5,09,995	124	3,47,528	17	1,20,523	3	42,083	Jalna
261	3,65,715	115	3,25,082	12	81,398	2	23,271	Parbhani
230	3,22,912	75	1,98,755	11	75,954	3	34,534	Hingoli
416	5,83,782	187	5,23,424	21	1,36,326	7	1,07,364	Beed
555	7,74,759	229	6,42,997	34	2,20,648	7	1,20,105	Nanded
264	3,74,455	149	4,40,647	28	1,80,425	7	86,739	Osmanabad
331	4,85,722	203	5,77,044	29	1,91,705	8	1,13,203	Latur
399	5,55,354	193	5,41,498	35	2,39,411	6	76,148	Buldhana
194	2,65,557	86	2,58,080	19	1,18,717	6	93,281	Akola
231	3,14,575	84	2,50,684	3	20,338	3	41,916	Washim
355	4,90,839	126	3,66,352	25	1,83,207	13	1,66,658	Amravati
494	6,90,059	161	4,47,116	26	1,68,896	6	98,514	Yavatmal
186	2,50,494	63	1,86,084	16	1,12,668	4	53,184	Wardha
269	3,71,030	97	2,90,023	24	1,63,173	6	68,423	Nagpur
232	3,19,188	109	3,13,634	10	68,074	3	37,584	Bhandara
269	3,82,440	120	3,14,874	10	66,487	2	22,601	Gondia
317	4,37,205	114	3,30,023	14	1,00,939	4	50,280	Chandrapur
188	2,49,809	49	1,43,078	6	37,063	4	55,506	Gadchiroli
11,570	1,62,59,983	5,862	1,70,86,068	1,018	67,64,415	262	38,77,137	Maharashtra State

Source.-Population Census of India 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या
तक्ता क्र मांज
शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण
(जनगणना)

अ-गु.क्र. Sr.No.	जिल्हे	सर्व वर्ज / All classes		वर्ज / class I (लोज संख्या /population 1,00,000 and above)		वर्ज / class II (लोज संख्या/population 50,000 to 99,999)		वर्ज / class III (लोज संख्या/population 20,000 to 49,999)	
		शहरे/ शहर संजु ले No.of Town /UA	लोज संख्या Population	शहरे/ शहर संजु ले No.of Town /UA	लोज संख्या Population	शहरे/ शहर संजु ले No.of Town /UA	लोज संख्या Population	शहरे/ शहर संजु ले No.of Town /UA	लोज संख्या Population
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	1	1,19,78,450	1	1,19,78,450	-	-	-	-
2	मुंबई उप-नगर								
3	ठाजे	37	59,02,473	10	53,76,918	2	1,50,625	4	1,36,499
4	रायजड	26	5,34,835	1	1,04,058	2	1,40,519	4	1,03,259
5	रत्नाजिरी	10	1,92,209	-	-	1	70,383	1	46,229
6	सिंधुदुर्ज	5	82,319	-	-	-	-	1	22,901
7	शाशिज	18	19,37,556	2	14,86,639	2	1,23,021	9	2,74,943
8	धुळे	3	4,45,885	1	3,41,755	1	61,694	1	42,436
9	दुरबार	5	2,02,673	-	-	1	94,368	3	1,04,711
10	जळजाव	15	10,52,794	2	5,40,990	3	2,43,465	7	2,25,367
11	अहमदनगर	18	8,03,697	1	3,07,615	3	2,03,183	7	2,07,739
12	पुजे	25	42,00,837	2	35,50,945	4	2,64,424	8	2,53,404
13	सातारा	15	3,98,121	1	1,08,048	2	1,06,961	3	73,114
14	सांजली	8	6,33,218	1	4,36,781	1	58,330	3	1,08,464
15	सोलापूर	10	12,25,284	2	9,77,263	1	91,379	5	1,32,740
16	जोल्हापूर	18	10,50,353	2	7,50,777	-	-	8	2,15,348
17	औरंगाबाद	9	10,87,150	1	8,73,311	-	-	5	1,72,177
18	जालगा	4	3,07,865	1	2,35,795	-	-	2	55,120
19	परभजी	8	4,85,186	1	2,59,329	-	-	6	2,12,835
20	हिंगोली	4	1,54,030	-	-	2	1,26,797	1	20,632
21	बीड	6	3,87,070	1	1,38,196	2	1,58,015	2	72,521
22	गांदेड	13	6,89,064	1	4,30,733	-	-	7	1,93,049
23	उस्मानाबाद	8	2,33,256	-	-	1	80,625	3	84,906
24	लातूर	5	4,90,261	1	2,99,985	1	91,933	3	98,343
25	बुलढाजा	11	4,73,383	-	-	4	2,65,094	6	1,94,348
26	अजोला	8	6,27,497	1	4,00,520	1	80,726	3	98,594
27	वाशिम	4	1,78,445	-	-	2	1,23,114	2	55,331
28	अमरावती	11	8,99,579	2	6,56,826	1	51,170	5	1,51,518
29	यवतमाळ	13	4,57,211	1	1,20,676	2	1,20,000	5	1,53,931
30	वर्धा	7	3,25,041	1	1,11,118	1	92,342	2	77,097
31	गाजपूर	29	26,13,751	1	2,0,52,066	1	84,344	8	2,57,053
32	भंडारा	6	1,75,728	-	-	1	85,213	2	64,608
33	जोंदिया	2	1,43,431	1	1,20,902	-	-	1	22,529
34	चंद्रपूर	14	6,65,067	1	2,89,450	2	1,46,898	6	1,73,027
35	जडचिरोली	2	67,261	-	-	-	-	2	67,261
महाराष्ट्र राज्य		378	4,11,00,980	40	3,19,49,146	44	31,14,623	135	41,72,034

/ AREA AND POPULATION
/ TABLE No. 1.8
/ Towns/Urban Agglomerations classified by population
/ Population Census - 2001)

वर्ग / class IV (लोज संख्या/population 10,000 to 19,999)		वर्ग / class V (लोज संख्या/population 5,000 to 9,999)		वर्ग / class VI (लोज संख्या/population हू-1 जमी Less than 5,000)		Districts
शहरे/ शहर संजु ले No.of Towns /UA (11)	लोज संख्या Population (12)	शहरे/ शहर संजु ले No.of Towns /UA (13)	लोज संख्या Population (14)	शहरे/ शहर संजु ले No.of Towns /UA (15)	लोज संख्या Population (16)	
-	-	-	-	-	-	Mumbai City
14	1,92,618	7	45,813	-	-	Mumbai Suburban
7	1,02,122	12	84,877	-	-	Thane
5	57,704	2	14,686	1	3,207	Raigad
4	59,418	-	-	-	-	Ratnagiri
3	37,002	2	15,951	-	-	Sindhudurg
-	-	-	-	-	-	Nashik
-	-	-	-	1	3,594	Dhule
2	34,524	1	8,448	-	-	Nadurbar
4	62,970	3	22,190	-	-	Jalgaon
7	1,00,385	4	31,679	-	-	Ahmednagar
7	99,170	1	6,886	1	3,942	Pune
2	25,721	-	-	1	3,922	Satara
2	23,902	-	-	-	-	Sangli
4	57,334	3	23,442	1	3,452	Solapur
2	31,966	1	9,696	-	-	Kolhapur
1	16,950	-	-	-	-	Aurangabad
1	13,022	-	-	-	-	Jalna
-	-	1	6,601	-	-	Parbhani
1	18,338	-	-	-	-	Hingoli
4	57,618	1	7,664	-	-	Beed
4	67,725	-	-	-	-	Nanded
-	-	-	-	-	-	Osmanabad
1	13,941	-	-	-	-	Latur
3	47,657	-	-	-	-	Buldhana
-	-	-	-	-	-	Akola
2	35,354	-	-	1	4,711	Washim
3	50,181	1	8,307	1	4,116	Amravati
3	44,484	-	-	-	-	Yavatmal
11	1,64,997	7	52,955	1	2,336	Wardha
1	11,965	2	13,942	-	-	Nagpur
-	-	-	-	-	-	Bhandara
3	44,232	2	11,460	-	-	Gondia
-	-	-	-	-	-	Chandrapur
-	-	-	-	-	-	Gadchiroli
101	14,71,300	50	3,64,597	8	29,280	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9

शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या
Population of Towns, Urban Areas and Rural Areas
(जनगणना /Population Census, 2001)

जिल्हा/शहरे/शहर संकुले		एकूण Total (2)	पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	District/Towns/U.A (1)
(1)					
महाराष्ट्र राज्य	एकू ज/Total	9,68,78,627	5,04,00,596	4,64,78,031	Maharashtra State
	ग्रामीण/Rural	5,57,77,647	2,84,58,677	2,73,18,970	
	-गाजरी/Urban	4,11,00,980	2,19,41,919	1,91,59,061	
1 मुंबई शहर	एकू ज/Total	33,38,031	18,78,246	14,59,785	Mumbai City
	ग्रामीण/Rural	-	-	-	
	-गाजरी/Urban	33,38,031	18,78,246	14,59,785	
I. बृह-मुंबई (म.-ना.पा.- भाज)		33,38,031	18,78,246	14,59,785	Bruhan Mumbai (M.Corpn-Part)
2 मुंबई उप-नगर		86,40,419	47,41,720	38,98,699	Mumbai Suburban
	ग्रामीण/Rural	-	-	-	
	-गाजरी/Urban	86,40,419	47,41,720	38,98,699	
I. बृह-मुंबई (म.-ना.पा.- भाज)		86,40,419	47,41,720	38,98,699	Bruhan Mumbai (M.Corpn-Part)
3 ठाजे	एकू ज/Total	81,31,849	43,77,747	37,54,102	Thane
	ग्रामीण/Rural	22,29,376	11,48,123	10,81,253	
	-गाजरी/Urban	59,02,473	32,29,624	26,72,849	
I. अंबर-गाथ(-गा)		2,03,804	1,07,325	96,479	Ambarnath(M CI)
II. बदलापूर (-गा)		97,948	51,859	46,089	Badlapur (M CI)
III. भिवंडी (-गा)		5,98,741	3,67,565	2,31,176	Bhiwandi (M CI)
IV. बोईसर(ज.श.)		14,685	8,329	6,356	Boisar (CT)
V. चिंचजी (ज.श.)		13,437	6,822	6,615	Chinchani (CT)
VI. डहाजू(-ना.पा.)		44,401	22,907	21,494	Dahanu (M CI)
VII. जोजिवरे (ज.श.)		20,075	11,439	8,636	Gokhivare (CT)
VIII. जव्हार (-ना.पा.)		11,298	5,977	5,321	Jawhar (M CI)
IX. जल्यज-डोंबिवली(म.-ना.पा.)		11,93,512	6,33,508	5,60,004	Kalyan-Dombivli (M Corp.)
X. जरीवली(ज.श.)		12,932	9,990	2,942	Karivali (CT)
XI. जसारा बुद्रुक (ज.श.)		15,192	7,817	7,375	Kasara Budruk (CT)
XII. जटई (ज.श.)		11,252	8,347	2,905	Katai (CT)
XIII. जतजर (ज.श.)		6,108	3,421	2,687	Katkar (CT)
XIV. जोजी (ज.श.)		22,686	14,619	8,067	Khoni (CT)
XV. जोना (ज.श.)		15,159	7,998	7,161	Kon (CT)
XVI. जोफरड(ज.श.)		5,276	2,702	2,574	Kopharad (CT)
XVII. मनोर (ज.श.)		8,343	4,330	4,013	Manor (CT)
XVIII. मिरा भायंदर (ज.श.)		5,20,388	2,86,391	2,33,997	Mira-Bhayandar (M CI)
XIX. मरबाड (ज.श.)		15,821	8,592	7,229	Murbad (CT)
XX. नालासोपारा (-ना.पा.)		1,84,538	98,870	85,668	Nalasopara (M CI)
XXI. नवघर-माजिरपूर (-ना.पा.)		1,16,723	61,757	54,966	Navghar-Manikpur (M CI)
XXII. नवी-मुंबई (म.-ना.पा.)		7,04,002	3,95,705	3,08,297	Navi Mumbai (M Corp.)
XXIII. पडघा (ज.श.)		5,047	2,633	2,414	Padagha (CT)
XXIV. पालघर (-ना.पा.)		52,677	28,645	24,032	Palghar (M CI)
XXV. पास्थळ (ज.श.)		16,185	8,634	7,551	Pasthal (CT)
XXVI. संडोर (ज.श.)		8,336	4,262	4,074	Sandor (CT)
XXVII. शहापूर (ज.श.)		10,490	5,371	5,119	Shahapur (CT)
XXVIII. शेलार (ज.श.)		10,612	6,612	4,000	Shelar (CT)
XXIX. तारापूर (ज.श.)		7,014	3,538	3,476	Tarapur (CT)
XXX. ठाजे (म.-ना.पा.)		12,62,551	6,75,147	5,87,404	Thane (M Corp.)
XXXI. उल्हास-नगर (म.-ना.पा.)		4,73,731	2,51,888	2,21,843	Ulhasnagar (M Corp.)
XXXII. उंबरपाडा -गांदडे (ज.श.)		5,689	3,013	2,676	Umbar Pada Nandade (CT)
XXXIII. वाडा (ज.श.)		14,286	7,479	6,807	Vada (CT)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
XXXIV. वसई (-I.प.)	49,337	25,011	24,326	Vasai (M CI)	
XXXV. वाशिंद (ज.श.)	15,881	8,480	7,401	Vashind (CT)	
XXXVI. विरार (-I.प.)	1,18,928	63,704	55,224	Virar (M CI)	
XXXVII. वळीव (ज.श.)	15,388	8,937	6,451	Waliv (CT)	
4 रायजड	एरू ज/Total	22,07,929	11,17,628	10,90,301	Raigad
	जामीज/Rural	16,73,094	8,33,965	8,39,129	
	-गाजरी/Urban	5,34,835	2,83,663	2,51,172	
I. अलिबाज (-I.प.)	19,496	10,137	9,359	Alibag (M CI)	
II. आंबिवली तर्फ वजजळ (ज.श.)	6,798	3,768	3,030	Ambivali Tarf Wankhal (CT)	
III. बीरवाडी (ज.श.)	7,272	3,954	3,318	Birwadi (CT)	
IV. धटाव (ज.श.)	5,035	2,817	2,218	Dhatau (CT)	
V. जोरेजाव (ज.श.)	6,868	3,409	3,459	Goregaon (CT)	
VI. जळुंद्रे (ज.श.)	7,584	3,928	3,656	Kalundre (CT)	
VII. जर्जत (-I.प.)	25,531	13,206	12,325	Karjat (M CI)	
VIII. जेजांव (ज.श.)	7,923	4,336	3,587	Kegaon (CT)	
IX. जोपोली (-I.प.)	58,664	31,294	27,370	Khopoli (M CI)	
X. महाड (-I.प.)	24,276	12,764	11,512	Mahad (M CI)	
XI. माथेरा-1 (-I.प.)	5,139	2,979	2,160	Matheran (M CI)	
XII. म्हसाळा (ज.श.)	8,763	4,265	4,498	Mhasla (CT)	
XIII. मोहपाडा उर्फ वासंबे (ज.श.)	8,735	4,735	4,000	Mohpada Alias Wasambe (CT)	
XIV. मुरुड (-I.प.)	12,552	6,063	6,489	Murud (M CI)	
XV. -गाजोठजे (ज.श.)	10,239	5,381	4,858	Nagothana (CT)	
XVI. -वी-मुंबई (प-वेवेल, रायजड/ज.श.)	81,855	46,219	35,636	Navi Mumbai (Panvel, Raigarh) (C)	
XVII. -नेरळ (ज.श.)	14,739	7,551	7,188	Neral (CT)	
XVIII. पाली (ज.श.)	8,172	4,175	3,997	Pali (CT)	
XIX. प-वेवेल (-I.प.)	104,058	54,963	49,095	Panvel (M CI)	
XX. पेज (-I.प.)	30,201	15,844	14,357	Pen (M CI)	
XXI. पोलादपूर (ज.श.)	5,297	2,657	2,640	Poladpur (CT)	
XXII. रोहा अष्टमी (-I.प.)	19,071	9,871	9,200	Roha Ashtami (M CI)	
XXIII. श्रीवर्ध-1 (-I.प.)	15,186	7,400	7,786	Shrivardhan (M CI)	
XXIV. तलोजे पंचा-द (ज.श.)	10,839	5,905	4,934	Taloje Panchnad (CT)	
XXV. उरज (-I.प.)	23,251	12,250	11,001	Uran (M CI)	
XXVI. उटेजोल (ज.श.)	7,291	3,792	3,499	Utekhool (CT)	
5 रत्नाजिरी	एरू ज/Total	16,96,777	7,94,498	9,02,279	Ratnagiri
	जामीज/Rural	15,04,568	6,95,635	8,08,933	
	-गाजरी/Urban	1,92,209	98,863	93,346	
I. चिपळूज (-I.प.)	46,229	23,343	22,886	Chiplun (M CI)	
II. दापोली जॅप (ज.श.)	10,414	5,353	5,061	Dapoli Camp (CT)	
III. जुहाजर (ज.श.)	3,207	1,646	1,561	Guhagar (CT)	
IV. जालजाव (ज.श.)	5,449	2,769	2,680	Jalgaon (CT)	
V. जेड (-I.प.)	13,813	6,808	7,005	Khed (M CI)	
VI. जेडी (ज.श.)	10,702	5,659	5,043	Kherdi (CT)	
VII. लांजा (ज.श.)	12,276	6,279	5,997	Lanja (CT)	
VIII. -नाचजे (ज.श.)	9,237	4,779	4,458	Nachane (CT)	
IX. राजापूर (-I.प.)	10,499	5,222	5,277	Rajapur (M CI)	
X. रत्नाजिरी (-I.प.)	70,383	37,005	33,378	Ratnagiri (M CI)	
6 सिंधुदूर्ज	एरू ज/Total	8,68,825	4,17,890	4,50,935	Sindhudurg
	जामीज/Rural	7,86,506	3,76,272	4,10,234	
	-गाजरी/Urban	82,319	41,618	40,701	
I. जजवली (ज.श.)	14,625	7,503	7,122	Kankavli (CT)	
II. जुडाळ (ज.श.)	13,642	6,918	6,724	Kudal (CT)	
III. मालवज (-I.प.)	18,680	9,496	9,184	Malwan (M CI)	
IV. सावंतवाडी (-I.प.)	22,901	11,540	11,361	Sawantwadi (M CI)	
V. वेंजुर्ला (-I.प.)	12,471	6,161	6,310	Vengurla (M CI)	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)		
7	-नाशिक	एडू ज/Total	49,93,796	25,90,912	24,02,884	Nashik
		जामीज/Rural	30,56,240	15,71,221	14,85,019	Rural
		-नाजरी/Urban	19,37,556	10,19,691	9,17,865	Urban
I.	भजूर (-I.प.)	12,457	6,381	6,076		Bhagur (M CI)
II.	देवळी (ज.मं.)	50,620	27,712	22,908		Deolali (CB)
III.	दै-ो (जश.)	24,832	12,730	12,102		Dyane (CT)
IV.	एज लहरे (ज.श.)	12,013	6,258	5,755		Eklahare (CT)
V.	घोटी बुद्रुज (ज.श.)	20,206	10,412	9,794		Ghoti Budruk (CT)
VI.	इजतपुरी (-I.प.)	31,539	16,405	15,134		Igatpuri (M CI)
VII.	लालसजाव (ज.श.)	12,532	6,568	5,964		Lasalgaon (CT)
VIII.	मालेजांव(-I.प.)	4,09,403	2,08,864	2,00,539		Malegaon (M CI)
IX.	म-माड (-I.प.)	72,401	37,002	35,399		Manmad (M CI)
X.	-नांदजाव (-I.प.)	23,195	11,981	11,214		Nandgaon (M CI)
XI.	-नाशिक (म.-I.पा.)	10,77,236	5,75,737	5,01,499		Nashik (M Corp.)
XII.	ओझर (ज.श.)	45,954	24,249	21,705		Ozar (CT)
XIII.	सटाजा (-I.प.)	32,561	16,793	15,768		Satana (M CI)
XIV.	सिन्नर (-I.प.)	31,630	16,429	15,201		Sinnar (M CI)
XV.	सोयजाव (ज.श.)	21,819	11,347	10,472		Soyagaon (CT)
XVI.	सुरजजा (ज.श.)	6,147	3,297	2,850		Surgana (CT)
XVII.	त्रिबज (-I.प.)	9,804	5,124	4,680		Trimbak (M CI)
XVIII.	येवला (-I.प.)	43,207	22,402	20,805		Yevla (M CI)
8	धुळे	एडू ज/Total	17,07,947	8,78,372	8,29,575	Dhule
		जामीज/Rural	12,62,062	6,46,364	6,15,698	
		-नाजरी/Urban	4,45,885	2,32,008	2,13,877	
I.	धुळे (-I.प.)	3,41,755	1,77,772	1,63,983		Dhule (M CI)
II.	दोंडाईचा-वरवली (-I.प.)	42,436	22,109	20,327		Dondaicha-Warwade(M CI)
III.	शिरपुर-वरवडे (-I.प.)	61,694	32,127	29,567		Shirpur-Warwade (M CI)
9	-नांदुरबार	एडू ज/Total	13,11,709	6,63,511	6,48,198	Nandurbar
		जामीज/Rural	11,09,036	5,58,513	5,50,523	
		-नाजरी/Urban	2,02,673	1,04,998	97,675	
I.	-नांदुरबार (-I.प.)	94,368	49,118	45,250		Nandurbar (M CI)
II.	-नावापूर (-I.प.)	29,979	15,427	14,552		Nawapur (M CI)
III.	पुरुशोत्तम-अजर (जश.)	3,594	1,922	1,672		Purushottamnagar (CT)
IV.	शहादे (-I.प.)	49,696	25,751	23,945		Shahade (M CI)
V.	तळोदे (-I.प.)	25,036	12,780	12,256		Talode (M CI)
10	जळजाव	एडू ज/Total	36,82,690	19,05,493	17,77,197	Jalgaon
		जामीज/Rural	26,29,896	13,57,031	12,72,865	
		-नाजरी/Urban	10,52,794	5,48,462	5,04,332	
I.	अंमळोर (-I.प.)	91,490	47,491	43,999		Amalner (M CI)
II.	भुसावळ (-I.प.)	1,72,372	89,208	83,164		Bhusawal (M CI)
III.	चाळीसजाव (-I.प.)	91,110	47,629	43,481		Chalisgaon(M CI)
IV.	चोपडा (-I.प.)	60,865	31,609	29,256		Chopda (M CI)
V.	धारजजाव (-I.प.)	33,625	17,275	16,350		Dharangaon (M CI)
VI.	एरंडोल (-I.प.)	30,120	15,562	14,558		Erandol (MC)
VII.	फैजपूर (-I.प.)	23,694	12,310	11,384		Faizpur (M CI)
VIII.	जळजाव (-I.प.)	3,68,618	1,93,496	1,75,122		Jalgaon (M CI)
IX.	जंदारी (ज.श.)	15,192	8,035	7,157		Kandari (CT)
X.	निभोर बुद्रुज	8,448	4,485	3,963		Nimbhore Budruk (CT)
XI.	पाचोरा (-I.प.)	45,333	23,511	21,822		Pachora (M CI)
XII.	पारोळा (-I.प.)	34,799	18,014	16,785		Parola (M CI)
XIII.	रावेर (-I.प.)	25,993	13,427	12,566		Raver (M CI)
XIV.	सावदा (-I.प.)	19,332	9,996	9,336		Savda (M CI)
XV.	यावल (-I.प.)	31,803	16,414	15,389		Yawal (M CI)
11	अहमद-अजर	एडू ज/Total	40,40,642	20,83,053	19,57,589	Ahmadnagar
		जामीज/Rural	32,36,945	1,661,811	15,75,134	
		-नाजरी/Urban	8,03,697	421,242	3,82,455	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
I. अहमद-गजर (ज.मं.)	39,934	25,201	14,733	Ahmadnagar (CB)	
II. अहमद-गजर (-I.प.)	3,07,615	1,59,564	1,48,051	Ahmadnagar (M CI)	
III. भिंजार (ज.श.)	7,620	3,939	3,681	Bhingar (CT)	
IV. देवळाली प्रवरा (-I.प.)	30,340	15,771	14,569	Deolali Pravara (M CI)	
V. घुलेवाडी (ज.श.)	19,367	10,638	8,729	Ghulewadi (CT)	
VI. जामखेड (ज.श.)	27,654	14,258	13,396	Jamkhed (CT)	
VII. जोपरजाव (-I.प.)	59,970	30,760	29,210	Kopargaon (M CI)	
VIII. -गजापूर (ज.श.)	7,064	3,994	3,070	Nagapur (CT)	
IX. -गजरदेवळे (ज.श.)	13,724	7,142	6,582	Nagardeole (CT)	
X. पाथर्डी (-I.प.)	22,827	11,977	10,850	Pathardi (M CI)	
XI. राहता पिंपळास (-I.प.)	19,019	9,697	9,322	Rahta Pimpalas (M CI)	
XII. राहुरी (-I.प.)	34,476	17,876	16,600	Rahuri (M CI)	
XIII. संजमनोर (-I.प.)	61,958	31,699	30,259	Sangamner (M CI)	
XIV. शिर्डी (-I.प.)	26,184	13,880	12,304	Shirdi (M CI)	
XV. श्रीगोंदा (-I.प.)	26,324	13,620	12,704	Shrigonda (M CI)	
XVI. श्रीरामपुर (-I.प.)	81,255	41,355	39,900	Shrirampur (M CI)	
XVII. श्रीरामपुर (ज्रा.) (ज.श.)	7,506	3,853	3,653	Shrirampur (Rural) (CT)	
XVIII. शिजजापूर (ज.श.)	10,860	6,018	4,842	Singapur (CT)	
12 पुजे	एडू ज/Total	72,32,555	37,69,128	34,63,427	Pune
	जामीज/Rural	30,31,718	15,57,463	14,74,255	
	-गजरी/Urban	42,00,837	22,11,665	19,89,172	
I. आळंदी (-I.प.)	17,565	9,825	7,740	Alandi (M CI)	
II. बारामती (-I.प.)	51,334	26,583	24,751	Baramati (M CI)	
III. भोर (-I.प.)	17,886	9,136	8,750	Bhor (M CI)	
IV. चाकज (ज.श.)	21,680	11,743	9,937	Chakan (CT)	
V. दौंड (-I.प.)	42,204	21,595	20,609	Daund (M CI)	
VI. देहू (ज.श.)	5,332	2,751	2,581	Dehu (CT)	
VII. देहूरुड (ज.मं.)	46,921	24,855	22,066	Dehu Road (CB)	
VIII. इंदापूर (-I.प.)	21,592	11,230	10,362	Indapur (M CI)	
IX. जेजुरी (-I.प.)	12,000	6,269	5,731	Jejuri (M CI)	
X. जुन्नर (-I.प.)	24,741	12,886	11,855	Junnar (M CI)	
XI. जडजळे (ज.श.)	9,804	5,066	4,738	Khadakale (CT)	
XII. किरकी (ज.मं.)	77,473	43,386	34,087	Kirkee (CB)	
XIII. कुसगाव बुद्रुक (ज.श.)	8,567	4,560	4,007	Kusgaon Budruk (CT)	
XIV. लोणावळा (-I.प.)	55,652	30,189	25,463	Lonavala (M CI)	
XV. मंचर (ज.श.)	13,799	7,111	6,688	Manchar (CT)	
XVI. पिंपरी चिंचवड (म.-I.पा.)	10,12,472	547,050	465,422	Pimpri Chinchwad (M Corp.)	
XVII. पुजे (ज.मं.)	79,965	41,241	38,724	Pune (CB)	
XVIII. पुजे (म.-I.पा.)	25,38,473	13,21,338	12,17,135	Pune (M Corp.)	
XIX. राजजुरु-गजर (जेड) (ज.श.)	17,636	9,097	8,539	Rajgurunagar (Khed) (CT)	
XX. सासवड (-I.प.)	26,689	13,794	12,895	Sasvad (M CI)	
XXI. शिरपुर (-I.प.)	26,999	14,048	12,951	Shirur (M CI)	
XXII. शिवतजर (निरा) (ज.श.)	10,135	5,152	4,983	Shivatkar (Nira) (CT)	
XXIII. तळेव दाभाडे (-I.प.)	42,578	22,534	20,044	Talegaon Dabhade (M CI)	
XXIV. टाथवडे (ज.श.)	7,976	4,285	3,691	Tathavade (CT)	
XXV. वडगाव (ज.श.)	11,364	5,941	5,423	Vadgaon (CT)	
13 सातारा	एडू ज/Total	28,08,994	1,408,326	14,00,668	Satara
	जामीज/Rural	24,10,873	1,201,817	12,09,056	
	-गजरी/Urban	3,98,121	206,509	1,91,612	
I. जोडोली (ज.श.)	16,749	8,784	7,965	Godoli (CT)	
II. करड (-I.प.)	56,161	28,918	27,243	Karad (M CI)	
III. करंजे तर्फ सातारा (ज.श.)	21,504	11,322	10,182	Karanje Turf Satara (CT)	
IV. खेड (ज.श.)	6,886	3,552	3,334	Khed (CT)	
V. जोडोली (ज.श.)	16,416	8,629	7,787	Kodoli (CT)	
VI. महाबळेश्वर (-I.प.)	12,737	7,043	5,694	Mahabaleshwar (M CI)	
VII. म्हासवड (-I.प.)	20,500	10,331	10,169	Mhaswad (M CI)	
VIII. पांचजजी (-I.प.)	13,280	7,534	5,746	Panchgani (M CI)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
IX. पाटज (ज.श.)	11,598	5,977	5,621	Patan (CT)	
X. फलटज (-I.प.)	50,800	25,935	24,865	Phaltan (M CI)	
XI. सातारा (-I.प.)	16,554	8,426	8,128	Rahimatpur (M CI)	
XII. शिरवळ (-I.प.)	1,08,048	55,938	52,110	Satara (M CI)	
XIII. शिरवळ (ज.श.)	11,836	6,181	5,655	Shirwal (CT)	
XIV. वा-गवडी (सदाशिवगड) (ज.श.)	3,942	2,045	1,897	Vanvadi (Sadashivgad) (CT)	
XV. वाई (-I.प.)	31,110	15,894	15,216	Wai (M CI)	
14 सांजली	एरू ज/Total	25,83,524	13,20,088	12,63,436	Sangli
	ग्रामीज/Rural	19,50,306	9,94,155	9,56,151	
	-गाजरी/Urban	6,33,218	3,25,933	3,07,285	
I. आष्टा (-I.प.)	33,203	17,080	16,123	Ashta (M CI)	
II. बुधगाव (ज.श.)	14,728	7,805	6,923	Budhgaon (CT)	
III. माधव-गजर (ज.श.)	10,993	5,658	5,335	Madhavnagar (CT)	
IV. मजदूर (ज.श.)	3,922	1,897	2,025	Manadur (CT)	
V. सांजली-मिरज-कुपवाड (म.-I.पा.)	4,36,781	2,24,300	2,12,481	Sangli-Miraj Kupwad (M Corp.)	
VI. तासगांव (-I.प.)	33,457	17,387	16,070	Tasgaon (M CI)	
VII. उरज इस्लामपूर (-I.प.)	58,330	30,199	28,131	Uran Islampur (M CI)	
VIII. विटा (-I.प.)	41,804	21,607	20,197	Vita (M CI)	
15 सोलापूर	एरू ज/Total	38,49,543	19,89,623	18,59,920	Solapur
	ग्रामीज/Rural	26,24,259	13,63,390	12,60,869	
	-गाजरी/Urban	12,25,284	6,26,233	5,99,051	
I. अजकलजेट (-I.प.)	38,213	19,392	18,821	Akkalkot (M CI)	
II. बारशी (-I.प.)	1,04,785	53,848	50,937	Barshi (M CI)	
III. दुधनी (-I.प.)	11,754	6,022	5,732	Dudhani (M CI)	
IV. करमाळा (-I.प.)	21,928	11,338	10,590	Karmala (M CI)	
V. कुर्दुवाडी (-I.प.)	22,777	11,763	11,014	Kurduvadi (M CI)	
VI. मैदगी (-I.प.)	12,148	6,029	6,119	Maindargi (M CI)	
VII. मंगळवेढा (-I.प.)	21,706	11,252	10,454	Mangalvedhe (M CI)	
VIII. पंढरपूर (-I.प.)	91,379	47,285	44,094	Pandharpur (M CI)	
IX. सांजोले (-I.प.)	28,116	14,570	13,546	Sangole (M CI)	
X. सोलापूर (म.-I.पा.)	872,478	4,44,734	4,27,744	Solapur (M Corp.)	
16 जिल्हापूर	एरू ज/Total	35,23,162	18,07,470	17,15,692	Kolhapur
	ग्रामीज/Rural	24,72,809	12,60,239	12,12,570	
	-गाजरी/Urban	10,50,353	5,47,231	5,03,122	
I. आजरा (ज.श.)	14,849	7,610	7,239	Ajra (CT)	
II. गडहिंग्लज (-I.प.)	25,357	13,039	12,318	Gadhinglaj (M CI)	
III. गांधी-गजर (ज.श.)	12,374	6,480	5,894	Gandhinagar (CT)	
IV. हुपरी (ज.श.)	28,265	14,522	13,743	Hupari (CT)	
V. इचलकरंजी (-I.प.)	2,57,610	1,36,063	1,21,547	Ichalkaranji (M CI)	
VI. जयसिंगपूर (-I.प.)	43,067	22,017	21,050	Jaysingpur (M CI)	
VII. कब-नूर (ज.श.)	28,250	14,914	13,336	Kabnur (CT)	
VIII. कागल (-I.प.)	23,776	12,109	11,667	Kagal (M CI)	
IX. कळंबे तर्फे ठाजे (ज.श.)	8,734	4,615	4,119	Kalambe Turf Thane (CT)	
X. जिल्हापूर (म.-I.पा.)	4,93,167	2,55,778	2,37,389	Kolhapur (M Corp.)	
XI. कोरोची (ज.श.)	18,120	9,642	8,478	Korochi (CT)	
XII. कुरुंदवाड (-I.प.)	21,327	10,854	10,473	Kurundvad (M CI)	
XIII. मलगापूर (-I.प.)	5,504	2,782	2,722	Malkapur (M CI)	
XIV. मुरगुड (-I.प.)	9,204	4,720	4,484	Murgud (M CI)	
XV. पांचगाव (ज.श.)	11,991	6,334	5,657	Pachgaon (CT)	
XVI. प-हाळा (-I.प.)	3,452	1,978	1,474	Panhala (M CI)	
XVII. उचगाव (ज.श.)	22,548	11,964	10,584	Uchgaon (CT)	
XVIII. वडगाव कसबा (-I.प.)	22,758	11,810	10,948	Vadgaon Kasba (M CI)	
17 औरंगाबाद	एरू ज/Total	28,97,013	15,05,363	13,91,650	Aurangabad
	ग्रामीज/Rural	18,09,863	9,34,813	8,75,050	
	-गाजरी/Urban	10,87,150	5,70,550	5,16,600	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
I. औरंगाबाद (ज.मं.)	19,172	9,942	9,230	Aurangabad (CB)	
II. औरंगाबाद (म.-त.पा.)	8,73,311	4,59,295	4,14,016	Aurangabad (M Corp.)	
III. जंजापूर (-त.प.)	22,325	11,652	10,673	Gangapur (M CI)	
IV. जन्नड (-त.प.)	34,403	17,868	16,535	Kannad (M CI)	
V. जुलताबाद (-त.प.)	12,794	6,645	6,149	Khuldabad (M CI)	
VI. पैठण (-त.प.)	34,518	17,681	16,837	Paithan (M CI)	
VII. पंढरपूर (ज.श.)	9,696	5,438	4,258	Pandharpur (CT)	
VIII. सिल्लोड (-त.प.)	43,867	22,873	20,994	Sillod (M CI)	
IX. वैजापूर (-त.प.)	37,064	19,156	17,908	Vaijapur (M CI)	
18 जालना	एरू ज/Total	16,12,980	8,26,903	7,86,077	Jalna
	जामीज/Rural	13,05,115	6,67,441	6,37,674	
	-गाजरी/Urban	3,07,865	1,59,462	1,48,403	
I. आंबड (-त.प.)	26,108	13,727	12,381	Ambad (M CI)	
II. भोजरद-1 (-त.प.)	16,950	8,888	8,062	Bhokardan (M CI)	
III. जालना (-त.प.)	2,35,795	1,21,922	1,13,873	Jalna (M CI)	
IV. परतूर (-त.प.)	29,012	14,925	14,087	Partur (M CI)	
19 परभजी	एरू ज/Total	15,27,715	780,191	7,47,524	Parbhani
	जामीज/Rural	10,42,529	529,729	5,12,800	
	-गाजरी/Urban	4,85,186	250,462	2,34,724	
I. जंजाजेड (-त.प.)	40,428	20,727	19,701	Gangakhed (M CI)	
II. जितूर (-त.प.)	38,112	19,931	18,181	Jintur (M CI)	
III. मा-वत (-त.प.)	29,218	14,879	14,339	Manwath (M CI)	
IV. परभजी (-त.प.)	2,59,329	1,33,959	1,25,370	Parbhani (M CI)	
V. पाथरी (-त.प.)	32,001	16,459	15,542	Pathri (M CI)	
VI. पूर्जा (-त.प.)	33,225	17,063	16,162	Purna (M CI)	
VII. सेलू (-त.प.)	39,851	20,718	19,133	Sailu (M CI)	
VIII. सो-पेठ (-त.प.)	13,022	6,726	6,296	Sonpeth (M CI)	
20 हिंजोली	एरू ज/Total	9,87,160	5,05,373	4,81,787	Hingoli
	जामीज/Rural	8,33,130	4,25,840	4,07,290	
	-गाजरी/Urban	1,54,030	79,533	74,497	
I. बाभुळगाव (ज.श.)	6,601	3,456	3,145	Babhulgaon (CT)	
II. बसमत (-त.प.)	57,365	29,734	27,631	Basmath (M CI)	
III. हिंजोली (-त.प.)	69,432	35,639	33,793	Hingoli (M CI)	
IV. जळम-रूरी (-त.प.)	20,632	10,704	9,928	Kalamnuri (M CI)	
21 बीड	एरू ज/Total	21,61,250	11,16,356	10,44,894	Beed
	जामीज/Rural	17,74,180	9,15,071	8,59,109	
	-गाजरी/Urban	3,87,070	2,01,285	1,85,785	
I. आबेजोर्जाई (-त.प.)	69,478	36,425	33,053	Ambejogai (M CI)	
II. बीड (-त.प.)	1,38,196	71,827	66,369	Bid (M CI)	
III. धारूर (-त.प.)	18,338	9,543	8,795	Dharur (M CI)	
IV. जेवराई (-त.प.)	28,492	14,760	13,732	Georai (M CI)	
V. मांजलगाव (-त.प.)	44,029	22,652	21,377	Manjlegaon (M CI)	
VI. पार्ली (-त.प.)	88,537	46,078	42,459	Parli (M CI)	
22 नांदेड	एरू ज/Total	28,76,259	14,81,358	13,94,901	Nanded
	जामीज/Rural	21,87,195	11,23,468	10,63,727	
	-गाजरी/Urban	6,89,064	3,57,890	3,31,174	
I. बिलोली (-त.प.)	13,433	6,926	6,507	Biloli (M CI)	
II. देजलूर (-त.प.)	48,028	24,598	23,430	Deglur (M CI)	
III. धर्माबाद (-त.प.)	29,951	15,212	14,739	Dharmabad (M CI)	
IV. हदगाव (-त.प.)	23,339	12,128	11,211	Hadgaon (M CI)	
V. जंधार (-त.प.)	20,772	11,010	9,762	Kandhar (M CI)	
VI. जि-वट (-त.प.)	24,878	12,715	12,163	Kinwat (M CI)	
VII. कुंडलवाडी (-त.प.)	14,334	7,193	7,141	Kundalwadi (M CI)	
VIII. लोहा (-त.प.)	20,148	10,378	9,770	Loha (M CI)	
IX. मुदजेड (-त.प.)	18,700	9,856	8,844	Mudkhed (M CI)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
X. मुजेड (-I.प.)	25,933	13,338	12,595	Mukhed (M CI)	
XI. -नांदेड-वाघाळा (म.-I.पा.)	430,733	224,843	205,890	Nanded-Waghala (M Corp.)	
XII. पेट उमरी (-I.प.)	11,151	5,759	5,392	Peth Umri (M CI)	
XIII. वाजेजांव (ज.श.)	7,664	3,934	3,730	Wajegaon (CT)	
23 उस्मानाबाद	एडू ज/Total	1,486,586	769,368	717,218	Osmanbad
	जामीज/Rural	1,253,330	648,276	605,054	
	-गाजरी/Urban	233,256	121,092	112,164	
I. भूम (-I.प.)	17,509	9,096	8,413	Bhum (M CI)	
II. जळंब (-I.प.)	23,022	12,057	10,965	Kalamb (M CI)	
III. मुरुम (-I.प.)	17,237	8,744	8,493	Murum (M CI)	
IV. -नांदूरज (-I.प.)	15,989	8,326	7,663	Naldurg (M CI)	
V. उस्मानाबाद (-I.प.)	80,625	41,982	38,643	Osmanabad (M CI)	
VI. परांडा (-I.प.)	16,990	8,767	8,223	Paranda (M CI)	
VII. तुळजापूर (-I.प.)	31,706	16,462	15,244	Tuljapur (M CI)	
VIII. उमरजा (-I.प.)	30,178	15,658	14,520	Umarga (M CI)	
24 लातूर	एडू ज/Total	2,080,285	1,075,257	1,005,028	Latur
	जामीज/Rural	1,590,024	819,413	770,611	
	-गाजरी/Urban	490,261	255,844	234,417	
I. अहमदपूर (-I.प.)	35,805	18,852	16,953	Ahmadpur (M CI)	
II. औसा (-I.प.)	30,876	15,853	15,023	Ausa (M CI)	
III. लातूर (-I.प.)	299,985	156,547	143,438	Latur (M CI)	
IV. िलंजा (-I.प.)	31,662	16,444	15,218	Nilanga (M CI)	
V. उदजीर (-I.प.)	91,933	48,148	43,785	Udgir (M CI)	
25 बुलढाजा	एडू ज/Total	2,232,480	1,147,403	1,085,077	Buldana
	जामीज/Rural	1,759,097	902,445	856,652	
	-गाजरी/Urban	473,383	244,958	228,425	
I. बुलढाजा (-I.प.)	62,972	32,727	30,245	Buldana (M CI)	
II. चिखली (-I.प.)	48,428	25,297	23,131	Chikhli (M CI)	
III. देऊळगाव राजा (-I.प.)	24,372	12,633	11,739	Deulgaon Raja (M CI)	
IV. जळगांव (जामोद)(-I.प.)	26,282	13,605	12,677	Jalgaon (Jamod) (M CI)	
V. जामगाव (-I.प.)	88,687	45,933	42,754	Khamgaon (M CI)	
VI. लोजार (-I.प.)	20,082	10,388	9,694	Lonar (M CI)	
VII. मलजपूर (-I.प.)	61,012	31,398	29,614	Malkapur (M CI)	
VIII. मेहकर (-I.प.)	37,715	19,472	18,243	Mehkar (M CI)	
IX. -नांदुरा (-I.प.)	37,469	19,100	18,369	Nandura (M CI)	
X. शेगांव (-I.प.)	52,423	27,076	25,347	Shegaon (M CI)	
XI. सिंदखेड राजा (-I.प.)	13,941	7,329	6,612	Sindkhed Raja (M CI)	
26 अकोला	एडू ज/Total	1,630,239	841,253	788,986	Akola
	जामीज/Rural	1,002,742	517,465	485,277	
	-गाजरी/Urban	627,497	323,788	303,709	
I. अकोला (-I.प.)	400,520	206,649	193,871	Akola (M CI)	
II. अकोट (-I.प.)	80,726	41,806	38,920	Akot (M CI)	
III. बाळापूर (-I.प.)	39,502	20,377	19,125	Balapur (M CI)	
IV. मलजपूर (-I.प.)	12,487	6,349	6,138	Malkapur (CT)	
V. मुर्तीजापूर (-I.प.)	38,554	19,713	18,841	Murtijapur (M CI)	
VI. पातूर (-I.प.)	20,538	10,656	9,882	Patur (M CI)	
VII. तेलहारा (-I.प.)	18,906	9,773	9,133	Telhara (M CI)	
VIII. उमरी प्रजजे बाळापूर (जश)	16,264	8,465	7,799	Umri Pragane Balapur (CT)	
27 वाशिम	एडू ज/Total	1,020,216	526,094	494,122	Washim
	जामीज/Rural	841,771	433,766	408,005	
	-गाजरी/Urban	178,445	92,328	86,117	
I. करंजा (-I.प.)	60,158	30,988	29,170	Karanja (M CI)	
II. मंजरूपीर (-I.प.)	27,815	14,429	13,386	Mangrulpir (M CI)	
III. रिसोड (-I.प.)	27,516	14,274	13,242	Risod (M CI)	
IV. वाशिम (-I.प.)	62,956	32,637	30,319	Washim (M CI)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
28	अमरावती एडू ज/Total ग्रामीज/Rural -गाजरी/Urban	26,07,160 17,07,581 8,99,579	13,45,614 8,80,387 4,65,227	12,61,546 8,27,194 4,34,352	Amrawati
I.	अचलापूर (-I.प.)	1,07,316	55,687	51,629	Achalpur (M CI)
II.	अमरावती (म.-I.पा.)	5,49,510	2,84,247	2,65,263	Amravati (M Corp.)
III.	आंजजजांव (-I.प.)	51,170	26,613	24,557	Anjangaon (M CI)
IV.	चांदूर (-I.प.)	17,719	9,134	8,585	Chandur (M CI)
V.	चांदूरबाजार (-I.प.)	17,635	8,985	8,650	Chandurbazar (M CI)
VI.	चिजलदरा (-I.प.)	4,711	2,787	1,924	Chikhaldara (M CI)
VII.	दर्यापूर बा-गोसा (-I.प.)	34,397	17,758	16,639	Daryapur Banosa (M CI)
VIII.	दत्तापूर धाम-गांवां (-I.प.)	21,426	10,926	10,500	Dattapur Dhamangaon (M CI)
IX.	मोर्शी (-I.प.)	33,607	17,233	16,374	Morshi (M CI)
X.	शेंदुरज-गा (-I.प.)	21,083	10,913	10,170	Shendurjana (M CI)
XI.	वारुड (-I.प.)	41,005	20,944	20,061	Warud (M CI)
29	यवतमाळ एडू ज/Total ग्रामीज/Rural -गाजरी/Urban	24,58,271 20,01,060 4,57,211	12,65,681 10,29,540 2,36,141	11,92,590 9,71,520 2,21,070	Yawatmal
I.	दारव्हा (-I.प.)	23,366	12,110	11,256	Darwha (M CI)
II.	दिग्रस (-I.प.)	39,178	20,261	18,917	Digras (M CI)
III.	घाटंजी (-I.प.)	19,347	10,150	9,197	Ghatanji (M CI)
IV.	पांढरजेडा (-I.प.)	26,572	13,613	12,959	Pandharkaoda (M CI)
V.	पुसद (-I.प.)	67,166	34,589	32,577	Pusad (M CI)
VI.	राजूर (-I.प.)	11,675	6,019	5,656	Rajur (CT)
VII.	उमरजेड (-I.प.)	34,059	17,600	16,459	Umardhed (M CI)
VIII.	उमरसरा (ज.श.)	19,159	10,128	9,031	Umarsara (CT)
IX.	वसंत-गाजर (ज.श.)	4,116	2,226	1,890	Vasantnagar (CT)
X.	वडगांव रोड (ज.श.)	30,756	16,064	14,692	Wadgaon Road (CT)
XI.	वाघापूर (ज.श.)	8,307	4,443	3,864	Waghapur (CT)
XII.	वजी (-I.प.)	52,834	27,158	25,676	Wani (M CI)
XIII.	यवतमाळ (-I.प.)	120,676	61,780	58,896	Yawatmal (M CI)
30	वर्धा एडू ज/Total ग्रामीज/Rural -गाजरी/Urban	12,36,736 9,11,695 3,25,041	6,38,990 4,70,610 1,68,380	5,97,746 4,41,085 1,56,661	Wardha
I.	आर्वी (-I.प.)	40,575	21,015	19,560	Arvi (M CI)
II.	देवळी (-I.प.)	15,878	8,151	7,727	Deoli (M CI)
III.	हिंगजघाट ((-I.प.)	92,342	47,945	44,397	Hinganghat (M CI)
IV.	पुलगांव (-I.प.)	36,522	18,978	17,544	Pulgaon (M CI)
V.	सिंदी (-I.प.)	13,052	6,724	6,328	Sindi (M CI)
VI.	सिंदी तर्फ हिंद-गाजर (ज.श.)	15,554	8,068	7,486	Sindi Turf Hindnagar (CT)
VII.	वर्धा (-I.प.)	1,11,118	57,499	53,619	Wardha (M CI)
31	-गाजपूर एडू ज/Total ग्रामीज/Rural -गाजरी/Urban	40,67,637 14,53,886 26,13,751	21,05,314 7,51,516 13,53,798	19,62,323 7,02,370 12,59,953	Nagpur
I.	चिजली (ज.श.)	18,478	9,613	8,865	Chicholi (CT)
II.	दावलमेटी (ज.श.)	8,769	4,572	4,197	Davlameti (CT)
III.	दिजडोह (ज.श.)	37,016	20,637	16,379	Digdoh (CT)
IV.	कळमेश्वर (-I.प.)	17,331	9,052	8,279	Kalameshwar (M CI)
V.	काम्पटी (ज.मं.)	13,125	8,333	4,792	Kamptee (CB)
VI.	काम्पटी (-I.प.)	84,344	42,626	41,718	Kamptee (M CI)
VII.	कान्द्री (ज.श.)	5,295	2,683	2,612	Kandri (CT)
VIII.	कान्द्री (ज.श.)	8,124	4,244	3,880	Kandri (CT)
IX.	क-हाना (प्रीप्री) (ज.श.)	21,842	11,167	10,675	Kanhan (Pipri) (CT)
X.	काटोल (-I.प.)	37,435	19,304	18,131	Katol (M CI)
XI.	कापा (-I.प.)	14,972	7,599	7,373	Khapa (M CI)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
XII. महादुला (ज.श.)	18,252	9,432	8,820	Mahadula (CT)	
XIII. म-आसार (ज.श.)	6,459	3,240	3,219	Mansar (CT)	
XIV. मोहपा (-I.प.)	7,068	3,583	3,485	Mohpa (M CI)	
XV. मोवाड (-I.प.)	8,737	4,489	4,248	Mowad (M CI)	
XVI. -आजपूर (म.-I.पा.)	20,52,066	10,59,765	9,92,301	Nagpur (M Corp.)	
XVII. -आरजेड (-I.प.)	21,537	11,060	10,477	Narkhed (M CI)	
XVIII. निडोव (ज.श.)	15,381	8,605	6,776	Nildoh (CT)	
XIX. रामटेक (-I.प.)	22,516	11,554	10,962	Ramtek (M CI)	
XX. सावनेर (-I.प.)	26,712	13,766	12,946	Savner (M CI)	
XXI. सिलेवाडा (ज.श.)	8,503	4,530	3,973	Sillewada (CT)	
XXII. सोनेगाव (निपाजी) (ज.श.)	12,005	6,345	5,660	Sonegaon (Nipani) (CT)	
XXIII. टेकाडी (ज.श.)	17,180	9,144	8,036	Tekadi (CT)	
XXIV. टोटलाडोह (ज.श.)	2,336	1,188	1,148	Totaladoh (CT)	
XXV. उमरेड (-I.प.)	49,577	25,454	24,123	Umred (M CI)	
XXVI. वाडी (ज.श.)	40,418	21,607	18,811	Wadi (CT)	
XXVII. वालाजी (ज.श.)	10,716	5,644	5,072	Walani (CT)	
XXVIII. व-आडोंजरी (ज.श.)	17,181	9,218	7,963	Wanadongri (CT)	
XXIX. येरजेडा (ज.श.)	10,376	5,344	5,032	Yerkheda (CT)	
32 भंडारा	एरू ज/Total	11,36,146	5,73,445	5,62,701	Bhandara
	जामीज/Rural	9,60,418	4,83,768	4,76,650	
	-आजरी/Urban	1,75,728	89,677	86,051	
I. भंडारा (-I.प.)	85,213	43,553	41,660	Bhandara (M CI)	
II. देवहाडी (ज.श.)	5,759	2,877	2,882	Dewhadi (CT)	
III. जजेश-आजर (ज.श.)	8,183	4,249	3,934	Ganeshpur (CT)	
IV. पौ-नी (-I.प.)	22,587	11,497	11,090	Pauni (M CI)	
V. सावरी जवाहर-आजर (ज.श.)	11,965	6,251	5,714	Sawari Jawarnagar (CT)	
VI. तुमसर (-I.प.)	42,021	21,250	20,771	Tumsar (M CI)	
33 जोंदिया	एरू ज/Total	12,00,707	5,98,834	6,01,873	Gondiya
	जामीज/Rural	10,57,276	5,26,022	5,31,254	
	-आजरी/Urban	1,43,431	72,812	70,619	
I. जोंदिया (-I.प.)	1,20,902	61,418	59,484	Gondiya (M CI)	
II. तिरोरा (-I.प.)	22,529	11,394	11,135	Tirora (M CI)	
34 चंद्रपूर	एरू ज/Total	20,71,101	10,62,993	10,08,108	Chandrapur
	जामीज/Rural	14,06,034	7,16,461	6,89,573	
	-आजरी/Urban	6,65,067	3,46,532	3,18,535	
I. बल्लारपूर (-I.प.)	89,995	46,575	43,420	Ballarpur (M CI)	
II. भद्रावती (-I.प.)	56,903	29,812	27,091	Bhadravati (M CI)	
III. ब्रह्मपुरी (-I.प.)	31,207	15,957	15,250	Brahmapuri (M CI)	
IV. चंद्रपूर (-I.प.)	2,89,450	1,51,202	1,38,248	Chandrapur (M CI)	
V. चांदूर (ज.श.)	21,731	11,556	10,175	Chandur (CT)	
VI. दुर्गापूर (ज.श.)	17,714	9,127	8,587	Durgapur (CT)	
VII. घुघुस (ज.श.)	29,945	15,658	14,287	Ghugus (CT)	
VIII. जोंडुमल (ज.श.)	11,721	6,089	5,632	Kondumal (CT)	
IX. मूल (-I.प.)	22,330	11,366	10,964	Mul (M CI)	
X. -आजोडा (ज.श.)	6,002	3,183	2,819	Nakoda (CT)	
XI. राजुरा (-I.प.)	25,843	13,539	12,304	Rajura (M CI)	
XII. सास्ती (ज.श.)	5,458	2,887	2,571	Sasti (CT)	
XIII. शिवाजी-आजर (ज.श.)	14,797	7,897	6,900	Shivaji Nagar (CT)	
XIV. वरोरा (-I.प.)	41,971	21,684	20,287	Warora (M CI)	
35 जडचिरोली	एरू ज/Total	9,70,294	4,91,101	4,79,193	Gadchiroli
	जामीज/Rural	9,03,033	4,56,647	4,46,386	
	-आजरी/Urban	67,261	34,454	32,807	
I. देसाईजंज (-I.प.)	24,793	12,696	12,097	Desaiganj (M CI)	
II. जडचिरोली (-I.प.)	42,468	21,758	20,710	Gadchiroli (M CI)	

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10

ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री पुरुष
Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area
(जनगणना/ Population Census, 2001)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	एकूण लोकसंख्या (संस्थामधील व बेघरांची धरून) Total population (including institutional and houseless population)			मुख्यतः काम करणारे / Main workers एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers (I-IX)			Total Rural/ Urban (3)	District (2)
			व्यक्ती Person (4)	पुरुष Males (5)	स्त्रिया Females (6)	व्यक्ती Person (7)	पुरुष Males (8)	स्त्रिया Females (9)		
1	मुंबई शहर	ए	33,38,031	18,78,246	14,59,785	12,50,710	10,68,656	1,82,054	T	Mumbai City
		जा	-	-	-	-	-	-	R	
		-ना	33,38,031	18,78,246	14,59,785	12,50,710	10,68,656	1,82,054	U	
2	मुंबई उप-नगर	ए	86,40,419	47,41,720	38,98,699	29,71,039	25,24,384	4,46,655	T	Mumbai Suburban
		जा	-	-	-	-	-	-	R	
		-ना	86,40,419	47,41,720	38,98,699	29,71,039	25,24,384	4,46,655	U	
3	ठाजे	ए	81,31,849	43,77,747	37,54,102	27,82,004	22,57,126	5,24,878	T	Thane
		जा	22,29,376	11,48,123	10,81,253	7,95,436	5,30,558	2,64,878	R	
		-ना	59,02,473	32,29,624	26,72,849	19,86,568	17,26,568	2,60,000	U	
4	रायजड	ए	22,07,929	11,17,628	10,90,301	6,64,689	4,84,273	1,80,416	T	Raigad
		जा	16,73,094	8,33,965	8,39,129	5,01,980	3,44,291	1,57,689	R	
		-ना	5,34,835	2,83,663	2,51,172	1,62,709	1,39,982	22,727	U	
5	रत्नाजिरी	ए	16,96,777	7,94,498	9,02,279	5,57,613	3,37,788	2,19,825	T	Ratnagiri
		जा	15,04,568	6,95,635	8,08,933	4,98,822	2,89,283	2,09,539	R	
		-ना	1,92,209	98,863	93,346	58,791	48,505	10,286	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	8,68,825	4,17,890	4,50,935	2,33,827	1,61,489	72,338	T	Sindhudurg
		जा	7,86,506	3,76,272	4,10,234	2,10,484	1,42,216	68,268	R	
		-ना	82,319	41,618	40,701	23,343	19,273	4,070	U	
7	नाशिक	ए	49,93,796	25,90,912	24,02,884	19,11,340	12,65,529	6,45,811	T	Nashik
		जा	30,56,240	15,71,221	14,85,019	13,29,689	7,74,184	5,55,505	R	
		-ना	19,37,556	10,19,691	9,17,865	5,81,651	4,91,345	90,306	U	
8	धुळे	ए	17,07,947	8,78,372	8,29,575	5,73,496	4,00,309	1,73,187	T	Dhule
		जा	12,62,062	6,46,364	6,15,698	4,58,361	2,99,402	1,58,959	R	
		-ना	4,45,885	2,32,008	2,13,877	1,15,135	1,00,907	14,228	U	
9	नांदुरबार	ए	13,11,709	6,63,511	6,48,198	4,58,321	2,95,678	1,62,643	T	Nandurbar
		जा	11,09,036	5,58,513	5,50,523	4,03,385	2,48,284	1,55,101	R	
		-ना	2,02,673	1,04,998	97,675	54,936	47,394	7,542	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
10	जळजाव	ए	36,82,690	19,05,493	17,77,197	13,00,086	8,79,454	4,20,632	T	Jalgaon
		ज्रा	26,29,896	13,57,031	12,72,865	10,21,465	6,37,351	3,84,114	R	
		-II	10,52,794	5,48,462	5,04,332	2,78,621	2,42,103	36,518	U	
11	अहमद-ाजर	ए	40,40,642	20,83,053	19,57,589	16,11,061	10,10,920	6,00,141	T	Ahmednagar
		ज्रा	32,36,945	16,61,811	15,75,134	13,65,039	8,11,721	5,53,318	R	
		-II	8,03,697	4,21,242	3,82,455	2,46,022	1,99,199	46,823	U	
12	पुजे	ए	72,32,555	37,69,128	34,63,427	26,45,429	18,83,972	7,61,457	T	Pune
		ज्रा	30,31,718	15,57,463	14,74,255	12,98,755	7,88,742	5,10,013	R	
		-II	42,00,837	22,11,665	19,89,172	13,46,674	10,95,230	2,51,444	U	
13	सातारा	ए	28,08,994	14,08,326	14,00,668	10,44,989	6,77,712	3,67,277	T	Satara
		ज्रा	24,10,873	12,01,817	12,09,056	9,28,518	5,83,053	3,45,465	R	
		-II	3,98,121	2,06,509	1,91,612	1,16,471	94,659	21,812	U	
14	सांजली	ए	25,83,524	13,20,088	12,63,436	9,52,241	6,64,556	2,87,685	T	Sangli
		ज्रा	19,50,306	9,94,155	9,56,151	7,60,576	5,07,962	2,52,614	R	
		-II	6,33,218	3,25,933	3,07,285	1,91,665	1,56,594	35,071	U	
15	सोलापूर	ए	38,49,543	19,89,623	1,8,59,920	14,85,967	9,69,288	5,16,679	T	Solapur
		ज्रा	26,24,259	13,63,390	12,60,869	11,03,234	6,84,067	4,19,167	R	
		-II	12,25,284	6,26,233	5,99,051	3,82,733	2,85,221	97,512	U	
16	जोल्हापूर	ए	35,23,162	18,07,470	17,15,692	1,3,94,882	9,42,612	4,52,270	T	Kolhapur
		ज्रा	24,72,809	12,60,239	12,12,570	10,66,918	6,64,113	4,02,805	R	
		-II	10,50,353	5,47,231	5,03,122	3,27,964	2,78,499	49,465	U	
17	औरंजाबाद	ए	28,97,013	15,05,363	13,91,650	10,25,531	6,86,275	3,39,256	T	Aurangabad
		ज्रा	18,09,863	9,34,813	8,75,050	7,31,034	4,37,113	2,93,921	R	
		-II	10,87,150	5,70,550	5,16,600	2,94,497	2,49,162	45,335	U	
18	जाल-II	ए	16,12,980	8,26,903	7,86,077	6,11,998	3,83,705	2,28,293	T	Jalna
		ज्रा	13,05,115	6,67,441	6,37,674	5,33,053	3,15,997	2,17,056	R	
		-II	3,07,865	1,59,462	1,48,403	78,945	67,708	11,237	U	
19	परभजी	ए	15,27,715	7,80,191	7,47,524	5,59,917	3,61,626	1,98,291	T	Parbhani
		ज्रा	10,42,529	5,29,729	5,12,800	4,38,142	2,59,014	1,79,128	R	
		-II	4,85,186	2,50,462	2,34,724	1,21,775	1,02,612	19,163	U	
20	हिंगोली	ए	9,87,160	5,05,373	4,81,787	4,12,838	2,42,942	1,69,896	T	Hingoli
		ज्रा	8,33,130	4,25,840	4,07,290	3,73,045	2,09,739	1,63,306	R	
		-II	1,54,030	79,533	74,497	39,793	33,203	6,590	U	
21	बीड	ए	21,61,250	11,16,356	10,44,894	8,30,658	5,04,611	3,26,047	T	Beed
		ज्रा	17,74,180	9,15,071	8,59,109	7,34,948	4,22,760	3,12,188	R	
		-II	3,87,070	2,01,285	1,85,785	95,710	81,851	13,859	U	
22	-ांदेड	ए	28,76,259	14,81,358	13,94,901	9,65,087	6,42,694	3,22,393	T	Nanded
		ज्रा	21,87,195	11,23,468	10,63,727	7,95,375	4,98,309	2,97,066	R	
		-II	6,89,064	3,57,890	3,31,174	1,69,712	1,44,385	25,327	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
23	उस्मा-ाबाद	ए	14,86,586	7,69,368	7,17,218	5,55,202	3,58,490	1,96,712	T	Osmanabad
		जा	12,53,330	6,48,276	6,05,054	4,96,317	3,09,553	1,86,764	R	
		-ा	2,33,256	1,21,092	1,12,164	58,885	48,937	9,948	U	
24	लातूर	ए	20,80,285	10,75,257	10,05,028	7,12,849	4,92,299	2,20,550	T	Latur
		जा	15,90,024	8,19,413	7,70,611	5,91,195	3,86,785	2,04,410	R	
		-ा	4,90,261	2,55,844	2,34,417	1,21,654	1,05,514	16,140	U	
25	बुलढाजा	ए	22,32,480	11,47,403	10,85,077	9,08,797	5,57,077	3,51,720	T	Buldhana
		जा	17,59,097	9,02,445	8,56,652	7,79,897	4,48,618	3,31,279	R	
		-ा	4,73,383	2,44,958	2,28,425	1,28,900	1,08,459	20,441	U	
26	अजोला	ए	16,30,239	8,41,253	7,88,986	5,82,264	4,08,232	1,74,032	T	Akola
		जा	10,02,742	5,17,465	4,85,277	4,09,384	2,60,229	1,49,155	R	
		-ा	6,27,497	3,23,788	3,03,709	1,72,880	1,48,003	24,877	U	
27	वाशिम	ए	10,20,216	5,26,094	4,94,122	3,95,651	2,47,952	1,47,699	T	Washim
		जा	8,41,771	4,33,766	4,08,005	3,47,211	2,06,946	1,40,265	R	
		-ा	1,78,445	92,328	86,117	48,440	41,006	7,434	U	
28	अमरावती	ए	26,07,160	13,45,614	12,61,546	9,08,363	6,48,109	2,60,254	T	Amravati
		जा	17,07,581	8,80,387	8,27,194	6,56,297	4,34,246	2,22,051	R	
		-ा	8,99,579	4,65,227	4,34,352	2,52,066	2,13,863	38,203	U	
29	यवतमाळ	ए	24,58,271	12,65,681	11,92,590	9,49,453	6,12,955	3,36,498	T	Yavatmal
		जा	20,01,060	10,29,540	9,71,520	8,18,712	5,03,260	3,15,452	R	
		-ा	4,57,211	2,36,141	2,21,070	1,30,741	1,09,695	21,046	U	
30	वर्धा	ए	12,36,736	6,38,990	5,97,746	4,31,330	3,01,631	1,29,699	T	Wardha
		जा	9,11,695	4,70,610	4,41,085	3,47,037	2,28,765	1,18,272	R	
		-ा	3,25,041	1,68,380	1,56,661	84,293	72,866	11,427	U	
31	ाजपूर	ए	40,67,637	21,05,314	19,62,323	12,83,079	9,69,195	3,13,884	T	Nagpur
		जा	14,53,886	7,51,516	7,02,370	5,60,006	3,59,641	2,00,365	R	
		-ा	26,13,751	13,53,798	12,59,953	7,23,073	6,09,554	1,13,519	U	
32	भंडारा	ए	11,36,146	5,73,445	5,62,701	3,65,464	2,37,168	1,28,296	T	Bhandara
		जा	9,60,418	4,83,768	4,76,650	3,19,340	2,00,597	1,18,743	R	
		-ा	1,75,728	89,677	86,051	46,124	36,571	9,553	U	
33	जोंदिया	ए	12,00,707	5,98,834	6,01,873	3,91,890	2,51,939	1,39,951	T	Gondia
		जा	10,57,276	5,26,022	5,31,254	3,51,412	2,19,975	1,31,437	R	
		-ा	1,43,431	72,812	70,619	40,478	31,964	8,514	U	
34	चंद्रपूर	ए	20,71,101	10,62,993	10,08,108	6,83,029	4,71,479	2,11,550	T	Chandrapur
		जा	14,06,034	7,16,461	6,89,573	5,09,702	3,22,069	1,87,633	R	
		-ा	6,65,067	3,46,532	3,18,535	1,73,327	1,49,410	23,917	U	
35	जडचिरोली	ए	9,70,294	4,91,101	4,79,193	3,36,959	2,14,170	1,22,789	T	Gadchiroli
		जा	9,03,033	456,647	4,46,386	3,19,035	1,99,650	1,19,385	R	
		-ा	67,261	34,454	32,807	17,924	14,520	3,404	U	
महाराष्ट्र राज्य	ए	9,68,78,627	5,04,00,596	4,64,78,031	3,47,48,053	2,44,16,295	1,03,31,758	T	Maharashtra State	
	जा	5,57,77,647	2,84,58,677	2,73,18,970	2,18,53,804	1,35,28,493	83,25,311	R		
	-ा	4,11,00,980	2,19,41,919	1,91,59,061	1,28,94,249	1,08,87,802	20,06,447			

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd..

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	सीमांतिक कामगार Marginal workers			काम न करणारे Non-workers			Total Rural/ Urban (3)	District (2)
			व्यक्ती Person (10)	पुरुष Males (11)	स्त्रिया Females (12)	व्यक्ती Person (13)	पुरुष Males (14)	स्त्रिया Females (15)		
1	मुंबई शहर	ए	61,029	42,759	18,270	20,26,292	7,66,831	12,59,461	T	Mumbai City
		जा	-	-	-	-	-	-	R	
		-ता	61,029	42,759	18,270	20,26,292	7,66,831	12,59,461	U	
2	मुंबई उप-नगर	ए	1,81,470	1,28,751	52,719	54,87,910	20,88,585	33,99,325	T	Mumbai Suburban
		जा	-	-	-	-	-	-	R	
		-ता	1,81,470	1,28,751	52,719	54,87,910	20,88,585	33,99,325	U	
2	ठाजे	ए	3,97,977	1,86,201	2,11,776	49,51,868	19,34,420	30,17,448	T	Thane
		जा	2,75,447	1,08,614	1,66,833	11,58,493	5,08,951	6,49,542	R	
		-ता	1,22,530	77,587	44,943	37,93,375	14,25,469	23,67,906	U	
3	रायजड	ए	2,49,306	1,04,670	1,44,636	12,93,934	5,28,685	7,65,249	T	Raigad
		जा	2,29,354	92,752	1,36,602	9,41,760	3,96,922	5,44,838	R	
		-ता	19,952	11,918	8,034	3,52,174	1,31,763	2,20,411	U	
4	रत्नाजिरी	ए	1,71,158	66,868	1,04,290	4,63,840	1,89,533	2,74,307	T	Ratnagiri
		जा	1,65,415	63,784	1,01,631	4,10,607	1,70,272	2,40,335	R	
		-ता	5,743	3,084	2,659	53,233	19,261	33,972	U	
5	सिंधुदुर्ग	ए	2,05,774	68,992	1,36,782	9,33,390	3,87,718	5,45,672	T	Sindhudurg
		जा	1,99,497	65,905	1,33,592	8,06,249	3,40,447	4,65,802	R	
		-ता	6,277	3,087	3,190	1,27,141	47,271	79,870	U	
6	नाशिक	ए	2,74,233	1,02,328	1,71,905	28,08,223	12,23,055	15,85,168	T	Nashik
		जा	2,31,059	79,134	1,51,925	14,95,492	7,17,903	7,77,589	R	
		-ता	43,174	23,194	19,980	13,12,731	5,05,152	8,07,579	U	
7	धुळे *	ए	1,64,445	53,930	1,10,515	9,70,006	4,24,133	5,45,873	T	Dhule *
		जा	1,51,431	47,283	1,04,148	6,52,270	2,99,679	3,52,591	R	
		-ता	13,014	6,647	6,367	3,17,736	1,24,454	1,93,282	U	
7	नांदुरबार	ए	1,51,712	48,774	1,02,938	7,01,676	3,19,059	3,82,617	T	Nandurbar
		जा	1,46,890	46,359	1,00,531	5,58,761	2,63,870	2,94,891	R	
		-ता	4,822	2,415	2,407	1,42,915	55,189	87,726	U	
8	जळगाव	ए	2,63,897	97,501	1,66,396	21,18,707	9,28,538	11,90,169	T	Jalgaon
		जा	2,28,777	77,310	1,51,467	13,79,654	6,42,370	7,37,284	R	
		-ता	35,120	20,191	14,929	7,39,053	2,86,168	4,52,885	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
9	अहमद-ाजर	ए	2,45,985	84,530	1,61,455	21,83,596	9,87,603	11,95,993	T	Ahmednagar
		जा	2,20,344	71,923	1,48,421	16,51,562	7,78,167	8,73,395	R	
		-आ	25,641	12,607	13,034	5,32,034	2,09,436	3,22,598	U	
10	पुजे	ए	3,09,053	1,32,081	1,76,972	42,78,073	17,53,075	25,24,998	T	Pune
		जा	2,17,130	75,499	1,41,631	15,15,833	6,93,222	8,22,611	R	
		-आ	91,923	56,582	35,341	27,62,240	10,59,853	17,02,387	U	
11	सातारा	ए	2,58,669	78,122	1,80,547	15,05,336	6,52,492	8,52,844	T	Satara
		जा	2,46,553	71,888	1,74,665	1235,802	5,46,876	6,88,926	R	
		-आ	12,116	6,234	5,882	2,69,534	1,05,616	1,63,918	U	
12	सांजली	ए	2,66,414	75,873	1,90,541	13,64,869	5,79,659	7,85,210	T	Sangli
		जा	2,42,811	65,303	1,77,508	9,46,919	4,20,890	5,26,029	R	
		-आ	23,603	10,570	13,033	4,17,950	1,58,769	2,59,181	U	
13	सोलापूर	ए	2,57,074	86,894	1,70,180	21,06,502	9,33,441	11,73,061	T	Solapur
		जा	2,24,949	70,809	1,54,140	12,96,076	6,08,514	6,87,562	R	
		-आ	32,125	16,085	16,040	8,10,426	3,24,927	4,85,499	U	
14	कोल्हापूर	ए	2,58,088	80,415	1,77,673	18,70,192	7,84,443	10,85,749	T	Kolhapur
		जा	2,36,949	70,203	1,66,746	11,68,942	5,25,923	643,019	R	
		-आ	21,139	10,212	10,927	7,01,250	2,58,520	4,42,730	U	
15	औरंगाबाद	ए	1,51,326	57,516	93,810	17,20,156	7,61,572	9,58,584	T	Aurangabad
		जा	1,31,667	45,423	86,244	9,47,162	4,52,277	4,94,885	R	
		-आ	19,659	12,093	7,566	7,72,994	3,09,295	4,63,699	U	
16	जाल-आ	ए	1,04,902	31,432	73,470	8,96,080	4,11,766	4,84,314	T	Jalna
		जा	94,221	25,421	68,800	6,77,841	326,023	3,51,818	R	
		-आ	10,681	6,011	4,670	2,18,239	85,743	1,32,496	U	
17	परभजी	ए	84,835	22,779	62,056	8,82,963	3,95,786	4,87,177	T	Parbhani
		जा	72,816	16,507	56,309	5,31,571	2,54,208	2,77,363	R	
		-आ	12,019	6,272	5,747	3,51,392	1,41,578	2,09,814	U	
17	हिंगोली	ए	47,140	16,532	30,608	5,27,182	2,45,899	2,81,283	T	Hingoli
		जा	43,007	14,153	28,854	4,17,078	2,01,948	2,15,130	R	
		-आ	4,133	2,379	1,754	1,10,104	43,951	66,153	U	
18	बीड	ए	1,26,926	43,304	83,622	12,03,666	5,68,441	6,35,225	T	Beed
		जा	1,17,223	37,700	79,523	9,22,009	4,54,611	4,67,398	R	
		-आ	9,703	5,604	4,099	2,81,657	1,13,830	1,67,827	U	
19	नांदेड	ए	2,36,950	79,228	1,57,722	16,,74,222	7,59,436	9,14,786	T	Nanded
		जा	2,15,120	67,649	1,47,471	11,76,700	5,57,510	6,19,190	R	
		-आ	21,830	11,579	10,251	4,97,522	2,01,926	2,95,596	U	
20	उस्मानाबाद	ए	98,320	31,712	66,608	8,33,064	3,79,166	4,53,898	T	Osmanabad
		जा	90,440	27,417	63,023	6,66,573	3,11,306	3,55,267	R	
		-आ	7,880	4,295	3,585	1,66,491	67,860	98,631	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
21	लातूर	ए	1,27,669	33,158	94,511	12,39,767	5,49,800	6, 89,967	T	Latur
		जा	1,17,701	27,598	90,103	8,81,128	4,05,030	4,76,098	R	
		-II	9,968	5,560	4,408	3,58,639	1,44,770	2,13,869	U	
22	बुलढाजा	ए	1,07,218	39,530	67,688	12,16,465	5,50,796	6,65,669	T	Buldhana
		जा	93,429	32,635	60,794	885,771	4,21,192	4,64,579	R	
		-II	13,789	6,895	6,894	3,,30,694	1,29,604	2,01,090	U	
23	अजोला	ए	65,979	27,559	38,420	9,81,996	4,05,462	5,76,534	T	Akola
		जा	51,818	18,896	32,922	5,41,540	2,38,340	3,03,200	R	
		-II	14,161	8,663	5,498	4,40,456	1,67,122	2,73,334	U	
23	वाशिम	ए	59,681	19,790	39,891	5,64,884	2,58,352	3,06,532	T	Washim
		जा	56,124	18,005	38,119	4,38,436	2,08,815	2,29,621	R	
		-II	3,557	1,785	1,772	1,26,448	49,537	76,911	U	
24	अमरावती	ए	1,87,259	75,910	1,11,349	15,11,538	6,21,595	889,943	T	Amravati
		जा	1,59,877	60,051	99,826	8,91,407	3,86,090	5,05,317	R	
		-II	27,382	15,859	11,523	6,20,131	2,35,505	3,84,626	U	
25	यवतमाळ	ए	1,69,484	61,968	1,07,516	13,39,334	5,90,758	7,48,576	T	Yavatmal
		जा	1,59,571	56,433	1,03,138	10,22,777	4,69,847	5,52,930	R	
		-II	9,913	5,535	4,378	3,16,557	1,20,911	1,95,646	U	
26	वर्धा	ए	1,19,021	46,980	72,041	6,86,385	2,90,379	3,96,006	T	Wardha
		जा	1,02,876	37,748	65,128	4,61,782	2,04,097	2,57,685	R	
		-II	16,145	9,232	6,913	2,24,603	86,282	1,38,321	U	
27	नाजपूर	ए	2,55,270	1,22,431	1,32,839	25,29,288	10,13,688	15,15,600	T	Nagpur
		जा	1,67,295	66,999	1,00,296	7,26,585	3,24,876	401,709	R	
		-II	87,975	55,432	32,543	18,02,703	6,88,812	11,13,891	U	
28	भंडारा	ए	1,71,421	65,868	1,05,553	5,99,261	2,70,409	3,28,852	T	Bhandara
		जा	1,62,275	61,446	1,00,829	4,78,803	2,21,725	2,57,078	R	
		-II	9,146	4,422	4,724	1,20,458	48,684	71,774	U	
28	जोंदिया	ए	1,87,706	67,082	1,20,624	6,21,111	2,79,813	3,41,298	T	Gondia
		जा	1,82,349	64,476	1,17,873	5,23,515	2,41,571	2,81,944	R	
		-II	5,357	2,606	2,751	97,596	38,242	59,354	U	
29	चंद्रपूर	ए	2,47,762	96,112	1,51,650	11,40,310	4,95,402	6,44,908	T	Chandrapur
		जा	2,19,468	79,418	1,40,050	6,76,864	3,14,974	3,61,890	R	
		-II	28,294	16,694	11,600	4,63,446	1,80,428	2,83,018	U	
30	जडचिरोली	ए	1,60,145	58,220	1,01,925	4,73,190	2,18,711	2,54,479	T	Gadchiroli
		जा	1,53,744	55,402	98,342	4,30,254	2,01,595	2,28,659	R	
		-II	6,401	2,818	3,583	42,936	17,116	25,820	U	
महाराष्ट्र राज्य		ए	64,25,298	24,35,800	39,89,498	5,57,05,276	2,35,48,501	3,21,56,775	T	Maharashtra State
		जा	54,07,627	18,20,143	35,87,484	2,85,16,216	1,31,10,041	1,54,06,175	R	
		-II	10,17,671	6,15,657	4,02,014	2,71,89,060	1,04,38,460	1,67,50,600	U	

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.11

मुख्यतः काम करणा-यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी/Classification of main workers by industrial categories

(जनगणना/Population Census, 2001)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	शेतकरी Cultivators			शेतमजूर Agricultural labourers			घरगुती उद्योग Household Industry			इतर उद्योग Other Industry			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
		1	मुंबई शहर ..	1,289	847	442	736	529	207	35,316	25,662	9,654	12,13,369	
2	मुंबई उप-नगर ..	2,658	1,803	855	2,234	1,631	603	78,448	57,373	21,075	28,87,699	24,63,577	4,24,122	Mumbai Suburban
3	ठाजे ..	2,93,629	1,67,350	1,26,279	1,76,030	94,793	81,237	56,543	36,714	19,829	22,55,802	19,58,269	2,97,533	Thane
4	रायजड ..	1,93,279	1,05,057	88,222	76,067	41,817	34,250	15,290	10,732	4,558	3,80,053	3,26,667	53,386	Raigad
5	रत्नाजिरी ..	2,92,293	1,29,548	1,62,745	45,128	24,222	20,906	9,387	6,976	2,411	2,10,805	1,77,042	33,763	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	1,06,440	62,843	43,597	23,963	15,387	8,576	7,380	5,180	2,200	96,044	78,079	17,965	Sindhudurg
7	नाशिक ..	7,47,243	4,25,089	3,22,154	4,06,687	1,95,579	2,11,108	35,127	21,667	13,460	7,22,283	6,23,194	99,089	Nashik
8	धुळे ..	1,79,514	1,24,598	54,916	2,00,046	1,06,084	93,962	14,923	10,391	4,532	1,79,013	1,59,236	19,777	Dhule
9	नांदुरबार ..	1,77,962	1,19,629	58,333	1,80,009	91,662	88,347	7,331	4,805	2,526	93,019	79,582	13,437	Nandurbar
10	जळगाव ..	3,40,002	2,24,165	1,15,837	5,46,762	2,90,286	2,56,476	27,258	18,878	8,380	3,86,064	3,46,125	39,939	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	7,48,820	4,25,251	3,23,569	3,58,925	1,75,864	1,83,061	40,705	22,814	17,891	4,62,611	3,86,991	75,620	Ahmednagar
12	पुणे ..	7,09,537	3,91,397	3,18,140	2,77,732	1,33,362	1,44,370	61,047	35,752	25,295	15,97,113	13,23,461	2,73,652	Pune
13	सातारा ..	5,15,217	3,01,981	2,13,236	1,85,229	88,025	97,204	24,944	16,563	8,381	3,19,599	2,71,143	48,456	Satara
14	सांगली ..	4,33,071	2,88,765	1,44,306	1,91,490	1,02,380	89,110	26,982	17,016	9,966	3,00,698	2,56,395	44,303	Sangli
15	सोलापूर ..	5,25,775	3,31,254	1,94,521	3,77,394	1,86,349	1,91,045	69,419	19,815	49,604	5,13,379	4,31,870	81,509	Solapur
16	कोल्हापूर ..	5,61,840	3,32,240	2,29,600	2,17,497	1,08,234	1,09,263	43,690	28,799	14,891	5,71,855	4,73,339	98,516	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	4,00,081	2,33,316	1,66,765	2,16,776	1,04,349	1,12,427	14,786	8,906	5,880	3,93,888	3,39,704	54,184	Aurangabad
18	जालना ..	2,92,018	1,76,025	1,15,993	1,79,336	87,277	92,059	10,129	6,392	3,737	1,30,515	1,14,011	16,504	Jalna
19	परभणी ..	2,13,367	1,32,127	81,240	1,98,438	99,527	98,911	7,023	4,873	2,150	1,41,089	1,25,099	15,990	Parbhani
20	हिंगोली ..	1,93,689	1,09,822	83,867	1,46,822	71,282	75,540	5,669	3,909	1,760	66,658	57,929	8,729	Hingoli
21	बीड ..	4,24,195	2,37,612	1,86,583	2,13,170	1,01,340	1,11,830	11,851	7,828	4,023	1,81,442	1,57,831	23,611	Beed
22	नांदेड ..	3,39,606	2,21,830	1,17,776	3,49,876	1,86,102	1,63,774	20,461	11,175	9,286	2,55,144	2,23,587	31,557	Nanded

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 1.11 – Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	
23	उस्मा-ाबाद	..	2,36,068	1,55,780	80,288	1,96,582	1,00,154	96,428	11,207	6,951	4,256	1,11,345	95,605	15,740	Osmanabad
24	लातूर	..	2,61,904	1,76,397	85,507	2,42,041	1,34,694	1,07,347	11,472	7,757	3,715	1,97,432	1,73,451	23,981	Latur
25	बुलढाजा	..	3,25,895	1,92,469	1,33,426	4,00,535	2,02,152	1,98,383	10,727	7,071	3,656	1,71,640	1,55,385	16,255	Buldhana
26	अजोला	..	1,14,058	84,635	29,423	2,71,692	1,50,579	1,21,113	6,785	4,531	2,254	1,89,729	1,68,487	21,242	Akola
27	वाशिम	..	1,31,843	84,831	47,012	1,94,966	1,02,055	92,911	4,573	3,252	1,321	64,269	57,814	6,455	Washim
28	अमरावती	..	1,85,644	1,44,235	41,409	4,28,625	2,48,368	1,80,257	14,601	10,362	4,239	2,79,493	2,45,144	34,349	Amravati
29	यवतमाळ	..	2,84,888	1,88,136	96,752	4,31,234	2,24,799	2,06,435	10,524	7,614	2,910	2,22,807	1,92,406	30,401	Yavatmal
30	वर्धा	..	1,23,306	87,240	36,066	1,57,229	85,131	72,098	8,257	6,142	2,115	1,42,538	1,23,118	19,420	Wardha
31	नाजपूर	..	1,99,076	1,30,849	68,227	2,41,648	1,24,839	1,16,809	28,424	19,486	8,938	8,13,931	6,94,021	1,19,910	Nagpur
32	भंडारा	..	1,05,965	65,897	40,068	1,25,148	65,367	59,781	20,562	9,948	10,614	1,13,789	95,956	17,833	Bhandara
33	जोंदिया	..	1,36,153	85,223	50,930	1,04,727	58,568	46,159	38,711	13,495	25,216	1,12,299	94,653	17,646	Gondia
34	चंद्रपूर	..	2,07,577	1,32,645	74,932	1,90,172	94,979	95,193	14,827	11,014	3,813	2,70,453	2,32,841	37,612	Chandrapur
35	जडचिरोली	..	1,77,806	1,10,098	67,708	86,273	43,886	42,387	5,707	4,043	1,664	67,173	56,143	11,030	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य			1,01,81,708	61,80,984	40,00,724	76,41,219	39,41,652	36,99,567	8,10,086	4,93,886	3,16,200	1,61,15,040	1,37,99,773	23,15,267	Maharashtra State

आधार : भारताची जनगणना, २००१ Source.— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.12

लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण
Distribution of Population and workers by age groups and sex
 (जनगणना /Population Census, 2001)

एकूण /ग्रामीण /नागरी Total/Rural/Urban	वयोगट Age-group	एकूण लोकसंख्या Total Population			काम करणारे (मुख्यतः + सीमांतिक) Workers (Main+Marginal)		
		पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
एडूज Total	0-4	49,83,885	45,48,958	95,32,843	—	—	—
	5-14	1,12,48,450	1,03,19,082	2,15,67,532	3,98,646	3,65,429	7,64,075
	15-19	52,62,931	43,07,717	95,70,648	18,18,763	10,68,464	28,87,227
	20-24	47,81,322	40,75,338	88,56,660	33,64,225	16,72,928	50,37,153
	25-29	41,87,247	40,31,117	82,18,364	38,04,321	19,24,764	57,29,085
	30-34	38,00,551	35,92,169	73,92,720	36,78,477	19,46,584	56,25,061
	35-39	35,40,148	34,18,212	69,58,360	34,65,313	19,40,291	54,05,604
	40-49	54,14,668	46,74,772	1,00,89,440	52,63,619	26,49,928	79,13,547
	50-59	31,83,488	29,35,829	61,19,317	28,64,153	14,85,259	43,49,412
	60-69	24,33,722	29,29,734	53,63,456	15,81,014	10,42,872	26,23,886
	70-79	11,47,239	11,64,867	23,12,106	4,93,592	1,72,437	6,66,029
	80+	3,51,240	4,27,858	7,79,098	92,975	36,762	1,29,737
वय -न सांजितलेले Age Not Stated		65,705	52,378	1,18,083	26,997	15,538	42,535
एडूज / Total		5,04,00,596	4,64,78,031	9,68,78,627	2,68,52,095	1,43,21,256	4,11,73,351
ग्रामीण Rural	0-4	30,68,305	28,04,802	58,73,107	—	—	—
	5-14	68,07,109	62,92,230	1,30,99,339	3,16,047	3,32,218	6,48,265
	15-19	29,40,496	24,30,476	53,70,972	12,01,072	9,49,850	21,50,922
	20-24	24,01,727	21,72,535	45,74,262	18,72,855	14,08,706	32,81,561
	25-29	20,82,403	21,57,570	42,39,973	19,59,374	15,68,574	35,27,948
	30-34	19,44,710	19,99,437	39,44,147	19,07,103	15,77,498	34,84,601
	35-39	18,80,140	19,21,875	38,02,015	18,55,481	15,55,726	34,11,207
	40-49	29,04,898	26,59,795	55,64,693	28,55,495	21,28,946	49,84,441
	50-59	17,57,360	17,62,501	35,19,861	16,60,724	12,48,205	29,08,929
	60-69	16,09,057	20,20,359	36,29,416	12,33,819	9,45,529	21,79,348
	70-79	7,82,879	7,77,347	15,60,226	3,98,964	1,52,355	5,51,319
	80+	2,35,507	2,83,981	5,19,488	69,130	31,581	1,00,711
वय -न सांजितलेले Age Not Stated		44,086	36,062	80,148	18,572	13,607	32,179
एडूज / Total		2,84,58,677	2,73,18,970	5,57,77,647	1,53,48,636	1,19,12,795	2,72,61,431
नागरी Urban	0-4	19,15,580	17,44,156	36,59,736	—	—	—
	5-14	44,41,341	40,26,852	84,68,193	82,599	33,211	1,15,810
	15-19	23,22,435	18,77,241	41,99,676	6,17,691	1,18,614	7,36,305
	20-24	23,79,595	19,02,803	42,82,398	14,91,370	2,64,222	17,55,592
	25-29	21,04,844	18,73,547	39,78,391	18,44,947	3,56,190	22,01,137
	30-34	18,55,841	15,92,732	34,48,573	17,71,374	3,69,086	21,40,460
	35-39	16,60,008	14,96,337	31,56,345	16,09,832	3,84,565	19,94,397
	40-49	25,09,770	20,14,977	45,24,747	24,08,124	5,20,982	29,29,106
	50-59	14,26,128	11,73,328	25,99,456	12,03,429	2,37,054	14,40,483
	60-69	8,24,665	9,09,375	17,34,040	3,47,195	97,343	4,44,538
	70-79	3,64,360	3,87,520	7,51,880	94,628	20,082	1,14,710
	80+	1,15,733	1,43,877	2,59,610	23,845	5,181	29,026
वय -न सांजितलेले Age Not Stated		21,619	16,316	37,935	8,425	1,931	10,356
एडूज / Total		2,19,41,919	1,91,59,061	4,11,00,980	1,15,03,459	24,08,461	1,39,11,920

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.13

धर्मानुसार लोकसंख्या/ Population by religion

(जनगणना/ Population Census, 2001)

अ. क्र.	जिल्हा	हिंदू	मुस्लीम	ख्रिस्ती	शीख	बौद्ध	जैन	इतर धर्म व धर्ममते	धर्म न सांगितलेले	एकूण	District
Sr. No		Hindus	Muslims	Christians	Sikhs	Buddhists	Jains	Other religions and persuasions	Religion not stated	Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई शहर	21,19,750	7,34,484	106,240	16,330	1,61,417	1,59,021	39,482	1,307	33,38,031	Mumbai City
2	मुंबई उप-नगर	59,53,475	14,88,987	340,166	53,271	4,64,354	3,19,339	17,833	2,994	86,40,419	Mumbai Suburban
3	ठाणे	65,06,337	8,80,827	242,101	31,709	3,09,630	1,49,331	8,811	3,103	81,31,849	Thane
4	रायगड	19,16,707	1,70,003	10,163	4,332	93,251	10,680	1,073	1,720	22,07,929	Raigad
5	रत्नाजिरी	13,91,137	1,75,672	2,866	712	1,20,855	4,227	161	1,147	16,96,777	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	8,02,498	23,668	16,001	284	24,320	1,437	57	560	8,68,825	Sindhudurg
7	नाशिक	43,06,179	5,25,983	22,849	8,766	84,044	35,135	2,495	8,345	49,93,796	Nashik
8	धुळे	15,22,895	149,466	4,902	1,439	14,613	13,099	619	914	17,07,947	Dhule
9	नांदुरबार	11,98,481	71,215	17,953	580	5,161	5,949	7,056	5,314	13,11,709	Nandurbar
10	जळगाव	30,49,368	455,288	5,424	2,758	1,26,136	27,369	8,344	8,003	36,82,690	Jalgaon
11	अहमदनगर	36,64,259	2,64,145	25,961	5,850	35,893	38,561	1,226	4,747	40,40,642	Ahmednagar
12	पुणे	61,97,349	4,52,397	116,661	21,938	3,21,948	1,04,073	11,283	6,906	72,32,555	Pune
13	सातारा	25,33,359	1,25,661	3,759	1,107	1,28,570	12,156	1,359	3,023	28,08,994	Satara
14	सांगली	22,43,478	2,03,524	9,696	1,312	35,142	85,160	1,123	4,089	25,83,524	Sangli
15	सोलापूर	33,86,955	3,77,579	9,625	2,752	38,497	27,904	1,438	4,793	38,49,543	Solapur
16	कोल्हापूर	30,77,263	2,36,875	16,078	2,082	37,932	1,47,285	2,288	3,359	35,23,162	Kolhapur
17	औरंगाबाद	20,30,181	5,69,516	15,558	4,452	2,47,222	26,782	1,110	2,192	28,97,013	Aurangabad
18	जालना	12,55,041	2,11,531	12,438	1,515	1,21,033	8,960	489	1,973	16,12,980	Jalna
19	परभणी	11,21,246	2,43,935	1,368	789	1,53,231	5,698	348	1,100	15,27,715	Parbhani
20	हिंगोली	7,28,893	1,03,199	468	474	1,47,927	5,245	135	819	9,87,160	Hingoli
21	बीड	18,27,298	2,56,582	1,380	746	65,122	8,628	220	1,274	21,61,250	Beed
22	नांदेड	21,62,185	3,85,081	3,734	12,645	3,02,161	5,003	1,148	4,302	28,76,259	Nanded
23	उस्मानाबाद	12,97,858	1,51,181	765	818	28,356	5,029	354	2,225	14,86,586	Osmanabad
24	लातूर	17,00,679	2,92,996	1,494	1,435	74,351	6,123	873	2,334	20,80,285	Latur
25	बुलढाजा	16,22,192	2,85,387	2,545	1,501	3,06,503	12,254	823	1,275	22,32,480	Buldhana
26	अकोला	10,24,080	2,96,272	3,494	1,201	2,93,184	10,313	656	1,039	16,30,239	Akola
27	वाशिम	7,46,841	1,11,863	1,211	500	1,50,580	8,504	173	544	10,20,216	Washim
28	अमरावती	18,83,148	3,47,250	7,315	2,940	3,50,403	11,932	2,964	1,208	26,07,160	Amravati
29	यवतमाळ	19,99,368	1,96,909	3,997	1,632	2,21,793	11,098	20,533	2,941	24,58,271	Yavatmal
30	वर्धा	10,06,235	47,605	2,559	1,825	1,69,579	5,990	1,930	1,013	12,36,736	Wardha
31	नागपूर	30,90,588	2,96,709	31,682	19,633	5,89,218	22,608	14,649	2,550	40,67,637	Nagpur
32	भंडारा	9,53,507	23,324	1,844	739	1,44,541	975	10,655	561	11,36,146	Bhandara
33	गोंदिया	10,41,802	21,980	1,292	1,745	1,19,618	1,471	12,190	609	12,00,707	Gondia
34	चंद्रपूर	16,80,113	76,050	11,301	4,922	2,74,067	4,135	18,118	2,395	20,71,101	Chandrapur
35	गडचिरोली	8,18,640	17,341	3,423	603	78,058	369	44,825	7,035	9,70,294	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	7,78,59,385	1,02,70,485	10,58,313	2,15,337	58,38,710	13,01,843	2,36,841	97,713	9,68,78,627	Maharashtra State

आधार :-भारताची जनगणना, २००१

Source - Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.14

राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये/Salient features of Population by State

जनगणना/ Population Census, 2001

अनु. क्रमांक Sr. No	राज्य/ केंद्रशासित प्रदेश	क्षेत्रफल चौरस कि. मी. Area (Sq.Kms.)	लोकसंख्या Population		लोकसंख्येतील बदल	शेकडा बदल	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रिया	दर चौरस कि. मी. मागे लोकसंख्या	नागरी लोकसंख्येचे शेकडा प्रमाण	साक्षरतेचे शेकडा प्रमाण	अनुसूचित जाती/जमातीचे एकूण शेकडा प्रमाण	जाती/एकूण शेकडा प्रमाण	State/Union Territories
			2001	1991	Variation Population 1991-2001	Percentage Variations 1991-2001	Female per 1,000 males 2001	Population per Sq. Km. 2001	Population per Sq. Km. 2001	Literacy percentage 2001	Percentage of SC/ST to Total Population	(12)	(2)
1	आंध्रप्रदेश	2,75,045	7,62,10,007	6,65,08,008	97,01,999	+14.59	978	277	27.30	60.47	22.78	Andhra Pradesh	
2	आसाम	78,438	2,66,55,528	2,24,14,322	42,41,206	+18.92	935	340	12.90	63.25	19.26	Assam	
3	अरुणाचल प्रदेश	83,743	10,97,968	8,64,558	2,33,410	+27.00	893	13	20.75	54.34	64.79	Arunachal Pradesh	
4	बिहार	94,163	8,29,98,509	6,45,30,554	1,84,67,955	+28.62	919	881	10.46	47.00	16.64	Bihar	
5	छत्तीसगड	1,35,191	2,08,33,803	1,76,14,928	32,18,875	+18.27	989	154	20.09	64.66	43.37	Chattisgarh	
6	गुजरात	1,96,024	5,06,71,017	4,13,09,582	93,61,435	+22.66	920	258	37.36	69.14	21.85	Gujrat	
7	गोवा	3,702	13,47,668	11,69,793	1,77,875	+15.21	961	364	49.76	82.01	1.81	Goa	
8	हरियाणा	44,212	2,11,44,564	1,64,63,648	46,80,916	+28.43	861	478	28.92	67.91	19.35	Haryana	
9	हिमाचल प्रदेश	55,673	60,77,900	51,70,877	9,07,023	+17.54	968	109	9.80	76.48	28.74	Himachal Pradesh	
10	जम्मू व काश्मीर	2,22,236	1,01,43,700	78,03,900	23,39,800	+29.98	892	46	24.81	55.52	18.50	Jammu & Kashmir	
11	झारखंड	79,714	2,69,45,829	2,18,43,911	51,01,918	+23.36	941	338	22.24	53.56	38.14	Jharkhand	
12	कर्नाटक	1,91,791	5,28,50,562	4,49,77,201	78,73,361	+17.51	965	276	33.99	66.64	22.76	Karnataka	
13	केरळ	38,863	3,18,41,374	2,90,98,518	27,42,856	+9.43	1,058	819	25.96	90.86	10.95	Kerala	
14	मध्यप्रदेश	3,08,245	6,03,48,023	4,85,66,242	1,17,81,781	+24.26	919	196	26.46	63.74	35.44	Madhya Pradesh	
15	महाराष्ट्र	3,07,713	9,68,78,627	7,89,37,187	1,79,41,440	+22.73	922	315	42.43	76.88	19.05	Maharashtra	
16	मजिपूर	22,327	21,66,788	18,37,149	3,29,639	+30.02	978	107	23.88	70.53	36.98	Manipur	
17	मेघालय	22,429	23,18,822	17,74,778	5,44,044	+30.65	972	103	19.58	62.56	86.42	Meghalaya	
18	मिझोरम	21,081	8,88,573	6,89,756	1,98,817	+28.82	935	42	49.63	88.80	94.49	Mizoram	
19	नागालॅंड	16,579	19,90,036	12,09,546	7,80,490	+64.41	909	120	17.74	66.59	89.15	Nagaland	
20	ओरिसा	1,55,707	3,68,04,660	3,16,59,736	51,44,924	+16.25	972	236	14.99	63.08	38.66	Orissa	
21	पंजाब	50,362	2,43,58,999	2,02,81,969	40,77,030	+20.10	876	484	33.92	69.65	28.85	Punjab	
22	राजस्थान	3,42,239	5,65,07,188	4,40,05,990	1,25,01,198	+28.41	921	165	23.39	60.41	29.72	Rajasthan	
23	सिक्कीम	7,096	5,40,851	4,06,457	1,34,394	+33.06	875	76	11.07	68.81	25.62	Sikkim	
24	तामिळनाडू	1,30,058	6,24,05,679	5,58,58,946	65,46,733	+11.72	987	480	44.04	73.45	20.04	Tamil Nadu	
25	त्रिपुरा	10,486	31,99,203	27,57,205	4,41,998	+16.03	948	305	17.06	73.19	48.42	Tripura	
26	उत्तर प्रदेश	2,40,928	16,61,97,921	13,19,98,804	3,41,99,117	+25.91	898	690	20.78	56.27	21.21	Uttar Pradesh	
27	उत्तरांचल	53,483	84,89,349	71,13,483	13,75,866	+19.34	962	159	25.67	71.62	20.89	Uttaranchal	
28	पश्चिम बंगाल	88,752	8,01,76,197	6,80,77,965	1,20,98,232	+17.77	934	903	27.97	68.64	28.51	West Bengal	
29	अंदमाना व निकोबार बेटे	8,249	3,56,152	2,80,661	75,491	26.90	846	43	32.63	81.30	8.27	Anadman and Nikobar Island	
30	चंडीगड	114	9,00,635	6,42,015	2,58,620	+40.28	777	7,900	89.77	81.94	17.50	Chandigarh	
31	दादर व नगरहवेली	491	2,20,490	1,38,477	82,013	+59.22	812	449	22.89	57.63	64.10	Dadar & Nagar Haveli	
32	दिल्ली	1,483	1,38,50,507	94,20,644	44,29,863	+47.02	821	9,340	93.18	81.67	16.92	Delhi	
33	लक्षद्वीप	32	60,650	51,707	8,943	+17.30	948	1,895	44.46	86.66	94.51	Lakshadweep	
34	पॉण्डिचेरी	479	9,74,345	8,07,785	1,66,560	+20.62	1,001	2,034	66.57	81.24	16.19	Pondicherry	
35	दिव आणि दमज	112	1,58,204	101,586	56,618	+55.73	710	1,413	36.25	78.18	11.91	Div and Daman	
	भारत	32,87,240	1,02,86,10,328	84,63,87,888	18,22,22,440	+21.56	933	313	27.81	64.84	24.40	India	

- मजीपूर राज्यातील सेनापती जिल्ह्यातील माओ-मराम, पाओमाटा व पुरुल हे उपविभाज वजळू-1/Excludes Mao-Maram, Paomata and Purul Sub-divisions of Senapati District of Manipur

+ साक्षरतेची टक्केवारी सात व त्यापेक्षा अधिक वयाच्या लोकांसाठी आहे. / The literacy rates relate to the population aged seven and above. आधारा--भारताची जनगणना, २००१/ Source--Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.15

१ मार्च रोजीची जिल्हावार प्रक्षेपित लोकसंख्या/ Districtwise projected Population as on 1st March
(2002-2011)

अनु. क्रमांक Sr. No	जिल्हा	लोकसंख्या Population जनगणना/Census	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(13)	(2)
1	मुंबई शहर	3,338	3,421	3,504	3,589	3,674	3,760	3,846	3,934	4,022	4,111	4,202	Mumbai City	
2	मुंबई उप-नगर	8,640	8,856	9,070	9,289	9,509	9,731	9,957	10,183	10,412	10,642	10,876	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	8,132	8,298	8,461	8,627	8,792	8,958	9,125	9,292	9,459	9,627	9,795	Thane	
4	रायगड	2,208	2,235	2,261	2,287	2,312	2,336	2,360	2,383	2,406	2,428	2,449	Raigad	
5	रत्नाजिरी	1,697	1,714	1,730	1,746	1,761	1,776	1,790	1,803	1,815	1,827	1,839	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	869	877	885	893	901	908	915	921	927	933	938	Sindhudurg	
7	नाशिक	4,994	5,068	5,139	5,210	5,280	5,349	5,418	5,486	5,552	5,617	5,682	Nashik	
8	धुळे	1,708	1,730	1,750	1,771	1,791	1,810	1,829	1,848	1,866	1,883	1,901	Dhule	
9	नांदुरबार	1,312	1,326	1,339	1,353	1,365	1,378	1,389	1,401	1,412	1,422	1,432	Nandurbar	
10	जळगाव	3,683	3,731	3,777	3,823	3,867	3,911	3,954	3,996	4,037	4,077	4,116	Jalgaon	
11	अहमदनगर	4,041	4,088	4,132	4,176	4,218	4,260	4,300	4,339	4,376	4,412	4,447	Ahmednagar	
12	पुणे	7,233	7,363	7,489	7,618	7,746	7,873	8,001	8,127	8,253	8,379	8,505	Pune	
13	सातारा	2,809	2,839	2,867	2,895	2,921	2,947	2,972	2,995	3,018	3,039	3,060	Satara	
14	सांगली	2,584	2,616	2,646	2,676	2,706	2,734	2,762	2,790	2,816	2,842	2,867	Sangli	
15	सोलापूर	3,850	3,902	3,952	4,002	4,051	4,100	4,147	4,194	4,239	4,283	4,327	Solapur	
16	कोल्हापूर	3,523	3,570	3,615	3,659	3,703	3,746	3,788	3,829	3,869	3,908	3,946	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	2,897	2,939	2,980	3,021	3,061	3,100	3,139	3,178	3,215	3,252	3,289	Aurangabad	
18	जालना	1,613	1,632	1,649	1,666	1,683	1,699	1,715	1,730	1,745	1,759	1,773	Jalna	
19	परभणी	1,528	1,549	1,568	1,588	1,608	1,627	1,646	1,664	1,682	1,700	1,717	Parbhani	
20	हिंगोली	987	998	1,008	1,018	1,028	1,037	1,046	1,054	1,063	1,070	1,078	Hingoli	
21	बीड	2,161	2,186	2,209	2,231	2,253	2,275	2,295	2,315	2,334	2,352	2,370	Beed	
22	नांदेड	2,876	2,912	2,945	2,979	3,011	3,043	3,074	3,104	3,133	3,161	3,189	Nanded	
23	उस्मानाबाद	1,487	1,503	1,518	1,533	1,548	1,562	1,575	1,588	1,600	1,612	1,624	Osmanabad	
24	लातूर	2,080	2,106	2,130	2,154	2,177	2,200	2,222	2,244	2,265	2,285	2,305	Latur	
25	बुलढाजा	2,232	2,259	2,284	2,309	2,333	2,356	2,379	2,401	2,422	2,442	2,463	Buldhana	
26	अकोला	1,630	1,654	1,677	1,701	1,723	1,746	1,768	1,790	1,812	1,833	1,854	Akola	
27	वाशिम	1,020	1,032	1,042	1,053	1,063	1,073	1,083	1,092	1,101	1,110	1,118	Washim	
28	अमरावती	2,607	2,644	2,679	2,714	2,749	2,783	2,816	2,849	2,882	2,913	2,945	Amravati	
29	यवतमाळ	2,458	2,486	2,513	2,539	2,564	2,589	2,613	2,635	2,657	2,679	2,699	Yavatmal	
30	वर्धा	1,237	1,252	1,267	1,282	1,297	1,311	1,325	1,338	1,351	1,364	1,377	Wardha	
31	नागपूर	4,068	4,145	4,221	4,298	4,374	4,450	4,527	4,604	4,680	4,756	4,833	Nagpur	
32	भंडारा	1,136	1,149	1,160	1,172	1,183	1,193	1,204	1,213	1,223	1,232	1,240	Bhandara	
33	गोंदिया	1,201	1,213	1,225	1,236	1,247	1,257	1,267	1,277	1,286	1,294	1,303	Gondia	
34	चंद्रपूर	2,071	2,099	2,126	2,154	2,180	2,206	2,232	2,257	2,282	2,306	2,329	Chandrapur	
35	गडचिरोली	970	980	988	996	1,004	1,012	1,019	1,025	1,032	1,038	1,043	Gadchiroli	
	महाराष्ट्र राज्य	96,879	98,369	99,806	1,01,259	1,02,682	1,04,094	1,05,497	1,06,881	1,08,243	1,09,591	1,10,930	Maharashtra State	

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai-51

टिप- आकडे संक्षिप्तात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत
Note - Total may not tally due to rounding

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.16

एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण/Literacy rate of total population

जनगणना / Population Census, 2001

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population						एकूण/Total			साक्षर लोकसंख्येची ०-६ वर्षे वयोगटावरील लोकसंख्येची टक्केवारी Lierate Population as percentage to above 0-6 age group			District (2)
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			व्यक्ती Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	व्यक्ती Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
		व्यक्ती Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	व्यक्ती Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	व्यक्ती Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	व्यक्ती Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
1	मुंबई शहर	—	—	—	25,90,613	15,35,176	10,55,437	25,90,613	15,35,176	10,55,437	86.40	90.23	81.38	Mumbai City
2	मुंबई उप-नगर	—	—	—	66,17,264	38,53,376	27,63,888	66,17,264	38,53,376	27,63,888	86.89	91.56	81.12	Mumbai Suburban
3	ठाणे	11,97,007	7,24,560	4,72,447	44,38,792	25,70,691	18,68,101	56,35,799	32,95,251	23,40,548	80.66	87.06	73.10	Thane
4	रायगड	10,55,120	5,96,315	4,58,805	4,03,204	2,26,598	1,76,606	14,58,324	8,22,913	6,35,411	77.03	86.15	67.75	Raigad
5	रत्नाजिरी	9,46,656	4,98,807	4,47,849	1,49,177	79,523	69,654	10,95,833	5,78,330	5,17,503	75.05	85.89	65.77	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5,47,278	2,93,504	2,53,774	65,641	34,695	30,946	6,12,919	3,28,199	2,84,720	80.30	90.26	71.23	Sindhudurg
7	शाहूजी	17,27,803	10,34,902	6,92,901	13,98,385	7,88,464	6,09,921	31,26,188	18,23,366	13,02,822	74.36	83.65	64.35	Nashik
8	धुळे	7,16,937	4,25,631	2,91,306	3,23,900	1,80,405	1,43,495	10,40,837	6,06,036	4,34,801	71.65	81.40	61.39	Dhule
9	नांदुरबार	4,62,988	2,82,498	1,80,490	1,40,233	78,835	61,398	6,03,221	3,61,333	2,41,888	55.78	66.16	45.18	Nadurbar
10	जळगाव	16,17,762	9,67,592	6,50,170	7,63,614	4,29,268	3,34,346	23,81,376	13,96,860	9,84,516	75.43	85.91	64.30	Jalgaon
11	अहमदनगर	20,07,279	11,83,490	8,23,789	5,91,318	3,33,539	2,57,779	25,98,597	15,17,029	10,81,568	75.30	85.70	64.35	Ahmednagar
12	पुणे	18,76,820	11,08,545	7,68,275	31,62,470	17,71,216	13,91,254	50,39,290	28,79,761	21,59,529	80.45	88.34	71.89	Pune
13	सातारा	16,05,421	9,02,117	7,03,304	3,03,526	1,66,912	1,36,614	19,08,947	10,69,029	8,39,918	78.22	88.20	68.38	Satara
14	सांगली	12,50,494	7,20,526	5,29,968	4,67,342	2,58,983	2,08,359	17,17,836	9,79,509	7,38,327	76.62	86.26	66.73	Sangli
15	सोलापूर	15,16,322	9,15,006	6,01,316	8,20,503	4,69,740	3,50,763	23,36,825	13,84,746	9,52,079	71.25	81.99	59.84	Solapur
16	जिल्हापूर	15,68,827	9,23,167	6,45,660	7,95,480	4,43,854	3,51,626	23,64,307	13,67,021	9,97,286	76.93	87.47	66.02	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10,12,612	6,33,998	3,78,614	7,59,047	4,33,803	3,25,244	17,71,659	10,67,801	7,03,858	72.94	84.89	60.09	Aurangabad
18	जालना	6,69,713	4,30,195	2,39,518	2,00,686	1,15,535	85,151	8,70,399	5,45,730	3,24,669	64.40	79.14	49.04	Jalna
19	परभणी	5,32,161	3,37,569	1,94,592	3,10,375	1,79,145	1,31,230	8,42,536	5,16,714	3,25,822	66.07	79.63	52.02	Parbhani
20	हिंगोली	4,43,956	2,80,462	1,63,494	99,353	57,450	41,903	5,43,309	3,37,912	2,05,397	66.25	80.71	51.17	Hingoli
21	बीड	9,77,286	6,06,079	3,71,207	2,64,148	1,51,949	1,12,199	12,41,434	7,58,028	4,83,406	67.99	80.70	54.52	Beed
22	नांदेड	11,73,603	7,31,129	4,42,474	4,52,082	2,61,356	1,90,726	16,25,685	9,92,485	6,33,200	67.77	80.44	54.35	Nanded
23	उस्मानाबाद	7,13,762	4,33,079	2,80,683	1,58,260	90,851	67,409	8,72,022	5,23,930	3,48,092	69.02	80.42	56.89	Osmanabad
24	लातूर	9,21,899	5,58,811	3,63,088	3,32,635	1,91,644	1,40,991	12,54,534	7,50,455	5,04,079	71.54	82.94	59.40	Latur
25	बुलढाजा	10,95,393	6,52,222	4,43,171	3,38,496	1,90,188	1,48,308	14,33,889	8,42,410	5,91,479	75.78	86.93	64.07	Buldhana
26	अकोला	6,72,087	3,86,733	2,85,354	4,63,158	2,52,750	2,10,408	11,35,245	6,39,483	4,95,762	81.41	88.91	73.43	Akola
27	वाशिम	5,05,779	3,07,679	1,98,100	1,24,984	70,299	54,685	6,30,763	3,77,978	2,52,785	73.37	85.44	60.57	Washim
28	अमरावती	11,57,564	6,54,404	5,03,160	6,98,985	3,78,142	3,20,843	18,56,549	10,32,546	8,24,003	82.54	88.91	75.73	Amravati
29	यवतमाळ	11,94,702	7,14,038	4,80,664	3,43,075	1,89,601	1,53,474	15,37,777	9,03,639	6,34,138	73.62	84.09	62.52	Yavatmal
30	वर्धा	6,10,393	3,47,267	2,63,126	2,55,163	1,39,469	1,15,694	8,65,556	4,86,736	3,78,820	80.06	87.18	72.45	Wardha
31	नागपूर	9,45,983	5,44,205	4,01,778	20,30,222	11,10,137	9,20,085	29,76,205	16,54,342	13,21,863	84.03	90.18	77.42	Nagpur
32	भंडारा	6,32,659	3,64,572	2,68,087	1,38,002	75,550	62,453	7,70,662	4,40,122	3,30,540	78.5	88.968	67.817	Bhandara
33	गोंदिया	6,96,043	3,97,216	2,98,827	1,12,371	61,050	51,321	8,08,414	4,58,266	3,50,148	78.5	89.609	67.582	Gondia
34	चंद्रपूर	8,19,037	4,86,135	3,32,902	4,91,971	2,76,002	2,15,969	13,11,008	7,62,137	5,48,871	73.2	82.942	62.891	Chandrapur
35	गडचिरोली	4,41,924	2,69,343	1,72,581	48,197	26,971	21,226	4,90,121	2,96,314	1,93,807	60.1	71.855	48.07	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,97,77,624	1,76,50,325	1,21,27,299	2,78,31,909	1,59,23,457	1,19,08,452	5,76,09,533	3,35,73,782	2,40,35,751	76.88	85.97	67.03	Maharashtra State

आधार:—भारतीय जनगणना, २००१/ Source:—Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.17

अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Castes

जनगणना / Population Census, 2001

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population									साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to total population			District (2)
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
		एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	1,33,010	76,050	56,960	1,33,010	76,050	56,960	81.97	90.68	72.65	Mumbai City
2	मुंबई उप-नगर	0	0	0	2,73,432	1,60,495	1,12,937	2,73,432	1,60,495	1,12,937	78.78	87.78	68.77	Mumbai Suburban
3	ठाणे	29,611	17,414	12,197	1,98,805	1,15,623	83,182	2,28,416	1,33,037	95,379	78.59	87.24	69.05	Thane
4	रायगड	21,316	11,980	9,336	15,170	8,516	6,654	36,486	20,496	15,990	79.61	88.62	70.43	Raigad
5	रत्नाजिरी	12,750	7,098	5,652	3,405	1,881	1,524	16,155	8,979	7,176	76.39	85.86	67.13	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	21,821	12,161	9,660	2,484	1,396	1,088	24,305	13,557	10,748	72.11	84.67	60.75	Sindhudurg
7	नाशिक	1,23,981	75,802	48,179	1,39,982	80,754	59,228	2,63,963	1,56,556	1,07,407	73.53	85.34	61.19	Nashik
8	धुळे	43,947	27,176	16,771	22,451	12,814	9,637	66,398	39,990	26,408	71.24	84.26	57.74	Dhule
9	नांदुरबार	16,072	10,130	5,942	8,558	5,031	3,527	24,630	15,161	9,469	70.24	85.24	54.80	Nadurbar
10	जळगाव	1,16,144	73,223	42,921	49,269	29,192	20,077	1,65,413	1,02,415	62,998	67.75	82.26	52.66	Jalgaon
11	अहमदनगर	2,22,704	1,33,687	89,017	68,113	39,220	28,893	2,90,817	1,72,907	1,17,910	71.16	83.06	58.81	Ahmednagar
12	पुणे	1,38,823	84,005	54,818	3,30,316	1,90,974	1,39,342	4,69,139	2,74,979	1,94,160	72.52	83.90	61.59	Pune
13	सातारा	1,23,745	72,623	51,122	29,291	16,627	12,664	1,53,036	89,250	63,786	72.27	84.06	60.41	Satara
14	सांगली	1,37,745	81,682	56,063	54,264	31,052	23,212	1,92,009	1,12,734	79,275	71.19	83.00	59.20	Sangli
15	सोलापूर	2,16,633	1,35,144	81,489	1,00,890	59,823	41,067	3,17,523	1,94,967	1,22,556	65.04	77.82	51.57	Solapur
16	कोल्हापूर	1,95,579	1,18,285	77,294	79,924	45,884	34,040	2,75,503	1,64,169	1,11,334	70.90	83.60	57.93	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,05,443	67,135	38,308	1,07,162	64,219	42,943	2,12,605	1,31,354	81,251	67.90	81.47	53.49	Aurangabad
18	जालना	69,946	45,315	24,631	15,712	9,514	6,198	85,658	54,829	30,829	57.10	72.00	41.74	Jalna
19	परभणी	50,513	32,121	18,392	25,352	15,241	10,111	75,865	47,362	28,503	60.17	74.25	45.75	Parbhani
20	हिंगोली	44,734	27,924	16,810	8,185	4,912	3,273	52,919	32,836	20,083	63.59	78.14	48.75	Hingoli
21	बीड	1,18,628	74,104	44,524	29,524	17,631	11,893	1,48,152	91,735	56,417	62.86	75.98	49.08	Beed
22	नांदेड	2,08,703	1,29,525	79,178	56,892	34,108	22,784	2,65,595	1,63,633	1,01,962	64.17	77.13	50.55	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,08,476	67,163	41,313	20,450	12,178	8,272	1,28,926	79,341	49,585	62.16	74.41	49.20	Osmanabad
24	लातूर	1,71,320	1,05,522	65,798	47,792	28,498	19,294	2,19,112	1,34,020	85,092	65.25	77.42	52.31	Latur
25	बुलढाजा	1,09,829	67,923	41,906	29,342	17,372	11,970	1,39,171	85,295	53,876	68.49	82.45	54.02	Buldhana
26	अकोला	69,992	41,942	28,050	35,058	20,344	14,714	1,05,050	62,286	42,764	73.50	85.03	61.37	Akola
27	वाशिम	80,322	49,692	30,630	13,494	7,865	5,629	93,816	57,557	36,259	68.58	82.43	54.15	Washim
28	अमरावती	2,11,240	1,23,031	88,209	92,426	51,887	40,539	3,03,666	1,74,918	1,28,748	78.55	87.60	68.89	Amravati
29	यवतमाळ	1,23,559	74,083	49,476	35,935	20,197	15,738	1,59,496	94,280	65,214	73.78	85.17	61.83	Yavatmal
30	वर्धा	75,215	43,625	31,590	34,529	19,285	15,244	1,09,744	62,910	46,834	78.78	87.44	69.64	Wardha
31	नागपूर	1,58,554	91,610	66,944	3,44,940	1,88,776	1,56,164	5,03,494	2,80,386	2,23,108	82.94	90.06	75.45	Nagpur
32	भंडारा	1,17,356	67,411	49,945	25,214	13,671	11,543	1,42,570	81,082	61,488	80.73	91.83	69.64	Bhandara
33	जोडिया	96,975	54,919	42,056	21,325	11,681	9,644	1,18,300	66,600	51,700	81.42	92.83	70.29	Gondia
34	चंद्रपूर	1,07,702	63,615	44,087	87,316	49,583	37,733	1,95,018	1,13,198	81,820	75.44	85.49	64.89	Chandrapur
35	गडचिरोली	54,136	32,529	21,607	8,062	4,432	3,630	62,198	36,961	25,237	66.97	79.05	54.73	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		35,03,514	21,19,599	13,83,915	25,48,074	14,66,726	10,81,348	60,51,588	35,86,325	24,65,263	71.90	83.29	59.98	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.18

अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Tribes

जनगणना / Population Census, 2001

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा District	साक्षर लोकसंख्या Literate Population									साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to total population			District
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
		एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	14,908	8,736	6,172	14,908	8,736	6,172	80.81	86.80	73.62	Mumbai City
2	मुंबई उप-पजरा	0	0	0	47,099	27,979	19,120	47,099	27,979	19,120	76.83	85.70	66.73	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3,68,929	2,37,263	1,31,666	84,201	49,263	34,938	4,53,130	2,86,526	1,66,604	46.91	59.34	34.48	Thane
4	रायजड	87,414	54,659	32,755	12,731	7,519	5,212	1,00,145	62,178	37,967	45.05	55.49	34.44	Raigad
5	रत्नाजिरी	7,669	4,852	2,817	747	474	273	8,416	5,326	3,090	51.26	62.75	38.97	Ratnagiri
6	सिधुदुर्ज	2,786	1,577	1,209	233	124	109	3,019	1,701	1,318	73.94	82.45	65.25	Sindhudurg
7	नाशिक	4,30,667	2,69,533	1,61,134	57,540	34,614	22,926	4,88,207	3,04,147	1,84,060	50.68	62.45	38.65	Nashik
8	धुळे	1,51,659	94,634	57,025	12,447	7,602	4,845	1,64,106	1,02,236	61,870	45.88	56.48	35.03	Dhule
9	नांदुरबार	2,78,507	1,72,324	1,06,183	14,236	8,445	5,791	2,92,743	1,80,769	1,11,974	42.34	52.65	32.17	Nadurbar
10	जळगाव	1,59,726	1,03,377	56,349	25,606	15,254	10,352	1,85,332	1,18,631	66,701	52.23	65.11	38.63	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,23,329	77,998	45,331	7,582	4,586	2,996	1,30,911	82,584	48,327	53.87	67.18	40.24	Ahmednagar
12	पुणे	96,335	60,335	36,000	38,810	22,580	16,230	1,35,145	82,915	52,230	62.21	74.60	49.24	Pune
13	सातारा	9,939	5,795	4,144	1,805	1,077	728	11,744	6,872	4,872	65.05	74.52	55.16	Satara
14	सांगली	8,461	5,008	3,453	2,802	1,567	1,235	11,263	6,575	4,688	73.86	84.52	62.75	Sangli
15	सोलापूर	21,280	13,535	7,745	15,301	9,262	6,039	36,581	22,797	13,784	63.79	76.71	49.88	Solapur
16	कोल्हापूर	10,473	6,107	4,366	3,209	1,846	1,363	13,682	7,953	5,729	75.05	85.77	63.96	Kolhapur
17	औरंगाबाद	34,569	22,529	12,040	9,298	5,362	3,936	43,867	27,891	15,976	54.24	67.61	40.32	Aurangabad
18	जालना	11,065	7,204	3,861	3,463	2,016	1,447	14,528	9,220	5,308	55.55	69.39	41.26	Jalna
19	परभणी	11,878	7,804	4,074	4,959	2,952	2,007	16,837	10,756	6,081	58.83	74.15	43.08	Parbhani
20	हिंगोली	36,894	24,406	12,488	3,282	1,964	1,318	40,176	26,370	13,806	56.64	72.25	40.10	Hingoli
21	बीड	8,334	5,349	2,985	3,367	1,959	1,408	11,701	7,308	4,393	60.12	72.33	46.93	Beed
22	नांदेड	1,08,310	68,546	39,764	17,288	10,416	6,872	1,25,598	78,962	46,636	59.86	73.86	45.32	Nanded
23	उस्मानाबाद	10,720	6,858	3,862	2,476	1,503	973	13,196	8,361	4,835	58.35	71.16	44.49	Osmanabad
24	लातूर	21,371	13,374	7,997	4,514	2,673	1,841	25,885	16,047	9,838	65.32	78.06	51.58	Latur
25	बुलढाजा	46,856	30,136	16,720	6,353	3,865	2,488	53,209	34,001	19,208	57.42	71.29	42.71	Buldhana
26	अकोला	48,539	29,391	19,148	10,588	5,897	4,691	59,127	35,288	23,839	70.49	81.49	58.75	Akola
27	वाशिम	32,660	20,939	11,721	2,280	1,322	958	34,940	22,261	12,679	60.10	74.67	44.77	Washim
28	अमरावती	1,61,589	97,926	63,663	23,160	13,014	10,146	1,84,749	1,10,940	73,809	64.07	75.25	52.38	Amravati
29	यवतमाळ	2,24,730	1,37,655	87,075	21,153	12,163	8,990	2,45,883	1,49,818	96,065	62.15	74.34	49.50	Yavatmal
30	वर्धा	76,777	45,297	31,480	15,388	8,689	6,699	92,165	53,986	38,179	69.16	78.42	59.27	Wardha
31	नाजपूर	1,25,252	73,944	51,308	1,66,152	92,828	73,324	2,91,404	1,66,772	1,24,632	75.99	84.53	66.94	Nagpur
32	भंडारा	52,263	30,949	21,314	9,802	5,530	4,272	62,065	36,479	25,586	73.25	85.89	60.54	Bhandara
33	गोंदिया	1,11,385	66,045	45,340	4,319	2,482	1,837	1,15,704	68,527	47,177	69.77	83.78	56.14	Gondia
34	चंद्रपूर	1,68,288	1,01,735	66,553	38,845	22,336	16,509	2,07,133	1,24,071	83,062	64.41	76.04	52.42	Chandrapur
35	जडचिरोली	1,44,217	90,129	54,088	5,109	2,894	2,215	1,49,326	93,023	56,303	48.98	60.72	37.12	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		31,92,871	19,87,213	12,05,658	6,91,053	4,00,793	2,90,260	38,83,924	23,88,006	14,95,918	55.21	67.02	43.08	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.19

बिगर-शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसायगटानुसार वर्गीकरण
Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions
(जनगणना / Population Census, 1991)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	धंदेवाईक, तंत्र विशारद आणि तत्सम काम करणारे Professional technical and related workers	प्रशासकीय, कार्यकारी आणि व्यवस्थापकीय काम करणारे Administra- tive, executive and managarial workers	कारकून व तत्सम काम करणारे Clerical and related workers	विक्रेते Seles workers	सेवा क्षेत्रातील Service workers	शेतकरी, मत्स्यव्यवसाय करणारे, फासे पारधी, लाकूडतोडे आणि तत्सम काम करणारे Farmers, fishermen, hunters, loggers and related workers	उत्पादन व तत्सम क्षेत्रातील, परिवहन सामुग्री चालक आणि मजूर Production and related workers, transport equipment operators and labourers	अवर्गीकृत Workers not classified by occupations	एकूण Total	Rural Urban Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	ग्रा ना ए	- 2,83,656 2,83,656	- 1,76,533 1,76,533	- 4,53,132 4,53,132	- 5,88,139 5,88,139	- 3,56,117 3,56,117	- 19,175 1,99,175	- 15,26,162 15,26,162	- 25,895 25,895	- 34,28,809 34,28,809	R U T	Brihan Mumbai
2	ठाणे	ग्रा ना ए	18,512 89,468 1,07,980	4,821 43,343 48,164	20,854 1,50,543 1,71,397	30,556 1,54,964 1,85,520	13,136 72,232 85,368	25,212 6,609 31,821	1,26,267 5,84,350 7,10,617	4,847 12,729 17,576	2,44,205 1,14,238 13,58,443	R U T	Thane
3	रायगड	ग्रा ना ए	15,727 10,676 26,403	7,312 3,189 10,501	14,335 12,395 26,730	18,275 15,655 33,930	12,561 8,310 20,871	13,211 3,342 16,553	87,628 41,158 1,28,786	5,957 1,508 6,565	1,74,106 96,233 2,70,339	R U T	Raigad
4	रत्नागिरी	ग्रा ना ए	15,157 4,852 20,009	5,229 1,115 6,344	10,843 5,815 16,658	13,877 6,553 20,430	7,416 3,403 10,819	12,320 2,243 14,563	50,910 12,292 63,202	2,583 216 2,799	1,18,335 36,489 1,54,824	R U T	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	ग्रा ना ए	10,135 2,348 12,483	1,629 809 2,438	7,518 2,773 10,291	9,307 2,946 12,253	4,293 1,647 5,940	6,902 909 7,811	30,096 4,990 35,086	621 107 728	70,501 16,529 87,030	R U T	Sindhudurg
6	नाशिक	ग्रा ना ए	19,297 31,715 51,012	2,693 16,348 19,041	15,472 35,459 50,931	19,112 48,517 67,629	11,501 29,989 41,490	11,304 3,602 14,906	78,906 1,84,904 2,63,710	2,700 4,004 6,704	1,60,885 3,54,538 5,15,423	R U T	Nasik

7	धुळे	..	ग्रा	16,771	2,136	11,589	18,797	7,752	8,600	42,294	2,727	110,666	R	Dhule
			ना	11,723	3,044	13,997	26,357	10,218	1,416	51,227	1,415	119,397	U	
			ए	28,494	5,180	25,586	45,154	17,970	10,016	93,521	4,142	230,063	T	
8	जळगाव	..	ग्रा	19,184	2,141	14,190	24,539	10,632	11,287	60,017	2,424	1,44,414	R	Jalgaon
			ना	18,161	4,016	22,440	35,897	16,379	1,993	83,280	1,791	1,83,957	U	
			ए	37,345	6,157	36,630	60,436	27,011	13,280	1,43,297	4,215	3,28,371	T	
9	अहमदनगर	..	ग्रा	25,859	3,907	23,056	26,508	17,531	15,841	1,16,465	5,794	2,34,961	R	Ahmednagar
			ना	14,522	4,179	15,392	25,323	18,832	1,436	57,652	908	1,38,244	U	
			ए	40,381	8,086	38,448	51,831	36,363	1,7,277	1,74,117	6,702	3,73,205	T	
10	पुणे	..	ग्रा	27,784	4,822	25,339	31,434	22,434	19,439	1,40,570	5,256	2,77,078	R	Pune
			ना	87,389	51,393	102,153	1,09,985	83,978	7,169	3,92,454	8,905	8,43,426	U	
			ए	1,15,173	56,215	127,492	1,41,419	1,06,412	26,608	5,33,024	14,161	11,20,504	T	
11	सातारा	..	ग्रा	24,237	6,195	20,511	18,982	12,203	11,318	88,807	4,624	1,86,877	R	Satara
			ना	10,231	2,229	10,358	14,250	8,177	1,013	27,371	716	74,345	U	
			ए	34,468	8,424	30,869	33,232	20,380	12,331	1,16,178	5,340	2,61,222	T	
12	सांगली	..	ग्रा	21,068	2,119	17,107	17,263	10,363	13,344	60,946	2,797	1,45,007	R	Sangali
			ना	13,835	3,688	15,538	22,826	9,295	2,168	50,325	969	1,18,644	U	
			ए	34,903	5,807	32,645	40,089	19,658	15,512	1,11,271	3,766	263651	T	
13	सोलापूर	..	ग्रा	20,329	2,501	15,135	22,667	14,112	18,507	80,362	3,111	1,76,724	R	Solapur
			ना	21,182	6,111	23,928	42,452	20,209	1,908	1,38,883	1,897	2,56,570	U	
			ए	41,511	8,612	39,063	65,119	34,321	20,415	2,19,245	5,008	4,33,294	T	
14	कोल्हापूर	..	ग्रा	22,862	3,819	26,035	22,642	13,696	14,795	1,10,199	3420	2,17,468	R	Kolhapur
			ना	18,322	8,628	26,157	36,022	14,674	1,639	1,09,630	1327	2,16,444	U	
			ए	41,184	12,447	52,192	58,664	28,370	16,434	2,19,829	4792	4,33,912	T	
15	औरंगाबाद	..	ग्रा	9,748	1,319	7,950	11,214	8140	5196	42046	2,170	87,783	R	Aurangabad
			ना	21,957	7,649	24,502	24,253	16116	1310	84159	2,276	1,82,222	U	
			ए	31,705	8,968	32,452	35,467	24256	6506	126205	4,446	2,70,005	T	
16	जालना	..	ग्रा	5,624	1,117	4,250	9,230	4,172	3,542	21,173	1,381	50,489	R	Parbhani
			ना	4,667	2,027	5,884	11,238	5,792	736	23,638	1,069	55,051	U	
			ए	10,291	3,144	10,134	20,468	9,964	4,278	44,811	2,450	1,05,540	T	
17	परभणी	..	ग्रा	8,728	884	5,619	10,982	6,876	7,732	34,091	2,309	77,221	R	Beed
			ना	12,674	2,129	12,290	19,319	9,806	1,276	38,601	1,436	97,531	U	
			ए	21,402	3,013	17,909	30,301	1,6,682	9,008	72,692	3,745	1,74,752	T	
18	बीड	..	ग्रा	10,483	1,667	8,639	10,803	7,778	7,173	35,336	2,652	84,531	R	Nanded
			ना	10,172	3,127	10,376	12,037	6,384	967	25,935	950	69,948	U	
			ए	20,655	4,794	19,015	22,840	14,162	8,140	61,271	3,602	1,54,479	T	
19	नांदेड	..	ग्रा	11,790	1,185	9,183	15,074	8,940	7,942	41,012	4,382	99,508	R	Osmanabad
			ना	12,599	2,384	13,125	20,851	9,115	1,343	41,457	2,287	1,03,161	U	
			ए	24,389	3,569	22,308	35,925	18,055	9,285	82,469	6,669	2,02,669	T	
20	उस्मानाबाद	..	ग्रा	9,260	899	5,325	7,543	5,490	3,963	27,640	1,796	61,916	R	Buldhana
			ना	5,661	901	5,890	6,305	3,749	289	12,336	356	35,486	U	
			ए	14,921	1,800	11,215	13,848	9,239	4,252	39,975	2,152	97,402	T	

तक्का क्रमांक / TABLE No. 1.19 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)	
21	लातूर	..	ग्रा	10,962	1,357	7,078	11,616	5,345	3,045	29,401	2,699	71,503	R	Latur
			ना	9,861	4,976	9,257	12,423	5,801	289	26,327	706	69,640	U	
			ए	20,823	6,333	16,335	24,039	11,146	3,334	55,728	3,405	1,41,143	T	
22	बुलढाणा	..	ग्रा	11,905	2,487	6,021	10,915	6,573	5,050	29,675	884	73,510	R	Buldhana
			ना	9,807	3,663	10,941	14,753	7,728	1,356	26,234	535	75,017	U	
			ए	21,712	6,150	16,962	25,668	14,301	6,406	55,909	1,419	1,48,527	T	
23	अकोला	..	ग्रा	13,559	2,036	7,589	11,784	7,686	4,203	33,879	1,367	82,103	R	Akola
			ना	15,786	6,202	15,427	26,102	13,470	1,744	50,46	1,423	1,30,570	U	
			ए	29,345	8,238	23,016	37,886	21,156	5,947	84,295	2,790	2,12,673	T	
24	अमरावती	..	ग्रा	14,231	1,164	8,363	12,568	6,525	7,460	29,646	1,310	81,267	R	Amravati
			ना	17,605	4,577	18,228	30,562	13,957	2,651	61,505	872	1,49,957	U	
			ए	31,836	5,741	26,591	43,130	20,482	10,111	91,151	2,182	2,31,224	T	
25	यवतमाळ	..	ग्रा	13,326	1,205	10,051	16,586	8,000	8,402	42,017	2,427	1,02,014	R	Yavatmal
			ना	9,136	2,287	10,028	16,298	7,905	1,557	29,726	566	77,503	U	
			ए	22,462	3,492	20,079	32,884	15,905	9,959	71,743	2,993	1,79,517	T	
26	वर्धा	..	ग्रा	7,472	898	5,920	6,857	4,059	4,876	24,962	1,060	56,104	R	Wardha
			ना	7,812	3,067	9,038	10,840	5,195	844	23,867	642	61,305	U	
			ए	15,284	3,965	14,958	17,697	9,254	5,720	48,829	1,702	1,17,409	T	
27	नागपूर	..	ग्रा	11,072	3,500	8,569	11,426	7,951	10,140	73,665	3,049	1,29,372	R	Nagpur
			ना	51,727	26,816	63,361	84,344	50,181	4,928	2,57,937	4,414	5,43,708	U	
			ए	62,799	30,316	71,930	95,770	58,132	15,068	3,31,602	7,463	6,73,080	T	
28	भंडारा		ग्रा	17,587	1,931	13,249	15,696	10,419	11,812	1,18,084	3,456	1,92,215	R	Bhandara
			ना	7,830	3,121	9,401	10,688	5,614	1,049	30,657	742	69,102	U	
			ए	25,417	5,034	22,650	26,384	16,033	12,861	1,48,741	4,197	2,61,317	T	
29	चंद्रपूर		ग्रा	11,431	1,159	9,267	10,121	7,302	12,263	57,260	3,777	1,12,580	R	Chandrapur
			ना	10,757	3,567	14,156	14,921	10,290	2,111	65,968	3,381	1,25,161	U	
			ए	22,188	4,726	23,423	25,042	17,592	14,374	1,23,228	7,158	2,37,731	T	
30	गडचिरोली		ग्रा	6,204	499	4,658	3,913	3,522	5,347	14,587	1,249	39,979	R	Gadchiroli
			ना	1,791	501	2,722	1,900	1,646	786	4,710	185	14,241	U	
			ए	7,995	1,000	7,380	5,813	5,168	6,133	19,297	1,434	54,226	T	
महाराष्ट्र		ग्रा	4,30,304	72,613	3,43,715	4,50,287	2,66,408	2,90,226	17,27,841	81,928	36,63,322	R	Maharashtra State	
		ना	8,27,922	4,01,619	11,24,706	14,46,720	8,26,209	77,858	40,68,150	84,272	88,57,456	U		
		ए	12,58,226	4,74,232	14,68,421	18,97,007	10,92,617	3,68,084	57,95,991	166,200	125,20,778	T		

आधार : भारतीय जनगणना, १९९१ मालिका १४, भाग तीन-बी (खंड -६)

Source : Population census of India, 1991, series 14 Part III-B series (Volume-6)

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20

राज्यातील बिगरशेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे)
Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to divisions, groups etc.)
(जनगणना /Population Census, 1991)

विभाग, गट (राष्ट्रीय उद्योग वर्गीकरण)	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	Division,group (National Classification of Occupation)
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
D-01 व्यावसायिक, तांत्रिक व संबंधित कामगार	12,58,226	4,30,304	8,27,922	Professional, technical and related workers
00 भौतिक शास्त्रज्ञ	6,402	971	5,431	Physical Scientists
01 भौतिक शास्त्र तंत्रज्ञ	3,244	829	2,415	Physical Science technicians
02 वास्तु शास्त्रज्ञ, अभियंता, तंत्रशास्त्रज्ञ व सर्वेक्षक	1,04,228	15,090	89,138	Architects, engineers, technologists and surveyors.
03 अभियांत्रिकी तंत्रज्ञ	55,746	8,288	47,458	Engineering technicians
04 विमान व जहाजावरील अधिकारी	9,097	495	8,602	Air crafts and ships officers
05 जीव शास्त्रज्ञ	11,454	4,218	7,236	Life Scientists
06 जीवशास्त्र तंत्रज्ञ	5,938	3,089	2,849	Life Science technicians
07 भिषक व शल्य चिकित्सक (दंत वैद्यकीय व पशुवैद्यकीय शल्य चिकित्सक धरून)	91,795	25,800	65,995	Physicians and surgeons (Including dental and veterinary surgeons)
08 परिचर्या व इतर वैद्यकीय आरोग्य तंत्रज्ञ	1,29,376	40,742	88,634	Nursing and other medical health technicians
09 शास्त्रीय वैद्यकीय व तांत्रिक व्यक्ती	8,104	1,484	6,620	Scientific, Medical and technical person
10 गणितज्ञ, संख्या शास्त्रज्ञ व संबंधित कामगार	4,558	623	3,935	Mathematicians, Statisticians & related workers
11 अर्थशास्त्रज्ञ व संबंधित कामगार	1,129	354	775	Economists and related workers
12 लेखापाल, लेखापरीक्षक व संबंधित कामगार	71,200	3,886	67,314	Accountants, auditors and related workers
13 समाज शास्त्रज्ञ व संबंधित कामगार	22,883	7,934	14,949	Social scientist and related workers
14 कायदा शास्त्रज्ञ	31,396	3,829	27,567	Jurists
15 शिक्षक	6,00,645	2,87,940	312,705	Teachers
16 कवी, लेखक, पत्रकार व संबंधित कामगार	7,334	715	6,619	Poets, authors, Journalists & related workers
17 शिल्पकार, रंगारी, छायाचित्रकार व संबंधित निर्मिती कलाकार	29,712	3,185	26,527	Sculptors, painters, Photographers and related creative artists
18 स्वरशिल्पी व प्रयोगशील कलावंत	26,594	7,474	19,120	Composers and performing artists
19 अवर्गीकृत व्यावसायिक कामगार	37,391	13,358	24,033	Professional workers n.e.c.
D-02 प्रशासकीय, कार्यकारी व व्यवस्थापकीय कामगार	4,74,232	72,613	4,01,619	Administrative, Executive & managerial workers
20 निवडून आलेले व विधिमंडळीय पदाधिकारी	28,277	8,654	19,623	Elected and legislative officials
21 शासकीय व स्थानिक संस्थांचे प्रशासनिक व कार्यकारी पदाधिकारी	65,581	7,622	58,059	Administrative & Executive officials Government and local bodies
22 मालक, संचालक व व्यवस्थापक घाऊक व किरकोळ व्यापार	71,638	19,823	51,815	Working proprietors, directors and Managers wholesale and retail trade
23 संचालक व व्यवस्थापक वित्तीय संस्था	37,591	7,965	29,626	Directors and managers financial Institutions
24 मालक, संचालक व व्यवस्थापक, खाणकाम, बांधकाम वस्तुनिर्माण व संबंधित उद्योग	1,89,627	16,633	1,72,994	Working proprietors, directors & managers, mining construction, manufacturing and related concerns
25 मालक, संचालक, व्यवस्थापक व संबंधित कार्यकारी अधिकारी, परिवहन, साठवण व दळणवळण	26,983	2,833	24,150	Working proprietors, directors, managers & related executives transport, storage and communications
26 मालक, संचालक व व्यवस्थापक इतर सेवा	44,321	7,022	37,299	Working proprietors, directors & managers other services
29 इतरत्र न उल्लेखिलेले प्रशासकीय, कार्यकारी व इतर व्यवस्थापकीय कामगार	10,214	2,161	8,053	Administrative executive, and managerial workers n.e.c.

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20 Contd.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
D-03	लिपीक व संबंधित कामगार	14,68,421	3,43,716	11,24,705	Clerical and related workers
30	लिपिक व इतर पर्यवेक्षक	1,57,067	18,828	1,38,239	Clerical and Other supervisors
31	ग्राम अधिकारी	42,588	31,946	10,642	Village Officers
32	लघुलेखक, टंकक, छिद्रांक टंकक	70,868	4,844	66,024	Stenographers, typists and card type punching operators
33	लेखाकार, रोखपाल व संबंधित कामगार	1,98,473	29,656	1,68,817	Book keepers, cashiers & related workers
34	गणक यंत्र चालक	16,717	976	15,741	Computing machine operators
35	लिपिक व संबंधित कामगार	8,29,418	2,05,335	6,24,083	Clerical and related workers
36	परिवहन व दळणवळण पर्यवेक्षक	21,098	7,133	13,965	Transport and communication supervisors
37	परिवहन, वाहक व रक्षक	54,507	21,807	32,700	Transport, conductors and guards
38	डाक वितरक व संबंधित कामगार	33,917	14,979	18,938	Mail distributors and related workers
39	दूरध्वनी व तारयंत्र चालक	43,768	8,211	35,557	Telephone and telegraph operators
D-04	विक्रेते	18,97,007	4,50,287	14,46,720	Sales workers
40	घाऊक व किरकोळ व्यापारी व दुकानदार	11,68,843	3,13,905	8,54,938	Merchants and shopkeepers, wholesale and retail trade
41	वस्तुनिर्माण प्रतिनिधी	27,877	3,048	24,829	Manufacture agents
42	तांत्रिक विक्रेते व वाणिज्यिक प्रवासी	10,443	762	9,681	Technical salesmen & commercial travellers
43	विक्रेते, दुकान मदतनीस व संबंधित कामगार	5,93,872	1,20,969	4,72,903	Salesmen, shop assistants & related workers
44	विमा, स्थावर मालमत्ता, ठेवी व व्यवसाय सेवा विक्रेते व लिलावदार	80,317	4,905	75,412	Insurance real estate, securities & business service salesmen and auctioneers
45	सावकार व तारण व्यवसायी	3,144	670	2,474	Money lenders and pawn brokers
49	इतर अवर्गीकृत विक्री कामगार	12,511	6,028	6,483	Sales workers n.e.c.
D-05	सेवा कामगार	10,92,617	2,66,408	8,26,209	Service workers
50	उपाहारगृह व खानावळ चालक	92,730	32,020	60,710	Hotel and restaurant keepers
51	गृह चालक, अधिक्षिका व उपव्यवस्थापक (घरगुती व संस्थांचे)	5,089	1,053	4,036	House keepers, matrons and stewards (Domestic and institutional)
52	स्वयंपाकी, वाढपी, कलाल व इतर तत्संबंधी कामगार (घरगुती व संस्थांचे)	1,71,301	32,011	1,39,290	Cooks, waiters, bartenders and related workers (Domestic and institutional)
53	इतरत्र न उल्लेखिलेले, घरकाम करणारे व घर व्यवस्था पहाणारे	1,56,458	10,361	1,46,097	Maids and other house keeping service workers n.e.c.
54	इमारत राखणदार, सफाई कामगार, स्वच्छक आणि व इतर संबंधित कामगार	1,60,304	27,633	1,32,671	Building care takers, sweepers, cleaners and related workers
55	धुलाई कामगार व इस्त्री करणारे	60,617	15,409	45,208	Launders, dry cleaners and pressers
56	केशप्रसाधनकार, नाभिक, सौंदर्य प्रसाधनकार व इतर संबंधित कामगार	..	1,02,479	59,320	Hair dressers, barbers, beauticians and related workers
57	सुरक्षा सेवा कामगार	3,10,895	82,251	2,28,645	Protective service workers
59	इतर अवर्गीकृत सेवा कामगार	32,743	6,350	26,393	Service workers n.e.c.
D-06	शेतकरी, मच्छिमार, फासेपारधी लाकूडतोड आणि तत्सम कामगार	3,68,084	2,90,226	77,858	Farmers, Fishermen, hunters, loggers and related workers
60	शेतमळे, दुग्धव्यवसाय व इतर व्यवस्थापक आणि पर्यवेक्षक	10,424	5,589	3,835	Farm plantation, dairy and other managers and supervisor
61	शेतकरी	1,007	742	265	Cultivators
62	शेतक-यांव्यतिरिक्त इतर शेती कामगार	58,739	46,916	11,823	Farmers and other than cultivators
63	शेतमजूर				Agricultural labourers
64	मळे मजूर आणि तत्सम कामगार	16,757	14,451	2,306	Plantation labourers and related Workers
65	इतर शेती कामगार	1,67,926	1,36,494	31,432	Other farm workers
66	वन कामगार	31,285	23,414	7,871	Forestry workers
67	शिकारी आणि तत्सम कामगार	3,020	2,399	621	Hunters and related Workers
68	मच्छिमार आणि तत्सम कामगार	78,926	59,221	19,705	Fishermen and related Workers
D-7-8-9	उत्पादन व तत्सम क्षेत्रातील आणि	57,95,991	17,27,841	40,68,150	Production and related workers, transport

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
परिवहन सामग्री चालक आणि मजूर				equipment operators and labourers
71 खाण कामगार, दगड खाण कामगार, विहिरी खोदणारे आणि तत्सम कामगार	50,135	25,897	24,238	Miners, quarrymen, well drillers and related workers
72 धातूवर प्रक्रिया करणारे	1,11,495	26,454	85,041	Metal processors
73 लाकूड काम करणारे	16,344	4,937	11,407	Wood preparation workers
74 रासायनिक प्रक्रिया करणारे व संबंधित कामगार	1,09,881	20,225	89,656	Chemical processors and related workers
75 कताईकार, विणकर, रंगारी आणि संबंधित कामगार	6,46,846	82,046	4,64,800	Spinners, weavers, knitters, dyers and related workers
76 कातडी कमावणारे, डोंगर खरेदी करणारे, केसाळ कातडी कमावणारे	4,868	2,765	2,103	Tanners, fellmongers and pelt dressers.
77 अन्न व पेये करणारे कामगार	2,09,797	1,05,082	1,04,715	Food and beverage processors
78 तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थ करणारे	1,39,649	73,403	66,246	Tobacco preparers & tobacco product makers
79 शिंपी, पोशाख शिवणारे, शिलाई कामगार व गाद्यागिरद्या इ. पुरविणारे	4,30,030	1,50,029	2,80,001	Tailors, dress makers, sewers, upholsters
80 पादत्राण कारागीर आणि चामड्याच्या वस्तू बनविणारे	89,716	34,552	55,164	Shoemakers and leather goods makers
81 सुतार, लाकडाची कपाटे व लाकडाचे तत्सम काम करणारे	2,79,847	1,14,932	1,64,915	Carpenters, cabinet & related wood workers
82 पाथरवट व कोरीव काम करणारे कारागीर	50,876	36,929	13,947	Stone cutters and carvers
83 लोहार, अवजारे बनविणारे व यांत्रिक अवजारे चालक	2,22,945	58,929	1,64,016	Blacksmith, tool makers & machine tool operator
84 यंत्र जोडारी, यंत्रे उभारणारे आणि अचूक अवजारे तयार करणारे (विद्युत वगळून)	4,24,035	86,248	3,37,787	Machinery fitters, machine assemblers and precision instrument makers (except electrical)
85 वीज जोडारी व संबंधित वीज व इलेक्ट्रॉनिक कामगार	..	2,93,570	74,744	Electrical fitters and related electrical and Electronic workers
86 प्रक्षेपण केंद्र व ध्वनि उपकरणे चालक आणि चलचित्र प्रक्षेपक	5,102	1,078	4,024	Broadcasting Station and sound equipment operators and cinema projectionists
87 नळ कारागीर संघाता, धातूचे पत्रे व बांधकामसाठी पत्रे तयार करणारे व उभारणारे.	1,09,864	24,186	85,678	Plumbers, Welders, sheet metal and structural metal preparers and erectors
88 जवाहीर व मौल्यवान धातूचे काम करणारे धातु कोरक (छपाई व्यतिरिक्त)	1,01,366	18,753	82,613	Jewellery and precious metal workers and metal engravers (except printing)
89 कांच कारागीर, कुंभार व तत्सम कामगार	1,51,223	96,161	55,062	Glass formers, potters and relate Workers
90 रबर, प्लॅस्टिकच्या वस्तू करणारे	70,711	10,018	60,693	Rubber and plastic product makers
91 कागद व पुढ्याच्या वस्तू बनविणारे	18,015	4,594	13,421	Paper and paper board product makers
92 मुद्रण व तत्सम व्यवसायातील कामगार	96,418	10,334	86,084	Printing and related workers
93 रंगारी	81,384	10,667	70,717	Painters
94 उत्पादन उद्योगातील तत्सम इतर न उल्लेखिलेले कामगार	2,21,767	1,03,548	1,18,219	Production and related workers n.e.c.
95 गवंडी व इतर बांधकाम कामगार	4,68,041	1,36,430	3,31,611	Brick layers and other construction workers
96 स्थिर इंजिने व तत्सम उपकरण चालक व वंगणकार	55,656	18,498	37,158	Stationary, engines and related equipment operators, oilers and greasers
97 अवजड सामान हाताळणारे व तत्सम यंत्राचे चालक माल चढविणारे व उतरविणारे	3,53,669	90,638	2,63,031	Material handling and related equipment operators, loaders unloaders
98 परिवहन उपकरण चालक	6,70,807	1,59,520	5,11,287	Transport equipment operators
99 इतर अवर्गीकृत कामगार	4,11,934	1,46,244	2,65,690	Labourers n.e.c.
D-X- व्यावसायिक वर्गीकरण न केलेले कामगार	1,66,200	81,928	84,272	Workers not classified by occupation
X-0- काम शोधणारे नवीन कामगार	New workers seeking employment
XI- वर्गवारी करता न येण्यासारखे किंवा अपु-या वर्णनाचे व्यवसाय सांगणारे कामगार	68,372	34,715	33,657	Workers reporting occupations unidentifi able or inadequately described
X9 - कोणताही अधिसूचित व्यवसाय न सांगणारे कामगार	97,828	47,213	50,615	Workers not reporting any occupations

आधार - भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग तीन ब (दोन)

Source - Census of India, 1991, Series 14, Part III B (ii)

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या
तक्ता क्रमांक/
काम करणा-यांचे(शेतीव्यतिरिक्त)
Industrial classification of person at work other
(जनगणना/

		शेती, शिकार, वनउद्योग आणि मत्स्यव्यवसाय Agriculture, hunting, forestry and fishing								
अ.क्र. Serial No.	जिल्हा	कृषि उत्पादन Agricultural Production	मळे Plantation	पशुधन उत्पादन Live stock Production	कृषि सेवा Agricultural Services	शिकार, फासे लावणे खेळाचा प्रसार Hunting trapping and game propagation	वने संवर्धन आणि ओंडके पाडणे Forestry and logging	मत्स्यव्यवसाय Fishing	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1	बृहन्मुंबई	..	1,144	2,287	5,250	735	244	656	6,806	17,122
2	ठाणे	..	1,897	12,823	5,852	980	103	3,056	15,723	4,043
3	रायगड	..	605	1,922	2,803	1,028	28	2,628	12,224	21,238
4	रत्नागिरी	..	426	1,353	1,548	1,058	40	358	12,692	17,475
5	सिंधुदूर्ग	..	184	1,617	1,255	415	15	859	5,490	9,835
6	नाशिक	..	864	2,777	10,029	2,834	65	1,761	697	19,027
7	धुळे	..	316	1,079	7,521	2,607	94	2,287	688	14,592
8	जळगाव	..	1,476	2,304	6,710	3,914	118	1,576	2,068	18,166
9	अहमदनगर	..	396	6,252	8,669	3,102	34	1,222	1,512	22,187
10	पुणे	..	1210	4,506	15,961	6,041	88	2,693	2,417	32,916
11	सातारा	..	640	956	9,417	3,114	31	852	1,154	16,164
12	सांगली	..	199	2,126	8,463	4,854	25	590	336	16,593
13	सोलापूर	..	1,020	1,465	16,907	4,614	56	859	949	25,870
14	कोल्हापूर	..	286	696	13,095	2,843	71	1,162	655	18,808
15	औरंगाबाद	..	210	504	4,542	3,936	45	943	838	11,018
16	जालना	..	128	425	3,082	2,568	24	448	599	7,274
17	परभणी	..	181	314	6,683	2,339	38	678	1,270	11,503
18	बीड	..	102	281	6,529	4,109	47	492	1,273	12,833
19	नांदेड	..	201	429	6,648	1,510	77	1,439	1,267	11,571
20	उस्मानाबाद	..	205	187	3,769	1,411	14	286	197	6,069
21	लातूर	..	55	162	2,736	1,505	10	229	360	5,057
22	बुलढाणा	..	160	322	3,810	1,391	315	1,454	614	8,066
23	अकोला	..	305	481	3,106	1,730	283	1,250	829	7,984
24	अमरावती	..	741	1,746	5,481	1,719	349	2,373	668	13,077
25	यवतमाळ	..	277	330	4,999	1,275	462	2,937	2,666	12,946
26	वर्धा	..	211	566	3,481	887	362	898	795	7,200
27	नागपूर	..	711	1396	7,979	6,118	156	3,639	3,425	23,424
28	भंडारा	..	227	306	4,700	3,033	19	5,218	4,505	18,008
29	चंद्रपूर	..	490	996	6,021	1,390	193	5,251	3,735	18,076
30	गडचिरोली	..	104	128	1,999	649	24	3,646	1,648	8,198
	महाराष्ट्र राज्य	..	14,971	50,736	1,89,045	73,709	3,430	51,740	88,100	4,71,731

/AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.21

औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण

than cultivation by division and major groups

Population Census, 1991)

खाणकाम व दगडकाम Mining and quarrying					वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती Manufacturing and repairs			District
कोळसा खाण Coal Mining	क्रुड पेट्रोलियम आणि नैसर्गिक गॅस Crude Petroleum and natural gas	कच्चे लोह,धातु खाणकाम Metal ore mining	इतर खाणकाम other Mining	एकूण Total	अन्न पदार्थांचे उत्पादन Manufacture of food products	पेये, तंबाखू व संबंधित पदार्थ यांचे उत्पादन Manufacture of beverages, tobacco and related products	(2)	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)	
67	692	45	4,879	5,683	53,480	9,745	Brihan Mumbai	
69	156	39	7,411	7,675	23,408	3,247	Thane	
47	195	6	2,415	2,663	6,028	1,204	Raigad	
10	7	6	3,468	3,491	4,105	479	Ratnagiri	
12	9	560	4,038	4,619	2,714	831	Sindhudurg	
18	32	11	1,251	1,312	18,309	8,957	Nashik	
18	16	26	747	807	13,835	385	Dhule	
43	18	17	680	758	13,030	1,166	Jalgaon	
23	13	8	1,908	1,952	30,323	23,605	Ahmednagar	
69	54	22	3,210	3,355	28,178	6,029	Pune	
36	41	14	1,832	1,923	20,111	554	Satara	
46	27	7	997	1,077	16,790	969	Sangli	
29	11	12	1,955	2,007	17,815	31,943	Solapur	
27	26	9	2,636	2,698	22,934	1,103	Kolhapur	
10	2	1	901	914	11,368	1,259	Aurangabad	
12	7	2	661	682	5,111	1,545	Jalna	
7	1	1	1,050	1,059	9,681	241	Parbhani	
12	5	2	787	806	7,179	99	Beed	
15	6	5	570	596	7,445	2,101	Nanded	
9	6	2	1,003	1,020	5,723	44	Osmanabad	
11	14	3	1,573	1,601	6,149	90	Latur	
10	8	9	465	492	6,121	177	Buldhana	
13	4	6	869	892	8,299	159	Akola	
7	16	2	356	381	5,838	218	Amravati	
3,930	16	5	1,549	5,500	5,882	345	Yavatmal	
32	6	1	856	895	3,056	74	Wardha	
17,213	67	27	8,289	25,596	10,714	4,603	Nagpur	
111	8	10	4,904	5,033	7,688	61,658	Bhandara	
24,604	30	17	4,381	29,032	3,367	242	Chandrapur	
68	2	9	477	556	852	62	Gadchiroli	
46,578	1,495	884	66,118	1,15,075	3,75,533	1,63,134	Maharashtra State	

		वस्तु निर्माण आणि Manufacturing and							
अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	सुती कापडाचे उत्पादन	लोकर, रेशीम व कृत्रीम तंतूच्या कापडाचे उत्पादन	ताग, अंबाडी व टाकाऊ वस्तूंपासूनच्या कापडाचे उत्पादन	कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन (पादत्राणे सोडून प्रावरणाच्या सर्व वस्तू)	लाकूड आणि लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन	कागद व कागदाच्या वस्तूची निर्मिती, मुद्रण, केसाळ प्रकाशन आणि संलग्न उद्योग	कातड्याचे आणि कातड्याच्या व कातड्याच्या वस्तूंचे उत्पादन (दुरुस्ती सोडून)	खर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन
(1)	(2)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1	बृहन्मुंबई	.. 1,58,474	11,066	1,212	75,741	71,714	63,720	34,968	75,318
2	ठाणे	.. 1,69,468	14,182	347	13,634	24,123	16,082	3,643	24,852
3	रायगड	.. 9,965	1,363	105	1,068	5,817	2,911	633	5,818
4	रत्नागिरी	.. 585	94	17	724	7,847	826	587	601
5	सिंधुदूर्ग	.. 279	21	67	322	5,062	384	257	158
6	नाशिक	.. 38,166	811	164	7,540	12,194	20,778	3,306	5,737
7	धुळे	.. 8,906	182	91	1,861	7,692	1,095	1,167	604
8	जळगाव	.. 6,294	542	90	1,748	11,882	1,902	2,095	2,148
9	अहमदनगर	.. 2,028	388	312	2,700	10,744	3,316	3,297	863
10	पुणे	.. 5,125	1,415	146	7,327	24,162	13,492	4,333	10,375
11	सातारा	.. 1,599	275	92	5,157	7,645	1,793	2,315	1317
12	सांगली	.. 9,586	199	46	2,945	8,018	1,624	2,671	606
13	सोलापूर	.. 43,514	1,724	1,116	9,429	10,266	1,985	2,545	766
14	कोल्हापूर	.. 55,238	2,328	136	3,321	15,074	3,576	4,638	999
15	औरंगाबाद	.. 3,359	518	73	2,198	6,606	3,664	2,261	2,153
16	जालना	.. 868	36	72	410	4,799	410	1,239	384
17	परभणी	.. 3,053	35	9	640	7,644	436	1,886	194
18	बीड	.. 967	106	22	661	6,158	450	1,927	133
19	नांदेड	.. 5,982	117	17	497	7,646	945	1,758	328
20	उस्मानाबाद	.. 997	56	18	448	4,033	277	1,336	117
21	लातूर	.. 1,927	50	12	429	5,474	551	1,814	215
22	बुलढाणा	.. 2,712	44	62	560	6,389	702	1,163	149
23	अकोला	.. 5,513	125	52	841	7,039	906	1,424	621
24	अमरावती	.. 4,237	61	56	938	7,215	980	1,535	516
25	यवतमाळ	.. 4,617	140	35	500	6,880	639	953	174
26	वर्धा	.. 8,154	44	30	966	3,962	455	537	151
27	नागपूर	.. 39,227	256	182	3,351	17,776	7,106	2,781	3,412
28	भंडारा	.. 4,229	377	76	413	12,687	1,723	1,686	318
29	चंद्रपूर	.. 1,090	199	53	764	10,235	6,732	1,608	284
30	गडचिरोली	.. 437	105	10	165	2,737	1,128	1,047	27
	महाराष्ट्र राज्य	.. 5,00,596	36,859	4,7111	1,47,198	3,39,520	1,59,588	91,310	1,39,338

TABLE No. 1.21 - contd.

दुरुस्ती / repairs							
रसायने, रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांचे पदार्थ सोडून)	अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	मूलभूत धातू व मिश्रधातू उद्योग	धातूच्या वस्तू व भाग यांचे उत्पादन (यंत्रे व परिवहन सामग्री सोडून)	परिवहन उपकरणे वगळून यंत्रे व उपकरणे यांचे उत्पादन (शास्त्रीय उपकरणे इ.सोडून)	परिवहन सामुग्री व सुटे भाग यांचे उत्पादन	इतर उत्पादक कारखाने	District
Manufacture of chemicals and chemical products(except products of petroleum and coal)	Manufacture of non-metallic mineral products	Basic metal and alloys industries	Manufacture of metal products and parts (except Machinery and transport equipments)	Manufacture of machinery equipments and other than transport equipment (Manufacture scientific equipment etc.)	Manufacture of transport equipment and parts	Other manufacturing industries	(2)
(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	
99,357	20,870	24,779	85,541	1,38,763	61,517	1,81,122	Brihan Mumbai
63,663	30,618	15,102	38,853	47,506	15,695	43,996	Thane
22,197	7,178	5,244	8,584	3,500	1,240	10,800	Raigad
2,476	1,766	279	2,322	1,209	465	3,867	Ratnagiri
218	1,345	216	523	341	115	1,139	Sindhudurg
3,207	6,334	1,182	8,896	9,697	15,971	11,848	Nashik
496	4,784	387	2,254	791	239	3,277	Dhule
5,849	5,231	765	3,920	2,478	2,061	7,742	Jalgaon
1,691	8,310	1,284	7,261	5,387	4,197	6,293	Ahmednagar
34,222	23,816	4,734	30,171	64,779	45,832	26,828	Pune
817	5,596	772	3,509	3,542	1,730	10,733	Satara
784	4,904	1,224	3,295	6,630	414	3,597	Sangli
862	4,748	1,118	5,159	2,865	1,085	10,726	Solapur
1,547	9,349	2,941	7,058	11,170	2,282	13,525	Kolhapur
4,887	5,548	1,887	4,941	6,886	8,603	4,617	Aurangabad
155	2,250	1,571	2,592	335	113	1,624	Jalna
91	4,147	41	2,031	325	128	2,433	Parbhani
160	3,903	60	2,457	381	141	2,881	Beed
484	9,556	703	2,834	238	127	2,421	Nanded
133	1,972	91	905	865	165	1,994	Osmanaba
231	2,835	156	2,332	463	182	1,615	Latur
626	3,357	53	2,333	191	59	1,682	Buldhana
833	4,219	113	2,834	343	195	3,158	Akola
635	3,456	199	2,610	1,487	196	5,512	Amravati
371	5,572	173	2,024	894	187	2,678	Yavatmal
1,158	2,039	245	1,102	776	96	1,951	Wardha
9,320	18,615	6,888	11,324	3,879	1,390	11,514	Nagpur
3,063	4,478	3,499	3,345	956	502	5,536	Bhandara
1,592	12,555	1,454	3,974	1,699	62	2,481	Chandrapur
76	1,298	67	1,045	48	6	750	Gadchiroli
2,61,201	2,20,649	77,227	2,56,029	3,18,424	1,64,995	3,88,340	Maharashtra State

अ.क्र.	जिल्हा	वस्तु निर्माण आणि दुरुस्ती Manufacturing and repairs			वीज, गॅस आणि पाणी Electricity, gas and water				एकूण
		दुरुस्ती	दुरुस्ती सेवा	एकूण	वीज	गॅस आणि वायु	जल योजना आणि पुरवठा	अपारंपारिक ऊर्जा, निर्मिती व वितरण	
Serial No.		Repairs	Repairs Services	Total	Electricity	Gas and steam	Water Works and supply	Non conventional energy generation and distribution	Total
(1)	(2)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)
1	बृह-मुंबई	37,428	59,148	12,63,963	10,245	881	2,257	519	13,902
2	ठाजे	20,851	15,233	5,83,403	9,261	710	3,213	525	13,709
3	रायजड	1,384	3,979	93,018	3,535	153	1,016	287	4,991
4	रत्नाजिरी	931	1,958	31,138	2,428	43	609	30	3,110
5	सिंधुदुर्ग	779	1,085	15,856	1,145	11	390	7	1,553
6	-शाशिज	7,755	9,729	1,90,581	8,199	148	946	74	9,367
7	धुळे	2,048	5,758	55,852	2,718	23	516	33	3,290
8	जळजाव	5,572	6,303	80,818	6,386	111	840	54	7,391
9	अहमद-ाजर	4,500	11,516	1,28,015	3,660	41	510	142	4,353
10	पुजे	15,065	19,561	3,65,590	8,754	502	1,866	187	11,309
11	सातारा	1,774	5,969	75,300	4,033	44	658	55	4,790
12	सांजली	3,998	5,480	73,780	3,583	152	1,450	39	5,224
13	सोलापूर	2,003	8,931	1,58,600	3,849	56	746	68	4,719
14	जोल्हापूर	5,323	7,143	1,69,584	4,874	50	1,691	56	6,671
15	औरंजाबाद	2,541	5,732	79,101	3,582	43	819	25	4,469
16	जाल-ा	802	2,368	26,684	1,223	13	99	17	1,352
17	परभजी	1,754	3,165	37,934	2,133	8	344	6	2,491
18	बीड	1,540	2,762	31,987	3,963	6	179	6	4,154
19	-ांदेड	2,200	3,153	48,552	2,664	1	557	17	3,239
20	उस्मा-ाबाद	429	1,920	21,523	1372	3	127	17	1,519
21	लातूर	1,831	2,833	29,189	2,075	6	184	15	2,280
22	बुलढाजा	1,695	2,873	30,948	2,297	12	486	16	2,811
23	अजोला	2,228	4,126	43,028	3,934	9	1,074	21	5,038
24	अमरावती	1,761	4,616	42,066	4,133	63	984	36	5,216
25	यवतमाळ	1,014	3,501	36,579	2,211	45	351	21	2,628
26	वर्धा	695	2,178	27,669	1,835	26	278	18	2,157
27	-ाजपूर	6,127	12,628	1,71,293	12,709	508	901	80	14,198
28	भंडारा	1,221	5,522	1,18,977	2,191	21	359	14	2,585
29	चंद्रपूर	2,410	3,553	54,354	5,953	87	407	33	6,480
30	जडचिरोली	162	910	10,932	1,018	2	47	7	1,074
	महाराष्ट्र राज्य	1,37,821	2,23,833	40,96,314	1,25,963	3778	23,904	25	1,56,070

TABLE No. 1.21 - contd.

बांधकाम Construction			घाऊक व किरकोळ व्यापार, खानावळ आणि उपाहारगृहे Wholesale and retail trade and restaurants and hotels							
बांधकाम	बांधकामाशी संलग्न कामे	एकूण	अन्न,कापड, पाळीव प्राणी, पेये आणि मादक पेये यांचा घाऊक व्यापार	लाकूड,कागद, कातडी,चामडी आणि केसाळ चामडी, इंधन पेट्रोलियम,रसायने, सुगंधी द्रव्ये,सेरॉमिक्स काच, खनिज व धातू यांचा घाऊक व्यापार	दळणवळण व विद्युत उपकरणे यांचा घाऊक व्यापार	अन्यत्र वर्गीकृत न केलेला घाऊक व्यापार	आडत प्रतिनिधी Commission agents	अन्न, अन्न पदार्थ आणि पेये, तंबाखू यांसह मादक पेये यांचा किरकोळ व्यापार	कापडाचा किरकोळ व्यापार	District
(41)	(42)	(43)	wholesale trade in food,textiles, live animals, beverages, and intoxicants	wholesale trade in wood,paper skin,leather and fur,fuel, petroleum, chemicals perfumery ceramics, glass,orees, metals	wholesale trade in all types of machinery equipment, including transport and electrical equipment	wholesale trade not elsewhere classified	(48)	beverages, tobacco and intoxicants	(50)	(2)
1,00,868	44,671	1,45,539	13,685	12,877	2,584	52,360	9,113	2,05,318	85,016	Brihan Mumbai
64,706	13,883	78,589	5,720	3,555	731	10,032	2,272	81,020	24,033	Thane
17,408	2,542	19,950	581	299	30	1,500	139	21,789	1,759	Raigad
13,045	1,968	15,013	192	140	16	479	74	15,041	1,127	Ratnagiri
6,861	517	7,378	233	169	20	374	34	8,438	612	Sindhudurg
27,158	4,430	31,588	3,602	883	185	2,892	1,422	36,452	6,851	Nashik
10,895	2,131	13,026	2,260	709	153	2,021	983	26,161	3,666	Dhule
14,843	2,733	17,576	2,362	639	89	2,226	612	35,517	6,854	Jalgaon
20,584	1,880	22,464	2,949	716	264	1,998	815	26,157	5,177	Ahmednagar
95,331	16,848	1,12,179	3,943	2,481	585	8,252	2,678	67,523	13,340	Pune
12,678	3,319	15,997	1,190	478	67	11,421	293	17,696	3,486	Satara
13,604	2,636	16,240	2,654	547	79	2,043	474	21,817	3,652	Sangli
20,001	4,364	24,365	2,371	891	118	1,666	1,013	32,987	8,325	Solapur
20,962	5,689	26,651	3,519	1,083	193	3,046	1,067	32,803	6,444	Kolhapur
18,056	3,947	22,003	1,956	432	153	1,335	430	18,148	3,321	Aurangabad
5,383	750	6,133	1,738	371	57	658	249	10,463	2,062	Jalna
14,747	788	15,535	2,495	117	13	338	336	16,706	3,593	Parbhani
10,808	877	11,685	1,889	347	70	668	428	12,604	2,680	Beed
17,578	827	18,405	2,258	162	67	465	965	19,137	4,743	Nanded
6,896	786	7,682	344	114	12	293	101	8,054	1,186	Osmanabad
9,872	1,228	11,100	2,431	345	81	857	1,007	13,393	3,230	Latur
8,995	803	9,798	1,236	195	35	334	475	14,815	2,953	Buldhana
12,301	2,158	14,459	1,814	442	129	632	541	21,551	4,378	Akola
15,522	2,223	17,755	1,108	401	62	1,304	444	23,262	4,901	Amravati
13,847	1,199	15,046	832	354	37	449	289	18,952	3,175	Yavatmal
7,366	1,149	8,515	394	180	19	402	64	10,195	1,652	Wardha
40,597	22,995	63,592	4,839	2,244	466	4,307	1,235	47,615	11,049	Nagpur
9,282	1,603	10,885	1,220	334	69	747	206	11,560	2,680	Bhandara
16,660	2,346	19,006	517	424	39	499	151	14,611	2,280	Chandrapur
3,373	208	3,581	44	21	3	55	24	3,764	503	Gadchiroli
6,50,227	51,508	8,01,735	70,376	31,950	6,426	1,03,374	27,934	8,93,549	2,24,728	Maharashtra State

		घाऊक व किरकोळ व्यापार, खानावळी आणि उपाहारगृहे Wholesale and retail trade and restaurants and hotels				परिवहन/ Transport				
अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	इंधन व इतर घरगुती वापराच्या वस्तू व टिकाऊ वस्तूंचा किरकोळ व्यापार		इतर वस्तूंचा किरकोळ व्यापार	खानावळी आणि उपाहारगृहे Restaurants and hotels	एकूण Total	जमिनीवरील वाहतूक Land transport	जल वाहतूक Water transport	हवाई वाहतूक Air transport	वाहतूकीस संलग्न सेवा Services incidental to transport
		Retail trade in fuel and other household utilities and durables (51)	(52)	(53)	(54)					
1	बृहन्मुंबई ..	65,214	1,24,103	83,122	6,53,392	2,56,605	43,868	21,493	15,446	
2	ठाणे ..	18,540	34,198	24,724	2,04,825	93,161	8,013	4,119	4,190	
3	रायगड ..	3,102	4,960	6,872	41,031	19,753	1,301	59	499	
4	रत्नागिरी ..	2,016	3,306	3,508	25,899	9,482	1,269	32	161	
5	सिंधुदूर्ग	847	1,499	2,222	14,448	5,297	135	11	103	
6	नाशिक ..	7,276	10,597	9,893	80,053	37,847	71	133	564	
7	धुळे ..	3,421	5,811	4,981	50,166	17,284	21	10	318	
8	जळगाव ..	6,117	6,503	6,803	67,722	32,598	81	34	366	
9	अहमदनगर ..	4,671	9,154	9,457	61,358	22,536	69	22	278	
10	पुणे ..	16,244	24,948	23,358	163,352	81,332	465	511	1,920	
11	सातारा ..	3,928	6,632	5,874	40,786	21,213	205	53	402	
12	सांगली ..	3,897	5,512	5,422	46,097	19,940	54	27	223	
13	सोलापूर ..	5,371	11,558	9,292	73,592	29,800	146	69	514	
14	कोल्हापूर ..	5,607	8,808	7,732	70,302	26,043	62	54	465	
15	औरंगाबाद ..	4,086	6,426	7,010	43,297	17,671	9	98	550	
16	जालना	1,962	3,004	3,324	23,888	6,762	0	3	144	
17	परभणी ..	2,382	5,102	4,663	35,745	11,711	5	2	89	
18	बीड ..	2,367	3,456	4,512	29,021	10,357	12	12	105	
19	नांदेड ..	2,405	6,265	5,176	41,643	12,386	3	12	112	
20	उस्मानाबाद ..	957	2,285	2,476	15,822	6,176	7	11	135	
21	लातूर	2,566	3,859	4,080	31,849	8,802	11	14	296	
22	बुलढाणा ..	3,131	4,521	3,783	31,478	9,874	17	10	182	
23	अकोला ..	4,696	6,401	5,430	46,014	19,775	49	65	309	
24	अमरावती ..	4,107	6,274	4,601	46,464	19,809	15	22	352	
25	यवतमाळ ..	2,820	5,126	3,989	36,023	10,007	15	17	181	
26	वर्धा ..	1,588	2,649	2,025	19,168	8,237	9	18	98	
27	नागपूर ..	10,215	18,442	12,902	113,314	62,078	65	608	956	
28	भंडारा ..	2,736	6,609	4,241	30,402	12,450	12	10	237	
29	चंद्रपूर ..	3,791	3,745	3,808	29,865	14,225	36	17	412	
30	गडचिरोली	444	661	808	6,327	1,320	51	4	23	
महाराष्ट्र राज्य		1,96,504	3,42,414	2,76,088	21,73,343	9,04,531	56,076	27,550	29,630	

TABLE No. 1.21 - contd.

साठवण व दळणवळण Storage and communications			वित्त, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा Financing, Insurance, real estate and business services								
साठवण व वखारी Storage and warehousing	दळणवळण Communications	एकूण Total	बँक कामे, वित्तसेवा समविष्ट Banking activities including financial services	भविष्य निर्वाह आणि विमा Providents and insurance	स्थावर मालमत्ता उपक्रम Real estate activities	कायदे विषयक सेवा Legal services	लॉटरी चालविणे operations of lotteries	जागा भाड्याने देणे Renting and leasing	इतरत्र वर्गीकरण न केलेल्या व्यापारी सेवा Business services not elsewhere classified	एकूण Total	District
(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(2)
7,241	44,141	3,88,794	98,833	19,219	6,764	7,096	1,216	2,683	66,094	2,01,905	Brihan Mumbai
2,132	16,028	1,27,643	33,675	4,212	1,624	1,721	450	1,048	12,840	55,570	Thane
326	2,267	24,205	3,281	330	140	204	23	81	507	4,566	Raigad
72	2,123	13,139	2,479	233	52	91	17	43	229	3,144	Ratnagiri
20	1,311	6,877	1,680	147	9	62	13	75	224	2,210	Sindhudurg
1,162	4,152	43,929	7,451	1,230	279	1,063	173	399	2,423	13,018	Nashik
100	1,895	19,628	4,872	354	164	474	47	160	722	6,793	Dhule
225	2,897	36,201	6,315	596	182	548	72	163	1,308	9,184	Jalgaon
285	2,790	25,980	6,979	465	87	1,690	106	385	1,300	11,012	Ahmednagar
3,132	10,918	98,278	21,231	3,343	876	2,806	396	1,156	8,064	37,872	Pune
130	2,381	24,384	5,634	720	57	482	110	167	997	8,167	Satara
177	2,264	22,685	7,223	482	112	633	124	415	1,431	10,420	Sangli
356	3,079	33,964	6,295	643	161	577	138	683	2,247	10,744	Solapur
104	3,006	29,734	11,739	946	156	820	204	464	2,849	17,178	Kolhapur
85	1,889	20,302	4,196	646	143	901	82	450	980	7,398	Aurangabad
33	630	7,572	1,568	116	20	275	24	240	278	2,521	Jalna
83	1,062	12,952	2,982	253	27	487	27	527	425	4,728	Parbhani
66	1,139	11,691	2,098	162	24	591	13	459	342	3,689	Beed
82	1,528	14,123	4,036	294	56	457	48	635	553	6,079	Nanded
38	687	7,054	1,530	103	27	153	29	150	215	2,207	Osmanabad
33	958	10,114	2,275	235	61	504	32	432	819	4,358	Latur
70	1,459	11,612	3,373	229	28	333	31	606	1,363	5,963	Buldhana
195	2,140	22,533	4,419	421	139	530	61	991	2,058	8,619	Akola
151	2,070	22,419	3,716	528	178	317	54	445	1,720	6,958	Amravati
117	1,342	11,679	2,526	280	89	308	35	436	884	4,558	Yavatmal
162	975	9,499	1,908	211	38	180	28	172	411	2,948	Wardha
865	6,001	70,573	11,315	2,103	631	1,669	298	1,575	4,771	22,362	Nagpur
134	1,486	14,329	2,694	254	129	412	51	119	635	4,294	Bhandara
270	1,491	16,451	2,401	338	44	232	46	376	420	3,857	Chandrapur
27	470	1,895	555	60	7	34	3	143	52	854	Gadchiroli
17,873	1,24,579	11,60,239	2,69,279	39,153	12,304	25,650	3,951	15,678	1,17,161	4,83,176	Maharashtra State

		सामूहिक, सामाजिक आणि व्यक्तिगत सेवा /						
अ.क्र. Serial No.	जिल्हा	सार्वजनिक प्रशासन आणि संरक्षण सेवा Public administration and defence services	सफाई सेवा Sanitary services	शिक्षण, शास्त्रीय आणि संशोधन सेवा Education scientific and research services	वैद्यकीय आणि आरोग्य सेवा Medical and health services	सामूहिक सेवा Community services	मनोरंजनाच्या व सांस्कृतिक सेवा Recreational and cultural services	
(1)	(2)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)	
1	बृहन्मुंबई	..	1,79,725	10,400	1,08,203	73,756	39,140	28,979
2	ठाणे	..	66,127	3,443	51,811	20,362	8,484	4,936
3	रायगड	..	16,965	113	16,370	4,343	1,395	1,056
4	रत्नागिरी	..	10,883	81	15,430	3,818	1,108	522
5	सिंधुदूर्ग	..	5,880	48	9,575	2,160	701	274
6	नाशिक	..	39,882	1,346	33,545	8,909	5,062	1,853
7	धुळे	..	15,738	371	23,269	5,505	1,730	1,161
8	जळगाव	..	23,090	1,230	26,657	7,280	3,033	1,849
9	अहमदनगर	..	27,499	351	28,224	7,016	4,506	1,994
10	पुणे	..	1,01,198	3,585	64,693	24,403	12,550	6,159
11	सातारा	..	18,110	257	26,381	6,166	2,355	1,635
12	सांगली	..	15,537	284	25,513	7,540	1,441	1,443
13	सोलापूर	..	25,022	975	27,967	8,458	3,773	2,513
14	कोल्हापूर	..	22,494	1,712	28,390	8,185	2,482	1,843
15	औरंगाबाद	..	21,981	44	20,772	6,599	1,991	1,227
16	जालना	..	8,964	52	6,432	2,338	669	430
17	परभणी	..	11,203	538	15,890	3,751	1,073	1,304
18	बीड	..	12,657	135	13,764	3,805	1,046	1,188
19	नांदेड	..	12,449	52	17,545	4,569	1,351	730
20	उस्मानाबाद	..	9,625	75	10,960	2,589	551	551
21	लातूर	..	9,710	118	15,994	3,618	702	702
22	बुलढाणा	..	11,633	750	14,547	4,577	1,185	1,185
23	अकोला	..	13,530	1,573	21,076	6,664	1,436	1,436
24	अमरावती	..	18,379	776	23,841	6,242	1,745	1,745
25	यवतमाळ	..	12,070	235	17,675	4,682	879	879
26	वर्धा	..	12,387	193	11,314	3,103	711	711
27	नागपूर	..	49,461	1,942	38,550	14,424	3,885	3,885
28	भंडारा	..	12,797	301	19,738	5,151	1,216	1,216
29	चंद्रपूर	..	12,940	218	17,444	4,479	964	964
30	गडचिरोली	..	5,818	51	6,964	2,100	216	216
	महाराष्ट्र राज्य	..	8,03,754	31,249	7,58,474	2,66,592	1,13,470	74,586

TABLE No. 1.21 - contd.

Community, social and personal services						
व्यक्तिगत सेवा Personal services	आंतरराष्ट्रीय व इतर अतिरिक्त प्रादेशिक संस्थांच्या सेवा International and other extra territorial bodies services	इतर अवर्गीकृत सेवा services not elsewhere classified	एकूण Total	पुरेसे वर्णन न दिलेले उपक्रम Activities not adequately defined	एकूण Total	District
(76)	(77)	(78)	(79)	(80)	(81)	(2)
2,51,149	1,461	29,382	7,22,495	16,014	34,28,809	Brihan Mumbai
52,449	293	17,361	2,25,266	21,329	13,58,443	Thane
10,287	39	1,653	52,221	6,456	2,70,339	Raigad
7,289	22	962	40,115	2,300	1,54,824	Ratnagiri
4,373	18	736	23,765	489	87,030	Sindhudurg
27,102	207	4,842	1,22,748	3,800	5,15,423	Nashik
14,377	58	1,427	63,636	2,273	2,30,063	Dhule
23,066	71	2,087	88,363	2,192	3,28,371	Jalgaon
20,404	65	3,415	93,474	3,410	3,73,205	Ahmednagar
64,635	298	11,245	2,88,568	7,085	11,20,504	Pune
13,535	119	3,836	72,394	1,317	2,61,222	Satara
16,383	69	2,372	70,587	948	2,63,651	Sangli
27,331	167	2,479	98,685	748	4,33,294	Solapur
21,526	80	4,282	90,994	1,292	4,33,912	Kolhapur
18,720	38	2,603	73,975	7,528	2,70,005	Aurangabad
7,959	18	918	27,780	1,654	1,05,540	Jalna
14,986	20	879	49,644	3,161	1,74,752	Parbhani
12,100	32	930	45,657	2,956	1,54,479	Beed
14,644	38	282	51,660	6,801	2,02,669	Nanded
8,468	35	351	34,039	467	97,402	Osmanabad
11,901	29	884	43,700	1,895	1,41,143	Latur
12,307	41	693	46,789	570	1,48,527	Buldhana
15,292	110	180	61,245	2,861	2,12,673	Akola
20,664	51	961	75,978	910	2,31,224	Amravati
14,746	28	1,293	53,483	1,075	1,79,517	Yavatmal
7,990	28	443	38,329	1,029	1,17,409	Wardha
44,394	122	4,804	1,61,465	7,263	6,73,080	Nagpur
12,110	35	1,686	54,196	2,608	2,61,317	Bhandara
11,798	35	1,441	51,064	9,546	2,37,731	Chandrapur
3,624	5	103	19,688	1,115	54,220	Gdchiroli
7,85,716	3,632	1,04,530	29,42,003	1,21,092	1,25,20,778	Maharashtra State

Source : Population Census of India, 1991

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.22

वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योगधंद्यात काम करणा-यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण/
Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry

जनगणना / Population Census, 1991

अनुक्रमांक Serial No.	विभाग	ग्रामीण नागरी एकूण	काम करणा-यांची एकूण संख्या Total numbers of workers at work			घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे Workers in household Industry			बिगर घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे Workers in no-household Industry			Rural Urban Total	Division
			एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1. अन्न पदार्थांचे उत्पादन	ग्रा		2,06,080	1,79,853	26,227	17,638	12,936	4,702	1,88,622	1,66,917	21,705	R	Manufacture of food Products
	ना		1,69,453	1,45,178	23,975	14,154	8,447	1,55,119	15,519	1,37,031	18,088	U	
	ए		3,75,533	3,25,331	50,202	31,792	21,383	10,409	3,43,741	3,03,948	39,793	T	
2. पेये, तंबाखू व संबंधित पदार्थांचे उत्पादन.	ग्रा		80,503	27,688	52,815	42,353	11,895	30,458	38,150	15,793	22,357	R	Manufacture of beverages, tobacco and tobacco products
	ना		82,631	24,827	57,804	18,556	2,900	15,656	64,075	21,927	42,148	U	
	ए		1,63,134	52,515	1,10,619	60,909	14,795	46,114	1,02,225	37,720	64,505	T	
3. सुती कापडाचे उत्पादन	ग्रा		79,499	72,265	7,234	7,506	3,511	2,195	71,993	66,954	5,039	R	Manufacture of cotton Textiles
	ना		5,11,097	4,79,191	31,906	15,279	10,335	4,944	4,95,818	4,68,856	26,962	U	
	ए		5,90,596	5,51,456	39,140	22,785	16,646	7,139	5,67,811	4,35,810	32,001	T	
4. लोकर, रेशमी व मनुष्य निर्मित तंतूच्या कापडाचे उत्पादन.	ग्रा		6,875	5,512	1,363	1,448	560	888	5,427	4,952	475	R	Manufacture of wool silk and man-made fibre textiles
	ना		29,984	28,305	1,679	640	514	126	29,344	27,791	1,553	U	
	ए		36,859	33,817	3,042	2,088	1,074	1,014	34,771	32,743	2,028	T	
5. ताग व इतर वनस्पती ... जन्य तंतूच्या कापडाचे उत्पादन (कापूस सोडून)	ग्रा		1,258	957	301	465	302	163	793	655	138	R	Manufacture of Jute, and other vegetable fibre textiles (Except Cotton)
	ना		3,461	2,301	1,160	166	79	87	3,295	2,222	1,073	U	
	ए		4,719	3,258	1,461	631	381	250	4,088	2,877	1,211	T	
6. कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन... (पोशाख धरून)	ग्रा		33,579	23,566	10,013	16,180	9,927	6,253	17,399	13,639	3,760	R	Manufacture of textiles products (including wearing apparel)
	ना		1,13,619	95,129	18,490	10,611	7,486	3,125	1,03,008	87,643	15,365	U	
	ए		1,47,198	1,18,695	28,503	26,791	17,413	9,378	1,20,407	1,01,282	19,125	T	
7. लाकूड आणि लाकडाच्या... वस्तू फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन.	ग्रा		1,63,888	1,36,293	27,595	87,148	65,941	21,207	76,740	70,352	6,388	R	Manufacture of wood and wood products, furnitures and fixtures
	ना		1,75,632	1,64,357	11,275	26,220	19,333	6,887	1,49,412	1,45,024	4,388	U	
	ए		3,39,520	3,00,650	38,870	1,13,368	85,274	28,094	2,26,152	2,15,376	10,776	T	
8. कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग	ग्रा		20,881	19,802	1,079	335	271	64	20,546	19,531	1,015	R	Manufacture of paper and paper products and printing, publishing and allied industries
	ना		1,38,707	1,29,301	9,406	2,944	2,136	808	1,35,763	1,27,165	8,598	U	
	ए		1,59,588	1,49,103	10,485	3,279	2,407	872	1,56,309	1,46,696	9,613	T	

9. कातडी, कातड्याच्या आणि केसाळ कातड्याच्या वस्तूंचे उत्पादन (दुरुस्ती सोडून)	ग्रा	33,379	31,443	1,936	13,748	12,694	1,054	19,631	18,749	882	R	Manufacture of leather and leather and fur products (except repairs)
	ना	57,931	53,779	4,152	12,369	11,000	1,369	45,562	42,779	2,783	U	
	ए	91,310	85,222	6,088	26,117	23,694	2,423	65,193	61,528	3,665	T	
10. रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	ग्रा	18,115	16,302	1,813	345	232	113	17,770	16,070	1,700	R	Manufacture of rubber plastic, petroleum and coal products
	ना	1,21,223	1,08,253	12,970	1,840	1,341	499	1,19,383	1,06,912	12,471	U	
	ए	1,39,338	1,24,555	14,783	2,185	1,573	612	13,7,153	1,22,982	14,171	T	
11. रसायने, रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांचे उत्पादन सोडून)	ग्रा	45,183	42,991	1,24,555	443	301	142	44,740	42,690	2,050	R	Manufacture of chemicals and chemical products(except products of Petroleum and coal)
	ना	2,16,018	1,93,117	42,991	1,843	1,044	799	2,14,175	1,92,703	22,102	U	
	ए	2,61,201	2,36,108	2,36,108	2,286	1,345	941	2,58,915	2,34,763	24,152	T	
12. अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	ग्रा	1,30,243	85,176	85,176	34,061	20,767	13,294	96,482	64,409	32,073	R	Manufacture of non-metallic mineral products
	ना	90,106	96,996	96,996	7,900	5,034	2,866	82,206	64,962	17,244	U	
	ए	2,20,649	1,55,172	1,55,172	41,961	25,801	16,160	1,78,688	1,29,371	49,317	T	
13. मूलभूत धातू व मिश्रधातू यांचे उत्पादन	ग्रा	18,214	17,660	17,660	689	620	69	17,525	17,040	485	R	Basic metal and alloy industries
	ना	59,013	59,924	56,924	482	415	67	58,531	56,509	2,022	U	
	ए	77,227	74,584	74,584	1,171	1,035	136	76,056	73,549	2,507	T	
14. धातूंच्या वस्तू व सुटे भाग यांचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्री सोडून)	ग्रा	63,815	59,933	59,933	15,171	13,433	1,738	48,644	46,500	2,144	R	Manufacture of metal products and parts (except machinery and transport equipment)
	ना	1,92,214	1,84,503	1,84,503	5,790	51,111	679	1,86,424	1,79,392	7,032	U	
	ए	2,56,029	2,44,436	2,44,436	20,961	18,544	2,417	2,35,068	2,25,892	9,176	T	
15. यंत्रसामुग्री, यांत्रिक अवजारे आणि सुटे भाग यांचे उत्पादन (विद्युत यंत्रसामुग्री सोडून)	ग्रा	48,371	45,915	45,915	6,062	5,534	528	42,309	40,381	1,928	R	Manufacture of machinery, machine tools and parts (except electrical machinery)
	ना	2,70,053	2,46,860	2,46,860	1,302	1,113	189	2,68,751	2,45,747	23,004	U	
	ए	3,18,424	2,92,775	2,92,775	7,364	6,647	717	3,11,060	2,86,128	24,932	T	
16. विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने, उपकरणे, पुरवठा व सुटे भाग	ग्रा	R	Manufacture of electrical machinery, apparatus, appliances and suppliers
	ना	U	
	ए	T	
17. परिवहन सामग्री व सुटे भाग यांचे उत्पादन	ग्रा	18,945	18,696	249	309	289	20	18,636	18,407	229	R	Manufacture of transport equipment and parts
	ना	1,46,050	1,42,210	3,840	310	295	15	1,45,740	1,41,915	3,825	U	
	ए	1,64,995	1,60,906	4,089	619	584	35	1,64,376	1,60,322	4,054	T	
18. इतर उत्पादक कारखाने	ग्रा	84,236	67,971	16,265	53,964	39,864	14,100	30,272	28,107	2,165	R	Other manufacturing industries
	ना	3,04,104	2,62,833	41,271	55,308	39,233	16,075	2,48,796	2,23,600	25,196	U	
	ए	3,88,340	3,30,804	57,536	1,09,272	79,097	30,175	2,79,068	2,51,707	27,361	T	
19. भांडवली वस्तूंची दुरुस्ती	ग्रा	28,270	26330	1,940	1,924	1,535	389	26,346	24,795	1,551	R	Repairs of capital goods
	ना	1,09,551	1,05,446	4,105	875	741	134	1,08,676	1,04,705	3,971	U	
	ए	1,37,821	1,31,776	6,045	2,799	2,276	523	1,35,022	1,29,500	5,522	T	
एकूण	ग्रा	10,81,634	8,78,353	2,03,281	2,99,789	20,2412	97,377	7,82,025	6,75,941	1,06,084	R	Total
	ना	27,90,847	24,92,810	2,98,037	1,76,589	1,16,557	60,032	26,14,078	23,76,253	2,37,825	U	
	ए	38,72,481	33,71,163	5,01,318	4,76,378	3,18,969	1,57,409	33,96,103	30,52,194	3,43,909	T	

आधार : भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग तीन बी (खंड-४)

Source : Population Census of India, 1991, Series 14, Part III- B (Volume-4)

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.23

बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणा-यांचे लिंग व काम करणा-यांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (१९९१)
Industrial Classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity (1991)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	काम करणा-यांचा वर्ग / Class of workers										Rural/ Urban Total	District	
			एकूण Total		मालक Employer		कामगार Employee		एकटा काम करणारा Singal worker		कौटुंबिक कामगार Family worker				
			पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	ग्रा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	R	Brihan Mumbai
		ना	29,22,651	4,55,161	3,61,133	22,784	2198278	3,76,385	2,73,730	43,715	89,510	12,277	U		
		ए	29,22,651	4,55,161	3,16,133	22,784	21,98,278	3,76,885	2,73,730	43,715	89,510	12,277	T		
2	ठाणे	ग्रा	1,94,815	38,995	17,799	2,392	1,49,819	27,751	19,699	5,696	7,498	3,156	R	Thane	
		ना	9,68,594	1,32,635	96,736	6,594	7,72,327	1,09,122	77,822	13,743	21,709	3,176	U		
		ए	11,63,409	1,71,630	1,14,535	8,986	9,22,146	1,36,873	97,521	19,439	29,207	6,332	T		
3	रायगड	ग्रा	1,43,298	22,402	12,141	1,516	1,11,706	14,440	14,790	3,992	4,661	2,454	R	Raigad	
		ना	81,077	12,589	8,945	880	59,286	8,879	9,514	2,036	3,332	794	U		
		ए	2,24,375	34,991	21,086	2,396	1,70,992	23,319	24,304	6,028	7,993	3,248	T		
4	रत्नागिरी	ग्रा	94,742	16,928	11,570	1,478	64,590	10,874	14,445	3,031	4,137	1,545	R	Ratnagiri	
		ना	29,665	5,561	4,072	250	20,048	4,351	3,798	531	1,747	429	U		
		ए	1,24,407	22,489	15,642	1,728	84,638	15,225	18,243	3,562	5,884	1,974	T		
5	सिंधुदुर्ग	ग्रा	54,307	12,902	6,053	603	32,724	7,341	12,257	3,557	3,273	1,401	R	Sindhudurg	
		ना	13,251	3,060	1,928	139	7,857	2,065	2,726	611	740	245	U		
		ए	67,558	15,962	7,981	742	40,581	9,406	14,983	4,168	4,013	1,646	T		
6	नाशिक	ग्रा	1,28,155	19,980	16,447	1,867	82,514	12,137	19,798	2,772	9,396	3,204	R	Nasik	
		ना	42,870	34,768	2,827	2,20,224	31,620	36,290	56,088	9,054	20,356	5,345	U		
		ए	4,30,397	62,850	51,215	4,694	3,02,738	43,757	56,088	9,054	20,356	5,345	T		
7	धुळे	ग्रा	90,245	13,637	9,964	863	51,453	7,355	20,034	2,911	8,794	2,508	R	Dhule	
		ना	1,04,689	11,746	14,711	753	62,791	7,375	20,593	2,587	6,594	1,031	U		
		ए	1,94,934	25,383	24,675	1,616	1,14,244	14,730	40,627	5,498	15,388	3,539	T		
8	जळगाव	ग्रा	1,20,697	13,361	16,086	1,260	69,459	7,037	25,673	2,520	9,479	2,544	R	Jalgaon	
		ना	1,63,454	14,448	24,955	1,342	1,06,734	9,509	26,001	2,700	5,764	897	U		
		ए	2,84,151	27,809	41,041	2,602	1,76,193	16,546	51,674	5,220	15,243	3,441	T		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)				
9	अहमदनगर	ग्रा	1,85,205	33,719	26,813	2,801	1,18,745	19,022	29,180	8,306	10,467	3,590	R	Ahmednagar
		ना	1,13,638	20,873	15,859	1,156	70,129	14,333	21,265	3,838	6,385	1,546	U	
		ए	2,98,843	54,592	42,672	3,957	1,88,874	33,355	50,445	12,144	16,852	5,136	T	
10	पुणे	ग्रा	2,29,216	32,657	19,170	2,092	1,61,675	19,741	33,816	3,776	14,555	5,048	R	Pune
		ना	6,92,618	1,35,234	70,938	6,715	5,26,198	1,05,048	75,658	19,202	19,824	4,269	U	
		ए	9,21,834	1,67,891	90,108	8,807	6,87,873	1,24,789	1,09,474	24,978	34,379	9,317	T	
11	सातारा	ग्रा	1,49,930	21,207	14,983	1,639	1,00,915	12,587	25,150	2,736	8,882	3,245	R	Satara
		ना	60,852	9,344	8,215	1,513	36,689	6,537	12,706	3,794	3,242	500	U	
		ए	2,10,782	30,551	23,198	2,152	1,37,604	19,124	37,856	5,530	12,124	3,745	T	
12	सांगली	ग्रा	1,20,902	15,368	13,073	959	74,217	7,799	26,113	4,305	7,499	2,305	R	Sangali
		ना	1,02,532	14,316	16,281	1,116	61,921	9,214	21,788	3,284	2,542	702	U	
		ए	2,23,434	29,684	29,354	2,075	1,36,138	17,013	47,901	7,589	10,041	3,007	T	
13	सोलापूर	ग्रा	1,41,962	18,998	12,441	1,155	84,973	9,228	32,630	4,810	11,918	3,805	R	Solapur
		ना	1,93,222	49,668	24,845	1,839	1,30,455	37,491	31,407	7,759	6,515	2,579	U	
		ए	3,35,184	68,666	37,286	2,994	2,15,428	46,719	64,037	12,569	18,433	6,384	T	
14	कोल्हापूर	ग्रा	1,76,143	19,924	18,916	1,885	1,19,255	7,783	27,889	4,970	10,083	5,286	R	Kolhapur
		ना	1,89,380	22,704	35,571	2,516	1,21,962	15,143	27,180	4,231	4,667	814	U	
		ए	3,65,523	42,628	54,487	4,401	2,41,217	22,926	55,069	9,201	14,750	6,100	T	
15	औरंगाबाद	ग्रा	73,534	9,156	9,079	792	42,011	4,875	18,460	2,265	3,984	1,224	R	Aurangabad
		ना	1,56,126	23,236	19,054	1,186	1,09,373	17,585	24,950	3,959	2,749	506	U	
		ए	2,29,660	32,392	28,133	1,978	1,51,384	22,460	43,410	6,224	6,733	1,730	T	
16	जालना	ग्रा	40,980	4,287	5,874	465	18,502	1,792	14,493	1,444	2,111	586	R	Jalna
		ना	47,457	6,370	6,482	306	27,114	3,768	11,839	1,572	2,022	724	U	
		ए	88,437	10,657	12,356	771	45,616	5,560	26,332	3,016	4,133	1,310	T	
17	परभणी	ग्रा	40,980	7,061	6,146	418	28,281	2,509	22,958	3,085	4,165	1,049	R	Parbhani
		ना	47,457	9,359	10,783	453	49,188	6,179	22,796	2,287	2,726	422	U	
		ए	88,437	16,420	16,929	871	77,469	8,706	45,754	5,372	6,891	1,471	T	
18	बीड	ग्रा	61,550	9,105	5,846	418	34,569	3,864	23,418	3,306	4,054	1,503	R	Beed
		ना	85,493	7,109	7,383	453	36,513	4,766	15,978	1,757	1,558	305	U	
		ए	1,47,043	16,214	13,229	771	71,082	8,630	39,396	5,063	5,612	1,808	T	
19	नांदेड	ग्रा	67,887	9,771	8,803	418	42,227	4,539	25,159	3,380	4,241	1,228	R	Nanded
		ना	61,432	9,296	14,109	453	53,658	6,036	20,504	2,221	2,492	542	U	
		ए	1,29,319	19,067	22,912	871	95,885	10,575	45,663	5,601	6,733	1,770	T	
20	उस्मानाबाद	ग्रा	80,430	6,454	4,982	432	27,410	2,627	12,352	1,466	4,733	1,917	R	Osmanabad
		ना	90,763	3,394	4,436	281	19,728	2,408	5,097	533	1,305	221	U	
		ए	1,71,193	9,848	9,418	713	47,138	5,035	14,449	1,999	6,048	2,138	T	
21	लातूर	ग्रा	49,487	6,710	6,723	624	31,881	3,418	18,913	2,297	2,154	512	R	Latur
		ना	30,566	5,995	10,302	497	36,209	3,991	14,144	1,397	2,068	226	U	
		ए	80,053	12,705	17,025	1,121	68,090	7,409	33,057	3,694	4,222	738	T	

तक्का क्रमांक / TABLE No. 1.23 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
22	बुलडाणा	ग्रा	60,768	6,259	5,474	359	30,088	2,541	21,260	2,052	3,946	1,307	R	Buldhana
		ना	67,835	5,784	6,642	250	35,549	3,191	20,705	1,598	4,939	745	U	
		ए	1,28,603	12,043	12,116	609	65,637	5,732	41,965	3,650	8,885	2,052	T	
23	अकोला	ग्रा	67,758	7,402	6,217	469	37,728	3,986	20,114	1,922	3,699	1,025	R	Akola
		ना	1,16,841	11,466	10,165	411	59,607	7,419	40,012	2,929	7,057	707	U	
		ए	1,84,599	18,868	16,382	880	97,335	11,405	60,126	4,851	10,756	1,732	T	
24	अमरावती	ग्रा	65,684	8,519	7,284	521	35,971	4,944	18,252	1,924	4,177	1,130	R	Amaravati
		ना	1,30,788	14,570	13,980	510	71,622	9,655	38,004	3,633	7,182	,772	U	
		ए	1,96,472	23,089	21,264	1,031	1,07,593	14,599	56,256	5,557	11,359	1,902	T	
25	यवतमाळ	ग्रा	81,308	11,483	6,467	405	44,235	6,842	26,866	3,037	3,740	1,199	R	Yavatmal
		ना	67,320	8,451	6,136	180	37,846	5,332	19,961	2,530	3,377	409	U	
		ए	1,48,628	19,934	12,603	585	82,081	12,174	46,827	5,567	7,117	1,608	T	
26	वर्धा	ग्रा	46,313	7,263	4,268	449	29,827	4,405	12,202	1,424	3,016	985	R	Wardha
		ना	54,358	6,185	5,706	324	34,438	4,093	11,956	1,410	2,258	358	U	
		ए	1,00,671	13,448	9,974	773	61,265	8,498	24,158	2,834	5,274	1,343	T	
27	नागपूर	ग्रा	1,01,146	20,285	7,684	731	66,274	14,514	21,768	3,721	4,920	1,319	R	Nagpur
		ना	4,53,703	72,595	48,007	2,977	2,79,888	48,366	1,09,643	17,908	16,165	3,344	U	
		ए	5,54,849	92,880	55,691	3,708	3,46,662	62,880	1,31,411	21,629	21,085	4,663	T	
28	भंडारा	ग्रा	1,08,111	23,363	8,287	691	61,248	11,799	30,392	6,001	8,184	4,872	R	Bhandara
		ना	50,877	8,965	6,735	322	30,119	5,505	11,399	2,380	2,624	758	U	
		ए	1,58,988	32,328	15,022	1,013	91,367	17,304	41,791	8,381	10,808	5,630	T	
29	चंद्रपूर	ग्रा	86,499	15,470	5,145	421	51,353	9,692	27,877	4,682	2,124	675	R	Chandrapur
		ना	1,08,696	13,778	8,642	637	77,578	8,651	21,839	4,370	637	120	U	
		ए	1,95,195	29,248	13,787	1,058	1,28,931	18,343	49,716	9,052	2,761	795	T	
30	गडचिरोली	ग्रा	29,957	5,820	1,781	166	17,576	3,841	9,342	1,366	1,258	447	R	Chandrapur
		ना	11,999	1,557	1,053	43	8,199	969	2,655	526	92	19	U	
		ए	41,956	7377	2,834	209	25,775	4,810	11,997	1,892	1,350	466	T	
महाराष्ट्र राज्य	राज्य	ग्रा	29,10,700	4,38,486	2,95,516	28,380	18,18,726	2,49,283	6,25,300	99,754	1,71,158	61,069	R	Maharashtra State
		ना	75,34,842	11,38,319	8,98,572	58,414	53,61,528	8,75,004	10,31,960	1,63,323	2,42,782	41,578	U	
		ए	1,04,45,542	15,76,805	11,94,088	86,794	71,80,254	11,24,287	16,57,260	2,63,077	4,13,940	1,02,647	T	

आधार - भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग तीन - बी

Source.— Population Census of India, 1991, Series 14, Maharashtra, Part - III- B

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.24

काम न करणा-या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण
Classification of person not at work by type of activity and sex

(जनगणना /1991 census)

(हजारात/In thousand)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	व्यवसायाचा प्रकार (2)	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			Type of activity (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्री Females (4)	एकूण Total (5)	पुरुष Males (6)	स्त्री Females (7)	एकूण Total (8)	पुरुष Males (9)	स्त्री Females (10)	एकूण Total (11)	
1	पूर्णवेळ विद्यार्थी	5,568	3,666	9,234	4,268	3,398	7,666	9,836	7,064	16,900	Full time Students
2	घरकाम करणारे	94	2,985	3,079	100	6,149	6,249	194	9,134	9,328	Household duties
3	अवलंबून असणारे व बालके	5,581	6,137	11,718	2,993	2,931	5,924	8,574	9,068	17,612	Dependents and Infant
4	सेवानिवृत्त, व्याजावर भाड्यावर उपजीविका करणारे व स्वतंत्र उत्पन्न असणारे	93	38	131	342	51	393	435	89	524	Retired, rentiers and person of independent means
5	भिकारी	11	6	17	15	6	21	26	12	38	Beggars, Vagrants etc.
6	शिक्षा भोगणारे, मानसिक आजाराच्या व धर्मार्थ संस्थांमध्ये राहणा-या व्यक्ती	8	3	11	20	7	27	28	10	38	Inmates of penal, mental and charitable institutions
7	इतर	126	30	156	305	79	384	431	109	540	Others
	एकूण	11,481	12,865	24,346	8,043	12,621	20,664	19,524	25,486	45,040	Total

आधार - भारताची जनगणना, १९९१ महाराष्ट्र भाग ३ अ व ब
Source - Census of India, 1991 Maharashtra part 3A and B

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
काम करणा-या व काम न करणा-या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण /
(जनगणना /

काम करणा-यांचा वर्ग /

वयोगट Age group	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण लोकसंख्या Total Population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers	शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	(a) घरगुती उद्योगधंदे Household Industry वस्तुनिर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing processing servicing and repairs
						(7)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
5-14	ग्रा	57,36,159	3,81,066	1,28,504	2,31,390	2,724
	ना	32,76,307	26,234	1,270	6,950	1,560
	ए	90,12,466	4,07,302	1,29,774	2,38,340	4,284
15-19	ग्रा	19,32,059	8,23136	3,60,224	4,29,159	8,299
	ना	13,71,276	88,012	4,034	17,179	5,097
	ए	33,03,335	9,11,147	3,64,258	4,46,338	13,396
20-24	ग्रा	20,14,588	11,68,539	5,14,960	5,76,087	13,085
	ना	14,78,388	1,96,308	7,077	24,910	8,237
	ए	34,92,976	13,64,847	5,22,037	6,00,997	21,322
25-29	ग्रा	19,51,844	12,08,107	5,23,947	5,96,035	13,865
	ना	14,03,753	2,35,029	7,314	28,161	8,655
	ए	33,55,597	14,43,136	5,31,261	6,24,196	22,520
30-34	ग्रा	16,65,137	10,91,323	4,79,831	5,32,597	13,053
	ना	11,18,984	2,25,320	7,560	28,013	8,195
	ए	27,84,121	13,16,643	4,87,391	5,60,610	21,248
36-39	ग्रा	14,73,398	9,86,153	4,46,553	4,69,021	12,687
	ना	9,90,300	2,18,375	8,452	28,274	7,762
	ए	24,63,698	12,04,528	4,55,005	4,97,296	20,449
40-49	ग्रा	23,73,167	15,90,346	7,62,283	7,33,015	20,196
	ना	12,94,358	2,92,025	14,378	42,974	12,201
	ए	36,67,525	18,82,371	7,76,661	7,75,989	32,397
50-59	ग्रा	16,97,308	9,33,490	4,66,283	4,22,090	11,567
	ना	8,10,994	1,39,528	9,077	25,139	5,836
	ए	25,08,302	10,73,018	4,75,360	4,47,229	17,403
60 +	ग्रा	19,41,319	4,22,124	2,02,534	2,00,840	5,460
	ना	8,38,678	55,292	4,733	13,358	3,168
	ए	27,79,997	4,77,416	2,07,267	2,14,198	8,628
एकूण/Total ..	ग्रा	2,38,51,469	86,09,475	38,77,289	41,92,654	1,01,046
	ना	1,42,52,248	14,78,093	63,975	2,15,058	60,741
	ए	3,81,03,717	1,00,87,568	39,41,264	44,07,712	1,61,787

टीप:-वयाची माहिती उपलब्ध नसलेल्या आकड्यांचा एकूणमध्ये समावेश आहे. /Note.--Figures of age not stated are included in total
आधार:-भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४ भाग-तीन-बी मालिका /Source : Census of India, 1991, Series 14, Part III-B series

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.25

Female workers and non-workers classified according to main activity and age-groups

Population Census, 1991)

Class of workers			
(8)	(9)	(10)	(2)
(b) घरगुती उद्योगधंद्याव्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे	सीमांतिक	काम न	Rural
३) पशुसंवर्धन, वनसंवर्धन, मच्छीमारी, शिकार,	कामगार	करणारे	Urban
मळे, फळबाग आणि अनुषंगिक व्यवसाय	Marginal	Non-	Total
(४) खाणकाम आणि दगड खाणकाम	workers	workers	
(६) बांधकाम (७) व्यापार व वाणिज्य			
(८) वाहतूक साठवण आणि दळणवळण			
(९) इतर सेवा			
(b)other than Household industry			
(III) Livestock,forestry fishing,hunting			
and plantations, orchards and allied activities			
(IV) Mini and quarrying (VI) Construction (VII)			
Trade and commerce (VIII) Transport, storage and			
communications (IX) other services			
18,450	1,84,698	51,70,393	R
16,454	5,276	32,44,797	U
34,904	1,89,974	84,15,190	T
36,453	2,66,421	8,42,503	R
61,702	14,925	12,68,339	U
97,155	2,81,346	21,10,842	T
64,407	3,22,915	5,23,134	R
1,56,084	23,629	12,58,451	U
2,20,491	3,46,544	17,81,585	T
74,260	3,08,610	4,35,127	R
1,90,899	23,712	11,45,012	U
2,65,159	3,32,322	15,80,139	T
65,842	2,53,765	3,20,049	R
1,81,552	20,731	8,72,933	U
2,47,394	2,74,496	11,92,982	T
57,892	2,24,665	2,62,580	R
1,73,887	19,826	7,52,099	U
2,31,779	2,44,491	10,14,679	T
74,852	3,64,798	4,18,023	R
2,22,472	24,566	9,77,767	U
2,97,324	3,89,364	13,95,790	T
33,550	2,73,653	49,165	R
99,478	12,371	6,59,005	U
1,33,026	2,86,024	11,49,260	T
13,290	1,75,953	13,43,242	R
34,033	7,712	7,75,674	U
47,323	1,83,665	21,18,916	T
4,38,486	23,76,928	1,28,65,066	R
11,38,319	1,52,958	1,26,21,197	U
15,76,805	25,29,886	2,54,86,263	T

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
मुख्यतः काम करणा-या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण /
(जनगणना /

काम करणा-यांचा वर्ग /

वैवाहिक स्थिती	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण लोकसंख्या Total Population	एकूण मुख्यतः काम करणारे		शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	पशुसंवर्धन, वनसंवर्धन, मच्छिमारी शिकार, मळे, फळबागा,अनुषंगिक व्यवसाय Livestock, forestry, fishing, hunting and plantations, orchards and allied activities	खाणकाम आणि दगड खाणकाम Mining and quarrying
			एकूण	मुख्यतः				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1. अविवाहित ..	ग्रा	1,02,90,786	9,00,913	3,45,207	4,85,202	11,705	1,309	
	ना	66,23,545	2,49,125	4,199	19,471	1,531	415	
	ए	19,14,331	11,50,038	3,49,406	5,04,673	13,236	1,724	
2. विवाहित ..	ग्रा	1,15,21,118	69,70,125	32,63,575	32,93,867	38,674	10,189	
	ना	66,78,121	10,33,102	51,739	1,61,375	9,546	3,375	
	ए	1,81,99,239	80,03,227	33,15,314	34,55,242	48,220	13,564	
3. विधवा ..	ग्रा	19,20,775	6,54,527	2,49,377	3,55,895	3,771	602	
	ना	9,02,757	1,75,701	7,505	29,832	1,931	716	
	ए	28,23,532	8,30,228	2,56,882	3,85,727	5,702	1,318	
4. घटस्पोटिता किंवा अलग राहणा-या.	ग्रा	1,17,760	83,730	19,010	57,650	598	87	
	ना	47,075	20,125	532	4,380	142	47	
	ए	1,64,835	1,03,855	19,542	62,030	740	134	
एकूण/ Total ..	ग्रा	2,38,51,469	86,09,475	38,77,289	41,92,654	54,748	12,187	
	ना	1,42,52,248	14,78,093	63,975	2,15,058	13,150	4,553	
	ए	3,81,03,717	1,00,87,568	39,41,264	44,07,712	67,898	16,740	

टीप:-वर्गीकरण न झालेल्या वैवाहिक दर्जाच्या आकडेवारीचा एकूणमध्ये समावेश आहे. /
आधार:-भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग-३ बी-१३ (एस) बी-१३ (आय)(एफ) /

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.26

Female main workers according to main activity classified by marital status

Population Census, 1991)

Class of workers							
वस्तुनिर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing, processing, servicing and repairs			वाहतूक, साठवण आणि दळणवळण इतर सेवा Transport, storage and communications			Rural	Marital status
(a) घरगुती उद्योगधंदे Household industry (9)	(b) घरगुती उद्योगधंद्या- व्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे Other than Household industry (10)	बांधकाम Construction (11)	व्यापार आणि वाणिज्य Trade and commerce (12)	वाहतूक, साठवण आणि दळणवळण Transport, storage and communications (13)	इतर सेवा Other services (14)	Urban Total (2)	(1)
8,986	13,716	3,208	4,949	536	23,777	Rural	Unmarried
7,523	63,754	5,871	30,603	7,196	1,03,796	Urban	
16,509	77,470	9,079	35,552	7,732	1,27,573	Total	
81,627	84,982	21,223	47,730	2,732	1,29,522	Rural	Married
45,350	1,52,367	52,529	1,35,436	28,763	3,97,782	Urban	
1,26,977	2,37,349	73,752	1,83,666	31,495	5,27,304	Total	
9,385	6,906	1,672	8,895	484	15,441	Rural	Widowed
7,195	21,418	6,943	25,292	4,535	69,565	Urban	
16,580	28,324	8,615	34,187	5,019	85,006	Total	
1,045	1,287	349	902	21	3,212	Rural	Divorced or separated
672	2,841	924	2,181	295	8,002	Urban	
1,717	4,128	1,273	3,083	316	11,214	Total	
1,01,046	1,06,891	26,453	62,478	3,373	1,71,956	Rural	Total
60,741	2,40,384	66,267	1,94,017	40,790	5,79,158	Urban	
1,61,787	3,47,275	92,720	2,56,495	44,563	7,51,114	Total	

Note.--Figures of unclassified marital status are included in total.

Source : Census of India, 1991, Series 14, Part III- B -13(S), B-13 (I) (F)

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार लोकसंख्या/
(जनगणना /

अनु.क्र. Sr. No.	जिल्हे	भाषा/Languages							
		आसामी Assamee	बंगाली Bengali	गुजराथी Gujrathi	हिंदी Hindi	कन्नड Kannad	काश्मिरी Kashmiri	कोंकणी Konkani	मल्याळम Malayalam
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	137	34,995	3,92,740	6,53,380	45,581	269	56,340	22,288
2	मुंबईउप-नगर	449	70,363	10,41,829	19,28,821	165,571	1,799	177,705	1,32,782
3	ठाजे	343	73,233	4,31,176	13,46,816	123,106	1,043	82,282	1,47,567
4	रायजड	298	6,543	17,561	1,22,976	20,735	77	5,498	11,667
5	रत्नाजिरी	2	2,168	4,561	40,369	22,231	26	15,932	2,351
6	सिंधुदुर्ग	0	207	1,390	18,940	12,003	0	52,227	1,017
7	-नाशिज	198	6,885	43,699	2,83,787	6,143	66	106,988	11,795
8	धुळे	0	205	20,126	1,28,011	243	24	86,898	556
9	-दुरबार	1	221	63,298	80,518	66	11	39,981	224
10	जळजाव	4	1,058	34,682	3,53,241	434	10	754	958
11	अहमद-नगर	179	1,841	13,220	2,55,011	3,810	73	519	2,650
12	पुजे	743	22,639	85,752	6,89,880	118,990	1,360	20,195	48,299
13	सातारा	0	741	13,059	1,21,032	29,031	15	866	1,461
14	सांजली	3	682	10,974	90,240	143,830	45	838	1,605
15	सोलापूर	0	278	10,900	2,34,395	390,937	11	1,426	527
16	जोल्हापूर	2	792	15,500	1,26,396	100,270	59	4,248	1,656
17	औरंगाबाद	15	1,780	10,626	3,78,106	2,741	87	803	2,831
18	जालना	0	113	2,267	1,95,177	253	0	578	193
19	परभजी	1	156	2,416	98,480	398	2	34	157
20	हिंजोली	0	47	937	73,445	67	0	102	14
21	बीड	0	293	2,200	1,13,156	649	4	56	280
22	-निंदेड	4	299	4,720	2,90,743	13,245	33	90	431
23	उस्मानाबाद	0	160	1,930	1,01,206	22,560	10	60	66
24	लातूर	0	303	2,158	1,77,093	20,346	4	53	240
25	बुलढाजा	2	305	6,027	1,85,219	106	3	302	190
26	अकोला	0	405	12,175	1,51,839	188	4	56	407
27	वाशिम	0	78	1,522	1,53,653	49	0	34	357
28	अमरावती	0	554	10,000	2,44,797	131	18	818	388
29	यवतमाळ	5	575	11,260	4,97,103	210	69	259	317
30	वर्धा	11	689	4,098	1,04,449	155	20	63	808
31	-नाजपूर	109	17,245	29,645	7,87,515	2,082	168	932	9,072
32	भंडारा	0	1,254	2,011	88,559	580	6	36	607
33	जोर्दिया	1	7,763	4,324	3,18,171	2,314	14	43	140
34	चंद्रपूर	6	7,657	4,981	1,99,831	4,338	8	1,234	2,181
35	जडचिरोली	3	47,610	1,645	49,286	1,126	6	9	276
	महाराष्ट्र राज्य	2,516	3,10,137	23,15,409	1,06,81,641	12,54,519	5,344	6,58,259	4,06,358

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.27(A)

Districtwise classification Population by languages mainly spoken
Population Census, 2001)

(संख्या / Number)

भाषा/Languages								District
मराठी Marathri (11)	ओरिसा Oriya (12)	पंजाबी Punjabi (13)	संस्कृत Sanskrit (14)	सिंधी Sindhi (15)	तामीळ Tamil (16)	तेलगु Telgu (17)	उर्दू Urdu (18)	
13,16,992	6,064	25,861	9	45,720	1,00,340	87,387	5,12,817	Mumbai
32,07,567	35,102	91,302	63	1,71,347	2,21,976	153,617	10,75,076	Mumbai Suburban
43,91,792	21,892	46,398	61	2,26,069	1,00,145	151,647	6,38,050	Thane
18,48,426	3,613	4,920	5	2,496	5,525	14,926	1,34,049	Raigad
14,76,805	901	548	6	506	892	8,008	1,19,349	Ratnagiri
7,67,726	281	90	0	169	452	2,200	11,532	Sindhudurg
35,67,159	1,877	10,379	9	15,501	6,475	24,786	4,22,975	Nashik
4,09,300	87	1222	4	8,834	214	6,082	1,09,174	Dhule
1,14,149	70	122	0	5,135	130	3,215	46,644	Nandurbar
22,80,972	275	1,640	0	24,396	1,020	8,398	2,90,045	Jalgaon
35,68,905	698	8,336	0	8,752	3,965	61,127	99,763	Ahmednagar
57,50,157	7,262	28,740	45	43,135	50,444	153,801	1,70,659	Pune
25,84,258	2,098	437	0	1,259	1,188	20,237	28,713	Satara
21,92,122	590	532	0	3,954	2,591	21,886	1,06,568	Sangli
27,77,560	179	600	4	2,445	3,208	204,613	2,14,365	Solapur
30,99,517	310	480	0	15,725	2,387	24,495	1,20,596	Kolhapur
20,20,404	422	3,657	6	4,944	2,841	14,719	4,28,976	Aurangabad
12,48,821	48	289	18	1,667	742	14,644	1,45,849	Jalna
12,13,180	30	171	0	1,396	977	8,882	1,99,005	Parbhani
8,29,361	35	173	1	337	136	8,021	72,648	Hingoli
18,20,540	21	248	0	1,119	2,540	12,274	2,02,955	Beed
21,53,727	463	4,893	14	1,966	1,615	85,123	2,88,389	Nanded
12,54,758	38	70	0	310	788	17,346	80,586	Osmanabad
16,92,533	146	120	0	766	1,852	23,103	1,58,746	Latur
17,67,841	235	741	36	6,678	746	12,472	2,23,118	Buldhana
11,60,703	326	895	28	14,199	544	5,466	2,70,373	Akola
7,69,697	57	231	0	3,061	210	6,324	80,136	Washim
17,75,781	543	1,137	15	26,662	505	6,027	2,89,178	Amravati
16,01,495	624	1,299	4	5,701	548	54,028	1,23,271	Yavatmal
10,78,787	411	1,351	0	7,242	420	3,570	20,665	Wardha
28,52,598	6,288	24,972	67	40,755	9,675	30,389	1,76,948	Nagpur
10,07,586	350	1,018	0	2,887	416	1,591	7,205	Bhandara
7,86,847	997	1,596	6	9,651	265	1,861	1,628	Gondiya
17,21,589	1,342	4,442	7	2,988	2,023	58,782	20,621	Chandrapur
5,34,287	315	399	0	1,452	200	94,911	4,829	Gadchiroli
6,66,43,942	93,990	2,69,309	408	7,09,224	5,27,995	14,05,958	68,95,501	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची त्यांच्या बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार संख्या/
(जनगणना /

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	भाषा/Languages								
		Oriya		Punjabi		Sanskrit		सिंधी Sindhi		
		कुटुंबे Households (19)	व्यक्ती Persons (20)	कुटुंबे Households (21)	व्यक्ती Persons (22)	कुटुंबे Households (23)	व्यक्ती Persons (24)	कुटुंबे Households (25)	व्यक्ती Persons (26)	
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	
1	बृहन्मुंबई	...	1,735	7,366	20,472	1,05,382	1	7	44,319	1,95,080
2	ठाणे	...	219	752	2,819	13,229	1	9	29,496	1,39,954
3	रायगड	...	50	230	211	807	1	7	310	1,674
4	रत्नागिरी	...	2	3	19	60	-	-	99	562
5	सिंधुदुर्ग	...	-	-	-	-	-	-	-	-
6	नाशिक	...	63	208	1,334	6,607	7	23	1,238	7,511
7	धुळे	...	-	-	121	659	1	4	1,560	10,557
8	जळगांव	...	6	21	314	1,580	3	15	2,422	18,410
9	अहमदनगर	...	20	115	977	5,730	3	16	878	5,452
10	पुणे	...	89	339	3,620	17,771	11	56	5,060	2,218
11	सातारा	...	40	180	46	244	1	3	121	785
12	सांगली	...	6	51	33	176	2	13	420	2,856
13	सोलापूर	...	7	43	108	511	3	19	327	1,973
14	कोल्हापूर	...	6	20	35	146	1	9	1,396	9,861
15	औरंगाबाद	...	11	28	444	2,365	4	24	524	3,789
16	जालना	...	-	-	-	-	-	-	-	-
17	परभणी	...	84	289	88	456	-	-	129	997
18	बीड	...	-	-	45	197	2	13	62	418
19	नांदेड	...	-	-	549	3,248	3	23	242	1,138
20	उस्मानाबाद	...	10	53	24	83	2	18	78	520
21	लातूर	...	-	-	-	-	-	-	-	-
22	बुलढाणा	...	4	26	70	425	2	22	627	5,000
23	अकोला	...	17	83	145	942	--	-	1,641	12,973
24	अमरावती	...	27	114	166	900	-	-	2,295	16,524
25	यवतमाळ	...	34	101	111	585	-	-	655	4,719
26	वर्धा	...	44	171	208	1,188	-	-	798	5,840
27	नागपूर	...	681	2,873	2,671	15,229	-	-	4,122	27,227
28	भंडारा	...	285	1,243	343	2,188	-	-	1,618	11,487
29	चंद्रपूर	...	308	1,272	693	3,345	-	-	463	3,349
30	गडचिरोली	...	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		...	3,748	15,581	35,666	1,84,053	48	281	1,00,920	5,17,674

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.27 (B)

Districtwise classification of Households And Household Population by languages mainly spoken
Population Census, 1991)

(संख्या / Number)

भाषा/Languages						District
तामीळ Tamil		तेलुगु Telgu		उर्दू Urdu		
कुटुंबे Households (27)	व्यक्ती Persons (28)	कुटुंबे Households (29)	व्यक्ती Persons (30)	कुटुंबे Households (31)	व्यक्ती Persons (32)	(2)
46,344	2,11,584	34,070	1,56,227	1,29,272	7,78,504	Brihan Mumbai
5,494	23,665	11,230	52,714	34,362	1,91,277	Thane
403	1,313	1,591	6,230	12,950	78,965	Raigad
108	402	1,048	4,391	16,474	96,718	Ratnagiri
-	-	-	-	-	-	Sindhudurg
679	2,819	2,125	11,202	33,549	2,45,308	Nashik
38	157	1,076	4,367	21,919	1,42,191	Dhule
216	944	1,196	6,299	28,186	1,93,292	Jalgaon
479	2,339	7,939	43,816	18,334	1,12,069	Ahmednagar
5,933	29,336	14,421	75,842	20,844	1,29,706	Pune
229	1,067	2,352	16,481	7,649	45,378	Satara
356	1,624	2,768	14,801	15,606	98,316	Sangli
661	3,610	24,060	1,43,068	35,450	2,13,496	Solapur
359	1,841	3,340	17,181	18,081	1,11,267	Kolhapur
394	1,889	3,737	20,024	54,580	3,46,057	Aurangabad
-	-	-	-	-	-	Jalna
180	816	3,329	17,496	32,969	1,97,807	Parbhani
410	2,033	1,818	10,034	22,875	1,43,350	Beed
245	1,273	16,818	93,042	28,978	1,89,000	Nanded
347	1,928	3,741	21,649	32,998	2,03,157	Osmanabad
-	-	-	-	-	-	Latur
149	710	1,547	8,346	22,405	1,44,789	Buldhana
112	534	1,435	8,345	30,575	2,11,467	Akola
68	282	727	3,526	26,506	1,79,005	Amravati
61	226	9,168	47,436	13,733	91,101	Yavatmal
86	350	666	2,770	3,147	19,063	Wardha
1,626	7,407	4,304	22,585	17,458	1,23,427	Nagpur
165	666	657	2,964	1,853	11,453	Bhandara
396	1,533	26,089	1,26,092	3,974	22,904	Chandrapur
-	-	-	-	-	-	Gadchiroli
65,538	3,00,348	1,81,252	9,36,928	6,84,727	43,19,067	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
महाराष्ट्रात स्थलांतराचे कारण
Migrants by place of last resident and
(जनगणना /

पूर्वीचे निवासस्थान	स्थलांतराचे कारण/							
	एकूण स्थलांतरीत Total Migrants		रोजगार Employment		व्यवसाय Business		शिक्षण Education	
	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
A.भारतात अ-यत्र पूर्व निवास	16,665	24,873	6,195	670	165	25	439	162
AI. जज-ा राज्यात	12,486	21,739	3,673	510	77	19	355	138
All. जज-ा राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्य	4,179	3,134	2,522	160	88	4	84	24
1. उत्तर प्रदेश	1,426	646	989	17	22	1	17	3
2. ज-र्नाट्ज	536	629	273	44	5	1	8	3
3. जुजरात	412	437	172	10	21	1	13	4
4. मध्यप्रदेश	258	332	130	21	3	*	6	2
5. आंध्रप्रदेश	206	226	114	16	2	*	4	1
6. राजस्था-ा	262	169	142	4	20	1	5	1
5. बिहार	272	89	203	3	2	*	6	1
8. जेरळ	146	112	97	10	2	*	3	2
9. तामीळ-ाडू	139	111	87	6	2	*	2	1
10. पश्चिम बंजाल	139	70	100	5	3	*	3	1
11. छत्तीसजड	98	107	52	17	1	*	1	*
12. ओरीसा	62	30	46	2	0	*	1	*
13. झारजंड	42	16	31	1	0	*	2	1
14. इतर व जेंद्रशासित प्रदेश	180	160	86	6	5	*	12	5
B. भारतांबाहेरील आशियाई देश	93	72	36	2	2	*	2	1
C. अ-य देश	7	7	2	*	*	*	1	*
D. अवर्जीतृत	*	*	*	*	*	*	*	*
एकूज- अ+ब+ज+ड	16,764	24,952	6,232	673	167	25	441	163

* ५०० पेक्षा कमी / Less than 500

आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत/Total do not tally due to rounding

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.28

व शेवटचे निवासस्थान

reason for migration in Maharashtra
(Census 2001)

(संख्या हजारात/ Numbers In thousand)

Reason for Migration		जन्मानंतर निर्गमन		कुटुंबासहित निर्गमन		इतर		Last Residence
विवाह Marriage		Moved after birth		Moved with household		Other		
पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	(1)
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	
114	14,739	3,107	1,998	2,949	4,182	3,696	3,097	Last Residence elsewhere in India
97	13,310	2,779	1,765	2,351	3,269	3,153	2,729	Within the state of enumeration
17	1,429	327	233	598	913	543	369	State in India beyond the State of enumeration
4	278	62	42	150	217	183	88	Uttar Pradesh
2	312	79	56	92	143	75	70	Karnataka
3	220	60	41	77	106	66	55	Gujarat
2	177	23	16	57	86	36	30	Madhya Pradesh
1	106	19	15	37	63	28	25	Andhra Pradesh
1	73	22	15	40	57	32	20	Rajasthan
*	31	8	6	24	37	29	11	Bihar
*	47	14	12	15	28	15	13	Kerala
1	49	12	10	18	31	18	13	Tamil Nadu
*	27	5	4	14	25	13	9	West Bengal
1	32	6	5	26	43	12	10	Chhatisgarh
*	12	2	2	5	9	6	4	Orissa
*	5	1	1	4	6	4	2	Jharkhand
1	59	13	10	37	60	27	20	other state & UTs
*	13	2	1	24	30	28	24	Countries in Asia beyond India
*	2	1	1	1	2	2	2	Other Countries
*	*	*	*	*	*	*	*	Unclassifiable
114	14,754	3,109	2,000	2,974	4,214	3,726	3,123	Total A+B+C+D

आधार.- भारताची जनगणना, २००१

Source.-- Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.29

महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणी ठिकाण यानुसार स्थलांतरीतांची लोकसंख्या
Migrants Population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai
(जनगणना / census-2001)

(संख्या हजारात/Figures in thousand)

अ.क्र. Sr.No	ज-मस्था-1	जज-गस्था-1 / Place of enumeration						Birth Place
		महाराष्ट्र / Maharashtra			बृह-मुंबई / Greater Mumbai			
(1)	(2)	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एडू-ज Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एडू-ज Total	(2)
1	जज-ग राज्यात	45,863	43,061	88,925	4,614	4,118	8,733	Within the State of enumeration
(i)	जज-गेच्या ठिज-गि ज-म झालेले	34,005	21,980	55,985	3,569	3,224	6,793	Born at the place of enumeration
(ii)	जज-ग जिल्हयात इतरत्र ज-म झालेले	6,619	14,100	20,718	0	0	0	Born elsewhere in the district of enumeration
(iii)	राज्यातील इतर जिल्हयात ज-म झालेले	5,240	6,981	12,221	1,045	894	1,939	Born in other district of the State
2	जज-ग राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्ये	4,428	3,328	7,756	1,965	1,207	3,172	States in India beyond the state of enumeration
1.	उत्तर प्रदेश	1,490	683	2173	861	379	1240	Uttar Pradesh
2.	ज-गटज	588	679	1267	161	141	302	Karnataka
3.	जुजरात	432	458	890	247	249	496	Gujarat
4.	बिहार	289	98	387	121	38	159	Bihar
5.	राजस्था-ग	283	181	464	124	76	201	Rajasthan
6.	मध्यप्रदेश	271	346	616	29	24	53	Madhya Pradesh
7.	आंध्र प्रदेश	215	236	451	68	57	125	Andhra Pradesh
8.	जे रळ	174	134	308	66	49	115	Kerala
9.	तामिळ-गडू	149	118	267	90	72	162	Tamil Nadu
10.	पश्चिम बंजाल	147	77	223	72	32	104	West Bengal
11.	छत्तीसजड	101	110	210	3	3	6	Chhatisgarh
12.	ओरीसा	66	32	97	28	12	40	Orissa
13.	पंजाब	40	34	73	15	14	29	Punjab
१४.	इतर राज्ये व जे-द्रशासित प्रदेश	185	144	329	78	61	140	other states & UTs
	(1 + 2) एडू-ज	50,291	46,390	96,681	6,579	5,325	11,904	(1 + 2) Total

* ५०० पेजा जमी / Less than 500

आज-डे संजिप्तात असल्या-गे बेरजा जुळजार -गहीत / Total may not tally due to rounding of figures.

आधार : भारतीय ज-जज-ग, २००१ / Source : Population Census of India, 2001

२. पर्यावरण सांख्यिकी

२.१ निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान, सापेक्ष आर्द्रता आणि पावसाचे सरासरी दिवस, पाऊस आणि विविध केंद्रांत प्रत्यक्ष पडलेला पाऊस याबाबत माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

२.२ ज्या केंद्रांकरिता माहिती देण्यात आली आहे ती केंद्रे सर्वसाधारणपणे जिल्ह्यातील तालुक्याची किंवा जिल्हा मुख्यालयाची ठिकाणे आहेत. सरासरी पावसाची आकडेवारी ही कमीत कमी पाच वर्षे ते जास्तीत जास्त ऐंशी वर्षांत प्रत्यक्ष पडलेल्या पावसाच्या आकडेवारीवरून काढली आहे. जेव्हा एखाद्या दिवसाच्या चोवीस तासांत पर्जन्यमापक यंत्रावर पडलेल्या पावसाची नोंद २.५ मि.मी. वा त्यापेक्षा जास्त झाली असेल तर त्याबाबतीत तो दिवस पावसाचा दिवस समजण्यात येतो.

2. ENVIRONMENT STATISTICS

2.1 Data on temperature and relative humidity at various centres and normal number of rainy days and rainfall and actual rainfall in different centres are presented in the following tables.

2.2 The Centres for which data is presented are generally the tahsil or district headquarters in the districts. The figures of average rainfall are worked out on the basis of actual figures for the period ranging from a minimum of five years to a maximum of eighty years. A day was treated as a rainy day if during the twenty-four hours, the rain-gauge recorded a minimum of 2.5 mm. of rainfall.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1

महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान/ Temperature at different Centres in Maharashtra State (2001)

(डिग्री सेल्सियसमध्ये/In degree celsius)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	कमाल तापमान Maximum temperature	महिना Month	किमान तापमान Minimum temperature	महिना Month	Centre
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	दुलाबा (मुंबई)	38.2	March/मार्च	16	Feb./फेब्रु.	Colaba (Mumbai)
2	सांताक्रुझ (मुंबई)	41	March/मार्च	12.4	Jan./जा.नो.	Santacruz (Mumbai)
3	डहाजू (ठाजे)	38.5	March/मार्च	13.7	Jan./जा.नो.	Dahanu (Thane)
4	अलिबाज (रायजड)	38.5	Feb./फेब्रु.	14.7	Jan./जा.नो.	Alibag (Raigad)
5	भीरा (रायजड)	43.5	March/मार्च	12.6	Feb./फेब्रु.	Bhira (Raigad)
6	हर्जे (रत्नाजिरी)	36.1	Feb./फेब्रु.	17.5	Feb./फेब्रु.	Harnai (Ratnagiri)
7	रत्नाजिरी	37.5	Feb./फेब्रु.	14.7	Feb./फेब्रु.	Ratnagiri
8	वेंजुर्ला (रत्नाजिरी)	36.9	Feb./फेब्रु.	12	Jan./जा.नो.	Vengurla (Ratnagiri)
9	मालेजाव (-ाशिज)	44.6	April/एप्रिल	6.3	Jan./जा.नो.	Malegaon (Nashik)
10	ओझर (-ाशिज)	41.3	April/एप्रिल	3.3	Dec./डिसें.	Ozar (Nashik)
11	नंदुरबार	NA	NA	NA	NA	Nandurbar
12	जळजाव	42.1	March/मार्च	5.1	Dec./डिसें.	Jalgaon
13	अहमदनगर	42.6	May/मे	6.2	Dec./डिसें.	Ahmednagar
14	पुजे	41.2	April/एप्रिल	6.7	Dec./डिसें.	Pune
15	लोहजाव (पुजे)	NA	NA	NA	NA	Lohgaon (Pune)
16	वा-वडी (एएफएमसी,पुजे)	NA	NA	NA	NA	Wanwadi (AFMC,Pune)
17	बारामती (पुजे)	NA	NA	NA	NA	Baramati (Pune)
18	महाबळेश्वर (सातारा)	36.2	May/मे	7.1	Feb./फेब्रु.	Mahabaleshwar (Satara)
19	सांजली	41.1	April/एप्रिल	11.2	Dec./डिसें.	Sangli
20	जेऊर (सोलापूर)	35.5	July/जुलै	10.3	Dec./डिसें.	Jeur (Solapur)
21	सातारा	41.5	May/मे	7.3	Dec./डिसें.	Satara
22	सोलापूर	43.8	May/मे	8.2	Dec./डिसें.	Solapur
23	कोल्हापूर	39.5	April/एप्रिल	6.3	Dec./डिसें.	Kolhapur
24	औरंगाबाद	NA	NA	NA	NA	Aurangabad
25	चिखलठाजा (औरंगाबाद)	42.5	May/मे	8.2	Dec./डिसें.	Chikhalthana (Aurangabad)
26	उस्मानाबाद	43.2	May/मे	9.7	Jan./जा.नो.	Osmanabad
27	परभणी	44.7	April/एप्रिल	6.6	Jan./जा.नो.	Parbhani
28	बीड	NA	NA	NA	NA	Beed
29	नांदेड	44.5	May/मे	8.9	Jan./जा.नो.	Nanded
30	बुलढाजा	100	Oct./ऑक्टो.	9	April/एप्रिल	Buldhana
31	अकोला (विमा-तळ)	NA	NA	NA	NA	Akola (Air port)
32	अकोला (शहर)	100	June/जून-1	8	May/मे	Akola (City)
33	अमरावती	100	March/मार्च	12	Feb./फेब्रु.	Amaravati
34	यवतमाळ	98	June/जून-1	8	April/एप्रिल	Yavatmal
35	पुसद (यवतमाळ)	100	August/ऑगस्ट	17	March/मार्च	Pusad (Yavatmal)
36	वर्धा	101	August/ऑगस्ट	NA	NA	Wardha
37	-ाजपूर (विमा-तळ)	98	August/ऑगस्ट	3	May/मे	Nagpur (Air port)
38	-ाजपूर (शहर)	NA	NA	NA	NA	Nagpur (City)
39	गोंदिया	100	Sept./सप्टें.	14	Jan./जा.नो.	Gondia
40	चंद्रपूर	100	August/ऑगस्ट	14	Jan./जा.नो.	Chandrapur
41	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	98	August/ऑगस्ट	12	May/मे	Bramhapuri (Chandrapur)
42	सिरोंचा (जडचिरोली)	NA	NA	NA	NA	Sironcha (Gadchiroli)

टिप : कंसातील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांची आहेत.

Note:—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार : विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई

Source:—Regional Meteorological Centres, Nagpur and Mumbai

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.2

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता
Relative Humidity at different Centres in Maharashtra State
(2000)

(टक्केवारी/Percentage)

अ.क्र. Serial No.	केंद्र (2)	सापेक्ष आर्द्रता/Relative humidity				केंद्र (2)
		कमाल Highest (3)	महिना Month (4)	किमान Lowest (5)	महिना Month (6)	
1	सांताक्रुझ (मुंबई)	98	ऑगस्ट/August	23	फेब्रु. /February	Santacruz (Mumbai)
2	जुलाबा (मुंबई)	98	जून-1, जुलै /June,July	52	जा.ने. /January	Colaba (Mumbai)
3	डहाजू (ठाजे)	98	जुलै, ऑगस्ट /July,August	36	फेब्रु. /February	Dahanu (Thane)
4	अलिबाज (रायजड)	98	जून-1, जुलै /June,July	45	मार्च /March	Alibag (Raigad)
5	भीरा	NA	---	NA	---	Bhira (Raigad)
6	हर्जे (रत्नाजिरी)	100	जून-1, जुलै /June, July	40	डिसें. /Dec	Hurne (Ratnagiri)
7	वेंजुला (सिंधुदूर्ग)	96	जुलै /July	32	जुलै /July	Vengurla (Sindhudurg)
8	रत्नाजिरी	98	जून-1,जुलै,ऑगस्ट /Jun,July,Aug	19	जा.ने. /Jan	Ratnagiri
9	मालेजांव (-शाशिज)	99	जा.ने. /Jan	9	मार्च /March	Malegaon (Nashik)
10	ओझर (-शाशिज)	N.A	N.A	N.A	N.A	Ozar (Nashik)
11	जळजाव	98	फेब्रु.,जून-1,ऑगस्ट,सप्टें. / Feb,June,Aug,Sept	10	मार्च /March	Jalgaon
12	अहमदनगर	97	ऑगस्ट /August	12	मे /May	Ahmednagar
13	पुजे	N.A	N.A	N.A	N.A	Pune
14	महाबळेश्वर	N.A	N.A	N.A	N.A	Mahabaleshwar
15	सातारा	N.A	N.A	N.A	N.A	Satara
16	सांजली	N.A	N.A	N.A	N.A	Sangli
17	जेऊर	N.A	N.A	N.A	N.A	Jeur
18	सोलापूर	N.A	N.A	N.A	N.A	Solapur
19	कोल्हापूर	N.A	N.A	N.A	N.A	Kolhapur
20	चिखलठाजा	N.A	N.A	N.A	N.A	Chikhalthana
21	उस्मानाबाद	N.A	N.A	N.A	N.A	Osmanabad
22	परभजी	N.A	N.A	N.A	N.A	Parbhani
21	बुलढाजा	97	जून-1, ऑगस्ट /July,August	5	मार्च /March	Buldhana
22	अकोला-विमानतळ	98	फेब्रु.,जुलै /Feb,July	6	एप्रिल /April	Akola-Air port
23	अकोला-शहर	100	जून-1 /June	11	एप्रिल /April	Akola-City
24	अमरावती	100	फेब्रु.,मार्च,एप्रिल /Feb,Mar,Apr	8	एप्रिल /April	Amaravati
25	यवतमाळ	100	जुलै,ऑगस्ट /July,Aug	9	एप्रिल /April	Yavatmal
26	पुसद (यवतमाळ)	96	फेब्रु. /Feb	14	एप्रिल,मे /Apr,May	Pusad (Yavatmal)
27	वर्धा	100	जून-1,जुलै /June,July	2	एप्रिल /April	Wardha
28	नागपूर (विमानतळ)	100	जून-1,जुलै /June,July	7	एप्रिल /April	Nagpur (Air port)
29	गोंदिया	100	जुलै, ऑगस्ट /July,Aug	10	एप्रिल /April	Gondia
30	चंद्रपूर	100	ऑगस्ट /August	9	एप्रिल /April	Chandrapur
31	ब्रह्मपुरी (चंद्रपूर)	98	ऑगस्ट /August	8	एप्रिल /April	Bramhapuri (Chandrapur)
32	सिरोंचा (जडचिरोली)	88	जून-1 /June	24	मार्च /March	Sironcha (Gadchiroli)

टिप : कक्षांतील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांची आहेत.

Note :—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार : विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई

Source :—Regional Meteorological Centres, Nagpur and Mumbai

2. पर्यावरण सांख्यिकी/

तक्का क्रमांक/

सामान्यपणे पडणा-या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी/

अ.क्र.	जिल्हा	जानेवारी		फेब्रुवारी		मार्च		एप्रिल		मे		जून	
		पावसाचे	पावसाचे	पावसाचे	पावसाचे	पावसाचे	पावसाचे	पावसाचे	पावसाचे	पावसाचे	पावसाचे	पावसाचे	पावसाचे
Serial No.		दिवस	पाऊस	दिवस	पाऊस	दिवस	पाऊस	दिवस	पाऊस	दिवस	पाऊस	दिवस	पाऊस
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	0.1	0.8	0.0	0.6	0.1	0.3	0.3	2.4	0.9	13.1	14.6	551.6
2	मुंबईउप-गजर	0.1	0.6	0.1	1.1	0.0	0.1	0.1	0.5	0.9	13.9	14.5	544.4
3	ठाजे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
4	रायजड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
5	रत्नाजिरी	0.1	1.4	0.0	0.0	0.0	0.2	0.4	3.4	2.3	44.0	20.0	825.2
6	सिंधुदुर्ज	0.1	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	4.2	3.3	81.9	22.1	925.5
7	गाशिज	0.1	1.0	0.1	0.8	0.1	2.2	0.6	7.7	1.4	20.9	5.7	93.5
8	धुळे	0.3	3.3	0.0	1.0	0.1	2.6	0.1	0.4	0.8	12.8	6.9	132.2
9	हंदुरवार												
10	जळजाव	0.4	4.0	0.3	3.0	0.6	4.7	0.2	2.5	0.8	8.0	6.2	131.6
11	अहमद-गजर	0.2	2.3	0.1	0.9	0.4	3.8	0.7	7.0	1.7	22.8	6.3	101.8
12	पुजे	0.2	1.4	0.1	1.1	0.4	3.6	1.1	14.5	2.6	40.1	7.5	113.3
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
14	सांजली	0.1	3.3	0.0	0.0	0.4	8.8	2.0	27.7	3.5	51.3	5.8	117.1
15	सोलापूर	0.2	5.0	0.3	4.4	0.5	5.4	1.0	10.0	2.6	31.4	7.1	119.1
16	जोल्हापूर	0.3	2.9	0.1	0.9	0.6	8.2	2.0	25.3	4.3	67.0	8.6	125.0
17	औरंगाबाद	0.5	4.5	0.2	3.1	0.6	5.3	0.6	5.5	1.4	21.2	7.4	134.0
18	जालगा	0.4	4.5	0.1	2.1	0.4	4.7	0.2	1.5	1.4	18.5	8.0	152.4
19	परभजी	0.4	4.7	0.4	4.5	0.8	10.9	1.0	8.2	2.0	20.8	8.5	146.9
20	हिंगोली												
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
22	गांदेड	0.6	6.8	0.7	9.2	0.7	9.2	0.8	9.5	1.4	17.4	8.3	152.3
23	उस्मानाबाद	0.2	2.5	0.3	3.7	0.5	4.9	1.2	10.6	2.1	30.8	8.6	154.8
24	लातूर	0.2	2.3	0.2	3.0	0.6	8.8	0.8	11.1	1.4	22.9	9.1	153.5
25	बुलढाजा	0.5	7.0	0.3	5.6	0.6	4.9	0.6	4.8	1.1	15.7	8.2	163.8
26	अजोला	0.1	0.7	0.0	0.0	0.2	1.6	0.7	7.0	1.4	17.8	5.6	83.6
27	वाशिम												
28	अमरावती	1.0	13.6	1.1	13.3	1.0	12.4	0.8	7.7	1.1	11.0	7.7	135.1
29	यवतमाळ	1.0	9.3	1.0	12.4	1.7	18.6	1.0	12.8	1.2	14.2	8.7	169.1
30	वर्धा	1.1	14.3	0.9	11.9	1.4	14.1	1.3	11.6	1.4	15.9	8.4	163.8
31	गाजपूर	1.1	14.9	1.4	17.5	1.6	17.3	1.3	10.2	1.4	16.9	8.9	171.7
32	भंडारा	1.2	18.2	1.2	16.9	1.2	15.0	1.3	12.8	0.8	10.1	8.5	168.9
33	जोर्दिया												
34	चंद्रपूर	0.7	8.3	1.0	16.3	1.6	20.1	1.2	17.2	1.5	16.1	8.5	160.1
35	जडचिरोली	0.7	8.5	1.0	13.1	1.0	12.7	0.9	12.4	0.8	10.9	9.0	233.0

N.A. - उपलब्ध नाही/Not Available

टीप : जिल्ह्यातील सर्व पर्जन्यमापक केंद्रांत नोंदलेल्या पावसाची १९४१ ते १९९० ची सरासरी काढून ती प्रत्येक जिल्ह्यासमोर दर्शविली आहे.

आधार : भारतीय हवामानशास्त्र विभाग, भारत सरकार, पुणे

ENVIRONMENT STATISTICS

TABLE No. 2.3

Monthwise normal number of rainy days and Rainfall

(पाऊस मिलिमिटरमध्ये/Rainfall in millimetre)

जुलै July		ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total for year		सर्वसाधारण	
पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पाऊस Normal Rainfall	पाऊस District
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
22.0	720.1	19.8	450.6	12.6	302.9	3.1	61.5	0.8	16.5	0.2	3.1	74.5	2,123.5	NA	Mumbai
23.9	846.9	21.8	552.6	13.8	320.9	3.2	69.7	0.9	14.2	0.4	4.0	79.7	2,368.9	NA	Mumbai Sub.
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	NA	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	NA	Raigad
26.3	944.5	24.7	633.8	15.1	347.5	5.1	106.3	1.6	37.6	0.3	6.3	95.9	2,950.2	NA	Ratnagiri
26.9	1011.0	24.1	581.3	15.5	299.5	5.8	111.5	1.9	33.5	0.2	8.3	100.3	3,057.3	NA	Sindhudurg
14.1	223.5	10.5	134.9	7.7	162.3	3.1	63.4	1.4	23.4	0.6	6.1	45.4	739.7	NA	Nashik
9.5	157.0	8.6	136.0	6.4	131.3	2.1	37.9	1.1	21.0	0.4	7.6	36.3	643.1	NA	Dhule Nandurbar
13.8	229.8	12.3	208.8	7.0	117.6	2.0	36.4	0.9	17.9	0.7	9.4	45.2	773.7	NA	Jalgaon
6.1	90.2	5.5	91.7	8.4	176.2	3.7	74.6	1.7	31.7	0.6	10.0	35.4	613.0	NA	Ahmednagar
12.6	192.6	9.7	117.4	7.4	124.7	4.3	75.2	1.9	29.9	0.4	5.7	48.2	719.5	NA	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	NA	Satara
11.8	163.3	8.7	98.9	7.8	146.5	5.9	117.7	1.9	41.3	0.5	5.3	48.4	781.2	NA	Sangli
8.8	130.9	8.6	138.5	9.4	191.9	4.9	91.5	1.4	20.8	0.5	6.3	45.3	755.2	NA	Solapur
20.4	400.6	17.1	210.7	8.5	108.6	6.5	110.0	2.0	33.1	0.3	5.5	70.7	1,097.8	NA	Kolhapur
11.8	169.3	10.1	156.5	8.5	163.5	3.3	55.6	1.7	32.4	0.7	12.0	46.8	762.9	NA	Aurangabad
10.4	177.9	9.3	157.9	8.2	157.6	2.6	56.4	1.1	24.7	0.3	3.5	42.4	761.7	NA	Jalna
11.8	233.8	10.8	226.6	9.3	197.6	3.4	68.6	1.1	18.7	0.5	8.8	50.0	950.1	NA	Parbhani Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	NA	Beed
13.3	252.5	12.0	248.5	9.4	209.2	3.5	63.2	1.1	16.6	0.4	7.1	52.2	1,001.5	NA	Nanded
11.5	169.5	11.1	169.3	10.4	200.3	4.7	82.5	1.1	21.0	0.3	6.6	52.0	856.5	NA	Osmanabad
11.6	207.8	11.6	216.7	8.5	183.2	3.6	77.9	1.2	22.5	0.5	6.9	49.3	916.6	NA	Latur
12.9	208.9	12.5	217.7	7.8	154.1	2.6	45.8	1.0	21.8	0.7	8.7	48.8	858.8	NA	Buldhana
10.4	152.4	7.9	86.7	6.4	114.0	3.4	67.1	1.4	29.6	0.3	4.9	37.8	565.4	NA	Akola Washim
13.1	242.0	10.9	220.7	9.3	168.0	2.6	45.1	1.0	17.7	0.8	14.3	50.4	900.9	NA	Amravati
16.4	339.9	12.0	250.2	8.5	175.7	3.0	46.0	0.6	10.0	0.5	4.9	55.6	1,063.1	NA	Yavatmal
14.9	306.5	11.9	242.2	8.9	176.9	2.9	46.4	0.8	18.0	0.8	12.3	54.7	1,033.9	NA	Wardha
15.5	334.5	13.3	284.4	9.4	174.7	2.9	51.9	0.9	16.4	0.8	15.0	58.5	1,125.4	NA	Nagpur
17.0	396.4	15.3	359.4	9.8	199.3	2.9	51.0	0.5	12.9	0.4	9.4	60.1	1,270.3	NA	Bhandara Gondiya
16.9	376.7	15.0	373.9	9.7	218.9	3.6	57.6	0.8	11.5	0.5	6.5	61.0	1,283.2	NA	Chandrapur
18.7	515.1	17.2	504.1	9.8	222.6	2.9	61.4	0.7	9.7	0.3	6.7	63.0	1,610.2	NA	Gadchiroli

Note.—The figures shown against each district are simple averages of the rainfall recorded from all the raingauge stations of the district and are based on 50 years data of 1941 to 1990.

Source.—India Meteriological Department, Government of Maharashtra, Pune

2. पर्यावरण सांख्यिकी / ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No.2.4

विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस / Rainfall at different Centres (2000)

(पाऊस मिलीमीटर मध्ये/Rainfall in mm)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		जुलै July		Centre
		पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
I	मुंबई															Mumbai (Distt.)
1	डुलाबा	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Culaba
II	मुंबई उप-नगर															Mumbai Sub.(Distt.)
1	अंधेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III	ठाजे (जिल्हा)															Thane (Distt.)
1	ठाजे	-	-	-	-	-	-	-	-	4	241.6	17	568.1	20	1,682.6	Thane
2	जल्याज	-	-	-	-	-	-	-	-	2	118.0	14	324.0	22	1,219.0	Kalyan
3	मुरबाड	-	-	-	-	-	-	-	-	3	132.0	14	338.7	22	1,098.6	Murbad
4	भिवंडी	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6.0	13	200.0	22	1,470.0	Bhivandi
5	वाडा	-	-	-	-	-	-	-	-	3	99.0	16	457.3	24	1,384.7	Wada
6	शहापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11.0	19	406.1	25	883.0	Shahapur
7	डहाजू	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5.7	7	77.8	18	841.2	Dahanu
8	माहिम (पालघर)	-	-	-	-	-	-	-	-	3	207.6	11	305.4	16	1,364.1	Mahim (palghar)
9	जव्हार	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	18	345.2	21	711.8	Jawhar
10	मोजाडा	-	-	-	-	-	-	-	-	5	69.4	11	215.1	20	852.0	Mokhada
11	विजय मजड	-	-	-	-	-	-	-	-	4	34.6	11	215.1	23	1,070.1	Vicramgad
12	उल्हास-नगर	-	-	-	-	-	-	-	-	2	118.0	15	238.7	22	766.0	Ulhasnagar
13	तलासरी	-	-	-	-	-	-	-	-	4	71.0	15	363.5	20	1,692.1	Talasari
14	वसई	-	-	-	-	-	-	-	-	6	342.0	15	669.0	19	2,041.0	Vasai
15	अंबर-नाथ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	9.6	14	248.4	20	749.2	Ambarnath

IV रायजड (जिल्हा)															Raigad (Dist.)	
1	अलिबाज	-	-	-	-	-	-	-	6	130.1	17	585.3	20	1,001.2	Alibag	
2	प-नवेल	-	-	-	-	-	-	-	6	307.5	19	342.1	22	1,452.8	Panvel	
3	जालापूर	-	-	-	-	-	-	-	5	160.0	20	508.0	24	1,436.0	Khalapur	
4	उरज	-	-	-	-	-	-	-	5	74.0	12	467.0	17	1,187.0	Uran	
5	पेज	-	-	-	-	-	-	-	5	192.2	19	597.2	21	1,384.6	Pen	
6	महाड	-	-	-	-	-	-	-	5	128.9	23	805.4	24	1,021.3	Mahad	
7	माजजाव	-	-	-	-	-	-	-	5	162.0	23	788.0	22	1,434.2	Mangaon	
8	रोहा	-	-	-	-	-	-	-	7	209.0	22	826.0	26	1,492.0	Roha	
9	पोलादपूर	-	-	-	-	-	-	-	7	168	23	737.2	27	1,255.0	Poladpur	
10	मुरुड	-	-	-	-	-	-	-	7	178.5	16	719.0	21	1,174.0	Murad	
11	श्रीवर्ध-1	-	-	-	-	-	-	-	9	197.9	21	672.0	24	850.5	Shrivardhan	
12	म्हसाळा	-	-	-	-	-	-	-	10	173.0	22	888.5	26	1,443.8	Mhasala	
13	जर्जत	-	-	-	-	-	-	-	5	388.5	18	539.2	25	1,372.0	Karjat	
14	सुधाजड (पाली)	-	-	-	-	-	-	-	5	224.0	21	553.0	25	1,227.0	Sudhagad (Pali)	
15	तळा	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	23	317.3	27	1,092.7	Tala	
V रत्नाजिरी (जिल्हा)															Rantagiri (Dist.)	
1	रत्नाजिरी (टी)	-	-	-	-	-	-	0	0.3	11	158.7	21	958.9	23	1,093.4	Rantagiri (T)
2	मंडजजड	-	-	-	-	-	-	-	6	198.1	23	760.8	25	1,580.0	Mandangad	
3	दापोली	-	-	-	-	-	-	-	12	214.5	19	1246.4	29	1,693.9	Dapoli	
4	जेड	-	-	-	-	-	-	1	8.0	7	154.0	22	822.0	26	1,505.0	Khed
VI सिंधुदुर्ग (जिल्हा)															Sindhudurg (Dist.)	
1	देवजड	..	-	-	-	-	-	-	8	235.0	18	821.0	23	1,253.0	Deogad	
2	जजज वली	..	-	-	-	-	-	-	10	274.0	20	685.0	25	1,205.0	Kankavali	
3	मालवज	..	-	-	-	-	-	-	8	236.0	19	911.4	26	1,495.0	Malvan	
4	वेजुर्ला	..	-	-	-	-	-	-	13	325.7	24	989.6	23	1,531.4	Vengurla	
5	सावंतवाडी	..	-	-	-	-	-	-	12	265.8	26	1378.0	26	1,283.0	Savantwadi	
6	डुडाळ	..	-	-	-	-	-	-	12	241.4	24	777.0	26	1,231.0	Kudal	
7	वैभववाडी	..	-	-	-	-	-	-	13	238.8	22	651.6	27	1,221.8	Vaibhavwadi	
8	दोडामार्ज	..	-	-	-	-	-	1	9.4	15	339.5	27	1522.0	28	1,263.0	Dodamarg
VII नाशिक (जिल्हा)															Nashik (Distt.)	
1	-नाशिक	..	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	241.5	14	166.5	Nashik	
2	निफाड	..	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	163.0	9	74.0	Niphad	
3	येवला	..	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	150.0	5	57.0	Yeola	
4	चांदवड	..	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	108.0	4	39.0	Chandwad	

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)	
5	मालेजाव	..	-	-	1	3.0	-	-	-	-	4	47.2	8	116.4	6	61.0	Malegaon
6	दिंडोरी	..	-	-	-	-	-	-	-	-	4	104.0	6	110.0	10	138.0	Dindori
7	सुरजजा	..	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	172.0	19	560.0	Surgana
8	उळवज	..	-	-	1	16.0	-	-	-	-	5	96.0	4	67.0	7	72.0	Kalwan
9	देवळा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	39.0	6	107.0	4	37.0	Devla
10	इजतपुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	143.0	19	395.0	25	850.0	Igatpuri
11	सिन्नर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	85.0	7	200.2	8	63.5	Sinner
12	पेठ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	143.0	22	642.0	Peth
13	बाजलाज	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	49.0	6	108.0	3	24.0	Baglan
14	त्रिंबके श्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	15.0	12	169.0	22	746.0	Trimbakeshwar
15	-गांदजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	54.2	9	211.0	4	60.0	Nandgaon
VIII	धुळे (जिल्हा)																Dhule (Distt.)
1	धुळे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	14.0	7	94.0	7	140.0	Dhule
2	साऱ्ही	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	45.0	6	147.0	7	120.0	Sakri
3	शिरपुर	-	-	1	11.0	-	-	-	-	-	1	26.0	7	128.0	6	246.0	Shirpur
4	सिंदजेडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11.0	8	173.0	6	170.0	Shindkheda
IX	-गंदुरबार (जिल्हा)																Nandurbar (Distt.)
1	-गंदुरबार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	72.0	6	172.0	8	272.0	Nandurbar
2	-गवापुर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	4	128.0	10	357.0	Navapur
3	तळोदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4.0	6	170.0	10	178.0	Talodo
4	शहादा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	230.3	10	136.0	Shahada
5	अक्ज लडुआ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100.0	4	135.0	11	249.0	Akkalkuwa
6	अऱ्गजी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	64.0	5	100.0	11	113.0	Akrani
X	जळजाव (जिल्हा)																Jalgaon (Distt.)
1	जळजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	148.8	11	302.8	9	388.2	Jalgaon
2	चालिसजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	83.0	8	232.0	6	59.0	Chalisgaon
3	पाचोरा	-	-	1	12.0	-	-	-	-	-	4	61.0	6	187.0	8	197.0	Pachora
4	भडजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	73.0	10	210.0	10	233.0	Bhadgaon
5	चोपडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	131.0	7	183.0	7	222.0	Chopada
6	अमळ-गेर	-	-	0	0.2	-	-	-	-	-	4	148.0	8	207.0	10	188.0	Amalner

7	पारोळा	-	-	-	-	-	-	-	-	4	111.4	9	236.0	9	238.0	Parola
8	जाम-नेर	-	-	-	-	-	-	-	-	4	166.0	9	260.0	11	304.0	Jamner
9	भुसावळ	-	-	-	-	-	-	-	-	3	108.8	11	284.5	10	312.4	Bhusawal
10	मुक्ताई-ाजर	-	-	-	-	-	-	-	-	4	109.6	9	170.0	7	194.4	Muktainagar
11	यावल	-	-	1	8.0	-	-	-	-	3	110.0	8	277.5	7	217.5	Yawal
12	रावेर	-	-	-	-	-	-	-	-	3	61.0	7	142.0	10	86.0	Raver
13	एरंडोल	-	-	-	-	-	-	-	-	3	191.0	9	254.0	11	213.0	Erandol
14	धर-ाजांव	-	-	-	-	-	-	-	-	2	236.0	9	326.0	9	174.0	Dharangaon
15	बोधवड	-	-	-	-	-	-	-	-	5	103.2	6	149.4	10	295.0	Bodhavad
XI	अहमद-ाजर (जिल्हा)															Ahmednagar (Distt.)
1	अहमद-ाजर	-	-	-	-	-	-	-	-	2	69.0	10	256.0	8	101.0	Ahmednagar
2	पार-नेर	-	-	-	-	-	-	1	46.0	1	7.0	8	210.0	4	35.0	Parner
3	श्रीजोंदा	-	-	-	-	-	-	-	-	2	17.0	9	152.0	4	42.0	Shrigoda
4	ऊर्जत	0	1.0	0	1.0	1	10.0	-	-	1	10.0	8	77.0	5	79.0	Karjat
5	जामजेड	-	-	-	-	-	-	-	-	2	17.0	10	243.0	8	119.0	Jamkhed
6	शेवजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	163.0	5	62.0	Shevgaon
7	पाथर्डे	-	-	-	-	-	-	-	-	3	18.0	9	156.0	4	65.0	Pathardi
8	नेवासा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	200.0	3	55.0	Nevasa
9	राहुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4.1	9	174.8	5	59.4	Rahuri
10	संजम-नेर	-	-	-	-	-	-	-	-	5	67.0	9	225.0	4	75.0	Sangamner
11	अकोला	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	181.0	5	111.0	Akola
12	कोपरजाव	-	-	3	60.0	6	95.0	4	32.0	3	70.2	6	95.0	4	32.0	Kopargaon
13	श्रीरामपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	172.0	8	35.0	Shrirampur
14	राहाता	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	224.0	5	60.0	Mirajgaon
XII	पुजे (जिल्हा)															Pune (Distt.)
1	हवेली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	128.0	10	87.0	Haveli
2	जेड	-	-	-	-	-	-	-	-	4	48.0	9	143.7	8	109.2	Khed
3	जुन्नर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	117.6	10	115.2	Junner
4	भोर	-	-	-	-	-	-	-	-	4	52.0	12	181.0	15	225.0	Bhor
5	शिरूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	163.0	5	69.0	Shirur
6	बारामती	-	-	-	-	-	-	-	-	3	38.0	7	160.0	4	37.0	Baramati
7	मुळशी	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15.0	10	139.0	16	363.0	Mulshi
8	इंदापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	172.5	6	100.2	Indapur
9	दौंड	-	-	-	-	-	-	-	-	3	13.0	4	93.0	2	32.0	Dound
10	मावल	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	158.0	6	59.0	Maval

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
11	पुरंधर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	107.0	7	46.0	Purndar
12	वेल्हे	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8.0	17	284.0	20	597.0	Welhe
13	आंबेजाव (जी. जाव)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	212.0	10	203.8	Ambegaon (G.gaon)
XIII	सातारा (जिल्हा)															Satara (Distt.)
1	सातारा	-	-	-	-	-	-	1	19.0	3	55.6	9	105.4	13	224.9	Satara
2	जोरेजाव	-	-	-	-	1	4.4	1	10.4	4	41.0	7	152.0	10	109.8	Koregaon
3	वाई	-	-	-	-	-	-	-	-	2	22.6	11	153.0	7	105.3	Wai
4	माज	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	5	43.0	2	23.0	Man
5	जवळी (मेढा)	-	-	-	-	-	-	-	-	2	56.2	11	229.3	15	246.7	Javli (Medha)
6	महाबळेश्वर	-	-	1	37.0	-	-	-	-	7	144.0	24	632.3	28	1765.2	Mahabaleshwar
7	पाटज	-	-	-	-	1	8.6	1	4.6	4	77.0	9	129.0	17	519.0	Patan
8	जराड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	4	36.6	13	174.8	Karad
9	जटाव	-	-	-	-	-	-	-	-	1	36.0	5	93.0	8	53.0	Khataav
10	जंडाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	1	13.6	8	70.6	4	44.8	Khandala
11	फलटज	-	-	-	-	-	-	-	-	4	75.2	7	84.8	5	22.6	Phaltan
XIV	सांजली (जिल्हा)															Sangli (Distt.)
1	मिरज	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	50.8	6	66.2	Miraj
2	जत	-	-	-	-	-	-	-	-	4	76.0	9	206.8	6	53.3	Jat
3	वाळवा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	2.0	3	38.0	9	131.0	walva
4	जवठेमहाजंळ	1	9.4	-	-	-	-	1	23.6	4	69.6	9	117.0	8	123.9	KawatheMahankal
5	जा-गापूर	-	-	-	-	-	-	2	19.0	4	29.0	10	131.0	12	84.0	Khanapur
6	तासजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	2	22.5	10	102.6	7	76.0	Tasgaon
7	शिराळा	-	-	-	-	-	-	1	14.0	1	6.0	4	100.0	14	274.0	Shirala
8	आटपाडी	-	-	-	-	-	-	3	25.0	3	44.0	7	104.0	4	52.5	Atpadi
9	पल्स	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	0	0.0	0	0.0	palus
XV	सोलापूर (जिल्हा)															Solapur (Distt.)
1	दजिज सोलापूर	-	1.8	1	19.6	-	-	1	5.1	1	6.9	8	112.8	6	73.5	S.& N.Solapur
2	बारशी	1	10.4	1	12.0	-	-	-	-	4	68.2	10	187.0	9	193.4	Barshi
3	अक्ज लजोट	-	-	-	-	-	-	1	6.0	4	100.0	8	188.0	9	142.0	Akkalkot
4	मोहोळ	-	-	1	19.0	-	-	1	2.5	4	57.7	7	114.1	6	140.6	Mohol
5	माढा	1	15.2	-	0.8	-	-	1	5.6	4	83.2	7	129.6	9	127.6	Madha
6	जरमाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	4	95.6	9	317.2	6	138.5	Karmala

7	पंढरपूर	-	-	-	-	-	-	1	3.3	2	14.0	7	175.0	6	116.3	Pandharpur
8	सांजोला	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	126.4	6	42.4	Sangola
9	माळशिरस	-	-	-	-	-	-	2	16.0	3	27.0	7	39.5	5	59.0	Malshiras
10	मंजलवेढा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1.0	4	49.9	5	80.1	Mangalwedha
XVI	जोल्हापूर (जिल्हा)															Kolhapur (Distt.)
1	हातज् जंजले	-	-	-	-	-	-	-	-	1	24.0	7	62.0	11	145.0	Hatkanangale
2	शिरोळ	-	-	-	-	-	-	1	7.0	1	46.0	7	76.0	9	102.0	Shirol
3	जज-बावडा	-	-	-	-	-	-	-	-	9	291.0	26	1205.0	28	1,950.0	Gaganbavada
4	शाहूवाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	4	25.0	12	177.3	18	786.3	Shahuwadi
5	प-हाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	14	136.4	19	521.2	Panhala
6	जजल	-	-	-	-	1	4.0	-	-	2	19.9	11	119.0	13	200.2	Kagal
7	जडहिंग्लज	-	-	-	-	-	-	-	-	1	37.0	6	95.0	14	211.0	Gadhinglaj
8	राधा-जरी	-	-	-	-	-	-	1	3.0	2	73.0	21	318.0	26	1,260.0	Radhanagari
9	आजरा	-	-	-	-	-	-	1	8.0	6	85.8	14	179.6	19	684.4	Ajara
10	चांदजड	-	-	-	-	-	-	-	-	6	110.2	15	278.3	24	1,156.0	Chandgad
11	उरवीर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	106.6	15	219.7	Karvir
12	बुधरजड	-	-	-	-	-	-	-	-	11	186.2	20	577.2	20	262.2	Budhargad
XVII	औरंजाबाद (जिल्हा)															Aurangabad (Distt.)
1	औरंजाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	133.0	8	175.0	Aurangabad
2	जुलदाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	149.0	8	176.0	Khuldabad
3	वैजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	155.0	8	81.6	Vaijapur
4	सोयेजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	274.0	8	168.0	Soygaon
5	फुलांबरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	5	136.6	6	118.6	Phulambri
6	सिल्लोड	-	-	-	-	-	-	-	-	3	20.6	8	187.7	8	84.6	Sillod
7	जंजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	3	49.6	10	298.4	6	31.1	Gangapur
8	उन्नड	-	-	-	-	-	-	-	-	2	28.8	10	216.4	8	84.0	Kannad
9	पैठज	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	170.0	6	94.0	Paithan
XVIII	जाल-११ (जिल्हा)															Jalna (Distt.)
1	जाल-११	-	-	1	24.0	-	-	-	-	4	73.0	8	94.0	9	108.0	Jalna
2	जाफराबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	143.8	8	107.6	Jaffarabad
3	भोज-रदा-१	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	264.5	8	169.0	Bhokardan
4	अंबड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	243.8	8	104.6	Ambad
5	परतूर	-	-	1	7.0	-	-	-	-	3	37.0	8	210.0	11	241.0	Partur

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
6	बद-गापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	2	37.8	9	159.4	11	141.5	Badnapur
7	ध-सावंगी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	177.0	9	89.0	Dhansavangi
8	मंठा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	166.0	12	251.0	Mantha
XIX	परभजी (जिल्हा)															Parbhani (Distt.)
1	परभजी	-	-	2	57.0	-	-	-	-	2	14.8	12	260.8	9	155.2	Parbhani
2	सेलू	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	229.2	10	140.8	Selu
3	जिंतूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	182.0	10	235.2	Jintur
4	जंजाजेड	-	-	-	-	-	-	-	-	2	16.6	11	176.8	7	248.4	Gangakhed
5	पूरुजा	1	28.0	-	-	-	-	-	-	2	33.2	12	216.0	12	166.8	Purna
6	पाथरी	0	2.4	1	3.6	-	-	-	-	2	24.0	10	379.8	9	112.4	Pathri
XX	हिंगोली (जिल्हा)															Hingoli (Distt.)
1	हिंगोली	-	-	2	14.3	-	-	-	-	2	40.4	9	199.0	13	285.0	Hingoli
2	जळम-पुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	2	37.1	2	91.0	11	252.2	Kalamnuri
3	बसमत	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	256.0	11	175.0	Basmat
4	औढा -गाज-नाथ	-	-	1	3.0	-	-	-	-	2	22.0	14	263.1	12	194.5	Auodha nagnath
5	से-गाजांव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	259.1	12	227.7	Sengaon
XXI	बीड (जिल्हा)															Beed (Distt.)
1	परळी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	196.6	10	95.5	Parli
2	बीड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	298.6	8	190.6	Beed
3	धारुर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	249.0	8	193.0	Dharur
4	अबेजोर्गाई	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	217.7	8	171.8	Abejogai
5	जेवराई	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6.0	8	99.6	10	134.0	Gevarai
6	पाटोदा	-	-	-	-	-	-	-	-	5	46.0	11	220.1	9	164.0	Patoda
7	माजलगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	201.2	6	85.8	Majalgaon
8	वाडवा-नी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	4	208.7	0	0.4	Wadawani
9	आष्टी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	411.8	10	188.3	Ashti
10	कैज	-	-	-	-	-	-	-	-	1	43.0	11	276.0	8	111.1	Kej
11	शिरुरजसागर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	238.0	7	127.0	Shirur Kasar
XXII	-गांदेड (जिल्हा)															Nanded (Distt.)
1	-गांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	5	95.6	11	181.3	Nanded
2	कि-वाट	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	244.0	10	238.0	Kinvat

3	भोजर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	237.0	12	147.0	Bhokar
4	बिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	188.0	13	374.0	Biloli
5	देजलूर	-	-	2	11.8	-	-	-	-	1	15.1	12	164.9	9	219.1	Degalur
6	मुजेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	4	77.0	12	138.0	Mukhed
7	उंधार	1	18.0	-	-	-	-	-	-	1	18.0	8	67.0	11	168.0	Kandhar
8	लोहा	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7.0	14	178.0	10	285.0	Loha
9	माहूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	229.0	13	320.0	Mahur
10	उमरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	172.0	12	198.0	Umari
11	हदजाव	-	-	1	24.0	-	-	-	-	1	21.0	10	210.0	10	187.0	Hadgaon
12	-गायजांव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	145.0	11	159.0	Naygaon
13	मुदजेड	-	-	0	0.1	-	-	-	-	0	0.0	9	189.0	14	193.0	mudakhed
XXIII	उस्मा-गाबाद (जिल्हा)															Osmanabad (Distt.)
1	उस्मा-गाबाद	-	-	0	0.3	-	-	-	-	0	0.2	10	239.4	9	182.3	Osmanabad
2	उमरजांव	0	2.0	1	15.0	1	13.2	-	-	2	46.2	12	168.6	8	175.0	Umargaon
3	-वी-लोहारा	0	2.0	1	15.0	1	13.0	-	-	2	48.6	7	73.6	7	99.7	Navin Lohara
4	तुळजापूर	1	4.6	2	13.6	-	-	1	7.1	2	20.6	7	120.2	13	217.6	Tuljapur
5	भूम	-	-	1	4.0	-	-	-	-	1	13.6	8	193.2	11	219.7	Bhoom
6	परांडा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	1	13.2	9	159.2	Paranda
7	जळंब	-	-	2	12.2	0	1.0	-	-	2	17.7	12	175.2	8	196.8	Kalam
8	वाशी	-	-	-	-	1	6.0	-	-	1	9.0	10	207.4	9	157.2	Washi
XIV	लातूर (जिल्हा)															Latur (Distt.)
1	लातूर	0	2.0	0	1.0	-	-	1	13.0	3	64.0	9	185.5	11	193.0	Latur
2	अहमदपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	169.9	11	186.5	Ahmadpur
3	उदजीर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	225.7	8	218.3	Udgir
4	गिलंजा	0	3.0	0	3.0	-	-	0	3.0	2	42.0	13	208.0	9	99.4	Nilanga
5	औसा	0	2.0	1	4.0	-	-	1	3.0	2	38.0	9	210.0	11	238.0	Ausa
6	चाकूर	0	1.2	1	10.8	-	-	1	5.0	5	60.8	13	163.6	11	210.0	Chakur
7	रे-गापूर	-	-	1	22.0	-	-	0	2.0	5	47.0	12	166.0	8	95.0	Renapur
8	देव-नी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	2	39.4	11	187.3	Devni
9	शिरुर अ-ंतमल	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	192.7	8	172.6	Shirur Anantmal
10	जालजोट	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	91.4	8	188.7	Jalkot
XXV	बुलढाजा (जिल्हा)															Buldhana (Distt.)
1	जळजाव- जामोद	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	111.0	6	96.6	Jalgaon Jamod
2	संजामपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	145.0	6	70.0	Sangrampur
3	चीजली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	5	137.8	7	197.4	Chikhali

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
4	शेजांव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	173.1	8	100	Shegaon
5	बुलढाजा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	73.4	10	121.2	Buldhana
6	देऊळजाव राजा	-	-	-	-	-	-	-	-	1	17.4	9	247.5	10	218.6	Deulgaon Raja
7	मेहजर	-	-	-	-	4	20	1	3.6	2	11.0	10	337.5	10	108.5	Mehkar
8	सींदजेड राजा	-	-	-	-	-	-	-	-	11	123.4	10	115.8	14	432.2	Sindhkhed Raja
9	लोजार	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	213.0	10	182.0	Lonar
10	जामजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	196.8	9	81.0	Khamgaon
11	मलजापूर	1	21	-	-	3	51	-	-	0	0.0	6	147.0	7	61.0	Malkapur
12	मोताळा	-	-	0	0.0	-	-	-	-	8	104.0	12	153.0	8	115.0	Motala
13	-गांदुरा	-	-	-	-	2	11	-	-	0	0.0	7	153.0	9	92.0	Nandura
XXVI	अजोला (जिल्हा)															Akola (Distt.)
1	अजोला	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	143	9	113	Akola
2	बार्शी टाजली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	216.2	8	110.0	Barshi Takali
3	आजोट	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	143	9	113	Akot
4	बाळापूर	-	-	0	0.0	-	-	-	-	9	337.0	9	109.1	14	169.0	Balapur
5	तेल्हारा	-	-	0	0.0	-	-	-	-	0	0.0	7	144.7	8	100.2	Telhara
6	पातूर	-	-	0	0.0	-	-	-	-	0	0.0	9	355.4	6	98.0	Patur
7	मुर्तिजापूर	-	-	1	40.0	-	-	-	-	0	0.0	2	41.0	9	168.0	Murtijapur
XXVII	वाशीम (जिल्हा)															Washim (Distt.)
1	वाशीम	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	202.1	14	283.2	Washim
2	मंजरुळपीर	-	-	1	18.0	-	-	-	-	4	24.0	7	161.0	13	398.0	Mangrulpir
3	मालेजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	249.0	13	366.0	Malegaon
4	मा-गोरा	-	-	2	7.0	-	-	-	-	3	28.0	10	189.0	12	411.0	Manora
5	जरंजा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	133.5	14	461.5	Karanja
6	रिसोड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	131.6	12	259.4	Risod
XXVIII	अमरावती (जिल्हा)															Amravati (Distt.)
1	अमरावती	-	-	-	-	-	-	-	-	4	135.2	9	230.8	11	266.2	Amravati
2	मोर्शी	-	-	1	4.0	-	-	-	-	4	19.0	11	112.0	7	188.0	Morshi
3	चांदूर बाजार	-	-	-	-	-	-	-	-	3	43.0	5	80.1	11	252.2	Chandur Bazar
4	वरुड	-	-	3	21.6	-	-	-	-	1	30.8	9	150.8	9	152.8	Warud
5	अचलपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	172.0	10	222.0	Achalapur

6	दर्यापुर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	151.2	11	331.4	Daryapur
7	अंज-ाजाव सुर्जी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	67.8	10	152.2	Anjangaon Surji
8	चांदूर रेल्वे	-	-	2	83.5	-	-	-	-	0	0.0	9	172.8	15	344.8	Chandur Rly.
9	चिजलदरा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	182.4	16	481.1	Chikhaldara
10	तिवसा	1	3.0	3	17.0	-	-	-	-	3	16.0	9	152.5	10	155.0	Tiwasa
11	धामजजांव रेल्वे	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	165.9	15	362.8	Dhamangaon Rly.
12	धारजी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	140.0	13	200.5	Dharni
13	भातजु ली	-	-	1	5.2	-	-	-	-	4	29.4	6	120.1	11	244.5	Bhatkuli
14	-ांदजाव जांदेश्वर	-	-	2	85.0	-	-	-	-	0	0.0	9	100.6	14	377.0	Nandgaon Khandeshwar
XXIX	यवतमाळ (जिल्हा)															Yavatmal (Distt.)
1	यवतमाळ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	14	276.5	17	505.4	Yavatmal
2	बाभुळजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	188.0	14	286.0	Babhulgaon
3	दारव्हा	-	-	0	1.0	-	-	-	-	0	0.0	13	239.0	17	444.0	Dharvha
4	दिग्रस	-	-	0	2.3	-	-	-	-	2	17.6	12	215.0	10	422.0	Digras
5	आर्जी	-	-	-	-	-	-	-	-	2	27.0	8	71.0	8	200.0	Arni
6	नेर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	97.7	8	214.5	Ner
7	उमरजेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	14	166.5	7	139.6	Umerkhed
8	मोहजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	189.1	11	244.2	Mohgaon
9	वजी	-	-	1	19.0	-	-	-	-	3	27.0	11	175.5	11	320.5	Wani
10	मारेजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	3.8	9	186.0	12	216.0	Moregaon
11	केळापूर	-	-	1	3.0	0	2.0	0	0.0	7	96.0	11	198.0	13	377.0	Kelapur
12	रालेजाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	275.0	14	608.0	Ralegaon
13	जळंब	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	226.0	14	477.0	Kalamb
14	पुसद	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	175.3	8	201.7	Pusad
15	घाटंजी	-	-	-	-	-	-	-	-	4	40.0	11	186.0	10	492.0	Ghatanji
16	झरीझामरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	18	104.0	11	131.0	Zeri-Zamari
XXX	वर्धा (जिल्हा)															Wardha (Distt.)
1	आष्टी	-	-	3	22.2	-	-	-	-	6	65.8	8	149.0	9	168.2	Ashti
2	कारंजा	-	-	1	10.6	-	-	-	-	2	41.9	13	230.2	14	301.1	Karanja
3	वर्धा	-	-	4	44.0	-	-	-	-	1	7.0	10	181.4	10	466.4	Wardha
4	समुद्रपूर	-	-	3	56.0	-	-	-	-	3	20.0	13	249.4	13	587.7	Samudrapur
5	हिंगजघाट	-	-	4	56.1	-	-	-	-	3	50.1	13	279.2	18	526.6	Hinganghat
6	देवळी	-	-	3	60.0	-	-	-	-	1	4.0	9	146.6	16	402.6	Deoli
7	आर्वी	-	-	2	40.9	-	-	-	-	3	43.6	12	123.0	12	261.2	Arvi
8	सेलू	-	-	2	30.3	-	-	-	-	7	65.0	12	243.8	12	445.4	Seloo

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XXXI	-गाजपूर (जिल्हा)															Nagpur (Distt.)
1	-गाजपूर (ग्रामीण)	-	-	3	25.8	-	-	-	-	3	56.7	10	112.7	11	385.2	Nagpur (Rural)
2	-गाजपूर (शहर)	-	-	3	25.0	-	-	-	-	4	66.6	12	130.6	12	463.1	Nagpur city
3	जामठी	-	-	2	16.6	-	-	-	-	5	67.4	14	173.0	12	377.6	Kamtee
4	हिंजजा	-	-	3	16.0	-	-	-	-	5	62.2	14	185.6	11	280.6	Hingna
5	जाटोल	-	-	2	17.0	-	-	-	-	1	20.5	13	314.0	8	255.6	Katol
6	-रजेड	-	-	-	-	-	-	-	-	1	19.0	10	188.2	9	187.4	Narkhed
7	साव-ोर	-	-	1	9.0	-	-	-	-	3	23.8	14	299.6	12	300.2	Saoner
8	उळमेश्वर	-	-	2	19.2	-	-	-	-	5	90.8	13	270.0	10	261.0	Kalameshwar
9	रामटेक	-	-	3	17.0	-	-	-	-	2	9.0	12	193.5	9	320.7	Ramtek
10	पारशिव-ी	-	-	3	23.2	-	-	-	-	4	41.9	13	196.8	12	383.0	Parseoni
11	मौदा	-	-	4	36.8	0	0.2	-	-	4	56.0	13	295.8	12	554.3	Mouda
12	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7.4	11	168.0	12	703.8	Bhiwapur
13	उमरेड	-	-	2	15.6	-	-	-	-	2	17.7	10	214.3	13	749.0	Umrer
14	डुही	-	-	3	30.6	-	-	-	-	0	4.7	14	294.8	12	640.6	Kuhi
XXXII	भंडारा (जिल्हा)															Bhandara (Distt.)
1	भंडारा	-	-	2	33.0	-	-	-	-	1	22.0	13	266.2	15	669.0	Bhandara
2	पव-ी	-	-	3	25.8	-	-	0	1.4	3	33.9	13	236.3	13	1160.8	Paoni
3	तुमसर	-	-	1	8.7	-	-	-	-	4	68.6	12	237.3	13	436.2	Tumsar
4	मोहाडी	-	-	4	16.2	-	-	-	-	3	23.5	12	252.8	12	638.3	Mohadi
5	साजोली	-	-	2	39.4	-	-	-	-	0	0.0	17	334.5	15	805.0	Sakoli
6	लाज-ादूर	-	-	4	37.6	-	-	-	-	2	33.4	15	251.0	13	887.6	Lakhandur
7	लाज-ी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	178.4	15	715.1	Lakhani
XXXIII	गोंदिया (जिल्हा)															Gondia (Distt.)
1	गोंदिया	-	-	2	40.8	-	-	-	-	1	6.2	12	205.6	17	515.6	Gondia
2	जोरेगाव	-	-	3	67.0	-	-	-	-	2	10.0	10	231.5	16	510.3	Goregaon
3	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	326.0	15	312.0	Tiroda
4	अर्जु-ी मोरजांव	-	-	3	27.4	-	-	1	3.0	2	23.0	14	245.1	13	897.4	Arjuni Morgaon
5	देवरी	-	-	3	24.7	-	-	-	-	0	0.0	12	244.3	16	481.7	Deori
6	सडक अर्जु-ी	1	5.0	3	36.0	-	-	-	-	5	35.7	11	163.5	16	570.0	Sadak Arjuni
7	आमजांव	-	-	4	28.0	-	-	-	-	1	35.0	12	256.2	17	462.0	Amgaon
8	सालेज सा	-	-	4	30.8	-	-	-	-	1	6.1	14	193.6	16	399.8	Salekasa

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XXXIV	चंद्रपूर (जिल्हा)															Chandrapur (Distt.)
1	चंद्रपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	14	494.2	13	470.5	Chandrapur
2	मूल	1	3.0	4	83.4	-	-	2	9.0	6	74.2	13	413.3	14	519.6	Mul
3	जोंडपिंपरी	-	-	1	18.8	-	-	-	-	4	78.2	13	214.3	16	425.3	Gond-pimpri
4	वरोरा	-	-	-	-	-	-	-	-	5	22.5	14	239.7	14	466.9	Warora
5	भद्रावती	-	-	2	24.4	-	-	-	-	6	75.6	14	337.6	13	485.6	Bhadravati
6	चिमूर	-	-	1	11.0	-	-	-	-	0	0.0	12	134.5	11	439.7	Chimur
7	-गाजभिड	-	-	3	22.5	-	-	1	3.4	2	28.2	14	341.2	14	733.2	Nagbhid
8	ब्रम्हपुरी	-	-	4	31.9	-	-	1	3.2	4	36.6	15	270.0	16	772.0	Brahmapuri
9	सावली	-	-	4	50.0	-	-	-	-	3	107.0	12	334.0	16	665.0	Savli
10	सिंदेवाही	1	5.3	2	35.8	-	-	-	-	3	101.6	16	341.0	15	751.6	Sindewahi
11	राजुरा	1	7.0	-	-	-	-	-	-	3	115.5	14	416.5	13	303.6	Rajura
XXXV	जडचिरोली (जिल्हा)															Gadchiroli (Distt.)
1	जडचिरोली	-	-	4	40.8	-	-	-	-	3	38.6	16	268.6	14	759.0	Gadchiroli
2	आरमोरी	0	2.4	4	69.0	-	-	1	8.0	5	97.2	14	380.4	20	915.8	Armori
3	भामराजड	-	-	1	19.4	-	-	-	-	0	0.0	10	155.8	16	345.6	Bhamragad
4	धा-गोरा	-	-	-	-	-	-	-	-	3	38.5	12	347.7	17	761.6	Dhanora
5	चामोर्शी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	229.0	15	406.2	Chamorshi
6	दु रजेडा	0	1.0	2	45.1	-	-	-	-	2	17.2	17	400.7	17	963.0	Kurkheda
7	अहेरी	-	-	2	45.0	-	-	-	-	2	45.0	12	390.0	15	362.1	Aheri
8	इटापल्ली	-	-	2	24.0	-	-	-	-	2	24.0	11	398.3	18	488.9	Etapalli
9	सिरोंचा	-	-	-	-	-	-	-	-	3	52.3	13	349.3	15	342.1	Sironcha
10	देसाईजंज	-	-	4	44.0	-	-	-	-	0	0.0	15	311.6	16	803.2	Desaiganj
11	जोरची	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10.0	13	230.0	17	357.8	Korchi
12	मुलचेरा	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10.0	8	333.0	14	419.0	Mulchera

तक्ता क्रमांक /TABLE No.2.4 – Contd.

(पाऊस मिली मिटरमध्ये/Rainfall in MM)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total		Centre
		पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
I	मुंबई													Mumbai (Distt.)
1	मुंबई (दु लाबा)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Culaba
II	मुंबई उप-नगर													Mumbai Sub.(Distt.)
2	अंधेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III	ठाजे (जिल्हा)													Thane (Distt.)
1	ठाजे	23	645.7	9	110.8	3	22.2	0	0.0	0	0.0	76	3,271.0	Thane
2	ज ल्याज	22	646.0	8	124.0	8	76.0	0	0.0	0	0.0	76	2,507.0	Kalyan
3	मुरबाड	20	701.3	11	217.7	5	188.9	0	0.0	0	0.0	75	2,677.2	Murbad
4	भिवंडी	22	656.9	5	75.0	5	64.0	0	0.0	0	0.0	69	2,471.9	Bhivandi
5	वाडा	24	819.0	10	179.5	6	71.2	0	0.0	1	23.0	84	3033.7	Wada
6	शहापूर	20	467.0	10	136.9	5	90.0	0	0.0	0	0.0	81	1,994.0	Shahapur
7	डहाजू	18	546.3	4	37.5	4	38.2	0	0.0	0	0.0	52	1,546.7	Dahanu
8	माहिम (पालघर)	16	511.6	7	46.6	1	10.0	0	0.0	0	0.3	54	2,445.6	Mahim (palghar)
9	जव्हार	22	591.4	8	89.2	6	54.0	0	0.0	0	0.3	75	1,791.9	Jawhar
10	मोजाडा	24	451.4	8	91.5	5	72.1	0	0.0	0	0.0	73	1,751.5	Mokhada
11	विज्ज मजड	22	583.5	8	69.9	5	75.1	0	0.0	0	0.0	73	2,048.3	Vikramgad
12	उल्हास-नगर	19	423.0	5	75.0	6	43.1	0	0.0	0	3.6	69	1,667.4	Ulhasnagar
13	तलासरी	21	454.0	3	36.5	2	8.0	0	0.0	1	10.0	66	2,635.1	Talasari
14	वसई	18	701.0	7	117.0	5	140.0	0	0.0	0	0.0	70	4,010.0	Vasai
15	अंबर-नाथ	13	575.7	7	110.8	1	9.3	0	0.0	0	0.0	56	1,703.0	Ambarnath
IV	रायजड (जिल्हा)													Raigad (Dist.)
1	अलिबाज	20	750.9	4	37.8	0	1.6	0	0.0	1	3.0	68	2,509.9	Alibag
2	प-नेल	21	764.3	11	223.4	4	89	0	0.0	0	0.0	83	3,179.1	Panvel

3	जालापूर	24	928.1	13	195.0	9	172.0	0	0.0	1	13.0	96	3,412.1	Khalapur
4	उरज	17	743.0	8	147.0	2	38.0	0	0.0	0	0.0	61	2,656.0	Uran
5	पेज	23	1132.4	11	155.3	5	44.5	0	0.0	1	10.1	85	3,516.3	Pen
6	महाड	23	805.3	15	152.2	8	143.3	0	0.0	1	6.0	99	3,062.4	Mahad
7	मा-ाजाव	24	1060.8	9	171.0	10	168.0	0	0.0	1	10.0	94	3,794.0	Mangaon
8	रोहा	24	1074.0	13	306.0	5	86.0	0	0.0	0	0.0	97	3,993.0	Roha
9	पोलादपूर	25	832.8	13	191.0	11	234.0	0	0.0	1	7.0	107	3,425.0	Poladpur
10	मुरुड	22	970.3	7	60.0	1	8.5	0	0.0	1	25.0	75	3,135.3	Murad
11	श्रीवर्ध-ा	20	940.9	8	63.9	3	84.6	0	0.0	1	11.2	86	2,821.0	Shrivardhan
12	म्हसाळा	22	1000.4	10	108.5	5	94.4	0	0.0	1	19.2	96	3,727.8	Mhasala
13	उ-र्जत	25	964.6	14	213.5	6	76.2	0	0.0	0	0.0	93	3,554.0	Karjat
14	सुधाजड (पाली)	25	1178.0	17	314.0	10	152.0	0	0.0	1	19.0	104	3,667.0	Sudhagad (Pali)
15	तळा	27	1284.0	14	360.0	4	84.0	0	0.0	1	7.0	96	3,145.0	Tala
V	रत्नाजिरी (जिल्हा)													Rantagiri (Dist.)
1	रत्नाजिरी (टी)	19	777.8	8	91.2	8	155.4	0	0.0	0	0.0	90	3,235.7	Rantagiri (T)
2	मंडजजड	23	968.0	14	299.0	6	62.0	0	0.0	1	29.8	98	3,897.7	Mandangad
3	दापोली	24	1308.1	6	76.4	4	103.8	0	0.0	1	31.2	95	4,674.3	Dapoli
4	जेड	23	1152.0	14	264.0	9	252.0	0	0.0	1	8.0	103	4,165.0	Khed
5	चिपळूज	20	1137.0	16	241.0	10	322.0	0	0.0	0	0.0	106	4,069.0	Chiplun
6	जुहाजर	20	1136.0	9	119.0	8	143.0	1	14.0	0	0.0	84	3,599.0	Guhagar
7	राजापूर	21	676.0	14	135.5	10	155.5	0	0.0	0	0.0	104	3,326.0	Rajapur
8	लांजा	18	767.0	7	119.0	12	223.0	1	5.1	0	0.0	90	2,787.7	Lanja
9	सजमेश्वर	20	1011.0	15	232.0	13	387.0	0	0.0	0	0.0	102	3,596.0	Sangmeshwar
VI	सिंधुदुर्ग (जिल्हा)													Sindhudurg (Dist.)
1	देवजड	17	638.0	9	104.0	5	148.0	1	21.0	0	0.0	81	3,220.0	Deogad
2	उ-ज-वली	21	765.0	12	107.0	10	131.0	0	0.0	0	0.0	98	3,167.0	Kankavali
3	मालवज	20	683.0	9	160.0	6	64.0	0	0.0	0	0.0	88	3,549.4	Malvan
4	वेजुंर्ला	20	665.0	10	179.6	8	125.0	0	0.0	0	0.0	98	3,816.3	Vengurla
5	सावंतवाडी	21	915.0	14	241.0	10	105.0	0	0.0	0	0.0	109	4,187.8	Savantwadi
6	कुडाल	20	594.0	8	146.0	9	77.0	0	0.0	0	0.0	99	3,066.4	Kudal
7	वैभववाडी	22	824.4	17	202.9	14	465.7	1	18.0	0	0.0	116	3,623.2	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग	20	869.5	16	331.0	12	208.0	0	0.0	0	0.0	119	4,542.4	Dodamarg

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
VII	-नाशिक (जिल्हा)													Nashik (Distt.)
1	-नाशिक	11	162.5	2	14.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	35	585.0	Nashik
2	निफाड	12	166.0	5	36.0	3	51.0	0	0.0	0	0.0	38	490.0	Niphad
3	येवला	10	151.0	5	123.0	1	19.0	0	0.0	0	0.0	30	500.0	Yeola
4	चांदवड	6	270.0	1	12.0	1	4.0	0	0.0	1	7.0	19	440.0	Chandwad
5	मालेजाव	7	143.8	2	51.6	3	35.9	0	0.0	0	0.0	31	458.9	Malegaon
6	दिडोरी	10	115.0	6	66.0	6	121.0	0	0.0	0	0.0	42	654.0	Dindori
7	सुरजजा	19	232.0	11	120.0	3	27.0	0	0.0	0	0.0	63	1,111.0	Surgana
8	जळवज	6	114.0	4	36.0	1	11.0	0	0.0	0	0.0	28	412.0	Kalwan
9	देवळा	5	137.0	5	78.0	2	22.0	0	0.0	1	4.0	25	424.0	Devla
10	इगतपुरी	23	536.0	16	184.0	5	106.0	0	0.0	1	11.0	94	2,225.0	Igatpuri
11	सिन्नर	9	111.0	5	70.5	2	62.8	0	0.0	0	0.0	34	593.0	Sinner
12	पेठ	24	296.0	13	132.0	5	50.0	0	0.0	0	0.0	76	1,263.0	Peth
13	बाजलाज	3	140.0	4	33.0	2	16.0	0	0.0	1	6.0	21	376.0	Baglan
14	त्रिंबके श्वर	18	288.0	12	185.0	5	75.0	0	0.0	0	0.0	70	1,478.0	Trimbakeshwar
15	-नांदगाव	9	394.0	2	19.0	1	14.0	0	0.0	0	0.0	27	752.2	Nandgaon
VIII	धुळे (जिल्हा)													Dhule (Distt.)
1	धुळे	3	29.0	2	30.0	0	1.0	0	0.0	0	0.0	22	308.0	Dhule
2	साक्री	4	47.0	4	58.0	1	5.0	0	0.0	1	4.0	26	426.0	Sakri
3	शिरपुर	4	41.0	1	3.0	1	15.0	0	0.0	0	0.0	21	470.0	Shirpur
4	शिंदजेडा	2	35.0	3	27.0	0	0.0	0	0.0	0	1.0	21	417.0	Shindkheda
IX	-नांदुरबार (जिल्हा)													Nandurbar (Distt.)
1	-नांदुरबार	10	113.0	5	31.0	1	20.0	0	0.0	1	5.0	34	685.0	Nandurbar
2	-नावापुर	8	73.0	4	38.0	2	34.0	0	0.0	0	0.0	28	630.0	Navapur
3	तळोदा	9	83.0	5	43.0	1	8.0	1	3.0	0	0.0	33	489.0	Talodo
4	शाहादा	9	97.1	2	15.3	1	4.0	0	0.0	0	0.0	30	482.7	Shahada
5	अक्कलकुवा	9	111.0	6	48.0	1	6.0	0	0.0	0	0.0	33	649.0	Akkalkuwa
6	अक्रानि	4	34.0	3	65.0	2	39.0	0	0.0	1	5.0	29	420.0	Akrani
X	जळगाव (जिल्हा)													Jalgaon (Distt.)
1	जळगाव	8	82.4	3	16.4	0	0.0	0	0.0	2	25.2	35	963.8	Jalgaon
2	चालिसगाव	7	158.0	4	36.0	0	0.0	0	0.0	1	3.0	31	571.0	Chalisgaon

3	पाचोरा	4	63.0	1	7.0	1	3.0	0	0.0	2	22.0	27	552.0	Pachora
4	भडजाव	8	113.0	3	15.0	0	3.0	0	0.0	0	0.0	34	647.0	Bhadgaon
5	चोपडा	2	34.0	2	12.0	0	0.0	0	0.0	1	3.0	22	585.0	Chopada
6	अमळ-नेर	2	31.0	1	7.0	0	0.0	0	0.0	0	2.0	25	583.2	Amalner
7	पारोळा	6	60.0	1	14.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	29	659.4	Parola
8	जाम-नेर	9	39.0	4	63.0	1	8.0	0	0.0	0	0.0	38	840.0	Jamner
9	भुसावळ	5	81.4	3	17.4	0	0.0	1	4.0	0	0.0	33	808.5	Bhusawal
10	मुक्ताई-जजर	8	74.6	0	3.0	1	14.0	0	0.0	1	12.0	30	577.6	Muktainagar
11	यावल	6	55.0	1	10.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	26	678.0	Yawal
12	रावेर	10	136.0	0	0.0	2	25.0	0	0.0	2	21.0	34	471.0	Raver
13	एरंडोल	3	35.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	10.0	27	703.0	Erandol
14	धर-जजांव	6	74.0	4	22.0	1	3.0	0	0.0	0	0.0	31	835.0	Dharangaon
15	बोधवड	4	54.2	2	11.1	1	4.2	0	0.0	2	52.0	30	669.1	Bodhavad
XI	अहमद-जजर (जिल्हा)													Ahmednagar (Distt.)
1	अहमद-जजर	8	185.0	5	38.0	5	75.0	0	0.0	0	0.0	38	724.0	Ahmednagar
2	पार-नेर	8	170.0	3	50.0	2	63.0	0	0.0	0	0.0	27	581.0	Paner
3	श्रीजोदा	9	158.0	4	38.0	3	30.0	0	0.0	0	0.0	31	437.0	Shrigoda
4	ऊर्जत	12	175.0	4	69.0	3	87.0	0	0.0	0	0.0	34	509.0	Karjat
5	जामजेड	11	258.0	2	41.0	2	19.0	0	0.0	0	0.0	35	697.0	Jamkhed
6	शेवजाव	9	246.0	4	62.0	2	22.0	0	0.0	0	0.0	27	555.0	Shevgaon
7	पाथर्डी	9	205.0	3	30.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	28	474.0	Pathardi
8	नेवासा	10	235.0	3	37.0	4	40.0	0	0.0	0	0.0	28	567.0	Nevasa
9	राहुरी	8	197.6	5	48.8	4	47.2	0	0.0	0	0.0	32	531.9	Rahuri
10	संजम-नेर	8	122.0	6	106.0	3	66.0	0	0.0	0	0.0	35	661.0	Sangamner
11	अकोला	6	120.5	3	33.0	3	43.0	0	0.0	0	0.0	23	488.5	Akola
12	कोपरजाव	3	72.0	7	123.0	3	60.0	0	0.0	4	76.0	43	715.2	Kopargaon
13	श्रीरामपूर	8	168.0	4	53.0	3	161.0	0	0.0	1	3.0	33	592.0	Shrirampur
14	राहाता	9	185.0	5	56.0	3	24.0	0	0.0	1	3.0	29	552.0	Mirajgaon
XII	पुजे (जिल्हा)													Pune (Distt.)
1	हवेली	8	64.4	3	66.7	3	32.9	0	0.0	0	0.0	33	379.0	Haveli
2	जेड	6	83.1	7	125.4	5	79.0	0	0.0	0	0.0	39	588.4	Khed
3	जुन्नर	9	104.9	7	124.4	3	51.6	0	0.0	0	0.0	37	513.7	Junner
4	भोर	13	125.0	8	91.0	7	206.0	0	2.0	0	0.0	59	882.0	Bhor
5	शिरूर	6	124.0	3	34.0	5	58.0	0	0.0	0	0.0	28	448.0	Shirur
6	बारामती	7	98.0	3	115.0	3	39.0	0	0.0	0	0.0	27	487.0	Baramati

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
7	मुळशी	19	217.0	11	143.0	5	58.0	1	25.0	0	0.0	64	960.0	Mulshi
8	इंदापूर	14	212.8	7	43.6	4	25.6	0	0.0	0	0.0	40	554.7	Indapur
9	दौंड	9	97.0	4	54.0	4	88.0	2	8.0	0	0.0	28	385.0	Dound
10	मावळ	16	145.9	8	144.0	5	80.0	0	0.0	0	0.0	45	586.9	Maval
11	पुरंधर	5	37.0	5	56.0	4	50.0	0	0.0	0	0.0	27	296.0	Purndar
12	वेल्ले	21	351.0	14	206.0	7	71.0	0	0.0	0	0.0	80	1,517.0	Welhe
13	आंबेजाव (जी. जाव)	8	168.1	9	115.4	4	22.7	0	0.0	0	0.0	40	722.0	Ambegaon (G.gaon)
XIII	सातारा (जिल्हा)													Satara (Distt.)
1	सातारा	12	118.9	8	132.5	10	251.8	1	42.6	1	5.0	58	955.7	Satara
2	जोरेजाव	11	71	8	80.6	5	148.6	0	0.0	0	0.0	47	617.8	Koregaon
3	वाई	8	84.4	9	151.2	7	126.6	1	18.0	0	0.0	45	661.1	Wai
4	माज	5	114.0	4	56.0	4	53.0	1	4.0	0	0.0	21	293.0	Man
5	जवळी (मेढा)	14	169.8	9	124.6	5	93.6	0	0.0	0	0.0	56	920.2	Javli (Medha)
6	महाबळेश्वर	24	1214.0	20	414.0	7	106.4	1	18.9	1	7.4	113	4,339.2	Mahabaleshwar
7	पाटज	14	236.0	9	152.8	5	102.6	3	15.6	1	5.4	64	1,250.6	Patan
8	जराड	13	125.4	9	129.4	7	50.4	1	14.0	0	0.0	47	530.6	Karad
9	जटाव	8	92.0	5	62.0	5	50.0	2	26.0	0	0.0	34	412.0	Khatav
10	जंडाळा	5	49.0	6	119.4	8	140.4	0	0.0	0	0.0	32	437.8	Khandala
11	फलटज	5	53.3	5	100.6	4	39.4	0	1.0	0	0.0	30	376.9	Phaltan
XIV	सांजली (जिल्हा)													Sangli (Distt.)
1	मिरज	13	119.6	12	278.3	4	73.2	1	5.0	0	0.0	43	593.1	Miraj
2	जत	9	265.0	5	123.4	4	59.0	1	17.0	0	0.0	38	800.5	Jat
3	वाळवा	11	139.0	10	209.0	7	190.0	1	11.0	0	0.0	41	720.0	walva
4	जवठेमहाजंळ	5	111.8	9	227.2	4	55.5	1	19.0	0	0.0	42	757.0	KawatheMahankal
5	जा-गापूर	13	182.0	8	152.0	6	88.0	1	4.0	0	0.0	56	689.0	Khanapur
6	तासजाव	12	147.2	6	155.6	4	57.4	3	18.8	0	0.0	44	580.1	Tasgaon
7	शिराळा	15	179.0	10	144.0	7	128.0	0	0.0	0	0.0	52	845.0	Shirala
8	आटपाडी	4	40.0	7	68.0	4	35.0	0	0.0	0	0.0	32	368.5	Atpadi
9	पल्स	3	15.0	6	83.0	5	61.0	1	7.0	0	0.0	15	166.0	palus
XV	सोलापूर (जिल्हा)													Solapur (Distt.)
1	दजिज सोलापूर	17	262.8	5	87.7	3	54.0	0	0.0	0	0.0	42	624.2	S.&N.Solapur
2	बारशी	13	295.4	7	46.7	3	49.1	0	0.0	0	0.0	48	862.2	Barshi

3	अक्कलकोट	13	213.0	3	90.0	4	134.0	1	9.0	0	0.0	43	882.0	Akkalkot
4	मोहोळ	14	283.2	5	38.0	6	70.1	0	0.0	0	0.0	44	725.2	Mohol
5	माढा	11	261.4	6	70.4	5	52.6	0	0.0	0	0.0	44	746.4	Madha
6	करमाळा	13	279.2	5	108.2	4	132.0	0	0.0	0	0.0	41	1070.7	Karmala
7	पंढरपूर	11	155.2	3	70.4	4	30.2	1	3.1	0	0.0	35	567.5	Pandharpur
8	सांजोला	12	129.4	7	154.6	4	37.4	1	4.4	0	0.0	39	494.6	Sangola
9	माळशिरस	8	126.0	5	23.0	3	19.0	0	0.0	0	0.0	33	309.5	Malshiras
10	मंजलवेढा	12	97.9	2	71.5	7	86.4	0	0.4	0	0.0	30	387.2	Mangalwedha
XVI	कोल्हापूर (जिल्हा)													Kolhapur (Distt.)
1	हातज-जंजले	10	128.0	11	183.0	8	117.0	1	14.0	0	0.0	49	673.0	Hatkanangale
2	शिरोळ	13	131.0	11	252.0	7	64.0	1	3.0	0	0.0	50	681.0	Shirol
3	जज-बावडा	22	1549.0	17	323.0	10	447.0	2	14.0	0	0.0	114	5779.0	Gaganbavada
4	शाहूवाडी	17	423.0	12	192.0	8	72.4	1	11.2	0	0.0	72	1687.2	Shahuwadi
5	प-हाळा	20	321.0	16	240.0	12	160.0	2	29.0	0	0.0	83	1407.6	Panhala
6	काजल	11	120.4	10	194.9	10	143.4	1	17.1	0	0.0	59	818.9	Kagal
7	गडहिंग्लज	16	145.0	10	130.0	10	162.0	2	23.0	0	0.0	59	803.0	Gadhinglaj
8	राधा-जरी	20	714.0	15	281.7	4	43.6	1	22.0	0	0.0	90	2715.3	Radhanagari
9	आजरा	22	286.6	12	209.0	3	44.6	0	0.0	0	0.0	77	1498.0	Ajara
10	चांदगड	22	735.0	13	401.0	10	268.5	2	22.4	0	0.0	92	2971.4	Chandgad
11	करवीर	13	153.5	8	129.5	7	111.3	0	0.0	0	0.0	50	720.6	Karvir
12	बुधरगड	11	225.3	8	146.4	1	3.0	0	0.0	0	0.0	71	1400.3	Budhargad
XVII	औरंगाबाद (जिल्हा)													Aurangabad (Distt.)
1	औरंगाबाद	5	239.4	6	87.5	3	10	0	0.0	1	12.0	32	656.9	Aurangabad
2	खुलदाबाद	8	204.0	3	31.0	2	32.0	0	0.0	1	5.0	30	597.0	Khuldabad
3	वैजापूर	10	176.0	6	71.8	2	13.0	0	0.0	1	6.0	35	503.4	Vaijapur
4	सोयेगाव	6	65.0	4	24.0	0	2.0	0	0.0	1	7.0	25	540.0	Soygaon
5	फुलांबरी	6	105.2	3	22.8	1	41.2	0	0.0	0	2.0	21	426.4	Phulambri
6	सिल्लोड	6	59.0	1	20.5	0	3.2	0	0.0	1	9.0	27	384.6	Sillod
7	गंगापूर	10	253.8	5	50.3	4	39.3	0	0.0	1	8.3	39	730.8	Gangapur
8	कन्नड	10	229.0	3	41.8	1	6.0	0	0.0	0	0.0	34	606.0	Kannad
9	पैठण	7	309.2	3	37.4	2	15.4	0	0.0	1	3.0	26	629.0	Paithan
XVIII	जालना (जिल्हा)													Jalna (Distt.)
1	जालना	14	304.0	4	119.0	1	46.0	0	0.0	0	0.0	41	768.0	Jalna
2	जाफराबाद	10	148.6	4	71.4	0	0	0	0.0	0	0.0	31	471.4	Jaffarabad
3	भोज-रदाना	7	85.5	4	31.0	1	4.0	0	0.0	0	0.0	28	554.0	Bhokardan

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
4	अंबड	15	350.4	5	63	2	33.0	0	0.0	0	0.0	37	794.8	Ambad
5	परतूर	15	366.0	3	18.0	2	6.0	0	0.0	0	0.0	43	885.0	Partur
6	बद-गापूर	15	264.7	4	59.4	2	26.6	0	0.0	0	0.0	43	689.4	Badnapur
7	ध-सावजी	11	384.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	28	650.0	Dhansavangi
8	मंठा	11	243.0	4	110.0	3	30.0	0	0.0	0	0.0	40	800.0	Mantha
XIX	परभजी (जिल्हा)													Parbhani (Distt.)
1	परभजी	11	578.7	1	9.0	2	15.4	0	0.0	0	0.0	39	1,090.9	Parbhani
2	सेलू	13	326.4	5	57.4	1	3.2	0	0.0	0	0.0	42	757.0	Selu
3	जिंतूर	13	226.0	4	93.0	2	16.0	0	0.0	0	0.0	39	752.2	Jintur
4	जंजाजेड	17	479.8	3	48.4	3	40.8	0	0.0	0	0.0	43	1,010.8	Gangakhed
5	पूरुजा	14	465.2	2	41.0	0	2.2	0	0.0	0	0.0	43	952.4	Purna
6	पाथरी	16	597.4	6	113.4	3	20.2	0	0.0	0	0.0	47	1,253.2	Pathri
XX	हिंजोली (जिल्हा)													Hingoli (Distt.)
1	हिंजोली	13	241.0	6	38.0	3	38.0	0	0.0	0	0.0	48	855.7	Hingoli
2	कळम-नुरी	11	213.2	13	54.0	3	33.7	0	0.0	0	0.0	42	681.2	Kalamnuri
3	बसमत	14	435.0	3	32.1	0	0.0	0	0.0	1	18.0	39	916.1	Basmat
4	औढा -गाज-गाथ	13	356.7	12	219.3	1	10.5	0	0.0	0	0.0	55	1,069.1	Auodha nagnath
5	से-गांवां	9	247.4	1	11.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	31	745.2	Sengaon
XXI	बीड (जिल्हा)													Beed (Distt.)
1	परळी	13	347.7	4	88.5	4	36.7	0	0.0	0	0.0	43	765.0	Parli
2	बीड	15	388.6	3	80.6	2	22.8	0	0.0	0	0.0	39	981.2	Beed
3	धारुर	14	519.0	3	36.0	0	0	0	0.0	0	0.0	35	997.0	Dharur
4	अंबेजोर्जाई	13	414.7	6	32.6	1	22.0	0	0.0	0	0.0	38	858.8	Abejogai
5	जेवराई	15	533.0	1	8.0	3	35.0	0	0.0	0	0.0	38	815.6	Gevarai
6	पाटोदा	12	278.0	2	49.0	2	33.0	1	15.0	0	0.0	42	805.1	Patoda
7	माजलगाव	7	193.4	2	42.0	3	37.2	0	0.0	0	0.0	29	559.6	Majalgaon
8	वाडवा-नी	10	385.0	4	48.0	3	16.9	0	0.0	0	0.0	21	659.0	Wadawani
9	आष्टी	10	582.6	6	125.8	4	63.2	0	0.0	0	0.0	40	1,371.7	Ashti
10	के-ज	16	393.8	3	34.0	2	40.2	0	0.0	0	0.0	41	898.1	Kej
11	शिरुर-कासार	10	269.0	4	35.2	0	1.8	0	0.0	0	0.0	30	671.0	Shirur Kasar

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
XXV	बुलढाजा (जिल्हा)													Buldhana (Distt.)
1	जळजाव- जामोद	8	105.4	2	38.0	8	225	0	0.0	0	0.0	30	576.0	Jalgaon Jamod
2	संजामपुर	6	110.0	2	15.5	6	209.0	0	0.0	0	0.0	28	549.5	Sangrampur
3	चिजली	13	168.6	4	42.5	3	195.5	0	0.0	0	0.0	32	741.8	Chikhali
4	शेजांव	9	200.3	5	76.8	9	240.9	0	0.0	0	0.0	40	736.7	Shegaon
5	बुलढाजा	14	270.4	2	53.2	6	218.2	0	0.0	0	0.0	41	747.6	Buldhana
6	देऊळजाव राजा	9	245.4	2	16.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	33	747.6	Deulgaon Raja
7	मेहजर	13	267.0	4	91.0	6	261.0	0	0.0	0	0.0	50	1,099.6	Mehkar
8	सींदजेड राजा	6	184.8	5	431.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	46	1,287.2	Sindhkhed Raja
9	लोजार	14	408.0	6	126.0	7	245.5	0	0.0	0	0.0	49	1,174.0	Lonar
10	जामजाव	10	141	3	84.4	9	211.6	0	0.0	0	0.0	39	714.8	Khamgaon
11	मलजापूर	7	78.0	3	82.0	6	157.0	0	0.0	0	0.0	33	597.0	Malkapur
12	मोताळा	4	50.0	7	253.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	39	675.0	Motala
13	-गांदुरा	8	140.0	2	17.0	6	260.0	0	0.0	0	0.0	34	673.0	Nandura
XXVI	अकोला (जिल्हा)													Akola (Distt.)
1	अकोला	10	106.5	4	53.9	6	117.3	0	0.0	0	0.0	37	533.7	Akola
2	बारशी टाजली	13	191.0	4	26.0	6	199.0	0	0.0	0	0.0	40	742.2	Barshi Takali
3	आजोट	10	106.5	4	53.9	6	117.3	0	0.0	0	0.0	37	533.7	Akot
4	बाळापूर	3	59.0	5	203.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	40	877.1	Balapur
5	तेल्हारा	13	133.4	0	0.0	8	168.7	0	0.0	0	0.0	36	547.0	Telhara
6	पातूर	15	263.0	1	76.0	4	138.0	0	0.0	0	0.0	35	862.0	Patur
7	मुर्तिजापूर	7	157.0	11	136.0	4	31.0	1	5.0	0	0.0	35	578.0	Murtijapur
XXVII	वाशीम (जिल्हा)													Washim (Distt.)
1	वाशीम	11	189.6	5	95.3	2	40.4	0	0.0	0	0.0	43	810.6	Washim
2	मंजरुळपीर	10	157.0	2	132.0	1	5.0	0	0.0	0	0.0	38	895.0	Mangrulpir
3	मालेजाव	9	162.0	3	123.0	2	8.0	0	0.0	0	0.0	37	908.0	Malegaon
4	मा-गोरा	9	143.0	3	70.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	39	848.0	Manora
5	जारंजा	9	140	3	90.0	2	59.5	0	0.0	5	43.0	41	927.5	Karanja
6	रिसोड	12	212.0	4	71.6	2	39.6	0	0.0	0	0.0	38	714.2	Risod
XXVIII	अमरावती (जिल्हा)													Amravati (Distt.)
1	अमरावती	12	200.6	4	57.6	1	11.6	0	0.0	1	14.0	42	916.0	Amravati
2	मोर्शी	8	100.0	2	20.0	1	15.0	0	0.0	0	0.0	34	458.0	Morshi

3	चांदूर बाजार	6	85.5	2	13.6	1	6.4	0	0.0	0	0.0	28	480.8	Chandur Bazar
4	वरुड	8	146.0	1	4.6	1	6.2	0	0.0	0	0.0	32	512.8	Warud
5	अचलपूर	7	107.0	3	15.0	1	6.0	0	0.0	0	0.0	27	522.0	Achalapur
6	दर्यापूर	9	119.0	5	61.2	2	26.1	0	0.0	0	0.0	35	688.9	Daryapur
7	अंज-ाजाव सुर्जी	8	115.6	2	6.8	1	11.6	0	0.0	1	30.0	28	384.0	Anjangaon Surji
8	चांदूर रेल्वे	8	104.9	3	29.4	2	39.4	0	0.0	0	0.0	39	774.8	Chandur Rly.
9	चिजलदरा	15	184.8	9	62.2	2	27.1	0	0.0	0	0.0	50	937.6	Chikhaldara
10	तिवसा	7	91.0	1	6.0	1	9.0	0	0.0	0	0.0	35	449.5	Tiwasa
11	धामजजांव रेल्वे	12	168.1	1	5.8	1	2.5	0	0.0	1	19.5	42	724.6	Dhamangaon Rly.
12	धारजी	6	97.6	2	32.0	1	8.6	0	0.0	0	0.0	29	478.7	Dharni
13	भातजु ली	9	139.2	3	30.1	1	18.7	0	0.0	0	0.0	35	587.2	Bhatkuli
14	-ांदजाव जांदेश्वर	10	89.6	3	28.0	2	27.6	0	0.0	0	0.0	40	707.8	Nandgaon Khandeshwar
XXIX	यवतमाळ (जिल्हा)													Yavatmal (Distt.)
1	यवतमाळ	10	166.0	2	49.8	1	12.0	0	0.0	0	0.0	44	1,009.7	Yavatmal
2	बाभुळजाव	11	172.0	2	27.0	1	32.0	0	0.0	0	0.0	41	705.0	Babhulgaon
3	दारव्हा	12	199.0	3	87.0	2	20.0	0	0.0	0	0.0	47	990.0	Dharwaha
4	दिग्रस	10	123.0	4	37.0	2	25.0	0	0.0	0	0.0	40	841.9	Digras
5	आर्जी	9	113.0	0	0.0	1	7.0	0	0.0	0	0.0	28	418.0	Arni
6	नेर	5	66.0	1	33.0	1	6.0	0	0.0	0	0.0	25	417.2	Ner
7	उमरजेड	12	138.1	2	10.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	35	454.4	Umerkhed
8	मोहजाव	14	209.2	1	19.0	1	6.0	0	0.0	1	3.0	41	670.5	Mohgaon
9	वजी	14	321.0	2	26.0	1	34.0	0	0.0	0	0.0	43	923.0	Wani
10	मारेजाव	13	216.0	1	12.0	0	1.0	0	0.0	0	0.0	35	634.8	Moregaon
11	केलापूर	15	244.0	2	71.0	1	3.0	0	0.0	0	0.0	50	994.0	Kelapur
12	रालेजाव	12	257.0	1	16.0	1	9.0	0	0.0	0	0.0	40	1,165.0	Ralegaon
13	जळंब	12	157.0	2	19.0	1	10.0	0	0.0	0	0.0	42	889.0	Kalamb
14	पुसद	6	169.8	1	14.4	2	32.0	0	0.0	0	0.0	26	593.2	Pusad
15	घाटंजी	15	165.0	3	55.0	2	54.0	0	0.0	0	0.0	45	992.0	Ghatanji
16	झरीझामरी	13	162.0	0	4.0	1	7.0	0	0.0	0	0.0	43	408.0	Zeri-Zamari
XXX	वर्धा (जिल्हा)													Wardha (Distt.)
1	आष्टी	9	160.0	3	59.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	38	624.8	Ashti
2	कारंजा	11	170.6	4	86.1	2	62.8	0	0.0	0	0.0	47	903.3	Karanja
3	वर्धा	12	223.6	2	45.8	0	1.0	0	0.0	0	0.0	39	969.2	Wardha
4	समुद्रपूर	10	248.7	5	49.5	1	6.0	0	0.0	0	0.0	48	1,217.3	Samudrapur
5	हिंगणघाट	11	284.1	1	57.8	0	4.6	0	0.0	0	0.0	50	1,258.5	Hinganghat

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
6	देवळी	13	240.8	3	49.0	1	10.0	0	0.0	0	0.0	46	913.0	Deoli
7	आर्वी	11	211.0	3	39.6	1	4.7	0	0.0	0	0.0	44	724.0	Arvi
8	सेलू	11	208.0	2	17.0	1	14.0	0	0.0	0	0.0	47	1,023.5	Seloo
XXXI	-गाजपूर (जिल्हा)													Nagpur (Distt.)
1	-गाजपूर (ग्रामीज)	11	166.7	5	80.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	43	827.2	Nagpur (Rural)
2	-गाजपूर (शहर)	14	145.8	4	73.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	49	904.7	Nagpur city
3	जामठी	13	202.7	6	109.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	52	946.9	Kamtee
4	हिंजजा	13	219.6	3	44.0	1	9.0	0	0.0	0	0.0	50	817.0	Hingna
5	जाटोल	9	192.9	3	75.0	1	32.2	0	0.0	0	0.0	37	907.2	Katol
6	-नरजेड	8	117.6	2	46.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	30	558.5	Narkhed
7	सावनेर	9	156.2	3	23.4	0	1.2	0	0.0	0	0.0	42	813.4	Saoner
8	जळमेश्वर	8	153.7	5	96.2	2	11.9	0	0.0	0	0.0	45	902.8	Kalameshwar
9	रामटेज	10	220.6	6	47.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	42	808.1	Ramtek
10	पारशिव-नी	10	152.8	1	7.9	0	1.6	0	2.5	0	0.0	43	809.7	Parseoni
11	मौदा	15	281.2	3	21.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0	51	1,246.0	Mouda
12	भिवापूर	13	292.2	6	53.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	43	1,224.6	Bhiwapur
13	उमरेड	11	285.2	5	101.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	43	1,383.1	Umrer
14	कुही	12	260.0	7	88.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	48	1,318.7	Kuhi
XXXII	भंडारा (जिल्हा)													Bhandara (Distt.)
1	भंडारा	14	290.0	2	12.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,292.2	Bhandara
2	पौनी	12	363.7	4	46.8	0	0.0	0	0.0	0	0.0	48	1,868.7	Peoni
3	तुमसर	16	257.1	3	22.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	49	1,030.8	Tumsar
4	मोहाडी	14	252.4	3	42.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	48	1,225.5	Mohadi
5	साजोली	11	326.2	2	39.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,544.8	Sakoli
6	लाज-नदूर	15	371.0	4	46.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	53	1,626.8	Lakhandur
7	लाज-नी	14	228.5	5	85.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	45	1,207.1	Lakhani
XXXIII	जोंदिया (जिल्हा)													Gondia (Distt.)
1	जोंदिया	16	330.1	3	25.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	51	1,123.7	Gondia
2	जोरेजाव	15	374.0	2	38.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	48	1,230.8	Goregaon
3	तिरोडा	13	319.4	2	57.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	41	1,014.4	Tiroda
4	अर्जुनी मोरजांव	14	306.8	5	107.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	52	1,609.7	Arguni Morgaon
5	देवरी	14	198.8	5	57.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	50	1,006.7	Deori

6	सडज अर्जू-गी	10	317.5	1	12.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,140.2	Sadak Arguni
7	आमजांव	16	320.8	5	73.8	0	2.2	0	0.0	0	0.0	55	1,178.0	Amgaon
8	सालेज सा	14	353.9	5	48.4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	54	1,032.6	Salekasa
XXXIV	चंद्रपूर (जिल्हा)													Chandrapur (Distt.)
1	चंद्रपूर	15	296.2	16	20.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	58	1,281.1	Chandrapur
2	मूल	14	284.8	4	34.6	4	22.2	0	0.0	0	0.0	62	1,444.1	Mul
3	जोंडपिंपरी	14	363.4	4	72.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	52	1,172.0	Gond-pimpri
4	वरोरा	12	331.2	5	50.2	1	10.2	0	0.0	0	0.0	51	1,120.7	Warora
5	भद्रावती	3	331.6	3	44.6	1	5.8	0	0.0	0	0.0	42	1,305.2	Bhadravati
6	चिमूर	12	314.2	0	2.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	36	901.4	Chimur
7	-गाजभिड	10	225.0	1	7.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	45	1,361.0	Nagbhid
8	ब्रम्हपुरी	14	232.7	5	87.8	0	0.0	0	0.0	0	0.0	59	1,434.2	Brahmapuri
9	सावली	15	373.0	2	57.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	52	1,586.0	Savli
10	सिंदेवाही	16	357.6	5	54.4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	58	1,647.3	Sindewahi
11	राजुरा	14	385.0	2	24.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,251.6	Rajura
XXXV	जडचिरोली (जिल्हा)													Gadchiroli (Distt.)
1	जडचिरोली	13	293.0	3	100.4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	53	1,500.4	Gadchiroli
2	आरमोरी	15	271.6	5	30.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	64	1,775.0	Armorli
3	भामराजड	20	481.0	10	137.3	2	31.9	0	0.0	0	0.0	59	1,171.0	Bhamragad
4	धा-गोरा	14	379.6	5	76.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	51	1,603.4	Dhanora
5	चामोर्शी	16	557.0	4	51.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,243.9	Chamorshi
6	डुरजेडा	13	229.1	4	95.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	55	1,751.2	Kurkheda
7	अहेरी	14	363.0	7	129.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	52	1,334.3	Aheri
8	इटापल्ली	19	477.6	8	91.6	1	25.0	0	0.0	0	0.0	61	1,529.4	Etapalli
9	सिरोंचा	20	976.2	4	34.2	4	33.6	0	0.0	0	0.0	59	1,787.7	Sironcha
10	देसाईजंज	15	344.4	4	29.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	54	1,532.2	Desaiganj
11	कोरची	13	228.0	6	109.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	50	934.8	Korchi
12	मुलचेरा	17	485.2	7	130.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,377.8	Mulchera

टीप - (१) स्तंभ (२९) मधील आकडे हे प्रत्येक केंद्राचे सरासरी किंवा सर्वसाधारण पावसाचे आहेत/ The figures shown in coloumn (29) are average of normal rainfall at each centre
(२) N. A. माहिती उपलब्ध नाही/ information is not available

आधार - कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source —Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्का क्रमांक/Table No. 2.5

पावसाची कक्षा व कालावधी

Spread and Range of Rainfall
(2001)

(मि.मी.मध्ये/ in m. m.)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पावसाचा कालावधी/Spread of Rainfall		पावसाची कक्षा/Range of rainfall		District (2)
		पाऊस सुरु होण्याचा दिनांक/Date of on set of monsoon	पाऊस बंद होण्याचा दिनांक/ Date of closure of monsoon	वर्षातील कमाल पाऊस Maximum (Total) rainfall in a year	वर्षातील किमान पाऊस Minimum (Total) rainfall in a year	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	7th June 2001 ७ जून २००१	15th October 2001 १५ ऑक्टोबर २००१	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबईउप-नगर			N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाजे			3,263.0	1,740.5	Thane
4	रायजड			3,029.4	898.1	Raigad
5	रत्नाजिरी			3,464.6	1875	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग			3,238.6	1,787.0	Sindhudurg
7	नाशिक			2,922.0	341.0	Nashik
8	धुळे			607.0	377.0	Dhule
9	नांदुरबार			1,134.0	537.5	Nandurbar
10	जळगाव			861.0	508.6	Jalgaon
11	अहमदनगर			892.9	385.0	Ahmednagar
12	पुणे			2,057.0	423.7	Pune
13	सातारा			4,339.2	338.0	Satara
14	सांगली			845.0	269.2	Sangli
15	सोलापूर			693.9	353.1	Solapur
16	कोल्हापूर			5,004.0	510.9	Kolhapur
17	औरंगाबाद			1,192.0	537.2	Aurangabad
18	जालना			1,015.0	607.0	Jalna
19	परभणी			1,226.7	874.0	Parbhani
20	हिंगोली			1,403.3	1,121.9	Hingoli
21	बीड			802.2	542.6	Beed
22	नांदेड			1,263.4	693.0	Nanded
23	उस्मानाबाद			700.5	469.0	Osmanabad
24	लातूर			1,107.4	537.1	Latur
25	बुलढाजा			1,287.2	549.5	Buldhana
26	अकोला			877.1	533.7	Akola
27	वाशिम			1,675.7	882.8	Washim
28	अमरावती			1,161.1	418.3	Amravati
29	यवतमाळ			1,226.0	440.3	Yavatmal
30	वर्धा			1,124.8	741.0	Wardha
31	नागपूर			1,692.4	677.9	Nagpur
32	भंडारा			1,619.0	1,243.1	Bhandara
33	गोंदिया			1,511.8	810.3	Gondiya
34	चंद्रपूर			1,493.6	586.3	Chandrapur
35	गडचिरोली			2,273.1	929.3	Gadchiroli

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune

३. जीवनविषयक सांख्यिकी

३.१ महाराष्ट्र राज्यातील जन्म दर, मृत्यु दर, बालमृत्यु दर, प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या वगैरे माहिती या विभागातील तक्त्यांत दिली आहे.

३.२ या विभागात दिलेल्या माहितीसाठी खालीलप्रमाणे व्याख्यांचा वापर करण्यात आला होता.

$$(१) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे जन्म दर} = \frac{\text{ज}}{\text{न}} \times १०००$$

$$(२) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे मृत्यु दर} = \frac{\text{म}}{\text{न}} \times १०००$$

ज्यांत ज = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या जिवंत जन्मांची संख्या

म = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या मृत्यूंची संख्या

न = त्याच क्षेत्राची संदर्भ वर्षाची वर्षामध्ये अंदाजित लोकसंख्या

$$\text{बाल मृत्यु दर} = \frac{\text{दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील एक वर्षाखालील बालकांच्या मृत्यूंची संख्या}}{\text{त्याच क्षेत्रातील लोकसंख्येत जिवंत जन्मलेल्या बालकांची संख्या}} \times १०००$$

बाल मृत्यु दर हा सामाजिक आरोग्याचा एक उत्तम निर्देशक आहे.

३.३ जीवनविषयक आकडेवारी ग्रामीण विभागात महसूल खात्याकडून गोळा करण्यात येते, तर नागरी भागात ते महानगरपालिका व नगरपालिकांचे सांविधिक कार्य आहे.

3. VITAL STATISTICS

3.1 The tables in this section give data on birth rate, death rate, infant mortality rate, number of deaths according to principal causes in Maharashtra.

3.2 While presenting tables in this section the following definitions were adopted :—

$$1. \text{ Birth rate per thousand estimated population} = \frac{\text{B}}{\text{N}} \times 1000$$

$$2. \text{ Death rate per thousand estimated population} = \frac{\text{D}}{\text{N}} \times 1000$$

Where, B = No. of live births which occurred among the population of the given geographical area during the year under reference

D = No. of deaths which occurred among the population of given geographical area during the year under reference and

N=estimated mid-year population.

$$3. \text{ Infant Mortality rate} = \frac{\text{No. of deaths under one year of age which occurred in the given geographical Area}}{\text{No. of live births which occurred among the population in the same geographical area}} \times 1000$$

Infant mortality rate is a good indicator of social health

3.3 The data on vital statistics was collected through revenue agency in rural area and for urban area, it is a statutory function of Municipalities and Municipal Corporations.

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 3.1

नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्म समयी स्त्री-पुरुष प्रमाण No. of Registered Births Classified by Sex and Sex Ratio at Births (2008)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	नोंदणी झालेल्या एकूण जन्मांची संख्या Total No. of Registered Births (3)	नोंदणी झालेले जन्म/Registered Births						जन्मासमयी स्त्री/पुरुष प्रमाण Sex Ratio at Birth (शंभर स्त्रियांमगे पुरुषांची संख्या) (Male per 100 females)			District (2)
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			ग्रामीण Rural (10)	नागरी Urban (11)	एकूण Total (12)	
(1)	(2)	(3)	पुरुष Males (4)	स्त्री Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्री Females (8)	एकूण Total (9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	मुंबई	N.A.	--	--	--	95270	87489	182759	0	918	918	Mumbai
2	मुंबईउप-ज्जर	N.A.										Mumbai Suburban
3	ठाजे	N.A.	22568	21253	43821	60811	55358	116169	942	910	919	Thane
4	रायजड	N.A.	11846	10635	22481	9391	8454	17845	898	900	899	Raigad
5	रत्नाजिरी	N.A.	7274	6706	13980	5890	5489	11379	922	932	926	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ज	N.A.	3500	3458	6958	3242	2888	6130	988	891	941	Sindhudurg
7	-नाशिज	N.A.	24985	22578	47563	30404	26962	57366	904	887	894	Nashik
8	धुळे	N.A.	11909	10273	22182	10762	8722	19484	863	810	838	Dhule
9	-दुरबार	N.A.	12768	10629	23397	4506	3902	8408	832	866	841	Nandurbar
10	जळजाव	N.A.	18584	15960	34544	27426	21969	49395	859	801	824	Jalgaon
11	अहमद-ज्जर	N.A.	35469	29858	65327	20498	18077	38575	842	882	856	Ahmednagar
12	पुजे	N.A.	22892	19719	42611	51727	44971	96698	861	869	867	Pune
13	सातारा	N.A.	15014	13428	28442	9716	9349	19065	894	962	921	Satara
14	सांजली	N.A.	15187	12816	28003	14272	11927	26199	844	836	840	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	25727	21248	46975	24489	22948	47437	826	937	880	Solapur
16	जोल्हापूर	N.A.	12108	9970	22078	20521	17112	37633	823	834	830	Kolhapur
17	औरंजाबाद	N.A.	17064	13812	30876	29007	24141	53148	809	832	824	Aurangabad
18	जाल-ा	N.A.	11713	10246	21959	8924	7421	16345	875	832	856	Jalna
19	परभजी	N.A.	4949	4400	9349	13231	11513	24744	889	870	875	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	6261	5311	11572	4049	3318	7367	848	819	837	Hingoli

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.1- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
21	बीड	N.A.	13730	10857	24587	15242	12660	27902	791	831	812	Beed
22	-ांदेड	N.A.	14800	12587	27387	16654	14375	31029	850	863	857	Nanded
23	उस्मा-ाबाद	N.A.	7660	6625	14285	7455	6572	14027	865	882	873	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	13267	10730	23997	15667	12739	28406	809	813	811	Latur
25	बुलढाजा	N.A.	16749	13386	30135	15857	14324	30181	799	903	850	Buldhana
26	अोला	N.A.	5761	5538	11299	14966	13022	27988	961	870	895	Akola
27	वाशिम	N.A.	4990	4274	9264	5623	4850	10473	857	863	860	Washim
28	अमरावती	N.A.	8575	8327	16902	16524	15814	32338	971	957	962	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	16020	11839	27859	13545	11945	25490	739	882	804	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	5500	5148	10648	5092	4767	9859	936	936	936	Wardha
31	-ाजपूर	N.A.	9824	8520	18344	30890	23396	54286	867	757	784	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	6393	5784	12177	4881	4521	9402	905	926	914	Bhandara
33	जोर्दिया	N.A.	8064	7378	15442	3776	3554	7330	915	941	923	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	10223	8881	19104	9762	8814	18576	869	903	885	Chandrapur
35	जडचिरोली	N.A.	7393	6634	14027	1251	1022	2273	897	817	886	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य -			428767	368808	797575	621321	544385	1165706	860	876	870	Maharashtra State

आधार :- आरोग्य सेवा संचाल-ालय, महाराष्ट्र शास-ा, पुजे

Source:- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 3.2

ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण
No. of Registered Deaths classified by Sex in Rural and Urban areas
(2009)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची एकूण संख्या Total No. of registered Deaths	नोंदणी झालेले मृत्यु/No. of Registered Deaths						District
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			
(1)	(2)	(3)	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	(2)
1	मुंबई	N.A.	0	0	0	53,655	36,378	90,033	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर								Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	7,784	6,659	14,443	19,105	13,371	32,476	Thane
4	रायगड	N.A.	6,836	4,740	11,576	1,758	1,098	2,856	Raigad
5	रत्नाजिरी	N.A.	6,228	5,179	11,407	1,178	698	1,876	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	3,409	3,383	6,792	650	468	1,118	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	7,349	6,131	13,480	8,334	6,981	15,315	Nashik
8	धुळे	N.A.	3,742	3,006	6,748	2,403	1,770	4,173	Dhule
9	नांदुरबार	N.A.	3,007	2,234	5,241	1,045	626	1,671	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	8,944	6,733	15,677	5,259	3,507	8,766	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	9,786	6,979	16,765	3,954	2,674	6,628	Ahmednagar
12	पुणे	N.A.	7,566	6,128	13,694	20,962	13,849	34,811	Pune
13	सातारा	N.A.	7,164	6,123	13,287	3,245	2,303	5,548	Satara
14	सांगली	N.A.	6,652	5,025	11,677	4,430	3,397	7,827	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	7,754	5,456	13,210	7,106	4,946	12,052	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	9,043	7,014	16,057	5,999	3,892	9,891	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	4,960	3,308	8,268	5,708	3,099	8,807	Aurangabad
18	जालना	N.A.	3,314	2,412	5,726	1,147	667	1,814	Jalna
19	परभणी	N.A.	2,393	1,977	4,370	2,048	1,231	3,279	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	2,021	1,302	3,323	637	336	973	Hingoli
21	बीड	N.A.	4,529	3,325	7,854	1,546	1,038	2,584	Beed
22	नांदेड	N.A.	5,236	3,845	9,081	2,759	1,652	4,411	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	3,412	2,582	5,994	1,154	818	1,972	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	4,058	3,021	7,079	1,684	1,399	3,083	Latur
25	बुलढाजा	N.A.	5,707	4,171	9,878	2,690	1,788	4,478	Buldhana
26	अकोला	N.A.	2,908	2,104	5,012	2,957	1,988	4,945	Akola
27	वाशिम	N.A.	2,176	1,459	3,635	1,006	446	1,452	Washim
28	अमरावती	N.A.	5,743	4,677	10,420	4,830	3,865	8,695	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	5,830	3,705	9,535	2,913	2,010	4,923	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	3,790	3,288	7,078	1,575	1,079	2,654	Wardha
31	नागपूर	N.A.	6,140	4,236	10,376	15,493	9,933	25,426	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	3,873	3,478	7,351	1,334	842	2,176	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	4,400	3,640	8,040	1,077	670	1,747	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	5,261	4,416	9,677	3,510	1,990	5,500	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	3,136	2,551	5,687	519	289	808	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	1,74,151	1,34,287	3,08,438	1,93,670	1,31,098	3,24,768	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासना, पुणे

Source: Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3

नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची प्रमुख कारणानुसार संख्या
Number Registered Deaths by Principal Causes
(2009)

अ.क्र. Sr.No.	प्रमुख कारणे (2)	मृत्यूंची संख्या No.of deaths (3)	Principal Causes (4)
1	पटजी	7	Cholera
2	देवी	0	Small pox
3	प्लेज	0	Plauge
4	ताप	533	Fever
5	आमांश व अतिसार	653	Dysentry & Diarrohea
6	श्वसनाचे रोज	22392	Respiratory diseases
7	दुजापत	18636	Injuries
8	इतर जारजे	170114	Other Causes
	सर्व जारजे	212335	All causes

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source— Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3.जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.4

नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या/Number of Registered Deaths by age and sex
(2009)

वयोगट Age Group (1)	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total		
	पुरुष Males (2)	स्त्री Females (3)	एकूण Total (4)	पुरुष Males (5)	स्त्री Females (6)	एकूण Total (7)	पुरुष Males (8)	स्त्री Females (9)	एकूण Total (10)
१ वर्षाजालील									
Below 1 year	12976	10574	23550
1 to 4 years	2357	2036	4393
5 to 14 years	4858	4131	8989
15 to 24 years	9624	6952	16576
25 to 34 years	17652	8819	26471
35 to 44 years	27697	10764	38461
45 to 54 years	35130	14188	49318
55 to 64 years	41868	20904	62772
65 to 69 years	28461	18488	46949
७० वर्षावरील	104697	90902	195599
above 70 years	104697	90902	195599
वय माहित -सलेले Age not Stated	82501	77627	160128
एकूण / Total	367821	265385	633206

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.5

बाल-मृत्यु दर व माताविषयक मृत्युचे दर/Infant Mortality Maternal Mortality Rates
(2009)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा District	बाल मृत्युचे दर / Infant mortality Rates			माताविषयक मृत्यु दर / Maternal mortality Rates			District
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	..	--	39.58	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर	..	--		--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	..	--	10.58	--	--	--	Thane
4	रायगड	..	--	5.07	--	--	--	Raigad
5	रत्नागिरी	..	--	5.50	--	--	--	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	..	--	11.17	--	--	--	Sindhudurg
7	नाशिक	..	--	17.51	--	--	--	Nashik
8	धुळे	..	--	10.14	--	--	--	Dhule
9	नांदुरबार	..	--	1.63	--	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	..	--	6.74	--	--	--	Jalgaon
11	अहमदनगर	..	--	4.72	--	--	--	Ahmednagar
12	पुणे	..	--	14.60	--	--	--	Pune
13	सातारा	..	--	7.00	--	--	--	Satara
14	सांगली	..	--	8.47	--	--	--	Sangli
15	सोलापूर	..	--	11.95	--	--	--	Solapur
16	कोल्हापूर	..	--	11.55	--	--	--	Kolhapur
17	औरंगाबाद	..	--	4.54	--	--	--	Aurangabad
18	जालना	..	--	9.56	--	--	--	Jalna
19	परभणी	..	--	5.48	--	--	--	Parbhani
20	हिंगोली	..	--	1.33	--	--	--	Hingoli
21	बीड	..	--	1.60	--	--	--	Beed
22	नांदेड	..	--	7.04	--	--	--	Nanded
23	उस्मानाबाद	..	--	5.62	--	--	--	Osmanabad
24	लातूर	..	--	4.29	--	--	--	Latur
25	बुलढाजा	..	--	8.34	--	--	--	Buldhana
26	अकोला	..	--	6.36	--	--	--	Akola
27	वाशिम	..	--	3.32	--	--	--	Washim
28	अमरावती	..	--	12.31	--	--	--	Amravati
29	यवतमाळ	..	--	6.63	--	--	--	Yavatmal
30	वर्धा	..	--	16.73	--	--	--	Wardha
31	नागपूर	..	--	12.65	--	--	--	Nagpur
32	भंडारा	..	--	13.16	--	--	--	Bhandara
33	गोंदिया	..	--	13.28	--	--	--	Gondia
34	चंद्रपूर	..	9	19	11.41	--	--	Chandrapur
35	गडचिरोली	..	22	1	17.42	--	--	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		10	20	11.92	--	--	--	Maharashtra State

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source —Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 3.6

महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक मृत्युचे महत्वाचे दर Important Vital Rates in respect of Maharashtra State (2009)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	जीवनविषयक महत्वाचे दर Important Vital Rates (3)	Item (2)
1	ज-मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाज	115	Sex Ratio at Birth
2	मृत्युसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाज	139	Sex Ratio at Death
3	जीव-विषयक निर्देशांक	312	Vital Index
4	प्रमुज जारजांमुळे झालेल्या मृत्युचे दर लाज लोड संज्येमाजे प्रमाज	--	Death rate per lakh population by principal causes
4.1	पटजी	--	Cholera
4.2	देवी	--	Small pox
4.3	प्लेज	--	Plague
4.4	ताप	--	Fevers
4.5	श्वस-नाचे रोज	--	Respiratory diseases
4.6	आमांश व अतिसार	--	Dysentery and diarrhoea
4.7	दुजापती	--	Injuries
4.8	इतर सर्व जारजे	--	All other causes

$$\text{टीप - (१) जन्मसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण} = \frac{\text{जिवंत जन्मलेले मुलगे}}{\text{जिवंत जन्मलेल्या मुली}} \times १००$$

$$\text{(२) मृत्युसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण} = \frac{\text{पुरुषांचे मृत्यू}}{\text{स्त्रियांचे मृत्यू}} \times १००$$

$$\text{(३) जीवनविषयक निर्देशांक} = \frac{\text{एकूण जिवंत जन्म}}{\text{एकूण मृत्यू}} \times १००$$

$$\text{Note.— (1) Sex Ratio at birth} = \frac{\text{Male live births}}{\text{Female live births}} \times 100$$

$$\text{(2) Sex Ratio at death} = \frac{\text{Male deaths}}{\text{Female deaths}} \times 100$$

$$\text{(3) Vital Index} = \frac{\text{Total live births}}{\text{Total deaths}} \times 100$$

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Directorate of Health services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.7

जन्म दर, मृत्यू दर व बाल-मृत्यू दर
Birth Rate, Death Rate and Infant Mortality Rate
(2009)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	जन्म दर Birth Rate			मृत्यू दर Death Rate			बाल-मृत्यू दर Infant Mortality Rates			District (2)
		ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)	ग्रामीण Rural (6)	नागरी Urban (7)	एकूण Total (8)	ग्रामीण Rural (9)	नागरी Urban (10)	एकूण Total (11)	
1	मुंबई	--	--	12.83	--	--	6.59	--	--	39.58	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर	--	--	12.83	--	--	6.59	--	--	39.58	Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	--	15.6	--	--	4.48	--	--	10.58	Thane
4	रायगड	--	--	16.92	--	--	5.87	--	--	5.07	Raigad
5	रत्नागिरी	--	--	15.2	--	--	7.53	--	--	5.5	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	15.16	--	--	9.11	--	--	11.17	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	18.5	--	--	5.0	--	--	17.51	Nashik
8	धुळे	--	--	22.95	--	--	5.9	--	--	10.1	Dhule
9	नांदुरबार	--	--	20.87	--	--	4.69	--	--	1.63	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	21.81	--	--	6.13	--	--	6.74	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	22.7	--	--	5.2	--	--	4.7	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	16.4	--	--	5.7	--	--	14.6	Pune
13	सातारा	--	--	14.63	--	--	6.3	--	--	7	Satara
14	सांगली	--	--	18.5	--	--	6.9	--	--	8.47	Sangli
15	सोलापूर	--	--	21.79	--	--	5.93	--	--	11.95	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	16.34	--	--	6.71	--	--	11.55	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	24.6	--	--	5.03	--	--	4.54	Aurangabad
18	जालना	--	--	20.89	--	--	4.3	--	--	9.56	Jalna
19	परभणी	--	--	22.79	--	--	4.55	--	--	5.48	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	17.88	--	--	3.94	--	--	1.33	Hingoli
21	बीड	--	--	22.09	--	--	4.4	--	--	1.6	Beed
22	नांदेड	--	--	18.97	--	--	4.16	--	--	7.04	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	18.34	--	--	4.95	--	--	5.62	Osmanabad
24	लातूर	--	--	22.2	--	--	5.47	--	--	6.36	Latur
25	बुलढाजा	--	--	21.66	--	--	5.86	--	--	8.34	Buldhana
26	अकोला	--	--	22.18	--	--	5.47	--	--	6.36	Akola
27	वाशिम	--	--	17.8	--	--	4.55	--	--	3.32	Washim
28	अमरावती	--	--	19.3	--	--	6.65	--	--	12.31	Amravati
29	यवतमाळ	--	--	19.9	--	--	5.37	--	--	6.63	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	14.63	--	--	7.26	--	--	16.73	Wardha
31	नाजपूर	--	--	16.61	--	--	7.69	--	--	12.65	Nagpur
32	भंडारा	--	--	18.29	--	--	7.99	--	--	13.16	Bhandara
33	गोंदिया	--	--	18.69	--	--	7.81	--	--	13.3	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	16.89	--	--	6.71	--	--	11.41	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	--	15.45	--	--	5.99	--	--	17.42	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		--	--	18.04	--	--	5.78	--	--	11.92	Maharashtra State

टीप - (१) जन्म व मृत्यूच्या नोंदी जेथून उपलब्ध झाल्या त्या खेडी व शहरांच्या वर्षाच्या मध्यावधी अंदाजित लोकसंख्येवर जन्म व मृत्यू दर आधारलेले आहेत.

(२) जन्म व मृत्यू दर एक हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे आहेत. बाल मृत्यू दर एक हजार जिवंत जन्मांमागे आहेत.

(३) न्यून नोंदणीमुळे जन्म व मृत्यू दर कमी आहेत.

Note-(1) The birth and death rates are based on the mid year estimated population of the village and towns from which the birth and death records were actually received.

(2) The birth and death rates are per 1,000 estimated population. Infant mortality rates are per 1,000 live births.

(3) The Rates are low due to under registration of births and deaths.

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8

प्रमुख कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या/No. of Deaths by Principal Causes
(2009)

Sr.No.	प्रमुख कारणे	मृत्यूंची संख्या No.of deaths	Principal Causes
(1)	(2)	(3)	(4)
1	विषमज्वर	105	Typhoid
2	जोवर	2	Measles
3	शीतज्वर	51	Influenza
4	इतर ताप	533	Other fevers
5	फुफुस दाह	6651	Pneumonia
6	जय	15228	Tuberculosis
7	डांज्या जोजला	1	Whooping-cough
8	हजवज	--	Gastro
9	पटजी	7	Cholera
10	आमांश	--	Dysentery
11	अतिसार	653	Diarrhoea
12	हृदय विजार	61467	Heart Attack (Diseases of Circulatory System)
13	घटसर्प	9	Diphtheria
14	पोलिओ	0	Polio
15	डुष्ठरोज	0	Leprosy
16	जर्ज रोज	10608	Cancer
17	ध-नुर्वात	38	Tetanus
18	जावीळ	--	Jaundice
19	आलर्ज	104	Rabies
20	आत्महत्या	962	Suicide
21	भाजजे	849	Accidental Burns
22	बुडजे	824	Drowning
23	अन्नामधील विषबाधेव्यतिरिक्त इतर विषबाधा	283	Accidental poisoning other than food poisoning
24	वाहतुजीचे अपघात	2430	Traffic Accidents
25	इतर वर्जीजरज -1 जे लेले अपघात	12879	Other Accidents elsewhere not classified
26	म-गुष्यवध	265	Homicide
27	सर्पदंश	144	Snake Bite
28	रा-गटी ज-गवरे	--	Wild beasts
29	सापाव्यतिरिक्त इतर विषारी प्राजी दंश	--	Other than snake bites
30	एजुज दुजापती	18636	Total injuries
31	मधुमेह	5801	Diabetes
32	रक्त जय	1807	Anaemia
33	मेंदूचा ज्वर	741	Maningitis
34	पजघात	--	Paralysis
35	दमा	2596	Asthama
36	पँथरीचे रोज	6737	Liver diseases
37	वार्धक्य	7676	Senility
38	जरोदरपजातील रोज	324	Complaints relating to pregnancy
39	अपरिपक्वता	4560	Pre-maturity
40	सर्व इतर जारजे	55046	All other causes
41	जारजे -1 सांजितलेले	12954	Causes not stated
	एजुज मृत्यू	212335	Total deaths

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source— Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

४. गृहनिर्माण :

४.१ या विभागात २००१ च्या जनगणनेनुसार घरबांधणी विषयी गोळा करण्यात आलेली माहिती देण्यात आली आहे.

४.२ “घर” म्हणजे वस्ती असलेले किंवा वस्ती नसलेले निवासगृह, दुकान, दुकान व निवासी (संमिश्र) उद्योगधंद्याचे ठिकाण व कार्यशाळा इत्यादीसाठी असलेले एखादे बांधकाम किंवा त्याचा भाग, ज्याला रस्त्यावरून, सार्वजनिक जिन्यावरून, शिवारातून किंवा मुख्य दरवाजातून प्रवेश करता येण्यासारखे प्रवेशद्वार आहे, असे ठिकाण अशी व्याख्या करण्यात आली. तक्ता क्रमांक ४.२ मध्ये घराच्या वापरानुसार जनगणना झालेल्या कुटुंबांचे वापरात असलेल्या खोल्यांचे संख्येनुसार वर्गीकरण दिले आहे. चार भिंती व डोक्यावर छप्पर असून प्रवेशद्वार आहे आणि ज्याचा आकार कमीतकमी ६ X ६ फुट असेल अशा जागेस “खोली” म्हणतात. बंद न केलेली छपरी, स्वयंपाकाची खोली, भांडार, गॅरेज, गुरांचा गोठा किंवा ज्या खोलीचा आकार ६ X ६ फूटांपेक्षा कमी आहे अशी जागा खोली म्हणून गणली जात नाही. कुटुंबातील व्यक्ती अशा प्रकारच्या कोणत्याही जागी राहत असल्यास ती नियमानुसार “खोलीत” राहते असे समजले जात नाही. “कुटुंब” म्हणजे एकाच घरात एकत्र राहणा-या आणि त्याच ठिकाणी शिजवलेले भोजन घेणा-या व्यक्तींचा समूह, कुटुंबातील कोणत्याही व्यक्तीस कामकाजाच्या निकडीमुळे असे करणे शक्य नसले तरी, त्या व्यक्तीस त्या कुटुंबातील गणले जाते. ह्या ठिकाणी दिलेली माहिती फक्त कुटुंबसंस्थेपुरतीच मर्यादित आहे. संस्थांतील कुटुंबे उदा. वसतिगृहे, राहण्याची व जेवणाची सोय असलेल्या खाणावळी, तुरुंग, दवाखाने इ. ठिकाणी रहाणा-या व्यक्तींचा समूह जरी “कुटुंब” संज्ञेच्या व्याख्येत बसत असला तरी त्यांचा त्यात समावेश करण्यात आलेला नाही.

4. Housing :

4.1. This section gives data on housing collected through 2001 Population Census.

4.2. In the 2001 Census “ House ” was defined as a structure or part of a structure (inhabited or vacant) or a dwelling, a shop, a shop-cum-dwelling or a place of business, workschool, etc. with a separate entrance whether that separate entrance led directly to the street or to a common staircase, court-yard or a gate. The classification of houses according to the purpose for which they were used and the distribution of households by the number of rooms occupied is given in Table No. 4.2. A room has four walls with a door way and a roof overhead and of at least 6'x6' dimensions. Unenclosed verandah, kitchen, store, garage and cattleshed or places of sizes smaller than 6'x6' are not treated as rooms. Households residing in any one of such places are treated as having no regular room. A ' household ' is a group of persons who commonly live together in the same house and take their meals from a common mess unless exigencies of work prevent one of them from doing so. Material presented here is restricted only to the family type of households. Institutional households, i.e. groups of persons residing in hostels, boardings, prisons, hospitals, etc., who otherwise satisfy the definition of household are not included here.

**4. गृहविषयक सांख्यिकी/
तक्ता क्रमांक/
घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/
जनगणना/**

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	जनगणनेनुसार घरांची संख्या Total Number of census houses	घरांची यादी करतेवेळी रिकामी आढळलेली घरे Census houses vacant at the time of house listing	निवास Residence	निवासासह अन्य वापर Residence cum- other use	दुकान, कार्यालय Shop, Office	वापरातील Occupied
								शाळा, कॉलेज इत्यादि Schools, College, etc.,
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई	ए	9,76,597	84,780	6,24,047	18,568	1,43,847	1,942
		जा	0	0	0	0	0	0
		-ना	9,76,597	84,780	6,24,047	18,568	1,43,847	1,942
2	मुंबई उप-प्राज्य	ए	24,27,994	2,98,346	17,21,939	36,312	1,70,114	4,872
		जा	0	0	0	0	0	0
		-ना	24,27,994	2,98,346	17,21,939	36,312	1,70,114	4,872
3	ठाजे	ए	23,60,563	3,65,413	16,25,717	52,167	1,58,466	11,432
		जा	5,43,690	53,979	3,93,332	29,848	13,446	7,412
		-ना	18,16,873	3,11,434	12,32,385	22,319	1,45,020	4,020
4	रायजड	ए	6,86,655	98,712	4,54,771	11,179	25,995	6,901
		जा	5,15,988	66,101	3,46,397	7,910	11,721	6,061
		-ना	1,70,667	32,611	1,08,374	3,269	14,274	,840
5	रत्नाजिरी	ए	5,48,382	49,076	3,49,238	5,627	18,887	5,274
		जा	4,90,417	40,978	3,12,892	4,721	12,474	4,985
		-ना	57,965	8,098	36,346	906	6,413	289
6	सिंधुदुर्ग	ए	2,96,486	29,982	1,80,382	3,125	11,906	3,065
		जा	2,67,089	26,356	1,63,078	2,604	8,306	2,844
		-ना	29,397	3,626	17,304	521	3,600	221
7	-शाश्व	ए	12,03,869	1,57,057	8,42,740	22,010	65,860	11,219
		जा	6,98,559	76,605	5,08,442	14,019	21,042	9,618
		-ना	5,05,310	80,452	3,34,298	7,991	44,818	1,601
8	धुळे	ए	4,24,975	46,471	3,17,673	7,145	18,343	3,472
		जा	3,23,049	36,352	2,44,405	4,769	8,479	3,079
		-ना	1,01,926	10,119	73,268	2,376	9,864	393
9	-दुरबार	ए	3,10,853	21,691	2,29,605	18,509	10,030	4,215
		जा	2,62,259	16,381	1,96,327	17,311	5,042	4,026
		-ना	48,594	5,310	33,278	1,198	4,988	189
10	जळजाव	ए	9,39,241	96,977	7,05,646	11,536	42,696	6,158
		जा	6,84,096	70,732	5,20,331	7,226	19,025	5,311
		-ना	2,55,145	26,245	1,85,315	4,310	23,671	847
11	अहमद-प्राज्य	ए	10,58,373	1,09,844	7,19,194	17,163	55,788	10,606
		जा	8,46,995	85,272	5,76,956	12,924	32,388	9,670
		-ना	2,11,378	24,572	1,42,238	4,239	23,400	936

HOUSING STATISTICS

TABLE No. 4.1

**Classification of houses According to Use
Population Census (2001)**

घरे Census houses used as							
हॉटेल, लॉज इत्यादि Hotel, Lodge Guest House etc.	हॉस्पिटल दवाखाना, Dispensary etc.	कारखाने यंत्रशाळा व तात्पुरत्या जागा Factories, workshops and workshed etc.	प्रार्थनालये Places of worship	इतर बिगर-निवासी वापर Other Non-residential use	Total Rural Urban	District	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)	
5,317	4,723	23,946	2,500	66,927	T	Mumbai	
0	0	0	0	0	R		
5,317	4,723	23,946	2,500	66,927	U		
7,597	9,954	67,787	6,751	1,04,322	T	Mumbai Suburban	
0	0	0	0	0	R		
7,597	9,954	67,787	6,751	1,04,322	U		
7,250	8,179	46,960	8,521	76,458	T	Thane	
1,336	1,053	4,205	3,500	35,579	R		
5,914	7,126	42,755	5,021	40,879	U		
2,873	1,654	5,312	8,078	71,180	T	Raigad	
1,587	910	3,150	7,106	65,045	R		
1,286	744	2,162	972	6135	U		
1,379	1,340	3,769	8,417	1,05,375	T	Ratnagiri	
960	980	2,929	7,988	1,01,510	R		
419	360	840	429	3,865	U		
1,051	909	2,602	5,132	58,332	T	Sindhudurg	
774	719	2,078	4,821	55,509	R		
277	190	524	311	2,823	U		
4,618	4,118	14,468	11,609	70,170	T	Nashik	
1,895	1,555	4,389	8,855	52,139	R		
2,723	2,563	10,079	2,754	18,031	U		
1,122	1,063	2,657	2,986	24,043	T	Dhule	
648	592	1,098	2,368	21,259	R		
474	471	1,559	618	2,784	U		
544	610	1,239	2,030	22,380	T	Nandurbar	
335	408	655	1,708	20,066	R		
209	202	584	322	2,314	U		
2,230	2,363	5,164	7,211	59,260	T	Jalgaon	
1,327	1,265	2,615	5,714	50,550	R		
903	1,098	2,549	1,497	8,710	U		
4,176	3,120	8,945	13,844	1,15,693	T	Ahmednagar	
2,983	2,000	5,806	12,105	1,06,891	R		
1,193	1,120	3,139	1,739	8,802	U		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
12	पुजे	ए	20,69,408	3,07,301	13,90,637	35,128	1,36,855	12,360
		जा	8,09,458	96,868	5,43,047	19,222	27,895	9,371
		-ना	12,59,950	2,10,433	8,47,590	15,906	1,08,960	2,989
13	सातारा	ए	7,95,055	94,020	5,14,535	26,987	35,422	6,968
		जा	6,80,941	79,111	4,43,974	23,892	23,044	6,394
		-ना	1,14,114	14,909	70,561	3,095	12,378	574
14	सांजली	ए	6,82,340	71,414	4,73,683	17,533	39,906	4,827
		जा	5,06,932	51,202	3,56,645	13,386	20,942	4,137
		-ना	1,75,408	20,212	1,17,038	4,147	18,964	690
15	सोलापूर	ए	9,35,310	82,282	6,80,832	29,737	53,647	7,073
		जा	6,42,727	58,467	4,78,171	9,962	24,830	5,923
		-ना	2,92,583	23,815	2,02,661	19,775	28,817	1,150
16	जोल्हापूर	ए	9,32,124	82,918	6,34,827	45,170	50,324	5,689
		जा	6,46,299	57,015	4,35,724	37,308	22,895	4,555
		-ना	2,85,825	25,903	1,99,103	7,862	27,429	1,134
17	औरंगाबाद	ए	6,85,576	72,837	5,10,189	10,063	40,603	5,158
		जा	4,28,338	43,638	3,25,306	5,261	15,427	4,182
		-ना	2,57,238	29,199	1,84,883	4,802	25,176	976
18	जाल-ना	ए	3,77,943	30,388	2,90,631	6,475	15,668	2,952
		जा	3,12,092	23,386	2,43,985	4,779	9,222	2,698
		-ना	65,851	7,002	46,646	1,696	6,446	254
19	परभजी	ए	3,36,616	17,291	2,72,661	5,526	15,482	2,256
		जा	2,35,979	10,795	1,96,499	3,187	5,444	1,834
		-ना	1,00,637	6,496	76,162	2,339	10,038	422
20	हिंजोली	ए	2,19,045	12,096	1,75,168	3,620	6,606	1,679
		जा	1,88,131	10,059	1,51,567	2,889	4,039	1,543
		-ना	30,914	2,037	23,601	731	2,567	136
21	बीड	ए	5,53,027	42,202	4,17,464	9,383	23,090	4,948
		जा	4,64,763	35,969	3,52,040	7,802	13,124	4,554
		-ना	88,264	6,233	65,424	1,581	9,966	394
22	नांदेड	ए	6,42,699	36,713	5,09,440	9,257	32,106	4,878
		जा	4,91,465	24,972	4,00,167	6,420	14,406	4,066
		-ना	1,51,234	11,741	1,09,273	2,837	17,700	812
23	उस्मानाबाद	ए	3,65,341	27,974	2,85,677	5,309	17,370	2,992
		जा	3,09,827	23,537	2,45,953	4,332	10,335	2,726
		-ना	55,514	4,437	39,724	977	7,035	266
24	लातूर	ए	4,40,056	21,989	3,57,689	8,461	24,751	2,997
		जा	3,39,844	16,860	2,82,714	6,332	12,294	2,543
		-ना	1,00,212	5,129	74,975	2,129	12,457	454
25	बुलढाजा	ए	5,79,424	43,354	4,32,589	8,006	25,898	3,604
		जा	4,59,965	31,100	3,50,192	5,698	12,660	3,098
		-ना	1,19,459	12,254	82,397	2,308	13,238	506
26	अजोला	ए	3,94,935	25,886	3,04,447	6,246	20,028	2,901
		जा	2,51,960	14,597	1,96,150	4,331	6,400	2,373
		-ना	1,42,975	11,289	1,08,297	1,915	13,628	528

TABLE No. 4.1—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
9,131	7,686	27,728	19,506	1,23,076	T.	Pune
3,139	2,022	7,234	13,687	86,973	R	
5,992	5,664	20,494	5,819	36,103	U	
3,044	2,568	6,648	11,330	93,533	T.	Satara
1,897	1,827	4,942	10,256	85,604	R	
1,147	741	1,706	1,074	7,929	U	
2,139	2,269	6,820	7,505	56,244	T.	Sangli
1,302	1,414	3,877	6,401	47,626	R	
837	855	2,943	1,104	8,618	U	
3,934	2,653	7,815	11,616	55,721	T.	Solapur
2,505	1,406	3,824	9,441	48,198	R	
1,429	1,247	3,991	2,175	7,523	U	
3,104	3,026	14,939	8,042	84,085	T.	Kolhapur
1,639	1,636	6,576	6,566	72,385	R	
1,465	1,390	8,363	1,476	11,700	U	
2,868	1,994	4,505	7,028	30,331	T.	Aurangabad
1,443	960	1,731	5,499	24,891	R	
1,425	1,034	2,774	1,529	5,440	U	
1,240	884	1,790	4,075	23,840	T.	Jalna
777	640	1,010	3,603	21,992	R	
463	244	780	472	1,848	U	
1,128	781	1,696	3,158	16,637	T.	Parbhani
454	396	659	2,490	14,221	R	
674	385	1,037	668	2,416	U	
621	474	851	1,936	15,994	T.	Hingoli
377	336	578	1,713	15,030	R	
244	138	273	223	964	U	
2,159	1,182	3,196	5,592	43,811	T.	Beed
1,490	864	2,009	5,052	41,859	R	
669	318	1,187	540	1,952	U	
2,821	1,596	3,346	5,645	36,897	T.	Nanded
1,481	933	1,432	4,744	32,844	R	
1,340	663	1,914	901	4,053	U	
1,821	763	1,791	3,759	17,885	T.	Osmanabad
1,254	575	1,329	3,340	16,446	R	
567	188	462	419	1,439	U	
1,960	1,006	2,647	3,747	14,809	T.	Latur
1,121	626	1,316	3,266	12,772	R	
839	380	1,331	481	2,037	U	
1,860	1,451	3,056	5,563	54,043	T.	Buldhana
982	916	1,672	4,596	49,051	R	
878	535	1,384	967	4,992	U	
1,110	1,369	2,166	3,857	26,925	T.	Akola
564	616	999	2,814	23,116	R	
546	753	1,167	1,043	3,809	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
27	वाशिम	ए	2,59,106	12,891	1,96,796	4,333	8,759	2,353
		ज्जा	2,19,160	9,682	1,67,845	3501	4,961	2,160
		-ॡ	39,946	3,209	28,951	832	3,798	193
28	अमरावती	ए	6,46,201	42,901	4,95,006	13,395	33,078	4,694
		ज्जा	4,32,034	25,019	3,37,920	8,964	11,846	3,686
		-ॡ	2,14,167	17,882	1,57,086	4,431	21,232	1,008
29	यवतमाल	ए	6,37,264	32,106	4,93,592	9,929	24,767	5,537
		ज्जा	5,23,928	22,882	4,10,234	7,502	13,945	5,083
		-ॡ	1,13,336	9,224	83,358	2,427	10,822	454
30	वर्धा	ए	3,29,821	21,006	2,48,578	7,696	15,533	2,759
		ज्जा	2,44,053	13,704	1,85,935	5,407	7,364	2,389
		-ॡ	85,768	7,302	62,643	2,289	8,169	370
31	-ाजपूर	ए	9,96,221	77,883	7,57,195	20,586	62,343	6,488
		ज्जा	3,75,221	26,956	2,84,078	6,344	10,735	4,237
		-ॡ	6,21,000	50,927	4,73,117	14,242	51,608	2,251
32	भंडारा	ए	3,01,882	22,082	2,29,407	4,981	12,476	2,755
		ज्जा	2,56,348	17,254	1,95,883	4,252	8,544	2,506
		-ॡ	45,534	4,828	33,524	729	3,932	249
33	जोदिया	ए	3,25,889	20,373	2,35,767	8,778	10,543	3,009
		ज्जा	2,90,121	16,737	2,10,527	7,740	7,132	2,833
		-ॡ	35768	3,636	25,240	1,038	3,411	176
34	चंद्रपूर	ए	5,83,384	37,509	4,32,243	9,853	22,289	6,126
		ज्जा	4,07,842	20,683	2,97,923	7,315	9,961	5,396
		-ॡ	1,75,542	16,826	1,34,320	2,538	12,328	730
35	जडचिरोली	ए	2,78,734	14,843	1,95,341	4,826	6,495	3,959
		ज्जा	2,59,425	12,631	1,81,392	4,607	5,245	3,837
		-ॡ	19,309	2,212	13,949	219	1,250	122
महाराष्ट्र राज्य		ए	2,56,01,389	26,08,608	1,83,05,346	5,14,619	14,55,971	1,78,118
		ज्जा	1,44,08,995	12,15,880	1,05,36,031	3,11,765	4,34,613	1,45,130
		-ॡ	1,11,92,394	13,92,728	77,69,315	2,02,854	10,21,358	32,988

TABLE No. 4.1—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
660	629	1,266	2,891	28,528	T.	Washim
410	418	762	2,414	27,007	R	
250	211	504	477	1,521	U	
1,752	2,078	3,656	6,422	43,219	T.	Amravati
799	997	1,312	4,810	36,681	R	
953	1,081	2,344	1,612	6,538	U	
1,658	1,411	2,920	6,881	58,463	T.	Yavatmal
1,074	922	1,636	6,069	54,581	R	
584	489	1,284	812	3,882	U	
789	820	1,912	3,823	26,905	T.	Wardha
453	537	1,069	2,998	24,197	R	
336	283	843	825	2,708	U	
2,594	3,654	8,038	8,675	48,765	T.	Nagpur
870	853	1,798	4,560	34,790	R	
1,724	2,801	6,240	4,115	13,975	U	
667	684	1,673	2,572	24,585	T.	Bhandara
542	521	1,219	2,244	23,383	R	
125	163	454	328	1,202	U	
708	644	1,562	2,786	41,719	T.	Gondiya
526	503	1,216	2,552	40,355	R	
182	141	346	234	1,364	U	
1,409	1,217	2,889	4,851	64,998	T.	Chandrapur
818	651	1,651	3,762	59,682	R	
591	566	1,238	1,089	5,316	U	
487	497	947	2,119	49,220	T.	Gadchiroli
439	439	682	2,010	48,143	R	
48	58	265	109	1,077	U	
87,821	79,369	2,96,706	2,20,458	18,54,373	T.	Maharashtra State
38,201	30,490	77,458	1,69,052	14,50,375	R	
49,620	48,879	2,19,248	51,406	4,03,998	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या
Households by number of rooms occupied

जनगणना/Population Census, 2001

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे
Households occupying rooms

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	एकूण Total (4)	वेगळी खोली नसलेले No Exclusive room (5)	१ खोली 1 Room (6)	२ खोल्या 2 Rooms (7)	३ खोल्या 3 Rooms (8)	४ खोल्या 4 Rooms (9)	५ खोल्या 5 Rooms (10)	६ व अधिक खोल्या & (11)	बेघर कुटुंबे House- less households (12)	Total Rural Urban (3)	District (2)
1	मुंबई	ए	6,55,770	45,739	4,43,362	86,184	46,805	18,012	4,413	4,075	7,180	T.	Mumbai
		ज्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		-II	6,55,770	45,739	4,43,362	86,184	46,805	18,012	4,413	4,075	7,180	U	
2	मुंबईउप-प्रांश	ए	7,78,923	1,24,355	11,05,757	3,63,308	135,745	29,767	6,103	9,297	4,591	T.	Mumbai Suburban
		ज्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		-II	7,78,923	1,24,355	11,05,757	3,63,308	1,35,745	29,767	6,103	9,297	4,591	U	
3	ठाजे	ए	7,13,099	84,262	8,42,631	5,28,648	1,79,213	42,084	9,880	13,301	13,080	T.	Thane
		ज्रा	4,34,173	48,803	2,01,354	1,16,986	39,780	13,797	3,631	3,745	6,077	R	
		-II	2,78,926	35,459	6,41,277	4,11,662	1,39,433	28,287	6,249	9,556	7,003	U	
4	रायजड	ए	4,75,276	22,172	1,87,480	1,61,830	66,682	22,008	5,598	5,858	3,648	T.	Raigad
		ज्रा	3,61,709	19,835	1,48,225	1,22,067	45,037	15,695	4,056	3,830	2,964	R	
		-II	1,13,567	2,337	39,255	39,763	21,645	6,313	1,542	2,028	684	U	
5	रत्नाजिरी	ए	3,68,197	30,875	1,46,770	1,06,206	48,219	20,592	6,999	6,944	1,592	T.	Ratnagiri
		ज्रा	3,29,982	29,868	1,37,169	94,194	39,602	16,942	5,535	5,220	1,452	R	
		-II	38,215	1,007	9,601	12,012	8,617	3,650	1,464	1,724	140	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	1,91,669	10,317	47,757	56,200	34,205	23,241	9,141	9,417	1,391	T.	Sindhudurg
		ज्रा	1,73,423	9,656	44,473	51,357	29,889	20,603	8,039	8,117	1,289	R	
		-II	18,246	661	3,284	4,843	4,316	2,638	1,102	1,300	102	U	
7	नाशिक	ए	8,82,407	47886	4,21,728	2,56,414	98,789	32,893	8,588	10,460	5649	T.	Nashik
		ज्रा	5,34,195	41332	2,78,541	1,50,380	40,694	12,287	2,823	3,658	4,480	R	
		-II	3,48,212	6554	1,43,187	1,06,034	58,095	20,606	5,765	6,802	1,169	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
8	धुळे	ए	3,30,730	25,447	1,62,340	87,984	36,346	11,057	2,962	3,732	862	T.	Dhule
		ज्वा	2,53,615	24,142	1,35,071	62,453	23,590	5,213	979	1,472	695	R	
		-ग	77,115	1,305	27,269	25,531	12,756	5,844	1,983	2,260	167	U	
9	-दुरबार	ए	2,51,352	30,901	1,55,731	42,451	14,626	3,729	1,044	2,044	826	T.	Nandurbar
		ज्वा	2,16,095	29,423	1,42,378	31,779	8,805	1,665	343	1,062	640	R	
		-ग	35,257	1,478	13,353	10,672	5,821	2,064	701	982	186	U	
10	जळजाव	ए	7,33,594	43,685	3,82,310	2,01,567	68,055	21,993	5,371	7,082	3,531	T.	Jalgaon
		ज्वा	5,38,910	37,975	3,01,829	1,41,927	39,078	10,346	1,958	2,781	3,016	R	
		-ग	1,94,684	5,710	80,481	59,640	28,977	11,647	3,413	4,301	515	U	
11	अहमद-गजर	ए	7,44,663	37,518	4,26,590	1,81,728	59,273	22,754	6,439	7,763	2,598	T.	Ahmednagar
		ज्वा	5,96,627	34,643	3,64,232	1,38,578	37,298	12,396	3,238	4,061	2,181	R	
		-ग	1,48,036	2,875	62,358	43,150	21,975	10,358	3,201	3,702	417	U	
12	पुजे	ए	14,44,228	76,316	7,00,488	3,76,000	1,75,342	71,499	19,166	20,799	4,618	T.	Pune
		ज्वा	5,69,376	25,268	3,00,974	1,66,052	47,900	17,101	3,934	5,331	2,816	R	
		-ग	8,74,852	51,048	3,99,514	2,09,948	1,27,442	54,398	15,232	15,468	1,802	U	
13	सातारा	ए	5,48,601	37,474	2,27,301	1,72,040	68,364	26,230	7,159	7,890	2,143	T.	Satara
		ज्वा	4,73,894	35,453	1,98,454	1,51,406	56,418	20,112	4,903	5,227	1,921	R	
		-ग	74,707	2,021	28,847	20,634	11,946	6,118	2,256	2,663	222	U	
14	सांजली	ए	4,96,918	20,700	1,95,947	1,54,559	71,438	32,280	9,384	10,881	1,729	T.	Sangli
		ज्वा	3,74,025	16,825	1,49,550	1,20,262	52,589	21,325	5,687	6,299	1,488	R	
		-ग	1,22,893	3,875	46,397	34,297	18,849	10,955	3,697	4,582	241	U	
15	सोलापूर	ए	7,20,106	19,777	3,81,782	2,02,385	62,980	28,864	8,485	10,802	5,031	T.	Solapur
		ज्वा	4,95,509	13,907	2,78,140	1,39,005	36,118	14,874	3,839	5,104	4,522	R	
		-ग	2,24,597	5,870	1,03,642	63,380	26,862	13,990	4,646	5,698	509	U	
16	जोल्हापूर	ए	6,92,468	14,087	1,99,834	2,20,110	1,58,531	63,847	16,217	17,897	1,945	T.	Kolhapur
		ज्वा	4,83,560	11,249	1,26,774	1,60,525	1,21,952	42,409	9,548	9,450	1,653	R	
		-ग	2,08,908	2,838	73,060	59,585	36,579	21,438	6,669	8,447	292	U	
17	औरंगाबाद	ए	5,27,879	16,851	2,83,729	1,41,737	48,985	20,715	6,314	7,824	1,724	T.	Aurangabad
		ज्वा	3,36,088	14,766	2,11,932	83,691	17,128	4,732	958	1,616	1,265	R	
		-ग	1,91,791	2,085	71,797	58,046	31,857	15,983	5,356	6,208	459	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
18	जाल-गा	ए	3,03,945	9,702	1,80,596	77,790	21,741	7,444	2,453	2,823	1,396	T.	Jalna
		जा	2,54,686	9,262	1,63,787	60,672	13,767	3,799	1,003	1,135	1,261	R	
		-गा	49,259	440	16,809	17,118	7,974	3,645	1,450	1,688	135	U	
19	परभजी	ए	2,84,234	3,779	1,36,962	92,848	29,583	12,360	4,186	3,885	631	T.	Parbhani
		जा	2,04,103	3,335	1,11,502	64,640	16,171	5,138	1,542	1,237	538	R	
		-गा	80,131	444	25,460	28,208	13,412	7,222	2,644	2,648	93	U	
20	हिंगोली	ए	1,81,321	5,295	86,290	62,246	17,348	6,123	1,833	1,900	286	T.	Hingoli
		जा	1,56,587	5,158	78,823	52,902	13,198	4,197	1,095	973	241	R	
		-गा	24,734	137	7,467	9,344	4,150	1,926	738	927	45	U	
21	बीड	ए	4,34,543	5,986	2,71,390	1,03,666	31,357	11,961	3,873	4,875	1,435	T.	Beed
		जा	3,66,540	5,660	2,47,488	81,583	19,923	6,406	1,809	2,376	1,295	R	
		-गा	68,003	326	23,902	22,083	11,434	5,555	2,064	2,499	140	U	
22	नांदेड	ए	5,24,819	21,018	2,72,863	1,50,357	45,049	20,135	6,072	8,045	1,280	T.	Nanded
		जा	4,11,577	20,022	2,35,120	1,11,277	26,870	10,477	2,758	4,021	1,032	R	
		-गा	1,13,242	996	37,743	39,080	18,179	9,658	3,314	4,024	248	U	
23	उस्मा-गाबाद	ए	2,94,376	5,946	1,40,177	95,715	29,991	13,109	3,802	4,369	1,267	T.	Osmanabad
		जा	2,53,191	5,477	1,27,431	81,183	23,303	9,480	2,449	2,760	1,108	R	
		-गा	41,185	469	12,746	14,532	6,688	3,629	1,353	1,609	159	U	
24	लातूर	ए	3,73,970	5,308	1,56,092	1,30,135	44,474	22,364	7,061	7,849	687	T.	Latur
		जा	2,94,623	4,189	1,31,065	1,05,015	32,078	14,194	3,564	4,010	508	R	
		-गा	79,347	1,119	25,027	25,120	12,396	8,170	3,497	3,839	179	U	
25	बुलढाजा	ए	4,45,200	13,836	2,45,826	1,26,364	36,742	12,505	3,840	4,765	1,322	T.	Buldhana
		जा	3,59,594	13,169	2,13,577	98,208	22,627	6,908	1,710	2,341	1,054	R	
		-गा	85,606	667	32,249	28,156	14,115	5,597	2,130	2,424	268	U	
26	अकोला	ए	3,14,817	6,927	1,51,623	95,681	34,486	14,822	4,474	5,392	1,412	T.	Akola
		जा	2,03,257	6,160	1,11,245	61,123	15,472	5,332	1,244	1,610	1,071	R	
		-गा	1,11,560	767	40,378	34,558	19,014	9,490	3,230	3,782	341	U	
27	वाशिम	ए	2,03,229	7,003	94,980	69,976	19,759	6,882	2,008	2,026	595	T.	Washim
		जा	1,73,196	6,631	85,560	58,903	14,738	4,509	1,168	1,155	532	R	
		-गा	30,033	372	9,420	11,073	5,021	2,373	840	871	63	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
28	अमरावती	ए	5,16,326	15,789	2,13,400	1,73,780	64,790	26,595	9,757	9,612	2,603	T.	Amravati
		ज्वा	3,52,812	14,165	1,61,881	1,21,776	35,807	10,931	2,892	3,201	2,159	R	
		-ग	1,63,514	1,624	51,519	52,004	28,983	15,664	6,865	6,411	444	U	
29	यवतमाळ	ए	5,11,172	13,381	2,11,324	1,86,788	58,726	23,253	7,745	7,489	2,466	T.	Yavatmal
		ज्वा	4,24,158	12,876	1,88,304	1,55,851	42,132	14,787	4,148	3,888	2,172	R	
		-ग	87,014	505	23,020	30,937	16,594	8,466	3,597	3,601	294	U	
30	वर्धा	ए	2,62,073	8,138	78,373	1,05,262	43,807	14,502	4823	4,437	2,731	T.	Wardha
		ज्वा	1,96,229	6,746	61,903	81,890	29733	8,884	2,503	2,187	2,383	R	
		-ग	65,844	1,392	16,470	23,372	14,074	5,618	2,320	2,250	348	U	
31	-गजपूर	ए	7,93,483	13,601	2,16,054	2,66,724	1,65,536	75,170	25,262	28,177	2,959	T.	Nagpur
		ज्वा	295,816	9,155	1,04,543	1,15,069	47,849	11,740	2,809	3,152	1,499	R	
		-ग	4,97,667	4,446	1,11,511	1,51,655	1,17,687	63,430	22,453	25,025	1,460	U	
32	भंडारा	ए	2,40,513	5,216	67,593	88,321	57,388	13,619	3,838	3,886	652	T.	Bhandara
		ज्वा	2,05,248	4,952	63,042	77,726	44,168	9,934	2,347	2,495	584	R	
		-ग	35,265	264	4,551	10,595	13,220	3,685	1,491	1,391	68	U	
33	जोदिया	ए	2,49,937	5,448	90,242	86,135	46,437	13,710	3,593	3,811	561	T.	Gondiya
		ज्वा	2,23,066	5,324	87,178	79,266	36,047	10,147	2,419	2,186	499	R	
		-ग	26,871	124	3,064	6,869	10,390	3,563	1,174	1,625	62	U	
34	चंद्रपूर	ए	4,54,099	9,528	1,40,189	1,79,035	81,328	27,727	7,279	6,895	2,118	T.	Chandrapur
		ज्वा	3,12,593	7,413	1,07,124	1,27,381	48,493	14,083	3,332	3,134	1,633	R	
		-ग	1,41,506	2,115	33,065	51654	32,835	13,644	3,947	3,761	485	U	
35	जडचिरोली	ए	2,06,686	5508	58,723	88,063	37,869	10,130	2,742	2,716	935	T.	Gadchiroli
		ज्वा	1,92,046	5,414	56,445	82,754	32,997	8,999	2,357	2,228	852	R	
		-ग	14,640	94	2,278	5,309	4,872	1,131	385	488	83	U	
महाराष्ट्र राज्य		ए	1,91,50,623	8,49,771	91,24,234	55,18,237	22,40,009	8,23,976	2,37,904	2,69,018	87,474	T.	Maharashtra State
		ज्वा	1,10,50,503	5,38,253	53,55,114	33,47,881	11,51,251	3,89,442	1,00,620	1,11,062	56,880	R	
		-ग	81,00,120	3,11,518	37,69,120	21,70,356	10,88,758	4,34,534	1,37,284	1,57,956	30,594	U	

आधार:- एच-मालिजा : महाराष्ट्र - भारताची ज-गज-ग, २००१

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.3

वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या
 Occupied Residential Houses and No. of Persons per House
 ज-जज-ग/Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण कुटुंबे Total house- holds	संस्थांतील कुटुंबे Institu- tional house- holds	वापरातील निवासी घरे Occupied Residential Houses			वापरातील निवासी घरामागे व्यक्तींची संख्या Persons per occupied Census House			District (2)
				ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	6,77,163	5,705	--	9,76,597	9,76,597	--	3.42	3.42	Mumbai
2	मुंबईउप-नगर	18,38,426	5,005	--	24,27,994	24,27,994	--	3.56	3.56	Mumbai Suburban
3	ठाणे	17,55,124	5,847	5,43,690	18,16,873	23,60,563	4.10	3.25	3.44	Thane
4	रायजड	4,78,933	1,662	5,15,988	1,70,667	6,86,655	3.24	3.13	3.22	Raigad
5	रत्नाजिरी	3,77,366	790	4,90,417	57,965	5,48,382	3.07	3.32	3.09	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,92,666	477	2,67,089	29,397	2,96,486	2.94	2.80	2.93	Sindhudurg
7	नाशिक	9,15,137	3,976	6,98,559	5,05,310	12,03,869	4.38	3.83	4.15	Nashik
8	धुळे	3,24,557	883	3,23,049	1,01,926	4,24,975	3.91	4.37	4.02	Dhule
9	नांदुरबार	2,45,421	1,024	2,62,259	48,594	3,10,853	4.23	4.17	4.22	Nandurbar
10	जळगाव	7,32,767	1,743	6,84,096	2,55,145	9,39,241	3.84	4.13	3.92	Jalgaon
11	अहमदनगर	7,76,787	2,075	8,46,995	2,11,378	10,58,373	3.82	3.80	3.82	Ahmednagar
12	पुणे	1,5,17,041	5,284	8,09,458	12,59,950	20,69,408	3.75	3.33	3.49	Pune
13	सातारा	5,70,606	1,289	6,80,941	1,14,114	7,95,055	3.54	3.49	3.53	Satara
14	सांगली	5,06,593	1,000	5,06,932	1,75,408	6,82,340	3.85	3.61	3.79	Sangli
15	सोलापूर	7,35,092	1,847	6,42,727	2,92,583	9,35,310	4.08	4.19	4.12	Solapur
16	कोल्हापूर	7,12,349	1,063	6,46,299	2,85,825	9,32,124	3.83	3.67	3.78	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5,49,898	1,371	4,28,338	2,57,238	6,85,576	4.23	4.23	4.23	Aurangabad
18	जालना	3,03,886	617	3,12,092	65,851	3,77,943	4.18	4.68	4.27	Jalna
19	परभणी	2,78,702	501	2,35,979	1,00,637	3,36,616	4.42	4.82	4.54	Parbhani
20	हिंगोली	1,80,695	321	1,88,131	30,914	2,19,045	4.43	4.98	4.51	Hingoli
21	बीड	4,14,973	750	4,64,763	88,264	5,53,027	3.82	4.39	3.91	Beed
22	नांदेड	5,27,875	1,323	4,91,465	1,51,234	6,42,699	4.45	4.56	4.48	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,95,750	947	3,09,827	55,514	3,65,341	4.05	4.20	4.07	Osmanabad
24	लातूर	3,81,600	915	3,39,844	1,00,212	4,40,056	4.68	4.89	4.73	Latur
25	बुलढाजा	4,45,634	710	4,59,965	1,19,459	5,79,424	3.82	3.96	3.85	Buldhana
26	अकोला	3,19,947	530	2,51,960	1,42,975	3,94,935	3.98	4.39	4.13	Akola
27	वाशिम	2,00,958	360	2,19,160	39,946	2,59,106	3.84	4.47	3.94	Washim
28	अमरावती	5,26,230	1,087	4,32,034	2,14,167	6,46,201	3.95	4.20	4.03	Amravati
29	यवतमाळ	5,18,214	1,211	5,23,928	1,13,336	6,37,264	3.82	4.03	3.86	Yavatmal
30	वर्धा	2,70,502	763	2,44,053	85,768	3,29,821	3.74	3.79	3.75	Wardha
31	नाजपूर	8,38,599	1,660	3,75,221	6,21,000	9,96,221	3.87	4.21	4.08	Nagpur
32	भंडारा	2,44,531	237	2,56,348	45,534	3,01,882	3.75	3.86	3.76	Bhandara
33	गोंदिया	2,49,720	316	2,90,121	35,768	3,25,889	3.64	4.01	3.68	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,62,632	1,012	4,07,842	1,75,542	5,83,384	3.45	3.79	3.55	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,10,362	626	2,59,425	19,309	2,78,734	3.48	3.48	3.48	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,95,76,736	54,927	1,44,08,995	1,11,92,394	2,56,01,389	3.87	3.67	3.78	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/ Table No. 4.4 (A)

4. जूहविषयज संज्यिजी /

तक्ता ज संज /

राहात्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुज सामा-गुसार जु दुंबाचे वर्जिज रज/

ज-जज-ग /

अ.ज. / Sr. No.	जिल्हा	जामीज -गजरी एज्ज	एज्ज जु दुंबे Total Number of Households (4)	जवत, पा-गे, लाजूड, बांबू, चिजल, इ. Grass, Thatch, Wood, Bamboo Mud etc. (5)	प्लॅस्टिज पॉलिथि-ग Plastic Polythene (6)	जाप-या Tiles (7)	स्लेट Slate (8)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	ए	6,48,590	8,986	13,314	86,811	4,923
		ज्ग	0	0	0	0	0
		-ग	6,48,590	8,986	13,314	86,811	4,923
2	मुंबई उप-गजर	ए	17,74,332	11,049	40,474	94,129	9,011
		ज्ग	0	0	0	0	0
		-ग	17,74,332	11,049	40,474	94,129	9,011
3	ठाजे	ए	17,00,019	52,840	15,425	4,89,067	4,840
		ज्ग	4,28,096	44,751	2,147	2,84,226	925
		-ग	12,71,923	8,089	13,278	2,04,841	3,915
4	रायजड	ए	4,71,628	15,612	2,789	3,42,219	491
		ज्ग	3,58,745	14,268	1,126	2,98,211	316
		-ग	1,12,883	1,344	1,663	44,008	175
5	रत्नाजिरी	ए	3,66,605	6,308	1,824	3,25,465	205
		ज्ग	3,28,530	5,560	1,029	3,03,494	187
		-ग	38,075	748	795	21,971	18
6	सिंधुदुर्ज	ए	1,90,278	2,646	455	1,70,470	181
		ज्ग	1,72,134	2,416	313	1,56,828	176
		-ग	18,144	230	142	13,642	5
7	-गशिज	ए	8,76,758	1,58,816	5,304	2,89,178	5,929
		ज्ग	5,29,715	1,42,809	2,528	2,38,926	2,089
		-ग	3,47,043	16,007	2,776	50,252	3,840
8	धुळे	ए	3,29,868	1,68,731	989	53,685	758
		ज्ग	2,52,920	1,57,620	795	52,091	486
		-ग	76,948	11,111	194	1,594	272
9	-दुरबार	ए	2,50,526	49,452	810	1,54,805	372
		ज्ग	2,15,455	47,176	602	1,47,969	222
		-ग	35,071	2,276	208	6,836	150
10	जळजाव	ए	7,30,063	2,67,674	3,756	20,230	2,293
		ज्ग	5,35,894	2,39,203	2,804	14,103	1,684
		-ग	1,94,169	28,471	952	6,127	609
11	अहमद-गजर	ए	7,42,065	2,37,125	4,244	79,929	4,758
		ज्ग	5,94,446	2,19,403	3,333	76,911	4,111
		-ग	1,47,619	17,722	911	3,018	647
12	पुजे	ए	14,39,610	93,572	9,118	2,88,050	3,262
		ज्ग	5,66,560	77,810	3,438	2,22,056	1,626
		-ग	8,73,050	15,762	5,680	65,994	1,636

HOUSING STATISTICS

TABLE No.4.4 (A)

Distribution of Households by Predominant Material of Roof of houses occupied
Population Census, 2001

जी.आय. धातु, अॅस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I., Metal Asbestos, Sheets (9)	विटा Brick (10)	दजड Stone (11)	जॉन्ट Concrete (12)	इतर प्रकारचे सामान Any other Material (13)	Rural Urban Total (2)	District (1)
1,74,846	4,137	1,447	3,46,225	7,901	T.	Mumbai
0	0	0	0	0	R	
1,74,846	4,137	1,447	3,46,225	7,901	U	
9,64,236	14,017	3,113	6,27,571	10,732	T.	Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	R	
9,64,236	14,017	3,113	6,27,571	10,732	U	
4,59,913	8,268	1,012	6,60,090	8,564	T.	Thane
64,333	1,686	150	27,697	2,181	R	
3,95,580	6,582	862	6,32,393	6,383	U	
43,477	2,185	167	63,173	1,515	T.	Raigad
23,174	1,248	108	19,265	1,029	R	
20,303	937	59	43,908	486	U	
9,631	117	216	22,130	709	T.	Ratnagiri
7,214	91	177	10,251	527	R	
2,417	26	39	11,879	182	U	
2,100	2,784	212	9,299	2,131	T.	Sindhudurg
1,854	2,021	198	6,365	1,963	R	
246	763	14	2,934	168	U	
2,33,264	3,048	913	1,69,255	11,051	T.	Nashik
1,13,147	1,750	598	22,193	5675	R	
1,20,117	1,298	315	1,47,062	5,376	U	
56,155	1,040	208	45,251	3,051	T.	Dhule
25,536	717	135	13,616	1,924	R	
30,619	323	73	31,635	1,127	U	
28,212	389	172	14,301	2,013	T.	Nandurbar
12,760	212	118	4,838	1,558	R	
15,452	177	54	9,463	455	U	
2,54,563	7,644	1,299	1,54,055	18,549	T.	Jalgaon
1,88,968	5,700	1,008	68,694	13,730	R	
65,595	1,944	291	85,361	4,819	U	
3,01,646	3,394	2,135	93,497	15,337	T.	Ahmednagar
2,36,338	2,056	1,712	38,683	11,899	R	
65,308	1,338	423	54,814	3,438	U	
5,82,013	6,320	2076	4,35,695	19,504	T.	Pune
2,12,323	2,025	1,137	37,102	9,043	R	
3,69,690	4,295	939	3,98,593	10,461	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
13	सातारा	ए	5,46,458	35,796	2,623	1,98,497	1,644
		जा	4,71,973	32,388	1,962	1,92,110	1,451
		-II	74,485	3,408	661	6,387	193
14	सांजली	ए	4,95,189	75,587	2,616	2,71,014	4,340
		जा	3,72,537	73,691	1,789	2,09,207	4,017
		-II	1,22,652	1,896	827	61,807	323
15	सोलापूर	ए	715,075	208,316	4,732	12,182	4,365
		जा	4,90,987	195,974	3,794	7,467	3,302
		-II	2,24,088	12,342	938	4,715	1,063
16	जोल्हापूर	ए	6,90,523	8,562	1,691	5,62,817	804
		जा	4,81,907	6,992	818	4,37,491	513
		-II	2,08,616	1,570	873	1,25,326	291
17	औरंजाबाद	ए	5,26,155	110,505	2,086	3,649	1456
		जा	3,34,823	104,121	1,434	2,509	1,171
		-II	1,91,332	6,384	652	1,140	285
18	जाल-II	ए	3,02,549	53,603	678	2,775	1,079
		जा	2,53,425	51,408	588	1,500	926
		-II	49,124	2,195	90	1,275	153
19	परभजी	ए	2,83,603	23,304	1,700	2,942	1,251
		जा	2,03,565	21,236	1,350	2,542	1,010
		-II	80,038	2,068	350	400	241
20	हिंजोली	ए	1,81,035	10,973	690	4,408	765
		जा	1,56,346	10,551	631	3,942	722
		-II	24,689	422	59	466	43
21	बीड	ए	4,33,108	82,403	2,117	3,434	1,936
		जा	3,65,245	77,432	1,731	2,925	1,727
		-II	67,863	4,971	386	509	209
22	-गांवेड	ए	5,23,539	31,549	3,512	1,66,712	1,481
		जा	4,10,545	29,930	3,040	1,54,605	1,214
		-II	1,12,994	1,619	472	12,107	267
23	उस्मा-IIाबाद	ए	2,93,109	31,094	2,783	1,582	914
		जा	2,52,083	29,952	2,603	1,327	831
		-II	41,026	1,142	180	255	83
24	लातूर	ए	3,73,283	33,635	2,719	4,509	1,253
		जा	294,115	32,365	2,220	3,595	1,123
		-II	79,168	1,270	499	914	130
25	बुलढाजा	ए	4,43,878	35,793	740	32,147	1,274
		जा	3,58,540	33,769	623	28,222	949
		-II	85,338	2,024	117	3,925	325
26	अजोला	ए	3,13,405	7,038	1,549	1,62,315	613
		जा	202,186	5,502	1,119	125,613	448
		-II	1,11,219	1,536	430	36,702	165
27	वाशिम	ए	2,02,634	8,340	222	16,829	465
		जा	1,72,664	7,867	194	16,257	429
		-II	29,970	473	28	572	36

TABLE No.4.4 (A)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
2,46,498	2,096	1,327	49,780	8,197	T.	Satara
2,07,297	1,786	1,272	26,722	6,985	R	
39,201	310	55	23,058	1,212	U	
70,081	1,517	1,735	63,050	5,249	T.	Sangli
49,505	1,022	1,590	27,492	4,224	R	
20,576	495	145	35,558	1,025	U	
3,64,816	3,149	2,438	97,142	17,935	T.	Solapur
2,27,638	1,560	1,851	36,462	12,939	R	
1,37,178	1,589	587	60,680	4,996	U	
24,145	1,052	570	88,296	2,586	T.	Kolhapur
7,699	577	396	25,526	1,895	R	
16,446	475	174	62,770	691	U	
2,94,410	4,333	801	98,325	10,590	T.	Aurangabad
1,93,823	2,798	656	19,385	8,926	R	
1,00,587	1,535	145	78,940	1,664	U	
2,13,495	1,835	764	18,283	10,037	T.	Jalna
1,83,162	1,341	625	5,008	8,867	R	
30,333	494	139	13,275	1,170	U	
2,06,076	1,891	1,941	36,068	8430	T.	Parbhani
1,57,915	1,375	1,794	9,130	7,213	R	
48,161	516	147	26,938	1,217	U	
1,46,992	510	128	10,079	6,490	T.	Hingoli
1,29,891	442	117	4,169	5,881	R	
17,101	68	11	5,910	609	U	
2,89,307	2,022	2,144	41,059	8,686	T.	Beed
2,51,978	1,641	2,058	17,707	8,046	R	
37,329	381	86	23,352	640	U	
2,40,469	2,351	2,718	65,605	9,142	T.	Nanded
1,84,118	1,661	2,627	25,336	8,014	R	
56,351	690	91	40,269	1,128	U	
2,09,846	1,330	762	38,820	5,978	T.	Osmanabad
1,84,748	1,185	712	25,784	4,941	R	
25,098	145	50	13,036	1,037	U	
2,51,053	2,401	2,095	66,465	9,153	T.	Latur
2,10,619	2,033	1,696	32,998	7,466	R	
40,434	368	399	33,467	1,687	U	
3,12,255	4,013	328	49,010	8,318	T.	Buldhana
2,62,633	2,681	272	22,920	6,471	R	
49,622	1,332	56	26,090	1,847	U	
75,009	2,088	439	61,201	3,153	T.	Akola
47,440	1,112	366	18,204	2,382	R	
27,569	976	73	42,997	771	U	
1,60,278	525	50	12,989	2,936	T.	Washim
1,38,897	380	27	6,204	2,409	R	
21,381	145	23	6,785	527	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
28	अमरावती	ए	5,13,723	11,260	1,918	3,39,508	955
		जा	3,50,653	9,888	1,333	2,69,216	438
		-II	1,63,070	1,372	585	70,292	517
29	यवतमाळ	ए	5,08,706	12,830	1,214	1,95,551	1,019
		जा	4,21,986	12,192	1,046	1,77,273	784
		-II	86,720	638	168	18,278	235
30	वर्धा	ए	2,59,342	5,492	1,114	1,68,932	362
		जा	1,93,846	5,158	872	1,41,878	293
		-II	65,496	334	242	27,054	69
31	-गजपूर	ए	7,90,524	20,634	7,022	4,39,150	2,521
		जा	2,94,317	13,224	1,589	2,31,855	282
		-II	4,96,207	7,410	5,433	2,07,295	2,239
32	भंडारा	ए	2,39,861	5,013	271	1,96,499	255
		जा	2,04,664	4,683	228	1,80,154	224
		-II	35,197	330	43	16,345	31
33	जोर्दिया	ए	2,49,376	4,993	241	2,20,103	176
		जा	2,22,567	4,486	189	2,06,060	114
		-II	26,809	507	52	14,043	62
34	चंद्रपूर	ए	4,51,981	15,654	1,993	3,35,084	1,061
		जा	3,10,960	13,779	1,486	2,58,957	200
		-II	1,41,021	1,875	507	76,127	861
35	जडचिरोली	ए	2,05,751	10,441	299	1,79,676	118
		जा	1,91,194	10,179	278	1,70,641	112
		-II	14,557	262	21	9,035	6
महाराष्ट्र राज्य		ए	190,63,149	19,15,626	1,43,032	59,14,353	67,130
		जा	109,93,623	17,37,783	49,032	46,20,161	34,102
		-II	80,69,526	1,77,843	94,000	12,94,192	33,028

आधार:- एच-मालिजा : महाराष्ट्र-भारताची ज-जज-II, २००१

TABLE No.4.4 (A)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
74,005	2,124	322	81,963	1,668	T.	Amravati
45,770	918	199	21,718	1,173	R	
28,235	1,206	123	60,245	495	U	
243,915	1,012	160	49,362	3,643	T.	Yavatmal
207,335	712	149	19,323	3,172	R	
36,580	300	11	30,039	471	U	
33,430	670	64	48,532	746	T.	Wardha
23,962	330	46	20,773	534	R	
9468	340	18	27,759	212	U	
46,744	3,198	656	2,68,790	1,809	T.	Nagpur
9,349	731	194	36,729	364	R	
37,395	2,467	462	2,32,061	1,445	U	
2,562	722	82	34,317	140	T.	Bhandara
1,736	505	76	16,967	91	R	
826	217	6	17,350	49	U	
1,364	495	78	21,824	102	T.	Gondiya
549	281	70	10,748	70	R	
815	214	8	11,076	32	U	
21,039	939	189	74,737	1,285	T.	Chandrapur
13,573	636	158	21,332	839	R	
7,466	303	31	53,405	446	U	
971	147	32	13,869	198	T.	Gadchiroli
870	124	32	8,764	194	R	
101	23	0	5,105	4	U	
66,38,816	93,763	32,793	40,30,108	2,27,528	T.	Maharashtra State
36,26,154	43,337	22,324	7,08,105	1,52,625	R	
30,12,662	50,426	10,469	33,22,003	74,903	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. जूहविषयज सांज्यिजी /

तक्ताज मांज /

राहात्या घराचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुज सामा-गुसार उु टुंबाचे वर्गीज रज/
ज-जज-ग/

अ.ज. / Sr. No.	जिल्हा (2)	जामीज -गजरी एरूज (3)	एरूज उु टुंबे Total Number of Households (4)	जवत,पा-गे, लारू ड, बांबू,चिजल, इ. Grass, Thatch,Wood, Bamboo Mud etc. (5)	प्लॅस्टिज पॉलिथि-ग Plastic Polythene (6)	जाप-या Tiles Tiles (7)	स्लेट Slate Slate (8)
1	मुंबई	ए	6,48,590	1,778	6,886	26,360	5,296
		ज	0	0	0	0	0
		-ग	6,48,590	1,778	6,886	26,360	5,296
2	मुंबई उप-गजर	ए	17,74,332	8,608	27,831	61,896	5,962
		ज	0	0	0	0	0
		-ग	17,74,332	8,608	27,831	61,896	5,962
3	ठाजे	ए	17,00,019	2,03,107	11,080	1,05,864	20,279
		ज	4,28,096	1,77,946	1,783	46,813	3,467
		-ग	12,71,923	25,161	9,297	59,051	16,812
4	रायजड	ए	4,71,628	45,848	2,061	89,758	1,711
		ज	3,58,745	42,921	1,031	80,141	1,480
		-ग	1,12,883	2,927	1,030	9,617	231
5	रत्नाजिरी	ए	3,66,605	6,102	1,518	2,24,297	1,134
		ज	3,28,530	5,274	935	2,18,027	882
		-ग	38,075	828	583	6,270	252
6	सिंधुदुर्ज	ए	1,90,278	3,692	452	1,22,074	519
		ज	1,72,134	3,286	323	1,14,005	478
		-ग	18,144	406	129	8,069	41
7	-गशिज	ए	8,76,758	74,094	3,429	3,08,594	28,038
		ज	5,29,715	68,973	1,690	2,42,985	3,271
		-ग	3,47,043	5,121	1,739	65,609	24,767
8	धुळे	ए	3,29,868	26,810	572	1,88,873	3,290
		ज	2,52,920	25,172	411	1,69,421	744
		-ग	76,948	1,638	161	19,452	2,546
9	-ंदुरबार	ए	2,50,526	1,25,936	889	70,365	747
		ज	2,15,455	1,21,241	681	62,355	165
		-ग	35,071	4,695	208	8,010	582
10	जळजाव	ए	7,30,063	69,025	1,993	3,29,774	17,508
		ज	5,35,894	63,398	1,551	2,87,447	2,510
		-ग	1,94,169	5,627	442	42,327	14,998
11	अहमद-गजर	ए	7,42,065	53,842	1,774	2,23,686	5,610
		ज	5,94,446	45,390	1,382	1,97,266	3,936
		-ग	1,47,619	8,452	392	26,420	1,674
12	पुजे	ए	14,39,610	47,764	5,302	2,05,224	8,329
		ज	5,66,560	39,706	1,484	1,15,758	3,666
		-ग	8,73,050	8,058	3,818	89,466	4,663

HOUSING STATISTICS

TABLE No.4.4 (B)

Distribution of Households by Predominant Material of Wall of house occupied
Population Census, 2001

जी.आय. धातु, अॅस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I., Metal Asbestos, Sheets (9)	विटा Brick (10)	दजड Stone (11)	जॅंफ्रिट Concrete (12)	इतर सर्व प्रकारचे सामान Any other Material (13)	Rural Urban Total (2)	District (1)
36,342	4,16,063	2,040	1,50,578	3,247	T.	Mumbai
0	0	0	0	0	R	
36,342	4,16,063	2,040	1,50,578	3,247	U	
99,247	12,33,916	2,620	3,28,179	6,073	T.	Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	R	
99,247	12,33,916	2,620	3,28,179	6,073	U	
46,127	11,33,718	4,134	1,70,883	4,827	T.	Thane
4,672	1,72,990	795	17,782	1,848	R	
41,455	9,60,728	3,339	1,53,101	2,979	U	
4,577	2,66,601	4,359	55,868	845	T.	Raigad
2,245	1,91,502	3,923	34,790	712	R	
2,332	75,099	436	21,078	133	U	
1,291	23,570	84,896	23,022	775	T.	Ratnagiri
1,029	15,925	70,176	15,562	720	R	
262	7,645	14,720	7,460	55	U	
409	6,549	49,884	6,286	413	T.	Sindhudurg
335	4,924	43,761	4,686	336	R	
74	1,625	6,123	1,600	77	U	
13,141	3,27,469	43,169	76,279	2,545	T.	Nashik
3,320	1,47,137	39,169	21,838	1,332	R	
9,821	1,80,332	4,000	54,441	1,213	U	
1,309	1,00,513	2,110	5,885	506	T.	Dhule
677	52,161	1,725	2,298	311	R	
632	48,352	385	3,587	195	U	
966	47,789	787	2,121	926	T.	Nandurbar
691	27,614	638	1,168	902	R	
275	20,175	149	953	24	U	
4,444	2,67,664	9,932	28,524	1,199	T.	Jalgaon
2,933	1,54,202	8,210	14,752	891	R	
1,511	1,13,462	1,722	13,772	308	U	
6,925	2,46,114	1,49,927	53,049	1,138	T.	Ahmednagar
4,466	1,63,424	1,45,717	32,029	836	R	
2,459	82,690	4,210	21,020	302	U	
76,729	6,86,860	1,86,097	2,19,379	3,926	T.	Pune
7,179	1,67,801	1,72,944	57,055	967	R	
69,550	5,19,059	13,153	1,62,324	2,959	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
13	सातारा	ए	5,46,458	31,240	1,881	1,38,098	3,466
		जा	4,71,973	29,386	1,311	1,24,561	2,908
		-II	74,485	1,854	570	13,537	558
14	सांजली	ए	4,95,189	30,797	1,756	94,841	6,980
		जा	3,72,537	25,555	1,089	72,574	3,172
		-II	1,22,652	5,242	667	22,267	3,808
15	सोलापूर	ए	7,15,075	85,642	1,966	1,01,359	6,467
		जा	4,90,987	77,831	1,407	63,624	4,777
		-II	2,24,088	7,811	559	37,735	1,690
16	जोल्हापूर	ए	6,90,523	14,290	1,563	2,24,160	5,207
		जा	4,81,907	10,715	703	1,83,531	2,688
		-II	2,08,616	3,575	860	40,629	2,519
17	औरंगाबाद	ए	5,26,155	30,275	1,568	1,83,544	2,695
		जा	3,34,823	28,991	902	1,51,950	1,651
		-II	1,91,332	1,284	666	31,594	1,044
18	जाल-II	ए	3,02,549	13,276	566	1,51,252	2,164
		जा	2,53,425	12,903	502	1,37,444	1,517
		-II	49,124	373	64	13,808	647
19	परभजी	ए	2,83,603	17,342	799	1,05,473	8,941
		जा	2,03,565	14,860	415	88,338	2,200
		-II	80,038	2,482	384	17,135	6,741
20	हिंजोली	ए	1,81,035	9,048	403	92,984	1,614
		जा	1,56,346	8,297	366	84,419	1,420
		-II	24,689	751	37	8,565	194
21	बीड	ए	4,33,108	29,700	877	1,50,083	4,490
		जा	3,65,245	28,047	766	1,35,852	2,789
		-II	67,863	1,653	111	14,231	1,701
22	-गोंदेड	ए	5,23,539	57,455	2,694	1,81,013	18,220
		जा	4,10,545	54,013	2,122	1,44,850	15,506
		-II	1,12,994	3,442	572	36,163	2,714
23	उस्मा-गाबाद	ए	2,93,109	27,381	802	67,078	3,451
		जा	2,52,083	25,992	648	60,427	2,740
		-II	41,026	1,389	154	6,651	711
24	लातूर	ए	3,73,283	28,201	1,281	58,068	5,488
		जा	2,94,115	26,494	959	42,770	4,446
		-II	79,168	1,707	322	15,298	1,042
25	बुलढाजा	ए	4,43,878	49,329	850	2,14,688	4,302
		जा	3,58,540	41,530	629	1,92,746	1,869
		-II	85,338	7,799	221	21,942	2,433
26	अजोला	ए	3,13,405	31,835	1,001	1,46,548	1,536
		जा	2,02,186	18,796	674	1,17,830	677
		-II	1,11,219	13,039	327	28,718	859
27	वाशिम	ए	2,02,634	14,203	237	1,15,088	819
		जा	1,72,664	12,933	177	1,04,789	575
		-II	29,970	1,270	60	10,299	244

TABLE No.4.4 (B)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
8,550	1,65,685	1,42,354	54,090	1,094	T.	Satara
5,358	1,29,107	1,39,043	39,378	921	R	
3,192	36,578	3,311	14,712	173	U	
8,043	1,49,230	1,61,828	40,684	1,030	T.	Sangli
2,282	89,907	1,53,905	23,441	612	R	
5,761	59,323	7,923	17,243	418	U	
33,021	1,81,524	2,65,287	37,411	2,398	T.	Solapur
7,141	70,086	2,48,850	15,916	1,355	R	
25,880	1,11,438	16,437	21,495	1,043	U	
3,453	2,42,404	1,57,197	41,312	937	T.	Kolhapur
1,495	1,28,440	1,34,817	19,019	499	R	
1,958	1,13,964	22,380	22,293	438	U	
4,669	2,40,997	15,596	46,309	502	T.	Aurangabad
2,499	1,17,880	14,692	15,861	397	R	
2,170	1,23,117	904	30,448	105	U	
2,121	96,451	27,007	9,328	384	T.	Jalna
1,035	68,538	26,468	4,707	311	R	
1,086	27,913	539	4,621	73	U	
1,364	83,804	57,145	7,661	1,074	T.	Parbhani
661	39,318	53,928	3,115	730	R	
703	44,486	3,217	4,546	344	U	
680	54,009	16,580	5,345	372	T.	Hingoli
476	41,449	16,136	3442	341	R	
204	12,560	444	1,903	31	U	
3,609	1,27,437	1,03,099	12,897	916	T.	Beed
2,118	85,522	1,00,565	8,729	857	R	
1,491	41,915	2,534	4,168	59	U	
2864	1,21,279	1,21,939	15,725	2,350	T.	Nanded
1,505	65,818	1,17,391	7,135	2,205	R	
1,359	55,461	4,548	8,590	145	U	
6,688	1,02,713	72,562	11,017	1,417	T.	Osmanabad
4,165	80,948	66,767	9,357	1,039	R	
2,523	21,765	5,795	1,660	378	U	
5,552	1,40,196	1,23,317	10,241	939	T.	Latur
3,929	92,534	1,13,920	8,200	863	R	
1,623	47,662	9,397	2,041	76	U	
3,414	1,32,899	23,988	10,640	3,768	T.	Buldhana
1,606	86,995	23,215	7,133	2,817	R	
1,808	45,904	773	3,507	951	U	
1,884	1,13,482	4,846	11,091	1,182	T.	Akola
981	54,158	3,932	4,370	768	R	
903	59,324	914	6,721	414	U	
747	62,923	3,187	4,448	982	T.	Washim
442	46,539	3,026	3,242	941	R	
305	16,384	161	1,206	41	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
28	अमरावती	ए	5,13,723	45,917	1,289	2,97,793	2,332
		जा	3,50,653	39,533	870	2,36,909	831
		-II	1,63,070	6,384	419	60,884	1,501
29	यवतमाळ	ए	5,08,706	73,413	1,639	2,44,681	23,115
		जा	4,21,986	67,185	1,310	2,24,602	15,968
		-II	86,720	6,228	329	20,079	7,147
30	वर्धा	ए	2,59,342	22,683	1,215	1,34,970	1,370
		जा	1,93,846	20,310	1,085	1,18,066	1,108
		-II	65,496	2,373	130	16,904	262
31	-गाजपूर	ए	7,90,524	44,782	4,585	2,99,313	15,852
		जा	2,94,317	24,069	1,235	1,84,107	1,868
		-II	4,96,207	20,713	3,350	1,15,206	13,984
32	भंडारा	ए	2,39,861	4,915	330	1,52,226	539
		जा	2,04,664	4,534	292	1,43,346	484
		-II	35,197	381	38	8,880	55
33	जोर्दिया	ए	2,49,376	4,499	252	2,02,057	362
		जा	2,22,567	4,177	234	1,92,332	332
		-II	26,809	322	18	9,725	30
34	चंद्रपूर	ए	4,51,981	37,746	1,738	2,05,267	9,332
		जा	3,10,960	32,141	1,042	1,68,817	8,032
		-II	1,41,021	5,605	696	36,450	1,300
35	जडचिरोली	ए	2,05,751	19,033	523	1,12,177	14,729
		जा	1,91,194	18,531	501	1,08,021	14,714
		-II	14,557	502	22	4,156	15
महाराष्ट्र राज्य		ए	1,90,63,149	13,89,608	93,602	56,29,526	2,41,894
		जा	1,09,93,623	12,20,130	30,510	46,16,123	1,12,871
		-II	80,69,526	1,69,478	63,092	10,13,403	1,29,023

आधार:- एच-मालिजा : महाराष्ट्र-भारताची ज-जज-II, २००९

TABLE No.4.4 (B)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
1,877	1,47,774	1,213	14,649	879	T.	Amravati
858	65,902	861	4,120	769	R	
1,019	81,872	352	10,529	110	U	
2,020	1,36,578	10,589	12,177	4,494	T.	Yavatmal
1,261	89,803	10,256	7,408	4,193	R	
759	46,775	333	4,769	301	U	
1,378	89,635	1,785	5,971	335	T.	Wardha
894	47,367	811	3,893	312	R	
484	42,268	974	2,078	23	U	
4,945	3,70,890	2,941	46,259	957	T.	Nagpur
1,144	74,081	1,791	5,571	451	R	
3,801	2,96,809	1,150	40,688	506	U	
435	76,593	229	4,484	110	T.	Bhandara
246	52,858	213	2,594	97	R	
189	23,735	16	1,890	13	U	
287	39,149	204	2,480	86	T.	Gondiya
172	24,117	168	962	73	R	
115	15,032	36	1,518	13	U	
1,105	1,79,128	7,011	9,607	1,047	T.	Chandrapur
534	91,040	5,881	2,552	921	R	
571	88,088	1,130	7,055	126	U	
339	55,528	165	1,832	1,425	T.	Gadchiroli
296	46,294	162	1,254	1,421	R	
43	9,234	3	578	4	U	
3,90,552	78,67,134	18,60,024	15,35,711	55,098	T.	Maharashtra
68,645	27,86,381	17,23,856	4,03,359	31,748	R	State
3,21,907	50,80,753	1,36,168	11,32,352	23,350	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.5

बेघर व संस्थांत राहणारी लोकसंख्या
Houseless and Institutional Population
ज-जज-II/Population Census, 2001

अ.क्र. Serial No.	जिल्हा	व्यक्तींची संख्या			एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage to total population	District
		Number of Persons				
(1)	(2)	बेघर Houseless	संस्थांतल Institutional	एकूण Total	(6)	(2)
1	मुंबई	24,000	73,724	97,724	2.93	Mumbai
2	मुंबईउप-जजर	15,074	59,075	74,149	0.86	Mumbai Suburban
3	ठाजे	51,888	91,246	1,43,134	1.76	Thane
4	रायजड	14,607	22,675	37,282	1.69	Raigad
5	रत्नाजिरी	6,294	12,879	19,173	1.13	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ज	6,172	5,036	11,208	1.29	Sindhudurg
7	नाशिज	25,421	94,977	1,20,398	2.41	Nashik
8	धुळे	3,620	29,529	33,149	1.94	Dhule
9	नांदुरबार	4,044	45,172	49,216	3.75	Nandurbar
10	जळजाव	16,879	28,767	45,646	1.24	Jalgaon
11	अहमद-जजर	10,494	50,565	61,059	1.51	Ahmednagar
12	पुजे	16,316	98,856	1,15,172	1.59	Pune
13	सातारा	8,843	24,861	33,704	1.20	Satara
14	सांजली	6,402	15,638	22,040	0.85	Sangli
15	सोलापूर	18,112	27,836	45,948	1.19	Solapur
16	जोल्हापूर	7,416	21,044	28,460	0.81	Kolhapur
17	औरंजाबाद	7,132	24,742	31,874	1.10	Aurangabad
18	जाल-गा	5,525	9,408	14,933	0.93	Jalna
19	परभजी	2,653	9,002	11,655	0.76	Parbhani
20	हिंजोली	1,286	6,405	7,691	0.78	Hingoli
21	बीड	5,811	12,940	18,751	0.87	Beed
22	नांदेड	5,600	25,833	31,433	1.09	Nanded
23	उस्मा-गाबाद	5,337	12,620	17,957	1.21	Osmanabad
24	लातूर	3,308	18,083	21,391	1.03	Latur
25	बुलढाजा	5,340	13,834	19,174	0.86	Buldhana
26	अकोला	5,842	9,577	15,419	0.95	Akola
27	वाशिम	2,593	7,559	10,152	1.00	Washim
28	अमरावती	9,904	27,393	37,297	1.43	Amravati
29	यवतमाळ	9,581	31,861	41,442	1.69	Yavatmal
30	वर्धा	10,434	12,423	22,857	1.85	Wardha
31	नाजपूर	8,995	36,605	45,600	1.12	Nagpur
32	भंडारा	2,472	6,569	9,041	0.80	Bhandara
33	जोदिया	1,914	11,803	13,717	1.14	Gondiya
34	चंद्रपूर	8,139	22,053	30,192	1.46	Chandrapur
35	जडचिरोली	3,476	24,582	28,058	2.89	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3,40,924	10,25,172	13,66,096	1.41	Maharashtra State

५. शिक्षण :

५.१ शिक्षणाच्या प्रकारानुसार शिक्षण संस्था त्यांतील विद्यार्थी, शिक्षक आणि प्रमुख परीक्षांचे निकाल इत्यादी बाबींची माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

५.२ शैक्षणिक संस्थांचे शिक्षणाच्या प्रकारानुसार केलेले वर्गीकरण हे शिक्षणाच्या टप्प्यानुसार केलेल्या वर्गीकरणापेक्षा थोडे वेगळे आहे. ब-याचशा माध्यमिक शिक्षण संस्था प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणही देतात. तरीही सर्व विद्यार्थ्यांची संख्या माध्यमिक शिक्षण संस्थांतच दर्शविण्यात येते. पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तानुसार केलेली वर्गवारी कदाचित खरे चित्र उभे करू शकेल. तीन ते पाच वर्षे ह्या वयोगटातील मुले पूर्व-प्राथमिक संस्थांत शिकतात. ह्या संस्था किंडरगार्टन किंवा मॉटेसरी म्हणून ओळखल्या जातात. प्राथमिक संस्थांत पूर्व-प्राथमिक व इयत्ता पहिली ते चौथी किंवा इयत्ता पहिली ते सातवी किंवा आठवी किंवा त्यापेक्षा कमी इयत्तांचा शिक्षण विभागाने मंजूर केलेला अभ्यासक्रम शिकविला जातो. माध्यमिक संस्थांत इयत्ता आठवी ते दहावीतील किंवा केवळ अकरावी/बारावीतील वा अकरावी/बारावीसह खालच्या इयत्तांतील विद्यार्थ्यांना शिक्षण देण्यात येते. उच्च शिक्षण म्हणजे माध्यमिक शालान्त प्रमाणपत्र परीक्षा पास झाल्यानंतरचा पदवी किंवा पदविका अभ्यासक्रम होय. ह्या विभागात परीक्षांच्या निकालाविषयी आकडेवारीही देण्यात येते.

5. EDUCATION

5.1 Data on educational institutions according to type of education, students, teachers and results of major examinations are presented in the following tables.

5.2 The classification of institutions according to type is slightly different from stages of education. There are many secondary schools which also impart education in 'primary' courses. Nevertheless, the entire enrolment of students is included under secondary education. The break-up of the total enrolment of students in pre-primary, primary and secondary schools according to standards may perhaps give the realistic picture. Children between ages three and five attend pre-primary institutions. These are generally known as kindergarten, montessori etc. Primary institutions provide education for pre-primary and standard I—IV or standard I—VII/VIII or less and teach the curriculum approved by the Education Department whereas secondary institutions coach students for standard VIII to X or XI/XII with or without lower standard. Higher education is education after passing secondary school certificate examination which leads to a degree/diploma examination. The statistics about examination results is also presented.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.1

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यताप्राप्त संस्था
Number of Recognised Institution by Type of Education
(2002-03)

अ.क्र. Sr. No. (1)	संस्थेचा प्रकार (2)	संस्थांची संख्या Number of Institution (3)	Type of Institution (4)
1	विद्यापीठे	N.A.	Universities
2	दर दहा लाज लोजसंज्येमाजे ज ला, वाजिज्य आजि विज्ञाना-1 महाविद्यालये	N.A.	Arts, Commerce and Science Colleges per Ten lakhs population.
3	शिजजंच्या प्रशिजज शाळा (डी. एड.)	N.A.	Teacher Training Colleges (D.Ed.)
4	शारिरीज शिजजाची महाविद्यालय	N.A.	Colleges for Physical Education
5	शिजंची प्रशिजज महाविद्यालये (बी. एड.)	N.A.	Teachers Training Colleges (B.Ed.)
6	दर एज लाज लोजसंज्येमाजे उच्चतर माध्यमिज शाळा	4	Higher Secondary Schools per Lakh of Population
7	दर एज लाज लोजसंज्येमाजे उच्च / मुलोद्योज शाळा	14	High / Post Basic Schools per lakh of Population
8	दर हजार लोजसंज्येमाजे प्राथमिज / पूर्व-प्राथमिज / मुलोद्योज शाळा	1	Primary / Pre-Primary / Jr. Basic Schools per thousand of Population
9	अपंजाजरिता शाळा	N.A.	Schools for Handicapped
10	दर एज लाज लोजसंज्येमाजे माध्यमिज शाळा / वरिष्ठ मुलोद्योज शाळा	27	Middle Schools / Senior Basic Schools per lakh of Population

टीप : * यात चार कृषि विद्यापीठे समाविष्ट आहेत

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

Note.— * Including 4 agriculture Universities

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.2

फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था
Number of Educational Institutions Exclusively for girls by type in of Education
(2002-03)

अ.क्र.	जिल्हा	कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालये Arts/ Science and Commerce Colleges	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये Teachers Training Colleges		उच्च माध्यमिक शाळा	माध्यमिक/ मूलोद्योग शाळा	वरिष्ठ प्राथमिक शाळा	कनिष्ठ प्राथमिक शाळा	
Sr. No.	(2)	(3)	बी.एड. B.Ed.	डी.एड. D.Ed.	Higher Secondary Schools	Secondary Schools	Upper Primary Schools	Lower Primary Schools	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	8	97	10	69	0	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उप-नगर								
3	ठाणे	N.A.	N.A.	2	5	18	19	22	Thane
4	रायगड	N.A.	N.A.	1	2	5	13	10	Raigad
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	0	0	3	9	4	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	0	0	1	4	2	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	2	21	21	78	25	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	2	18	18	10	47	Dhule
9	नांदुरबार	N.A.	N.A.	0	9	9	5	23	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	1	9	35	87	97	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	2	7	36	8	30	Ahmednagar
12	पुणे	N.A.	N.A.	6	16	38	137	50	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	6	5	29	13	20	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	3	11	53	73	46	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	1	9	27	51	39	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	2	15	50	98	57	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	1	14	32	15	22	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	0	1	6	9	10	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	0	8	4	16	10	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	0	1	3	7	10	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	1	8	17	20	23	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	0	8	36	37	14	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	0	2	23	21	17	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	3	17	27	34	15	Latur
25	बुलढाजा	N.A.	N.A.	0	3	17	12	45	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	2	12	17	11	54	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	0	3	9	1	12	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	1	15	41	17	65	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	0	11	25	23	28	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	0	8	15	1	61	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	6	20	59	22	72	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	2	7	10	4	12	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	0	7	9	9	13	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	0	5	20	3	38	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	0	3	8	6	13	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		0	0	52	261	811	937	1005	Maharashtra State

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.3

वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या / Number of schools according to classification
(2002-03)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools				माध्यमिक/वरिष्ठ मूलोद्योग शाळा Middle/Senior Basic Schools				प्राथमिक पूर्व/प्राथमिक कनिष्ठ मुलौद्योग शाळा Pre-primary/Primary/ Junior Basic Schools				District
		शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	20	50	1,238	1,308	0	840	69	909	0	347	823	1,170	Mumbai
2	मुंबईउप-गजरा				0									Mumbai Suburban
3	ठाजे	48	13	895	956	35	1,078	697	1,810	41	2,276	382	2,699	Thane
4	रायजड	9	2	368	379	10	738	49	797	3	1,859	85	1,947	Raigad
5	रत्नाजिरी	2	1	342	345	4	1,091	15	1,110	1	1,582	35	1,618	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	0	200	201	3	547	13	563	1	906	30	937	Sindhudurg
7	नाशिक	47	6	704	757	68	928	164	1,160	10	2,113	112	2,235	Nashik
8	धुळे	24	2	352	378	14	142	90	246	0	874	112	986	Dhule
9	नांदुरबार	52	2	175	229	41	156	47	244	16	1,032	55	1,103	Nandurbar
10	जळगाव	16	12	586	614	29	605	78	712	22	1,231	153	1,406	Jalgaon
11	अहमदनगर	20	1	790	811	13	615	94	722	3	2,328	106	2,437	Ahmednagar
12	पुजे	26	38	1,035	1,099	18	1,324	274	1,616	12	2,542	270	2,824	Pune
13	सातारा	3	2	585	590	6	860	53	919	0	1,616	91	1,707	Satara
14	सांगली	1	1	517	519	3	605	74	682	2	1,005	119	1,126	Sangli
15	सोलापूर	4	9	700	713	3	880	161	1,044	1	1,625	216	1,842	Solapur
16	कोल्हापूर	2	7	731	740	10	954	71	1,035	5	917	151	1,073	Kolhapur
17	औरंगाबाद	11	55	411	477	8	775	161	944	3	755	129	887	Aurangabad
18	जालना	1	32	195	228	0	688	40	728	1	512	61	574	Jalna
19	परभजी	2	42	198	242	0	530	73	603	0	438	65	503	Parbhani
20	हिंगोली	4	29	108	141	1	412	31	444	0	338	24	362	Hingoli
21	बीड	7	56	415	478	2	712	106	820	1	1,125	90	1,216	Beed
22	नांदेड	10	71	418	499	22	945	231	1,198	0	956	166	1,122	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	51	290	342	0	555	68	623	0	379	63	442	Osmanabad

24	लातूर	0	50	483	533	0	691	140	831	0	522	124	646	Latur
25	बुलढाजा	2	43	344	389	3	564	36	603	2	837	76	915	Buldhana
26	अोला	1	13	327	341	2	365	55	422	1	636	77	714	Akola
27	वाशिम	2	9	219	230	0	293	26	319	1	474	36	511	Washim
28	अमरावती	13	36	507	556	10	653	92	755	9	1,012	125	1,146	Amravati
29	यवतमाळ	19	42	410	471	15	766	113	894	11	1,147	62	1,220	Yavatmal
30	वर्धा	6	9	228	243	2	272	37	311	1	683	52	736	Wardha
31	-ाजपूर	9	38	694	741	3	577	258	838	7	1,247	370	1,624	Nagpur
32	भंडारा	4	38	224	266	0	257	48	305	1	490	94	585	Bhandara
33	जोदिया	13	28	212	253	4	384	52	440	6	474	57	537	Gondiya
34	चंद्रपूर	16	25	338	379	1	573	80	654	1	1,007	95	1,103	Chandrapur
35	जडचिरोली	35	10	169	214	13	399	62	474	0	870	27	897	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		431	823	15,408	16,662	343	21,774	3,658	25,775	162	36,155	4533	40,850	Maharashtra State

आधार :- शिजज संचाल-ालय, महाराष्ट्र शास-ा, पुजे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.4
शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या
Number of School Teachers Classified by Department
(2002-03)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	उच्च / उच्च- माध्यमिज शाळा High/Higher- secondary schools			माध्यमिक/वरिष्ठ- प्राथमिज शाळा Middle/Senior schools			प्राथमिक/पूर्व- प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary schools			अध्यापक प्रशिक्षण महाविद्यालये (बी.एड.) Teachers Training Colleges (B. Ed.)			एकूण बेरीज Grand Total			District
		पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	10,905	19,787	30,692	4,267	8,143	12,410	1,173	9,582	10,755	--	--	--	16,345	37,512	53,857	Mumbai
2	मुंबईउप-गजर																Mumbai Suburban
3	ठाजे	7,185	7,817	15,002	4,727	10,637	15,364	3,423	4,753	8,176	--	--	--	15,335	23,207	38,542	Thane
4	रायजड	4,281	2,096	6,377	2,081	2,374	4,455	2,069	1,796	3,865	--	--	--	8,431	6,266	14,697	Raigad
5	रत्नाजिरी	2,859	913	3,772	3,290	2,503	5,793	1,600	1,328	2,928	--	--	--	7,749	4,744	12,493	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ज	1,887	589	2,476	1,379	1,337	2,716	859	845	1,704	--	--	--	4,125	2,771	6,896	Sindhudurg
7	नाशिक	9,209	3,698	12,907	4,638	3,222	7,860	4,162	3,280	7,442	--	--	--	18,009	10,200	28,209	Nashik
8	धुळे	4,966	1,088	6,054	1,028	703	1,731	2,073	1,538	3,611	--	--	--	8,067	3,329	11,396	Dhule
9	नांदुरबार	2,642	527	3,169	1,025	333	1,358	2,192	817	3,009	--	--	--	5,859	1,677	7,536	Nandurbar
10	जळगाव	8,135	1,943	10,078	3,367	2,023	5,390	3,878	1,972	5,850	--	--	--	15,380	5,938	21,318	Jalgaon
11	अहमदनगर	9,875	2,578	12,453	3,514	2,267	5,781	4,470	3,072	7,542	--	--	--	17,859	7,917	25,776	Ahmednagar
12	पुणे	11,848	8,091	19,939	4,829	7,869	12,698	3,931	5,748	9,679	--	--	--	20,608	21,708	42,316	Pune
13	सातारा	6,754	2,249	9,003	3,531	2,580	6,111	2,138	2,011	4,149	--	--	--	12,423	6,840	19,263	Satara
14	सांगली	5,282	1,769	7,051	3,022	2,561	5,583	2,000	1,622	3,622	--	--	--	10,304	5,952	16,256	Sangli
15	सोलापूर	8,159	1,974	10,133	5,514	3,286	8,800	3,450	2,079	5,529	--	--	--	17,123	7,339	24,462	Solapur
16	कोल्हापूर	7,623	2,182	9,805	5,023	2,663	7,686	1,961	1,568	3,529	--	--	--	14,607	6,413	21,020	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4,232	1,835	6,067	3,359	2,551	5,910	2,256	1,659	3,915	--	--	--	9,847	6,045	15,892	Aurangabad
18	जालना	2,605	504	3,109	1,870	651	2,521	2,164	452	2,616	--	--	--	6,639	1,607	8,246	Jalna
19	परभणी	2,639	567	3,206	3,047	1,153	4,200	1,256	582	1,838	--	--	--	6,942	2,302	9,244	Parbhani

20	हिंगोली	1,604	238	1,842	2,242	495	2,737	829	200	1,029	--	--	--	4,675	933	5,608	Hingoli
21	बीड	5,487	918	6,405	3,508	1,814	5,322	2,718	864	3,582	--	--	--	11,713	3,596	15,309	Beed
22	-ांदेड	5,143	1,086	6,229	6,330	2,118	8,448	2,354	935	3,289	--	--	--	13,827	4,139	17,966	Nanded
23	उस्मा-ाबाद	3,406	516	3,922	3,174	997	4,171	1,043	457	1,500	--	--	--	7,623	1,970	9,593	Osmanabad
24	लातूर	4,770	959	5,729	3,964	1,337	5,301	2,286	422	2,708	--	--	--	11,020	2,718	13,738	Latur
25	बुलढाजा	4,803	713	5,516	3,570	925	4,495	2,398	760	3,158	--	--	--	10,771	2,398	13,169	Buldhana
26	अजोला	3,456	1,208	4,664	1,515	1,084	2,599	1,636	1,101	2,737	--	--	--	6,607	3,393	10,000	Akola
27	वाशिम	2,368	393	2,761	1,430	338	1,768	923	339	1,262	--	--	--	4,721	1,070	5,791	Washim
28	अमरावती	5,249	2,350	7,599	3,064	2,398	5,462	1,903	1,532	3,435	--	--	--	10,216	6,280	16,496	Amravati
29	यवतमाळ	4,192	1,096	5,288	3,753	1,964	5,717	2,196	989	3,185	--	--	--	10,141	4,049	14,190	Yavatmal
30	वर्धा	2,827	1,215	4,042	1,222	850	2,072	1,085	947	2,032	--	--	--	5,134	3,012	8,146	Wardha
31	-ाजपूर	6,938	5,673	12,611	2,533	4,140	6,673	2,269	3,365	5,634	--	--	--	11,740	13,178	24,918	Nagpur
32	भंडारा	2,862	824	3,686	1,158	895	2,053	890	680	1,570	--	--	--	4,910	2,399	7,309	Bhandara
33	जोदिया	2856	636	3,492	2,035	742	2,777	1,119	416	1,535	--	--	--	6,010	1,794	7,804	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,380	1,524	5,904	2,844	1,569	4,413	1,799	1,252	3,051	--	--	--	9,023	4,345	13,368	Chandrapur
35	जडचिरोली	2,439	458	2,897	2,098	729	2,827	1,245	336	1,581	--	--	--	5,782	1,523	7,305	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,73,866	80,014	2,53,880	1,03,951	79,251	1,83,202	71,748	59,299	1,31,047	0	0	0	3,49,565	2,18,564	5,68,129	Maharashtra State

आधार :- शिजज संचाल-ालय, महाराष्ट्र शास-ा, पुजे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण
तक्का क्रमांक
विभागवार विद्यार्थ्यांची संख्या
(2002-

अ.क्र. Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/ पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior- Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	2,85,567	2,21,812	5,07,379	2,13,901	2,44,174	4,58,075
2	मुंबईउप-ाजर }						
3	ठाजे	1,46,488	1,35,388	2,81,876	3,80,666	3,29,893	7,10,559
4	रायजड	66,336	61,916	1,28,252	79,205	74,441	1,53,646
5	रत्नाजिरी	33,307	31,581	64,888	76,481	73,456	1,49,937
6	सिंधुदुर्ग	15,239	14,898	30,137	32,427	31,134	63,561
7	-ाशिज	1,28,276	1,19,381	2,47,657	1,86,667	1,72,127	3,58,794
8	धुळे	68,202	63,820	1,32,022	36,527	29,284	65,811
9	-ांदुरबार	55,728	51,397	1,07,125	34,675	27,456	62,131
10	जळजाव	1,21,669	1,02,310	2,23,979	1,14,068	1,01,763	2,15,831
11	अहमद-ाजर	1,32,796	1,21,656	2,54,452	1,05,872	97,205	2,03,077
12	पुजे	152,813	1,38,877	2,91,690	2,56,559	2,31,807	4,88,366
13	सातारा	64,297	57,011	1,21,308	93,330	86,537	1,79,867
14	सांजली	54,315	51,326	1,05,641	1,03,613	87,628	1,91,241
15	सोलापूर	1,08,910	1,00,583	2,09,493	1,56,319	1,44,438	3,00,757
16	जोल्हापूर	65,250	53,541	1,18,791	1,43,411	1,28,625	2,72,036
17	औरंजाबाद	65,264	59,451	1,24,715	1,66,379	1,51,756	3,18,135
18	जाल-ा	34,103	29,768	63,871	88,639	82,694	1,71,333
19	परभजी	38,005	32,501	70,506	88,425	87,985	1,76,410
20	हिंजोली	19,222	17,901	37,123	60,257	56,074	1,16,331
21	बीड	58,759	54,992	1,13,751	1,14,996	1,06,724	2,21,720
22	-ांदेड	57,367	55,081	1,12,448	1,73,322	1,69,624	3,42,946
23	उरमा-ाबाद	29,471	25,615	55,086	72,765	71,308	1,44,073
24	लातूर	66,713	71,624	1,38,337	1,18,678	1,11,701	2,30,379
25	बुलढाजा	60,750	56,303	1,17,053	87,654	81,221	1,68,875
26	अोला	43,694	40,802	84,496	57,015	54,316	1,11,331
27	वाशिम	27,883	25,507	53,390	40,979	37,297	78,276
28	अमरावती	64,207	61,384	1,25,591	98,467	90,386	1,88,853
29	यवतमाळ	61,115	55,994	1,17,109	1,17,945	1,08,395	2,26,340
30	वर्धा	30,674	29,418	60,092	31,732	28,334	60,066
31	-ाजपूर	1,02,034	1,01,273	2,03,307	1,23,729	1,11,989	2,35,718
32	भंडारा	27,019	25,999	53,018	38,204	36,401	74,605
33	जोर्दिया	23,788	23,159	46,947	56,430	54,902	1,11,332
34	चंद्रपूर	47,837	45,583	93,420	80,708	75,232	1,55,940
35	जडचिरोली	29,257	24,670	53,927	37,551	37,795	75,346
महाराष्ट्र राज्य		23,86,355	21,62,522	45,48,877	36,67,596	34,14,102	70,81,698

EDUCATION**TABLE No. 5.5****Number of Students by Department****-03)**

माध्यमिक / उच्च माध्यमिक शाळा High/Higher Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District (2)
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	
5,75,507	4,63,305	10,38,812	0	0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
3,17,948	2,66,560	5,84,508	0	0	0	0	0	0	Thane
1,17,080	95,216	2,12,296	0	0	0	0	0	0	Raigad
73,209	54,741	1,27,950	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
39,127	34,456	73,583	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
2,54,146	2,22,750	4,76,896	0	0	0	0	0	0	Nashik
1,08,207	88,727	1,96,934	0	0	0	0	0	0	Dhule
59,803	45,753	1,05,556	0	0	0	0	0	0	Nandurbar
2,25,093	1,72,845	3,97,938	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
2,57,488	2,01,847	4,59,335	0	0	0	0	0	0	Ahmednagar
3,46,176	3,24,238	6,70,414	0	0	0	0	0	0	Pune
1,61,800	1,31,775	2,93,575	0	0	0	0	0	0	Satara
1,40,639	1,20,633	2,61,272	0	0	0	0	0	0	Sangli
2,06,117	1,59,340	3,65,457	0	0	0	0	0	0	Solapur
1,80,850	1,46,528	3,27,378	0	0	0	0	0	0	Kolhapur
1,36,782	1,15,503	2,52,285	0	0	0	0	0	0	Aurangabad
82,180	52,219	1,34,399	0	0	0	0	0	0	Jalna
66,860	49,706	1,16,566	0	0	0	0	0	0	Parbhani
42,251	26,930	69,181	0	0	0	0	0	0	Hingoli
1,33,455	1,00,566	2,34,021	0	0	0	0	0	0	Beed
1,33,121	1,02,475	2,35,596	0	0	0	0	0	0	Nanded
76,747	62,882	1,39,629	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
1,35,445	1,14,845	2,50,290	0	0	0	0	0	0	Latur
1,26,440	96,672	2,23,112	0	0	0	0	0	0	Buldhana
92,247	81,878	1,74,125	0	0	0	0	0	0	Akola
62,858	44,674	1,07,532	0	0	0	0	0	0	Washim
1,35,597	1,30,408	2,66,005	0	0	0	0	0	0	Amravati
1,09,005	88,440	1,97,445	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
71,179	70,117	1,41,296	0	0	0	0	0	0	Wardha
2,21,260	2,18,836	4,40,096	0	0	0	0	0	0	Nagpur
69,441	67,981	1,37,422	0	0	0	0	0	0	Bhandara
65,665	64,093	1,29,758	0	0	0	0	0	0	Gondiya
1,08,845	1,03,222	2,12,067	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
53,381	43,982	97,363	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
49,85,949	41,64,143	91,50,092	0	0	0	0	0	0	Maharashtra State

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/

तक्का क्रमांक/

अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या/
(2002)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre- Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior- Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	43,556	36,333	79,889	26,411	27,257	53,668
2	मुंबईउप-ाजर						
3	ठाजे	9,667	8,636	18,303	45,620	42,511	88,131
4	रायजड	4,099	3,758	7,857	6,354	6,096	12,450
5	रत्नाजिरी	6,097	5,918	12,015	3,370	3,346	6,716
6	सिंधुदुर्ग	1,576	1,569	3,145	1,896	1,917	3,813
7	-ाशिज	13,629	14,260	27,889	18,265	16,191	34,456
8	धुळे	5,395	5,014	10,409	2,666	2,294	4,960
9	-ांदुरबार	2,269	1,930	4,199	586	521	1,107
10	जळजाव	14,204	12,095	26,299	10,932	9,606	20,538
11	अहमद-ाजर	19,078	18,223	37,301	15,375	13,929	29,304
12	पुजे	20,468	19,338	39,806	52,191	47,588	99,779
13	सातारा	8,080	7,681	15,761	12,332	11,297	23,629
14	सांजली	8,281	7,781	16,062	15,417	13,897	29,314
15	सोलापूर	17,686	16,516	34,202	29,172	26,675	55,847
16	जोल्हापूर	8,776	6,823	15,599	22,605	21,121	43,726
17	औरंजाबाद	10,904	9,278	20,182	28,710	25,852	54,562
18	जाल-ा	5,419	4,977	10,396	14,916	13,405	28,321
19	परभजी	7,307	5,886	13,193	15,135	14,340	29,475
20	हिंगोली	3,500	3,327	6,827	12,975	11,905	24,880
21	बीड	9,569	8,988	18,557	17,067	16,184	33,251
22	-ांदेड	15,846	15,604	31,450	41,045	39,487	80,532
23	उस्मा-ाबाद	4,877	4,088	8,965	12,939	12,801	25,740
24	लातूर	13,734	10,948	24,682	20,636	22,197	42,833
25	बुलढाजा	13,078	12,773	25,851	18,751	16,748	35,499
26	अोला	11,600	10,793	22,393	15,268	14,349	29,617
27	वाशिम	5,424	5,172	10,596	9,331	8,741	18,072
28	अमरावती	11,694	11,589	23,283	19,680	17,918	37,598
29	यवतमाळ	8,719	7,551	16,270	15,010	14,712	29,722
30	वर्धा	5,072	5,254	10,326	5,329	4,639	9,968
31	-ाजपूर	19,585	19,130	38,715	25,746	24,316	50,062
32	भंडारा	5,299	5,003	10,302	6,288	5,607	11,895
33	जोर्दिया	3,493	3,550	7,043	7,234	6,498	13,732
34	चंद्रपूर	7,776	7,478	15,254	14,394	13,822	28,216
35	जडचिरोली	3,933	3,635	7,568	4,488	4,153	8,641
महाराष्ट्र राज्य		3,49,690	3,20,899	6,70,589	5,68,134	5,31,920	11,00,054

EDUCATION

TABLE No. 5.6

Number of Schedule Castes Students by Department

-03)

माध्यमिक / उच्चमाध्यमिक शाळा High/Higer- Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	(2)
53,620	46,398	1,00,018	0	0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
28,941	23,695	52,636	0	0	0	0	0	0	Thane
9,237	7,595	16,832	0	0	0	0	0	0	Raigad
6,828	5,358	12,186	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
3,229	2,412	5,641	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
27,188	22,705	49,893	0	0	0	0	0	0	Nashik
9,113	6,941	16,054	0	0	0	0	0	0	Dhule
3,501	2,842	6,343	0	0	0	0	0	0	Nandurbar
25,093	17,383	42,476	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
32,703	24,972	57,675	0	0	0	0	0	0	Ahmednagar
44,329	40,716	85,045	0	0	0	0	0	0	Pune
18,232	14,972	33,204	0	0	0	0	0	0	Satara
17,706	14,841	32,547	0	0	0	0	0	0	Sangli
31,925	22,303	54,228	0	0	0	0	0	0	Solapur
23,330	18,813	42,143	0	0	0	0	0	0	Kolhapur
21,620	17,845	39,465	0	0	0	0	0	0	Aurangabad
11,665	7,275	18,940	0	0	0	0	0	0	Jalna
11,403	8,049	19,452	0	0	0	0	0	0	Parbhani
8,587	5,527	14,114	0	0	0	0	0	0	Hingoli
18,880	13,879	32,759	0	0	0	0	0	0	Beed
33,414	26,305	59,719	0	0	0	0	0	0	Nanded
12,643	9,878	22,521	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
26,817	20,750	47,567	0	0	0	0	0	0	Latur
25,815	18,336	44,151	0	0	0	0	0	0	Buldhana
23,409	19,929	43,338	0	0	0	0	0	0	Akola
13,739	10,046	23,785	0	0	0	0	0	0	Washim
29,654	28,068	57,722	0	0	0	0	0	0	Amravati
17,255	14,203	31,458	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
13,971	13,453	27,424	0	0	0	0	0	0	Wardha
50,300	49,637	99,937	0	0	0	0	0	0	Nagpur
19,731	18,035	37,766	0	0	0	0	0	0	Bhandara
11,325	10,934	22,259	0	0	0	0	0	0	Gondiya
23,735	19,891	43,626	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
7,963	6,867	14,830	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
7,16,901	5,90,853	13,07,754	0	0	0	0	0	0	Maharashtra State

5. शिक्षण/

तक्का क्रमांक/

अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या/

(2002-

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre- Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior- Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	6,440	6,337	12,777	4,478	4,779	9,257
2	मुंबईउप-ाजर						
3	ठाजे	49,125	42,981	92,106	58,403	46,596	1,04,999
4	रायजड	11,894	11,110	23,004	11,993	9,603	21,596
5	रत्नाजिरी	1,143	1,091	2,234	453	377	830
6	सिंधुदुर्ग	126	122	248	155	148	303
7	-ाशिज	43,438	39,745	83,183	47,598	41,649	89,247
8	धुळे	26,684	23,590	50,274	9,871	7,809	17,680
9	-ंदुरबार	39,094	32,163	71,257	18,556	16,781	35,337
10	जळजाव	22,163	17,501	39,664	15,749	11,981	27,730
11	अहमद-ाजर	14,176	11,343	25,519	11,260	9,479	20,739
12	पुजे	8,558	8,362	16,920	11,005	9,489	20,494
13	सातारा	703	662	1,365	794	726	1,520
14	सांजली	309	260	569	427	322	749
15	सोलापूर	2,626	2,348	4,974	5,366	4,631	9,997
16	जोल्हापूर	1,404	730	2,134	2,059	2,003	4,062
17	औरंजाबाद	4,516	3,504	8,020	7,532	6,750	14,282
18	जाल-ा	,949	889	1,838	2,257	1,938	4,195
19	परभजी	1,422	1,187	2,609	2,982	2,750	5,732
20	हिंगोली	1,810	1,803	3,613	6,374	5,310	11,684
21	बीड	1,044	965	2,009	1,528	1,365	2,893
22	-ांदेड	6,793	6,386	13,179	18,365	16,943	35,308
23	उस्मा-ाबाद	1,360	1,206	2,566	2,958	2,728	5,686
24	लातूर	3,971	3,548	7,519	2,764	2,983	5,747
25	बुलढाजा	3,834	2,545	6,379	6,527	4985	11,512
26	ओला	3,590	3,618	7,208	4,772	4376	9,148
27	वाशिम	2,236	2,104	4,340	3,395	2,842	6,237
28	अमरावती	12,287	11,737	24,024	23,595	21,041	44,636
29	यवतमाळ	17,037	15,272	32,309	25,996	2,47,512	50,508
30	वर्धा	5,300	5,380	10,680	5,907	5,142	11,049
31	-ाजपूर	18,303	18,650	36,953	12,327	12,816	25,143
32	भंडारा	2,574	2,640	5,214	3,822	3,640	7,462
33	जोर्दिया	4,320	4,779	9,099	10,900	9,823	20,723
34	चंद्रपूर	8,527	8,399	16,926	14,478	12,945	27,423
35	जडचिरोली	11,710	10,166	21,876	15,056	14,124	29,180
महाराष्ट्र राज्य		3,39,466	3,03,123	6,42,589	3,69,702	5,46,386	6,93,088

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION

TABLE No. 5.7

Number of Scheduled Tribes Students by Department

03)

माध्यमिक उच्च-माध्यमिक शाळा Secondary/Higher- Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District (2)
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	
5,301	4,146	9,447	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
32,412	20,450	52,862	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	
5,296	3,162	8,458	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
619	398	1,017	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
162	110	272	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
43,038	28,568	71,606	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
19,438	13,556	32,994	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
28,876	19,968	48,844	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
23,476	15,881	39,357	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
15,739	10,109	25,848	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
10,956	9,686	20,642	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
1,421	1,107	2,528	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
1,011	655	1,666	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
4,656	3,149	7,805	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
1,296	913	2,209	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
5,039	3,682	8,721	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
2,056	1,352	3,408	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
2,322	1,334	3,656	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
3,799	1,907	5,706	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
1,932	1,203	3,135	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
13,827	10,486	24,313	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
1,610	1,158	2,768	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
5,627	3,991	9,618	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
4,603	2,750	7,353	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
6,010	5,054	11,064	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
3,758	2,410	6,168	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
15,749	12,342	28,091	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
16,172	13,093	29,265	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
9,033	9,261	18,294	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
26,642	25,705	52,347	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
5,625	5,428	11,053	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
10,292	9,538	19,830	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
15,360	13,602	28,962	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
19,310	14,206	33,516	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
3,62,463	2,70,360	6,32,823	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

**5. शिक्षण/
तक्ता क्रमांक/
शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी/
(2001-**

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पूर्व प्राथमिक शाळा Pre-Primary School		प्राथमिक शाळा Primary School		माध्यमिक शाळा Secondary School		उच्च माध्यमिक वर्ग असलेल्या माध्यमिक शाळा Secondary Schools having Higher Secondary Classes	
		संस्था Institution (3)	विद्यार्थी Enrolment (4)	संस्था Institution (5)	विद्यार्थी Enrolment (6)	संस्था Institution (7)	विद्यार्थी Enrolment (8)	संस्था Institution (9)	विद्यार्थी Enrolment (10)
1	मुंबई	307	19428	2108	1040000	1074	761985	189	260078
2	मुंबई उप-नगर								
3	ठाजे	3,654	204124	4410	987655	750	362960	141	198765
4	रायजड	2,412	155354	2753	284747	282	95597	74	105640
5	रत्नाजिरी	1,780	68339	2713	214288	268	68138	52	52028
6	सिंधुदुर्ग	1,093	25,900	1,505	93,512	159	41,227	36	30,086
7	-शाशिज	445	4,241	3,342	5,81,887	594	2,69,513	127	1,83,345
8	धुळे	985	66,867	1,228	2,02,472	230	83,162	100	1,10,616
9	-दुरबार	125	4,556	1,352	1,56,075	173	48,943	46	54,904
10	जळजाव	2,438	1,22,312	2,113	4,33,800	464	2,16,295	122	1,55,940
11	अहमद-नगर	3,062	1,34,211	3,148	4,71,846	594	2,54,399	137	1,85,163
12	पुजे	3,939	1,20,186	4,320	7,77,192	846	3,74,315	213	3,47,951
13	सातारा	2,352	85,882	2,647	3,08,496	462	1,67,497	104	1,18,472
14	सांजली	1,366	60,516	1,845	3,04,694	426	1,45,275	100	1,10,118
15	सोलापूर	2,019	85,177	2,857	5,04,583	570	2,12,607	105	1,29,852
16	जोल्हापूर	2,054	91,376	2,110	3,95,567	585	1,94,992	112	1,26,196
17	औरंगाबाद	2,139	1,41,624	1,830	4,65,177	370	1,65,368	67	83,063
18	जाल-गा	225	7,766	1,299	2,48,315	169	76,740	37	48,790
19	परभजी	478	16,225	1,096	2,49,345	184	72,105	36	43,569
20	हिंगोली	1,225	53,859	808	1,58,644	117	50,274	15	17,818
21	बीड	2,298	1,33,494	2,019	3,41,667	396	1,49,490	72	77,450
22	-गांदेड	367	9,988	2,342	4,53,186	324	1,43,996	99	1,05,394
23	उस्मा-गाबाद	210	6,380	1,056	2,07,032	285	87,167	42	46,334
24	लातूर	158	11,707	1,392	3,64,786	367	1,41,285	121	97,187
25	बुलढाजा	529	16,550	1,501	2,86,015	242	98,323	92	1,17,927
26	अजोला	1,011	44,663	1,121	1,96,666	230	78,725	93	93,121
27	वाशिम	975	23,496	831	1,36,983	143	40,910	69	63,697
28	अमरावती	983	29,290	1,895	3,19,060	376	1,22,145	154	1,36,380
29	यवतमाळ	2,206	1,84,436	2,112	3,40,834	362	99,334	92	89,193
30	वर्धा	923	25,135	1,055	1,24,664	167	62,227	72	72,735
31	-गाजपूर	976	38,616	2,475	4,51,473	519	2,65,038	180	1,48,256
32	भंडारा	1,007	50,415	887	1,33,961	166	54,745	91	76,840
33	जोर्दिया	1,041	35,253	1,069	1,61,052	165	52,409	78	69,810
34	चंद्रपूर	2,216	1,16,478	1,768	2,54,633	284	1,09,808	84	92,457
35	जडचिरोली	1,412	1,19,483	1,391	1,28,247	151	43,740	57	50,827
महाराष्ट्र राज्य		48,410	23,13,327	66,398	1,17,78,554	12,494	52,10,734	3,209	37,00,002

EDUCATION

TABLE No. 5.8

Institutions and Enrolment by Type of Education

02)

विद्यापीठ शिक्षण विभाग (१) राष्ट्रीय महत्त्वाच्या संस्था (२) अभिमत विद्यापीठ संस्था University teaching Departments (1) Institutions of National Importance (2) Institutions Deemed as University District		सर्वसाधारण शिक्षण महाविद्यालय (कला, वाणिज्य व शास्त्र) General Education Colleges (Arts, Commerce and Science)		वाणिज्य महाविद्यालये Commerce Colleges पदवीपूर्व स्तर Under Graduate Level		District (2)
संस्था Institution (11)	विद्यार्थी Enrolment (12)	संस्था Institution (13)	विद्यार्थी Enrolment (14)	संस्था Institution (15)	विद्यार्थी Enrolment (16)	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	83	Mumbai
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	26	Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	115	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	67	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	291	Maharashtra State

शिक्षकांना प्रशिक्षण/ Training of Teachers

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	पदवी स्तर/Degree level				पदविका स्तर/Diploma Level			
		शिक्षणशास्त्र पदवी/ B. Ed.		शारिरीक शिक्षण/ Physical Education		शिक्षणशास्त्र पदविका/ D. Ed.		चित्रकला शिक्षण प्रमाणपत्र/ Drawing Teachers Certificate	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
1	मुंबई	} N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	18	1,135	2	626
2	मुंबई उप-नगर		N.A.	N.A.	N.A.				
3	ठाजे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	16	1,110	1	46
4	रायजड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	416	1	85
5	रत्नाजिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	638	1	26
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	283	0	0
7	-गाशिज	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	592	2	202
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	511	2	100
9	-दुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	74	0	0
10	जळजाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	407	3	154
11	अहमद-नगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	705	1	74
12	पुजे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	16	1,109	3	898
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	795	0	0
14	सांजली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	538	1	162
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	17	997	4	105
16	जोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10	575	1	192
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	664	1	97
18	जाल-गा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	361	1	21
19	परभजी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	149	--	--
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	210	--	--
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	548	1	90
22	-गांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	491	1	54
23	उस्मा-गाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	401	--	--
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	798	1	41
25	बुलढाजा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	244	--	--
26	अजोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	385	--	--
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	124	--	--
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10	548	1	147
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	410	--	--
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	338	1	30
31	-गाजपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	20	1,045	--	--
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	329	--	--
33	जोदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	154	--	--
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	384	--	--
35	जडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	308	--	--
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	280	17,776	29	3,150

TABLE No. 5.8—contd.

शिक्षकांना प्रशिक्षण/Training of Teachers								
इतर प्रकारच्या ऑग्ल-भारतीय शाळा Other types of Anglo-Indian Schools		शालेय स्तर/ School Level		कृषि, पशुवैद्यक शास्त्र व कुक्कुट पालन प्रशिक्षण Agriculture Veterinary Science and Poultry Training				District
		हस्तव्यवसाय शिक्षक प्रशिक्षण Handicraft Teachers Training		पदवी स्तर Degree Level		शालेय स्तर School Level		
संस्था Institution (25)	विद्यार्थी Enrolment (26)	संस्था Institution (27)	विद्यार्थी Enrolment (28)	संस्था Institution (29)	विद्यार्थी Enrolment (30)	संस्था Institution (31)	विद्यार्थी Enrolment (32)	(2)
1	76	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	98	Mumbai
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	306	Mumbai Suburban
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	150	Thane
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	150	Raigad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	197	Ratnagiri
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	124	Sindhudurg
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	485	Nashik
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	368	Dhule
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	512	Nandurbar
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	204	Jalgaon
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	104	Ahmednagar
1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	113	Pune
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	204	Satara
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	195	Sangli
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	168	Solapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	384	Kolhapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	357	Aurangabad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	362	Jalna
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	388	Parbhani
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	285	Hingoli
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	95	Beed
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	410	Nanded
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	98	Osmanabad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	345	Latur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	368	Buldhana
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	151	Akola
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	266	Washim
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	315	Amravati
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	106	Yavatmal
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	290	Wardha
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	272	Nagpur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	108	Bhandara
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	121	Gondiya
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	211	Chandrapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	102	Gadchiroli
2	116	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	81	8,262	Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	कायदा/Law		संगीत, ललितकला व उपयोजित कला/Music, Fine Arts and Applied Arts					
		पदवी स्तर Degree Level		पदवी स्तर Degree Level		पदविका स्तर Diploma Level		शालेय स्तर School Level	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	144
2	मुंबई उप-नगर								
3	ठाजे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	58
4	रायजड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
5	रत्नाजिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
7	-नाशिज	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	83
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
9	-तुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
10	जळजाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	60
11	अहमद-नगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	43
12	पुजे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	219
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	64
14	सांजली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	0	0
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	0	0
16	जोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	136
17	औरंजाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
18	जाल-ण	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
19	परभजी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
22	-णंदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
23	उस्मा-णबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
25	बुलढाजा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	20
26	अजोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	79
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	41
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
31	-णजपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	77
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
33	जोदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
35	जडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	14	1024

TABLE No. 5.8—contd.

वैद्यकीय,परिचर्या, प्रसूतिशास्त्र व औषधशास्त्र/Medical, Nursing, Midwifery and Pharmacy								
पदवी स्तर/Degree Level								District
विषम चिकित्सा Allopathy		आयुर्वेद Ayurved		दंतवैद्यक/युनानी Dental/Unani		समचिकित्सा Homeopathy		District
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	District
(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

		वैद्यकीय शुश्रूषा, प्रसूतीशास्त्र व औषधशास्त्र Medical, Nursing, Midwifery and Pharmacy				इतर प्रकारच्या संस्था/ Degree level			
		पदवीपूर्व स्तर/Under Graduate level				Degree level			
		समचिकित्सा Allopathy		परिचर्या Nursing		पदवी स्तर Graduate level		पदवीपूर्व स्तर Under Graduate level	
अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	संस्था Institution (49)	विद्यार्थी Enrolment (50)	संस्था Institution (51)	विद्यार्थी Enrolment (52)	संस्था Institution (53)	विद्यार्थी Enrolment (54)	संस्था Institution (55)	विद्यार्थी Enrolment (56)
1	मुंबई								
2	मुंबईउप-गजर }	N.A.	N.A.	19	1222	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	ठाजे	N.A.	N.A.	2	152	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
4	रायजड	N.A.	N.A.	2	120	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
5	रत्नाजिरी	N.A.	N.A.	1	37	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	0	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
7	-गशिज	N.A.	N.A.	1	95	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8	धुळे	N.A.	N.A.	1	115	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
9	-दुरबार	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
10	जळजाव	N.A.	N.A.	1	92	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
11	अहमद-गजर	N.A.	N.A.	1	95	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12	पुजे	N.A.	N.A.	5	315	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
13	सातारा	N.A.	N.A.	2	196	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
14	सांजली	N.A.	N.A.	1	57	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	3	231	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16	जोल्हापूर	N.A.	N.A.	1	136	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
17	औरंगजाबाद	N.A.	N.A.	2	225	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
18	जाल-ग	N.A.	N.A.	1	28	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
19	परभजी	N.A.	N.A.	1	19	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
20	हिजोली	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
21	बीड	N.A.	N.A.	1	39	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
22	-गदेड	N.A.	N.A.	1	122	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
23	उस्मा-गबाद	N.A.	N.A.	1	36	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
24	लातूर	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
25	बुलढाजा	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
26	अजोला	N.A.	N.A.	2	120	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
27	वाशिम	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
28	अमरावती	N.A.	N.A.	1	56	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
30	वर्धा	N.A.	N.A.	2	58	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
31	-गजपूर	N.A.	N.A.	7	1006	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
32	भंडारा	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
33	जोदिया	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
35	जडचिरोली	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	62	4692	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

TABLE No. 5.8—contd.

इतर प्रकारच्या संस्था/Other Types of Institutions						
इतर Other		शालेय स्तर School Level		संशोधन संस्था/पदवी स्तर Research Institutions/ Degree Level		District
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

5. शिजज / EDUCATION

तक्ता ञ मांज / TABLE No.5.9

पटावरील विद्यार्थी व शिजजंची संज्या

Enrolment of Students and Number of Teachers

(2002-03)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	पूर्व प्राथमिज प्राथमिज माध्यमिज	एडूज प्रशिजित शिजज Total Number of Trained Teachers			एडूज शिजज Total Number of Teachers			पटावरील विद्यार्थी Enrolment	Pre-Primary Primary, Secondary	District
			पुरुष Male	स्त्री Female	एडूज Total	पुरुष Male	स्त्री Female	एडूज Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
1	मुंबई	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	307	307	19,428	Pre-Primary	Mumbai
2	मुंबईउप-नजर	प्राथमिज	5,317	17,100	22,417	5,440	17,725	23,165	9,65,454	Primary	
3	ठाजे	माध्यमिज (उ.मा.सह)	10,699	19,358	30,057	10,905	19,787	30,692	10,38,812	Secondary (including H. Sec.)	
4	रायजड	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	3,675	3,675	2,04,124	Pre-Primary	Thane
		प्राथमिज	7,178	13,150	20,328	8,150	15,390	23,540	9,92,435	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	7,023	7,524	14,527	7,185	7,817	15,002	5,84,508	Secondary (including H. Sec.)	
5	राजजड	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	2	2,555	2,557	86,682	Pre-Primary	Raigad
		प्राथमिज	3,869	3,814	7,683	4,150	4,170	8,320	2,81,898	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	4,208	2,007	6,215	4,281	2,096	6,377	2,12,296	Secondary (including H. Sec.)	
6	रत्नाजिरी	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	1,780	1,780	58,339	Pre-Primary	Ratnagiri
		प्राथमिज	4,808	3,676	8,484	4,890	3,831	8,721	2,14,825	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	2,836	870	3,706	2,859	913	3,772	1,27,950	Secondary (including H. Sec.)	
7	सिंधुदुर्ज	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	1,093	1,093	25,900	Pre-Primary	Sindhudurg
		प्राथमिज	2,212	2,140	4,352	2,238	2,182	4,420	93,698	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	1,887	589	2,476	1,887	589	2,476	73,583	Secondary (including H. Sec.)	
8	नाशिज	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	445	445	4,241	Pre-Primary	Nashik
		प्राथमिज	8,568	6,369	14,937	8,800	6,502	15,302	6,06,451	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	9,159	3,670	12,829	9,209	3,698	12,907	4,76,896	Secondary (including H. Sec.)	
9	धुळे	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	933	933	74,813	Pre-Primary	Dhule
		प्राथमिज	2,891	2,117	5,008	3,101	2,241	5,342	1,97,833	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	4,962	1,088	6,050	4,966	1,088	6,054	1,96,934	Secondary (including H. Sec.)	
10	नांदुरबार	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	146	146	4,556	Pre-Primary	Nandurbar
		प्राथमिज	3,100	1,122	4,222	3,217	1,150	4,367	1,69,256	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	2,603	512	3,115	2,642	527	3,169	1,05,556	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्र मांज /TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
10	जळजाव	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	2,438	2,438	1,22,312	Pre-Primary	Jalgaon
		प्राथमिज	7,079	3,866	10,945	7,245	3,995	11,240	4,39,810	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	7,989	1,928	9,917	8,135	1,943	10,078	3,97,938	Secondary (including H. Sec.)	
11	अहमद-ाजर	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	3,398	3,398	82,116	Pre-Primary	Ahmednagar
		प्राथमिज	7,830	5,210	13,040	7,984	5,339	13,323	4,57,529	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	9,617	2,460	12,077	9,875	2,578	12,453	4,59,335	Secondary (including H. Sec.)	
12	पुजे	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	3,939	3,939	1,20,186	Pre-Primary	Pune
		प्राथमिज	8,423	12,646	21,069	8,760	13,617	22,377	7,80,056	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	11,714	7,912	19,626	11,848	8,091	19,939	6,70,414	Secondary (including H. Sec.)	
13	सातारा	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	2,356	2,356	85,882	Pre-Primary	Satara
		प्राथमिज	5,603	4,516	10,119	5,569	4,591	10,260	3,01,175	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	6,699	2,180	8,879	6,754	2,249	9,003	2,93,575	Secondary (including H. Sec.)	
14	सांजली	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	1,366	1366	60,516	Pre-Primary	Sangli
		प्राथमिज	4,968	4,057	9,025	5,022	4,183	9,205	2,96,882	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	5,269	1,757	7,026	5,282	1,769	7,051	2,61,272	Secondary (including H. Sec.)	
15	सोलापूर	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	2,019	2,019	85,177	Pre-Primary	Solapur
		प्राथमिज	8,827	5,224	14,051	8,964	5,365	14,329	5,10,250	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	8,100	1,959	10,059	8,159	1,974	10,133	3,65,457	Secondary (including H. Sec.)	
16	जोल्हापूर	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	2,349	2,349	1,15,142	Pre-Primary	Kolhapur
		प्राथमिज	6,927	4,157	11,084	6,984	4,231	11,215	3,90,827	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	7,555	2,159	9,714	7,523	2,182	9,805	3,27,378	Secondary (including H. Sec.)	
17	औरंजाबाद	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	2,264	2,264	1,41,991	Pre-Primary	Aurangabad
		प्राथमिज	5,291	3,975	9,265	5,615	4,210	9,825	4,42,850	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	4,199	1,827	6,026	4,232	1,835	6,067	2,52,285	Secondary (including H. Sec.)	
18	जाल-ा	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	248	248	6,975	Pre-Primary	Jalna
		प्राथमिज	3,876	1,056	4,932	4,034	1,103	5,137	2,35,204	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	2,562	487	3,049	2605	504	3,109	1,34,399	Secondary (including H. Sec.)	
19	परभजी	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	485	485	16,225	Pre-Primary	Parbhani
		प्राथमिज	4,073	1,651	5,724	4,303	1,735	6,038	2,46,916	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	1798	551	2349	2,639	567	3,206	1,16,566	Secondary (including H. Sec.)	
20	हिंगोली	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	679	679	47,280	Pre-Primary	Hingoli
		प्राथमिज	2,954	665	3,619	3,071	695	3,766	1,53,454	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा. सह)	1,569	226	1,795	1,604	238	1,842	69,181	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक /TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
21	बीड	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	2,298	2298	133494	Pre-Primary	Beed
		प्राथमिज	5,781	2,488	8,269	6,226	2,678	8904	335471	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	5,440	910	6,350	5,487	918	6405	234021	Secondary (including H. Sec.)	
22	-नांदेड	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	2,337	2337	149236	Pre-Primary	Nanded
		प्राथमिज	8,436	2,967	11,403	8,584	3,053	11737	455394	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	5,098	1,077	6,175	5,143	1,086	6229	235596	Secondary (including H. Sec.)	
23	उस्मा-नाबाद	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	1,700	1700	80444	Pre-Primary	Osmanabad
		प्राथमिज	4,131	1,417	5,548	4,217	1,454	5671	199159	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	3,375	513	3,888	3,406	516	3922	139629	Secondary (including H. Sec.)	
24	लातूर	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	174	174	7578	Pre-Primary	Latur
		प्राथमिज	5,944	1,622	7,566	6,250	1,759	8009	368716	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	4,682	920	5,602	4,770	959	5729	250290	Secondary (including H. Sec.)	
25	बुलढाजा	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	542	542	16550	Pre-Primary	Buldhana
		प्राथमिज	5,839	1,581	7,420	5,968	1,685	7653	285928	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	4,752	697	5,449	4,803	713	5516	223112	Secondary (including H. Sec.)	
26	अजोला	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	10	1,011	1021	44663	Pre-Primary	Akola
		प्राथमिज	3,106	1,962	5,068	3,151	2,185	5336	195827	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	3,408	1,167	4,575	3,456	1,208	4664	174125	Secondary (including H. Sec.)	
27	वाशिम	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	975	975	23496	Pre-Primary	Washim
		प्राथमिज	2,322	663	2,985	2,353	677	3030	131666	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	2,335	389	2,724	2,368	393	2761	107532	Secondary (including H. Sec.)	
28	अमरावती	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	2,223	2223	184436	Pre-Primary	Amravati
		प्राथमिज	5,809	2,852	8,661	3,949	2,953	8902	343449	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	5,194	2,307	7,501	5,249	2,350	599	266005	Secondary (including H. Sec.)	
29	यवतमाळ	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	2,223	2223	184436	Pre-Primary	Yavatmal
		प्राथमिज	5,809	2,852	8,661	3,949	2,953	8902	343449	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	4,143	1,085	5,228	4,192	1,096	5288	197445	Secondary (including H. Sec.)	
30	वर्धा	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	8	915	923	23135	Pre-Primary	Wardha
		प्राथमिज	2,282	1,751	4,033	2,307	1,797	4104	120158	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	2,799	1,198	3,997	2,827	1,215	4042	141296	Secondary (including H. Sec.)	
31	-नाजपूर	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	976	976	38616	Pre-Primary	Nagpur
		प्राथमिज	4,793	7,367	12,160	4,802	7,505	12307	439025	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	6,900	5,595	12,495	6,938	5,673	12611	440096	Secondary (including H. Sec.)	

32	भंडारा	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	999	999	50,415	Pre-Primary	Bhandara
		प्राथमिज	2,009	1,535	3,544	2,048	1,575	3,623	1,27,623	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	2,841	817	3,658	2,862	824	3,686	1,37,422	Secondary (including H. Sec.)	
33	जोदिया	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	1,041	1,041	35,253	Pre-Primary	Gondiya
		प्राथमिज	3,064	1,069	4,133	3,154	1,158	4,312	1,58,279	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	2,810	624	3,434	2,856	636	3,492	1,29,758	Secondary (including H. Sec.)	
34	चंद्रपुर	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	2,193	2,193	1,16,478	Pre-Primary	Chandrapur
		प्राथमिज	4,222	2,595	6,817	4,643	2,821	7,464	2,49,360	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	4,309	1,468	5,777	4,380	1,524	5,904	2,12,067	Secondary (including H. Sec.)	
35	जडचिरोली	पूर्व प्राथमिज	0	0	0	0	1,412	1,412	1,19,483	Pre-Primary	Gadchiroli
		प्राथमिज	2,652	871	3,523	3,343	1,065	4,408	1,29,273	Primary	
		माध्यमिज (उ.मा.सह)	2,311	429	2,740	2,439	458	2,897	97,363	Secondary (including H. Sec.)	
महाराष्ट्र राज्य		पूर्व प्राथमिज	0	0	0	20	52,254	52,274	24,26,452	Pre-Primary	Maharashtra State
	प्राथमिज	1,69,041	1,30,975	3,00,016	1,75,699	1,38,550	3,14,249	1,16,30,575	Primary		
	माध्यमिज (उ.मा.सह)	1,70,825	78,260	2,49,085	1,73,866	80,014	2,53,880	91,50,092	Secondary (including H. Sec.)		

आधार :- शिजज संचाल-नालय, महाराष्ट्र शास-ा, पुजे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिजज /
तक्ता ज्र मांज /
पूर्व प्राथमिज, प्राथमिज व माध्यमिज शाळांमधील
Number of Students in Pre-Primary, Primary

अ.क्र.	जिल्हे	पूर्व प्राथमिज	इयत्ता १ली	इयत्ता २री	इयत्ता ३री	इयत्ता ४थी	इयत्ता ५वी
Sr. No.		Pre-Primary	Std.I	Std.II	Std.III	Std.IV	Std.V
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	19,428	2,06,863	1,99,638	1,98,068	1,88,516	2,17,934
2	मुंबईउप-गजर						
3	ठाजे	2,04,124	1,89,857	1,74,078	1,68,927	1,60,834	1,81,486
4	रायजड	86,682	62,101	52,486	51,405	47,905	49,779
5	रत्नाजिरी	68,339	38,095	34,757	34,568	34,658	38,042
6	सिंधुदुर्ज	25,900	17,496	15,555	16,364	15,899	16,941
7	-गशिज	4,241	1,23,159	1,18,449	1,11,503	1,05,233	1,22,671
8	धुळे	74,813	50,047	44,400	42,440	39,513	36,177
9	-दुरबार	4,556	44,125	39,788	34,679	27,591	25,377
10	जळजाव	1,22,312	97,649	89,642	88,288	82,799	85,189
11	अहमद-गजर	82,116	97,794	94,788	94,482	89,658	88,993
12	पुजे	1,20,186	1,53,967	1,44,053	1,45,694	1,41,490	1,52,210
13	सातारा	85,882	58,573	55,188	56,484	55,000	58,804
14	सांजली	60,516	58,391	54,823	55,571	52,418	56,815
15	सोलापूर	85,177	1,02,920	1,00,204	97,147	90,209	93,505
16	जोल्हापूर	1,15,142	72,478	69,983	70,648	70,180	71,268
17	औरंगजाबाद	1,41,991	85,107	77,667	75,024	74,196	78,989
18	जाल-ग	6,975	45,707	41,571	41,625	40,644	42,876
19	परभजी	16,225	52,639	44,616	42,693	42,104	42,277
20	हिंजोली	49,280	30,527	27,493	26,085	25,565	25,385
21	बीड	1,33,494	72,604	63,922	60,451	58,205	59,638
22	-गंदेड	1,49,236	1,02,314	84,357	83,016	81,270	73,012
23	उस्मा-गबाद	80,444	39,404	34,863	33,703	34,042	35,426
24	लातूर	7,578	73,399	66,185	62,439	57,253	73,870
25	बुलढाजा	16,550	63,319	53,050	52,449	48,403	51,359
26	अजोला	44,663	41,670	35,933	37,093	34,813	36,910
27	वाशिम	23,496	28,542	24,215	24,856	22,762	23,979
28	अमरावती	29,290	65,795	56,783	59,013	54,604	59,579
29	यवतमाळ	1,84,436	73,914	60,563	58,658	55,110	56,037
30	वर्धा	38,616	25,946	24,037	23,813	23,393	25,229
31	-गजपूर	25,135	88,515	85,260	85,981	84,356	88,512
32	भंडारा	50,415	24,726	23,873	24,405	23,800	23,636
33	जोर्दिया	35,253	27,645	27,161	27,738	26,401	25,863
34	चंद्रपूर	1,16,478	51,351	45,069	44,943	43,304	45,621
35	जडघिरोली	1,19,483	26,137	25,079	24,522	22,919	21,306
महाराष्ट्र राज्य		24,26,452	23,92,776	21,89,529	21,54,775	20,55,047	21,84,695

EDUCATION

TABLE No.5.10

विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या (२००२-०३)

and Secondary Schools by Standard (2002-03)

इयत्ता ६वी	इयत्ता ७वी	इयत्ता ८वी	इयत्ता ९वी	इयत्ता १०वी	इयत्ता ११वी	इयत्ता १२वी	एकूण	Districts
Std.VI	Std.VII	Std.VIII	Std.IX	Std.X	Std.XI	Std.XII	Grand Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
2,09,701	2,03,399	1,98,442	1,70,782	1,29,204	1,16,365	98,307	20,40,347	Mumbai Mumbai Suburban
1,57,575	1,51,062	1,31,057	1,11,260	80,077	59,671	49,043	18,19,051	Thane
51,165	47,955	42,429	37,407	24,641	17,054	13,813	5,84,822	Raigad
36,932	35,665	31,313	26,835	19,631	9,396	8,337	4,16,568	Ratnagiri
16,406	16,362	15,750	14,821	12,224	6,500	5,453	1,95,671	Sindhudurg
1,19,684	1,11,381	90,250	80,498	57,129	34,153	33,882	11,12,233	Nashik
35,897	36,090	32,672	28,838	25,037	13,806	16,432	4,76,162	Dhule
21,586	20,642	17,628	15,695	13,644	7,713	9,471	2,82,495	Nandurbar
86,931	83,154	69,594	62,905	50,869	33,926	30,625	9,83,883	Jalgaon
90,151	92,072	82,629	69,492	53,804	47,043	40,358	10,23,380	Ahmednagar
1,50,103	1,33,628	1,35,290	1,22,285	93,909	63,778	22,836	9,81,949	Pune
62,110	63,802	58,487	53,516	40,774	28,212	25,145	7,01,977	Satara
61,882	59,604	51,120	46,382	36,108	23,235	20,090	6,36,955	Sangli
89,890	87,656	74,848	65,328	45,266	26,963	22,836	9,81,949	Solapur
69,877	70,345	68,706	64,575	51,848	36,425	31,117	8,62,592	Kolhapur
75,516	69,656	51,817	46,532	38,774	24,700	23,378	8,63,347	Aurangabad
42,734	37,102	26,590	21,179	16,081	10,871	9,943	3,83,898	Jalna
38,130	33,255	23,608	21,680	14,940	8,100	7,554	3,87,821	Parbhani
24,924	21,373	15,236	12,664	9,047	4,311	3,589	2,73,479	Hingoli
62,136	55,745	43,330	37,946	31,028	19,943	19,631	7,18,073	Beed
67,128	56,885	43,345	39,552	31,274	22,288	22,523	8,56,200	Nanded
36,359	34,663	30,834	26,975	19,909	11,778	10,318	4,28,718	Osmanabad
72,729	68,776	33,865	42,363	40,487	21,038	20,761	6,40,743	Latur
52,790	53,467	43,696	35,936	29,649	15,601	14,683	5,30,952	Buldhana
38,107	37,496	33,357	29,288	24,882	14,518	14,772	4,23,502	Akola
25,004	23,702	19,828	16,700	15,348	9,185	8,669	2,66,286	Washim
60,249	57,857	53,484	44,660	38,473	25,007	23,141	6,27,935	Amravati
53,216	50,187	41,892	36,099	30,864	18,969	16,725	7,36,670	Yavatmal
26,035	26,460	24,380	22,435	20,532	14,148	12,648	2,94,191	Wardha
88,931	89,975	84,272	75,636	61,250	43,829	36,206	9,51,339	Nagpur
23,717	25,682	24,701	22,817	21,027	15,163	13,928	3,17,890	Bhandara
27,009	28,846	26,690	24,085	21,332	15,784	14,028	3,27,835	Gondiya
46,474	48,084	43,382	38,108	30,966	20,032	16,149	5,89,961	Chandrapur
21,459	21,930	18,800	16,469	13,731	7,862	8,592	3,48,289	Gadchiroli
21,42,537	20,53,958	17,83,322	15,81,743	12,43,759	8,47,367	7,60,274	2,38,16,234	Maharashtra State

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक /Table No. 5.11

प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थांतील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमांनुसार संख्या
Number of Students in Primary and Secondary (including higher secondary) Institutions According to Medium of Instructions
(2002-03)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (1)	प्राथमिक/ माध्यमिक (2)	मराठी Marathi (3)	गुजराथी Gujarathi (4)	हिंदी Hindi (5)	सिंधी Sindhi (6)	इंग्रजी English (7)	उर्दु Urdu (8)	इतर Others (9)	एकूण Grand Total (10)	Primary/ Secondary (11)	District (3)
1	मुंबई	प्राथमिक माध्यमिक	3,03,688	46,977	1,72,221	0	2,75,986	1,33,791	32,791	9,65,454	Primary	Mumbai
2	मुंबईउप-नगर		3,56,695	86,657	90,714	0	4,39,982	60,959	3,805	10,38,812	Secondary	
3	ठाणे	प्राथमिक	5,93,142	19,487	69,478	3,551	2,35,432	61,404	9,941	9,92,435	Primary	Thane
		माध्यमिक	3,32,431	21,420	34,821	5,678	1,58,692	30,248	1,218	5,84,508	Secondary	
4	रायजड	प्राथमिक	2,45,985	302	1,365	0	21,039	13,207	0	2,81,898	Primary	Raigad
		माध्यमिक	1,86,656	107	660	0	14,728	10,145	0	2,12,296	Secondary	
5	रत्नाजिरी	प्राथमिक	1,94,733	0	0	0	7,081	13,011	0	2,14,825	Primary	Ratnagiri
		माध्यमिक	1,16,108	0	0	0	3,562	8,280	0	1,27,950	Secondary	
6	सिंधुदुर्ग	प्राथमिक	90,202	0	0	0	2,510	986	0	93,698	Primary	Sindhudurg
		माध्यमिक	72,737	0	0	0	352	494	0	73,583	Secondary	
7	नाशिक	प्राथमिक	5,32,200	0	1,944	0	11,433	60,874	0	6,06,451	Primary	Nashik
		माध्यमिक	4,09,269	1,055	1,465	22	34,473	30,612	0	4,76,896	Secondary	
8	धुळे	प्राथमिक	1,77,841	34	238	53	4,220	15,447	0	1,97,833	Primary	Dhule
		माध्यमिक	1,85,299	0	444	71	2,615	8,505	0	1,96,934	Secondary	
9	नांदुरबार	प्राथमिक	1,60,826	1,083	0	155	1,613	5,579	0	1,69,256	Primary	Nandurbar
		माध्यमिक	98,454	1,570	0	0	843	4,689	0	1,05,556	Secondary	
10	जळगाव	प्राथमिक	3,80,590	0	2,786	418	6,847	49,169	0	4,39,810	Primary	Jalgaon
		माध्यमिक	3,64,562	0	5,016	891	5,473	21,996	0	3,97,938	Secondary	
11	अहमदनगर	प्राथमिक	4,32,112	0	463	0	13,390	11,564	0	4,57,529	Primary	Ahmednagar
		माध्यमिक	4,35,298	0	529	0	16,202	7,306	0	4,59,335	Secondary	
12	पुणे	प्राथमिक	6,61,168	1,021	6,069	35	92,796	18,225	742	7,80,056	Primary	Pune
		माध्यमिक	5,55,116	2,001	6,977	52	96,983	9,175	110	6,70,414	Secondary	
13	सातारा	प्राथमिक	2,92,942	0	0	0	6,751	1,482	0	3,01,175	Primary	Satara
		माध्यमिक	2,68,825	0	0	0	24,033	717	0	293,575	Secondary	
14	सांगली	प्राथमिक	2,72,471	168	0	0	6,452	5,546	12,245	2,96,882	Primary	Sangli
		माध्यमिक	2,49,397	399	0	0	3,051	1,167	7,258	2,61,272	Secondary	
15	सोलापूर	प्राथमिक	4,64,690	0	217	0	6,744	21,341	17,258	5,10,250	Primary	Solapur
		माध्यमिक	3,44,816	0	162	0	6,041	10,115	4,323	3,65,457	Secondary	
16	कोल्हापूर	प्राथमिक	3,71,309	70	205	168	11,169	7,604	302	3,90,827	Primary	Kolhapur
		माध्यमिक	3,16,091	131	0	0	8,880	2,276	0	3,27,378	Secondary	
17	औरंगाबाद	प्राथमिक	3,90,892	0	468	0	19,790	31,700	0	4,42,850	Primary	Aurangabad
		माध्यमिक	2,41,293	0	864	0	1,643	8,485	0	2,52,285	Secondary	

18	जालना	प्राथमिज	2,12,743	252	3,713	0	2,161	16,310	25	2,35,204	Primary	Jalna
		माध्यमिज	1,23,208	0	4,276	0	2,277	4,638	0	1,34,399	Secondary	
19	परभजी	प्राथमिज	2,22,309	0	0	0	1,161	23,446	0	2,46,916	Primary	Parbhani
		माध्यमिज	1,06,118	0	0	0	1,437	9,011	0	1,16,566	Secondary	
20	हिंगोली	प्राथमिज	1,44,582	0	327	0	118	8,427	0	1,53,454	Primary	Hingoli
		माध्यमिज	64,540	0	428	0	809	3,404	0	69,181	Secondary	
21	बीड	प्राथमिज	3,08,356	0	0	0	2,163	24,952	0	3,35,471	Primary	Beed
		माध्यमिज	2,20,576	0	0	0	1,208	12,237	0	2,34,021	Secondary	
22	नांदेड	प्राथमिज	4,12,644	0	2,365	0	3,044	373,341	0	7,91,394	Primary	Nanded
		माध्यमिज	2,21,339	0	611	0	1,870	11,776	0	2,35,596	Secondary	
23	उस्मानाबाद	प्राथमिज	1,91,385	0	0	0	811	6,963	0	1,99,159	Primary	Osmanabad
		माध्यमिज	1,36,480	0	0	0	263	2,886	0	1,39,629	Secondary	
24	लातूर	प्राथमिज	3,40,923	0	0	0	2,294	25,499	0	3,68,716	Primary	Buldhana
		माध्यमिज	2,36,590	0	0	0	2,317	11,383	0	2,50,290	Secondary	
25	बुलढाजा	प्राथमिज	2,46,142	0	383	0	5,781	33,622	0	2,85,928	Primary	Buldhana
		माध्यमिज	2,19,732	0	1,018	0	551	1,811	0	2,23,112	Secondary	
26	अकोला	प्राथमिज	1,44,920	58	3,334	625	12,763	34,127	0	1,95,827	Primary	Akola
		माध्यमिज	1,44,326	273	2,579	0	4,987	21,960	0	1,74,125	Secondary	
27	वाशिम	प्राथमिज	1,16,952	0	807	0	1,915	11,982	0	1,31,656	Primary	Washim
		माध्यमिज	1,04,350	0	537	0	400	2,245	0	1,07,532	Secondary	
28	अमरावती	प्राथमिज	2,55,162	0	5,110	0	10,042	44,130	0	3,14,444	Primary	Amravati
		माध्यमिज	2,33,369	0	5,627	0	5,552	21,457	0	2,66,005	Secondary	
29	यवतमाळ	प्राथमिज	3,16,600	0	3,589	0	6,225	17,035	0	3,43,449	Primary	Yavatmal
		माध्यमिज	1,78,624	0	3,329	0	2,123	13,369	0	1,97,445	Secondary	
30	वर्धा	प्राथमिज	1,08,749	156	2,097	0	7,008	2,148	0	1,20,158	Primary	Wardha
		माध्यमिज	1,28,633	0	3,564	0	6,819	2,280	0	1,41,296	Secondary	
31	नाजपूर	प्राथमिज	3,16,977	1,218	45,725	0	51,218	23,887	0	4,39,025	Primary	Nagpur
		माध्यमिज	4,35,799	0	1147	0	2,107	1,043	0	4,40,096	Secondary	
32	भंडारा	प्राथमिज	1,23,742	0	1,636	0	1,670	575	0	1,27,623	Primary	Bhandara
		माध्यमिज	1,32,679	0	1,986	0	2,171	586	0	1,37,422	Secondary	
33	जोदिया	प्राथमिज	1,18,857	0	34,850	0	4,408	164	0	1,57,779	Primary	Gondiya
		माध्यमिज	1,23,420	49	5,273	0	787	65	164	1,29,758	Secondary	
34	चंद्रपूर	प्राथमिज	2,30,943	0	5,135	0	8,448	1,782	3,052	2,49,360	Primary	Chandrapur
		माध्यमिज	1,45,724	0	47,299	0	15,900	1,558	1,586	2,12,067	Secondary	
35	गडचिरोली	प्राथमिज	1,20,464	0	7,407	0	984	418	0	1,29,273	Primary	Gadchiroli
		माध्यमिज	92,286	0	3,445	0	1,222	410	0	97,363	Secondary	
महाराष्ट्र राज्य		प्राथमिज	94,97,251	70,826	3,71,932	5,005	8,45,467	7,63,738	76,356	1,16,30,575	Primary	Maharashtra State
		माध्यमिज	75,80,840	1,13,662	2,22,771	6,714	8,70,353	3,37,288	18,464	91,50,092	Secondary	

5. शिजज / EDUCATION

तक्ता ञ्र मांज / TABLE No.5.12

प्रमुज परीजांचे निजाल, मार्च २००१

Results of Major Examinations, March 2001

अ.क्र. Sr. No.	परीजा (2)	परीजेला बसलेल्यांची संख्या			उत्तीर्ज झालेल्यांची संख्या			Examination (2)
		Number appeared			Number passed			
		मुलजे Boys	मुली Girls	एजूज Total	मुलजे Boys	मुली Girls	एजूज Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	जला-							Arts-
	बॅचलर ऑफ आर्ट्स	1,10,702	90,345	2,01,047	60,293	61,044	1,21,337	Bachelor of Arts
	मास्टर ऑफ आर्ट्स	2,422	19,199	21,621	11,066	10,633	21,699	Master of Arts
	एम.बी.ए.	3,467	1,014	4,481	2,574	879	3,453	M.B.A.
	पीएच.डी. / एम.फील.	296	207	503	113	57	170	Ph.D./M.Phil
2	शास्त्र-							Science-
	बॅचलर ऑफ साय-स	26,514	18,514	45,028	13,963	12,964	26,927	Bachelor of Science.
	मास्टर ऑफ साय-स	3,853	3,194	7,047	2,307	2,314	4,621	Master of Science.
	पीएच.डी.	26	9	35	18	7	25	Ph.D.
3	वाजिज्य-							Commerce-
	बॅचलर ऑफ जॉमर्स	65,020	49,964	1,14,984	36,531	34,589	71,120	Bachelor of Commerce
	मास्टर ऑफ जॉमर्स	6,367	5,450	11,817	1,755	2,683	4,438	Master of Commerce
	पीएच.डी. / एम.फील.	45	13	58	34	13	47	Ph.D./M.Phil
4	वैद्यजीय-							Medical-
	एम.बी.बी.एस.	1,803	922	2,725	2,725	971	3,696	M.B.B.S.
	एम.डी. / एम.एस.	186	114	300	125	86	211	M.D./M.S.
	एम.एससी. (मेडीसी-1)	46	5	51	35	4	39	M. Sc. (Medicine)
5	शुश्रुषा-							Nursing-
	बी.एससी. (शुश्रुषा)	12	100	112	10	100	110	B.Sc. (Nursing)
	एम.एससी. (शुश्रुषा)	16	16	32	16	16	32	M.Sc. (Nursing)
6	दंतशास्त्र-							Dentist-
	बी.डी.एस.	293	451	744	204	349	553	B.D.S.
	एम.डी.एस.	4	0	4	4	0	4	M.D.S.
7	अभियांत्रिजी-							Engineering-
	बी.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Civil)
	बी.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Electrical)
	बी.ई. (यांत्रिजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Mechanical)
	बी.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Metallurgy)
	बी.ई. (जे मिजल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Chemical)
	एम.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Civil)
	एम.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Electrical)
	एम.ई. (यांत्रिजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Mechanical)
	एम.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Metallurgy)
	एम.ई. (जे मिजल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Chemical)

तक्ता क्र मांज / TABLE NO.5.12-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
10	शिजज-							Education-
	बी.एड	8,309	7,799	16,108	7,113	7,042	14,155	B.Ed.
	एम.एड	1,020	519	1,539	336	225	561	M.Ed.
	डी.एड	--	--	0	--	--	--	D.Ed.
	बी.पी.एड	7,676	1,941	9617	5,663	1,478	7,141	B.P.Ed.
	एम.पी.एड	533	118	651	390	93	483	M.P.Ed.
	एस.एस.सी. (१० वी)	8,69,787	5,92,197	14,61,984	4,56,451	3,44,241	8,00,692	S.S.C. (Xth)
	एच.एस.सी. (१२ वी)	5,46,778	3,33,260	8,80,038	3,38,845	2,45,580	5,84,425	H.S.C. (xIIth)
	जी.सी.सी.	N.A.	N.A.	72,353	N.A.	N.A.	45,762	G.C.C.
	जी.सी.डी.	85	78	163	2	0	2	G.C.D.
	बी.आर.एल.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.R.L.
11	शेतजी-							Agriculture-
	बी.एससी.	1,135	151	1,286	1040	145	1,185	B.Sc.
	एम.एससी.	509	75	584	502	75	577	M.Sc.
	डॉक्टरेट / पीएच.डी.	62	--	62	62	--	62	Doctorate / Ph.D.
12	औषधीशास्त्र-							Medicine-
	बॅचलर ऑफ फार्मसी	1,683	784	2467	1481	716	2,197	Bachelor of Pharmacy
	मास्टर ऑफ फार्मसी	17	19	36	17	19	36	Master of Pharmacy
13	तंत्रशास्त्र-							Technology-
	बॅचलर ऑफ टेक्नॉलॉजी	174	148	322	152	144	296	Bachelor of Technology
	मास्टर ऑफ टेक्नॉलॉजी	55	4	59	54	4	58	Master of Technology
	बी.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.Sc.Tech.
	एम.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.Sc.Tech.
14	आयुर्वेद-							Ayurved-
	बी.ए.एम.एस.	654	597	1251	295	286	581	B.A.M.S. /
	बी.एस.ए.एम.	--	--	--	--	--	--	B.S.A.M.
15	जृहशास्त्र-							Home Science-
	बी.एससी.(जृहशास्त्र)	0	920	920	0	715	715	B.Sc. (Home Science)
	एम.एससी.(जृहशास्त्र)	0	211	211	0	177	177	M.Sc. (Home Science)
	पीएच.डी.	81	64	145	81	57	138	Ph.D.
16	वस्त्रनिर्माज-							Textile-
	बॅचलर ऑफ टेक्स्टाईल्स	387	37	424	315	36	351	Bachelor of Textiles
17	जंथपाल शास्त्र-							Library Science-
	बॅचलर ऑफ लायब्ररी साय-स	1,518	1,256	2,774	734	795	1,529	Bachelor of Library Science
	मास्टर ऑफ लायब्ररी	386	277	663	155	160	315	Master of Library
18	समाज सेवा-							Social Work-
	बॅचलर ऑफ सोशल वर्क	347	326	673	199	230	429	Bachelor of Social Work
	मास्टर ऑफ सोशल वर्क	1,195	698	1,893	823	570	1,393	Master of Social Work
19	वृत्तपत्र विद्या-							Journalism-
	बॅचलर ऑफ जर्नालिझम	993	256	1,249	568	165	733	Bachelor of Journalism
20	पशुवैद्य शास्त्र-							Veterinary Science-
	बी.व्ही.एससी.	188	19	207	178	17	195	B.V.Sc.
	एम.व्ही.एससी.	--	--	--	--	--	--	M.V.Sc.

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :- शिजज संचाल-गालय, महाराष्ट्र शास-1, पुजे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिजज /
तक्ता प्र मांज /
संस्थेच्या प्रजारा-गुसार तांत्रिज शिजज संस्था /
(2007-

अ.प्र. Sr. No.	जिल्हा	अभियांत्रिजी आजि तंत्रशास्त्रीय महाविद्यालये Engineering & Technological Colleges	तंत्र निजे त-ा Poly- technic	इतर पदविजा संस्था Other Diploma Institutions	औद्योजिज प्रशिजज संस्था Industrial Training Institutions	उच्च तांत्रिज विद्यालये/ जेंद्रे Technical High Schools/ Centres	मूलोद्योज प्रशिजज आजि संबंधित सूच-ा जेंद्रे Basic Training & related Instruction Centres
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	11	11	3	8	12	30
2	मुंबईउप-ाजर	12	13	8	14	21	61
3	ठाजे	13	16	8	29	32	11
4	रायजड	8	6	3	20	9	2
5	रत्नाजिरी	4	3	3	15	12	2
6	सिंधुदुर्ज	1	1	2	9	9	1
7	-ाशिज	6	10	13	37	25	5
8	धुळे	4	4	7	9	17	1
9	-दुरबार	1	3	5	11	6	0
10	जळजाव	9	6	8	44	22	1
11	अहमद-ाजर	4	6	9	25	37	2
12	पुजे	36	22	31	47	49	14
13	सातारा	2	6	14	14	15	2
14	सांजली	4	5	6	17	26	1
15	सोलापूर	4	5	5	19	30	1
16	जोल्हापूर	6	8	10	25	32	2
17	औरंजाबाद	7	5	9	13	47	7
18	जाल-ा	1	1	3	8	7	1
19	परभजी	0	1	3	8	4	1
20	हिंजोली	0	0	0	5	3	0
21	बीड	3	3	8	16	13	1
22	-ांदेड	2	2	4	19	11	1
23	उस्मा-ाबाद	2	1	3	9	9	1
24	लातूर	2	2	4	12	10	2
25	बुलढाजा	2	1	3	14	28	1
26	अोला	1	2	2	10	9	1
27	वाशिम	0	1	2	6	5	0
28	अमरावती	5	7	3	19	24	2
29	यवतमाळ	3	4	8	20	36	1
30	वर्धा	2	5	4	12	6	1
31	-ाजपूर	16	12	17	39	17	3
32	भंडारा	0	2	2	14	5	1
33	जोर्दिया	1	0	2	11	2	1
34	चंद्रपूर	2	3	3	24	11	1
35	जडघिरोली	0	1	0	15	4	0
	महाराष्ट्र राज्य	174	178	215	617	605	162

आधार :- १) व्यवसाय शिजज प्रशिजज संचाल-ालय, महाराष्ट्र शास-ा, मुंबई /

२) तंत्रशिजज संचाल-ालय, महाराष्ट्र शास-ा, मुंबई /

EDUCATION

TABLE No. 5.13

Technical Institutions by type of Institutions

08)

+२स्तरावरील व्यावसायिक शिक्षण योजना	औद्योगिक जमजारांचे अर्धवेळ वर्ग	शिल्पजाराजीर आजि इतर तांत्रिक प्रमाणपत्र देजा-या संस्था	प्रगत व्यवसाय शिक्षण पध्दती	+२स्तरावरील केंद्रशासना पुरस्कृत व्यवसाय शिक्षण अभ्यासक्रम संस्था	एडूज	District
Vocational Centres at + 2 stage	Parttime classes for Industrial workers	Institution of Crafts and other Technical certificate courses	Advanced Vocational training system	Centrally Sponsored at + 2 stage vocational education institutes	Grand Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
37	1	71	0	12	196	Mumbai
61	0	201	0	32	423	Mumbai Suburban
64	1	134	1	33	342	Thane
27	0	37	0	18	130	Raigad
6	0	37	0	14	92	Ratnagiri
5	0	59	0	18	105	Sindhudurg
18	1	301	1	44	461	Nashik
20	0	178	0	27	267	Dhule
2	0	88	0	6	122	Nandurbar
23	0	78	0	51	242	Jalgaon
46	1	100	0	20	250	Ahmednagar
109	1	200	1	89	599	Pune
28	0	179	0	37	297	Satara
40	0	59	0	42	200	Sangli
49	1	215	0	34	363	Solapur
31	1	250	1	40	406	Kolhapur
60	1	276	1	109	535	Aurangabad
9	0	12	0	5	47	Jalna
43	0	153	0	13	226	Parbhani
16	0	5	0	5	34	Hingoli
45	0	88	0	48	225	Beed
44	0	53	1	19	156	Nanded
86	0	49	0	21	181	Osmanabad
16	0	81	0	73	202	Latur
25	0	54	0	30	158	Buldhana
47	1	196	0	33	302	Akola
21	0	111	0	19	165	Washim
43	0	279	1	105	488	Amravati
15	0	207	0	40	334	Yavatmal
21	1	114	0	23	189	Wardha
87	0	623	1	67	882	Nagpur
12	0	89	0	10	135	Bhandara
9	0	44	0	11	81	Gondiya
31	1	194	0	39	309	Chandrapur
1	0	32	0	13	66	Gadchiroli
1197	11	4847	8	1200	9210	Maharashtra State

Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.14

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता आणि उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या
Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Govt. Industrial Training Institutes
(2007-08)

अनु.क्र. Sr. No.	व्यवसायाचे नाव (2)	मंजूर जागा Sanctioned Seats (3)	प्रवेश क्षमता IntakeCapacity (4)	उत्तीर्ण झालेले Passed (Outtum) (5)	Name of the Trade (2)
1	आरेज यांत्रिजी	1,216	1,216	900	Draftsman (Mechanic)
2	आरेज स्थापत्य	736	736	552	Draftsman (Civil)
3	सर्वेज	336	336	255	Surveyor
4	जोडारी	7,792	7,792	6,003	Fitter
5	जातारी	2,688	2,688	2,058	Tuner
6	यंत्रजाराजीर	2,160	2,160	1,706	Machinist
7	यंत्रजाराजीर (घर्षज)	768	768	614	Machinist (Gr.)
8	बंधजार	0	0	0	Pattern Maker
9	यांत्रिज (प्रशित-1 व वाता-गुडु लीजरज)	1,824	1,824	1,496	Mechanic (Ref. & Air Condition)
10	यांत्रिज उपजरज	160	160	133	Instrument (Mechanic)
11	टुल अॅज्ड डायमेजर	736	736	618	Tool and Die Maker
12	यांत्रिज (मिलराईट मे-टे-1-स)	0	0	0	Millright Maint. Mechanic
13	घडयाळजी	0	0	0	Watch Maker
14	विजतंत्री	6,576	6,576	5,721	Electrician
15	तारतंत्री	4,608	4,608	3,963	Wireman
16	विजविलेपज	0	0	0	Electroplator
17	यांत्रिज (मोटारजाडी)	3,280	3,280	2,427	Mechanic Motor Vehical
18	यांत्रिज (रूषि व यंत्रसामुजी)	112	112	85	Mechanic Agricultural
19	यांत्रिज (रेडिओ व दूरचित्रवाजी)	1,712	1,712	1,318	Mechanic Radio and T.V.
20	इलेक्ट्रॉनिक्स (मेर्जेनिज)	2,992	2,992	2,385	Electronics (Mech.)
21	रंजारी	848	848	671	Painter
22	बि-तातारी (यांत्रिजी तथा यंत्रचालज)	0	0	0	Wireless Operator
23	यांत्रिजी उपजरज (रासायनिज)	16	16	13	Instrument Mechanic(C.P.)
24	अटे-डंट ऑपरेटर	112	112	72	Attendant Operator
25	मे-टे-1-स मेर्जेनिज (रासायनिज)	112	112	93	Maintenance Mechanic (Chemical Plant)
26	प्लॅस्टिज मोल्ड मेजर	0	0	0	Plastic Mould Maker (S.C.V.T.)
27	रबर टेक्निशियन	32	32	17	Rubber Technician (S.C.V.T.)
28	वास्तुशास्त्र आरेज	16	16	14	Architect Draftsman
29	फॉर्जर अॅज्ड हिट ट्रीटर	0	0	0	Forger and Heat Treater
30	सुतार	1,824	1,824	1,598	Carpenter
31	यांत्रिज डिझेल	2,272	2,272	2,410	Mechanic Diesel
32	यांत्रिज जर्षित	816	816	632	Mechanic Tractor
33	सांचेजार	0	0	0	Moulder
34	पत्रे जाराजीर	1,296	1,296	1,287	Sheet Metal Worker
35	संधाता	4,140	4,140	4,547	Welder
36	नाळ जाराजीर	1,408	1,408	1,155	Plumber

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.14 -- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
37	डाटा प्रिपेरेश-ा अँज्ड जँम्पुटर सॉफ्टवेअर	0	0	0	Data Preparation and Computer Software
38	प्लॅस्टिज प्रोसेसिज ऑपरेटर	480	480	394	Plastic Processing Operator
39	जवडी (बांधजाम)	640	640	531	Mason
40	पंप मेकॅनिज	1,040	1,040	874	Pump Mechanic
41	लेटर प्रेस मशि-ा माईडर	0	0	0	Letter Press Machine Minder
42	पुस्तज बांधजी	0	0	0	Book Binding
43	हस्त जुळ्ळार्जर	0	0	0	Hand Compositor
44	जर्त-ा व शिवजशास्त्र	2,432	2,432	2,093	Cutting and Tailoring
45	पोशाज ब-विजे	3,232	3,232	2,812	Dress Making
46	यंत्र विजजाम	0	0	0	Knitting with Machine
47	भरतजाम व विजजाम	160	160	141	Embroider and Fancy Work
48	भाज्या व फळे टिजविजे	592	592	445	Preservation of Fruits and Vegetables
49	ब्लिचिज डार्ज अँज्ड जॅलिजो प्रिंटीज	32	32	24	Bleaching Dyeing and Calico Printing
50	चामडयाची पादत्राजे ब-विजे	16	16	13	Leather Foot wear making
51	चामडयाच्या वस्तू ब-विजे	0	0	0	Leather goods making
52	सेक्रेटरियल प्रॅक्टिस	352	352	277	Secretarial Practice
53	हेअर अँज्ड स्कि-ा केअर	1,200	1,200	948	Hair and Skin care
54	फोटो टाईप सेटिज अँज्ड डेस्क	16	16	13	Photo Type Setting and
55	टॉप पब्लिशिज ऑपरेटर	160	160	129	Desk Top Publishing Operator
56	इ-फॉर्मेश-ा टेक-ॉलॉजी	1,056	1,056	805	Information Technology
57	बेकरी अँज्ड ज-फेक्श-ारी	400	400	328	Bakery and confectionery
58	लद्युलेज-ा (इंग्रजी)	464	464	407	Stenography (English)
59	लद्युलेज-ा (मराठी)	160	160	134	Stenography (Marathi)
महाराष्ट्र राज्य		63,020	63,020	53,111	Maharashtra State

आधार :- व्यवसाय शिजज प्रशिजज संचाल-ालय, महाराष्ट्र शास-ा, मुंबई

Source :- Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/Table No. 5.15

तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेशक्षमता, नाव नोंदविलेली, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या
Number of Technical institutions, their intake capacity, Enrolment, Outturn and Number of Teachers by Category of Institution
(2007-08)

अनु.क्र. Sr. No.	वर्गवारी	संख्या Number of Institute	एकूण प्रवेश क्षमता Total Intake Capacity	एकूण नोंदणी केलेले Enrolment	एकूण उत्तीर्ण Total outturn	शिक्षकांची संख्या No. of Teachers	शिक्षकांची संख्या Category
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	पदवी पातळीवरील (अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीय महाविद्यालये)	169	54,706	54,232	N.A.	N.A.	Degree level (Engineering and Technological Colleges)
2	पदवीजा पातळीवरील (तंत्रविज्ञान आणि इतर पदविजा) संस्था	178	49,620	41,833	N.A.	N.A.	Diploma level (Polytechnic and other Diploma) Institutions.
3	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	691	63,020	63,020	53,111	N.A.	Industrial Training Institutes (Excluding Four Provisionally Permitted)
4	तंत्र माध्यमिक विद्यालये / केंद्रे	360	35,056	34,918	22,887	N.A.	Technical High Schools / Centres

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार : व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासना, मुंबई

Source : Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.16

अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या
Intake in Degree Courses in Engineering by categories

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)	स्थापत्य Civil (3)	यांत्रिकी Mechanical (4)	विद्युत् Electrical (5)	एकूण Total (6)
1	1960-61	240	240	240	720
2	1970-71	530	520	460	1,510
3	1980-81	550	540	480	1,570
4	1990-91	2,817	2,727	747	6,291
5	2000-01	2,843	5,700	1,490	10,033
6	2001-02	2,843	5,700	1,490	10,033
7	2002-03	3,208	8,030	2,450	13,688
8	2003-04	3,230	8,070	2,310	13,610
9	2004-05	3,290	8,520	2,685	14,495
10	2005-06	3,175	8,595	2,505	14,275
11	2006-07	3,350	9,855	2,910	16,115
12	2007-08	3,510	10,575	3,165	17,250
13	2008-09	4,075	11,215	3,140	18,430

आधार : तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.17

अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस
बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या

Number of Students appeared and passed in final Year Examination
of Engineering, Technical and Polytechnic Colleges

(2000-01)

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	अभ्यासाचा प्रकार (2)	परीक्षेस बसलेले No. appeared (3)	उत्तीर्ण झालेले Passed (4)	Type of Courses (2)
I पदवी अभ्यासक्रम				I Degree courses
1	स्थापत्य	2,655	1,758	Civil
2	यांत्रिकी	5,589	3,917	Mechanical
3	विद्युत	1,796	1,277	Electrical
4	इतर	20,516	14,672	Others
	एकूण	30,556	21,624	Total
II पदवी अभ्यासक्रम				II Degree courses
1	स्थापत्य	3,033	1,235	Civil
2	यांत्रिकी	6,182	3,953	Mechanical
3	विद्युत	1,883	1,220	Electrical
4	इतर	18,793	12,805	Others
	एकूण	29,891	19,213	Total

आधार --- तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-- Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

६. जनता संपर्क :

६.१ छापखाने, प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके, त्यांचे भाषावार व विषयवार वर्गीकरण यासंबंधी माहिती या विभागातील तक्त्यांमध्ये दिली आहे.

6. MASS COMMUNICATION :

6.1 Data on printing presses, books and periodicals published and their classification according to languages and subjects are presented in the tables in this section.

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.1

प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या Number of News papers and Periodicals published in Major Languages

अनुक्रमांक Sr.No.	वर्ष Year	प्रमुख भाषांत प्रकाशित झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके News papers and Periodicals published in major Languages
(1)	(2)	(3)
1	1980-81	3,286
2	1985-86	3,166
3	1990-91	3,925
4	1995-96	4,665
5	2000-01	4,757
6	2001-02	5,446
7	2002-03	4,636
8	2007-08	4,970
9	2008-09	6,340

आधार - अधिपरिक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.2

जिल्हावार छापखान्यांची संख्या

Number of Printing Presses by district
(2008-09)

Sr. No. (1)	वर्ष/Year जिल्हा (2)	सार्वजनिक Public (3)	खाजगी Private (4)	एकूण Total (5)	District (2)
	1980-81	N.A.	6,940	6,940	
	1990-91	8	8,186	8,194	
	1995-96	8	8,521	8,529	
	1999-00	8	8,521	8,529	
	2001-02	5	1,461	1,466	
1	मुंबई	2	220	222	Mumbai
2	मुंबईउप-ज्जर	..	50	50	Mumbai Suburban
3	ठाजे	..	60	60	Thane
4	रायजड	..	25	25	Raigad
5	रत्नाजिरी	..	20	20	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ज	..	20	20	Sindhudurg
7	नाशिक	..	45	45	Nashik
8	धुळे	..	15	15	Dhule
9	नांदुरबार	..	20	20	Nandurbar
10	जळजाव	..	72	72	Jalgaon
11	अहमद-ज्जर	..	25	25	Ahmednagar
12	पुजे	2	44	46	Pune
13	सातारा	..	25	25	Satara
14	सांजली	..	30	30	Sangli
15	सोलापूर	..	36	36	Solapur
16	कोल्हापूर	2	35	37	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3	40	43	Aurangabad
18	जालना	..	40	40	Jalna
19	परभजी	..	35	35	Parbhani
20	हिंगोली	..	10	10	Hingoli
21	बीड	..	50	50	Beed
22	नांदेड	..	75	75	Nanded
23	उस्मानाबाद	..	25	25	Osmanabad
24	लातूर	..	40	40	Latur
25	बुलढाजा	..	30	30	Buldhana
26	अकोला	..	35	35	Akola
27	वाशिम	..	20	20	Washim
28	अमरावती	..	80	80	Amravati
29	यवतमाळ	..	65	65	Yavatmal
30	वर्धा	..	60	60	Wardha
31	नागपूर	3	110	110	Nagpur
32	भंडारा	..	25	25	Bhandara
33	गोंदिया	..	25	25	Gondiya
34	चंद्रपूर	..	56	56	Chandrapur
35	गडचिरोली	..	25	25	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	12	1588	1597	Maharashtra State

टिप - छापजा-यांच्या संज्येची परिजज-गा यापुर्वी चुजीची होत असल्या-गे स-गा १९९९-२००० मधील छापजा-यांच्या संज्येच्या तुलनेत २००१-०२ मध्ये छापजा-यांची संज्या जुप जमी दिसते.

Note - Due improper counting of Printing Presses earlier, number of printing presses in 2001-02 are very less as compared to 1999-2000.

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source : Examiner of Books of Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	छापखान्यांची संख्या No. of Presss (3)	दैनिके/Dailies									
			इंग्रजी English (4)	मराठी Marathi (5)	गुजराथी Gujrati (6)	कोंकणी Kokani (7)	हिंदी Hindi (8)	उर्दू Urdu (9)	सिंधी Sindhi (10)	इतर Others (11)	एकूण Total (12)	
1	मुंबई	225	20	65	20			25	4	2	0	136
2	मुंबईउप-राज्य	50	0									
3	ठाजे	60	0	40	0			13	0	0	0	53
4	रायजड	25	0	20	0			0	0	0	0	20
5	रत्नाजिरी	20	0	20	0			0	0	0	0	20
6	सिधुदुर्ज	20	0	20	0			0	0	0	0	20
7	-नाशिज	43	2	30	0			0	0	0	0	32
8	धुळे	15	0	25	0			0	0	0	0	25
9	-दुरबार	20	0	6	0			0	0	0	0	6
10	जळजाव	72	0	30	0			4	0	0	0	34
11	अहमद-राज्य	23	2	15	0			0	0	0	0	17
12	पुजे	48	0	30	0			0	0	0	0	30
13	सातारा	25	0	15	0			0	0	0	0	15
14	सांजली	30	0	30	0			4	0	0	0	34
15	सोलापूर	36	0	25	0			0	0	0	0	25
16	जोल्हापूर	37	0	25	0			0	0	0	0	25
17	औरंगाबाद	40	0	30	0			0	0	0	0	30
18	जालगा	40	0	15	0			0	0	0	0	15
19	परभजी	35	0	25	0			0	0	0	0	25
20	हिंगोली	10	0	15	0			0	0	0	0	15
21	बीड	50	0	35	0			0	0	0	0	35
22	-नांदेड	80	0	45	0			3	10	0	0	58
23	उस्मा-गाबाद	25	0	25	0			0	0	0	0	25
24	लातूर	48	0	40	0			0	0	0	0	40
25	बुलढाजा	30	0	25	0			0	0	0	0	25
26	अोला	30	0	25	0			9	0	0	0	34
27	वाशिम	20	0	15	0			0	0	0	0	15
28	अमरावती	80	0	25	0			10	0	0	0	35
29	यवतमाळ	65	0	30	0			2	0	0	0	32
30	वर्धा	60	0	10	0			7	0	0	0	17
31	-नाजपूर	110	5	25	0			20	0	0	0	50
32	भंडारा	26	0	8	0			8	0	0	0	16
33	जोर्दिया	25	0	5	0			3	0	0	0	8
34	चंद्रपूर	58	0	25	0			15	0	0	0	40
35	जडचिरोली	25	0	10	0			3	0	0	0	13
	महाराष्ट्र राज्य	1606	29	829	20			126	14	2	0	1020

MASS COMMUNICATION

TABLE No. 6.3

Number of Printing Presses and Number of Periodicals in different Languages (2008-09)

साप्ताहिके (द्वि आणि त्रै साप्ताहिके धरुन) /Weeklies(including Bi & Tri Weeklies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
50	125	30		65	20	7	0	282	Mumbai Mumbai Suburban
8	90	7		25	25	35	0	185	Thane
0	30	0		0	0	0	0	32	Raigad
0	30	0		0	0	0	0	20	Ratnagiri
0	25	0		0	0	0	0	25	Sindhudurg
0	90	0		3	30	0	0	26	Nashik
0	60	0		0	0	0	0	66	Dhule
0	20	0		0	0	0	0	20	Nandurbar
0	123	0		5	4	0	0	131	Jalgaon
0	85	0		0	4	0	0	87	Ahmednagar
8	120	0		3	3	3	0	267	Pune
0	45	0		0	0	0	0	45	Satara
0	40	0		0	0	0	0	40	Sangli
0	65	0		3	2	0	0	69	Solapur
0	68	0		0	0	0	0	68	Kolhapur
0	90	0		8	5	0	0	102	Aurangabad
0	65	0		9	0	0	0	74	Jalna
0	55	0		2	3	0	0	69	Parbhani
0	0	0		2	0	0	0	2	Hingoli
0	130	0		2	0	0	0	132	Beed
0	100	0		6	13	0	0	116	Nanded
0	40	0		0	0	0	0	40	Osmanabad
3	70	0		6	3	0	0	80	Latur
0	48	0		0	0	0	0	48	Buldhana
0	65	0		25	0	0	0	80	Akola
0	10	0		6	0	0	0	16	Washim
0	99	0		30	3	0	0	131	Amravati
0	120	0		9	0	0	0	139	Yavatmal
0	25	0		30	0	0	0	55	Wardha
0	60	3		35	0	2	0	100	Nagpur
0	35	65		29	0	0	0	64	Bhandara
0	15	0			0	0	0	15	Gondiya
0	15	0		20	0	0	0	35	Chandrapur
0	30	0		5	0	0	0	35	Gadchiroli
69	2088	105		328	115	47	0	2752	Maharashtra State

		(पाक्षिके/Fortnightlies)								
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	34	35	10		25	2	3	0	109
2	मुंबईउप-गजर									
3	ठाजे	0	7	2		8	0	2	0	19
4	रायजड	0	0	0		0	0	0	0	0
5	रत्नाजिरी	0	0	0		0	0	0	0	0
6	सिंधुदुर्ज	0	0	0		0	0	0	0	0
7	-नाशिज	3	3	0		3	2	0	0	11
8	धुळे	0	0	0		0	0	0	0	0
9	-दुरबार	0	0	0	3	0	0	0	0	3
10	जळजाव	0	0	0		0	0	0	0	0
11	अहमद-गजर	0	0	0		7	0	0	0	7
12	पुजे	8	8	2	2	0	0	0	0	20
13	सातारा	0	0	0		0	0	0	0	0
14	सांजली	0	0	0	2	0	0	0	0	2
15	सोलापूर	0	0	0		0	0	0	0	0
16	जोल्हापूर	0	0	0		3	0	0	0	3
17	औरंगाबाद	0	0	0		0	0	0	0	0
18	जाल-गा	0	0	0		0	0	0	0	0
19	परभजी	0	0	0		0	0	0	0	0
20	हिंजोली	0	0	0		0	0	0	0	0
21	बीड	0	0	0		0	0	0	0	0
22	-गांदेड	0	0	0	3	0	0	0	0	3
23	उस्मा-गाबाद	0	0	0		0	0	0	0	0
24	लातूर	0	0	0	4	0	0	0	0	4
25	बुलढाजा	0	0	0		0	0	0	0	0
26	अोला	0	0	0	7	0	0	0	0	7
27	वाशिम	0	0	0		0	0	0	0	0
28	अमरावती	0	0	0		0	0	0	0	0
29	यवतमाळ	0	0	0		0	0	0	0	0
30	वर्धा	0	0	0	4	0	0	0	0	4
31	-गाजपूर	2	0	0	10	0	2	0	0	14
32	भंडारा	0	0	0		0	0	0	0	0
33	जोर्दिया	0	0	0	2	0	0	0	0	2
34	चंद्रपूर	0	0	0	2	0	0	0	0	2
35	जडचिरोली	0	0	0		0	0	0	0	0
महाराष्ट्र राज्य		47	53	14	39	46	6	5	..	210

TABLE No. 6.3 - Contd.

मासिके (द्विमासिके धरुन/Monthlies (including Bi monthlies))									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
330	115	95		55	15	15	0	625	Mumbai
									Mumbai Suburban
9	25	15		6	0	20	0	75	Thane
0	20	0		3	0	0	0	23	Raigad
0	6	0		0	0	0	0	6	Ratnagiri
0	7	0		0	0	0	0	7	Sindhudurg
3	45	0		6	6	0	0	60	Nashik
0	15	0		0	0	0	0	15	Dhule
0	2	0		0	0	0	0	2	Nandurbar
0	13	0		4	2	0	0	19	Jalgaon
0	14	0		0	0	0	0	14	Ahmednagar
35	130	5		13	7	9	0	199	Pune
0	8	0		0	0	0	0	8	Satara
0	14	0		2	0	0	0	16	Sangli
2	13	0		2	0	0	0	17	Solapur
0	20	0		3	0	0	0	23	Kolhapur
4	15	0		2	2	0	0	23	Aurangabad
0	5	0		0	0	0	0	5	Jalna
3	3	0		0	0	0	0	6	Parbhani
0	0	0		0	0	0	0	0	Hingoli
0	7	0		0	0	0	0	7	Beed
0	10	0		3	3	0	0	16	Nanded
0	2	0		1	0	0	0	3	Osmanabad
0	3	0		1	0	0	0	4	Latur
3	0	0		0	0	0	0	3	Buldhana
0	8	0		0	0	0	0	8	Akola
0	0	0		0	0	0	0	0	Washim
0	15	0		5	0	0	0	20	Amravati
0	10	0		0	0	0	0	10	Yavatmal
0	5	0		0	0	0	0	5	Wardha
0	55	0		13	3	3	0	74	Nagpur
0	0	0		0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0		0	0	0	0	0	Gondiya
0	3	0		0	0	0	0	3	Chandrapur
0	2	0		0	0	0	0	2	Gadchiroli
389	590	115		119	38	47	-	1298	Maharashtra State

त्रैमासिके (चौमासिके धरून)/Quarterlies (including four monthlies)										
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)
1	मुंबई	115	30	20		30	8	5		208
2	मुंबईउप-ाजर									
3	ठाजे	10	10	0	0	0	0	0	0	20
4	रायजड	3	3	0	0	2	3	0	0	11
5	रत्नाजिरी	0	2	0	0	0	0	0	0	2
6	सिधुदुर्ज	0	0	0	0	0	0	0	0	..
7	-ाशिज	4	10	0	0	2	0	0	0	16
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	0	0	..
9	-ांदुरबार	0	3	0	0	0	0	0	0	..
10	जळजाव	0	4	0	0	0	0	0	0	..
11	अहमद-ाजर	0	3	0	1	2	0	0	0	6
12	पुजे	20	36	2	0	12	0	3	4	77
13	सातारा	0	0	0	0	0	0	0	0	..
14	सांजली	0	3	0	0	30	0	0	0	33
15	सोलापूर	0	4	0	0	0	0	0	0	4
16	जोल्हापूर	0	10	0	0	0	0	0	0	10
17	औरंजाबाद	0	9	0	0	0	0	0	0	9
18	जाल-ा	0	0	0	0	0	0	0	0	..
19	परभजी	0	0	0	0	0	0	0	0	..
20	हिंजोली	0	3	3	0	0	0	0	0	6
21	बीड	0	5	0	0	0	0	0	0	5
22	-ांदेड	0	0	0	0	0	0	0	0	..
23	उस्मा-ाबाद	0	0	0	0	0	0	0	0	..
24	लातूर	0	0	0	0	0	0	0	0	..
25	बुलढाजा	0	0	0	0	0	0	0	0	..
26	अोला	0	0	0	0	0	0	0	0	..
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	0	0	..
28	अमरावती	3	5	0	0	4	0	0	0	12
29	यवतमाळ	0	4	0	0	0	0	0	0	4
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	..
31	-ाजपूर	6	14	3	0	15	0	103	0	141
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0	..
33	जोर्दिया	0	0	0	0	0	0	0	0	..
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	..
35	जडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	0	..
महाराष्ट्र राज्य		161	158	28	0	0	11	111	4	473

आधार : अधिपरिजज , पुस्तजे व प्रजाश-ो, महाराष्ट्र शास-ा, मुंबई

TABLE No. 6.3 Contd.

वार्षिके (षण्मासिके धरुन)/Annual(including six-monthlies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(2)
10	36	18		7	0	24	0	95	Thane
20	25	15		20	3	9		92	Mumbai
									Mumbai Suburban
0	7	0	0	6	0	14	0	27	Thane
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Raigad
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
0	5	0	0	0	0	0	0	5	Nashik
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Dhule
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nandurbar
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
2	2	0	0	4	0	0	0	8	Ahmednagar
8	13	0	0	15	0	7	0	43	Pune
0	0	0	0	4	0	0	0	4	Satara
0	0	0	0	4	0	0	0	4	Sangli
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Solapur
0	3	0	0	4	0	0	0	7	Kolhapur
0	3	0	0	0	0	0	0	3	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Jalna
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Parbhani
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Hingoli
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Beed
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nanded
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Latur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Buldhana
2	0	0	0	0	0	0	0	2	Akola
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Washim
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Amravati
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Wardha
3	14	0	0	6	0	0	2	25	Nagpur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gondiya
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
35	72	15	0	63	3	30	2	220	Maharashtra State

Source : Examiner of Books and publication, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.4

प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके यांविषयीची सांख्यिकी

Statistics of Books and Periodicals published

(2008-09)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकाशनाचा प्रकार	इंग्रजी व इतर युरोपियन भाषा English and other European languages	प्रादेशिक भाषा Regional languages	भारतीय प्राचीन भाषा Indian classical languages	एकापेक्षा अधिक भाषांत In more than one language	एकूण Total	Type of Publication
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	पुस्तके (अ) मूळ लेख-1 (ब) अनुवादित	--	--	--	--	--	Books (a) Original Work (b) Translation
	(ज) एकूण	--	--	--	--	--	(c) Total
2	नियतकालिके (मासिक ते वार्षिक जालावधीची) एकूण प्रकाशने	923	665	0	21	1588	Periodicals (of periodically from monthly to yearly) Total number of Publications

210

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.5

पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण

**Classification of books and periodicals according to languages
(2008-09)**

अनुक्रमांक Serial No.	भाषा	पुस्तके Books	नियतकालिके Periodicals	एकूण Total	Languages
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	इंग्रजी	66	0	66	English
2	मराठी	550	0	550	Marathi
3	जुजराथी	13	0	13	Gujarathi
4	हिंदी	80	0	80	Hindi
5	सिंधी	3	0	3	Sindhi
6	उर्दू	35	0	35	Urdu
7	प्राचीन भाषा	Classical languages
8	बोली भाषा	Dialects
9	एापेजा अधिज भाषा	In more than one languages
10	इतर भाषा	Other language
	एकूज	747	0	747	Total

टीप :- नियतकालिकांत मासिक, त्रैमासिक व वार्षिक प्रकाशनांचाच समावेश आहे
Note :- Periodicals include monthly, quarterly and annual publications only

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source :- Examiner of books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.6

प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी
 Classification of Books and Periodicals Published according to subject
 (2007-08)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	विषय (2)	पुस्तके/ Books				नियतकालिके Periodicals (6)	Subject (2)
		शैक्षणिक Educational (3)	अशैक्षणिक Non-Educational (4)	एकूण Total (5)			
1	टृषि	69	Agriculture	
2	मा-वशास्त्र	Anthropology	
3	पुराजवस्तु अभ्यास	Archaeology	
4	शिवज व जर्त-जला	7	Arts and Craft	
5	जोलशास्त्र व फल ज्योतिष	20	Astronomy and astrology	
6	चरित्र (आठवजीधरू-1)	Biography (including memories)	
7	-गजरीज शास्त्र	Civics	
8	वाजिज्य व उद्योजधंदे	Commerce and industry	
9	-गटज	74	Drama	
10	अर्थशास्त्र	25	Economics	
11	शिजा	0	Education	
12	तांत्रिज	70	Engineering	
13	म-गोरंज-1	65	Fiction	
14	जेळ	20	Games and Sports	
15	भूजोल	19	Geography	
16	आरोज्य	50	Health and hygiene	
17	इतिहास	15	History	
18	उद्योजधंदे	90	Industry	
19	भाषा	30	Languages	
20	विधी (जयदा)	30	Law	
21	जजित	0	Mathematics	
22	औषध	150	Medicine	
23	संजीर्ज	570	Miscellaneous	
24	संजीत (-नृत्य धरू-1)	22	Music (including dancing)	
25	निसर्ज शिजा	19	Nature study	
26	तत्वज्ञान (मा-गसिज व नैतिजशास्त्र)	20	Philosophy (including Mental and Moral science)	
27	जव्य	20	Poetry	
28	राज्यशास्त्र	10	Political Science	
29	धर्म	110	Religion	
30	शास्त्र (भौतिजशास्त्र, रसाय-शास्त्र, भुजर्भशास्त्र, प्राजीशास्त्र व व-स्पतीशास्त्र धरू-1)	25	Science (including Physics, Chemistry, Geology, Zoology, Botany etc.)	
31	समाजशास्त्र	80	Sociology	
32	प्रवास	25	Travel	
33	युध्द	War	
	एडूज	0	1635	Total	

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Examiner of books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

७. आरोग्य :

७.१ राज्य व केंद्र शासनाची, तसेच नगरपालिका, स्थानिक स्वराज्य संस्था यांची व खाजगी संस्थांनी शासकीय सहाय्याने चालविलेली रुग्णालये व दवाखाने यांची माहिती देण्यात आली आहे. राज्याच्या आरोग्य सेवा संचालनालय आणि जिल्हा परिषदांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची माहितीदेखील यात समाविष्ट आहे.

7. HEALTH :

7.1 Information is given in the tables on number of hospitals and dispensaries of State and Central Government Institutions, institutions run by Municipalities and Local Bodies and also private aided institutions. Primary Health Centres under the control of the State's Directorate of Public Health Services and under Zilla Parishads are also included in the data.

7. आरोग्य/

तक्ता क्रमांक/

वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय)संस्थांची संख्या/
(2008)

अनु क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	रुग्णालये/Hospital					दवाखाने/Dispensaries				
		एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. & Others	इतर Others	एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. & Others	इतर Others
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	मुंबई	1155	14	19	1122	0	163	0	163	0	0
2	मुंबई उप-ाजर										
2	वाजे	504	27	13	464	0	1831	6	12	1813	0
3	रायजड	29	15	0	14	0	161	14	10	137	0
4	रत्नाजिरी	160	13	3	144	0	522	3	6	513	0
5	सिंधुदुर्ग	142	11	0	131	0	316	5	0	311	0
6	-ाशिज	1270	30	16	1224	0	1888	10	26	1852	0
7	धुळे	183	12	9	162	0	77	5	11	61	0
8	-ंदुरबार	32	12	2	18	0	39	0	14	25	0
9	जळजाव	435	24	13	398	0	287	10	5	272	0
10	अहमद-ाजर	289	24	5	260	0	1218	4	6	1208	0
11	पुजे	386	30	26	330	0	801	6	69	726	0
12	सातारा	469	18	1	450	0	1089	7	19	1063	0
13	सांजली	216	15	2	199	0	995	19	56	920	0
14	सोलापूर	319	15	16	288	0	1243	6	22	1215	0
15	जोल्हापूर	537	20	3	514	0	1149	5	25	1119	0
16	औरंजाबाद	266	15	51	200	0	865	4	28	833	0
17	जाल-ा	302	10	2	290	0	565	6	12	547	0
18	परभजी	149	10	0	139	0	70	0	0	70	0
19	हिंगोली	6	6	0	0	0	32	0	0	32	0
20	बीड	78	15	0	63	0	332	11	1	320	0
21	-ांदेड	88	17	1	70	0	700	3	28	669	0
22	उस्मा-ाबाद	54	10	15	29	0	221	2	1	218	0
23	लातूर	214	13	1	200	0	142	0	8	134	0
24	बुलढाजा	123	15	1	107	0	438	11	3	424	0
25	अोला	133	10	3	120	0	423	0	34	389	0
26	वाशिम	31	9	8	14	0	108	25	9	74	0
27	अमरावती	30	15	0	15	0	118	7	98	13	0
28	यवतमाळ	212	19	4	189	0	187	0	0	187	0
29	वर्धा	62	9	8	45	0	111	39	0	72	0
30	-ाजपूर	685	17	18	650	0	2767	42	0	2725	0
31	भंडारा	66	9	0	57	0	281	3	41	237	0
32	जोर्दिया	45	11	3	31	0	192	0	1	191	0
33	चंद्रपूर	75	14	0	61	0	6	6	0	0	0
34	जडचिरोली	13	13	0	0	0	20	0	2	18	0
महाराष्ट्र राज्य		8758	517	243	7998	0	19357	259	710	18388	0

HEALTH

TABLE No. 7.1

Number of Medical (Allopathic) Institutions
-09)

ग्रामीण/Rural				नागरी/Urban				प्रति वैद्यकीय (रुग्णालय व दवाखाने)		District
रुग्णालये Hospital	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispen- saries	एकूण Total	रुग्णालये Hospital	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispen- saries	एकूण Total	संस्थेमागे लोकसंख्या Population served per Medical institution (Hospital and Dispensaries)	21	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
0	0	0	0	1155	168	163	1486	8856	Mumbai Mumbai Suburban	
199	79	732	1010	299	0	1099	1398	4397	Thane	
88	55	74	217	132	0	112	244	6122	Raigad	
71	67	207	345	106	0	311	417	2602	Ratnagiri	
72	38	126	236	107	0	190	297	1784	Sindhudurg	
508	106	755	1369	762	0	1133	1895	1843	Nashik	
73	41	31	145	110	0	46	156	7238	Dhule	
13	58	16	87	19	0	23	42	20984	Nandurbar	
172	79	115	366	258	0	172	430	5636	Jalgaon	
116	97	487	700	173	0	731	904	3061	Ahmednager	
155	96	320	571	231	0	481	712	7131	Pune	
188	71	436	695	281	0	653	934	1958	Satara	
86	59	398	543	130	0	597	727	2357	Sangli	
128	77	497	702	191	0	746	937	2761	Solapur	
215	73	460	748	322	0	689	1011	2314	Kolhapur	
106	50	346	502	160	0	519	679	3040	Aurangabad	
121	38	226	385	181	0	339	520	2069	Jalna	
60	31	28	119	89	0	42	131	7471	Parbhani	
4	24	13	41	2	0	19	21	29106	Hingoli	
31	50	133	214	47	0	199	246	5872	Beed	
35	64	280	379	53	0	420	473	4140	Nanded	
23	42	88	153	31	0	133	164	5876	Osmanabad	
86	46	57	189	128	0	85	213	6665	Latur	
54	52	175	281	69	0	263	332	4413	Buldhana	
55	30	169	254	78	0	254	332	3296	Akola	
12	25	43	80	19	0	65	84	8166	Washim	
12	56	47	115	18	0	71	89	19619	Amravati	
85	63	75	223	127	0	112	239	6871	Yavatmal	
25	27	44	96	37	0	67	104	7805	Wardha	
274	49	1107	1430	411	0	1660	2071	1336	Nagpur	
26	33	112	171	40	0	169	209	3515	Bhandara	
18	39	77	134	27	0	115	142	5416	Godiya	
30	58	3	91	45	0	3	48	28422	Chandrapur	
5	45	8	58	8	0	12	20	33456	Gadchiroli	
3146	1818	7685	12649	5846	168	11693	17707	265598	Maharashtra State	

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.2

आयुर्वेदिक, युनानी, होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या
Number of Ayurvedic, Unani and Homeopathic Institutions
(2008-09)

अ.क्र. जिल्हा Sr. No.	आयुर्वेदिक / Ayurvedic				यु-आ-नी / Unani				होमियोपॅथिक / Homeopathic				Districts		
	शासकीय	स्थानिक	इतर	एकूट	शासकीय	स्थानिक	इतर	एकूट	शासकीय	स्थानिक	इतर	एकूट		एकूट	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
1 मुंबई	}	1	4	0	5	0	2	0	2	0	0	0	0	7	Mumbai
2 मुंबई उपनगर															
2 ठाजे		0	5	360	365	0	0	14	14	0	0	200	200	579	Thane
3 रायजड		0	0	51	51	0	0	0	0	0	0	55	55	106	Raigad
4 रत्नाजिरी		0	6	284	290	0	0	3	3	0	0	151	151	444	Ratnagiri
5 सिंधुदुर्ग		0	5	0	5	0	0	0	0	0	0	3	3	8	Sindhudurg
6 नाशिक		0	15	140	155	0	0	12	12	0	8	39	47	214	Nashik
7 धुळे		0	14	0	14	0	0	0	0	0	0	1	1	15	Dhule
8 नंदुरबार		0	8	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	8	Nandurbar
9 जळजाव		0	21	575	596	0	1	29	30	0	0	640	640	1266	Jalgaon
10 अहमदनगर		0	2	480	482	0	0	11	11	0	0	365	365	858	Ahmednager
11 पुणे		0	12	91	103	0	0	2	2	0	0	95	95	200	Pune
12 सातारा		0	19	743	762	0	0	8	8	0	0	323	323	1093	Satara
13 सांगली		0	14	363	377	0	0	0	0	0	0	167	167	544	Sangli
14 सोलापूर		0	8	43	51	0	0	0	0	0	0	18	14	69	Solapur
15 कोल्हापूर		0	17	374	391	0	0	3	3	0	3	342	345	739	Kolhapur
16 औरंगाबाद		0	4	137	141	0	6	3	9	0	0	256	256	406	Aurangabad
17 जालना		0	3	17	20	0	3	6	9	0	0	2	2	31	Jalna
18 परभणी		0	0	196	196	0	0	2	2	0	0	73	271	271	Parbhani
19 हिंगोली		0	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	Hingoli
20 बीड		0	8	1	9	0	5	0	5	0	0	1	1	15	Beed
21 नांदेड		1	7	0	8	0	6	0	6	0	0	1	1	15	Nanded
22 उस्मानाबाद		1	5	0	6	0	2	0	2	0	0	0	0	8	Osmanabad
23 लातूर		0	8	103	111	0	1	4	5	0	0	27	27	143	Latur
24 बुलढाजा		0	70	0	70	0	0	0	0	0	0	0	0	70	Buldhana
25 अकोला		0	27	0	27	0	0	0	0	0	2	0	2	29	Akola
26 वाशिम		0	9	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	9	Washim
27 अमरावती		0	0	65	65	0	1	0	1	0	2	0	2	68	Amravati
28 यवतमाळ		0	20	32	52	0	0	0	0	0	5	18	23	75	Yavatmal
29 वर्धा		0	11	4	15	0	0	0	0	0	0	10	10	25	Wardha
30 नागपूर		1	1	1	3	0	0	0	0	0	1	0	1	4	Nagpur
31 भंडारा		0	37	10	47	0	0	0	0	0	0	59	59	106	Bhandara
32 जोधिया		0	33	4	37	0	0	0	0	0	3	0	3	40	Godiya
33 चंद्रपूर		0	10	0	10	0	0	0	0	0	1	0	1	11	Chandrapur
34 गडचिरोली		0	5	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		4	411	4074	4489	0	27	97	124	0	25	2846	2871	7484	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.3

वैद्यकीय संस्थामधील खाटांची संख्या
Number of beds in medical institutions
(2008-09)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	Beds installed खाटांची संख्या				Beds in खाटांची संख्या		Beds for खाटांची संख्या		District
		रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispensaries	एकूण Total	ग्रामीण Rural area	नागरी Urban area	पुरुष Male	स्त्रिया Female	
(1)(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)	
1	मुंबई	37343	0	0	37343	0	37088	14937	22406	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाजे	12578	474	0	13052	4568	8484	5221	7831	Thane
4	रायजड	1688	312	0	2000	698	1297	798	1197	Raigad
5	रत्नाजिरी	2513	402	0	2915	1020	1895	1166	1749	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1344	228	0	1572	550	1022	629	943	Sindhudurg
7	नाशिक	4203	636	0	4839	1694	3145	1936	2903	Nashik
8	धुळे	3651	246	0	3897	1364	2533	1559	2338	Dhule
9	नांदुरबार	512	348	0	860	301	559	344	516	Nandurbar
10	जळगाव	6602	474	0	7076	2477	4599	2830	4246	Jalgaon
11	अहमदनगर	5450	582	0	6032	2111	3921	2413	3619	Ahmednager
12	पुणे	12122	576	0	12698	4444	8254	5079	7616	Pune
13	सातारा	6087	426	0	6513	2280	4233	2605	3908	Satara
14	सांगली	2725	354	0	3079	1078	2001	1232	1847	Sangli
15	सोलापूर	5443	462	0	5905	2067	3838	2362	3543	Solapur
16	कोल्हापूर	2308	438	0	2746	961	1785	1098	1648	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3931	300	0	4231	1481	2750	1692	2539	Aurangabad
18	जालना	1847	228	0	2075	726	1349	830	1245	Jalna
19	परभणी	752	186	0	938	328	610	375	563	Parbhani
20	हिंगोली	176	144	0	320	112	208	128	192	Hingoli
21	बीड	1390	300	0	1690	592	1099	676	1014	Beed
22	नांदेड	2298	384	0	2682	939	1743	1073	1609	Nanded
23	उस्मानाबाद	1930	252	0	2182	764	1418	873	1309	Osmanabad
24	लातूर	2945	276	0	3221	1127	2094	1288	1933	Latur
25	बुलढाजा	1933	312	0	2245	786	1459	898	1347	Buldhana
26	अकोला	2797	180	0	2977	1042	1935	1191	1786	Akola
27	वाशिम	539	150	0	689	241	448	276	413	Washim
28	अमरावती	3535	336	0	3871	1355	2516	1548	2323	Amravati
29	यवतमाळ	2543	378	0	2921	1022	1899	1168	1753	Yavatmal
30	वर्धा	5006	162	0	5168	1809	3359	2067	3101	Wardha
31	नाजपूर	6004	294	0	6298	2204	4094	2519	3779	Nagpur
32	भंडारा	1358	198	0	1556	545	1011	622	934	Bhandara
33	गोंदिया	752	234	0	986	345	641	394	592	Godiya
34	चंद्रपूर	796	348	0	1144	400	744	458	686	Chandrapur
35	गडचिरोली	1043	270	0	1313	856	457	525	788	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		146144	10890	0	157034	42287	114488	62810	94216	Maharashtra State

N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available

टिप - (१) रुग्णालयातील/दवाखान्यातील खाटांमध्ये राज्य व केंद्र सरकार, स्थानिक संस्था, जि.प.व खाजगी रुग्णालये आणि स्वयंसेवी संघटनांच्या रुग्णालयातील/दवाखान्यातील खाटांचा समावेश आहे.

Note - (1) Hospitals/Dispensaries beds include beds of State Govt., Local bodies, Z.P. , Private Hospitals and voluntary organizations Hospitals/Dispensaries

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source—Directorate of Health Services. Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.4

सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणा-या वैद्यकीय सुविधा
Medical Facilities available through Public and Public aided Institutions
(2008-09)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	रुग्णालये Hospitals (3)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres (4)	दवाखाने Dispensaries (5)	प्राथमिक आरोग्य पथके Primary Health Units (6)	क्षयरोग रुग्णालये आणि रुग्ण चिकित्सालये TB Hospitals and Clinics (7)	सर्व संस्थातील खाटांची संख्या No. of Beds in all Institution (8)	District (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	1155	0	357	0	5	37343	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
2	ठाजे	498	79	1831	23	18	13052	Thane
3	रायजड	220	55	186	3	5	3969	Raigad
4	रत्नाजिरी	177	67	518	0	5	2865	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	179	38	316	0	3	1572	Sindhudurg
6	नाशिक	1270	106	1888	9	12	4839	Nashik
7	धुळे	183	41	77	0	4	3897	Dhule
8	नांदुरबार	32	58	39	6	6	860	Nandurbar
9	जळगाव	430	79	287	0	8	6860	Jalgaon
10	अहमदनगर	289	97	1218	5	9	6032	Ahmednager
11	पुणे	386	96	801	8	17	12698	Pune
12	सातारा	469	71	1089	6	7	6513	Satara
13	सांगली	216	59	995	2	6	3079	Sangli
14	सोलापूर	319	77	1243	1	9	5905	Solapur
15	कोल्हापूर	537	73	1149	6	8	2746	Kolhapur
16	औरंगाबाद	266	50	865	0	7	4231	Aurangabad
17	जालना	302	38	565	3	5	2075	Jalna
18	परभणी	149	31	70	4	4	938	Parbhani
19	हिंगोली	6	24	32	0	3	320	Hingoli
20	बीड	78	50	332	2	6	1690	Beed
21	नांदेड	88	64	700	11	8	2682	Nanded
22	उस्मानाबाद	54	42	221	0	4	2182	Osmanabad
23	लातूर	214	46	142	0	5	3221	Latur
24	बुलढाणा	123	52	438	0	6	2245	Buldhana
25	अकोला	133	30	423	3	4	2943	Akola
26	वाशिम	31	25	108	1	3	689	Washim
27	अमरावती	30	56	118	20	8	3871	Amravati
28	यवतमाळ	212	63	187	5	6	2921	Yavatmal
29	वर्धा	62	27	111	6	4	5168	Wardha
30	नागपूर	685	49	2767	1	9	6298	Nagpur
31	भंडारा	66	33	281	0	4	1556	Bhandara
32	गोंदिया	45	39	192	8	5	986	Gondiya
33	चंद्रपूर	75	58	6	8	6	1144	Chandrapur
34	गडचिरोली	13	45	20	36	5	1313	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		8992	1818	19572	177	224	158703	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Health Services. Govt. of Maharashtra, Pune

८. कुटुंब कल्याण :

८.१ कुटुंब कल्याण केंद्राच्या आकडेवारीत फिरत्या कुटुंब कल्याण केंद्रांचाही समावेश आहे. ह्या केंद्रांमध्ये नसबंदी शस्त्रक्रिया, लूप बसविणे व कुटुंब कल्याण साधनांचे वाटप करणे इत्यादी कामे नियमितपणे चालतात. पुरुष नसबंदीस इंग्रजीत व्हॅसेक्टॉमी म्हणतात, तर स्त्री नसबंदीस ट्युबेक्टॉमी म्हणतात. 'लूप' हे साधन स्त्रियांसाठी असून त्यांचा उपयोग पाळणा लांबविण्याकरिता किंवा थांबविण्याकरिता होतो.

8. FAMILY WELFARE :

8.1 The number of family welfare centres include Mobile Family Welfare Centres also. In these centres the Sterilisation, I.U.C.D. insertions and distribution of conventional contraceptives are done regularly. The sterilisation operation performed on male is called vasectomy and that on female is called tubectomy. I.U.C.D. device is meant for women and is used for spacing as well as for stopping of births.

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.1

कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकीत्सालयांची संख्या
Number of family welfare centres /clinics
(2007-08)

अ-ज.क्र.	जिल्हा	एकूज	ग्रामीज	-गाजरी	शासकीय	इतर संस्था	District
Sr.No.		Total	Rural	Urban	Govt.	Other bodies	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	77	0	77	8	69	Mumbai
2	मुंबईउप-गाजरी						Mumbai Suburban
3	ठाणे	129	79	50	86	43	Thane
4	रायजड	57	55	2	55	2	Raigad
5	रत्नाजिरी	67	67	0	67	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	39	38	1	38	1	Sindhudurg
7	-नाशिक	123	106	17	107	16	Nashik
8	धुळे	51	41	10	42	9	Dhule
9	-नंदुरबार	61	58	3	58	3	Nandurbar
10	जळगाव	108	79	29	80	28	Jalgaon
11	अहमदनगर	104	97	7	98	6	Ahmednagar
12	पुणे	124	96	28	100	24	Pune
13	सातारा	74	71	3	71	3	Satara
14	सांगली	80	59	21	62	18	Sangli
15	सोलापूर	99	77	22	80	19	Solapur
16	कोल्हापूर	91	73	18	73	18	Kolhapur
17	औरंगाबाद	59	50	9	52	7	Aurangabad
18	जालना	44	38	6	40	4	Jalna
19	परभणी	44	31	13	35	9	Parbhani
20	हिंगोली	25	24	1	25	0	Hingoli
21	बीड	55	50	5	51	4	Beed
22	-नांदेड	70	64	6	68	2	Nanded
23	उस्मानाबाद	44	42	2	42	2	Osmanabad
24	लातूर	66	46	20	53	13	Latur
25	बुलढाजा	54	52	2	52	2	Buldhana
26	अकोला	40	30	10	32	8	Akola
27	वाशिम	25	25	0	25	0	Washim
28	अमरावती	67	56	11	58	9	Amravati
29	यवतमाळ	67	63	4	63	4	Yavatmal
30	वर्धा	33	27	6	27	6	Wardha
31	-नागपूर	80	49	31	54	26	Nagpur
32	भंडारा	35	33	2	33	2	Bhandara
33	गोंदिया	43	39	4	40	3	Gondiya
34	चंद्रपूर	67	58	9	59	8	Chandrapur
35	गडचिरोली	46	45	1	45	1	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,248	1,818	430	1,879	369	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संजोषण व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासना, पुणे

Source : Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH & SH) Government of Maharashtra, Pune

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.2

महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम
Family Welfare Programme in Maharashtra
(2008-09)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या No. of Voluntary Sterilisation Operation		बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I.U.C.D.		District (2)
		लक्ष्य Targets (3)	साध्य Achievements (4)	लक्ष्य Targets (5)	साध्य Achievements (6)	
1	मुंबई	46925	42184	65478	56644	Mumbai
2	मुंबईउप-नगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	26739	21320	19223	16125	Thane
4	रायजड	11197	8363	9139	7782	Raigad
5	रत्नाजिरी	7829	6150	9932	7740	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3563	3190	6893	5748	Sindhudurg
7	नाशिक	35725	30034	19433	17286	Nashik
8	धुळे	13568	12487	7097	6554	Dhule
9	नांदुरबार	11197	9472	2791	2485	Nandurbar
10	जळगाव	25652	24768	16592	14131	Jalgaon
11	अहमदनगर	31953	25889	24045	22243	Ahmednagar
12	पुणे	52217	52595	28978	30353	Pune
13	सातारा	19034	19050	10052	10058	Satara
14	सांगली	19543	16759	19438	17071	Sangli
15	सोलापूर	24938	24293	19307	17805	Solapur
16	कोल्हापूर	24836	22148	27073	24077	Kolhapur
17	औरंगाबाद	20255	14990	14168	10901	Aurangabad
18	जालना	10615	9850	8044	6163	Jalna
19	परभणी	11706	8822	9841	8139	Parbhani
20	हिंगोली	7125	5999	3743	3330	Hingoli
21	बीड	15370	14548	13758	11873	Beed
22	नांदेड	20867	18374	8538	7291	Nanded
23	उस्मानाबाद	9768	8860	5796	5022	Osmanabad
24	लातूर	17523	16807	9771	8435	Latur
25	बुलढाजा	16647	13260	8511	7426	Buldhana
26	अकोला	9741	9526	6929	6326	Akola
27	वाशिम	8296	6572	4154	3677	Washim
28	अमरावती	13981	13554	10742	8921	Amravati
29	यवतमाळ	17602	16637	14057	12112	Yavatmal
30	वर्धा	6201	6972	7316	5952	Wardha
31	नाजपूर	22902	21906	20861	16590	Nagpur
32	भंडारा	7634	6847	4499	3701	Bhandara
33	गोंदिया	8652	9031	4492	3812	Gondiya
34	चंद्रपूर	13699	12851	7478	7337	Chandrapur
35	गडचिरोली	6500	5904	1831	1640	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		600000	540012	450000	394750	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH and SH) Govt. of Maharashtra, Pune

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.3

कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य

Number of Family Welfare Centres Operating and work done
(2008-09)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	३१ मार्च, २००८	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या			बसविलेल्या	District (2)
		रोजी केंद्रांची संख्या No. of Centres as on 31st March, 2008 (3)	No. of Sterilisation Operations done			लुपांची संख्या No. of I.U.C.D. insertions performed (7)	
(1)	(2)	(3)	पुरुष -नसबंदी Vasectomy (4)	स्त्री -नसबंदी Tubectomy (5)	एकूण Total (6)	(7)	(2)
3	मुंबई	291	4740	37444	42184	56644	Mumbai
2	मुंबईउप-नगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	167	272	21048	21320	16125	Thane
4	रायजड	71	31	8332	8363	7782	Raigad
5	रत्नाजिरी	82	229	5921	6150	7740	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	49	58	3132	3190	5748	Sindhudurg
7	नाशिक	173	2624	27410	30034	17286	Nashik
8	धुळे	61	1246	11241	12487	6554	Dhule
9	नांदुरबार	75	1764	7708	9472	2485	Nandurbar
10	जळगाव	128	1444	23324	24768	14131	Jalgaon
11	अहमदनगर	132	149	25740	25889	22243	Ahmednagar
12	पुणे	182	916	51679	52595	30353	Pune
13	सातारा	97	169	18881	19050	10058	Satara
14	सांगली	122	637	16122	16759	17071	Sangli
15	सोलापूर	126	254	24039	24293	17805	Solapur
16	कोल्हापूर	120	420	21728	22148	24077	Kolhapur
17	औरंगाबाद	85	83	14907	14990	10901	Aurangabad
18	जालना	54	24	9826	9850	6163	Jalna
19	परभणी	50	94	8728	8822	8139	Parbhani
20	हिंगोली	32	32	5967	5999	3330	Hingoli
21	बीड	67	43	14505	14548	11873	Beed
22	नांदेड	97	163	18211	18374	7291	Nanded
23	उस्मानाबाद	54	235	8625	8860	5022	Osmanabad
24	लातूर	79	442	16365	16807	8435	Latur
25	बुलढाणा	73	473	12787	13260	7426	Buldhana
26	अकोला	56	2713	6813	9526	6326	Akola
27	वाशिम	33	282	6290	6572	3677	Washim
28	अमरावती	89	2354	11200	13554	8921	Amravati
29	यवतमाळ	86	2390	14247	16637	12112	Yavatmal
30	वर्धा	39	545	6427	6972	5952	Wardha
31	नागपूर	116	2580	19326	21906	16590	Nagpur
32	भंडारा	45	1896	4951	6847	3701	Bhandara
33	गोंदिया	57	2920	6111	9031	3812	Gondiya
34	चंद्रपूर	82	2745	10106	12851	7337	Chandrapur
35	गडचिरोली	58	3212	2692	5904	1640	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3128	38179	501833	540012	394750	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source.—Directorate of Health Services (Family Welfare, MCH and SH) Govt. of Maharashtra, Pune

९. समाज कल्याण सेवा :

९.१ या विभागात आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित करण्यात आलेली कर्जे व अनुदाने ह्या संबंधीची माहिती दिली आहे.

9. SOCIAL WELFARE SERVICES :

9.1 Information of loans and grants disbursed to economically weaker sections is given in this section.

9. समाज कल्याण सेवा / SOCIAL WELFARE SERVICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 9.1

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती
Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources
(2008-09)

(रुपये लाजांत / Rs. In lakh)

अनुक्रमांक Serial No.	साधने/उद्देश (2)	शासकीय / Government		बँका / Bank		इतर / Others		Sources/purpose (2)
		लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	जमी-1 जरेदी	--	--	--	--	--	--	Purchase of land
2	शेती अवजारे जरेदी	--	--	--	--	--	--	purchase of Agriculture Implement
3	इतर शेती उद्योजाज रिता	--	--	--	--	--	--	Other Agricultural purposes
4	औद्योजिज उद्योजाज रिता	--	--	--	--	--	--	Industrial purposes
5	वाह-ने जरेदी	--	--	--	--	--	--	Purchase of vehicles
6	सिमांतिज जर्ज	12,746	3,640.01	9,548	8,219.46	--	--	Margin money Schemes
7	५० टक्के अ-गुदा-1 योज-11	20,163	2,180.6	13,241	1,441.13	--	--	50 percent subsidy Scheme
8		--	--	--	--	--	--	Seed money capital loan
9	इतर	--	--	--	--	8,486	3,622.96	Others
	एजुज	32,909	5,820.61	22,789	9,660.59	8,486.00	3,622.96	Total

224

- आधार - (१) वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई
(२) लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई
(३) महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई

- Source.- (1) Vasanttrao Naik Vimukta Jati & Nomedic Tribe Development Corp. Ltd., Mumbai
(2) Lok Shahir Annabhau Sathe Development Corp. Ltd., Mumbai
(3) Mahatma Phule Backward Class Development Corp. Ltd., Mumbai

**१०. सामाजिक सुरक्षा व सामाजिक संरक्षण
(पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)**

१०.१ या विभागातील तक्त्यांमध्ये बृहन्मुंबई व महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांची संख्या व त्यांच्यावरील खर्च, विविध गुन्हांचे वर्गीकरण, न्यायालये व त्यांच्याकडील प्रकरणे आणि तुरुंग या विषयांवरील आकडेवारी समाविष्ट आहे.

**10. SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE
(Police, Crimes and Judicial)**

10.1 Data in the tables in this section include statistics regarding Police Force in Brihan Mumbai and Maharashtra and cost of Police, classification of various crimes, courts and cases with them and prisons.

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(1) पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलीसांची संख्या (रेल्वे धरून व बृहन्मुंबई वगळून)

Police Stations and Police Force in Maharashtra State (Including Railways but excluding Brihan Mumbai)
(2001)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	पोलीस ठाणी Number of Police Stations (3)	आऊट पोस्ट No. of Out Posts (4)	हंगामी धरून एकूण पोलीसांची संख्या Strength of Police including temporary force (5)	चौकशी झालेले एकूण दखलपात्र गुन्हे Total number of cognizable Crimes investigated (6)	डिस्ट्रिक्ट District (2)
1	मुंबई रेल्वे	17	8	3,409	17,412	Mumbai Rly.
2	नवी मुंबई शहर	11	9	1,693	2,584	Navi Mumbai City
3	ठाजे शहर	19	106	6,045	5,580	Thane City
4	ठाजे (ग्रामीण)	30	35	2,436	6,337	Thane (Rural)
5	रायगड	24	22	1,947	4,807	Raigad
6	रत्नागिरी	13	29	1,143	5,083	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	9	23	936	1,688	Sindhudurg
8	नाशिक शहर	8	11	1,635	1,685	Nashik City
9	नाशिक (ग्रामीण)	33	38	2,600	2,550	Nashik (Rural)
10	धुळे	14	11	1,872	3,830	Dhule
11	नंदुरबार	11	23	1072	3,200	Nandurbar
12	जळगाव	33	29	3,025	5,945	Jalgaon
13	अहमदनगर	24	38	2,362	4,372	Ahmednagar
14	पुणे रेल्वे	16	23	303	2,653	Pune Rly.
15	पुणे शहर	19	96	6017	20,834	Pune City
16	पुणे (ग्रामीण)	28	45	2,116	3,852	Pune (Rural)
17	सातारा	26	28	2,612	3,094	Satara
18	सांगली	22	25	1,606	4,503	Sangli
19	सोलापूर शहर	5	19	1,293	14,769	Solapur City
20	सोलापूर (ग्रामीण)	21	33	1,680	8,975	Solapur (Rural)
21	कोल्हापूर	27	19	2,257	3,469	Kolhapur
22	औरंगाबाद शहर	10	2	2,641	1,102	Aurangabad City
23	औरंगाबाद (ग्रामीण)	21	10	1,213	1,406	Aurangabad (Rural)
24	जालना	16	8	1,191	2,413	Jalna
25	परभणी	17	10	1,381	1,979	Parbhani
26	बीड	22	13	1,399	2,509	Beed
27	नांदेड	35	21	2,694	4,982	Nanded
28	उस्मानाबाद	17	14	1,227	4,781	Osmanabad
29	हिंगोली	12	8	699	1,709	Hingoli
30	लातूर	21	16	1,336	6,064	Latur
31	बुलढाणा	27	12	2,106	9,143	Buldhana
32	अकोला	18	14	3,963	1,107	Akola
33	अमरावती शहर	9	0	1,850	2,148	Amravati City
34	अमरावती (ग्रामीण)	28	0	2,736	5,591	Amravati
35	यवतमाळ	28	18	1,671	12,985	Yavatmal
36	वाशिम	11	11	2,082	2,583	Washim
37	वर्धा	15	5	1,259	2,889	Wardha
38	नागपूर रेल्वे	25	1	1,176	349	Nagpur Rly.
39	नागपूर शहर	20	64	5,413	5,248	Nagpur City
40	नागपूर (ग्रामीण)	22	18	1,796	5,072	Nagpur (Rural).
41	गोंदिया	12	6	1,177	7,210	Gondiya
42	भंडारा	12	7	841	7,281	Bhandara
43	चंद्रपूर	28	22	2,396	6,131	Chandrapur
44	गडचिरोली	28	25	2,813	3,550	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		864	975	93,119	2,25,434	Maharashtra State

आधार - पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक/ Table No. 10.2

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/
(1)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांवरील खर्च व त्यांची संख्या/
(2002-

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	पोलीस आयुक्त, अतिरिक्त पोलीस आयुक्त, उपआयुक्त व सहाय्यक पोलीस आयुक्त, Commissioner of Police, Additional Commissioner of Police, Deputy Commissioner of Police and Assistant Commissioner of Police			पोलीस निरीक्षक व सहाय्यक पोलीस निरीक्षक Police Inspector and Asstt. Police Inspector			पोलीस अभियोक्ता Police Prosecutors			उप-निरीक्षक व सहाय्यक उप-निरीक्षक Sub-Inspector Asstt.Sub-Inspector		
		तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	116	90	206	713	432	1145	49	54	103	2,437	1,663	4,100
2	मुंबईउप-गजर												
3	ठाजे	13	0	13	63	2	65	12	16	28	389	14	403
4	रायजड	0	12	12	2	38	40	4	5	9	29	215	244
5	रत्नाजिरी	0	7	7	1	18	19	3	7	10	106	65	171
6	सिंधुदुर्ग	0	5	5	1	19	20	4	2	6	2	108	110
7	-शांजि	5	16	21	17	90	107	5	10	15	16	262	278
8	धुळे	2	4	6	0	15	15	6	6	12	2	68	70
9	-दुरबार	2	4	6	1	16	17	3	3	6	11	128	139
10	जळजाव	1	9	10	0	29	29	10	8	18	6	384	390
11	अहमद-गजर	4	6	10	15	14	29	17	11	28	18	316	334
12	पुजे	7	16	23	37	158	195	19	20	39	40	998	1,038
13	सातारा	0	9	9	1	50	51	6	7	13	8	47	55
14	सांजली	0	3	3	0	1	1	8	5	13	136	104	240
15	सोलापूर	4	15	19	18	32	50	6	9	15	158	107	265
16	जिल्हापूर	0	8	8	2	26	28	3	6	9	131	163	294
17	औरंगाबाद	0	11	11	52	17	69	7	11	18	279	170	449
18	जाल-ग	0	1	1	0	3	3	3	3	6	125	17	142
19	परभजी	5	4	9	25	4	29	4	5	9	132	35	167
20	हिंगोली	4	1	5	22	1	23	2	2	4	80	1	81
21	बीड	2	7	9	5	15	20	8	6	14	39	194	233
22	-गंदेड	11	3	14	25	10	35	5	7	12	61	93	154
23	उस्मा-गबाद	1	6	7	0	33	33	4	5	9	64	81	145
24	लातूर	1	9	10	4	31	35	0	8	8	16	155	171
25	बुलढाजा	0	9	9	2	20	22	8	7	15	10	125	135
26	अोला	0	6	6	0	20	20	3	9	12	0	281	281
27	वाशिम	0	5	5	0	25	25	6	0	6	0	111	111
28	अमरावती	7	11	18	17	58	75	13	10	23	327	322	649
29	यवतमाळ	0	8	8	0	37	37	6	6	12	61	239	300
30	वर्धा	0	7	7	0	28	28	14	6	20	0	175	175
31	-गजपूर	9	26	25	29	102	131	17	22	39	83	1043	1,126
32	भंडारा	0	6	6	1	24	25	2	3	5	1	116	117
33	जोर्दिया	6	0	6	28	4	32	2	2	4	134	15	149
34	चंद्रपूर	0	8	8	28	51	79	9	4	13	1	297	298
35	जडचिरोली	12	0	12	55	0	55	2	2	4	344	9	353
महाराष्ट्र राज्य		212	332	534	1,164	1,423	2,587	270	287	557	5,246	8,121	13,367

आधार - (१) पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

(२) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन-१, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

Police

TABLE No. 10.2

Cost and Strength of Police in Maharashtra

03)

हवालदार Head Constables			पोलीस शिपाई Constables			एकूण Total			केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या- मधून देय असलेली रक्कम (हजार रुपयात) Total cost payable from Central and State Revenue (‘000 Rs.)	केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या- व्यतिरिक्त अन्य देय रक्कम (हजार रुपयात) Total cost payable other than Central and State Revenue (‘000 Rs.)	एकूण खर्च (हजार रुपयात) Total cost (‘000 Rs.)	District
तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	(24)	(25)	(26)	(2)
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)				
6,258	3,741	3,999	14,239	9,157	23,396	23,812	15,137	38,949	3,27,724	6,55,614	9,83,338	Mumbai Mumbai Suburban
433	181	614	1,407	0	1,407	2,305	664	2,969	14,507	48,386	62,893	Thane
14	394	408	59	0	59	104	1,712	1,816	33,819	1,72,408	2,06,227	Raigad
160	139	299	549	0	549	816	489	1,305	11,714	1,05,635	1,17,349	Ratnagiri
12	201	213	22	0	22	37	880	917	86,081	16,84,667	17,70,747	Sindhudurg
94	1,097	1,191	303	0	303	435	3,949	4,384	1,82,333	3,53,102	5,35,435	Nashik
3	451	454	30	0	30	37	1,463	1,500	8,008	1,37,093	1,45,101	Dhule
36	192	228	162	0	162	212	848	1,060	3,853	86,030	89,882	Nandurbar
44	450	494	218	0	218	269	2,662	2,931	35,820	2,19,589	2,55,409	Jalgaon
24	495	519	138	0	138	199	2,197	2,396	15,981	1,26,204	1,42,186	Ahmednagar
96	1,565	1,661	530	0	530	710	7,170	7,880	39,846	7,95,180	8,35,026	Pune
26	701	727	111	0	111	146	2,170	2,316	15,711	1,98,156	2,13,867	Satara
0	177	177	0	0	0	136	723	859	0	0	0	Sangli
209	584	793	783	0	783	1,172	2,318	3,490	0	2,45,034	2,45,034	Solapur
290	205	495	579	0	579	1,002	1,254	2,256	24,982	2,18,719	2,43,701	Kolhapur
20	257	277	576	0	576	927	1,166	2,093	21,427	1,24,657	1,46,084	Aurangabad
0	198	198	0	0	0	125	476	601	0	0	0	Jalna
75	214	289	204	0	204	441	832	1,273	12,413	64,562	76,975	Parbhani
85	88	173	375	0	375	566	194	760	11,795	78,282	90,076	Hingoli
52	281	333	156	0	156	254	1,269	1,523	11,074	1,27,622	1,38,696	Beed
308	501	809	456	0	456	861	1,857	2,718	34,888	2,41,781	2,76,668	Nanded
34	230	264	59	0	59	158	1,049	1,207	0	0	0	Osmanabad
126	155	281	46	0	46	193	1,136	1,329	26,390	1,48,785	1,75,175	Latur
59	549	608	142	0	142	213	1,733	1,946	13,850	1,62,824	1,76,674	Buldhana
0	428	428	0	0	0	0	2,002	2,002	0	1,57,741	1,57,741	Akola
0	177	177	0	0	0	0	1,044	1,044	0	0	0	Washim
92	545	637	133	0	133	576	2,839	3,415	1,13,504	1,27,313	2,40,818	Amravati
26	368	394	72	0	72	159	1,731	1,890	0	149,954	1,49,954	Yavatmal
0	275	275	0	0	0	0	1,240	1,240	18,704	1,18,984	1,37,688	Wardha
640	1,058	1,698	2,060	0	2,060	2,821	5,101	7,922	1,09,472	7,32,818	8,42,290	Nagpur
3	187	190	2	0	2	7	830	837	17,070	85,620	1,02,689	Bhandara
200	0	200	651	0	651	1,019	124	1,143	21,704	1,35,148	1,56,852	Gondiya
13	501	514	42	0	42	84	2,340	2,424	35,948	2,23,463	2,59,411	Chandrapur
411	54	465	1,666	0	1,666	2,488	215	2,703	66,435	2,99,716	3,66,152	Gadchiroli
9,843	16,639	26,182	25,770	9,157	34,927	42,505	35,959	70,489	13,15,053	80,25,087	93,40,140	Maharashtra State

Source.—(1) Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai (2) Director General of Police, Govt. of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(1)पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.3

महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून)
Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State
(2009)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे (2)	तिमाहीमध्ये/ During Quarter				एकूण Total (31.12.2009) (7)	Offences (2)
		(31.3.2009) (3)	(30.6.2009) (4)	(31.9.2009) (5)	(31.12.2009) (6)		
1	दंजल	52	64	82	87	285	Rioting
2	-गाज्यासंबंधीचे जु-हे	0	0	0	0	0	Offences relating to coins
3	चल-ा व बँक -ागोटासंबंधीचे जु-हे	27	16	19	9	71	Offences relating to currency and Bank notes
4	जू-ा	47	66	53	51	217	Murders
5	सदोष म-गुष्यवध (परंतु जू-ा या संज्ञेत अंतर्भूत -ासलेले)	1	1	1	2	5	Culpable homicides not amounting to murder
6	मादज पदार्थांचा व्यापार	0	0	0	0	0	Administrating of stupefying drugs
7	पैशाच्या हेतू-ो िवा इतर जारजाजरिता माजसां-ा पळवू-ा -ोजे.	32	40	34	42	148	Kidnapping and abduction
8	दरोडा िवा त्याजरिता एजत्र होजे	15	21	22	15	73	Dacoity and preparation of assembly for dacoity
9	चोरी, लूट	69	72	86	88	315	Robbery
10	घरफोडी	625	687	766	686	2764	House breaking
11	फसवजूज	494	551	473	500	2018	Cheating
12	विश्वासघात1	118	99	127	104	448	Breach of trust
13	एजूज चो-या	2954	2784	3045	3221	12004	Total Thefts
	(अ) तांब्याची तार	16	15	14	16	61	(a) Copper Wire
	(ब) ज-ावरे	1	0	1	1	3	(b) Cattle
	(ज) सायजली	17	17	7	19	60	(c) Cycles
	(ड) मोटारी व सुटे भाज	1007	965	1117	1193	4282	(d) Motor Vehicle and accessories
	(इ) पिस्तुले वजेरे	0	0	1	0	1	(e) Fire arms
	(फ) स्फोटज पदार्थ	0	0	0	0	0	(f) Explosives
	(ज) इतर	1913	1787	1905	1992	7597	(g) Other thefts
14	इतर जु-हे	3191	3180	2822	3323	12516	Other Crimes
	एजूज	7625	7581	7530	8128	30864	Total

230

आधार - (१) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (२) पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— (1) Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra State, Mumbai (2) Office of the Police Commissioner, Brihan Mumbai, Government of Maharashtra, Mumbai

टीप/Note : N. A. उपलब्ध नाही/ Not Available

तक्ता क्रमांक / **TABLE No. 10.4**

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.4

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-१
Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-I
(2009)

अनु क्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षात नोंदविलेल्या प्रकरणांची संख्या	तपास करणे नाकारल्याची प्रकरणे	कायद्यातील किंवा वस्तुस्थितीतील चुकीमुळे खोटी सिध्द किंवा घोषित झालेली प्रकरणे	कायद्यातील किंवा वस्तुस्थितीतील चुकीमुळे वर्ष अखेरची प्रलंबित प्रकरणे	बिनचूक प्रकरणे True cases				दंडाधिका-या-समोर थेट दाखल केलेली प्रकरणे	गुन्हा शाबीत झालेली दंडाधिका-या-पुढील प्रकरणे	एकूण प्रकरणे	Offences	
						गुन्हा शाबीत झालेली	निकालात काढलेली निर्दोष ठरविलेली किंवा समोपचाराने मिटवलेली	शोधून न काढलेली किंवा पकडलेली	एकूण					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
वर्ज एज-														Class-I
शास-ना, सार्वजनिक शांतता, सुरजितता व -यायविरुद्धचे जु-हे		1458	0	1	0	5431	16	229	32	277	26	12	1458	Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
वर्ज दो-ग-														Class-II
व्यक्तिगत जंभीर जु-हे		6061	0	3	0	51350	370	2594	76	3040	154	12	6061	Serious offences against the persons
वर्ज ती-ग-														Class-III
व्यक्तिगत व मालमत्ता-विषयक जंभीर जु-हे		3389	0	1	0	17766	342	517	153	1012	62	7	3389	Serious offences against the persons and property
वर्ज चार-														Class-IV
व्यक्तिगत फिरजोळ जु-हे		1544	0	3	0	12897	202	937	47	1186	17	16	1544	Minor offences against persons

वर्ज पाच-													Class-V
मालत्ताविषयज जि रज्जोळ जु-हे	14824	0	13	0	68510	824	1363	956	3143	279	27	14824	Minor offences against property
एजूज वर्ज ए ते पाच	27276	0	21	0	155954	1754	5640	1264	8658	538	74	27276	Total for classes I to V
वर -I उल्लेजिलेले इतर जु-हे	3986	0	7	10	39163	363	1916	252	2531	298	53	3986	Other offences (not mentioned above)
एजूज	31262	0	28	10	195117	2117	7556	1516	11189	836	127	31262	Grand Total

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या कैदेतील व्यक्तिविषयी या वर्षाच्या सुरुवातीला क्रिमीनल प्रोसिजर कोडच्या १७० कलमानुसार		क्रिमीनल प्रोसिजर कोडच्या आदेशानुसार		सुनावणी सुनावणीपूर्वी सुनावणी केलेल्या व्यक्ती No. of persons tried	गुन्हा शाबीत झालेल्या व्यक्ति No. of persons convicted
		पोलिसांकडे नोंदविलेली किंवा पोलिसांनी दखल घेतलेली प्रकरणे Persons in custody pending trial or investigation or on bail under section 170 Cr. P. C. at the beginning of the year as concerned in cases reported to or in cases taken by the police	वर्षात पोलिसांनी अटक केलेल्या व्यक्ती Persons arrested by the Police during the year	दंडाधिका-याच्या मुक्त खाली मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released under section 169 Cr. P. C.	दंडाधिका-याच्या मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released by Magistrate's order before trial		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
वर्ग एक -							
	सार्वजनिक शांतता, सुरजितता व -याय हया बाबतीतील जु-हे	14348	1949	0	5	3536	23
वर्ज दो-1-							
	व्यक्तिसंबंधी जंभीर जु-हे	62876	8810	2	227	14260	549
वर्ज ती-1-							
	व्यक्ति िंवा मालमत्ते- संबंधी जंभीर जु-हे	15954	2688	9	90	4141	470
वर्ज चार-							
	व्यक्तिसंबंधी जौज जु-हे	8453	1588	0	11	3434	193
वर्ज पाच-							
	मालत्तेसंबंधी जौज जु-हे	36178	6950	28	293	9663	889
एडू ज वर्ज ए ते पाच		133034	21265	39	626	34851	2124
	वर -1 उल्लेजिलेले इतर जु-हे	37172	3478	2	108	7394	482
एडू ज		169014	25463	41	734	42231	2606

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
Police
TABLE No. 10.5
**Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II
(2009)**

निर्दोष ठरविलेल्या मुक्त केलेल्या किंवा सामोपचाराने मितविलेल्या प्रकरणातील व्यक्ति No. of persons acquitted or discharged or compounded	अटक टाळलेल्या व्यक्तींची वर्षाखेरची संख्या No. of persons evading arrest at the close of the year	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या व्यक्तींची वर्षाखेरची संख्या No. of persons in custody pending trial or investigation or on bail at the end of the year	दंडाधिकारी प्रकरणातील व्यक्ती Persons concerned in Magistrate's cases			Offences
			अटक केलेले Number arrested	गुन्हा शाबीत झालेली Number convicted	निर्दोष ठरविलेले किंवा मुक्त केलेले Number acquitted or discharged	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
						Class-I
702	0	16527	57	9	16	Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
						Class-II
4202	1	67074	58	16	69	Serious offences against the persons
						Class-III
961	0	17477	32	15	53	Serious offences against the property and persons or against property only
						Class-IV
808	0	9574	10	4	16	Minor offences against the persons
						Class-V
1729	2	39982	136	33	83	Minor offences against the property
8402	3	450634	293	77	237	Total for classes I to V
2918	0	32790	0	22	28	Other offences not specified above
11320	3	183424	293	99	265	Grand Total

Source—Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(१)पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.6

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे - भाग-१
Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai—Part-I
(2008)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरुवातीची प्रलंबित प्रकरणे Number of cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात दाखल झालेली प्रकरणे Cases reported during the year	निपटारा करण्यासाठी एकूण [स्तंभ (३)+(४)] Total for disposal [column (3) + (4)]	सुनावणी न करता रद्दबातल केलेली प्रकरणे Number of cases dismissed without trial	आरोपी मेला, निसटला किंवा सुनावणी चालू असताना वेडा झाला किंवा त्याच्यावरील आरोप रद्द केले सामोपचाराने मिटवले किंवा काढून घेतली अशी प्रकरणे Cases in which accused died, escaped, became insane during trial or in which charges were abandoned, compounded or withdrawn	सुनावणी संपुष्टात आल्यामुळे निकालात काढलेली प्रकरणे Number of cases tried to a conclusion and ended in मुक्त केलेली किंवा निर्दोषी ठरविलेली Discharged or acquitted	गुन्हा शाबीत झालेली Convicted	वर्षअखेर प्रलंबित प्रकरणे No. of cases pending at the close of the year	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
	वर्ग एक -									Class-I
1	सार्वजनिक शांतता, सुरजितता इत्यादी बाबतीतील जु-हे	2045	610	2655	16	80	151	18	2390	Offences against the State, public tranquillity, etc.
	वर्ग दो-ग-									Class-II
2	व्यक्तिविषयक जंभीर जु-हे	7358	5153	12511	91	489	2319	425	9187	Serious offences against the persons

वर्ज ती-1-										Class-III
3	मालमत्ताविषयज जंभीर जु-हे	6309	2436	8745	66	81	656	321	7621	Serious offences against the property
वर्ज चार-										Class-IV
4	व्यक्तिविषयज जौज जु-हे	3406	1340	4746	20	110	630	196	3790	Minor offences against the persons
वर्ज पाच-										Class-V
5	मालमत्ताविषयज जौज जु-हे	30676	10374	41050	241	256	1405	752	38396	Minor offences against the property
वर्ज सहा-										Class-VI
6	वर -1 उल्लेखिलेले इतर जु-हे	9617	2299	11916	269	308	1796	476	9067	Other offences not specified above
7	पोलीसां-नी दजल घेतलेले इतर विशेष िया स्था-िज जायद्याबाबतचे जु-हे	279577	2946	282523	45	178	1570	378	280352	Offences under other special local laws non-cognizable by the Police
एरूज		338988	25158	364146	748	1502	8527	2566	350803	Grand Total

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source—Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपत्र नसलेले गुन्हे - भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरुवातीला शिल्लक असलेली प्रकरणे ज्यातील व्यक्तींची सुनावणी चालू आहे किंवा ज्यांच्याबाबत कायदेशीर कारवाई सुरु केली आहे Persons concerned in cases pending at the beginning of the year namely under trial or against whom processes had been issued	ज्यांच्याविरुद्ध कारवाई सुरु केली आहे अशा व्यक्ती Persons against whom processes had been issued	तक्रारीवरून On complaint	दंडाधिका-यानी स्वतः घेतलेल्या दखलीमुळे किंवा पोलीसांकडून मिळालेल्या माहितीवरून On Magistrate's own motion or information from the police	पळून गेल्यामुळे किंवा अटक टाळल्यामुळे या वर्षात ज्यांना अटक झाली नाही अशा व्यक्ती आणि ज्यांच्याविरुद्ध वर्ष अखेरीस कायदेशीर कारवाई प्रलंबित होती अशा व्यक्ती Persons not arrested because they absconded or evaded arrest or failed to comply with summons during the year and persons against whom processes were outstanding at the end of the year	न्यायालयापुढे हजर झालेल्या व्यक्ती Persons who appeared before Court
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
वर्ग एक -							
1	सार्वजनिक शांतता, सुरजितता व -याय पातळीवरील जु-हे.	7990	1468	0	0	9458	
वर्ज दो-1-							
2	व्यक्तिविषयक जंभीर जु-हे	30782	6150	0	1	36933	
वर्ज ती-1-							
3	मिळज तीसंबंधी जंभीर जु-हे	8025	2158	0	4	10187	
वर्ज चार-							
4	व्यक्तिविषयक जौज जु-हे	5978	684	0	0	6662	
वर्ज पाच-							
5	मिळज तीसंबंधी जौज जु-हे	18467	4247	8	3	22725	
वर्ज सहा-							
6	वर -1 उल्लेजिलेले इतर जु-हे	16799	2594	1	0	19394	
वर्ज सात-							
7	पोलीसां-नी दजल घेतलेले इतर विशेष विधा स्थानिक जायद्याबाबतचे जु-हे	24557	2664	0	0	27221	
एू ज		112598	19965	9	8	132580	

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
Police
TABLE No. 10.7
**Non-Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II
(2009)**

हजर झालेल्या व सुनावणीशिवाय मुक्त केलेल्या व्यक्ती	सुनावणी झालेल्या व्यक्ती Persons tried		वर्षाखेर सुनावणी चालू असलेल्या व्यक्ती Persons under trial at the close of the year	आरोप रद्द केलेल्या, सामोपचाराने मिटवलेल्या किंवा काढून घेतलेल्या प्रकरणांतील व्यक्ती व सुनावणी चालू असतांना मेलेल्या निसटून गेलेल्या किंवा वेड लागलेल्या व्यक्ती		हजर होण्याआधीच मेलेल्या / निसटून गेलेल्या किंवा बदली करण्यात आलेल्या व्यक्ती	Offences
	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या Acquitted or discharged	गुन्हा शाबीत झालेल्या Convicted		Number concerned in cases abandoned or compounded or withdrawn and number who died, escaped or became insane during the trial	No. of persons died, escaped or transferred before appearance		
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
							Class-I
2	566	22	8868	21	0	0	Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
							Class-II
5	2955	402	33571	194	1	0	Serious offences against the persons
							Class-III
0	649	303	9235	1	0	0	Serious offences against the property
							Class-IV
1	669	159	5833	7	2	0	Minor offences against the persons
							Class-V
1	1126	583	21015	8	0	0	Minor offences against the property
							Class-VI
2	1587	178	17627	26	0	0	Other offences not specified above
							Class-VII
0	2327	631	24283	6	0	0	Offences under other special or local laws and cognizable by Police
11	9879	2278	120432	263	3	0	Grand Total

Source — Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

**10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.8

**बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता
Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai)**

2009

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	मालमत्ता चोरीस गेलेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was stolen (No.)	चोरीची मालमत्ता परत मिळालेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was recovered (No.)	चोरीस गेलेल्या मालमत्तेची किंमत (रु.'०००) Amount of property stolen ('000 Rs.)	परत मिळालेल्या मालमत्तेची किंमत (रु.'०००) Amount of property recovered ('000 Rs.)	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	बृह-मुंबई दजलपात्र-					Brihan Mumbai Cognizable-
1	चोरी	14778	4410	1629537569	347198552	Theft
2	जबरी चोरी	316	229	53217204	17628113	Robbery
3	दंड-गीय विश्वासघात	511	252	728322132	60445037	Criminal breach of trust
4	शासकीय जर्मचारी, बँकात काम उरजारे, व्यापारी जिवा दलाल यांनी जे लेला दंड-गीय विश्वासघात	10	9	8854989	800000	Criminal breach of trust by public servant or by bankers merchants or agents
5	चोरीची मालमत्ता बाळजो अदजली-	45	45	730700	730700	Possession of stolen property Non-cognizable-
6	बळजबरी-ने लुबाडजे	196	175	503200	311000	Extortion
7	दंड-गीय अफरातफर	1276	434	856967685	52721459	Criminal misappropriation
	एकूज	17132	5554	3278133479	479834861	Grand Total
	महाराष्ट्र राज्य (बृह-मुंबई वगळून) दजलपात्र-					Maharashtra State (excluding Cognizable-
1	चोरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Theft
2	जबरी चोरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Robbery
3	दंड-गीय विश्वासघात	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal breach of trust
4	शासकीय जर्मचारी, बँकात काम उरजारे, व्यापारी जिवा दलाल यांनी जे लेला दंड-गीय विश्वासघात.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal breach of trust by public servant or by bankers merchants or agents
5	चोरीची मालमत्ता बाळजो अदजली-	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Possession of stolen property Non-cognizable-
6	बळजबरी-ने लुबाडजे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Extortion
7	दंड-गीय अफरातफर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal misappropriation
	एकूज	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Grand Total

आधार - (१) पोलीस आयुक्त व (२) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —(i) Commissioner of Police and (ii) Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

तत्ता क्रमांक/ Table No. 10.9

**10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**

(१)पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.9

**महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) - भाग-१
Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai)—Part-I
(2001)**

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	तपासावर शिल्लक असलेल्या आदल्या वर्षातल्या गुन्हांची संख्या		तपासणी न झालेली किंवा तपासणीस नकार दिलेली प्रकरणे		वस्तुस्थितीतील किंवा कायद्यातील चुकीमुळे खोटी किंवा नसलेली घोषित केलेली प्रकरणे		वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात आलेली प्रकरणे		वर्ष अखेरीस तपासावर शिल्लक असलेली प्रकरणे	Offences
		Number of cases pending investigation from the previous year	Number of cases reported during the year	Number of cases not investigated or in which investigation was refused	Number of cases declared false due to mistake of facts or law or non-cognizable	Cases in which charge-sheets were laid during the year	Cases in which charge-sheets were not laid but investigation completed and final report submitted during the year				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)		
1	दजलपात्र जु-हयात साथ देजे	0	0	0	0	0	0	0	0	Abetment of cognizable offences	
2	दजलपात्र जु-हयाविषयी जट जरेजे	1	1	0	0	0	0	0	2	Cognizable criminal conspiracy	
	वर्ज एज-									Class I-	
3	सार्वजनिज शांतता, सुरजितता व -याय हया बाबतीतील जु-हे	1,074	7,460	3	95	6,848	366	1,222		Offences against the State public tranquility, safety and justice.	
	वर्ज दो-१-									Class II-	
4	व्यक्तिविषयज जंभीर जु-हे	6,538	51,916	11	898	47,851	3,710	5,984		Serious offences against the persons	
	वर्ज ती-१-									Class III-	
5	व्यक्ती आजि मालमत्ताविषयज जिंवा फक्त मालमत्ताविषयज जंभीर जु-हे.	4,363	16,627	0	219	7,344	9,483	3,944		Serious offences against persons and property or against property only	
	वर्ज चार-									Class IV-	
6	व्यक्तिविषयज जिंरजोळ जु-हे.	1,041	8,535	3	68	7,703	753	1,049		Minor offences against the persons	

वर्ज पाच-								Class V-
7 मालमत्ताविषयक जिरजोळ जु-हे	8,839	33,832	6	449	15,692	18,347	8,177	Minor offences against the property
वर्ज सहा-								Class VI-
8 वर -1 -गोंदविलेले इंडियन पि-ल जोडजालील इतर जु-हे.	2,856	23,640	3	116	22,589	1,264	2,524	Other offences under I.P.C.not mentioned above
एरूज- (एरू ते आठ)	24,712	1,42,011	26	1,845	1,08,027	33,923	22,902	Sub-Total (1 to 8)
9 वर -1मूद -1 जेलेले इतर जु-हे.								Other offences not specified above-
(१) विशेष व स्थाजिज जायद्या-जालील दजलपात्र ठरलेले जु-हे.	30,371	1,94,434	1,396	130	1,87,350	510	35,419	(I) Offences under special and local laws declared to be cognizable
(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., जायद्याजालील जु-हे.	(ii) Offences under B.H.O.R. Act, 1947
एरूज	55,083	3,36,445	1,422	1,975	2,95,377	34,433	58,321	Grand Total

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 10.9 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्ग केलेली प्रकरणे Transferred	न्यायालयात काम चालू असेलेली गेल्या वर्षातील प्रकरणे Cases pending trial at Court from the previous year	चालू वर्षात न्यायालयात पाठविलेली प्रकरणे Cases sent to Court for trial during the year	न्यायालयात सामोपचाराने मिटलेली, काढून घेतलेली किंवा अन्यथा निकालात काढलेली (गुन्हास मदत केल्याचे गुन्हे धरून) प्रकरणे		निर्दोष सुटलेली प्रकरणे Cases acquitted	गुन्हा शाबित झालेली प्रकरणे Cases convicted	वर्ष अखेरीस न्यायालयात चालू असलेली प्रकरणे Cases pending trial at court at the end of the year	Offences
					सामोपचाराने मिटवलेली प्रकरणे Compounded	न्यायालयातून काढून घेतलेली किंवा अन्यथा थांबविलेली प्रकरणे Withdrawn or otherwise dropped				
(1)	(2)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	दजलपात्र जु-हयात साथ देजे	..	0	0	0	0	0	0	0	Abetment of cognizable offences
2	दजलपात्र जु-हयाविषयी जट जरजे	..	38	0	0	0	6	0	31	Cognizable criminal conspiracy
वर्ज एज-										Class I-
3	सार्वजणिक शांतता,सुरजितता व -याय हया बाबतीतील जु-हे	..	55,997	6,848	438	323	3,342	521	58,221	Offences against the State public tranquility, safety and justice.
वर्ज दो-ग-										Class II-
4	व्यक्तिविषयज जंभीर जु-हे	..	3,20,638	47,851	8,244	1,432	21,722	2,420	3,34,691	Serious offences against the persons
वर्ज ती-ग-										Class III-
5	व्यक्ती आजि मालमत्ताविषयज जिंवा फक्त मालमत्ताविषयज जंभीर जु-हे	..	69,008	7,344	188	274	4,365	652	70,873	Serious offences against persons and property or against property only
वर्ज चार-										Class IV-
6	व्यक्तिविषयज जिरजोळ जु-हे.	..	65,378	7,703	701	597	4026	479	67,278	Minor offences against the persons

वर्ज पाच-								Class V-
7 मालमत्ताविषयक फिरजोळ जु-हे	145,754	15,692	520	935	7,115	1,736	1,51,140	Minor offences against the property
वर्ज सहा-								Class VI-
8 वर -1 -गोंदविलेले इंडिय-1 पिनाल जोडजालील इतर जु-हे.	139,573	22,589	1,476	1,466	13,131	1,724	1,44,346	Other offences under I.P.C.not mentioned above.
एडू ज- (एडू ते आठ)	796,386	1,08,027	11,567	5,027	53,707	7,532	8,26,580	Sub-Total (1 to 8)
9 वर -मूद -1 जेलेले इतर जु-हे.								Other offences not specified above-
(१) विशेष व स्थानिक जायद्या-जालील दजलपात्र ठरलेले जु-हे.	9,45,653	1,87,350	323	26,069	82,132	34,125	9,90,354	(I) Offences under special and local laws declared to be cognizable
(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., जायद्याजालील जु-हे.								(ii) Offences under B.H.O.R. Act, 1947.
एडू ज	17,42,039	2,95,377	11,890	31,096	1,35,839	41,657	18,16,934	Grand Total

आधार - पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source.—Office of the Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन व बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२

(2001)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	गेल्या वर्षापासून प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या केलेल्या व्यक्ती	वर्षभरात अटक केलेल्या व्यक्ती दंडाधिका-यांनी मुक्तदाखल केले आहेत अशा व्यक्ती	सुनावणीपूर्वी पोलिसांनी किंवा दंडाधिका-यांनी केलेल्या व्यक्ती	वर्षभरात आरोपपत्र मुक्तदाखल केले आहेत अशा व्यक्ती	वर्ष अखेरीस प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या	ज्यांच्यावरील प्रकरणाची कोर्टातील सुनावणी गेल्या वर्षापासून चालू आहे अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons at trial in court pending from the previous year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	दजलपात्र जु-हयात साथ देजे	0	0	0	0	0	36
2	दजलपात्र जु-हयाविषयी जट जरेजे	0	4	0	0	4	79
वर्ज एज-							
3	सार्वजनिक शांतता, सुरजितता व -याय हया बाबतीतील जु-हे	5,087	59,778	102	55,848	8,915	3,82,564
वर्ज दो-न-							
4	व्यक्तिविषयज जंभीर जु-हे	7,414	94,266	482	93,437	7,761	6,04,846
वर्ज ती-न-							
5	व्यक्ती आजि मालमत्ताविषयज जिंवा फक्त मालमत्ताविषयज जंभीर जु-हे	2,145	20,142	2,566	16,907	2,814	1,60,880
वर्ज चार-							
6	व्यक्तिविषयज जिरजोल जु-हे.	782	11,243	48	11,059	918	90,293
वर्ज पाच-							
7	मालमत्ताविषयज जिरजोल जु-हे	4,195	31,744	2,812	28,969	4,158	2,55,760
वर्ज सहा-							
8	वर -1 -गोंदविलेले इंडियन पि-नल जोडजालील इतर जु-हे	3,109	35,908	58	36,451	2,508	2,07,509
एज्ज- (एज ते आठ)		22,732	2,53,085	6,068	2,42,671	27,078	17,01,957
9	वर -1मूद -1 जेलेले इतर जु-हे.						
	(१) विशेष व स्थाजिज जायद्या- जाली दजलपात्र ठरलेले जु-हे	33,264	2,43,496	135	2,37,256	39,369	12,18,474
	(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., जायद्याजालील जु-हे	0	0	0	0	0	0
एज्ज		55,996	4,96,581	6,203	4,79,927	66,447	29,20,431

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police**

TABLE No. 10.10

**Cognizable Crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)—Part-II
-02)**

ज्यांचेवरील प्रकरणे कोर्टापुढे सुनावणीसाठी या वर्षात सादर केली अशा व्यक्तींची संख्या	ज्यांची प्रकरणे सामोपचाराने मिटविली किंवा काढून घेतली किंवा अन्यप्रकारे निकालात काढली (गुन्ह्यात साथ देणे वगैरे आरोप धरून) अशा व्यक्ती	शिक्षा झालेल्या व्यक्ती	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या व्यक्ती	ज्या व्यक्तींची कोर्टापुढे सुनावणी चालू असताना ज्या कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशा व्यक्तींची वर्षाअखेरची संख्या	वर्ग केलेली प्रकरणे Trans- ferred	Offences
Number of persons whose cases were put to Court for trial during the year	Number of persons against whom cases were compounded or withdrawn or whose cases were otherwise disposed of including abeting, etc. सामोपचाराने मिटविलेली Compounded	Number of persons convicted काढून घेतलेली किंवा कमी झालेली Withdrawn or otherwise dropped	Number of persons acquitted or discharged	Number of persons in custody or on bail pending trial in Courts at the end of the year	(15)	(2)
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
--	--	--	--	4	32	-- Abetment of cognizable offences
0	0	0	0	5	74	-- Cognizable criminal conspiracy
55,848	3,268	2,847	4,496	22,721	4,05,080	-- Class I- Offences against the State public tranquility, safety and justice.
93,437	16,159	1,811	7,794	42,157	6,30,362	-- Class II- Serious offences against the persons
16,907	392	716	2,032	9,283	1,65,364	-- Class III- Serious offences against persons and property or against property only.
11,059	1,029	736	844	5,618	93,125	-- Class IV- Minor offences against the persons
28,969	1,711	1,351	3,535	13,273	2,64,849	-- Class V- Minor offences against the property
36,451	2,264	1,788	4,412	18,685	2,16,811	-- Class VI- Other offences under I.P.C. not mentioned above.
2,42,671	24,823	9249	23,113	1,11,746	17,75,697	-- Sub-Total (1 to 8)
						Other offences not specified above.-
2,37,256	453	32,977	36,462	1,02,201	12,83,637	-- (I) Offences against special and local laws declared to be cognizable
0	0	0	0	0	0	-- (ii) Offences under B.H.O.R. Act, 1947.
4,79,927	25,276	42,226	59,575	2,13,947	30,59,334	-- Grand Total

Source—Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

**10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**

(२) न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.11

**अपील व मूळ अधिकारिता वापरणा-या न्यायालयीन अधिका-यांची संख्या
Number of Judicial Officers exercising Appellate and Original Jurisdiction in Maharashtra State
(2000)**

अ.क्र. Sr. No.	पदनाम	संख्या/Number	Designation
(1)	(2)	(3)	(2)
दिवाणी/Civil			
1	मुख्य न्यायमूर्ती व उच्च न्यायालयातील न्यायाधीश . .	44	Chief Justice and High Court Judges
2	प्रमुख न्यायाधीश व नगरदिवाणी न्यायालयाचे इतर . . न्यायाधीश, मुंबई	53	Principal Judge and other Judges of the City Civil Court, Mumbai
3	जिल्हा न्यायाधीश	28	District Judges
4	सह-न्यायाधीश	40	Joint Judges
5	सहायक न्यायाधीश (प्रशिक्षणार्थी धरून)	109	Additional Judges
6	लघुवाद न्यायालयाचे न्यायाधीश	35	Small Cause Court Judges
7	दिवाणी न्यायाधीश (वरिष्ठ स्तर)	123	Civil Judges (Senior Division)
8	दिवाणी न्यायाधीश (कनिष्ठ स्तर)	550	Civil Judges (Junior Division)
9	न्याय पंचायत	--	Nyaya Panchayat
फौजदारी/Criminal			
1	मुख्य न्यायमूर्ती व उच्च न्यायालयातील न्यायाधीश	44	Chief Justice and High Court Judges
2	सत्र न्यायाधीश	28	Sessions Judges
3	अपर सत्र न्यायाधीश	126	Additional Sessions Judges
4	सहायक सत्र न्यायाधीश	47	Assistant Sessions Judges
5	मुख्य महानगर दंडाधिकारी, मुंबई.	1	Chief Metropolitan Magistrate, Mumbai
6	अपर मुख्य महानगर दंडाधिकारी, मुंबई.	13	Additional Chief Metropolitan Magistrates, Mumbai
7	जिल्हा दंडाधिकारी *	27	District Magistrates*
8	न्याय दंडाधिकारी, प्रथम श्रेणी	26	Judicial Magistrates, First Class
9	न्याय दंडाधिकारी, द्वितीय श्रेणी	--	Judicial Magistrates, Second Class
10	न्याय दंडाधिकारी, तृतीय श्रेणी	663	Judicial Magistrates, Third Class
11	कार्यकारी दंडाधिकारी	29	Executive Magistrates
12	महानगर दंडाधिकारी, मुंबई.	57	Metropolitan Magistrates, Mumbai

* ह्यात अपर जिल्हा दंडाधिका-यांचा समावेश आहे

These include Additional District Magistrates also

आधार - उच्च न्यायालय, मुंबई ह्यांची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

Source—Annual Judicial Statements of High Court, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
 (२) न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.12

महाराष्ट्र राज्यातील न्यायालयीन निर्णय दिलेली, नवीन आलेली व ज्यात दोषारोप करण्यात आले अशी प्रकरणे
 (मुंबई उच्च न्यायालयाच्या हद्दीतील)

**Number of Cases decided in and receipts and charges of the Courts in the State of Maharashtra
 (Territory Subject to the High Court of Mumbai)
 (2000)**

दिवाणी/Civil				फौजदारी/Criminal			
मूळ शाखा/Original		अपील शाखा/Appellate		मूळ शाखा/Original		अपील शाखा/Appellate	
नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1,58,736	1,75,589	21,531	13,624	15,96,056	1,47,214	3,870	24,298

* ह्यात हुकूमनाम्याच्या अंमलबजावणीसाठी अर्ज, नादारीसाठीचे अर्ज व इतर संकीर्ण प्रकरणांचा समावेश आहे
 Includes all applications for execution of decrees, insolvency applications and other miscellaneous cases

** ह्यात संकीर्ण बाबतीतील अर्जांसहित फौजदारी प्रक्रिया संहितेखालील सुधारित प्रकरणांचा समावेश आहे
 These are all cases of revision under the Code of Criminal Procedure including miscellaneous applications

आधार - मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरण पत्रे

Source—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(२) न्यायालयीन/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयांत दाखल केलेल्या दिवाणी दाव्यांची संख्या, वर्णन व मूल्य/

हक्क व इतर बाबतीतील दावे

अनुक्रमांक	न्यायालयाचा वर्ग	पैसा किंवा जंगम मालमत्तेसाठी केलेले दावे	स्थावर मालमत्तेसाठी केलेले दावे	विशिष्ट सूट मिळविण्यासाठी केलेले दावे	गहाण खताबाबत दावे
Serial No.		Suits for money or moveable property	Suits for immoveable property	Suit for specific relief	Mortgage suits
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	दिवाणी न्यायाधिकांची न्यायालये	45,706	39,105	15,423	8,733
2	लघुवाद न्यायालये	630	1,588	--	--
3	जिल्हा प्रमुख न्यायालयांव्यतिरिक्त जिल्हा न्यायालये	4,944	511	232	--
	एकूण	51,280	41,204	15,655	8,733
4	राज्याच्या मुख्यालयाचे ठिकाण किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणची न्यायालये इलाखा शहर लघुवाद न्यायालये, मुंबई	2,902	10,208	--	--
5	नगर दिवाणी न्यायालये, मुंबई	3,711	3,340	99	--
	एकूण	6,613	13,548	99	--
	एकूण सर्व	57,893	54,752	15,754	8,733

टीप - आकडे पूर्णांकात लिहिल्यामुळे स्तंभ (१०)मधील बेरजा जुळतीलच असे नाही

आधार - मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरण पत्र/

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**JUDICIAL****TABLE No. 10.13****Number, description and value of Civil Suits instituted in the Civil Courts in the State of Maharashtra (2000)**

Title and other suits				
इतर दावे (स्तंभ (४) ते (६) व्यतिरिक्त)	एकूण	एकूण सर्व	दाव्यांचे एकूण मूल्य (रुपये हजारात)	
Other suits not falling under any of the preceding heads	Total	Grand Total	Total value of suits (000 Rs.)	Class of Courts
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
21,442	84,703	130,409	90,74,299	Courts of Civil Judges
--	1,588	2,218	26,825	Small-Cause Courts
1,398	2,141	7,085	19,31,370	District Courts other than Chief Courts of Districts
22,840	88,432	1,39,712	1,10,32,494	Total
3,173	13,381	16,283	8,13,243	Courts at the headquarters of the State or seat of Government Presidency Small-Cause Court, Mumbai
516	3,955	7,666	7,589	The City Civil Court, Mumbai
3,689	17,336	23,949	8,20,832	Total
26,529	1,05,768	1,63,661	1,18,53,326	Grand Total

Note-In the case of Col.(10) sub-totals may not add up to total due to rounding

Source—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(2) न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.14

महाराष्ट्रातील मूळ शाखेच्या अधिकार क्षेत्रातील दिवाणी प्रकरणांच्या चौकशीचे सर्वसाधारण निकाल
General results of the trials of Civil Cases of original jurisdiction in Maharashtra
(2000)

अ.क्र. Sr. No.	बाब	दिवाणी विभाग/Civil Units			संकीर्ण प्रकरणे/Miscellaneous Cases			Item
		राज्याच्या मुख्यालयाच्या ठिकाणी किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या दिवाणी न्यायालये Civil Courts	ठिकाणची न्यायालये at the headquarters of the State or seat of Government	एकूण Total	राज्याच्या मुख्यालयाच्या ठिकाणी किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या दिवाणी न्यायालये Civil Courts	ठिकाणची न्यायालये at the headquarters of the State or seat of Government	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	न्यायालयात प्रतिदाखल झालेले दावे	.. 5,05,871	1,80,040	6,85,911	1,24,293	1,30,172	2,54,465	Number of suits before the Courts
2	निकालात काढलेले दावे-							Number of suits disposed of—
	(अ) चौकशीशिवाय-							(a) Without trial—
	(१) दिवाणी प्रक्रिया संहितेच्या आदेश नऊच्या नियम ३ व ८ अन्वये	.. 18,780	6,359	25,139	4,623	5,533	10,156	(1) Under order IX, rules 3 and 8, Civil Procedure Code
	(२) अन्यथा 38,849	9,659	48,508	2,736	8,575	11,311	(2) Otherwise
	(ब) एकतर्फी 16,588	11,231	27,819	3,929	1,326	4,755	(b) Ex parte
	(क) मागणीग्राह्य झाल्यामुळे 5,696	353	6,049	3,241	1,005	4,246	(c) On admission of claims
	(ड) समझोता झाल्यामुळे 20,025	3,634	23,659	3,901	3,230	7,131	(d) Compromised
	(इ) पूर्ण चौकशीअंती-							(e) After full trial—
	(१) फिर्यादीच्या बाजूने निकाल	.. 13,812	3,067	16,879	3,297	8,591	11,888	(1) Judgment for Plaintiff
	(२) प्रतिवादीच्या बाजूने निकाल	.. 7,071	867	7,938	847	1,475	2,322	(2) Judgment for Defendant
	(फ) लवादानुसार 689	100	789	27	36	63	(f) On reference to arbitration
	(ग) हस्तांतरित करून 42,533	4,145	46,678	5,796	11,276	17,072	(g) By transfer
3	वर्षाच्या अखेरीस प्रलंबित प्रकरणे	.. 3,41,838	1,40,621	4,82,459	73,086	89,116	1,62,202	Pending at the close of the year
4	एक वर्षाहून अधिक काळ प्रलंबित प्रकरणे	2,20,827	1,17,211	3,38,038	46,228	55,851	1,02,079	Pending for more than a year

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(2)न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.15

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी अपील न्यायालयांचा कारभार
Business of the Civil Appellate Courts in Maharashtra State
(2000)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	हुकूमनाम्यावरील अपिले Appeals from Decrees			संकीर्ण अपिले Miscellaneous Appeals			Item
		दिवाणी न्यायालयातील मूळ हुकूमनाम्यावरील अपीले Appeals from original decrees Civil Courts	राज्याच्या मुख्यालयाच्या किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची कार्यालये Courts at the headquarters of the State or seat of Government	एकूण Total	दिवाणी न्यायालयातील मूळ आदेशावरील अपीले Appeals from orders Civil Courts	राज्याच्या मुख्यालयाच्या किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची कार्यालये Courts at the headquarters of the State or seat of Government	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	न्यायालयासमोरील अपिले	76,604	44,259	120,863	21,851	11,953	33,804	Number of appeals before the Courts
2	निकालात काढलेली अपिले-							Number of appeals disposed of—
	(अ) काढून टाकलेली किंवा खटला न चालविलेली	4,545	4,015	8,560	2,697	2,085	4,782	(a) Dismissed or not prosecuted
	(ब) निकाल कायम केलेली	5,004	1,613	6,617	2,499	972	3,471	(b) Confirmed
	(क) निकालात बदल केलेली	1,966	429	2,395	975	399	1,374	(c) Modified
	(ड) उलट केलेली	970	136	1,106	462	604	1,066	(d) Reversed
	(इ) फेर सुनावणीकरिता पुन्हा बदिस्त केलेली	825	60	885	240	31	271	(e) Remanded for retrial
	(फ) हस्तांतरित	4,830	--	4,830	2,021	--	2,021	(f) By transfer
3	वर्षाखेर प्रलंबित	58,520	37,817	96,337	12,970	7,855	20,825	Pending at the close of the year
4	एक वर्षाहून अधिक काळ प्रलंबित	43,796	19,255	63,051	7,394	3,886	11,280	Pending for more than a year

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(2) न्यायालयीन/

तक्का क्रमांक/

महाराष्ट्रातील विविध वर्गांच्या न्यायाधिकरणांत चौकशी चालू असलेल्या फौजदारी प्रकरणांचे सर्वसाधारण निकाल/

अ.क्र. Serial No.	न्यायालयाचा वर्ग	ज्यांची प्रकरणे निकालात काढली आहेत अशा व्यक्ती/			
		नोंदलेले गुन्हे No. of offences reported	चौकशी चालू असलेल्या व्यक्ती No. of persons under trial	निर्दोष सुटलेले किंवा सोडलेले Discharged or acquitted	परिरक्षणाखालील गुन्हेगार कायद्याखाली निकालात काढलेली Dealt with under the probation of offenders Act
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	वरिष्ठ न्यायालये	--	--	--	--
2	सत्र न्यायालये (अपर सत्र न्यायाधिश धरून)	27,695	2,05,231	38,665	59
3	खास न्यायाधीशांची न्यायालये	6,201	22,676	3,755	1
4	सहायक सत्र न्यायाधीशांची न्यायालये	320	1,408	703	--
5	न्याय दंडाधिकारी	11,13,176	40,03,680	10,04,295	3,168
6	विशेष न्याय दंडाधिकारी	5,16,502	11,01,863	85,284	
7	न्याय दंडाधिकारी यांचे खंडपीठ	--	--	--	--
8	कार्यकारी न्याय दंडाधिकारी (जिल्हा दंडाधिकारी धरून)	1,99,448	4,07,033	2,44,356	7,968
एकूण		18,63,342	57,41,891	13,77,058	11,196

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**JUDICIAL****TABLE No. 10.16****General results of trials of Criminal Cases in the tribunals of various classes in Maharashtra (2000)**

Persons whose cases were disposed of				
दोषी ठरलेले Convicted (7)	शिक्षा झालेले किंवा संदर्भित Committed or referred (8)	मृत, फरारी किंवा दुस-या राज्यात रवाना Died, escaped or transferred to another State (9)	वर्षअखेरीस चौकशी चालू असलेल्या व्यक्ती Persons remaining under trial at the end of the year (10)	Class of courts (2)
--	--	--	--	Superior Courts
4,861	--	8,609	1,53,037	Courts of Sessions (including Additional Sessions Judges)
1,219	--	1,087	16,614	Courts of Special Judges
2	--	2	701	Courts of Assistant Sessions Judges
3,79,656	6,637	52,671	25,57,253	Judicial Magistrates
8,77,429	--	425	1,38,725	Special Judicial Magistrates
--	--	--	--	Benches of Judicial Magistrates
32,281	--	257	1,22,171	Executive Magistrates (including District Magistrates)
12,95,448	6,637	63,051	29,88,501	Total

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(2) न्यायालयीन/

तक्का क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील फौजदारी प्रकरणांबाबत अपिले व फेरतपासणीचे सर्वसाधारण निकाल/

अनुक्रमांक Serial No.	न्यायाधिकरणे	व्यक्तींची संख्या			
		न्यायालयात अपिले व फेरतपासणीसाठी अर्ज करणारे Number of appellants and applicants for revision before the Courts	नाकारलेली अपिले किंवा अर्ज Appeals or applications rejected	शिक्षा किंवा हुकूम कायम केलेला Sentence or order confirmed	शिक्षेत बदल झालेला Sentence altered
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
अपिले					
1	जिल्हा मुख्य दंडाधिका-यास (जिल्हा दंडाधिकारी धरून)	--	--	--	--
2	सत्र न्यायालयास	13,740	388	739	584
3	वरिष्ठ न्यायालये				
	(अ) दोषी ठरलेल्याकडून	13,419	416	375	101
	(ब) निवाड्यानुसार निर्दोषी ठरलेल्यासाठी शासनाकडून	13,402	428	76	29
	एकूण . .	40,561	1,232	1,190	714
फेरतपासणी					
1	जिल्हा मुख्य दंडाधिका-यांकडून	--	--	--	--
2	सत्र न्यायालयाकडून	45,329	5,827	4,720	1,071
3	वरिष्ठ न्यायालयाकडून	11,286	248	111	44
	एकूण . .	56,615	6,075	4,831	1,115
	एकूण खर्च . .	97,176	7,307	6,021	1,829

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**JUDICIAL****TABLE No. 10.17****General results of appeals and revisions in criminal cases in Maharashtra State
(2000)**

Number of persons				
शिक्षेबाबत विरुद्ध निर्णय झालेले Sentence reversed	इतर मार्गाने निकालात काढलेले Otherwise disposed of	मृत, फरारी किंवा दुस-या राज्यात हस्तांतरित Died, escaped or transferred to another State	चौकशी प्रलंबित असलेले Pending trial	Tribunals
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
Appeals				
--	--	--	--	.. To Chief Magistrate of District (including District Magistrates)
821	1,112	246	9,850	.. To Court of Sessions
210	306	1	12,011	.. Superior Courts—
--	68	--	12,801	.. (a) By persons convicted
				.. (b) By Government from judgment of acquittal
1,031	1,486	246	34,662	.. Total
Revisions				
--	--	--	--	.. By Chief Magistrates of Districts
1,377	9,873	612	21,849	.. By Courts of Sessions
16	67	--	10,880	.. By Superior Courts
1,393	9,940	612	32,649	.. Total
2,424	11,426	858	67,311	.. Grand Total

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(2) न्यायालयीन/ JUDICIAL

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 10.18

महाराष्ट्र राज्यात नोंदलेले गुन्हे
Number of offences reported in Maharashtra State
(2000)

अ.क्र. Serial No.	गुन्हाचे वर्णन	नोंदलेले गुन्हे Number of offences reported	खरी ठरलेली प्रकरणे Number of cases returned as true	वर्षभरात सुनावणीसाठी आलेली प्रकरणे Number of cases brought to trial during the year	Description of Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	(अ) सार्वजनिक/वैयक्तिक गुन्हे				(A) Public/Individual Offences
1	सार्वजनिक शांततेविरुद्धचे जु-हे	15,762	15,760	42,141	Offences against the public tranquillity
2	सार्वजनिक आरोग्य, सुरजितता, सोयी, सभ्यता व नैतिक आधार या विरुद्धचे जु-हे	37,885	37,882	1,08,868	Offences affecting the public health, safety, convenience, decency and morals
3	मानवी शरीरास दुजापत करणारे जु-हे	14,589	14,589	57,823	Offences affecting the human body life
4	दुजापत	69,328	69,032	257,711	Hurt
5	अ-याय्य निर्बंध व अ-याय्य जैद	10,003	9,969	27,080	Wrongful restraint and wrongful confinement
6	दंड-गीय, जबरदस्ती व हल्ला	11,964	11,955	30,272	Criminal, force and assault.
7	चोरी	40,997	40,991	163,886	Theft
8	जबरी चोरी व दरोडेजोरी	9,223	9,178	25,219	Robbery and Decoity
9	दंड-गीय विश्वासघात	6,993	6,384	20,137	Criminal breach of trust
10	चोरीची मालमत्ता बाळजजे	3,574	3,574	11,391	Receiving of stolen property
11	फसवजूज	11,982	11,968	40,041	Cheating
12	नैतिक अपाय	5,834	5,777	17,995	Mischief
13	दंड-गीय अतिक्रमज	16,445	16,414	51,104	Criminal trespass
14	विवाह संदर्भातील जु-हे	15,502	15,393	48,530	Offences relating to marriage
15	धाज दपटशा, अपमाना व जुब्धताविषयज दंड-गीय जु-हे	18,876	18,800	54,858	Criminal intimidation, insult and annoyance.
16	इतर जु-हे	44,724	44,865	1,23,421	Other offences
	एजुज (अ)	3,33,681	3,32,531	10,80,477	Total (A)

तक्रा क्रमांक/TABLE No. 10.18 —contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(ब) भारतीय कायदे, मुंबई कायदे, मध्यप्रान्त, व-हाड कायदे व हैद्राबाद कायदे याखालील गुन्हे					(B) Offences under Indian Acts, Bombay Acts, C. P. and Berar Acts and Hyderabad Acts
17 लष्जरी छावज्ी जायदा, दो-ा, १९२४.		517	517	1,124	Cantonment Act, II of 1924
18 फौजदारी प्रक्रिया संहिता, पांच १८९८.	2,07,610		2,07,497	3,09,410	Criminal Procedure Code, V of 1898
19 राज्य जर्मचारी विमा जायदा, चौतीस, १९४८	507		507	7,907	Employees State Insurance Act, XXXIV of 1948
20 जारजा-ने अधिनियम, त्रेसष्ट, १९४८.	1,620		1,620	8,972	Factories Act, LXIII of 1948
21 व-ा जायदा, सोळा, १९२७.	2,319		2,319	6,690	Forest Act, XVI of 1927
22 मोटार वाह-ने जायदा, चार, १९३९.	4,57,991		4,57,990	12,90,447	Motor Vehicles Act, IV of 1939
23 प्राज्यां-ा निर्दयते-ने वाजविज्यास प्रतिबंध जरजे अधिनियम, अजरा, १८९०.	--	--	--	32	Prevention of Cruelty to Animals Act, XI of 1890
24 अन्न भेसळ विरोधी जायदा, सदतीस, १९५४.	1,319		1,319	10,858	Prevention of Food Adulteration Act, XXXVII of 1954
25 वेत-ा प्रदा-ा जायदा, चार, १९३६	65		65	113	Payment of Wages Act, IV of 1936
26 रेल्वे जायदा, -ाऊ, १८९०	47,764		47,764	52,845	Railway Act, IX of 1890
27 जंप-ा जायदा, एज, १९५६.	4,664		4,664	9,369	Companies Act, I of 1956
28 महाराष्ट्र -ाजरपालिजा जायदा, अजरा, १९६५	3,578		3,578	11,473	Maharashtra Municipalities Act, XI of 1965
29 पोलीस जायदा, बावीस, १९५१	2,40,111		2,40,111	3,53,212	Police Act, XXII of 1951
30 जुजार विरोधी जायदा, एजे चाळीस, १८८७.	41,089		41,089	96,814	Prevention of Gambling Act, XLI of 1887
31 दारुबंदी जायदा, तीस, १९४९	2,05,275		2,05,275	4,82,293	Prohibition Act, XXX of 1949
32 सार्वजनिज वाह-ा जायदा, सात, १९२०	8		8	8	Public Conveyance Act, VII of 1920
33 दुजा-ने व व्यापारी संस्था अधिनियम, एज्जेज्जेशी, १९४८	67,773		67,773	92,070	Shops and Establishments Act, LXXIX of 1948.
34 आवश्यक वस्तू जायदा, दहा, १९५५	439		439	1,303	Essential Commodities Act, X of 1955
35 भीज माजज्याविरुध्द जायदा, दहा, १९६०	6,846		6,846	6,213	Prevention of Begging Act, X of 1960
36 मोटार वाह-ा जर जायदा, दहा, १९४७	136		136	139	Motor Vehicles Taxation Act, X of 1947
37 महा-ाजरपालिजा जायदा, ती-ा, १८८८	106,312		106,312	1,28,535	Municipal(Bombay) Corporation Act, III of 1888
38 मोटार वाह-ा (जर) जायदा, चौतीस, १९८१	--	--	--	--	Motor Vehicles (Tax) Act, 34 of 1981
39 इतर जायदे	1,33,718		1,32,970	3,40,185	Others Acts.
एज्जेज - (ब)	15,29,661		15,28,799	32,10,012	Total (B)
एज्जेज सर्व - (अ)+(ब)	18,63,342		18,61,330	42,90,489	Grand Total (A)+(B)

आधर : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(2) न्यायालयीन/ JUDICIAL

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.19

फौजदारी गुन्हांच्याबाबतीत दिलेल्या शिक्षा
Punishments inflicted in criminal cases in Maharashtra State
(2000)

अ.क्र. Sr.No.	प्रकार (2)	माहिती Particulars (3)	Type (2)
1	फाशी दिलेल्या व्यक्ती	--	Number of persons executed
2	शिक्षा झालेल्या व्यक्ती- (अ) मृत्युची (ब) जन्मठेपेची (क) कमी मुदतीच्या कैदेची (ड) दंड किंवा जप्तीची	15 449 66,000 28,78,069	Number of persons sentenced to— (a) Death (b) Imprisonment for life (c) Imprisonment for lesser term (d) Fine or forfeiture
3	ताकीद देऊन सुटका केलेल्या	4,116	Release on admonition (U/s. 562, Cr. P. C.)
4	तडीपार केलेले	2,541	Bound over (U/s. 562, Cr. P. C.)
5	परिरक्षणाखालील गुन्हेगार कायद्याखाली निकालात काढलेले	11,196	Dealt with under the probation of Offenders Act
6	दंडाची शिक्षा झालेले- (अ) दहा रुपये किंवा कमी दंड (ब) दहा रुपयापेक्षा जास्त दंड	1,39,624 27,38,445	Number of persons sentenced to fine of— (a) Rs. 10 and under (b) Over Rs. 10
7	दंडाची एकूण रक्कम (हजार रुपयांत) (अ) लादलेली (ब) वसूल केलेली. (क) भरपाई केलेली.	4,84,960 2,21,510 3,291	Total amount of fines ('000 Rs.)— (a) Imposed (b) Realised (c) Paid as compensation
8	कैदेची शिक्षा झालेल्या व्यक्ती- (अ) १५ दिवस किंवा कमी (ब) १५ दिवस ते सहा महिने (क) सहा महिने ते दोन वर्ष (ड) दोन वर्षांपेक्षा अधिक.	32,416 24,987 7,289 1,308	Number of persons sentenced to imprisonment of— (a) 15 days and under (b) Above 15 days to 6 months (c) Above 6 months to 2 years (d) Above 2 years

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

Source.—Annual Judicial Statements of High Court, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.20

कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी
Prisoners confined in Jails and subsidiary Jails
(2008-09)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब Particulars	माहिती Item
(1)	(2)	(3)
1	डै देघी जाजा-	Place of confinement-
	(अ) मध्यवर्ती जाराजृह	9 (a) Central Jails
	(ब) जिल्हा जाराजृह	29 (b) District Jails
	(ज) विशेष जाराजृह, रत्नाजिरी	1 (c) Special Jails, Ratnagiri
	(ड) शिओर सुधारालय, -ाशिज	1 (d)
	(ई) दुय्यम जाराजृह	114 (e) Sub-Jails
	(फ) मुक्त छावज्या	1 (f) Open Colonies
	एजृज	155
		Total
	पुरुष Men	स्त्रिया Women
		एकूण Total
2	डै दी-	Prisoners-
2.1	वर्षाच्या सुरवातीस असलेले	24247 1249 25496 Remained at the Commencement of the year
2.2	वर्षात भरती झालेले	147181 9165 156346 Received during the year.
	एजृज	171428 10414 181842
		Total
2.3	जायद्याच्या सर्व जलमातू-ा मुक्त झालेले.	147963 8879 156842 Discharged from all clauses
2.4	वर्षाच्या शेवटी असलेले	23465 1535 25000 Remaining at the end of the year
2.5	प्रत्येज वर्जाची दै-िज सरासरी संज्या	24403 1372 25775 Daily average number of each class

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Office of the Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
 (२)न्यायालयीन/Judicial

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.21

कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त) स्त्री-पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या

Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)

(2008-09)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	माहिती Particulars		Item (2)
		पुरुष Men (3)	स्त्रिया Women (4)	
1	आदल्या वर्षाच्या शेवटी राहिलेले कैदी	8474	490	Remained at the close of the previous year
2	चालू वर्षात कैद जेलेले	25195	807	Imprisoned during the present year
3	बदलू-आलेले	7806	1068	Received by transfer
	एडूज	41475	2365	Total
4	वर्षभरात मुक्त जेलेले	33108	1873	Discharged during the year
5	वर्ष ओर शिल्लज संख्या चालू वर्षात कैद जेलेले-	8367	492	Closing balance at the end of the year Imprisoned during the present year-
1	वया-नुसार / Age-			
1.1	Under 16 वर्षांजालील / Years	--	--	
1.2	16-18 वर्षे / Years	2	--	
1.3	19-21 वर्षे / Years	4268	173	
1.4	22-30 वर्षे / Years	9088	304	
1.5	31-40 वर्षे / Years	6606	201	
1.6	41-60 वर्षे / Years	5015	121	
1.7	Above 60 वर्षांवर / Years	216	8	
	एडूज	25195	807	Total
2	साजरते-नुसार-			Literacy-
2.1	साजर	15536	241	Literate
2.2	निरजर	9659	566	Illiterate
	एडूज	25195	807	Total
3	पूर्वीच्या व्यवसाया-नुसार-			Previous occupation
3.1	शासकीय सेवेत, -नगरपालिका व इतर स्थानिक संस्थात काम करणारे	56	1	Employed under Government or municipal or other local authorities.
3.2	व्यावसायिक व्यापार व वाणिज्य जेव्हातील	1214	19	Professional and engaged in commercial trade
3.3	सेवा किंवा वैयक्तिक कार्यालये असलेल्या	9337	209	In service or performing personal offices
3.4	शेती व पशु जेव्हातील	5874	104	Engaged in agriculture and with animals.
3.5	यांत्रिक, जला, वस्तुनिर्माण व अभियांत्रिकी जेव्हातील	--	--	Employed in mechanical, arts manufacture and engineering operation, etc.
3.6	इतरत्र वर्गीकरण न झालेल्या व्यक्ती	8714	474	Miscellaneous, not classified otherwise
	एडूज	2505	807	Total
3.7	विवाहित	13255	621	Married
3.8	अविवाहित	10306	159	Unmarried
3.9	विधवा / विधूर	1634	27	Widows / Widower
	एडूज	25195	807	Total

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(२) न्यायालयीन /Judicial

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.22

कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)

Number of convicts admitted into jail by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who had been previously convicted (for Judicial convicts only)
(2008-09)

अनु.क्र. Sr.No.	बाब	पुरुष Male	स्त्रिया Women	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
	वर्षभरात कारागृहात दाखल केलेली कैदी- कारावास-			<i>Convicts admitted during the year— Imprisonment—</i>
1	एक महिना किंवा जमी	15086	123	Not exceeding one month
2	एक महिना-याहून जास्त व तीन महिने किंवा जमी	3905	284	Above one month and not exceeding three months
3	तीन महिना-याहून जास्त व सहा महिने किंवा जमी	1740	149	Above three months and not exceeding six months
4	सहा महिना-याहून जास्त व एक वर्ष किंवा जमी	1290	83	Above six months and not exceeding one year
5	एक वर्षाहून जास्त व दोन वर्ष किंवा जमी	818	16	Above one year and not exceeding two years
6	दोन वर्षाहून जास्त व पाच वर्ष किंवा जमी	819	67	Above two years and not exceeding five years
7	पाच वर्षाहून जास्त व दहा वर्ष किंवा जमी	514	23	Above five years and not exceeding ten years
8	दहा वर्षाहून जास्त	189	1	Exceeding ten years
9	हद्दपारीची शिजा-			Sentenced to transportation-
	(अ) आयुष्यभर	807	61	(a) For life
	(ब) मुदतीची हद्दपारी	--	--	(b) For a term
10	मृत्युची शिजा	27	--	Sentence of death.
	एकूण	25195	807	Total
	पूर्वी शिक्षा झालेले व कारागृहात दाखल केलेले कैदी-			Convicts admitted who had been previously convicted-
1	जामीन मिळाल्यामुळे किंवा चांजल्या वर्तुजुजी- अभावी जैद केलेले सराईत जु-हेजार.	--	--	Number of habitual offenders imprisoned in default of finding security or good behaviour
2	पूर्वी शिक्षा झालेले व जामीन मिळविता आल्यामुळे जैद केलेले-			Number of habitual offenders imprisoned in default behaviour
	(अ) पूर्वी एकदा शिक्षा झालेले	29	--	(a) Previously convicted once
	(ब) पूर्वी दोनदा शिक्षा झालेले	52	--	(b) Previously convicted twice
	(ज) पूर्वी दोनपेजा जास्त वेळा शिक्षा झालेले	--	--	(c) Previously convicted more than twice
	एकूण - (१+२)	81	--	Total (1+2)
3	१६ वर्षाजालील जु-हेजार	--	--	Offenders under 16 years of age

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयके)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(२) न्यायालयीन/Judicial

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.23

तुरुंगामील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च
Expenditure on guarding and maintaining the prisoners in jails
(2008-09)

(रुपये हजारात/Rs. in thousands)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	खर्च Expenditure (3)	Item (2)
आस्थापना जर्च			
	(अ) आवर्ती (वेत-आसह)	10,08,079	
	(ब) अ-आवर्ती		
	१. विजास जर्च	69,945	
	२. विजासेत्तर जर्च	--	
	एकूज (अ+ब)	1078024	Total (A + B)
(ज) योज-नेत्तर जर्च-			
1	वेत-आ	546704	Salaries
2	प्रवास जर्च	4394	Travel expenses
3	आहारविषयक आजार	198336	Diet charges
4	कार्यालयीन जर्च	8348	Office expenses
5	अवजारे, यंत्रसंच व यंत्रसामग्री	1344	Tools, Plants, Machinery and Equipment
6	भाडे, दर व जर	11,553	Rents, Rates and Taxes
7	मजुरी	23014	Wages
8	सहाय्यक अनुदान	432	Grant-in-aid contribution
9	वैद्यकीय उपचार	4104	Medical treatment
10	तुरुंग उद्योजावरील जर्च	70775	Jail Industries expenses
11	इतर जर्च	107273	Other charges
12	यंत्र सामग्रीवरील जर्च	3170	Machinery expenses
13	जपडे बिछाणा	369	Dress material
14	संजीर्ण बांधणाम	91	Miscellaneous contraction
15	जाराजृह शेती आधुनिकीकरण	--	Development of jail agricultural
16	पेट्रोल	1,272	Petrol
17	इतर संजीर्ण जर्च	26920	Others miscellaneous expenses
18	व्यावसायिक विशेष सेवा	--	Special commercial services
19	इतर (संजजज)	--	Others (computer)
20	विदेशी प्रवास	--	Foreign journey
21	लहाना बांधणामे विप्रेय वस्तुज रिता जरेदी	--	Others miscellaneous expenses
	एकूज (ज)	1008099	Total (C)
	जैद्यांची रोजची सरासरी संख्या (साधे जैदी वजळू-आ)	25,779	Average of regular prisoners of figure (Hormal figure)
	जैद्यांचा दरडोई एकूज जर्च (रुपये)	114.59	Total cost per head of average strength (in Rs.)

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

११. राज्य उत्पन्न :

राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतीनुसार व १९९९-२००० च्या स्थिर किंमतीनुसार अंदाज, त्यांची टक्केवारीनुसार विभागणी, क्षेत्रानुसार विभागणी इत्यादी माहिती या विभागात दिली आहे. हे अंदाज (१) कार्यालयीन अभिलेखामधून उपलब्ध झालेल्या व (२) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना आणि इतर संस्थांनी मागील काही वर्षांत घेतलेल्या नमुना पाहण्या व अभ्यास पाहण्या यांतून गोळा केलेल्या व्यापक सांख्यिकीय माहितीवर आधारित आहेत.

तक्ता क्र. ११.१ मध्ये घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक यांची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र. ११.२ मध्ये घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र.११.३ मध्ये घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र. ११.४ मध्ये घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांकांची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र.११.५ मध्ये मागील वर्षापेक्षा निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या टक्केवारीतील बदल स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार देण्यात आला आहे.

तक्ता क्र.११.६ मध्ये स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न दिले आहे.

11. STATE INCOME :

In this section the estimates of State income at current and constant (1999-2000) prices, their percentage distribution sectoral distribution etc. are given. These estimates are prepared on the basis of comprehensive statistical material which has become available from official records and also collected through sample surveys and type studies conducted by this Directorate, Central Statistical Organisation and other agencies over the past few years.

Table No.11.1 gives information regarding State Income and per capita State Income at factor cost and their indices.

Table No.11.2 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at current prices.

Table No.11.3 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at constant (1999-2000) prices.

Table No.11.4 gives information regarding indices of net State domestic products at factor cost by major sectors.

Table No.11.5 gives information regarding percentage in net State domestic products over the previous year at constant (1999-2000) prices.

Table No.11.6 gives information regarding per capita income in selected States, Union territories of India at constant (1999-2000) prices.

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.1

घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक State Income and Per Capita State Income at Factor Cost and their Indices

बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1999-2000	2000-01	2007-08*	2008-09+	Industry
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
स्थूल राज्य उत्पन्न									Gross Domestic Product
चालू ज्मिती-नुसार (रु.लाजात)	N.A	N.A	1910499	7041157	24783022	25228283	61010803	69274942	i) At Current Prices (Rs.in Lakhs)
स्थिर (१९९९-२०००) ज्मिती-नुसार (रु.लाजात)	N.A	N.A	8226941	14307591	24783022	24262462	42781765	44232037	ii) At Constant (1999-2000) Prices (Rs.in Lakhs)
निव्वळ राज्य उत्पन्न									Net State Domestic Product
चालू ज्मिती-नुसार (रु.लाजात)	207353	514944	1750007	6219019	21719793	21903826	52649999	59754242	i) At Current Prices (Rs.in Lakhs)
स्थिर (१९९९-२०००) ज्मिती-नुसार (रु.लाजात)	3875691	5044660	7386460	12781612	21719793	21052631	36924792	38154059	ii) At Constant (1999-2000) Price (Rs.in Lakhs)
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न									Per Capita Net State Domestic Product
चालू ज्मिती-नुसार (रुपये)	531	1041	2811	7958	23011	22777	49058	54867	i) At Current Prices (In Rs.)
स्थिर (१९९९-२०००) ज्मिती-नुसार (रुपये)	9924	10193	11863	16355	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	ii) At Constant (1999-2000) Prices
स्थूल राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक									Index Number of Gross State Domestic product
चालू ज्मिती-नुसार	N .A .	N .A .	100	369	100	101.8	246.2	279.5	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) ज्मिती-नुसार	N .A .	N .A .	100	174	100	97.9	172.6	178.5	ii) At Constant (1999-2000) Prices
निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक									Index Number of Net State Domestic product
चालू ज्मिती-नुसार	100	248	844	2999	100	100.8	242.4	275.1	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) ज्मिती-नुसार	100	130	191	330	100	96.9	170.0	175.7	ii) At Constant (1999-2000) Prices
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक									Index Number of Per Capita Net State Domestic product
चालू ज्मिती-नुसार	100	196	529	1499	100	99.0	213.2	238.4	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) ज्मिती-नुसार	100	103	120	165	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	ii) At Constant (1999-2000) Prices

टिप / Note - N. A. - उपलब्ध नाही / Not available

* अस्थायी / Provisional

+ प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.2

घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न Net State Domestic Product at Factor Cost by Sectors at Current Prices

(रुपये लाखात /Rs.in lakhs)

जेत्र	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01*	2003-04*	2004-05*	2005-06*	2006-07*	2007-08*	2008-09+	Sector
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
प्राथमिक जेत्र	65162	113709	411424	1319424	3826568	4861450	4795129	5426515	6571403	8084447	7355066	Primary Sector
कृषि व संलग्ना कार्ये	64588	112508	402817	1275061	3648789	4621292	4558549	5156885	3291704	7734376	7003281	Agriculture & Allied Activities
१. कृषि, पशुधना	60344	102840	368484	1151407	3368135	4292069	4219823	4780561	5816842	7302085	6551134	Agriculture
२. वना उद्योज	3837	8420	26656	97414	200316	221221	225369	250839	339719	285542	319266	Forestry
३. मत्स्योद्योज	407	1248	7677	26241	80338	108002	113357	125486	135143	146749	132881	Fishing
४. जाजी	574	1201	8606	44363	177779	240158	236580	269629	279699	350071	351785	Mining
द्वितीय जेत्र	47423	148583	531903	1962019	5366680	7288728	8315141	9558670	11741563	14241885	17096341	Secondary Sector
उद्योज जेत्र	47997	148583	531903	2006381	5544459	7528886	8551720	9828299	12021262	14591956	17448126	Industry Sector
५. वस्तुनिर्माण (जारजाणे)	--	--	--	--	3828207	5039566	5948202	6821072	8016061	8984760	9824188	Manufacturing
५.१ -गोदजीकृत	27547	149783	540510	1199848	2706829	3692439	4435717	5143916	6042227	6750948	7472571	Registered
५.२ अ-गोदजीकृत	8940	83478	314343	291387	1121378	1347128	1512485	1677156	1973835	2233811	2351618	Un-registered
६. बांधजाम	10362	28546	108726	390784	1257280	1828117	2002329	2339291	3415778	4657403	6623216	Construction
७. वीज, जॅस आणि पाजीपुरवठा	574	33313	93929	80000	281192	421044	364610	398307	309724	599722	648936	Electricity, Gas & Water-supply
सेवा जेत्र	94768	252653	806680	2937576	12710578	17270015	20096720	22562127	26151670	30323667	35302835	Tertiary Sector
८.१ रेल्वे	2502	4773	7373	62114	144383	203765	225572	247004	293695	327325	331569	Railways
८.२ इतर साधनाणे परिवहना आणि वजार	2416	9159	31197	166590	731778	800490	991999	1090995	1266063	1451085	1642058	Transport by Other Means & Storage
८.३ दळजवळज	1103	4701	13752	92251	592552	629799	726722	839689	872279	1066083	1741667	Communication
९. व्यापार, जाजावळ आणि उपहारजुहे	26535	65854	270747	966940	3436615	4819750	6043429	6924578	8752570	10226755	11464031	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योज	2989	12330	60116	383954	2595241	4138196	4480714	4997252	5804674	6519278	7326896	Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालजी आणि व्यावसायिक सेवा	47222	115441	303082	666518	2374835	3389263	3949462	4528016	5102260	6098525	7318808	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनीक प्रशासना	4163	14732	47210	213870	1024045	1160168	1405057	1441119	1336103	1785764	2225207	Public Administration
१३. इतर सेवा	7837	25664	73204	385339	1811128	2128584	2273765	2493474	2724025	2848851	3252599	Other Services
१४. एडूज निव्वळ राज्य उत्पन्न	207353	514944	1750007	6219019	21903826	29420193	33206990	37547311	44464637	52649999	59754242	Net State Domestic Product

* अस्थायी / Provisional + प्रारंभिक / Preliminary आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.3

घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न
Net State Domestic Product At Factor Cost by Sectors At Constant (1999-2000) Prices

(रुपये लाखात/Rs.in lakhs)

विभाग Industry (1)	1960-61 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	2000-01* (6)	2003-04* (7)	2004-05* (8)	2005-06* (9)	2006-07* (10)	2007-08* (11)	2008-09+ (12)	(2)
प्राथमिक विभाज	1525106	1391553	1922991	2805749	3691054	4411888	4136586	4484245	4975418	5463939	4355140	Primary Sector
कृषि व संलग्न कार्ये	1510038	1365690	1866159	2680716	3525725	4209647	3921537	4261433	4739292	5207738	4135176	Agriculture & allied activities
१. कृषि	1320845	1148135	1650763	2407491	3287801	3976855	3715719	4047401	4515299	4985079	3929665	Agriculture
२. वन उद्योज	166332	191351	166927	217717	159797	151688	134022	133559	144553	143940	136430	Forestry
३. मत्स्योद्योज	22860	26205	48469	55509	78127	81104	71796	80472	79440	78720	69081	Fishing
४. जाजी	15068	25863	56833	125033	165329	202241	215049	222812	236126	256201	219964	Mining
द्वितीय विभाज	933385	1474627	2183778	3880015	5157866	6006990	6518421	7012072	8138755	9149745	9862367	Secondary Sector
उद्योज	948454	1500490	2240611	4005047	5323195	6209231	6733470	7234885	8374881	9405946	10082331	Industry Sector
५. कारजाणे					3575203	4187123	4596872	4964398	5511706	5921116	5888538	Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	355446	652986	1143183	2284617	2487223	3000532	3323943	3598169	3997157	4282590	4276802	Registered
५.२ अनोंदणीकृत	144183	182821	283533	425495	1087980	1186591	1272930	1366229	1514549	1638527	1611735	Un-registered
६. बांधकाम	416196	589678	668370	951675	1134730	1374345	1398070	1486430	2083731	2599522	3328045	Construction
७. वीज, जॅस आणि पाजीपुरवठा	17561	49142	88691	218228	447933	445522	523478	561244	543319	629107	645785	Electricity, Gas & Water-supply
तृतीय विभाज	1417199	2178480	3279690	6095849	12203711	14679982	16630989	18381406	20407224	22311108	23936552	Tertiary Sector
८. परिवहण, दळजवळज आणि वजार												Transport, Storage & Communication
८.१ रेल्वे	28092	39160	53444	87885	150655	206670	228984	241039	264021	289871	293935	Railways
८.२ इतर साधनाणे परिवहण आणि वजार	57329	128501	187758	413870	757172	731470	805642	831964	790003	796886	686708	Transport by Other Means and Storage
८.३ दळजवळज	20965	48101	98339	165801	658986	847992	959554	1061868	1132879	1311526	1551446	Communication
९. व्यापार, जाजावळ आणि उपहारजुहे	516998	626342	1023350	1885786	3268103	4138075	4882212	5319850	6375424	7041223	7192936	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योज	80979	162815	254354	788241	2518030	3278656	3739848	4445265	5235728	5777047	6408114	Banking & Insurance
११. मालजी आणि व्यावसायिक सेवा					2181148	2686989	3015747	3358285	3675020	4109587	4579475	Real Estate, Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनिक प्रशासण	41914	111670	248429	474543	956464	972716	1130472	1138572	3675020	4109587	1240036	Public Administration
१३. इतर सेवा	209344	323995	393545	874463	1713153	1817414	1868530	1984564	966696	1084207	1983901	Other Services
एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	3875691	5044660	7386460	12781612	21052631	25098860	27285996	29877724	1967453	1900761	38154059	Net State Domestic Product

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.4

घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पनाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पनाचे चालू किंमतीनुसार व स्थिर (१९९९-२०००च्या) किंमतीनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक
Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (1999-2000) Prices

विभाग Industry (1)	1960-61 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	1999-00 (6)	2000-01 (7)	2005-06* (8)	2006-07* (9)	2007-08* (10)	2008-09+ (11)	(2)
निव्वळ राज्य उत्पन्न (निर्देशांक)											Net State Domestic Product (Index)
चालू किंमतीनुसार	100.00	248.34	843.97	2999.24	10474.79	100.8	172.9	204.7	242.4	275.1	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) किंमतीनुसार	100.00	130.16	190.58	329.79	560.41	96.9	137.6	154.3	170.0	175.7	ii) At Constant(1999-2000) Prices
कृषि व संलग्न कार्ये											Agriculture & Allied Activities
चालू किंमतीनुसार	100.00	174.19	623.67	1974.14	5743.28	98.4	139.0	169.6	208.5	188.8	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) किंमतीनुसार	100.00	90.44	123.58	177.53	245.65	95.0	114.9	127.8	140.4	111.5	ii) At Constant (1999-2000)Prices
उद्योज											Industry Sector
चालू किंमतीनुसार	100.00	312.07	1126.13	4180.22	12427.37	93.0	164.8	201.5	244.6	292.5	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) किंमतीनुसार	100.00	158.20	236.24	422.27	628.90	89.2	121.3	140.4	157.7	169.0	ii) At Constant (1999-2000) Prices
सेवा क्षेत्र											Tertiary Sector
चालू किंमतीनुसार	100.00	266.60	851.22	3099.76	12710.57	105.5	187.3	217.1	251.7	293.1	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) किंमतीनुसार	100.00	153.72	231.42	430.13	849.95	101.3	152.6	169.4	185.2	198.7	ii) At Constant (1999-2000) Prices
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न											Per Capita Net State Domestic product
चालू किंमतीनुसार	100.00	195.97	529.38	1498.78	4334.05	99.0	156.7	182.7	213.2	238.4	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) किंमतीनुसार	100.00	102.71	119.54	164.80	231.88	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	ii) At Constant (1999-2000) Prices

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.5

मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (१९९९-२०००च्या) किंमतीनुसार
Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (1999-2000) Prices

केंद्र /वर्ष (1)	1970-71 (2)	1980-81 (3)	1990-91 (4)	1999-00* (5)	2000-01* (6)	2004-05* (7)	2005-06* (8)	2006-07* (9)	2007-08* (10)	2008-09+ (11)	center/year (2)
महाराष्ट्र राज्य											Maharashtra State
प्राथमिज	-0.52	-5.09	-5.52	8.34	-5.0	-6.8	8.7	11.2	9.9	-20.6	Primary
द्वितीय	4.51	1.07	7.77	0.85	-10.8	8.4	7.4	15.8	12.3	7.2	Secondary
तृतीय	5.41	1.59	7.40	12.10	1.3	13.3	10.5	11.0	9.3	7.3	Tertiary
एडूज राज्य उत्पन्न	3.45	-0.39	4.37	8.20	-3.1	8.7	9.5	12.2	10.2	3.3	Total State Income
भारत											India
प्राथमिज	6.47	13.24	4.36	2.52	-0.5	-0.3	5.8	3.8	4.8	N.A.	Primary
द्वितीय	1.04	3.77	6.53	3.83	6.2	10.6	10.1	10.9	7.2	N.A.	Secondary
तृतीय	4.82	4.34	5.95	9.47	5.5	9.1	10.7	11.4	10.9	N.A.	Tertiary
एडूज राष्ट्रीय उत्पन्न	4.87	7.32	5.51	6.23	3.7	7.3	9.6	9.8	9.1	6.4	Total National Income

* अस्थायी/Provisional + प्राथमिक अंदाज / preliminary estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.6

स्थिर (१९९९-२०००च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न
Per Capita Income of Selected States/ Union Territories of India at Constant (1999-2000) Prices

(रुपयांत/ In Rs.)

अनु.क्र. Sr. No.	राज्य/ केंद्रशासित प्रदेश	1999-00	2000-01	2005-06*	2006-07*	2007-08*	2008-09+	State/ Union Territories
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1		24005	23658	28752	30551	31626	N.A.	A & N Islands
2	आंध्रप्रदेश	15427	16574	21728	23898	26229	27362	Andra Pradesh
3		13990	14726	18179	20458	21582	22475	Arunachal Pradesh
4	आसाम	12282	12447	14419	14894	15526	16272	Assam
5	बिहार	5786	6554	6745	8233	8818	10206	Bihar
6		44502	48292	65218	71129	75674	77801	Chandigarh
7		11629	10808	14694	17059	18770	19521	Chattisgarh
8		38913	38975	48884	54861	60427	64819	Delhi
9	जोवा	42296	38989	52201	56021	60232	N.A.	Goa
10	जुजरात	18864	17227	26268	28335	31594	33608	Gujrat
11	हरियाजा	23222	24423	32980	36669	39462	41896	Haryana
12	हिमाचल प्रदेश	20806	21824	27447	28620	30519	32343	Himachal Pradesh
13	जम्मू आज़ि जश्मिर	13816	13859	16086	16817	17590	N.A.	Jammu & Kashmir
14		11549	9980	12950	14252	15303	16294	Jharkhand
15	ज-र्नाट्ज	17502	17352	22295	23621	26536	27526	Karnataka
16	जेरळ	19461	19809	27714	30476	33372	35457	Kerala
17	मध्य प्रदेश	12384	11150	12712	13307	13943	14918	Madhya Pradesh
18	महाराष्ट्र	23011	21892	28684	31702	34406	35033	Maharashtra
19		13260	12157	14663	14941	15667	16508	Manipur
20		14355	14910	18870	20185	21597	23069	Meghalaya
21		16443	16635	18616	19873	20688	21549	Mizoram
22		14107	15699	17008	17129	N.A.	N.A.	Nagaland
23	ओरिसा	10622	10208	13877	15760	17352	18212	Orissa
24		30486	34190	35856	49303	55808	58755	Pondicherry
25	पंजाब	25631	25986	28487	30154	31662	33198	Punjab
26	राज्यस्था-ग	13619	12840	15736	17480	18769	19708	Rajasthan
27		14890	15305	20777	22277	23684	25257	Sikkim
28	तामिळ-नाडू	19432	20319	25558	28320	29445	30652	Tamilnadu
29	त्रिपुरा	14119	14933	21524	21706	22493	N.A.	Tripura
30	उत्तर प्रदेश	9749	9721	10766	11311	11981	12637	Uttar Pradesh
31		13516	14932	20219	21775	23680	24671	Uttarakhand
32	पश्चिम बंजाल	15888	16244	20187	21773	23456	24720	West Bengal
	भारत	15881	16173	20868	22580	24295	25494	India

N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.7

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न
State Income by Industry of Origin at Current Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (1)	1999-00 (3)	2000-01 (4)	2004-05* (5)	2005-06* (6)	2006-07* (7)	2007-08* (8)	2008-09+ (9)	Items (2)
1	कृषि	3455055	3368135	4219823	4780561	5816842	7302085	6551134	Agriculture
2	व-ा संवर्धन-ा आजि ऑडजे पाडजे	171997	200316	225369	250839	339719	285542	319266	Forestry & logging
3	मासेमारी	82425	80338	113357	125486	135143	146749	132881	Fishing
4	कृषि व संलग्न-ा ज-र्ये	3709476	3648789	455549	5156885	6291704	7734376	7003281	Agriculture & Allied Activities
	जाज व दजड जाजजाम	155625	177779	236850	269629	279699	350071	351785	Mining & Quarrying
	एडूज प्राथमिज	3865102	3826568	4795129	5426515	6571403	8084447	7355066	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माज (ज-रज-ा-ने)								Manufacturing
	5.1 -नोंदजीकृत	3123876	2706829	4435717	5143916	6042227	6750948	7472571	5.1 Registered
	5.2 अ-नोंदजीकृत	1010431	1121378	1512485	1677156	1973835	2233811	2351618	5.2 Un-Registered
6	बांधजाम	1291990	1257280	2002329	2339291	3415778	4657403	6623216	Construction
7	वीज, वायु (जॅस) आजि पाजीपुरवठा	382856	281192	364610	398307	309724	599722	648936	Ele. Gas & Water Supply
	एडूज द्वितीय	5809152	5366680	8315141	9558670	11741563	14241885	17096341	SUB-TOTAL SECONDARY
	उद्योज	5964777	5544459	8551720	9828299	12021262	14591956	17448126	Industry Sector
8	परिवह-ा, साठवज व दळजवळज								Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	140352	144383	225572	247004	293695	327325	331569	8.1 Railways
	8.2 इतर साध-ा-ने परिवह-ा आजि वजार	719640	731778	991999	1090995	1266063	1451085	1642058	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळजवळज	495461	592552	726722	839689	872279	1066083	1741667	8.3 Communications
9	व्यापार, जाजावळ आजि उपाहारजृहे	3295408	3436615	6043429	6924578	8752570	10226755	11464031	Trade, Hotels & Rest.
	एडूज (८ + ९)	4650861	4905329	7987722	9102266	11184608	13071249	15179325	TOTAL(8 + 9)
10	बँज-ा आजि विमा उद्योज	2739434	2595241	4480714	4997252	5804674	6519278	7326896	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालजी आजि व्यावसायिज सेवा	1953152	2374835	3949462	4528016	5102260	6098525	7318808	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एडूज (१० + ११)	4692586	4970076	8430176	9525268	10906934	12617802	14645705	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिज प्रशास-ा	1008302	1024045	1405057	1441119	1336103	1785764	2225207	Pub.Administration
13	इतर सेवा	1693791	1811128	2273765	2493474	2724025	2848851	3252599	Other Services
	एडूज (१२ + १३)	2702093	2835173	3678822	3934594	4060129	4634615	5477806	TOTAL (12 + 13)
	सेवा जेत्र	12045540	12710578	20096720	22562127	26151670	30323667	35302835	SUB -TOTAL TERTIARY
14	वळ राज्य उत्पन्न	21719793	21903826	33206990	37547311	44464637	52649999	59754242	NET STATE DOMESTIC PRODUCT
15	लोज संज्या	94388	96168	102566	104160	105740	107321	108908	15.Population(000)
16	दरडोई राज्य उत्पन्न	23011	22777	32376	36048	42051	49058	54867	PER CAPITA STATE INCOME(Rs.)

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिज अंदाज / Preliminary estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.8

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी

Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

अ.क्र. Sr. No.	बाब (2)	1999-00 (3)	2000-01 (4)	2002-03* (5)	2003-04* (6)	2004-05* (7)	2005-06* (8)	2006-07* (9)	2007-08* (10)	2008-09+ (11)	Items (2)
1	कृषि	15.9	15.4	14.4	14.6	12.7	12.7	13.1	13.9	11.0	Agriculture
2	व-1 संवर्धन-1 आजि ऑडजे पाडजे	0.8	0.9	0.8	0.8	0.7	0.7	0.8	0.5	0.5	Forestry & Logging
3	मासेमारी	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	Fishing
	कृषि व संलग्न कार्ये	17.1	16.7	15.6	15.7	13.7	13.7	14.1	14.7	11.7	Agriculture & Allied Activities
4	जाज व दजड जाजजाम एडूज प्राथमिज	0.7	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7	0.6	0.7	0.6	Mining & Quarrying
	एडूज प्राथमिज	17.8	17.5	16.4	16.5	14.4	14.5	14.8	15.4	12.3	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (जारजा-1)										Manufacturing
	५.१ -नोंदजीकृत	14.4	12.4	11.9	12.6	13.4	13.7	13.6	12.8	12.5	5.1 Registered
	५.२ अ-नोंदजीकृत	4.7	5.1	4.7	4.6	4.6	4.5	4.4	4.2	3.9	5.2 Un-Registered
6	बांधजाम	5.9	5.7	5.7	6.2	6.0	6.2	7.7	8.8	11.1	Construction
7	वीज, वायु (जॅस) आजि पाजीपुरवठा	1.8	1.3	1.5	1.4	1.1	1.1	0.7	1.1	1.1	Ele. Gas & Water Supply
	एडूज द्वितीय	26.7	24.5	23.8	24.8	25.0	25.5	26.4	27.1	28.6	SUB-TOTAL SECONDARY
	उद्योज	27.5	25.3	24.6	25.6	25.8	26.2	27.0	27.7	29.2	Industry Sector
8	परिवह-1, साठवज व दळजवळज										Transport, Store & Communication
	८.१ रेल्वे	0.6	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6	8.1 Railways
	८.२ इतर साध-1-1 परिवह-1 आजि वजार	3.3	3.3	2.8	2.7	3.0	2.9	2.8	2.8	2.7	8.2 Transpt by other means & storage
	८.३ दळजवळज	2.3	2.7	2.1	2.1	2.2	2.2	2.0	2.0	2.9	8.3 Communications
9	व्यापार, जाजावळ आजि उपाहारजृहे	15.2	15.7	16.5	16.4	18.2	18.4	19.7	19.4	19.2	Trade, Hotels & Rest.
	एडूज (८ + ९)	21.4	22.4	22.0	21.9	24.1	24.2	25.2	24.8	25.4	TOTAL (8 + 9)
10	बँज आजि विमा उद्योज	12.6	11.8	13.9	14.1	13.5	13.3	13.1	12.4	12.3	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालजी आजि व्यावसायिज सेवा	9.0	10.8	11.5	11.5	11.9	12.1	11.5	11.6	12.2	Real estate & Ow. dwell. & B. Ser.
	एडूज (१० + ११)	21.6	22.7	25.4	25.6	25.4	25.4	24.5	24.0	24.5	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिज प्रशास-1	4.6	4.7	4.3	3.9	4.2	3.8	3.0	3.4	3.7	Pub. Administration
13	इतर सेवा	7.8	8.3	8.1	7.2	6.8	6.6	6.1	5.4	5.4	Other Services
	एडूज (१२ + १३)	12.4	12.9	12.4	11.2	11.1	10.5	9.1	8.8	9.2	TOTAL (12 + 13)
	सेवा जेत्र	55.5	58.0	59.8	58.7	60.5	60.1	58.8	57.6	59.1	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिज अंदाज / Preliminary estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्तत दिलेले असल्याने बेरजा एकूणशी जुळतीलव असे नाही / Details may not be add upto totals due to rounding

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.9

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९९९-२०००च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न
State Income by Industry of Origin at Constant (1999-2000) Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (1)	1999-00 (3)	2000-01 (4)	2005-06* (5)	2006-07* (6)	2007-08* (7)	2008-09+ (8)	Items (2)
1	कृषि	3455054	3287801	4047401	4515299	4985079	3929665	Agriculture
2	वना संवर्धना आणि ओडजे पाडजे	171997	159797	133559	144553	143940	136430	Forestry & logging
3	मासेमारी	82425	78127	80472	79440	78720	69081	Fishing
4	कृषि व संलग्न कार्ये	3709476	3525725	4261433	4739292	5207738	4135176	Agriculture & Allied Activities
	जाज व दजड जाजजाम	155625	165329	222812	236126	256201	219964	Mining & Quarrying
	एडूज प्राथमिक	3865101	3691054	4484245	4975418	5463939	4355140	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (जरजा-गे)		3575203					Manufacturing
	5.1 नोंदजीकृत	3123876	2487223	3598169	3997157	4282590	4276802	5.1 Registered
	5.2 अनोंदजीकृत	1010431	1087980	1366229	1514549	1638527	1611735	5.2 Un-Registered
6	बांधजाम	1291990	1134730	1486430	2083731	2599522	3328045	Construction
7	वीज, वायु (जॅस) आणि पाणीपुरवठा	382856	447933	561244	543319	629107	645785	Ele. Gas & Water Supply
	एडूज द्वितीय	5809152	5157866	7012072	8138755	9149745	9862367	SUB-TOTAL SECONDARY
	उद्योज	5964777	5323195	7234885	8374881	9405946	10082331	Industry Sector
8	परिवहन-1, साठवण व दळजवळज							Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	140352	150655	241039	264021	289871	293935	8.1 Railways
	8.2 इतर साधना-गे परिवहन आणि वजार	719640	757172	831964	790003	796886	686708	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळजवळज	495461	658986	1061868	1132879	1311526	1551446	8.3 Communications
9	व्यापार, जाजावळ आणि उपाहारजुहे	3295408	3268103	5319850	6375424	7041223	7192936	Trade, Hotels & Rest.
	एडूज (८ + ९)	4650861	4834916	7454721	8562327	9439506	9725026	TOTAL(8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योज	2739434	2518030	4445265	535728	5777047	6408114	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालजी आणि व्यावसायिक सेवा	1953152	2181148	3358285	3675020	4109587	4579475	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एडूज (१० + ११)	4692586	4699178	7803550	8910748	9886634	10987590	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	1008302	956464	1138572	966696	1084207	1240036	Pub.Administration
13	इतर सेवा	1693791	1713153	1984564	1967453	1900761	1983901	Other Services
	एडूज (१२ + १३)	2702093	2669617	3123136	2934149	2984968	3223937	TOTAL (12 + 13)
	सेवा जेत्र	12045540	12203711	18381406	20407224	22311108	23936552	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	21719793	21052631	29877724	33521397	36924792	38154059	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.10

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी

Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	1999-00 (3)	2000-01 (4)	2005-06* (5)	2006-07* (6)	2007-08* (7)	2008-09+ (8)	Items (2)
1	कृषि	15.9	15.6	13.5	13.5	13.5	10.3	Agriculture
2	व-न संवर्धन-आजि ओडजे पाडजे	0.8	0.8	0.4	0.4	0.4	0.4	Forestry & logging
3	मासेमारी	0.4	0.4	0.3	0.2	0.2	0.2	Fishing
4	कृषि व संलग्न कार्ये	17.1	16.7	14.3	14.1	14.1	10.8	Agriculture & Allied Activities
	जाज व दजड जाजजाम	0.7	0.8	0.7	0.7	0.7	0.6	Mining & Quarrying
	एडूज प्राथमिक	17.8	17.5	15.0	14.8	14.8	11.4	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (जरजा-गे)							Manufacturing
5.1	नोंदजीकृत	14.4	11.8	12.0	11.9	11.6	11.2	5.1 Registered
5.2	अ-नोंदजीकृत	4.7	5.2	4.6	4.5	4.4	4.2	5.2 Un-Registered
6	बांधजाम	5.9	5.4	5.0	6.2	7.0	8.7	Construction
7	वीज, वायु (जॅस) आजि पाजीपुरवठा	1.8	2.1	1.9	1.6	1.7	1.7	Ele. Gas & Water Supply
	एडूज द्वितीय	26.7	24.5	23.5	24.3	24.8	25.8	SUB-TOTAL SECONDARY
	उद्योज	27.5	25.3	24.2	25.0	25.5	26.4	Industry Sector
8	परिवहन-साठवज व दळजवळज							Transport, Storage & communication
8.1	रेल्वे	0.6	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8	8.1 Railways
8.2	इतर साधन-गो परिवहन आजि वजार	3.3	3.6	2.8	2.4	2.2	1.8	8.2 Transport by other means & storage
8.3	दळजवळज	2.3	3.1	3.6	3.4	3.6	4.1	8.3 Communications
9	व्यापार, जाजावळ आजि उपाहारजुहे	15.2	15.5	17.8	19.0	19.1	18.9	Trade, Hotels & Rest.
	एडूज (८ + ९)	21.4	23.0	25.0	25.5	25.6	25.5	TOTAL(8 + 9)
10	बँक आजि विमा उद्योज	12.6	12.0	14.9	15.6	15.6	16.8	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालजी आजि व्यावसायिक सेवा	9.0	10.4	11.2	11.0	11.1	12.0	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एडूज (१० + ११)	21.6	22.3	26.1	26.6	26.8	28.8	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	4.6	4.5	3.8	2.9	2.9	3.3	Pub.Administration
13	इतर सेवा	7.8	8.1	6.6	5.9	5.1	5.2	Other Services
	एडूज (१२ + १३)	12.4	12.7	10.5	8.8	8.1	8.4	TOTAL (12 + 13)
	सेवा जेत्र	55.5	58.0	61.5	60.9	60.4	62.7	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्तात दिलेले असल्याने बेरजा एकूणशी जुळतीलच असे नाही /
Note - Details may not be add upto totals due to rounding

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.11

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९९९-२०००च्या) किमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक
Indices of State Income by Industry of Origin at Constant (1999-2000) Prices

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	1999-00 (3)	2000-01 (4)	2005-06* (5)	2006-07* (6)	2007-08* (7)	2008-09+ (8)	Items (2)
1	कृषि	100.0	95.2	117.1	130.7	144.3	113.7	Agriculture
2	व-1 संवर्धन आणि ऑइले पाडजे	100.0	92.9	77.7	84.0	83.7	79.3	Forestry & logging
3	मासेमारी	100.0	94.8	97.6	96.4	95.5	83.8	Fishing
	कृषि व संलग्न कार्ये	100.0	95.0	114.9	127.8	140.4	111.5	Agriculture & Allied Activities
4	जाज व दजड जाजजाम एडूज प्राथमिक	100.0	106.2	143.2	151.7	164.6	141.3	Mining & Quarrying
	एडूज प्राथमिक	100.0	95.5	116.0	128.7	141.4	112.7	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (जरजा-गे)							Manufacturing
	5.1 नोंदजीकृत	100.0	79.6	115.2	128.0	137.1	136.9	5.1 Registered
	5.2 अनोंदजीकृत	100.0	107.7	135.2	149.9	162.2	159.5	5.2 Un-Registered
6	बांधजाम	100.0	87.8	115.0	161.3	201.2	257.6	Construction
7	वीज, वायु (जॅस) आजि पाजीपुरवठा	100.0	117.0	146.6	141.9	164.3	168.7	Ele. Gas & Water Supply
	एडूज द्वितीय	100.0	88.8	120.7	140.1	157.5	169.8	SUB-TOTAL SECONDARY
	उद्योज	100.0	89.2	121.3	140.4	157.7	169.0	Industry Sector
8	परिवहन-1, साठवज व दळजवळज							Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	100.0	107.3	171.7	188.1	206.5	209.4	8.1 Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आजि वजार	100.0	105.2	115.6	109.8	110.7	95.4	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळजवळज	100.0	133.0	214.3	228.7	264.7	313.1	8.3 Communications
9	व्यापार, जाजावळ आजि उपाहारजुहे	100.0	99.2					Trade, Hotels & Rest.
	एडूज (८ + ९)	100.0	104.0	160.3	184.1	203.0	209.1	TOTAL(8 + 9)
10	बँक आजि विमा उद्योज	100.0	91.9	162.3	191.1	210.9	233.9	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालजी आजि व्यावसायिक सेवा	100.0	111.7	171.9	188.2	210.4	234.5	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एडूज (१० + ११)	100.0	100.1	166.3	189.9	210.7	234.1	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	100.0	94.9	112.9	95.9	107.5	123.0	Pub.Administration
13	इतर सेवा	100.0	101.1	117.2	116.2	112.2	117.1	Other Services
	एडूज (१२ + १३)	100.0	98.8	115.6	108.6	110.5	119.3	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	100.0	101.3	152.6	169.4	185.2	198.7	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	96.9	137.6	154.3	170.0	175.7	NET STATE DOMESTIC PRODUCT
15	दरडोई राज्य उत्पन्न	100.0	95.1	124.7	137.8	149.5	152.2	PER CAPITA STATE INCOME(Rs.)

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

१२. शेती :

१२.१ या विभागामध्ये जमिनीचा वापर, मुख्य पिके, त्यांचे उत्पादन, बागायत क्षेत्र, उत्पादनाचे निर्देशांक, मृद संधारण, शेतीची यंत्रे व अवजारे व कृषी गणना या बाबींची माहिती दिली आहे.

१२.२ गाव पत्रकानुसार भौगोलिक क्षेत्र हे ग्राम अधिका-यांनी महसुलीच्या कामाकरिता गोळा केलेल्या खेड्यातील माहितीवरून गणना केलेले क्षेत्र होय. भारताच्या सर्व्हेयर-जनरल यांनी दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी व गाव पत्रकानुसार दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी यात फरक आढळून येतो, कारण पहिले क्षेत्र हे गटांची माहिती गोळा करून काढलेले असते, तर दुसरे गाव पत्रकावरून खेड्यातील क्षेत्रफळाची बेरीज करून काढलेले असते. या व्यतिरिक्त इमारती, रस्ते इत्यादीखालील क्षेत्रफळ मोजताना विचारात घेण्यात येणा-या गोष्टीही वेगवेगळ्या आहेत. “वने” यामध्ये प्रत्यक्ष वनाखालील असलेले सर्व क्षेत्र किंवा कोणत्याही वनविषयक कायदानुसार राज्य सरकारच्या किंवा खाजगी अधिपत्याखालील “वने” म्हणून वर्ग केलेले किंवा प्रशासकीय बाबींसाठी “ वने ” म्हणून गणले गेलेले क्षेत्र ह्याचा समावेश आहे. जर ह्यातील काही भाग वनव्याप्त नसेल, परंतु तो शेतीकरिता उपयोगात आणला जात असेल तर त्यानुसार त्या क्षेत्राला कसलेले किंवा न कसलेले क्षेत्र असे संबोधण्यात येते. “ बिगर-शेती वापराखाली असलेली जमीन ” म्हणजे इमारती, रस्ते व रेल्वे याखालील जमीन किंवा पाण्याखालील उदा. नद्या, कालवे यांनी व्याप्त असलेली जमीन आणि शेती सोडून इतर उपयोगात आणलेली जमीन याचा समावेश होतो. पडिक आणि लागवडीस योग्य नसलेल्या जमिनीत सर्व पडिक व लागवडीस योग्य नसलेली म्हणजेच पर्वत, वाळवंट इत्यादींचा समावेश होतो. जी जमीन अतिशय खर्च केल्याशिवाय लागवडीखाली येऊ शकत नाही अशी जमीन, ती स्वतंत्र गटात असो किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असो, तिला लागवडीस योग्य नसलेले क्षेत्र असे संबोधले जाते. कायम कुरणे आणि इतर चराऊ जमीन मिळून सर्व चराऊ जमीन होते, मग त्यात कायम कुरणे असोत किंवा नसोत. वनक्षेत्रातील गावांचे क्षेत्र आणि चराऊ क्षेत्र यांचा या शीर्षाखाली समावेश होतो. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रात समावेश नसलेल्या झाडेझुडपाखालील जमीन आणि आंबराया यांचा कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राव्यतिरिक्त इतर शेतीविषयक वापरासाठी असलेल्या एकूण “ लागवडीलायक ” जमिनीत समावेश होतो. काटेरी झाडाखालील जमीन, छपराकरिता वापरावयाच्या गवताखालील जमीन, बांबुच्या झाडाखालील व इंधन म्हणून वापरण्यात येणा-या वनराईखालील जमीन किंवा फळबागायत म्हणून समावेश होत नाही अशा जमिनीचा ह्यात समावेश होतो. “ लागवडीलायक पड ” जमिनीत एकूण लागवडी योग्य उपलब्ध असलेली जमीन, जी सध्या वापरात असेल किंवा वापरात नसेल, परंतु जी एकदाच वापरली असेल, परंतु चालू वर्षी व गेल्या पाच किंवा जास्त वर्षात सतत कसली नसेल अशा जमिनीचा समावेश होतो. अशी जमीन पड जमीन किंवा झुडपांनी व जंगलव्याप्त असेल जिचा कोणत्याही कामाकरिता उपयोग होऊ शकत नाही अशा जमिनीचा सारा ठरवलेला असेल किंवा नसेल आणि अशी जमीन स्वतंत्र गटात किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असेल. चालू वर्षी पडिक ठेवलेल्या लागवडीखालील जमिनीचा “चालू पड” मध्ये अंतर्भाव होतो. एखादे पेरणी केलेले क्षेत्र त्याच वर्षात दुस-यांदा लागवडीखाली आणले नसेल तर ते “चालू पड” जमीन म्हणून गणले जाते. “इतर पड” जमिनीत लागवडीखाली असलेल्या परंतु कमीतकमी एक वर्ष व जास्तीत जास्त पाच वर्षे लागवडीखाली नसलेल्या सर्व जमिनींचा

12. AGRICULTURE

12.1. In this section tables containing data on Land utilisation, principal crops and their production, area irrigated, agricultural implements and machinery and on agricultural census are given.

12.2. The Geographical area according to village papers is calculated from the village returns prepared by the village officials for revenue purposes. There is difference between the figures of total area according to the Surveyor-General of India and that according to the village papers, because the latter is calculated by totalling up areas of village returns while the former is calculated in blocks. Moreover, allowances made for areas covered by buildings, roads, etc. are different in two cases. Under ‘ Forests ’ are included all actually forested areas or lands classed or administered as forests under any legal enactment dealing with forests whether State owned or private. If any portion of such land is not actually wooded but put to some agricultural use, that portion is included under the appropriate heading of cultivated or uncultivated land. Land put to non-agricultural uses stands for all lands occupied by buildings, roads and railways or under water, e. g. rivers and canals and other lands put to uses other than for agricultural, *Barren and unculturable land* covers all barren and unculturable land like mountains, deserts etc. Land which cannot be brought under cultivation unless at a high cost, is classed as *unculturable*, whether such land is in isolated blocks or within cultivated holdings. *Permanent pastures* and other grazing land cover all grazing lands whether they are permanent pastures and meadows or not. Village common and grazing lands within forest areas are included under this head. *Land under miscellaneous tree crops and groves* not included in the net area sown includes all cultivable land which is not included under net area sown but is put to some agricultural use. Land under casuarina trees, thatching grass, bamboo bushes and other groves for fuel etc., which are not included under ‘ orchards ’ are classed under this category. *Culturable waste* includes all lands available for cultivation whether or not taken up for cultivation or taken up for cultivation once but not cultivated during the current and last five years or more in succession. Such lands may be either fallow or covered with shrubs and jungles which are not put to any use. They may or may not be assessed and may lie in isolated blocks or within cultivated holdings. *Current fallows* comprise cropped areas which are kept fallow during the current year. If any seeding area is not cropped again in the same year, it is also treated as current fallow. *Other fallow land* includes all lands which were taken up for cultivation but are temporarily out of cultivation for a period of not less than one year and not more than five years. The reasons for keeping such lands fallow

समावेश होतो. अशा जमिनी पडित ठेवण्यास खालीलपैकी एखादे कारण असू शकते. - (१) शेतक-यांची हलाखीची आर्थिक परिस्थिती, (२) अपुरा पाणीपुरवठा, (३) हिवतापाचे हवामान, (४) गाळ व चिखल वाहून आणणा-या नद्या व कालवे, (५) जमिनीची झीज, (६) कृषि उत्पादनाचा योग्य तो मोबदला न मिळणे. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामध्ये निव्वळ लागवडीखाली असलेले क्षेत्र आणि फळांच्या बागा यांचासुद्धा समावेश होतो ज्यात एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र एकदाच मोजले जाते. एकूण लागवडीखालील क्षेत्रामध्ये एकूण पिकांखालील क्षेत्राचा समावेश होतो. एकूण पिकाखालील क्षेत्र आणि कसलेले निव्वळ क्षेत्र यामध्ये फरक असण्याचे कारण म्हणजे त्याच जमिनीत त्याच वर्षी त्याच किंवा इतर पिकांची एकापेक्षा जास्त वेळा लागवड करणे हे होय.

१२.३ निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्राची माहिती गावाच्या कागदपत्रावरून घेण्यात येते. अंदाजित उत्पादनाचे आकडे अंशतः “पीक कापणी सर्वेक्षणाच्या” निष्कर्षावरून व अंशतः “पैसेवारी” पद्धतीच्या माहितीवरून घेण्यात येतात. सध्या पीक कापणी पाहण्या, तांदूळ, बाजरी, ज्वारी, गहू, नाचणी, हरभरा, तूर (अंशतः), ऊस, कापूस, भूईमूग व तंबाखू (सातारा, सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्यात फक्त) ह्या पिकांसाठी घेण्यात येतात. जलसिंचनाच्या साधनांची गणना दर पाच वर्षांनी घेण्यात येते. मधल्या वर्षामध्ये नवीन सिंचनाकरिता बांधलेल्या विहिरी किंवा उपयोगात न येणा-या जुन्या विहिरी यांची नोंद घेण्याच्या सूचना ग्राम अधिका-यांना दिलेल्या असतात. त्यामुळे पूर्वीच्या पंचवार्षिक गणनेतील विहिरींच्या संख्येची आकडेवारी अद्ययावत करणे शक्य होते. पिकांच्या उत्पादनाच्या मूळ आकडेवारीवरून उत्पादनातील कल काय आहे ह्याबद्दल निश्चित कल्पना करणे शक्य नाही. त्यासाठी कृषि विभागाने प्रमुख पिकांखालील कृषि उत्पादनांच्या निर्देशांकांची मालिका तयार केली आहे. उत्पादकता निर्देशांक म्हणजे उत्पादन निर्देशांकाचे क्षेत्र निर्देशांकाशी असलेले प्रमाण गुणिले शंभर असे होय. २००३ च्या पंचवार्षिक पशुधन गणनेत गोळा केलेली शेतीची अवजारे, साधने ह्यांची आकडेवारी व कृषि गणनेत गोळा केलेली विहित जमिनीची संख्या व त्याखालील क्षेत्राची आकडेवारीही देण्यात आली आहे.

may be one of the followings (1) poverty of cultivators, (2) inadequate supply of water, (3) malarial climate, (4) silting of canals and rivers, (5) soil erosion and (6) unremunerative nature of farming. The *net area sown* consists of net area sown with crops and camards, area sown more than once being counted only once. The *grass cropped area* represents the sum total of area under all crops. The difference between the total cropped area and net area sown is accounted for by the area sown more than once on the same land during the same year with the same or different crops.

12.3. The data about area under different crops are compiled from village records. The estimates of outturn are based partly on the results of crop cutting surveys and partly on 'paisewari method.' At present, crop cutting surveys are being conducted in respect of rice, bajri, jawar, wheat, ragi, gram, tur (partly), sugar-cane, cotton, groundnut and tobacco (Satara, Sangli and Kolhapur districts only). A census of irrigation sources takes place after every five years. For any intermediate years the village officers are instructed to note the number or new irrigation wells constructed or old wells which have gone out of use and thus bring up-to-date the earlier quinquennial census figures of number of wells. Correct idea regarding trends in production cannot be obtained from the absolute figures on production of crops. To overcome this difficulty, a series of index numbers of agricultural production of principal crops are compiled by the Department of Agriculture. The *productivity Index* is the ratio of index of production to the index of area multiplied by 100. The data on agricultural machinery and implements presented is as enumerated in quinquennial Livestock-Census, 2003 and data on operational holdings and area operated as per Agricultural Census are presented.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.1

12. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जमिनीचा वापर/

2006

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार) Geographical area by (village papers)	वनव्याप्त क्षेत्र Area under forest	लागवडीसाठी उपलब्ध नसलेली जमीन Land not available for cultivation			इतर
				बिगरशेती वापरा- खाली असलेली जमीन Land put to non-agricultural uses	नापिक व लागवडीयोग्य नसलेली जमीन Barren and non-cultivable land	एकूण Total (5+6)=7	कायम गुरे चरणे व इतर कुरणे Permanent pastures and other grazing land
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	380	15	286	73	359	6
2	मुंबईउप-ाजर						
3	ठाजे	9,337	3,964	946	566	1,512	540
4	रायजड	6,869	1,500	589	1,284	1,873	401
5	रत्नाजिरी	8,164	57	142	2,335	2,477	137
6	सिंधुदुर्ग	5,040	331	205	998	1,203	20
7	-गाशिज	15,634	3,108	397	1,711	2,108	238
8	धुळे	7,330	2,115	154	319	473	189
9	-दुरबार	7,050	3,362	85	227	312	314
10	जळजाव	11,639	1,559	154	803	957	386
11	अहमद-ाजर	17,020	1,642	149	1,286	1,435	399
12	पुजे	15,620	1,623	1,208	1,470	2,678	743
13	सातारा	10,580	1,427	305	1,231	1,536	797
14	सांजली	8,610	434	457	367	824	159
15	सोलापूर	14,878	353	149	641	790	461
16	जोल्हापूर	7,765	1,469	377	440	817	414
17	औरंगाबाद	10,077	729	608	208	816	373
18	जाल-ा	7,726	49	200	75	275	248
19	परभजी	6,311	64	287	81	368	133
20	हिंगोली	4,661	284	105	87	192	178
21	बीड	10,686	229	427	241	668	366
22	-ांदेड	10,331	854	362	190	552	508
23	उस्मा-ाबाद	7,485	44	180	65	245	182
24	लातूर	7,157	18	216	188	404	214
25	बुलढाजा	9,671	883	517	482	999	392
26	अजोला	5,429	299	308	115	423	166
27	वाशिम	5,131	350	268	113	381	299
28	अमरावती	12,217	3,098	445	195	640	332
29	यवतमाळ	13,519	2,429	647	394	1,041	605
30	वर्धा	6,289	624	450	103	553	383
31	-ाजपूर	9,864	1,645	953	313	1,266	570
32	भंडारा	3,420	620	366	48	414	335
33	जोर्दिया	5,859	2,075	533	133	666	947
34	चंद्रपूर	10,918	3,886	926	262	1,188	553
35	जडचिरोली	14,916	10,996	716	147	863	530
महाराष्ट्र राज्य		3,07,583	52,135	14,117	17,191	31,308	12,518

AGRICULTURE

TABLE NO. 12.1

Land Utilisation

-07

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात / Area in hundred hectares)

लागवडीखाली नसलेली पड व्यतिरिक्त जमीन Uncultivated excluding fallow land			पड जमीन Fallow Land			लागवडी- खालील निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र	लागवडी- खालील एकूण क्षेत्र	District
झाडाझुडुपाखालील जमीन व आंबराया	लागवडीलायक पड	एकूण	चालू पड	इतर पड	एकूण				
Land under Miscellaneous tree crops and graves (9)	Culturable waste (10)	Total 8+9+10=11 (11)	Current fallow (12)	Other fallow (13)	Total 12+13=14 (14)	Net area sown (15)	Area sown more than once (16)	Gross cropped area (17)	(2)
0	0	6	0	0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
249	342	1,131	94	190	284	2,446	55	2,501	Thane
226	380	1,007	144	459	603	1,886	270	2,156	Raigad
70	1,352	1,564	280	1,344	1,624	2,442	114	2,556	Ratnagiri
256	660	936	144	1,023	1,167	1,403	187	1,590	Sindhudurg
19	194	456	826	276	1,122	8,840	1,024	9,864	Nashik
12	18	219	74	108	182	4,341	651	4,992	Dhule
7	26	347	8	56	64	2,965	470	3,435	Nandurbar
28	63	477	90	47	137	8,509	5,006	13,515	Jalgaon
36	201	636	1,200	910	2,110	11,197	3,313	14,510	Ahmednagar
133	38	1,258	355	298	653	9,408	2,501	11,909	Pune
73	37	1,248	324	531	855	5,514	1,211	6,725	Satara
138	14	438	263	571	834	6,080	1,187	7,267	Sangli
56	390	879	1,173	1,337	2,510	10,316	927	11,243	Solapur
75	363	853	125	218	343	4,283	3,850	8,133	Kolhapur
57	156	586	466	554	1,020	6,926	3,980	10,906	Aurangabad
109	158	516	1,003	181	1,184	5,702	1,635	7,337	Jalna
14	22	375	373	293	666	4,836	3,797	8,638	Parbhani
3	113	294	437	159	596	3,295	1,923	5,218	Hingoli
13	408	787	969	481	1,450	7,552	1,590	9,142	Beed
61	355	928	720	229	949	7,048	1,265	8,313	Nanded
19	480	689	1,007	712	1,719	4,788	2,366	7,154	Osmanabad
210	24	665	450	426	876	5,194	2,060	7,254	Latur
10	263	665	177	272	449	6,675	1,694	8,369	Buldhana
12	31	209	96	55	151	4,347	937	5,284	Akola
4	57	360	177	83	260	3,780	1,716	5,496	Washim
68	92	492	321	146	467	7,520	3,407	10,927	Amravati
135	228	968	352	253	605	8,476	1,286	9,762	Yavatmal
81	157	621	629	208	837	3,654	224	3,878	Wardha
81	384	1,035	205	243	448	5,470	499	5,969	Nagpur
77	118	530	50	20	70	1,786	419	2,205	Bhandara
10	169	1,126	101	60	161	1,831	293	2,124	Gondiya
116	367	1,036	146	136	282	4,526	970	5,496	Chandrapur
32	218	780	471	91	562	1,715	128	1,843	Gadchiroli
2,490	7,878	24,117	13,250	11,970	25,240	1,74,751	50,955	2,25,711	Maharashtra State

Source :—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2

प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन / Area and Outturn of principal crops (2008-09)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात, उत्पादन शंभर टनात व दर हेक्टरी उत्पादन किलोग्रॅममध्ये)
(Area in '00' hectares Outturn in '00' tonnes and yield per hectare in Kg.)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	तांदूळ/Rice			गहू/Wheat			ज्वारी/Jowar			बाजरी/Bajri			District (2)
		क्षेत्र Area (3)	उत्पादन Outturn (4)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (5)	क्षेत्र Area (6)	उत्पादन Outturn (7)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (8)	क्षेत्र Area (9)	उत्पादन Outturn (10)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (11)	क्षेत्र Area (12)	उत्पादन Outturn (13)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (14)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	} Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउप-पंजर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
3	ठाणे	1406	3034	2158	1	1	1000	0	0	0	0	0	--	Thane
4	रायजड	1323	3598	2720	0	0	0	0	0	0	0	0	--	Raigad
5	रत्नाजिरी	775	2013	2597	0	0	0	0	0	0	0	0	--	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	785	2158	2749	0	0	0	0	0	0	0	0	--	Sindhudurg
7	नाशिक	512	658	1285	719	1159	1612	100	66	660	1979	1910	965	Nashik
8	धुळे	54	30	556	213	356	1671	292	236	808	1247	496	398	Dhule
9	नांदुरबार	204	219	1074	94	199	2117	543	799	1471	150	212	1413	Nandurbar
10	जळगाव	0	0	0	316	646	2044	453	692	1528	330	338	1024	Jalgaon
11	अहमदनगर	93	91	978	1382	2192	1586	5073	3279	646	1282	924	721	Ahmednagar
12	पुणे	612	755	1234	609	1123	1844	4307	2778	645	345	270	783	Pune
13	सातारा	1	1	1000	402	691	1719	2103	2142	1019	64	33	516	Satara
14	सांगली	497	1093	2199	246	453	1841	2132	1270	596	125	9	72	Sangli
15	सोलापूर	187	387	2070	626	838	1339	6877	4062	591	18	8	444	Solapur
16	कोल्हापूर	1144	2872	2510	96	238	2479	214	379	1771	0	0	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	0	0	445	781	1755	1822	1678	921	1091	1035	949	Aurangabad
18	जालना	0	0	0	179	298	1665	1626	1555	956	318	219	689	Jalna

19	परमजी	58	19	328	345	561	1626	2338	2200	941	62	45	726	Parbhani
20	हिंजोली	5	3	600	203	277	1365	528	632	1197	2	1	500	Hingoli
21	बीड	10	4	400	652	803	1232	3111	2511	807	1350	981	727	Beed
22	-ांदेड	80	42	525	198	270	1364	1387	1275	919	2	1	500	Nanded
23	उस्मा-ाबाद	50	18	360	398	425	1068	3387	2626	775	171	77	450	Osmanabad
24	लातूर	39	14	359	286	335	1171	1530	1514	990	50	23	460	Latur
25	बुलढाजा	0	0	0	474	700	1477	634	1035	1632	37	20	541	Buldhana
26	अोला	0	0	0	344	519	1509	467	1030	2206	9	5	556	Akola
27	वाशिम	1	1	1000	160	193	1206	302	453	1500	4	2	500	Washim
28	अमरावती	45	18	400	454	630	1388	403	367	911	3	2	667	Amravati
29	यवतमाळ	5	2	400	380	412	1084	744	720	968	15	8	533	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	192	250	1302	46	16	348	0	0	0	Wardha
31	-ाजपूर	575	546	950	407	460	1130	194	152	784	0	0	0	Nagpur
32	भंडारा	1770	1313	742	67	56	836	0	0	0	0	0	0	Bhandara
33	जोर्दिया	1869	1341	717	21	15	714	0	0	0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	1587	1355	854	300	275	917	61	34	557	0	0	0	Chandrapur
35	जडचिरोली	1528	1290	844	9	8	889	38	19	500	0	0	0	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	15215	22875	1503	10218	15164	1484	40712	33520	823	8654	6619	765	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	नाचणी / Ragi			मका / Maize			बार्ली / Barley			इतर तृणधान्ये / Other Cereals			District (2)
		क्षेत्र Area (15)	उत्पादन Outturn (16)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (17)	क्षेत्र Area (18)	उत्पादन Outturn (19)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (20)	क्षेत्र Area (21)	उत्पादन Outturn (22)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (23)	क्षेत्र Area (24)	उत्पादन Outturn (25)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (26)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउप-ाजर													
3	ठाजे	160	131	819	1	3	3000	0	0	0	106	55	519	Thane
4	रायजड	103	88	854	2	6	3000	0	0	0	39	20	513	Raigad
5	रत्नाजिरी	176	228	1295	1	3	3000	0	0	0	63	37	587	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	30	33	1100	2	6	3000	1	1	1000	9	7	778	Sindhudurg
7	-गाशिज	327	290	887	1041	3000	2882	0	0	0	143	73	510	Nashik
8	धुळे	30	17	567	333	466	1399	0	0	0	25	6	240	Dhule
9	-दुरबार	4	3	750	269	541	2011	0	0	0	87	42	483	Nandurbar
10	जळजाव	0	0	0	747	1908	2554	0	0	0	1	0	0	Jalgaon
11	अहमद-ाजर	26	26	1000	341	1002	2938	0	0	0	26	13	500	Ahmednagar
12	पुजे	91	92	1011	174	422	2425	4	2	500	21	9	429	Pune
13	सातारा	74	33	446	135	274	2030	2	1	500	14	9	643	Satara
14	सांजली	1	1	1000	280	642	2293	0	0	0	3	2	667	Sangli
15	सोलापूर	0	0	0	265	559	2109	1	1	1000	9	3	333	Solapur
16	जोल्हापूर	233	308	1322	101	239	2366	0	0	0	28	14	500	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	0	0	1142	3147	2756	0	0	0	9	4	444	Aurangabad
18	जाल-ा	0	0	0	611	977	1599	0	0	0	8	4	500	Jalna
19	परभजी	0	0	0	26	31	1192	0	0	0	7	3	429	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	0	15	15	1000	0	0	0	6	3	500	Hingoli
21	बीड	0	0	0	112	124	1107	0	0	0	15	8	533	Beed
22	-ादेड	0	0	0	10	11	1100	0	0	0	9	6	667	Nanded
23	उस्मा-ाबाद	0	0	0	146	137	938	0	0	0	17	7	412	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	59	58	983	0	0	0	11	5	455	Latur
25	बुलढाजा	0	0	0	564	1688	2993	0	0	0	2	1	500	Buldhana
26	अोला	0	0	0	24	69	2875	0	0	0	1	1	1000	Akola
27	वाशिम	0	0	0	1	3	3000	0	0	0	1	1	1000	Washim
28	अमरावती	0	0	0	16	46	2875	0	0	0	56	33	589	Amravati
29	यवतमाळ	0	0	0	5	15	3000	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	1	2	2000	0	0	0	0	0	0	Wardha
31	-ाजपूर	0	0	0	6	9	1500	0	0	0	0	0	0	Nagpur
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
33	जोदिया	0	0	0	1	2	2000	0	0	0	2	1	500	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1000	Chandrapur
35	जडचिरोली	0	0	0	24	37	1542	0	0	0	7	3	429	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1255	1250	996	6455	15442	2392	8	5	625	726	371	511	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण तृणधान्ये / Total Cereals			हरभरा / Gram			तूर / Tur			इतर कडधान्ये / Other Pulses			District (2)
		क्षेत्र Area (27)	उत्पादन Outturn (28)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (29)	क्षेत्र Area (30)	उत्पादन Outturn (31)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (32)	क्षेत्र Area (33)	उत्पादन Outturn (34)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (35)	क्षेत्र Area (36)	उत्पादन Outturn (37)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (38)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउप-ाजर													
3	ठाजे	1674	3224	1926	43	30	698	32	18	563	119	70	588	Thane
4	रायजड	1467	3712	2530	20	14	700	11	6	545	113	50	442	Raigad
5	रत्नाजिरी	1015	2281	2247	0	0	0	6	3	500	74	33	446	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	827	2205	2666	0	0	0	0	0	0	58	26	448	Sindhudurg
7	-नाशिज	4821	7155	1484	345	202	586	76	45	592	423	240	567	Nashik
8	धुळे	2194	1607	732	131	104	794	79	37	468	315	54	170	Dhule
9	-दुरबार	1351	2015	1491	181	159	878	183	105	574	335	170	506	Nandurbar
10	जळजाव	1847	3584	1940	277	274	989	138	85	616	873	382	438	Jalgaon
11	अहमद-ाजर	8223	7527	915	905	657	726	27	13	481	74	22	300	Ahmednagar
12	पुजे	6163	5451	884	474	357	753	19	11	579	192	72	375	Pune
13	सातारा	3291	4277	1300	280	204	729	27	12	444	310	132	426	Satara
14	सांजली	2974	2764	929	281	181	644	39	17	436	129	43	333	Sangli
15	सोलापूर	7797	5471	702	385	282	732	69	27	391	22	11	514	Solapur
16	जोल्हापूर	1816	4050	2230	101	75	743	24	11	458	122	39	320	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4509	6645	1474	530	429	809	277	173	625	113	70	619	Aurangabad
18	जाल-ा	2742	3053	1113	149	92	617	345	232	672	299	36	120	Jalna
19	परभजी	2836	2859	1008	424	248	585	605	349	577	784	279	356	Parbhani
20	हिंगोली	759	931	1227	275	166	604	303	222	733	234	46	197	Hingoli
21	बीड	5250	4431	844	451	287	636	478	226	473	134	45	338	Beed
22	-ादेड	1686	1605	952	443	315	711	581	277	477	703	250	356	Nanded
23	उस्मा-ाबाद	4169	3291	789	1021	714	699	590	324	549	398	68	171	Osmanabad
24	लातूर	1975	1948	986	565	399	706	953	748	785	234	27	117	Latur
25	बुलढाजा	1711	3444	2013	635	479	754	596	303	508	801	102	127	Buldhana
26	अोला	845	1624	1922	590	136	231	497	155	312	547	39	71	Akola
27	वाशिम	469	653	1392	565	425	752	494	267	540	651	93	143	Washim
28	अमरावती	977	1096	1122	790	575	728	944	793	840	518	71	137	Amravati
29	यवतमाळ	1149	1157	1007	334	247	740	1038	624	601	233	0	0	Yavatmal
30	वर्धा	239	268	1121	168	90	536	629	402	639	9	3	333	Wardha
31	-ाजपूर	1182	1167	987	664	399	601	571	294	515	50	20	400	Nagpur
32	भंडारा	1837	1369	745	60	30	500	81	47	580	103	49	476	Bhandara
33	जोदिया	1893	1359	718	27	12	444	54	32	593	89	34	382	Gondiya
34	चंद्रपूर	1949	1665	854	305	150	492	279	169	606	196	74	378	Chandrapur
35	जडचिरोली	1606	1357	845	14	7	500	40	23	575	73	27	370	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		83243	95245	1144	11433	7739	677	10085	6050	600	9328	2709	290	Maharashtra State

तत्का क्रमांक / Table No. 12.2—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण कडधान्ये / Total Pulses			एकूण अन्नधान्ये / Total Foodgrains			ऊस / Sugarcane			कापूस / Cotton			District
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	} Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उप-नगर													
3	ठाणे	194	118	608	1868	3342	1789	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायजड	144	70	486	1611	3782	2348	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	80	36	450	1095	2317	2116	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	58	27	466	885	2232	2522	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	844	487	577	5665	7642	1349	383	26744	69828	280	363	1296	Nashik
8	धुळे	525	194	370	2719	1801	662	79	4428	56051	1107	731	660	Dhule
9	नांदुरबार	699	433	619	2050	2448	1194	110	8109	73718	569	1076	1891	Nandurbar
10	जळगाव	1288	742	576	3135	4326	1380	117	7648	65368	4346	7801	1795	Jalgaon
11	अहमदनगर	1006	693	689	9229	8220	891	775	55648	71804	593	933	1573	Ahmednagar
12	पुणे	685	440	642	6848	5891	860	856	83328	97346	1	3	3000	Pune
13	सातारा	617	347	562	3908	4624	1183	504	42300	83929	14	15	1071	Satara
14	सांगली	449	240	535	3423	3004	878	554	50371	90922	15	16	1067	Sangli
15	सोलापूर	476	321	674	8273	5792	700	1175	99544	84718	1	2	2000	Solapur
16	कोल्हापूर	247	125	506	2063	4175	2024	1025	84613	82549	1	2	2000	Kolhapur
17	औरंगाबाद	920	672	730	5429	7317	1348	175	13157	75183	2517	4035	1603	Aurangabad
18	जालना	803	362	451	3545	3415	963	204	14524	71196	2859	4183	1463	Jalna
19	परभणी	1815	877	483	4651	3736	803	123	9394	76374	2044	3610	1766	Parbhani
20	हिंगोली	812	436	537	1571	1367	870	81	3030	37407	1057	1853	1753	Hingoli
21	बीड	1072	561	523	6322	4992	790	444	40654	91563	2052	2084	1016	Beed
22	नांदेड	1731	845	488	3417	2450	717	192	11139	58016	2693	1913	710	Nanded
23	उस्मानाबाद	2011	1107	550	6180	4398	712	357	23545	65952	24	27	1125	Osmanabad
24	लातूर	1752	1176	671	3727	3124	838	384	20746	54026	27	47	1741	Latur
25	बुलढाजा	2032	885	436	3743	4329	1157	22	1229	55864	2476	4227	1707	Buldhana
26	अकोला	1634	330	202	2479	1954	788	2	90	45000	1683	2890	1717	Akola
27	वाशिम	1710	785	459	2179	1438	660	1	65	65000	524	452	863	Washim
28	अमरावती	2252	1439	639	3229	2535	785	8	439	54875	1161	1850	1593	Amravati
29	यवतमाळ	1605	903	563	2754	2060	748	63	3573	56714	3794	7118	1876	Yavatmal
30	वर्धा	806	496	615	1045	764	731	19	723	38053	685	838	1223	Wardha
31	नाजपूर	1290	715	554	2472	1882	761	2	115	57500	443	635	1433	Nagpur
32	भंडारा	244	126	516	2081	1495	718	25	1149	45960	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	172	80	465	2065	1439	697	4	178	44500	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	818	408	499	2767	2073	749	0	0	0	1042	488	468	Chandrapur
35	गडचिरोली	141	65	461	1747	1422	814	0	0	0	9	6	667	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		30932	16541	535	114175	111786	979	7684	606483	78928	32017	47198	1474	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	मिरची / Chilli			भुईमूग / Groundnut			तीळ / Sesamum			मोहरी/राई/जवस / Rape/Mustered/Linseed			District (2)
		क्षेत्र Area (51)	उत्पादन Outturn (52)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (53)	क्षेत्र Area (54)	उत्पादन Outturn (55)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (56)	क्षेत्र Area (57)	उत्पादन Outturn (58)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (59)	क्षेत्र Area (60)	उत्पादन Outturn (61)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (62)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउप-नगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	5	8	1600	11	3	273	2	1	500	Thane
4	रायजड	N.A.	N.A.	N.A.	3	5	1667	2	1	500	2	1	500	Raigad
5	रत्नाजिरी	N.A.	N.A.	N.A.	3	3	1000	1	1	1000	1	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	56	80	1429	2	1	500	1	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	299	278	930	1	1	1000	2	1	500	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	249	108	434	52	8	154	0	0	0	Dhule
9	नांदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	121	159	1314	5	1	200	3	1	333	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	49	57	1163	124	41	331	0	0	0	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	84	117	1393	2	2	1000	1	0	0	Ahmednagar
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	349	362	1037	18	6	333	1	1	1000	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	497	740	1489	2	2	1000	2	1	500	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	212	151	712	1	1	1000	5	1	200	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	81	113	1395	1	1	1000	0	0	0	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	605	902	1491	0	0	0	0	0	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	39	33	846	14	2	143	0	0	0	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	8	5	625	8	1	125	0	0	0	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	42	45	1071	31	5	161	5	1	200	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	7	7	1000	10	2	200	0	0	0	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	94	63	670	39	6	154	8	2	250	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	46	45	978	27	6	222	2	1	500	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	115	72	626	42	9	214	3	1	333	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	38	21	553	58	8	138	7	2	286	Latur
25	बुलढाजा	N.A.	N.A.	N.A.	20	15	750	30	7	233	0	0	0	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	23	26	1130	19	10	526	1	1	1000	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	1	1	1000	6	1	167	0	0	0	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	18	10	556	1	1	1000	0	0	0	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	30	31	1033	16	3	188	0	0	0	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	13	11	846	1	1	1000	0	0	0	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	63	45	714	1	1	1000	4	1	250	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	1	1	1000	4	1	250	1	1	1000	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	N.A.	0	0	0	11	4	364	1	1	1000	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	1	1	1000	5	2	400	5	2	400	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	0	0	0	13	4	308	5	1	200	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	3172	3515	1108	558	374	670	62	21	339	Maharashtra State

टिप : (१) उसाचे उत्पादन शंभर मेट्रिक टनात (२) कापसाचे उत्पादन गासड्याच्या (प्रत्येकी १७० कि.)स्वरूपात आहे
आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 — Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एरंडी / Caster seed			तंबाखू / Tobacco			District (2)
		क्षेत्र Area (63)	दर हेक्टरी उत्पादन Outturn (64)	उत्पादन Yield Per hect. (65)	क्षेत्र Area (66)	दर हेक्टरी उत्पादन Outturn (67)	उत्पादन Yield per hect. (68)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उप-प्रांश	--	--	--	--	--	--	
3	ठाणे	0	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
4	रायजड	0	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
5	रत्नाजिरी	0	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
7	नाशिक	12	3	250	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
8	धुळे	2	1	500	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
9	नांदुरबार	4	2	500	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
10	जळगाव	1	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
12	पुणे	1	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
13	सातारा	0	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
14	सांगली	0	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
15	सोलापूर	2	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
16	कोल्हापूर	3	1	333	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3	2	667	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
18	जालना	8	2	250	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
19	परभणी	6	1	167	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
20	हिंगोली	1	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
21	बीड	16	2	125	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
22	नांदेड	10	2	200	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
23	उस्मानाबाद	7	1	143	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
24	लातूर	4	1	250	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
25	बुलढाजा	1	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
26	अकोला	8	2	250	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
27	वाशिम	1	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
28	अमरावती	8	3	375	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
29	यवतमाळ	1	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
30	वर्धा	2	1	500	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
31	नाजपूर	3	1	333	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
32	भंडारा	0	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
33	गोंदिया	2	1	500	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		108	31	287	0	0	0	Maharashtra State

Note:- (1) Sugarcane production in hundred metric tonnes (2) Production of Cotton is in hundred bales of 170 kg. each
Source.—Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 12.3

12. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन/

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	तांदूळ (खरीप) Rice (Kharip)						गहू Wheat					
		क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate		
		एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे			एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे			एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे			एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे		
		Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1985-86	15155	10440	68.90	1407	1662	118.10	8815	6362	72.20	731	839	114.80
2	1990-91	15398	11853	77.00	1147	1532	105.90	8734	7113	81.40	1052	1102	104.80
3	1995-96	14848	12570	84.66	1683	1830	108.73	7017	6248	89.04	1279	1333	104.22
4	1996-97	14485	12644	87.30	1762	1835	104.10	7991	7406	92.70	1460	1502	102.90
5	1997-98	14440	12576	87.09	1614	1683	104.28	7413	6582	88.08	897	948	105.69
6	1998-99	14457	12994	89.88	1657	1677	101.21	10155	9688	95.40	1289	1153	89.45
7	1999-00	14790	13615	92.05	1674	1745	104.24	10490	7134	68.00	1369	1792	130.89
8	2000-01	14860	11777	79.25	1264	1528	120.88	7540	7163	95.00	1256	1239	98.64
9	2001-02	14872	13247	89.07	1742	1793	102.93	7760	6798	87.60	1388	1454	104.76
10	2002-03	14968	12816	85.62	1198	1304	108.85	7598	7097	93.41	1295	1336	103.17
11	2005-06	14737	13647	93	1770	1838	104	9328	8907	95	1394	1401	101
12	2006-07	14913	13811	93	1669	1671	100	12308	12147	99	1520	1521	100

टीप : एच.वाय.व्ही.- अधिक उत्पन्न देणारी वाणे
आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

AGRICULTURE

TABLE No. 12.3

Area and average yield per hectare of High yielding varieties Crops

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात, प्रति हेक्टरी सरासरी उत्पादन किलोत)
(Area in '00' hectares. Yield Rate in Kg. per Hectare)

बाजरी Bajra						ज्वारी (खरीप) Jowar (Kharip)					
क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate		
एकूण देणारी वाणे	अधिक उत्पन्न वाणे	टक्केवारी	एकूण देणारी वाणे	अधिक उत्पन्न वाणे	टक्केवारी	एकूण देणारी वाणे	अधिक उत्पन्न वाणे	टक्केवारी	एकूण देणारी वाणे	अधिक उत्पन्न वाणे	टक्केवारी
Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
17028	10081	59.20	246	298	121.10	28804	21944	76.20	921	1073	116.50
19270	14322	74.30	518	613	106.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16649	15109	90.75	580	594	102.41	20235	18617	91.60	1420	1425	100.35
19468	18548	95.23	941	954	101.38	21501	20100	93.45	1819	1852	101.81
16712	15396	92.13	670	681	101.64	20132	19062	94.69	1203	1223	101.66
17597	15931	90.53	848	854	100.71	19549	17992	92.04	1425	1443	101.26
17360	16098	92.73	653	686	105.00	19180	18744	97.72	1323	1341	101.36
18000	16693	92.73	604	601	99.50	19100	18519	96.95	1256	1265	100.71
13992	12909	92.26	594	615	103.54	17803	17169	96.44	1165	1177	101.03
15472	13773	89.02	741	778	104.99	17183	16776	97.63	1413	1434	101.49
14338	13327	93	650	650	100	14724	14561	99	1198	1198	100
14520	14520	100	729	722	99	14092	14092	100	1195	1209	101

N.A. उपलब्ध नाही/Not Available

Note.— H. Y. V. High Yielding Varieties

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / AGRICULTURE

तक्का क्रमांक / TABLE No. 12.4

भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन
Average yield of Important Crops In India by States
(2002-03)

(सरासरी उत्पादन प्रती हेक्टरी किलोमध्ये / Average yield in Kg. per hect.)

अ.क्र.	राज्ये/ केंद्रशासित	तांदूळ	ज्वारी	बाजरी	मका	नाचणी	गहू	बाली	तूर	हरभरा	ऊस	बटाटा	कापूस	States/UT
Sr. No.	प्रदेश	Rice	Jawar	Bajra	Maize	Ragi	Wheat	Barely	Tur	Gram	Sugar cane	Potato (quint)	Cotton	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	आंध्रप्रदेश	2621	926	711	2825	1183	1273	0	347	979	65756	--	230	Andhra Pradesh
2	आसाम	1471	0	0	717	0	1129	0	714	500	36353	--	74	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	1224	0	0	1393	0	1537	0	1000	0	19125	--	0	Arunachal Pradesh
4	बिहार	1386	978	714	1682	604	1903	1127	1064	964	42963	--	0	Bihar
5	झारखंड	1430	0	0	1799	500	1625	929	1511	0	34293	--	0	Jharkhand
6	जुजराथ	1241	780	965	1706	646	1966	0	630	503	69351	--	175	Gujrat
7	जोवा,	2685	0	0	0	750	0	0	0	0	54583	--	0	Goa
8	हरियाजा	2724	195	893	1813	0	4053	2700	829	745	56316	--	340	Haryana
9	हिमाचल प्रदेश	1029	0	0	1613	1250	1515	1400	333	714	25063	--	0	Himachal Pradesh
10	जम्मु व जश्मीर	1782	0	597	1412	0	1410	0	0	0	0	--	0	Jammu & Kashmir
11	कर्नाटक	1938	735	459	2164	1005	648	0	471	538	84361	--	159	Karnatak
12	केरळ	2230	448	0	0	684	0	0	0	0	88065	--	227	Kerala
13	मध्यप्रदेश	620	946	758	1765	200	1392	1265	643	720	39545	--	118	Madya Pradesh
14	छत्तीसगढ	702	737	0	1306	214	1005	738	503	615	2300	--	0	Chhattisgad
15	महाराष्ट्र	1213	808	741	2004	851	1295	556	733	564	74362	--	158	Maharashtra
16	मजिपूर	2379	0	0	2255	0	0	0	0	0	29429	--	0	Manipur
17	मेघालय	1716	0	0	1533	0	1643	0	750	700	2000	--	182	Meghalaya
18	मिझोराम	1912	0	0	1987	0	0	0	600	0	5286	--	85	Mizoram
19	नागालँड	1490	0	0	2000	0	2125	2000	1000	1000	40000	--	0	Nagaland
20	ओरिसा	759	636	667	984	460	1261	0	626	571	53042	--	276	Orisa
21	पंजाब	3510	0	833	2039	0	4200	3269	859	957	60325	--	410	Punjab
22	राजस्थान	812	177	224	885	0	2709	2330	236	757	42170	--	111	Rajasthan
23	सिक्कीम	1436	0	0	1404	936	1416	1273	0	0	0	--	0	Sikkim
24	तामीळनाडू	3350	962	1348	1677	1961	0	0	636	644	106778	--	305	TamilNadu
25	त्रिपुरा	2265	0	0	957	0	1954	0	714	500	46833	--	238	Tripura
26	उत्तर प्रदेश	1836	881	1277	1101	1500	2596	2225	910	893	56328	--	150	Uttar Pradesh
27	उत्तरांचल	1707	0	0	1086	987	1825	1241	0	1000	54551	--	0	Uttaranchal
28	प.बंगाल	2463	750	1000	1996	1156	2189	920	903	781	65708	--	383	West Bengal
29	दिल्ली	831	430	821	0	0	3492	333	500	0	0	--	0	Delhi
30	पॉन्डचेरी	2975	0	0	0	0	0	0	0	0	95700	--	0	Pondichery
31	दादरा व -नजर हवेली	1530	600	0	0	1600	1600	0	875	500	0	--	0	Dadra & Nagar Haveli
32	अंदमान आंजि निजोबार बेटे	2817	0	0	0	0	0	0	0	0	23000	--	0	A.and N. Island
भारत		1804	769	610	1642	1016	2618	2030	653	728	62859	--	189	INDIA

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Maharashtra State, Pune

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.5

वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र
Number of Operational Holdings & Area according to Size Groups

कृषी गणना/Agricultural Census, 2000-01

(आकडे शंभरात/ Figures in Hundred)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	सिमांतिक (एक हेक्टरां- पर्यंत) Marginal (up to 1 Hectare)	अल्पधारक (१ ते २ हे.) Small (1 to 2) Hectare	निम्न मध्यम (२ ते ४ हे.) Semi- medium (2 to 4) Hectare	मध्यम (४ ते १० हे.) Medium (4 to 10) Hectare	मोठे (१० हेक्टरां- पेक्षा जास्त) Large (More than 10 Hectare)	एकूण Total	वहित धारण जमिनीचे सरासरी क्षेत्र (हेक्टरात) Average size of operational holdings (in hectare)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	—	—	—	—	—	—	—	No. Mumbai
	जेत्र	—	—	—	—	—	—	—	Area
2	मुंबईउप-ाजर	—	—	—	—	—	—	—	No. Mumbai Suburban
	जेत्र	—	—	—	—	—	—	—	Area
3	ठाजे	1,641	568	363	189	35	2,796		No. Thane
	जेत्र	666	805	997	1,108	599	4,175	1.49	Area
4	रायजड	2,059	482	263	121	22	2,947		No. Raigad
	जेत्र	792	660	714	707	374	3,247	1.10	Area
5	रत्नाजिरी	1,732	630	538	377	84	3,361		No. Ratnagiri
	जेत्र	683	882	1,507	2,189	1,283	6,544	1.95	Area
6	सिंधुदुर्ज	1,741	399	297	188	42	2,667		No. Sindhudurg
	जेत्र	556	527	834	1,138	680	3,735	1.40	Area
7	नाशिक	2,466	1,876	1,142	393	40	5,917		No. Nashik
	जेत्र	1,302	2,707	3,055	2,214	595	9,873	1.67	Area
8	धुळे	797	820	491	181	13	2,302		No. Dhule
	जेत्र	484	1,169	1,299	1,026	214	4,192	1.82	Area
9	नांदुरबार	329	554	373	133	8	1,397		No. Nandurbar
	जेत्र	223	742	985	729	105	2,784	1.99	Area
10	जळगाव	1,270	1,600	919	346	24	4,159		No. Jalgaon
	जेत्र	784	2,324	2,476	1,916	319	7,819	1.88	Area
11	अहमदनगर	4,336	2,834	1,550	412	35	9,167		No. Ahmednagar
	जेत्र	2,301	4,032	4,146	2,259	634	13,372	1.46	Area
12	पुजे	3,466	1,604	1,125	423	56	6,674		No. Pune
	जेत्र	1,708	2,360	3,041	2,396	909	10,414	1.56	Area
13	सातारा	5,292	1,533	755	199	16	7,795		No. Satara
	जेत्र	2,247	2,055	2,010	1,060	374	7,746	0.99	Area
14	सांगली	3,257	1,259	763	255	29	5,563		No. Sangli
	जेत्र	1,406	1,727	2,045	1,460	426	7,064	1.27	Area
15	सोलापूर	1,817	1,757	1,455	562	63	5,654		No. Solapur
	जेत्र	1,042	2,619	3,972	3,239	1,040	11,912	2.11	Area
16	कोल्हापूर	4,643	999	389	94	10	6,135		No. Kolhapur
	जेत्र	1,670	1,391	1,019	513	236	4,829	0.79	Area
17	औरंगाबाद	1,633	1,505	923	270	18	4,349		No. Aurangabad
	जेत्र	943	2,185	2,425	1,477	263	7,293	1.68	Area

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.5 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
18	जाल-गा	संज्या	1,358	1,297	777	270	12	3,714	No.	Jalna
		जेत्र	751	1,834	2,040	1,471	175	6,271	1.69	Area
19	परभजी	संज्या	995	996	692	216	8	2,907	No.	Parbhani
		जेत्र	599	1,442	1,866	1,164	110	5,181	1.78	Area
20	हिंगोली	संज्या	667	708	467	159	9	2,010	No.	Hingoli
		जेत्र	396	1,013	1,273	888	125	3,695	1.84	Area
21	बीड	संज्या	2,348	1,708	1,064	353	25	5,498	No.	Beed
		जेत्र	1,206	2,327	2,832	1,940	389	8,694	1.58	Area
22	नांदेड	संज्या	1,947	1,765	1,027	253	11	5,003	No.	Nanded
		जेत्र	1,143	2,474	2,683	1,352	146	7,798	1.56	Area
23	उस्मा-गाबाद	संज्या	742	1,000	765	371	37	2,915	No.	Osmanabad
		जेत्र	420	1,333	2,008	2,113	642	6,516	2.24	Area
24	लातूर	संज्या	836	1,113	753	332	23	3,057	No.	Latur
		जेत्र	518	1,572	2,026	1,852	302	6,270	2.05	Area
25	बुलढाजा	संज्या	1,129	1,349	848	331	25	3,682	No.	Buldhana
		जेत्र	696	1,943	2,265	1,866	353	7,123	1.93	Area
26	अकोला	संज्या	582	750	454	201	21	2,008	No.	Akola
		जेत्र	410	1,076	1,226	1,159	301	4,172	2.08	Area
27	वाशिम	संज्या	340	581	397	223	28	1,569	No.	Washim
		जेत्र	236	835	1,085	1,297	361	3,814	2.43	Area
28	अमरावती	संज्या	955	1,337	733	332	34	3,391	No.	Amravati
		जेत्र	689	1,994	2,017	1,963	494	7,157	2.11	Area
29	यवतमाळ	संज्या	219	1,345	1,051	492	58	3,165	No.	Yavatmal
		जेत्र	152	1,980	2,844	2,794	764	8,534	2.70	Area
30	वर्धा	संज्या	289	705	506	243	22	1,765	No.	Wardha
		जेत्र	214	1,012	1,376	1,379	305	4,286	2.43	Area
31	नाजपूर	संज्या	637	967	644	281	22	2,551	No.	Nagpur
		जेत्र	419	1,402	1,760	1,568	295	5,444	2.13	Area
32	भंडारा	संज्या	1,169	489	189	49	3	1,899	No.	Bhandara
		जेत्र	568	669	506	265	40	2,048	1.08	Area
33	गोंदिया	संज्या	1,185	456	179	49	3	1,872	No.	Gondiya
		जेत्र	594	642	480	271	42	2,029	1.08	Area
34	चंद्रपूर	संज्या	744	707	595	262	25	2,333	No.	Chandrapur
		जेत्र	425	1,021	1,611	1,506	355	4,918	2.11	Area
35	गडचिरोली	संज्या	436	363	253	93	9	1,154	No.	Gadchiroli
		जेत्र	243	517	667	523	129	2,079	1.80	Area
महाराष्ट्र राज्य		संज्या	53,057	36,056	22,740	8,653	870	1,21,376	No.	Maharashtra State
		जेत्र	26,486	51,271	61,090	48,802	13,379	2,01,028	1.66	Area

आधार :- कृषि जज-गा, २०००-०१, कृषि विभाज, महाराष्ट्र शास-गा, पुजे

Source:- Agricultural Census, 2000-01, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.6

धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र
Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups
 (कृषी गणना/Agricultural Census, 2005-06)

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये/Area in hectares)

अनु- क्रमांक Serial No.	आकारमान क्षेत्र Size class hectare	व्यक्तीगत धारण		समाईक धारक		संस्था धारक		एकूण धारक	
		Individual holdings		Joint holdings		Institutional Holdings		Total Holdings	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	Below 0.50	31,16,038	7,63,001.08	39,899	8,928.90	9,920	2,087	31,65,857	7,74,016.98
2	0.50 - 1.00	29,23,834	20,06,585.47	24,164	16,795.90	4,540	4,003	29,52,538	20,27,384.37
3	सिमांतिक / Marginal	60,39,872	27,69,586.55	64,063	25,724.80	14,460	6,090	61,18,395	28,01,401.35
	1.00 -2.00	41,11,446	51,96,509.06	33,386	43,279.06	5,444	7,754	41,50,276	52,47,542.12
4	लहा-1 / Small	41,11,446	51,96,509.06	33,386	43,279.06	5,444	7,754	41,50,276	52,47,542.12
	2.00 -3.00	16,82,426	37,10,019.97	16,527	36,747.47	3,070	7,458	17,02,023	37,54,225.44
5	3.00 - 4.00	7,38,252	23,38,711.62	9,378	30,272.45	1,929	6,621	7,49,559	23,75,605.07
6	निम्न मध्यम / Semi-medium	24,20,678	60,48,731.59	25,905	67,019.92	4,999	14,079	24,51,582	61,29,830.51
	4.00 - 5.00	3,96,412	16,40,592.37	5,870	24,664.96	1,436	6,432	4,03,718	16,71,689.33
7	5.00 - 7.50	3,81,905	21,34,496.62	6,750	37,495.72	1,976	12,111	3,90,631	21,84,103.34
8	7.50 - 10.00	1,26,700	9,96,511.00	2,655	20,961.36	1,385	11,947	1,30,740	10,29,419.36
9	मध्यम / Medium	9,05,017	47,71,599.99	15,275	83,122.04	4,797	30,490	9,25,089	48,85,212.03
	10.00 - 20.00	58,659	6,32,878.77	1,546	16,726.74	2,010	28,030	62,215	6,77,635.51
10	20.00-and above	6,078	1,52,885.03	341	8,490.49	1,660	1,02,009	8,079	2,63,384.52
11	मोठे / Large	64,737	7,85,763.80	1,887	25,217.23	3,670	1,30,039	70,294	9,41,020.03
	एकूण / Total	1,35,41,750	1,95,72,190.99	1,40,516	2,44,363.05	33,370	1,88,452	1,37,15,636	200,05,006.04
	एकूणशी टक्केवारी Percentage to Total	98.73	97.84	1.02	1.22	0.24	0.94	100.00	100.00

आधार : जृषि जा-गा, जृषि विभाज, महाराष्ट्र शास-1, पुजे.

Source : Agricultural Census, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.7

रासायनिक खतांचा वापर
Consumption of Chemical Fertilizers
(2008-09)

(आकडे मे.टनात/Figures in M. tonnes)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	खते/Fertilizers				एकूण Total (6)	District (2)
		नत्रयुक्त Nitrogenous (3)	स्फुरदयुक्त Phosphatic (4)	पालाशयुक्त Potassic (5)			
1	मुंबई	--	--	--	--	Mumbai Mumbai Suburban	
2	मुंबईउप-ाजर						
3	ठाजे	108.98	20.58	18.66	148.22	Thane	
4	रायजड	113.50	24.64	9.96	148.1	Raigad	
5	रत्नाजिरी	64.04	14.28	12.97	91.29	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ज	39.39	21.40	15.65	76.44	Sindhudurg	
7	-ाशिज	855.50	521.05	217.93	1594.48	Nashik	
8	धुळे	350.74	154.22	101.64	606.6	Dhule	
9	-ंदुरबार	326.90	93.18	71.46	491.54	Nandurbar	
10	जळजाव	1107.47	537.59	591.26	2236.32	Jalgaon	
11	अहमद-ाजर	846.40	523.36	299.96	1669.72	Ahmednagar	
12	पुजे	840.30	455.70	304.23	1600.23	Pune	
13	सातारा	624.49	363.51	333.54	1321.54	Satara	
14	सांजली	710.37	331.40	346.57	1388.34	Sangli	
15	सोलापूर	775.47	415.88	325.94	1517.29	Solapur	
16	जोल्हापूर	426.05	226.90	173.44	826.39	Kolhapur	
17	औरंजाबाद	614.03	328.13	259.06	1201.22	Aurangabad	
18	जाल-ा	639.79	366.30	256.86	1262.95	Jalna	
19	परभजी	303.05	167.88	88.82	559.75	Parbhani	
20	हिंगोली	133.87	92.31	46.98	273.16	Hingoli	
21	बीड	437.28	205.04	111.83	754.15	Beed	
22	-ांदेड	751.38	496.23	348.02	1595.63	Nanded	
23	उस्मा-ाबाद	152.95	124.82	50.42	328.19	Osmanabad	
24	लातूर	274.18	190.26	77.13	541.57	Latur	
25	बुलढाजा	560.28	330.15	163.21	1053.64	Buldhana	
26	अोला	239.39	219.37	79.03	537.79	Akola	
27	वाशिम	99.82	82.81	20.02	202.65	Washim	
28	अमरावती	326.12	283.61	126.30	736.03	Amravati	
29	यवतमाळ	448.65	223.35	118.08	790.08	Yavatmal	
30	वर्धा	252.01	190.71	79.84	522.56	Wardha	
31	-ाजपूर	302.54	237.60	79.30	619.44	Nagpur	
32	भंडारा	140.30	46.23	6.50	193.03	Bhandara	
33	जोर्दिया	145.68	44.35	7.00	197.03	Gondiya	
34	चंद्रपूर	238.80	116.99	25.04	380.83	Chandrapur	
35	जडचिरोली	87.29	24.80	10.37	122.46	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		13337.01	7474.63	4777.02	25588.66	Maharashtra State	

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissionerate of Agriculture, Maharashtra Government, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.8

**12. शेती/
तक्का क्रमांक/
शेतीची यंत्रे आणि अवजारे/**

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हे	गाड्या Carts	नांगर		पाभरी		मळणी यंत्र		कड्या कापण्याची यंत्रे	
			Ploughs		Seed drills		Threshers		Chaff cutters	
			लाकडी Wooden	लोखंडी Iron	स्थानिक Local	सुधारित Improved	बैलाकडून किंवा मनुष्यबळाने Bullock or manually operated	शक्तीवर चालणारी Power operated	बैलाकडून किंवा मनुष्यबळाने Bullock or manually operated	शक्तीवर * चालणारी Power operated
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	मुंबई	9	6	0	0	0	0	0	2	0
2	मुंबईउप-पंजर									
3	ठाजे	27,459	1,07,702	3,825	438	3	466	25	22,654	8
4	रायजड	26,280	74,627	2,646	1,119	0	2,428	118	1,717	176
5	रत्नाजिरी	2,118	1,22,340	1,752	33	0	407	1	3,145	1
6	सिंधुदुर्ग	1,676	76,316	3,291	130	2	73	3	588	0
7	शाशिक	61,385	1,06,601	81,828	11,371	4,627	823	2,621	6,090	856
8	धुळे	30,815	23,191	28,669	6,418	361	196	864	2,215	101
9	दुरबार	13,501	75,622	11,888	13,404	169	153	813	9	0
10	जळजाव	49,462	42,276	25,323	11,368	628	1,365	2,264	7,952	672
11	अहमद-पंजर	54,308	22,528	46,491	14,898	5,242	1,299	7,697	10,489	2,364
12	पुजे	37,801	40,934	36,677	9,361	7,237	1,718	2,723	6,361	3,656
13	सातारा	28,056	27,077	28,425	6,560	1,918	708	2,158	14,321	1,641
14	सांजली	19,077	13,372	20,785	6,215	958	1,505	1,257	9,902	782
15	सोलापूर	38,727	23,158	39,181	9,750	1,780	1,726	2,507	8,661	1,090
16	जोल्हापूर	25,837	45,007	22,618	355,101	211	4,503	2,115	25,284	968
17	औरंगाबाद	38,378	16,900	36,132	2,324	2,083	262	2,691	6,487	183
18	जाल-पा	31,418	16,262	20,287	5,520	754	604	1,484	733	37
19	परभजी	30,842	25,103	19,187	5,346	150	522	972	4,496	142
20	हिंगोली	33,608	43,789	17,086	1,623	5,957	204	1,485	440	6
21	बीड	41,323	9,655	31,287	2,378	506	869	1,706	8,208	560
22	गांदेड	45,739	84,617	18,443	6,000	196	506	2,206	2,883	65
23	उस्मा-गाबाद	29,646	14,357	26,211	20,097	281	3,978	2,288	10,176	943
24	लातूर	26,340	25,886	42,302	6,375	275	405	1,528	3,456	619
25	बुलढाजा	57,109	9,147	24,576	4,313	836	474	3,626	1,457	67
26	अजोला	28,677	13,527	13,184	6,913	1,248	561	1,551	420	301
27	वाशिम	30,954	16,005	17,741	4,947	842	709	2,127	178	98
28	अमरावती	47,945	28,118	26,647	8,634	1,521	660	2,847	614	174
29	यवतमाळ	68,458	74,064	34,688	13,019	319	472	2,637	1,547	17
30	वर्धा	29,673	21,031	19,625	7,139	354	738	1,110	6,326	61
31	गाजपूर	46,403	55,900	19,557	17,612	969	1,829	3,080	3,916	25
32	भंडारा	38,116	62,265	3,017	1,192	212	920	1,174	4,665	3
33	जोर्दिया	50,175	85,864	3,727	1,683	8	461	140	33,064	0
34	चंद्रपूर	66,829	98,260	14,901	10,195	233	2,368	1,884	13,013	0
35	जडचिरोली	49,417	1,14,657	2,238	2,776	12	1,135	185	6,375	392
महाराष्ट्र राज्य		12,07,552	16,16,158	7,44,235	5,74,252	39,892	35,047	59,887	2,27,842	16,008

N.A.उपलब्ध नाही/

*यामध्ये संयुक्त कापणी व मळणी यंत्र यांचा समावेश आहे
आधार : पशु गणना-२००३

AGRICULTURE

TABLE No. 12.8

Agricultural Machinery and Implements (2003)

उसाचे चरक Sugarcane crushers				सिंचनासाठी विद्युत पंप Electric pumps for irrigation									
शक्तीने चालणारे Worked by power	बैलाच्या सहाय्याने चालणारे Worked by bullocks	पाच अश्वशक्ती पर्यंत Upto 5 H.P.	सहा आणि अधिक अश्वशक्तीचे 6 and above	एकूण Total	सिंचन व कृषि कामाकरिता वापरातील इंजिने व पंप Oil engines with pump for irrigation and agricultural purposes	तेल पॅरशियन चाक Parsian wheels	फवारणी यंत्रे Sprayers and dusters	ट्रॅक्टर्स Tractors	दुचाकी शक्तीवर चालणारी मशागत यंत्रे Two wheeler Tractors of power tillers	ट्रॅक्टर्स Tractors	घाणी Ghanis	District	
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(2)		
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai	
												Mumbai Suburban	
0	241	N.A.	N.A.	4,376	3,472	N.A.	2,502	681	93	91	Thane		
0	77	N.A.	N.A.	9,492	1,918	N.A.	1,653	84	36	174	Raigad		
0	37	N.A.	N.A.	3,727	1,025	N.A.	3,558	18	25	165	Ratnagiri		
0	117	N.A.	N.A.	3,420	1,898	N.A.	3,454	15	69	111	Sindhudurg		
68	1,023	N.A.	N.A.	1,02,095	7,342	N.A.	57,152	15,411	3,831	1,287	Nashik		
20	174	N.A.	N.A.	26,253	1,351	N.A.	20,014	1,687	234	265	Dhule		
4	893	N.A.	N.A.	11,778	1,176	N.A.	15,839	1,917	345	341	Nandurbar		
216	2,933	N.A.	N.A.	32,847	2,523	N.A.	37,485	6,423	637	1,617	Jalgaon		
569	1,533	N.A.	N.A.	1,03,246	6,698	N.A.	31,090	14,731	614	2,124	Ahmednagar		
657	960	N.A.	N.A.	79,338	13,019	N.A.	23,460	12,073	710	698	Pune		
170	471	N.A.	N.A.	30,292	8,954	N.A.	13,622	6,097	281	277	Satara		
76	1,221	N.A.	N.A.	29,868	5,130	N.A.	11,670	4,041	970	687	Sangli		
794	2,041	N.A.	N.A.	78,594	9,891	N.A.	15,892	5,024	604	1,234	Solapur		
230	1,034	N.A.	N.A.	23,498	8,062	N.A.	11,905	5,520	285	721	Kolhapur		
89	392	N.A.	N.A.	44,526	2,155	N.A.	27,097	4,029	271	843	Aurangabad		
13	290	N.A.	N.A.	38,271	4,486	N.A.	24,001	2,053	337	561	Jalna		
36	281	N.A.	N.A.	23,727	774	N.A.	19,264	632	1,673	400	Parbhani		
15	305	N.A.	N.A.	24,362	3,141	N.A.	19,359	757	242	185	Hingoli		
8	1,050	N.A.	N.A.	25,614	27,507	N.A.	33,478	2,711	250	1,066	Beed		
49	426	N.A.	N.A.	7,719	720	N.A.	13,614	2,319	286	710	Nanded		
409	682	N.A.	N.A.	47,678	1,821	N.A.	19,335	2,879	205	831	Osmanabad		
1,162	1,029	N.A.	N.A.	28,136	1,013	N.A.	22,897	1,428	12,180	398	Latur		
322	253	N.A.	N.A.	38,676	2,756	N.A.	30,802	2,893	123	587	Buldhana		
49	426	N.A.	N.A.	7,719	720	N.A.	13,614	2,319	281	260	Akola		
11	224	N.A.	N.A.	17,000	2,997	N.A.	18,044	1,586	74	330	Washim		
8	1,050	N.A.	N.A.	25,614	27,507	N.A.	33,478	2,711	250	1,066	Amravati		
10	311	N.A.	N.A.	24,906	4,880	N.A.	70,155	1,608	716	1,034	Yavatmal		
22	703	N.A.	N.A.	15,770	3,176	N.A.	29,587	477	201	1,324	Wardha		
2	1,447	N.A.	N.A.	30,828	5,669	N.A.	29,736	1,394	647	1,589	Nagpur		
28	391	N.A.	N.A.	8,014	2,048	N.A.	11,031	1535	76	303	Bhandara		
3	707	N.A.	N.A.	5,634	3,367	N.A.	10,096	1,019	31	286	Gondiya		
0	895	N.A.	N.A.	9,749	9,169	N.A.	28,233	1,091	86	584	Chandrapur		
2	547	N.A.	N.A.	2,992	15,521	N.A.	9,922	535	99	328	Gadchiroli		
5,104	23,330	N.A.	N.A.	10,05,437	1,68,228	N.A.	7,31,918	1,05,611	26,813	22,438	Maharashtra State		

Not Available

* Including combine harvest machines

Source.—Live Stock Census, 2003

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.9

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक Index numbers of Production of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काल १९६९-७० त्रैवार्षिक =100)
(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वस्तू (2)	भार Weights (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1985-86 (7)	1990-91 (8)	1995-96 (9)	1999-00 (10)	2000-01 (11)	2002-03 (12)	2007-08 (13)	Commodity (2)
I अन्नधान्ये -													
(a) तृणधान्ये													
1	तांदूळ	11.52	100.2	121.7	172.8	159.7	169.4	120.4	187.3	141.3	135.7	219.33	Rice
2	जहू	4.81	104.4	114.6	242.4	167.7	239.1	100.9	373.8	246.6	256.1	617.15	Wheat
3	जरीप ज्वारी	11.45	128.9	52.0	165.6	155.3	222.7	98.7	148.7	140.5	142.2	110.31	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	9.67	141.0	46.7	111.6	88.6	149.5	120.2	150.1	110.8	101.4	147.78	Rabi Jawar
5	ए ज ज्वारी	21.12	134.4	49.6	140.9	124.8	189.3	106.2	149.4	126.9	123.6	127.41	Total Jawar
6	बाजरी	5.80	76.9	129.7	119.6	66.1	175.4	134.5	178.5	171.1	180.3	177.32	Bajri
7	बाली	0.01	94.1	141.2	396.2	390.5	113.2	1.9	62.3	39.6	50.9	33.96	Barley
8	मज्जा	0.24	60.3	82.2	404.5	331.5	434.5	223.8	1396.1	977.1	2397.7	5,773.23	Maize
9	-गाचजी	1.19	108.4	103.6	133.5	166.2	136.1	72.1	107.0	81.9	79.1	78.69	Ragi
10	जोद्रा	0.09	110.4	68.8	88.5	78.1	83.0	32.4	40.0	36.6	35.1	21.75	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	0.27	98.8	79.6	100.6	98.8	129.6	75.7	97.3	173.1	51.5	80.92	Other Cereals
	ए ज तृणधान्ये	45.05	113.7	87.1	158.1	132.8	187.0	111.0	191.7	152.5	158.5	237.91	Total-Cereals
(b) जडधान्ये-													
1	हरभरा	1.32	130.4	84.2	146.1	170.8	348.1	234.6	583.7	341.3	436.3	1,085.31	Gram
2	तूर	4.46	156.5	90.6	120.2	150.8	140.6	152.2	290.1	220.6	259.7	359.44	Tur
3	इतर जडधान्ये	4.66	90.6	74.9	75.3	125.9	156.0	163.4	173.6	146.7	192.6	195.11	Other Pulses
	ए ज जडधान्ये	10.44	123.8	82.8	103.5	102.2	173.7	167.6	275.2	202.9	252.1	377.87	Total-Pulses
	ए ज अन्नधान्ये	55.49	115.6	86.3	147.8	137.6	184.5	122.2	207.5	162.0	176.1	264.24	Total-Food-grains

II अन्नधा-येत्तर-

II. NON-FOOD-GRAINS

(a) जळिताची धा-ये-

(a) Oil Seeds

1	भुईमूज	9.25	127.4	93.4	110.3	97.2	74.6	157.9	104.3	91.1	72.1	75.21	Groundnut
2	तीळ	0.70	89.3	56.2	99.2	113.7	157.6	237.5	162.2	124.1	111.5	94.42	Seasamum
3	मोहरी, राई आजि जवस	0.58	163.9	94.4	177.5	158.3	163.9	149.1	73.3	92.0	41.1	68.93	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	0.01	150.0	100.0	200.0	233.3	250.0	350.0	58.3	466.7	1133.3	733.33	Castor-Seed
5	सुर्यफुल	643.6	422.4	0	0	Sunflower
ए ज जळितांची धा-ये		10.45	126.9	91.0	113.3	101.8	85.2	162.9	138.8	93.7	74.0	76.76	Total Oil Seeds

(b) तंतू पिजे -

(b) Fibres

1	जपूस	8.43	122.7	35.5	57.2	93.1	146.0	137.9	192.8	227.3	190.4	514.55	Cotton
2	अंबाडी	0.03	187.2	46.4	115.8	110.9	88.2	60.9	26.7	41.8	27.8	27.32	Mesta
ए ज तंतू पिजे		8.46	122.8	35.5	57.4	93.1	145.7	137.7	192.1	226.7	189.9	512.82	Total-Fibres

(c) संजीर्ज-

(c) Miscellaneous

1	ऊस	21.64	81.4	115.5	156.2	182.6	379.1	297.5	183.3	374.0	299.6	622.48	Sugarcane
2	तंबाजू	0.18	256.2	108.3	102.1	141.7	160.4	216.7	77.2	229.2	195.8	14.58	Tobacco
3	बटाटे	0.35	150.0	99.4	133.7	101.8	122.2	124.5	107.5	146.0	155.4	153.58	Potato
4	मिरची	8.34	98.8	69.6	89.6	85.4	79.1	74.7	83.0	65.3	58.1	48.93	Chillies
ए ज संजीर्ज		25.51	85.9	109.2	146.8	168.4	165.1	265.4	175.3	329.5	265.6	536.66	Total Miscellaneous
ए ज अन्नधा-येत्तर		44.51	102.6	79.9	121.9	138.3	142.5	216.8	171.8	254.1	205.8	423.22	Total-NonFood-grains
सर्व पिजे		100.00	109.8	75.0	134.1	143.6	138.1	198.9	145.7	228.2	189.3	335.01	All Commodities

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source.-Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/

तक्का क्रमांक/

मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	तृणधान्ये व कडधान्ये Cereals and Pulses	ऊस Sugarcane	फळे व भाज्या Fruits and Vegetables	मसाले व मसाल्याचे पदार्थ Cendiments and Spices	संकीर्ण अन्नपिके Miscellaneous food crops	एकूण अन्नपिके Total food crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउप-गजर						
3	ठाणे	1,991	0	193	6	0	2,190
4	रायगड	1,686	0	212	11	0	1,909
5	रत्नाजिरी	1,159	0	469	11	0	1,639
6	सिंधुदुर्ग	898	0	399	11	0	1,308
7	नाशिक	6,473	311	981	58	0	7,823
8	धुळे	2,661	62	66	31	0	2,820
9	नांदुरबार	2,546	88	132	52	0	2,818
10	जळगाव	4,361	158	553	50	0	5,122
11	अहमदनगर	11,089	816	432	39	0	12,376
12	पुणे	8,249	595	726	66	0	9,636
13	सातारा	4,991	470	280	37	0	5,778
14	सांजली	5,631	540	160	45	0	6,376
15	सोलापूर	9,440	744	291	48	0	10,523
16	जिल्हापूर	2,052	968	186	55	0	3,261
17	औरंगाबाद	6,099	205	164	46	0	6,514
18	जालगा	5,146	163	85	30	0	5,424
19	परभजी	4,419	131	87	24	0	4,661
20	हिंगोली	2,936	159	86	19	0	3,200
21	बीड	7,233	365	195	91	0	7,884
22	नांदेड	4,721	171	90	96	0	5,078
23	उस्मानाबाद	6,077	285	99	49	0	6,510
24	लातूर	5,010	312	72	45	0	5,439
25	बुलढाजा	4,283	12	102	49	0	4,446
26	अकोला	2,319	8	79	14	0	2,420
27	वाशिम	2,624	33	77	8	0	2,742
28	अमरावती	3,647	44	668	48	0	4,407
29	यवतमाळ	3,989	77	150	30	0	4,246
30	वर्धा	1,382	46	144	15	0	1,587
31	नाजपूर	2,315	11	481	200	0	3,007
32	भंडारा	1,970	20	76	33	0	2,099
33	जोदिया	2,082	7	37	16	0	2,142
34	चंद्रपूर	3,015	0	76	111	0	3,202
35	जडचिरोली	1,853	0	14	25	0	1,892
महाराष्ट्र राज्य		1,34,347	6,801	7,862	1,469	0	1,50,479

AGRICULTURE

TABLE No. 12.10

Districtwise Area under major crops 2000-01

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)

(Area in " 00 " hectares)

एकूण गळितांची Total Oil seeds	तंतू पिके Fibre crops	औषधी व मादक पदार्थ Drugs and narcotics	वैरणीची पिके Fodder crops	संकीर्ण अन्नधान्येतर पिके Micellaneous non-food crops	एकूण अन्नधान्येतर पिके Total non-food crops	एकूण पिकाखालील क्षेत्र Total area under crops	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
67	5	2	1,737	0	1,816	4,006	Thane
40	0	0	384	0	424	2,333	Raigad
55	0	0	1,390	0	1,456	3,095	Ratnagiri
139	0	0	37	0	176	1,484	Sindhudurg
705	63	1	498	0	1,302	9,125	Nashik
516	659	0	1	0	1,176	3,996	Dhule
198	301	20	3	0	522	3,340	Nandurbar
429	4,117	0	54	0	4,616	9,738	Jalgaon
800	163	1	590	0	1,574	13,950	Ahmednagar
842	10	1	1,205	0	2,094	11,730	Pune
882	73	2	451	0	1,427	7,205	Satara
1,233	51	16	343	0	1,653	8,029	Sangli
930	82	1	202	0	1,219	11,742	Solapur
1,339	4	59	1,014	0	2,419	5,680	Kolhapur
639	1,339	2	23	0	2,008	8,522	Aurangabad
486	1,390	2	14	0	1,908	7,332	Jalna
754	2,030	0	5	0	2,795	7,456	Parbhani
624	1,048	0	11	0	1,692	4,892	Hingoli
1,045	873	1	174	0	2,099	9,983	Beed
518	2,749	1	20	0	3,288	8,366	Nanded
1,447	26	0	155	0	1,629	8,139	Osmanabad
1,309	309	1	32	0	1,654	7,093	Latur
964	2,207	0	2	0	3,178	7,624	Buldhana
454	2,278	2	4	0	2,740	5,160	Akola
986	1,060	0	2	0	2,048	4,790	Washim
2,047	3,091	2	8	0	5,157	9,564	Amravati
923	4,481	0	1	0	5,409	9,655	Yavatmal
1,419	1,404	0	3	0	2,828	4,415	Wardha
2,414	715	0	3	0	3,145	6,152	Nagpur
166	3	0	2	0	171	2,270	Bhandara
79	8	0	3	0	90	2,232	Gondiya
1,348	561	0	2	0	1,919	5,121	Chandrapur
70	0	0	4	0	74	1,966	Gadchiroli
25,867	31,100	114	8,377	0	65,706	2,16,185	Maharashtra State

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक/Table No. 12.11

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकाखालील क्षेत्राचे निर्देशांक Index number of area of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवार्षिक = 100)

(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वस्तू (2)	भार Weights (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2001-02 (9)	2002-03 (10)	2006-07 (11)	2007-08 (12)	Commodity (2)
I अन्नधान्ये -												I. FOOD-GRAINS
(a) तृणधान्ये												(a) Cereals -
1	तांदूळ	97.7	101.4	113.0	115.8	118.9	113.6	113.8	114.5	114.95	118.36	Rice
2	जहू	108.6	97.3	129.3	105.6	104.6	90.4	93.0	91.0	147.43	150.09	Wheat
3	जरीप ज्वारी	100.9	100.5	118.7	114.1	109.0	75.7	70.5	68.1	55.81	50.32	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	114.1	96.7	105.1	114.4	109.3	97.2	102.5	94.3	98.00	87.86	Rabi Jawar
5	पू ज्वारी	108.4	98.3	111.0	114.2	109.2	87.8	88.6	82.8	79.63	71.52	Total Jawar
6	बाजरी	79.3	98.9	82.9	82.6	93.5	87.3	67.9	75.1	70.44	62.24	Bajri
7	बार्ली	113.3	186.7	296.7	306.6	75.0	29.7	36.3	39.6	32.97	26.38	Barley
8	मज्जा	60.6	103.2	164.9	174.0	244.1	744.1	737.8	839.8	1812.67	1519.23	Maize
9	-गाचजी	108.2	89.6	104.3	104.4	97.7	72.9	71.0	68.7	64.04	60.41	Ragi
10	जोद्रा	119.8	71.4	85.6	76.2	69.0	27.8	22.7	27.3	19.25	17.11	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	104.1	87.3	100.3	86.7	51.3	102.0	58.8	40.5	36.17	50.20	Other Cereals
पू ज तृणधान्ये		101.1	98.4	107.1	107.1	106.2	93.7	89.7	88.0	91.66	87.22	Total-Cereals
(b) जडधान्ये-												(b) Pulses-
	हरभरा	115.3	89.0	123.1	153.1	192.8	193.9	216.9	228.3	375.14	388.10	Gram
	तूर	86.1	101.8	114.7	122.8	163.6	178.0	165.2	172.1	182.32	188.25	Tur
	इतर जडधान्ये	84.5	97.1	90.5	93.6	94.0	106.4	96.2	100.8	88.30	92.06	Other Pulses
पू ज जडधान्ये		89.0	97.1	106.2	108.2	123.3	134.7	128.2	134.3	144.90	153.55	Total-Pulses
पू ज अन्नधान्ये		--	98.1	106.9	107.3	109.7	101.9	97.5	97.3	102.37	100.56	Total-Food-grains

II अन्नधान्येतर -

(a) गळिताची धान्ये -

1	भुईमूज	118.3	98.8	91.0	77.5	96.3	53.6	46.9	45.8	49.14	44.18	Groundnut
2	तीळ	78.9	76.2	117.9	139.9	177.5	84.3	72.5	71.1	64.35	56.90	Sesamum
3	मोहरी,राई आजि जवस	124.7	104.5	132.6	132.2	123.2	41.0	42.5	32.4	42.84	40.38	Rape,Mustard and Linseed
4	एरंड	143.2	75.7	124.8	111.5	146.0	480.5	315.9	788.4	315.90	305.28	Castor-Seed
5	सूर्यफुल	--	--	--	--	666.5	--	--	--	--	--	Sunflower
एू ज गळितांची धान्ये		114.3	96.7	100.8	90.2	110.8	56.9	50.3	49.2	50.93	46.01	Total Oil Seeds
(b) तंतू पिजे -												
1	जापूस	91.1	100.3	97.2	100.4	99.5	117.1	113.2	102.1	113.28	116.50	Cotton
2	अंबाडी	86.5	84.8	113.1	99.8	66.3	29.3	40.9	33.2	33.15	32.16	Mesta
एू ज तंतू पिजे		91.0	99.9	97.6	100.4	98.8	115.0	111.6	100.6	111.54	114.68	Total-Fibres
(c) संजीर्ज-												
1	ऊस	80.2	108.4	166.1	172.5	288.6	200.7	375.9	372.6	551.77	710.38	Sugarcane
2	तंबाजू	209.1	95.9	98.6	82.0	83.7	43.2	51.4	55.5	N.A.	4.97	Tobacco
3	बटाटे	138.1	94.1	90.1	97.1	106.2	126.0	142.8	141.1	138.52	139.37	Potato
4	मिरची	98.3	91.6	93.9	89.2	80.4	78.3	66.3	63.9	60.86	61.91	Chillies
एू ज संजीर्ज		93.8	99.5	126.7	127.1	176.0	153.0	209.0	206.5	284.35	357.10	Total Miscellaneous
एू ज अन्नधान्येतर		97.9	99.0	100.7	99.5	108.2	118.0	101.4	93.9	107.33	113.49	Total-Non-Food-grains
सर्व पिजे		98.5	98.3	105.3	105.3	109.3	101.1	98.5	96.5	103.62	103.82	All Commodities

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source.-Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक/Table No. 12.12

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनाचे निर्देशांक Index number of average yield of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९८१-८२ त्रैवार्षिक = 100)

(Base 1981-82 Triennium = 100)

अनुक्रमांक

Serial No.	वस्तू	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1980-81	1985-86	1990-91	2000-01	2002-03	2007-08	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
I अन्नधान्ये -												
I. FOOD-GRAINS												
(a) तृणधान्ये												
(a) Cereals -												
1	तांदूळ	102.6	119.8	152.9	137.9	124.9	116.7	163.9	124.3	118.5	185.32	Rice
2	जहू	96.0	117.8	187.5	158.8	183.3	146.2	297.4	273.0	281.3	411.19	Wheat
3	जरीप ज्वारी	127.8	51.7	139.5	136.1	149.7	135.5	195.7	185.7	208.9	219.19	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	123.6	48.3	105.2	77.4	106.9	122.3	150.2	114.0	107.6	168.20	Rabi Jawar
5	ए ज ज्वारी	124.0	50.5	126.9	109.3	133.1	122.8	166.9	144.5	149.2	178.15	Total Jawar
6	बाजरी	97.0	131.1	144.2	80.0	106.0	128.0	211.8	195.9	240.3	284.87	Bajri
7	बार्ली	83.1	75.6	133.5	127.3	143.0	65.4	134.9	133.5	128.7	128.74	Barley
8	मज्जा	99.5	79.6	245.3	190.4	116.0	88.0	219.2	131.3	285.5	380.01	Maize
9	-गाचजी	100.2	115.6	128.0	159.2	152.9	108.0	145.3	112.3	115.1	130.26	Ragi
10	जोड्रा	92.2	96.4	103.4	102.5	95.2	123.5	129.1	131.5	128.7	127.08	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	94.9	91.2	100.3	113.9	110.9	166.7	182.7	169.8	127.1	161.19	Other Cereals
	ए ज तृणधान्ये	111.8	88.2	143.9	121.3	133.8	123.0	189.6	156.1	168.4	243.26	Total-Cereals
(b) जडधान्ये-												
(b) Pulses-												
	हरभरा	113.1	94.6	118.7	111.6	130.3	141.2	218.3	176.0	191.1	279.65	Gram
	तूर	181.8	89.0	101.8	122.7	121.3	101.9	171.6	123.9	150.9	190.94	Tur
	इतर जडधान्ये	107.1	77.1	75.7	134.6	106.6	169.2	178.4	137.9	191.1	211.93	Other Pulses
	ए ज जडधान्ये	139.0	84.4	94.9	125.2	116.3	125.1	184.1	137.0	171.0	221.39	Total-Pulses
	ए ज अन्नधान्ये	116.4	87.5	134.7	122.1	130.6	123.6	188.2	151.1	169.1	236.97	Total-Food-grains

II अन्नधा-येत्तर-

II. NON-FOOD-GRAINS

(a) जळिताची धा-ये-

(a) Oil Seeds

1	भुईमूज	107.7	94.5	105.9	102.9	138.9	141.0	154.3	139.6	157.5	170.24	Groundnut
2	तीळ	113.2	73.8	96.5	112.6	123.0	133.7	154.9	113.1	156.9	165.95	Sesamum
3	मोहरी, राई आजि जवस	131.4	90.3	119.4	123.9	115.5	118.7	162.5	131.5	127.1	170.73	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	104.7	132.1	187.0	224.2	173.7	118.4	159.8	149.2	143.2	240.21	Castor-Seed
5	सुर्यफुल	96.6	81.5				Sunflower
	ए ज जळितांची धा-ये	109.4	93.2	107.1	106.1	135.5	194.7	154.8	136.7	156.1	170.24	Total Oil Seeds

(b) तंतू पिणे-

(b) Fibres

1	जापूस	134.7	35.4	95.7	145.4	110.2	164.7	191.6	117.9	186.5	441.66	Cotton
2	अंबाडी	158.6	54.7	98.1	88.4	140.8	91.1	83.4	83.2	83.8	84.93	Mesta
	ए ज तंतू पिणे	134.8	35.5	95.7	145.2	110.3	164.6	191.5	117.8	186.4	441.30	Total-Fibres

(c) संजीर्ज-

(c) Miscellaneous

1	ऊस	101.5	106.6	100.9	103.9	103.3	91.3	97.5	90.2	80.5	87.63	Sugarcane
2	तंबाजू	122.5	112.9	143.7	195.5	184.0	179.2	300.6	288.6	352.7	293.30	Tobacco
3	बटाटे	108.6	105.5	113.0	125.1	117.7	85.3	109.4	110.6	110.2	110.19	Potato
4	मिरची	100.5	75.9	90.9	88.7	86.0	106.1	99.8	98.1	91.0	79.03	Chillies
	ए ज संजीर्ज	101.9	103.2	108.6	103.3	102.6	91.8	98.0	90.8	81.3	87.59	Total Miscellaneous
	ए ज अन्नधा-येत्तर	110.3	83.4	106.5	109.9	107.8	112.8	110.7	95.9	94.5	110.33	Total-Non-Food-grains
	सर्व पिणे	113.8	87.9	120.9	116.1	119.2	117.3	139.7	116.2	122.3	143.96	All Commodities

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source.-Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/ AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.13

जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन/Area bounded in each District

(क्षेत्र हजार हेक्टरात)

(Area in thousand hectares)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	बांधबंदिस्ती केलेली जमीन/Area bounded									District (2)
		2000- 2001	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008	2008- 2009	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	0.06	0.17	0.04	Thane
4	रायगड	0.01	...	0.01	Raigad
5	रत्नाजिरी	...	0.05	0.02	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0.01	Sindhudurg
7	नाशिक	0.01	Nashik
8	धुळे	...	0.01	0.14	0.21	0.03	Dhule
9	नांदुरबार	0.01	0.42	0.03	Nandurbar
10	जळगाव	0.02	0.15	0.11	...	0.03	0.04	0.13	1.26	0.03	Jalgaon
11	अहमदनगर	3.36	85.98	32.47	1.68	3.81	0.08	Ahmednagar
12	पुणे	0.03	5.64	0.27	0.37	4	Pune
13	सातारा	0.03	1.43	0.06	Satara
14	सांगली	3.28	1.95	6.93	0.04	Sangli
15	सोलापूर	0.2	0.23	...	4.13	138.9	148.94	1.16	5.45	0.07	Solapur
16	कोल्हापूर	0.03	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0.36	2.08	3.01	5.74	8.52	10.46	3.79	5.32	0.04	Aurangabad
18	जालना	2.27	3.88	4.62	8.18	14.34	0.79	21.1	80.44	0.04	Jalna
19	परभणी	0.32	1.47	2.13	6.98	13.85	17.45	8.54	6.17	0.05	Parbhani
20	हिंगोली	0.32	1.47	2.13	6.98	13.85	17.45	8.54	6.17	0.03	Hingoli
21	बीड	0.04	0.7	1.35	3.01	5.55	16.53	1.27	13.68	0.03	Beed
22	नांदेड	2.24	4.81	3.41	2.23	2.91	10.92	8.92	5.09	0.03	Nanded
23	उस्मानाबाद	0.51	1.77	5.69	56.57	3.32	39.61	11.47	25.73	0.03	Osmanabad
24	लातूर	0.8	0.85	3.38	23.59	46.16	36.22	56.08	104.33	0.03	Latur
25	बुलढाजा	0.73	1.01	0.32	0.19	0.01	2.2	6.28	17.5	0.07	Buldhana
26	अकोला	1.59	3.46	3.65	8.99	11.66	15.19	11.01	36.64	0.05	Akola
27	वाशिम	0.32	1.47	2.13	6.98	13.85	17.45	8.54	16.34	0.05	Washim
28	अमरावती	0.63	0.42	0.65	0.34	0.32	0.19	0.06	4.78	0.05	Amravati
29	यवतमाळ	0.69	0.48	0.88	1.25	3.41	2.76	7.84	21.65	0.07	Yavatmal
30	वर्धा	0.7	0.13	0.01	3.79	4.34	4.92	4.1	5.43	0.05	Wardha
31	नाजपूर	0.26	0.48	0.77	0.79	1.01	0.22	0.5	1.47	0.02	Nagpur
32	भंडारा	0	Bhandara
33	गोंदिया	0.32	1.47	2.13	6.98	13.85	17.45	8.54	0	0.01	Gondiya
34	चंद्रपूर	...	0.01	0.07	0.04	0.06	0.05	...	0.79	0.03	Chandrapur
35	गडचिरोली	0.03	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	12.36	24.46	35.34	139.11	702.23	362.4	152.93	407.69	1.21	Maharashtra State

*हजार हेक्टरपेक्षा कमी / Less than thousand hectares

टिप : १) जमीनीच्या बांधबंदिस्तांची माहिती 'संख्या' परिमाणात आहे / Information of area bounded in 'Number' of completed units

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/ AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 12.14

वह्तीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र

No. of operational Holdings and area operated

(कृषी गणना/Agricultural Census, 2000-01)

(आकडे शंभरात/Figures in hundred)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	व्यक्तिगत खाती Individual Holdings		संयुक्त खाती Joint Holdings		संस्थागत खाती Institutional Holdings		एकूण खाती All Holdings		District
		संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	2,733	4,020	57	100	6	56	2,796	4,176	Thane
4	रायगड	2,720	2,933	212	269	15	46	2,947	3,248	Raigad
5	रत्नाजिरी	3,066	5,898	289	620	6	26	3,361	6,544	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2,544	3,498	117	221	6	16	2,667	3,735	Sindhudurg
7	नाशिक	5,903	9,772	0	0	15	101	5,918	9,873	Nashik
8	धुळे	2,214	3,915	84	226	4	51	2,302	4,192	Dhule
9	नांदुरबार	1,341	2,627	52	138	4	18	1,397	2,783	Nandurbar
10	जळगाव	4,145	7,752	0	0	13	66	4,158	7,818	Jalgaon
11	अहमदनगर	9,117	13,081	23	73	27	219	9,167	13,373	Ahmednagar
12	पुणे	6,658	10,324	1	2	14	88	6,673	10,414	Pune
13	सातारा	7,744	7,565	29	29	22	153	7,795	7,747	Satara
14	सांगली	5,553	7,017	0	0	9	46	5,562	7,063	Sangli
15	सोलापूर	5,606	11,717	36	68	11	126	5,653	11,911	Solapur
16	कोल्हापूर	6,074	4,685	0	0	61	144	6,135	4,829	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4,344	7,248	0	0	5	44	4,349	7,292	Aurangabad
18	जालना	3,710	6,244	0	0	4	27	3,714	6,271	Jalna
19	परभणी	2,905	51,611	1	2	2	18	2,908	5,181	Parbhani
20	हिंगोली	1,977	3,621	30	54	3	20	2,010	3,695	Hingoli
21	बीड	5,490	8,615	0	0	8	78	5,498	8,693	Beed
22	नांदेड	4,993	7,758	4	7	5	32	5,002	7,797	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,855	6,341	54	117	7	57	2,916	6,515	Osmanabad
24	लातूर	3,004	6,140	51	115	3	16	3,058	6,271	Latur
25	बुलढाजा	3,655	7,020	17	51	11	52	3,683	7,123	Buldhana
26	अकोला	1,936	3,967	60	134	12	72	2,008	4,173	Akola
27	वाशिम	1,565	3,790	0	0	4	24	1,569	3,814	Washim
28	अमरावती	3,367	7,056	0	0	23	101	3,390	7,157	Amravati
29	यवतमाळ	3,095	8,297	62	192	7	46	3,164	8,535	Yavatmal
30	वर्धा	1,755	4,229	1	1	10	56	1,766	4,286	Wardha
31	नाजपूर	2,512	5,328	31	78	9	37	2,552	5,443	Nagpur
32	भंडारा	1,898	2,045	0	0	1	4	1,899	2,049	Bhandara
33	गोंदिया	1,828	1,982	43	45	1	3	1,872	2,030	Gondiya
34	चंद्रपूर	2,329	4,892	0	0	4	26	2,333	4,918	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,153	2,075	0	1	1	3	1,154	2,079	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,19,789	1,96,613	1,254	2,543	333	1,872	1,21,376	2,01,028	Maharashtra State

आधार : कृषि गणना, २०००-०१, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Agriculture Census, 2000-01, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१३. जलसिंचन

१३.१. विविध साधनांनुसार भिजलेले क्षेत्र, पीकवार सिंचनाखालील क्षेत्र व बागायती विहिरींची संख्या याबाबत माहिती या विभागात दिली आहे.

13. IRRIGATION

13.1. Data on irrigated area according to various sources, cropwise irrigated area and irrigation wells are presented in the tables in this section.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 13.1

सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र
Area irrigated by different sources of irrigation
(2000-01)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)

(Area in '100' Hectares)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	सिंचनाखालील निव्वळ क्षेत्र Net area Irrigated by				सिंचनाखालील एकूण स्थूल क्षेत्र Total gross area of Crops Irrigated (6)	District (2)
		भूपृष्ठीय सिंचन Surface irrigation (3)	विहिरीद्वारे सिंचन Well irrigation (4)	सिंचनाखालील एकूण निव्वळ क्षेत्र Total Net Irrigated Area (5)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)	
1	मुंबई	--	--	--	--	Mumbai	
2	मुंबईउप-ज्जर	--	--	--	---	Mumbai Suburban	
3	ठाजे	54	138	192	213	Thane	
4	रायजड	56	93	149	174	Raigad	
5	रत्नाजिरी	38	56	94	104	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ज	77	92	169	202	Sindhudurg	
7	नाशिक	513	1,554	2,067	2,472	Nashik	
8	धुळे	54	276	330	419	Dhule	
9	नांदुरबार	30	431	461	493	Nandurbar	
10	जळगाव	234	1,224	1,458	1,633	Jalgaon	
11	अहमदनगर	922	2,688	3,610	3,939	Ahmednagar	
12	पुणे	1,244	1,455	2,699	3,200	Pune	
13	सातारा	652	1,134	1,786	2,316	Satara	
14	सांगली	418	1,023	1,441	1,594	Sangli	
15	सोलापूर	658	1,921	2,579	2,962	Solapur	
16	कोल्हापूर	490	796	1,286	1,352	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	148	1,074	1,222	1,467	Aurangabad	
18	जालना	82	498	580	920	Jalna	
19	परभणी	138	293	431	645	Parbhani	
20	हिंगोली	189	334	523	734	Hingoli	
21	बीड	771	1,289	2,060	2,450	Beed	
22	नांदेड	153	479	632	862	Nanded	
23	उस्मानाबाद	188	888	1,076	1,333	Osmanabad	
24	लातूर	121	478	599	652	Latur	
25	बुलढाजा	44	351	395	466	Buldhana	
26	अकोला	38	150	188	262	Akola	
27	वाशिम	39	190	229	261	Washim	
28	अमरावती	63	717	780	940	Amravati	
29	यवतमाळ	73	445	518	598	Yavatmal	
30	वर्धा	35	281	316	418	Wardha	
31	नागपूर	487	603	1,090	1,340	Nagpur	
32	भंडारा	706	208	914	1,203	Bhandara	
33	गोंदिया	670	315	985	1,107	Gondiya	
34	चंद्रपूर	315	754	1,069	1,184	Chandrapur	
35	गडचिरोली	175	388	563	607	Gadchiroli	
	महाराष्ट्र राज्य	9,875	22,616	32,491	38,522	Maharashtra State	

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.2

जिल्हावार सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र
Gross area irrigated and gross cropped area
(2000-01)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)
(Area in '100' Hectares)

अनुक्रमांक	जिल्हे	एकूण पिकांखालील क्षेत्र	एकूण सिंचित क्षेत्र	राज्याच्या एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी	निव्वळ सिंचित क्षेत्र	पिकांखालील स्थूल क्षेत्राची टक्केवारी	सिंचन क्षमता Irrigation Intensity स्थूल सिंचित क्षेत्र X १०० Gross Irrigated area x 100	निव्वळ सिंचित क्षेत्र Net irrigated area	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	Mumbai	
2	मुंबईउप-जखर	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban	
3	ठाजे	4,006	213	0.55	192	5.32	110.94	Thane	
4	रायखड	2,333	174	0.45	149	7.46	116.78	Raigad	
5	रत्नाखिरी	3,095	104	0.27	94	3.36	110.64	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ख	1,484	202	0.52	169	13.61	119.53	Sindhudurg	
7	नाशिख	9,125	2,472	6.42	2067	27.09	119.59	Nashik	
8	धुळे	3,996	419	1.09	330	10.49	126.97	Dhule	
9	नंदुरबार	3,340	493	1.28	461	14.76	106.94	Nandurbar	
10	खळखार	9,738	1,633	4.24	1458	16.77	112.00	Jalgaon	
11	अहमद-खर	13,950	3,939	10.23	3610	28.24	109.11	Ahmednagar	
12	पुजे	11,730	3,200	8.31	2699	27.28	118.56	Pune	
13	सातारा	7,205	2,316	6.01	1786	32.14	129.68	Satara	
14	सांखली	8,029	1,594	4.14	1441	19.85	110.62	Sangli	
15	सोलापूर	11,742	2,962	7.69	2579	25.23	114.85	Solapur	
16	खोल्हापूर	5,680	1,352	3.51	1286	23.80	105.13	Kolhapur	
17	औरंखार	8,522	1,467	3.81	1222	17.21	120.05	Aurangabad	
18	खालना	7,332	920	2.39	580	12.55	158.62	Jalna	
19	परभखी	7,456	645	1.67	431	8.65	149.65	Parbhani	
20	हिंगोली	4,892	734	1.91	523	15.00	140.34	Hingoli	
21	बीड	9,983	2,450	6.36	2060	24.54	118.93	Beed	
22	नांदेड	8,366	862	2.24	632	10.30	136.39	Nanded	
23	उस्मानाखार	8,139	1,333	3.46	1076	16.38	123.88	Osmanabad	
24	लातूर	7,093	652	1.69	599	9.19	108.85	Latur	
25	बुलढाना	7,624	466	1.21	395	6.11	117.97	Buldhana	
26	अखोला	5,160	262	0.68	188	5.08	139.36	Akola	
27	वाशिख	4,790	261	0.68	229	5.45	113.97	Washim	
28	अमरावती	9,564	940	2.44	780	9.83	120.51	Amravati	
29	खवतमाळ	9,655	598	1.55	518	6.19	115.44	Yavatmal	
30	वर्धा	4,415	418	1.09	316	9.47	132.28	Wardha	
31	नाखपूर	6,152	1,340	3.48	1090	21.78	122.94	Nagpur	
32	भंडारा	2,270	1,203	3.12	914	53.00	131.62	Bhandara	
33	खोदिया	2,232	1,107	2.87	985	49.60	112.39	Gondiya	
34	चंद्रपूर	5,121	1,184	3.07	1069	23.12	110.76	Chandrapur	
35	खडखिरोली	1,966	607	1.58	563	30.87	107.82	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		2,16,185	38,522	100.00	32491	17.82	118.56	Maharashtra State	

आधार.— कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन /
तक्ता क्रमांक /
विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र/
(2000)

अनु.क्र.	जिल्हे	तांदुळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	बार्ली	मका	नाचणी	हरभरा
Sr. No.		Rice	Wheat	Jowar	Bajri	Barley	Maize	Ragi	Gram
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--
2	मुंबईउप-ाजर	--	--	--	--	--	--	--	--
3	ठाजे	24	1	0	0	0	0	0	22
4	रायजड	83	0	0	0	0	0	0	3
5	रत्नाजिरी	4	0	0	0	0	0	0	0
6	सिंधुदुर्ज	44	0	0	0	0	0	0	0
7	-ाशिज	34	394	79	141	0	39	0	219
8	धुळे	13	88	5	0	0	9	0	43
9	-ांदुरबार	5	61	24	0	0	1	0	38
10	जळजाव	5	226	175	0	0	2	0	181
11	अहमद-ाजर	8	795	789	271	0	83	0	188
12	पुजे	28	358	640	124	0	82	0	148
13	सातारा	144	285	579	211	0	34	0	47
14	सांजली	34	153	316	44	0	46	0	93
15	सोलापूर	15	365	792	72	0	96	0	101
16	जोल्हापूर	32	45	0	0	0	7	0	32
17	औरंजाबाद	6	203	496	2	0	56	0	157
18	जाल-ा	5	215	161	25	0	11	0	80
19	परभजी	22	160	21	0	0	6	0	66
20	हिंगोली	15	278	15	0	0	0	0	32
21	बीड	18	342	647	56	0	20	0	123
22	-ांदेड	55	194	42	0	0	1	0	104
23	उस्मा-ाबाद	68	151	437	0	0	2	0	129
24	लातूर	0	109	6	0	0	9	0	37
25	बुलढाजा	2	182	0	0	0	5	0	62
26	अजोला	0	75	0	10	0	0	0	49
27	वाशिम	0	106	0	0	0	0	0	21
28	अमरावती	0	114	0	0	0	1	0	52
29	यवतमाळ	1	153	0	0	0	0	0	73
30	वर्धा	0	145	0	0	0	1	0	52
31	-ाजपूर	188	305	0	0	0	0	0	105
32	भंडारा	959	81	0	0	0	0	0	13
33	जोर्दिया	988	35	0	0	0	0	0	17
34	चंद्रपूर	858	99	0	0	0	0	0	15
35	जडचिरोली	562	5	0	0	0	0	0	0
	महाराष्ट्र राज्य	4,220	5,723	5,224	956	0	511	0	2,302

आधार.- कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

IRRIGATION

TABLE No. 13.3

Irrigated area under different crops
-01)(शंभर हेक्टरात)
(in '100' Hectares)

तूर	मिरची	रूस	एकूण अन्न पिके	कापूस	भूईमूग	तंबाखू	सर्व अन्नोत्तर पिके	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र	District
Tur	Chillies	Sugarcane	All Food Crops	Cotton	Groundnut	Tobacco	All Non-Food Crops	Total irrigated area (gross)	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	4	0	181	0	2	0	32	213	Thane
3	3	0	141	0	2	0	33	174	Raigad
1	2	0	59	0	6	0	45	104	Ratnagiri
0	4	0	78	0	35	0	124	202	Sindhudurg
0	36	311	2,253	19	50	0	219	2,472	Nashik
0	29	62	319	88	9	0	100	419	Dhule
0	52	88	374	78	33	0	119	493	Nandurbar
0	44	158	1,350	169	49	0	283	1,633	Jalgaon
51	24	816	3,485	43	160	0	454	3,939	Ahmednagar
21	42	595	2,822	6	78	0	378	3,200	Pune
16	11	470	2,099	37	63	1	447	2,316	Satara
10	32	540	1,455	33	50	2	217	1,594	Sangli
0	33	744	2,515	48	170	0	149	2,962	Solapur
0	53	968	1,222	1	23	7	130	1,352	Kolhapur
0	38	205	1,335	45	12	0	132	1,467	Aurangabad
0	23	163	776	76	18	0	144	920	Jalna
0	15	131	578	33	44	0	127	645	Parbhani
0	8	159	604	41	43	0	130	734	Hingoli
72	51	365	1,915	195	57	0	535	2,450	Beed
0	83	171	753	0	69	0	109	862	Nanded
0	25	285	1,203	0	48	0	130	1,333	Osmanabad
0	26	312	591	2	21	1	61	652	Latur
0	45	12	414	12	23	0	52	466	Buldhana
0	12	8	228	5	14	0	34	262	Akola
0	6	33	246	6	5	0	15	261	Washim
0	45	44	906	14	2	0	34	940	Amravati
0	26	77	480	58	52	0	118	598	Yavatmal
3	12	46	404	4	5	0	14	418	Wardha
0	177	11	1,303	0	5	0	37	1,340	Nagpur
0	23	20	1,193	0	3	0	10	1,203	Bhandara
0	8	7	1,103	0	1	0	5	1,108	Gondiya
0	95	0	1,170	0	1	0	13	1,183	Chandrapur
0	22	0	603	0	3	0	4	607	Gadchiroli
180	1,109	6,801	34,088	1,013	1,156	11	4,434	38,522	Maharashtra State

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.4

बागायती विहिरींची एकूण संख्या
Total Number of Irrigation Wells
(2000-01)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	विहिरींची संख्या No. of wells			एकूण Total (5)	District (2)
		वापरात असलेल्या In use (3)	वापरात नसलेल्या Not in use (4)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	
1	मुंबई	--	--	--	Mumbai	
2	मुंबई उप-नगर	--	--	--	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	15,923	523	16,446	Thane	
4	रायगड	5,273	374	5,647	Raigad	
5	रत्नाजिरी	7,474	655	8,129	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	16,761	622	17,383	Sindhudurg	
7	नाशिक	1,25,163	3,990	129,153	Nashik	
8	धुळे	16,457	2,667	19,124	Dhule	
9	नांदुरबार	15,828	847	16,675	Nandurbar	
10	जळगाव	65,595	8532	74,127	Jalgaon	
11	अहमदनगर	1,53,754	14,995	1,68,749	Ahmednagar	
12	पुणे	91,508	2,645	94,153	Pune	
13	सातारा	46,390	4,164	50,554	Satara	
14	सांगली	53,944	4,629	58,573	Sangli	
15	सोलापूर	68,411	6,874	75,285	Solapur	
16	कोल्हापूर	28,693	1,117	29,810	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	69,076	1,801	70,877	Aurangabad	
18	जालना	33,329	1,574	34,903	Jalna	
19	परभणी	22,881	998	23,879	Parbhani	
20	हिंगोली	20,955	360	21,315	Hingoli	
21	बीड	48,221	4,203	52,424	Beed	
22	नांदेड	24,204	446	24,650	Nanded	
23	उस्मानाबाद	33,712	3,143	36,855	Osmanabad	
24	लातूर	30,885	4,127	35,012	Latur	
25	बुलढाजा	48,929	6,403	55,332	Buldhana	
26	अकोला	15,722	2,737	18,459	Akola	
27	वाशिम	14,098	2,696	16,794	Washim	
28	अमरावती	77,053	5,475	82,528	Amravati	
29	यवतमाळ	41,322	3,749	45,071	Yavatmal	
30	वर्धा	30,313	6,868	37,181	Wardha	
31	नागपूर	54,648	10,642	65,290	Nagpur	
32	भंडारा	14,391	2,501	16,892	Bhandara	
33	गोंदिया	6,843	930	7,773	Gondiya	
34	चंद्रपूर	12,891	2,508	15,399	Chandrapur	
35	गडचिरोली	7,335	1,076	8,411	Gadchiroli	
	महाराष्ट्र राज्य	13,17,982	1,14,871	14,32,853	Maharashtra State	

आधार :- कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.5

निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र
Irrigation potential created and actual Irrigated area
(2008 - 09)

(आकडे हजार हेक्टरात)

(Figure in thousand hectares)

अ-गु ङ	जिल्हे	जून, २००९ अखेर निर्मित सिंचन क्षमता Irrigation potential created at the end of June, 2009				प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र २००८-०९ Actual Irrigated Area 2008-09				सिंचित क्षेत्राची निर्मित सिंचनक्षमतेशी टक्केवारी Percentage of Irrigated to potential created area	District
		मोठे प्रजल्प	मध्यम प्रजल्प	लघु प्रजल्प व उपसा सिंचन	एज्ज	मोठे प्रजल्प	मध्यम प्रजल्प	लघु प्रजल्प व उपसा सिंचन	एज्ज		
(1)	(2)	Major Projects (3)	Medium Project (4)	Minor Project & Lift Irrigation (5)	Total (6)	Major Projects (7)	Medium Project (8)	Minor Project & lift Irrigation (9)	Total (10)	(11)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाजे	36.95	3.07	5.91	45.93	5.28	0.68	1.83	7.79	16.96	Thane
4	रायजड	9.07	5.2	6.55	20.82	3.30	2.06	1.65	7.01	33.67	Raigad
5	रत्नाजिरी	0.00	5.01	9.73	14.74	0.00	0.07	0.20	0.27	1.83	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5.07	1.90	10.32	17.29	0.06	0.05	0.67	0.78	4.51	Sindhudurg
7	नाशिक	119.74	38.93	45.14	203.81	118.53	30.22	21.27	170.02	83.42	Nashik
8	धुळे	0.00	57.36	42.79	100.15	0.00	43.36	16.66	60.02	59.93	Dhule
9	नांदुरबार	0.00	29.73	50.00	79.73	0.00	3.25	8.62	11.87	14.89	Nandurbar
10	जळगाव	125.07	54.92	32.22	212.21	68.81	38.86	18.44	126.11	59.43	Jalgaon
11	अहमदनगर	233.98	27.17	90.22	351.37	285.48	22.32	22.99	330.79	94.14	Ahmednagar
12	पुणे	236.99	29.25	120.27	386.51	217.54	6.53	140.02	364.09	94.20	Pune
13	सातारा	159.66	17.1	22.29	199.05	183.72	10.23	16.55	210.5	105.75	Satara
14	सांगली	195.63	19.63	41.53	256.79	104.42	7.52	9.22	121.16	47.18	Sangli
15	सोलापूर	271.76	32.74	65.25	369.75	301.17	21.5	19.53	342.20	92.55	Solapur
16	कोल्हापूर	190.29	86.18	25.61	302.08	146.2	66.12	13.60	225.92	74.79	Kolhapur
17	औरंगाबाद	47.20	40.23	40.99	128.42	40.08	19.94	14.96	74.98	58.39	Aurangabad
18	जालना	47.01	16.05	27.14	90.2	37.67	4.74	4.05	46.46	51.51	Jalna
19	परभणी	142.76	7.54	12.56	162.86	73.01	2.23	2.72	77.96	47.87	Parbhani
20	हिंगोली	38.75	0.00	12.82	51.57	24.13	0.00	2.04	26.17	50.75	Hingoli
21	बीड	74.14	29.64	64.55	168.33	46.37	8.28	8.16	62.81	37.31	Beed
22	नांदेड	126.5	13.26	49.32	189.08	47.95	3.85	5.99	57.79	30.56	Nanded
23	उस्मानाबाद	13.57	29.85	73.2	116.62	3.07	11.07	11.54	25.68	22.02	Osmanabad
24	लातूर	27.56	24.27	59.21	111.04	9.41	5.15	12.28	26.84	24.17	Latur
25	बुलढाजा	34.01	22.36	33.57	89.94	9.26	6.33	8.32	23.91	26.58	Buldhana
26	अकोला	22.80	21.58	12.45	56.83	6.5	2.26	1.38	10.14	17.84	Akola
27	वाशिम	0.94	6.63	36.84	44.41	0.00	0.75	4.42	5.17	11.64	Washim
28	अमरावती	55.23	29.34	23.05	107.62	12.61	6.98	4.21	23.8	22.11	Amravati
29	यवतमाळ	74.8	42.54	43.64	160.98	12.27	8.88	8.75	29.9	18.57	Yavatmal
30	वर्धा	62.28	25.93	11.37	99.58	3.16	7.74	1.23	12.13	12.18	Wardha
31	नागपूर	89.66	39.33	38.45	167.44	65.19	7.76	7.08	80.03	47.80	Nagpur
32	भंडारा	53.72	11.02	40.11	104.85	18.48	13.39	13.31	45.18	43.09	Bhandara
33	गोंदिया	53.36	29.24	28.84	111.44	23.50	21.53	14.75	59.78	53.64	Gondiya
34	चंद्रपूर	15.67	25.86	36.33	77.86	17.31	13.67	18.56	49.54	63.63	Chandrapur
35	गडचिरोली	30.44	0.00	10.55	40.99	10.91	0.00	4.43	15.34	37.42	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2594.61	822.86	1222.82	4640.29	1895.39	397.32	439.43	2732.14	58.88	Maharashtra State

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय

१४.१ या विभागातील तक्त्यामध्ये पशुधन गणना, पशुवैद्यकीय सुविधा व पशुवधगृहे यांच्याविषयी आकडेवारी दिली आहे.

१४.२. २००३ च्या पशुधन गणनेनुसार गणना केलेले विविध प्रकारचे पशु व कुक्कुट यांची संख्या देण्यात आली आहे. संपूर्ण देशात समान संकल्पना व गणना पध्दती वापरून अशा पंचवार्षिक गणना घेण्यात येतात. अशा गणनांत संपूर्ण पशुधनासंबंधी माहिती प्रत्येक घराघरातून गोळा करण्यात येते. पशुवधगृहातील पशूंची, मोकाट प्राण्यांची व स्थलांतराधीन प्राण्यांची गणना करताना विशेष काळजी घेण्यात येते.

14. ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

14.1. Data on Livestock Census, Veterinary facilities provided and slaughter houses are given in the tables in this section.

14.2. The data on number of livestock and poultry presented is as enumerated in the State at the time of 2003 Livestock Census. These are quinquennial census conducted throughout the country on the basis of uniform concepts and method of enumeration. At these censuses all the livestock is enumerated by house to house enquiry. Particular care is taken to enumerate livestock in the slaughter houses, stray animals and animals in transit.

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हावार पशुधनाची संख्या/

पशुधनगणना २००७/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	गाई/बैल /Cattle							
		तीन वर्षांवरील बैल/ Males over 3 years					तीन वर्षांवरील गाई Females over 3 years		
		केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेले Used for breeding only	पैदाशीसाठी व कामासाठी उपयोगात आणलेले Used for breeding and work both	केवळ कामाकरिता वापरलेले Used for work only	इतर Others	एकूण Total	दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या Dry and not calved even once	कामासाठी वापरातील Working
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	6	0	13	20	39	262	86	0
2	मुंबईउप-ाजर	44	9	17	17	87	561	199	0
3	राजे	8301	184656	23876	4492	221325	60556	57824	0
4	रायजड	5189	97671	17178	4567	124605	48121	30290	0
5	रत्नाजिरी	7042	180643	2942	3688	194315	57776	39262	0
6	सिंधुदुर्ग	2203	84130	2543	1993	90869	23911	14991	0
7	शाशिळ	14073	382669	22568	3518	422828	169215	133749	0
8	धुळे	3837	168322	10826	2705	185690	54809	39143	0
9	इंदुरबार	9952	185121	17517	3589	216179	51579	52328	0
10	जळजाव	13328	203809	39321	5049	261507	101259	59471	0
11	अहमद-ाजर	9104	227290	30958	4160	271512	418574	261604	0
12	पुजे	6551	170857	22975	3423	203806	240402	107226	0
13	सातारा	2599	88458	4606	1235	96898	104845	53522	0
14	सांजली	2513	62649	8970	1128	75260	77505	41820	0
15	सोलापूर	6543	129570	14327	1657	152097	196418	96881	0
16	जोल्हापूर	2730	77526	8019	947	89222	80225	21737	0
17	औरंगाबाद	7519	234299	12451	2152	256421	92436	53956	0
18	जाला-ा	4388	195683	8377	2613	211061	59327	36650	0
19	परभजी	3389	163822	11366	1450	180027	63321	41187	0
20	हिंगोली	2269	124023	4457	1196	131945	46647	29618	0
21	बीड	7498	234725	30164	3685	276072	124512	75995	0
22	गांदेड	7378	222482	10694	3637	244191	122233	84344	0
23	उस्मा-ाबाद	5821	122778	7820	2728	139147	82907	42313	0
24	लातूर	3926	151193	5616	2486	163221	60988	41445	0
25	बुलढाजा	9722	218628	23789	6357	258496	85302	62790	0
26	ओला	2125	103055	7384	2280	114844	46423	36049	0
27	वाशिम	3571	112023	9023	1409	126026	48036	36156	0
28	अमरावती	5417	174240	10427	2066	192150	85175	71161	0
29	यवतमाळ	4708	269664	7907	1979	284258	112244	107152	0
30	वर्धा	5843	112080	6483	1355	125761	56729	52840	0
31	गाजपूर	6348	180958	11457	1652	200415	88944	79558	0
32	भंडारा	2584	94704	8187	1986	107461	38138	34218	0
33	जोदिया	4531	163949	9660	2915	181055	48518	41963	0
34	चंद्रपूर	6173	243748	10191	4035	264147	67657	70504	0
35	जडचिरोली	8909	223180	23941	7717	263747	83031	80926	0
	महाराष्ट्र राज्य	196134	5588614	446050	95886	6326684	3098586	2088958	0

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 14.1

Live-Stock in each District

Livestock Census 2007(P)

गाई/बैल /Cattle		म्हशी-रेडे/Bufaloes							District
तीन वर्षावरील गाई		तीन वर्षावरील रे							
Females over 3 years		Males over 3 years							
इतर Others	एकूण Total	वासरे Young stock	एकूण गाई - बैल Total Cattle	पैदाशीसाठी व कामासाठी केवळ उपयोगात आणलेले पैदाशीसाठी ठेवलेले Used for breeding only	केवळ कामाकरिता वापरलेले Used for breeding and work both	केवळ कामाकरिता वापरलेले Used for work only	इतर Others	एकूण Total	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
21	369	242	650	0	0	0	0	0	Mumbai
192	952	572	1611	350	17	66	141	574	Mumbai Suburban
6588	124968	108079	454372	4113	14219	871	853	20056	Thane
4656	83067	89975	297647	1438	6471	629	521	9059	Raigad
5302	102340	104711	401366	837	6754	67	323	7981	Ratnagiri
1938	40840	44763	176472	1231	14991	228	429	16879	Sindhudurg
11240	314204	239668	976700	5020	28503	389	457	34369	Nashik
4413	98365	76806	360861	1248	1196	152	146	2742	Dhule
8004	111911	91876	419966	2173	384	185	252	2994	Nandurbar
3702	164432	128606	554545	10772	17024	3523	2622	33941	Jalgaon
18599	698777	412958	1383247	4590	3143	481	359	8573	Ahmednagar
7782	355410	223770	782986	3295	701	338	457	4791	Pune
4578	162945	99214	359057	1591	437	119	150	2297	Satara
3032	122357	83370	280987	2397	1880	452	325	5054	Sangli
8130	301429	231532	685058	4108	1762	473	301	6644	Solapur
2194	104156	59172	252550	2672	9150	528	289	12639	Kolhapur
4961	151353	122340	530114	1689	482	102	113	2386	Aurangabad
4052	100029	93730	404820	1153	201	57	185	1596	Jalna
4259	108767	100529	389323	1943	666	147	451	3207	Parbhani
2728	78993	69348	280286	935	168	53	262	1418	Hingoli
7032	207539	183787	667398	2479	649	369	621	4118	Beed
6468	213045	201353	658589	1676	221	94	368	2359	Nanded
3962	129182	107104	375433	1723	531	223	196	2673	Osmanabad
4985	107418	98076	368715	1189	517	263	435	2404	Latur
4908	153000	144523	556019	2040	594	253	254	3141	Buldhana
4904	87376	84082	286302	733	69	7	59	868	Akola
2852	87044	85546	298616	644	182	118	265	1209	Washim
3759	160095	149368	501613	2426	473	201	258	3358	Amravati
9122	228518	205210	717986	1926	262	152	192	2532	Yavatmal
7132	116701	107105	349567	1645	304	84	142	2175	Wardha
6630	175132	160375	535922	2528	242	104	189	3063	Nagpur
2658	75014	79120	261595	1170	1251	167	147	2735	Bhandara
3923	94404	109695	385154	2385	13601	893	471	17350	Gondiya
4730	142891	170517	577555	1496	673	300	212	2681	Chandrapur
16502	180459	206239	650445	2085	43397	7842	1437	54761	Gadchiroli
195938	5383482	4473361	16183527	77700	171115	19930	13882	282627	Maharashtra State

म्हशी-रेडे / Buffaloes								
तीन वर्षावरील म्हशी Females over 3 years								
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या Dry and not calved even once	कामाच्या Working	इतर Others	एकूण Total	रेडके Young Stock	एकूण म्हशी-रेडे Total buffaloes
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउप-ाजर	10491	2929	0	6271	19691	2691	22956
3	ठाजे	93462	29241	0	2261	124964	47680	192700
4	रायजड	26278	11746	0	1722	39746	26601	75406
5	रत्नाजिरी	16793	7024	0	629	24446	17324	49751
6	सिंधुदुर्ग	21206	12202	0	1355	34763	28319	79961
7	नाशिक	81306	47736	0	4222	133264	74324	241957
8	धुळे	38627	20998	0	2005	61630	39203	103575
9	नांदुरबार	29171	23513	0	2690	55374	36671	95039
10	जळजाव	103134	55548	0	2719	161401	105708	301050
11	अहमद-ाजर	87898	66854	0	3800	158552	74074	241199
12	पुजे	138981	59077	0	3291	201349	93514	299654
13	सातारा	138899	77545	0	4807	221251	123607	347155
14	सांजली	202535	103213	0	6960	312708	201073	518835
15	सोलापूर	150398	79496	0	5689	235583	165539	407766
16	कोल्हापूर	333986	96166	0	6611	436763	193012	642414
17	औरंगाबाद	39992	20555	0	2881	63428	32718	98532
18	जालना	32489	17656	0	1886	52031	32232	85859
19	परभजी	49642	28290	0	2419	80351	55695	139253
20	हिंगोली	30261	16037	0	1405	47703	33083	82204
21	बीड	88629	53544	0	4793	146966	107004	258088
22	नांदेड	90175	45185	0	3147	138507	108178	249044
23	उस्मानाबाद	64002	31750	0	2877	98629	68435	169737
24	लातूर	90400	48313	0	4242	142955	111706	257065
25	बुलढाजा	59531	33294	0	2064	94889	55365	153395
26	अकोला	26727	14263	0	1813	42803	19439	63110
27	वाशिम	29914	15140	0	1075	46129	29874	77212
28	अमरावती	45204	28049	0	2134	75387	45330	124075
29	यवतमाळ	42247	28712	0	2918	73877	54641	131050
30	वर्धा	18179	14587	0	2989	35755	25484	63414
31	नाजपूर	33697	21149	0	1469	56315	40577	99955
32	भंडारा	27999	22264	0	1302	51565	41514	95814
33	जोदिया	25349	15605	0	1084	42038	40060	99448
34	चंद्रपूर	24154	18465	0	1171	43790	40594	87065
35	जडचिरोली	15620	12335	0	1934	29889	34229	118879
महाराष्ट्र राज्य		2307376	1178481	0	98635	3584492	2205498	6072617

TABLE No. 14.1- Contd.

मेंढरे Sheep	शेळ्या Goats	घोडे-शिंंगरे Horse and ponies	इतर जनावरे Other live-stock	एकूण पशुधन Total live-stock	कोंबड्या, बदके वगैरे Total poultry	कुत्रे Dogs	कुत्र्यांचा समावेश करून एकूण पशुधन Total live- stock including dogs (34)	District
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
20,830	37,232	869	6,022	1,49,935	62,850	22,547	1,72,482	Mumbai Mumbai Suburban
985	2,31,233	1,440	9,057	9,59,969	20,35,252	1,77,898	11,37,867	Thane
1,166	1,23,923	643	4,353	6,62,611	19,30,536	54,797	7,17,408	Raigad
13	37,562	139	512	5,75,867	10,53,712	42,117	6,17,984	Ratnagiri
61	31,243	446	1,709	3,27,311	8,00,356	34,835	3,62,146	Sindhudurg
3,24,934	6,99,975	7,011	32,201	22,93,893	32,17,551	1,43,007	24,36,900	Nashik
2,41,482	3,20,706	10,831	29,819	10,37,334	5,23,270	24,608	10,61,942	Dhule
31,180	3,18,701	8,405	20,865	9,27,407	9,55,259	30,749	9,58,156	Nandubar
27,796	4,85,409	7,029	24,953	15,19,400	9,07,680	69,155	15,88,555	Jalgaon
3,94,994	10,55,767	5,253	31,525	30,01,465	21,39,029	2,47,925	32,49,390	Ahmednagar
4,11,109	5,34,056	4,643	32,684	20,23,857	54,78,222	1,57,748	21,81,605	Pune
4,37,302	4,01,750	2,165	9,172	15,79,960	22,26,832	1,18,330	16,98,290	Satara
2,07,569	3,69,967	9,170	11,923	14,09,805	21,27,346	98,325	15,08,130	Sangli
2,52,621	8,46,154	6,092	21,544	21,83,428	16,72,139	1,62,198	23,45,626	Solapur
1,67,870	1,73,268	2,402	5,194	12,77,551	12,58,815	77,543	13,55,094	Kolhapur
83,530	3,75,501	2,517	25,298	10,82,155	4,85,115	72,171	11,54,326	Aurangabad
46,925	2,50,395	1,025	21,191	8,68,078	4,01,057	43,915	9,11,993	Jalna
22,964	1,92,744	725	12,621	7,32,304	2,08,797	34,948	7,67,252	Parbhani
5,576	1,54,278	193	8,831	5,46,272	1,95,716	30,208	5,76,480	Hingoli
1,21,925	4,57,080	730	11,186	14,14,929	7,94,338	93,619	15,08,548	Beed
48,308	3,50,037	541	29,983	13,73,494	5,54,294	62,441	14,35,935	Nanded
38,790	2,50,476	165	6,406	9,18,500	4,53,481	54,632	9,73,132	Osmanabad
44,668	1,90,728	567	11,274	8,54,087	4,26,689	52,141	9,06,228	Latur
93,716	3,25,619	2,019	21,094	11,08,682	3,83,934	51,137	11,59,819	Buldhana
3,931	1,82,090	712	7,454	5,55,925	2,85,351	34,701	5,90,626	Akola
2,584	1,83,367	31,787	19,126	6,93,498	1,93,426	31,797	7,25,295	Wahim
22,180	2,91,552	3,814	12,692	9,98,307	4,32,037	58,884	10,57,191	Amravati
7,569	3,69,832	889	11,155	12,63,710	5,54,111	59,100	13,22,810	Yavatmal
3,370	1,58,812	138	2,631	5,70,073	2,70,253	42,700	6,12,773	Wardha
10,111	2,71,767	1,975	9,532	9,25,963	7,07,807	57,977	9,83,940	Nagpur
2,013	1,57,263	106	1,479	5,30,675	2,59,726	20,596	5,51,271	Bhandara
26	1,57,337	4,233	3,427	6,47,977	3,05,646	21,139	6,69,116	Gondiya
34,780	2,54,434	3,331	5,949	9,97,906	6,29,463	30,581	10,28,487	Chandrapur
62,263	2,08,869	1,308	52,450	10,72,517	6,65,989	45,687	11,18,204	Gadchiroli
31,75,141	1,04,49,127	1,23,313	5,15,312	3,70,84,645	3,45,96,079	23,60,156	3,94,45,001	Maharashtra State

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 14.2

पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा

Infrastructure facilities in Animal Husbandry

(2008-09)

अ.क्र	जिल्हा	पशुवैद्यकीय रुग्णालये	पशुवैद्यकीय दवाखाने	कृत्रिम रेतन केंद्रे	पशुवधगृहे	मेंढ्या व लोकर विस्तारित केंद्रे	गार्ड-बैल पैदास केंद्रे	कुक्कुट पालन केंद्रे	सुकरे पैदास केंद्र	District
Serial No.		Veterinary Hospitals	Veterinary Dispen- saries	Artificial Insemination Centres	Slaughter Houses	Sheeps and Wool Extension Centres	Cattle Breeding farms	Poultry Breeding farms	Pig Breeding farms	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
	1950-51	254 ***	-	-	210	-	4	-	-	
	1960-61	454 ***	-	36	298	12	15	-	-	
	1970-71	26	263	870	N.A.	12	15	-	-	
	1980-81	56	507	2,417	197	...	12	-	-	
	1990-91	31	815	3,602	387	2	12	20	-	
	1999-00	31	1,209	4,453	421	1	12	20	-	
	2000-01	31	1,353	4,524	338	1	12	20	-	
	2001-02	31	1,394	4,566	338	1	12	20	-	
	2001-02	28	1,517	--	338	0	10	20	-	
1	मुंबई	0	0	0	1	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai.Suburban
3	ठाजे	1	67	157	3	0	0	0	0	Thane
4	रायजड	1	37	112	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नाजिरी	1	25	154	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	24	102	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	1	98	249	6	0	0	0	0	Nashik
8	धुळे	1	42	113	6	0	0	0	0	Dhule
9	नांदुरबार	0	50	103	4	0	0	0	0	Nandurbar
10	जळगाव	1	84	183	13	1	0	0	0	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	80	231	7	0	1	0	0	Ahmednagar
12	पुणे	1	74	285	11	1	1	1	0	Pune
13	सातारा	1	64	193	8	1	0	0	0	Satara
14	सांगली	1	87	153	1	1	1	0	0	Sangli
15	सोलापूर	1	61	178	4	1	1	0	0	Solapur
16	कोल्हापूर	1	96	178	14	0	0	1	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	38	120	14	1	0	1	0	Aurangabad
18	जालना	1	36	99	8	0	0	0	0	Jalna
19	परभजी	0	33	84	17	0	0	0	0	Parbhani
20	हिंगोली	0	27	68	11	0	1	0	0	Hingoli
21	बीड	1	57	161	13	1	0	0	0	Beed
22	नांदेड	1	78	183	17	1	0	0	0	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	42	99	11	1	0	0	0	Osmanabad
24	लातूर	1	36	129	0	0	0	0	0	Latur
25	बुलढाजा	1	39	119	51	0	0	0	0	Buldhana
26	अकोला	1	32	74	17	0	0	0	0	Akola

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
27	वाशिम	0	21	57	14	0	0	0	0	Washim
28	अमरावती	1	74	168	26	1	1	0	0	Amravati
29	यवतमाळ	1	54	202	25	0	0	0	0	Yavatmal
30	वर्धा	1	31	110	6	0	1	0	0	Wardha
31	नागपूर	1	48	181	4	0	0	1	0	Nagpur
32	भंडारा	1	35	86	4	0	0	0	0	Bhandara
33	जोर्दिया	1	39	96	3	0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	34	159	10	0	0	0	0	Chandrapur
35	जडचिरोली	1	100	147	7	0	1	0	0	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		29	1743	4733	336	10	8	4	0	Maharashtra State

- टिप.- *1) यामध्ये शेतकी विद्यापीठा अंतर्गत असणा-या परळ, परभणी व नागपूर येथील पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालयांचा समावेश आहे
**2) लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा
***3) पशुवैद्यकीय दवाखाना व पशुवैद्यकीय रुग्णालयाचा यात समावेश आहे

- Note.- * 1) Includes all Veterinary Hospitals are under Paral, Parbhani & Nagpur and are under agricultural University
**2) Wool Analysis Laboratory
***3) Includes both Hospitals and Dispensaries

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.- Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/
तक्ता क्रमांक/
पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम/
(2008-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उपचार केलेली जनावरे Cases Treated	खच्ची केलेली जनावरे Castrations performed	लस टोचणी केलेली जनावरे / Vaccinations performed				
				घटसर्प Haemorrhagic septicemia	फ-या Black Quarter	Anthrax	लाळया खुरकत Foot and mouth	कोंबड्याची देवी Fowl Pox
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउप-गजर							
3	ठाजे	200379	15873	153092	90593	0	595094	24098
4	रायजड	154342	12662	62057	54173	0	371797	14918
5	रत्नाजिरी	174406	8838	67588	30542	0	326480	200
6	सिंधुदुर्ग	155723	7309	33902	26044	0	195884	19780
7	नाशिज	565299	49028	249814	221912	576	560970	45657
8	धुळे	247290	20959	90433	73118	0	365562	24733
9	नांदुरबार	294932	20149	70239	69320	0	416476	17161
10	जळजाव	526485	44878	296415	104121	0	547936	4907
11	अहमद-गजर	813455	57777	239263	284428	0	1095826	19995
12	पुजे	731605	27081	294085	110657	8000	805506	4884
13	सातारा	425315	11756	144100	44395	2336	588216	10343
14	सांजली	399852	17314	221514	41132	0	567218	22844
15	सोलापूर	812550	32752	194808	31139	0	460477	4005
16	जोल्हापूर	680493	16060	194575	68823	0	545607	12915
17	औरंगाबाद	355709	29651	60304	102474	0	453923	11334
18	जालगा	161673	17370	90961	113751	0	399714	400
19	परभजी	180417	15571	65804	82293	0	259819	12948
20	हिंजोली	110057	11699	70821	44995	0	220627	8991
21	बीड	340543	32967	123390	176629	0	459162	25710
22	नांदेड	324952	32367	168004	240076	0	631752	3316
23	उस्मानाबाद	302743	18987	103633	101435	430	446301	200
24	लातूर	339637	25911	210227	178487	385	352033	0
25	बुलढाजा	328119	24920	63069	100855	0	421543	0
26	अोला	208268	11053	57716	32537	0	194413	0
27	वाशिम	126890	9130	56258	29025	0	147170	0
28	अमरावती	449458	29193	101118	102150	0	413912	3800
29	यवतमाळ	519241	47812	138059	152308	0	489040	1715
30	वर्धा	184458	13819	90060	71138	0	302172	9134
31	नाजपूर	365144	30231	128413	107535	0	463086	12445
32	भंडारा	144690	10567	105254	71212	0	228684	9792
33	जोदिया	109001	18169	82904	54865	0	379558	6552
34	चंद्रपूर	406407	30681	103884	70182	2000	422351	5420
35	जडचिरोली	279870	32505	239612	167416	10000	704964	22235
महाराष्ट्र राज्य		11419403	785039	4371376	3249760	23727	14833273	360432

आधार :- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 14.3

Work Done By Veterinary Institutions

09)

लस टोचणी केलेली जनावरे / Vaccinations performed					कृत्रिम रेतन केलेली जनावरे Animals covered by artificial insemina- tions		नैसर्गिक रेतन केलेली जनावरे Animals covered by Nature services		District
शेळ्या, मेंढ्यांची देवी Sheep and Goat, Pox	रानीखेत (मानमोडी) Ranikhet Disease	इन्टरोटोक्सामिया Enteratexaemia	इतर Other	एकूण Total	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
0	342898	34015	30089	1345551	7560	7375	N.A.	N.A.	Thane
0	351069	22223	93586	1031165	7622	6635	N.A.	N.A.	Raigad
0	540064	9205	119426	1122100	9374	3770	N.A.	N.A.	Ratnagiri
0	338920	2042	73594	721380	6802	4893	N.A.	N.A.	Sindhudurg
5079	461103	118707	339116	2113594	60695	9847	N.A.	N.A.	Nashik
0	207970	62101	196339	1129903	13078	3875	N.A.	N.A.	Dhule
0	342830	24982	184775	1188526	6857	4333	N.A.	N.A.	Nandurbar
0	155188	37884	298235	1445260	26061	13826	N.A.	N.A.	Jalgaon
1400	284747	105780	236244	2369116	160785	13883	N.A.	N.A.	Ahmednagar
531	219055	192623	398619	2285778	132897	25501	N.A.	N.A.	Pune
0	298540	139456	182100	1449117	99813	63867	N.A.	N.A.	Satara
0	501641	151650	270000	1836525	77003	104891	N.A.	N.A.	Sangli
0	121719	146006	137292	1114392	99950	29529	N.A.	N.A.	Solapur
0	276356	80107	233981	1582806	41981	97034	N.A.	N.A.	Kolhapur
0	56577	28132	266663	1110797	54130	7694	N.A.	N.A.	Aurangabad
0	93417	15093	220759	934584	17543	6017	N.A.	N.A.	Jalna
2000	7380	28270	74981	557765	13946	7637	N.A.	N.A.	Parbhani
0	45432	9003	64470	464390	6746	4068	N.A.	N.A.	Hingoli
0	88056	11450	71032	987799	49306	12605	N.A.	N.A.	Beed
0	134569	26305	160824	1389259	21724	13664	N.A.	N.A.	Nanded
0	195983	28917	100785	993193	41026	15344	N.A.	N.A.	Osmanabad
0	12871	13833	51233	820329	43487	30296	N.A.	N.A.	Latur
0	400	27334	104834	718045	24292	15676	N.A.	N.A.	Buldhana
0	43216	15125	89966	436949	20862	14941	N.A.	N.A.	Akola
0	0	9316	18252	260026	6957	6645	N.A.	N.A.	Washim
0	76133	36671	225602	983999	32143	11006	N.A.	N.A.	Amravati
0	44908	58158	85843	979252	21630	13164	N.A.	N.A.	Yavatmal
0	45263	12791	152898	685770	22920	2658	N.A.	N.A.	Wardha
0	115712	23214	387540	1358888	34898	3807	N.A.	N.A.	Nagpur
0	55810	20342	210233	705207	21585	2698	N.A.	N.A.	Bhandara
0	31676	11461	58816	627119	9790	2891	N.A.	N.A.	Gondiya
0	56512	16319	140179	822750	11322	6400	N.A.	N.A.	Chandrapur
0	139854	49876	740698	2081952	6775	3266	N.A.	N.A.	Gadchiroli
9010	5685869	1568391	6019004	37653286	1211560	569736	N.A.	N.A.	Maharashtra State

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 14.4

दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्रांची संख्या आणि त्यांची क्षमता

Number of Milk Plants and Milk Chilling Centres and their Capacity

अनु क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सरासरी प्रतिदिन दूध संकलन (लाख लिटरमध्ये) Average Collection of milk (in lakhs Ltrs)	दूध प्रक्रिया संयंत्रे /Milk Plants		दूध शीतकरण केंद्र /Chilling Centre	
			संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakhs Ltrs)	संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakhs Ltrs)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	1984-85	17.42	25	28.25	83	8.58
2	1990-91	23.78	33	42.40	82	8.16
3	1995-96	31.49	31	32.10	77	7.19
4	1996-97	33.89	31	32.10	77	7.19
5	1997-98	35.56	32	32.30	80	7.64
6	1998-99	36.02	32	32.30	69	6.57
7	1999-00	37.38	57	63.60	105	17.37
8	2000-01	38.50	57	63.60	105	17.37
9	2001-02	43.71	77	49.35	118	21.39
10	2002-03	42.49	78	51.25	121	22.36
11	2003-04	37.84	79	51.28	119	22.21
12	2004-05	38.10	80	51.30	119	22.21
13	2005-06	40.09	84	52.98	121	22.51
14	2006-07	39.69	85	53.08	121	22.51
15	2007-08	38.61	88	53.53	121	22.94
16	2008-09	39.17	72	76.62	125	22.96

आधार - दुग्ध विकास आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, वरळी, मुंबई

Source - Commissioner of Dairy Development, Government of Maharashtra, Warli, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.5

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

उपचार केलेल्या आणि खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या/

(2008-

मुख्यालयाच्या ठिकाणी उपचार केलेल्या पशूंची संख्या
No. of cases treated at the headquarter

अनु.क्र. Sr. No.	जिल्हा	अंतरुग्ण In-patients						बाह्यरुग्ण Out-patients					
		अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबडया Poultry	इतर others	एकूण Total	अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबडया Poultry	इतर others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई												
2	मुंबईउप-गजर												
3	ठाजे												
4	रायजड												
5	रत्नाजिरी												
6	सिधुदुर्ज												
7	-गशिज												
8	धुळे												
9	-दुरबार												
10	जळजाव												
11	अहमद-गजर												
12	पुजे												
13	सातारा												
14	सांजली												
15	सोलापूर												
16	जोल्हापूर												
17	औरंगाबाद												
18	जालगा												
19	परभजी												
20	हिंजोली												
21	बीड												
22	-गदेड												
23	उस्मा-गबाद												
24	लातूर												
25	बुलढाजा												
26	अोला												
27	वाशिम												
28	अमरावती												
29	यवतमाळ												
30	वर्धा												
31	-गजपूर												
32	भंडारा												
33	जोदिया												
34	चंद्रपूर												
35	जडचिरोली												
	महाराष्ट्र राज्य												

N.A.

ANIMAL HUBANDRY AND DAIRYING

TABLE No.14.5

Animal Treated and Castrated

09)

फिरतीवर उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of cases treated on tour						एकूण औषधोपचार केलेल्या परंतु संस्थाकडे न आणलेल्या पशूंची संख्या Total No. of Cases supplied with Medicines but not brought to the institutions					मुख्यालयाच्या ठिकाणी खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed at the headquarter				District
अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबडया Poultry	इतर Others	एकूण Total		अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	इतर Others	एकूण Total					
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)		(2)			
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Mumbai Suburban			
114	80931	--	--	26034	107079	N.A.	0	5343	994	6337		Thane			
354	61837	--	--	12763	74954	N.A.	0	4795	29	4824		Raigad			
25	68798	--	--	13250	82073	N.A.	0	3215	191	3406		Ratnagiri			
0	64368	12980	--	12980	90328	N.A.	0	2489	26	2515		Sindhudurg			
50	125059	--	--	100171	225280	N.A.	2	28981	826	29809		Nashik			
0	58160	--	--	57422	115582	N.A.	0	10955	3826	14781		Dhule			
2	79768	--	--	124477	204247	N.A.	0	9867	948	10815		Nandurbar			
8	170887	--	--	143785	314680	N.A.	2	27234	902	28138		Jalgaon			
39	255647	--	--	45534	301220	N.A.	1	36652	2377	39030		Ahmednagar			
49	248877	--	--	65697	314623	N.A.	0	17067	2552	19619		Pune			
239	63097	--	--	57424	120760	N.A.	0	6309	1828	8137		Satara			
58	29768	--	--	13071	42897	N.A.	0	8325	7735	16060		Sangli			
3	101829	--	--	102450	204282	N.A.	2	19179	3069	22250		Solapur			
15	104233	--	--	204533	308781	N.A.	1	9751	4324	14076		Kolhapur			
4	43876	--	--	54110	97990	N.A.	0	21362	60	21422		Aurangabad			
1	14206	--	--	7355	21562	N.A.	0	15042	0	15042		Jalna			
15	19545	--	--	2848	22408	N.A.	0	12642	30	12672		Parbhani			
4	42076	--	--	5163	47243	N.A.	0	9600	5	9605		Hingoli			
3	55472	--	--	5311	60786	N.A.	0	27365	265	27630		Beed			
3	71847	--	--	15895	87745	N.A.	0	28623	466	29089		Nanded			
256	23541	--	--	7053	30850	N.A.	0	14219	151	14370		Osmanabad			
0	9362	--	--	627	9989	N.A.	0	21626	2	21628		Latur			
6	50002	--	--	8560	58568	N.A.	0	18579	114	18693		Buldhana			
153	40507	--	--	7153	47813	N.A.	0	7103	339	7442		Akola			
0	24982	--	--	11649	36631	N.A.	0	3688	2	3690		Washim			
25	124088	--	--	24384	148497	N.A.	0	15855	314	16169		Amravati			
0	134317	--	--	31640	165957	N.A.	0	29298	232	29530		Yavatmal			
1	41517	--	--	7565	49083	N.A.	0	6969	230	7199		Wardha			
1	107960	--	--	25469	133430	N.A.	0	9868	3137	13005		Nagpur			
0	28798	--	--	8644	37442	N.A.	0	5197	1513	6710		Bhandara			
0	25496	--	--	7411	32907	N.A.	0	10566	666	11232		Gondiya			
0	131477	--	--	66467	197944	N.A.	0	16200	268	16468		Chandrapur			
1	79750	--	--	28524	108275	N.A.	0	10160	5472	15632		Gadchiroli			
1429	2582078	12980	--	1305419	3901906	N.A.	8	474124	42893	517025		Maharashtra State			

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	फिरतीवर खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed on tour				खालील वळूंच्या रेतनापासून कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals inseminated by semen of following bulls				
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	विदेशी वळू Exotic bull	संकरित वळू Cross-breed bull	देशी वळू Indigencious bull	रेडा Male Buffaloes	एकूण Total
(1)	(2)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)
1	मुंबई	}	--	--	--	--	--	--	--	--
2	मुंबईउप-ाजर		--	--	--	--	--	--	--	--
3	ठाजे	4	8440	1092	9536	4928	2422	210	7375	14935
4	रायजड	0	7814	24	7838	5131	2479	12	6635	14257
5	रत्नाजिरी	0	5088	344	5432	4889	4485	0	3770	13144
6	सिंधुदुर्ज	0	4744	50	4794	4225	2577	0	4893	11695
7	-ाशिज	0	18848	371	19219	24175	34716	1804	9847	70542
8	धुळे	0	5228	950	6178	4472	8606	0	3875	16953
9	-ांदुरबार	0	8949	385	9334	3911	2946	0	4333	11190
10	जळजाव	0	16659	81	16740	9712	16349	0	13826	39887
11	अहमद-ाजर	2	17708	1037	18747	36208	123897	680	13883	174668
12	पुजे	0	5912	1550	7462	8395	120341	4161	25501	158398
13	सातारा	0	2457	1162	3619	10511	74155	15147	63867	163680
14	सांजली	0	503	751	1254	1081	61467	14455	104891	181894
15	सोलापूर	0	9588	914	10502	14513	64135	21302	29529	129479
16	जोल्हापूर	0	1214	770	1984	670	36358	4953	97034	139015
17	औरंगाबाद	0	8024	205	8229	13838	40292	0	7694	61824
18	जाल-ा	0	2301	27	2328	9039	8504	0	6017	23560
19	परभजी	0	2899	0	2899	2446	2585	8915	7637	21583
20	हिंगोली	0	2094	0	2094	4079	1859	808	4068	10814
21	बीड	0	5244	93	5337	8446	39933	927	12605	61911
22	-ांदेड	0	3278	0	3278	3763	4366	13595	13664	35388
23	उस्मा-ाबाद	0	4440	177	4617	6251	29782	4993	15344	56370
24	लातूर	0	4283	0	4283	3417	14372	25698	30296	73783
25	बुलढाजा	0	6223	4	6227	12306	11986	0	15676	39968
26	अोला	0	3608	3	3611	12891	7971	0	14941	35803
27	वाशिम	0	5440	0	5440	4180	2777	0	6645	13602
28	अमरावती	0	12927	97	13024	17446	14222	475	11006	43149
29	यवतमाळ	0	18195	87	18282	13227	7449	954	13164	34794
30	वर्धा	0	6555	65	6620	8913	12793	1214	2658	25578
31	-ाजपूर	0	14647	2579	17226	14931	19942	25	3807	38705
32	भंडारा	0	3470	387	3857	5524	16051	10	2698	24283
33	जोदिया	0	6443	494	6937	5256	4480	54	2891	12681
34	चंद्रपूर	0	14053	160	14213	6039	5283	0	6400	17722
35	जडचिरोली	0	12698	4175	16873	4999	1776	0	3266	10041
महाराष्ट्र राज्य		0	249974	18034	268014	289812	801356	120392	569736	1781296

TABLE No. 14.5.-contd.

कृत्रिम रेतनाद्वारे जन्माला आलेली वासरे Calves born by artificial insemination				केलेली एकूण लस टोचणी Total vaccinations carried out	District
संकरित Crossbreed	देशी Indigeneous	रेडकू Buffaloes bulls	एकूण Total	(39)	(2)
(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
--	--	--	--	--	Mumbai Mumbai Suburban
2314	6	2637	4957	1345551	Thane
2161	9	2823	4993	1031165	Raigad
3438	0	1578	5016	1122100	Ratnagiri
2595	0	1821	4416	721380	Sindhudurg
16637	539	2312	19488	2113594	Nashik
3547	0	1243	4790	1129903	Dhule
1922	0	1094	3016	1188526	Nandurbar
8655	0	4135	12790	1445260	Jalgaon
52218	131	3714	56063	2369116	Ahmednagar
46707	806	7857	55370	2285778	Pune
31570	5413	22178	59161	1449117	Satara
19809	4702	33886	58397	1836525	Sangli
27656	6853	9723	44232	1114392	Solapur
19920	1057	33044	54021	1582806	Kolhapur
19444	0	2426	21870	1110797	Aurangabad
5155	0	1863	7018	934584	Jalna
1649	2573	2371	6593	557765	Parbhani
1569	313	1648	3530	464390	Hingoli
15102	248	3483	18833	987799	Beed
2755	4088	4570	11413	1389259	Nanded
10301	1372	3509	15182	993193	Osmanabad
4734	6424	7063	18221	820329	Latur
8110	165	5072	13347	718045	Buldhana
4149	0	3136	7285	436949	Akola
1627	0	1826	3453	260026	Washim
7622	0	3005	10627	983999	Amravati
5133	258	4016	9407	979252	Yavatmal
6134	7	773	6914	685770	Wardha
11912	306	1437	13655	1358888	Nagpur
6524	0	847	7371	705207	Bhandara
2796	0	1123	3919	627119	Gondiya
3610	0	2206	5816	822750	Chandrapur
1479	0	1065	2544	2081952	Gadchiroli
358954	35270	179484	573708	37653286	Maharashtra State

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.6

पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या
Number of Veterinary Institutions
(2008-09)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	पशुवैद्यकीय चिकित्सालये Veterinary Polyclinics	पशुवैद्यकीय रुग्णालये Veterinary Hospitals	पशुवैद्यकीय दवाखाने Veterinary Dispensaries	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने Mobile veterinary clinic	पशुवैद्यकीय सहायक केंद्रे Veterinary Aid Centre	जिल्हा Districts	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	राज्य State	स्थानिक Local	(8)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	Mumbai	
2	मुंबई उप-प्रांश	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	1	0	67	0	2	Thane	
4	रायगड	1	0	37	0	1	Raigad	
5	रत्नाजिरी	1	0	25	0	2	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	1	0	24	0	7	Sindhudurg	
7	नाशिक	1	0	98	0	2	Nashik	
8	धुळे	1	0	42	0	1	Dhule	
9	नांदुरबार	0	0	50	0	1	Nandurbar	
10	जळगाव	1	0	84	0	1	Jalgaon	
11	अहमदनगर	1	0	80	0	1	Ahmednagar	
12	पुणे	1	0	74	0	2	Pune	
13	सातारा	1	0	64	0	2	Satara	
14	सांगली	1	0	87	0	1	Sangli	
15	सोलापूर	1	0	61	0	0	Solapur	
16	कोल्हापूर	1	0	96	0	2	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	1	0	38	0	0	Aurangabad	
18	जालना	1	0	36	0	1	Jalna	
19	परभणी	0	0	33	0	0	Parbhani	
20	हिंगोली	0	0	27	0	0	Hingoli	
21	बीड	1	0	57	0	1	Beed	
22	नांदेड	1	0	78	0	1	Nanded	
23	उस्मानाबाद	1	0	42	0	1	Osmanabad	
24	लातूर	1	0	36	0	1	Latur	
25	बुलढाजा	1	0	39	0	2	Buldhana	
26	अकोला	1	0	32	0	1	Akola	
27	वाशिम	0	0	21	0	0	Washim	
28	अमरावती	1	0	74	0	2	Amravati	
29	यवतमाळ	1	0	54	0	12	Yavatmal	
30	वर्धा	1	0	31	0	1	Wardha	
31	नागपूर	1	0	48	0	2	Nagpur	
32	भंडारा	1	0	35	0	1	Bhandara	
33	गोंदिया	1	0	39	0	1	Gondiya	
34	चंद्रपूर	1	0	34	0	6	Chandrapur	
35	गडचिरोली	1	0	100	0	7	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		29	0	1743	0	65	2896	Maharashtra State

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.7

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती

Miscellaneous Statistics Relating to Animal Husbandry
(2008-09)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	संख्या/Number (3)	Item (2)
I. पशुवैद्यकीय संस्था -		Veterinary Institutions-	
1	पशुवैद्यकीय सर्व चिजित्तालये	29	Veterinary Polyclinics
2	पशुवैद्यकीय रुग्णालये	0	Veterinary Hospitals
3	पशुवैद्यकीय दवाजाणे	1743	Veterinary Dispensaries
4	पशुवैद्यकीय सहाय्यक केंद्रे	65	Mobile Veterinary Clinics
5	फिरते पशुवैद्यकीय दवाजाणे	2896	Veterinary Aid Centres
6	पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था	1	Institute of Veterinary Biological Products
7	राज्यस्तरीय रोज अ-वेषज प्रयोजशाळा	1	State level disease investigation section Laboratory
8	विभागीय रोज अ-वेषज प्रयोजशाळा	14	Regional level disease investigation section laboratory
9	फिरती पशुरोजसाथ नियंत्रण केंद्रे	0	mobile epizotic control units
10	तपासणी चौक्या	13	Check posts
11	दजता पथके	0	Vigilance units
12	अ-गुवर्ती केंद्रे	0	Rinder posts follow up centres
ii. पशु विज्ञान-		Cattle Development-	
1	विभागीय कृत्रिम रेत-1 केंद्रे	0	Regional Artificial Insemination Centres
2	जिल्हा कृत्रिम रेत-1 केंद्रे	27	District Artificial Insemination Centres
3	आधारभूत ग्राम केंद्र	0	Key Village Centres
4	कृत्रिम रेत-1 उपकेंद्र-		Artificial Insemination Sub-Centre
	(अ) जिल्हा परिषदांजालील	2309	(A) Under Zilla Parishads
	(ब) आधारभूत ग्राम केंद्रांमधील	0	(B) Under Key Village Centres
	(क) विभागीय कृत्रिम रेत-1 केंद्रांमधील	0	(C) Under Regional Artificial Insemination Centres
5	पशुपैदास केंद्रे	8	Cattle breeding farms
6	कृत्रिम रेत-1 तंत्राविषयी प्रशिक्षण केंद्रे	1	Training Centres in Artificial insemination Technique
7	पशुध-1 पर्यवेक्षणसाठी पदविज्ञान अभ्यासक्रम.	0	Diploma Course for Livestock Supervisory
iii. डुक्कुट विज्ञान-		Poultry Development	
1	अंडी उबविण्याची व डुक्कुट पैदास केंद्रे	4	Central Hatcheries and Poultry breeding farms
2	डुक्कुट विस्तार केंद्रे	2	Poultry extension Centres
3	सध-1 डुक्कुट सुधार जट	16	Intensive Poultry Development blocks
4	बदलू पैदास केंद्रे	1	Duck Breeding Farm
iv. मेष विज्ञान-		Sheep Development-	
1	मेष पैदास केंद्र (महाराष्ट्र मेष विज्ञान महामंडळाजालील)	9	Sheeping Breeding Farms (With Maharashtra Sheep Development Corporation)
2	शेळी पैदास केंद्रे	1	Goat Breeding Farms
3	लोजर विश्लेषण प्रयोजशाळा	1	Wool Analysis Laboratory

तक्ता क्रमांक/Table No. 14.7 - contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
	मेंढी पैदास जेंद्र (विभाजासह)		
	v. संशोधन योजना -		Research Scheme-
1	जगावरांच्या लाळ्या व जुरजत रोजांवरील संसर्ज शास्त्राभ्यासास अजिल भारतीय समन्वित प्रजत्य.	1	All India Co-ordinated Research Project for epidemiological studies of foot and mouth diseases
	vi. इतर संस्था -		Other Institutions-
1	पशुपोषज जाद्य जेंद्र	0	Animal Nutrition Centre
2	जुज नियंत्रज योजना	1	Quality Control Scheme
3	सूज्मजीव शास्त्रज्ञांचे जार्यालय	0	Office of the Microbiologist

* - शेतकी विद्यापीठ अंतर्गत ३ पशुवैद्यकीय चिकित्सालये समाविष्ट

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--The Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

१५. वनशास्त्र व लाकूडतोड

१५.१. वनक्षेत्र व वनापासून मिळणारे प्रमुख व गौण उत्पादन यांची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

१५.२. राज्यातील वन विभाग व महसूल विभागाच्या अधिपत्याखालील वनक्षेत्रासंबंधी वेगवेगळी माहिती दिली आहे. वनक्षेत्राचे राखीव, संरक्षित व अवर्गीकृत असे कायदेशीरदृष्ट्या वर्गीकरण केले आहे. वरील कायदेशीरदृष्ट्या केलेले वर्गीकरण १९२७ च्या “भारतीय वन कायदा, सोळा” नुसार केले आहे. राखीव वनक्षेत्रात मुख्यतः इमारतीच्या लाकडाचे उत्पादन करण्यात येत असून ह्यात चरणे किंवा मशागत करणे ह्यास परवानगी दिली जात नाही. संरक्षित वनक्षेत्रात चरणे आणि मशागत करणे यावर इतके कडक निर्बंध नसून काही मर्यादित निर्बंधासह परवानगी देण्यात येते. अवर्गीकृत वनक्षेत्र म्हणजे दुर्गम किंवा अव्याप्त वनक्षेत्र समजण्यात येते. शासनाने स्थानिक संस्थांकडून किंवा खाजगी व्यक्तींकडून व्यवस्थापनासाठी घेतलेले वनक्षेत्र करारावरील म्हणून ओळखले जाते. या विभागामध्ये देण्यात आलेल्या वनक्षेत्राची आकडेवारी शेती विभागाच्या “जमिनीचा वापर” ह्या तक्त्यातील वनक्षेत्राच्या आकडेवारीशी जुळणार नाही. हा फरक खालील कारणांमुळे दिसून येतो :-

(१) भारतीय वन सांख्यिकीत वन विभागाच्या अधिपत्याखालील वृक्षांनी न आच्छादलेल्या क्षेत्रासह सर्व क्षेत्र वनक्षेत्र म्हणून समजले जाते तर कृषि सांख्यिकीत त्यांचे प्रत्यक्ष वापरानुसार वर्गीकरण केले जाते.

(२) वन विभागाची माहिती विशिष्ट प्रशासकीय कारणासाठी व वनक्षेत्राची मालकी ठरविण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त ठरते. जमिनीच्या वापरासंबंधी सांख्यिकीसाठी वनक्षेत्राचा प्रत्यक्ष वापर कसा होतो हे कृषि खात्याच्या दृष्टीने जितके महत्वाचे आहे तेवढे वन विभागाच्या दृष्टीने नाही.

(३) वन विभागाची माहिती आर्थिक वर्षानुसार उपलब्ध असते तर कृषि विभागाची कृषि वर्षानुसार असते. प्रमुख व गौण वनोत्पादनाची आकडेवारी वन विभागाच्या अधिपत्याखाली वनक्षेत्राशीच संबंधित आहे.

15. FORESTRY AND LOGGING

15.1. Data on area under forest and major and minor forest produce are given in the tables in this section.

15.2 Information regarding forest under the control of the State's Forest Department and those under the control of the State's Revenue Department is shown separately. The areas under forests are classified according to legal status into reserved forest, protected forests and unclassified forests. The legal status refers to classification of forests under the Indian Forest Act, 1927 (XVI of 1927), Reserved Forests are those that are intended mainly for timber production and in which rights of grazing and cultivation are seldom allowed. In protected forests, the restrictions are not so rigid as grazing or cultivation is allowed but certain limitations and restrictions are imposed. The unclassified forest refers to the inaccessible forest or unoccupied waste. The forests which are taken by Government from local bodies or private individuals for management on lease basis are called 'leased forests'. The forest area shown in Tables in this section may not tally with the area under "forest" shown in table on land utilisation in agriculture section. The two sets of figures differ due to the following reasons :-

(i) In the Indian Forests Statistics the whole area including non-wooded area under the control of Forest Department is taken as area under forests while in Agricultural Statistics, it is classified according to its actual utilisation.

(ii) The Forest Department Return are meant to serve a definite administrative purpose and indicate the ownership of the forest area; the actual utilisation of these areas is not so important from their point of view as it is in the land utilisation statistics for Agricultural Department.

(iii) The Forest Department Returns relate to financial years and Agricultural Statistics relate to the agricultural years. the figures of production of major and minor forest produce refer to the areas under the control of Forest Department only.

15. व-शास्त्र व लाडू डतुड / FORESTRY AND LOGGING

तक्तुतु ः मरुतु / TABLE NO. 15.1

मरुतुतु-तुसर व-रुतु / Area under Forest Classified by Ownership

(2008-09) P

(रुतुतुतुतुतु. तु. म. मधुतु / Area in Sq. Km.)

अ. ः. Sr.No	वर्ष / Year	ररुतु व-रुतु State Forest	मरुतुतुडळु Corporation	ररुतुतु व-रुतु Private Forest brought under possession of F. D.	एडुतु व-रुतु Total Forest	एडुतु व-रुतु ररुतुतुतुतु ररुतु व-रुतुतुतुतुतु Percentage of State forest to total forest	ररुतु व-रुतु ररुतुतुतुतुतुतुतुतुतु Percentage of State forest to total geographical area of the State	ररुतुतु District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	1970-71	62,331	205	- -	62,516	99.67	20.25	
2	1980-81	61,373	1,255	1,696	64,224	95.40	19.91	
3	1990-91	60,747	2,096	1,015	63,798	95.22	19.74	
4	1999-00	57,820	3,559	558	61,937	99.95	20.13	
5	2000-01	57,687	3,734	612	62,033	100.00	20.16	
6	2001-02	57,467	4,014	611	62,092	100.00	20.16	
7	2002-03	57,818	3,559	558	61,935	100.00	20.13	
1	तुंतुडु	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	तुंतुडुतुतुतुतुतुतु	38	--	6	44	0.07	9.87	Mumbai Suburban
3	ठरुतु	3,301	466	75	3,842	6.20	40.20	Thane
4	ररुतुतुडु	1,622	0	125	1,747	2.82	24.43	Raigad
5	रतुतु-ररुतुतुतु	62	0	2	64	0.10	0.78	Ratnagiri
6	सुतुधुतुतुतु	412	0	145	557	0.90	10.70	Sindhudurg
7	-ररुतुतुतु	3,237	161	32	3,430	5.54	22.09	Nashik
8	धुतुतु	2,023	28	0	2,051	3.31	25.44	Dhule
9	-तुतुतुतुतु	2,182	210	0	2,392	3.86	47.52	Nandurbar
10	ररुतुतुतु	1,765	226	0	1,991	3.21	16.92	Jalgaon
11	अरुतुतुतु-ररुतु	1,994	0	0	1,994	3.22	11.70	Ahmednagar
12	तुतुतु	2,010	0	70	2,080	3.36	13.30	Pune
13	सरुतुतरु	1,524	0	18	1,542	2.49	14.71	Satara
14	सरुतुतुतु	502	0	8	510	0.82	5.95	Sangli
15	सरुतुतुतु	358	0	0	358	0.58	2.40	Solapur
16	रुतुतुतुतु	1,672	0	70	1,742	2.81	22.67	Kolhapur
17	अुररुतुतुतु	900	0	0	900	1.45	8.90	Aurangabad
18	ररुतु-ररु	99	0	0	99	0.16	1.28	Jalna
19	तुतुतुतु	99	0	0	99	0.16	1.52	Parbhani
20	रुतुतुतु	275	0	0	275	0.44	6.08	Hingoli
21	तुतु	240	0	0	240	0.39	2.24	Beed

तक्ता क्र मांज / TABLE NO. 15.1 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
22	-नांदेड	1,281	0	0	1,281	2.07	12.17	Nanded
23	उस्मा-गाबाद	61	0	0	61	0.10	0.81	Osmanabad
24	लातूर	40	0	0	40	0.06	0.56	Latur
25	बुलढाजा	1,165	0	0	1,165	1.88	12.06	Buldhana
26	अजोला	467	0	1	468	0.76	8.62	Akola
27	वाशिम	320	0	0	320	0.52	6.21	Washim
28	अमरावती	3,502	0	0	3,502	5.65	28.68	Amravati
29	यवतमाळ	2,948	0	8	2,956	4.77	21.76	Yavatmal
30	वर्धा	1,047	0	0	1,047	1.69	16.60	Wardha
31	-गाजपूर	2,371	394	0	2,765	4.46	28.21	Nagpur
32	भंडारा	1,217	300	0	1,517	2.45	38.95	Bhandara
33	जोर्दिया	2,513	320	0	2,833	4.57	52.22	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,065	939	0	5,004	8.08	43.73	Chandrapur
35	जडचिरोली	12,504	519	0	13,023	21.03	90.36	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		57,816	3,563	560	61,939	100	20.14	Maharashtra State

P:- अस्थायी / Provisional

आधार :- मुज्य व-ा संरजज, महाराष्ट्र शास-ा, -गाजपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. व-शास्त्र व लाजू डतुड / FORESTRY AND LOGGING

तक्तुतु ढ्र तनुं / TABLE NO. 15.2

तुरतुतु व-तुतुतुतुतुतुतु आतुतु तुतुतु / Quantity and Value of Major Forest Produce

(2008-09)

(तुतुतुतुतुतु " ००० " तुतुतु तुतु. / Quantity in " 000 " cu.m.)

(तुतुतुतु "००० " तुतुतुतु / Value in " 000 " Rs.)

		रतुतुतुतु / State Forest						
वतुतु /Year		तुतुतुतु लतुतुड		तुतुतु लतुतुड		तुतुतु		
अ. ढ्र.	तुतुतु	Timber		Fire Wood		Total		District
Sr.No		तुतुतुतुतु	तुतुतु	तुतुतुतुतु	तुतुतु	तुतुतुतुतु	तुतुतु	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	1960-61	303	38,970	1,732	10,902	2,035	49,872	
2	1970-71	540	85,540	1,609	15,358	2,149	1,00,898	
3	1980-81	296	2,91,259	1,148	63,689	1,444	3,54,948	
4	1990-91	100	3,76,978	205	36,425	305	4,13,403	
5	1999-00	76	5,56,185	214	74,446	290	6,30,631	
6	2000-01	56	4,87,240	152	62,345	208	5,49,585	
7	2002-03	42	3,28,690	110	47,867	152	3,76,557	
1	तुतुतु	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	तुतुतुतुतुतुतुतु	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	तुतुतु	6.798	42062	28.622	96582	35.42	138644	Thane
4	रतुतुतुड	0.729	2423	1.125	438	1.854	2861	Raigad
5	रतुतुतुतुतु	0.267	777	0.057	11	0.324	788	Ratnagiri
6	सुतुतुतुतुतु	0.161	597	0.091	26	0.252	623	Sindhudurg
7	तुतुतुतु	0.601	18391	0.514	441	1.115	18832	Nashik
8	तुतुतु	0.014	352	0.191	67	0.205	419	Dhule
9	तुतुतुतुतु	0.123	1043	0.345	150	0.468	1193	Nandurbar
10	तुतुतुतु	1.271	16749	1.766	1102	3.037	17851	Jalgaon
11	अतुतुतुतुतु	0	0	0.063	37	0.063	37	Ahmednagar
12	तुतुतु	0.028	45	0.19	71	0.218	116	Pune
13	सतुतुतु	0.029	83	0.294	75	0.323	158	Satara
14	सतुतुतुतु	0	0	0	0	0	0	Sangli
15	सुतुतुतुतु	0	0	0	0	0	0	Solapur
16	तुतुतुतुतु	0.107	250	0.246	90	0.353	340	Kolhapur
17	अुतुतुतुतुतु	0.007	63	0	0	0.007	63	Aurangabad
18	तुतुतुतु	0	0	0	0	0	0	Jalna
19	तुतुतुतु	0.009	50	0.013	2	0.022	52	Parbhani

तक्ता नं मांज / TABLE NO. 15.2 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	Hingoli
21	बीड	0	0	0	0	0	0	Beed
22	-नांदेड	0.382	9448	0.032	7	0.414	9455	Nanded
23	उस्मा-नाबाद	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	0	0	0	Latur
25	बुलढाजा	0.016	327	0.0060	13	0.022	340	Buldhana
26	अकोला	0.75	7505	0.164	65	0.914	7570	Akola
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	Washim
28	अमरावती	4.979	96011	2.141	642	7.12	96653	Amravati
29	यवतमाळ	22.575	401262	2.277	2770	24.852	404032	Yavatmal
30	वर्धा	3.571	54630	3.001	6554	6.572	61184	Wardha
31	-नाजपूर	2.69	27755	12.667	14067	15.357	41822	Nagpur
32	भंडारा	0.218	1190	1.027	999	1.245	2189	Bhandara
33	जोर्दिया	3.691	49587	29.101	21986	32.792	71573	Gondiya
34	चंद्रपूर	8.128	90752	41.77	33283	49.898	124035	Chandrapur
35	जडचिरोली	51.86	917796	61.119	85758	112.979	1003554	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		109.004	1739148	186.822	265236	295.826	2004384	Maharashtra State

P - अस्थायी / Provisional

Neg.- नगण्य / Negligible

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नाजपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. व-शास्त्र व लाजू डतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता नं. 15.3 / TABLE NO. 15.3

आजी आजि जुरांपासू-ा संरजित व-जेत्र

Forest area Protected from Fire and Cattle Grazing

अ. नं. वर्ष Sr.No Year	एडूज व-जेत्र (चौ. जि. मी.) Total Forest Area (sq.Kms.)	आजीपासू-ा संरजज (चौ. जि. मी.) Protection against fire (sq.Kms.)		आजीपासू-ा सुरजित व-जेत्राची एडूज व-जेत्राशी टक्केवारी percentage of Forests under Fire protection to total Forest	चराईपासू-ा संरजज / Protection against grazing				
		प्रयत्न Attempted	संरजज Protected		आज विज्ञविज्यासाठी आलेला जर्च (रु.) Cost of Fire on servancy operation (Rs.)	चराईसाठी बंद जे लेले जेत्र (चौ.जि.मी.) Area closed for grazing (sq.Kms.)	चराईसाठी वर्षभर जुले जेत्र (चौ.जि.मी.) Area open to Grazing throughout the year (sq.Kms.)	वर्षाच्या जाही जाल्लासाठी चराईसाठी ठेवलेले जेत्र (चौ. जि. मी.) Area open to grazing for part of the year (Sq. Kms.)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	56,949	53,093	52,456	92.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	1970-71	56,191	56,191	55,700	99.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	1980-81	56,134	50,790	50,543	90.00	29,96,860	10,325	45,282	2,091
4	1990-91	55,502	55,577	55,111	99.16	2,71,45,208	13,053	42,110	613
5	2000-01 P	57,687	54,982	54,187	98.55	2,80,29,348	18,472	37,174	610
6	2002-03 P	56097	56023	55609	99.26	119849000	20119	34297	1681
7	2007-08 P	59,490	55,292	54,879	99	11,88,48,517	20,288	35,545	767
8	2008-09	61939	55300	54703	99	113259984	20639	32966	1903

टीप / Notes :- N.A. उपलब्ध नाही / Not available P : अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य व-ा संरजज, महाराष्ट्र शास-ा, -ाजपूर Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. व-शास्त्र व लाजू डतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता नं. 15.4 / TABLE NO. 15.4

महत्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लाजवडीचे जेत्र

Plantation of Important Species

(लाजवड हेक्टरात / Plantation in Hectare)

(व-ारोपज चौ. जि. मी. / Afforestation in Sq. Km.)

अ. नं. वर्ष Sr.No Year	गिलजिरी Eucalyptus	सिसम Shisham	साज Teak	जिजर Kikar	मलबेरी Mallbery	चील Chil	इतर Miscellaneous	एडूज Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	--	--	--	--	--	4,888	4,888	
2	1970-71	--	--	3,567	--	--	11,396	14,963	
3	1980-81	41	--	5,151	--	--	37,043	42,235	
4	1990-91	--	--	1,728	--	--	78,224	79,952	
5	2000-01 P	--	--	1,783	--	--	58,865	60,648	
6	2002-03	--	--	839.8	--	--	20816.57	21656.37	
7	2007-08 P	--	--	1520	--	--	29323	30,843	
8	2008-09	--	--	1211	--	--	54756	55967	

P- अस्थायी / Provisional

आधार : मुख्य व-ा संरजज, महाराष्ट्र शास-ा, -ाजपूर

Source : Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. व-शास्त्र व लाडू डतुड / FORESTRY AND LOGGING

तकुतल ङु डलङु / TABLE NO. 15.5

व-ललवरील डहसूल व ङरुड / Revenue From and Expenditure on Forests

(डूलुड ललङ रुडडु / Value in lakhs Rs.)

अ. ङु. Sr.No	वर्ष Year	व-ललडलसु-ल ँङुङ डहसूल Gross Revenue from Forests				व-ललवरील ङरुड Expenditure on forests				नलवुड डहसूल आधलकुड (+)तुड (-) Net Revenue I.e.surplus (+) Deficit (-)			
		व-ल वलडलङ Forest Deptt.	व-ल डंडळ Corporation	ङलङङी व-ल Private Forest	एङुङ Total	व-ल वलडलङ Forest Deptt.	व-ल डंडळ Corporation	ङलङङी व-ल Private Forest	एङुङ Total	व-ल वलडलङ Forest Deptt.	व-ल डंडळ Corporation	ङलङङी व-ल Private Forest	एङुङ Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1960-61	487	--	--	487	218	--	--	218	269	--	--	269
2	1970-71	1,062	102	--	1,164	943	85	--	1,028	119	17	--	136
3	1980-81	4,194	1,539	--	5,733	2,617	817	--	3,434	1,577	722	--	2,299
4	1990-91	14,059	1,637	--	15,696	12,889	1,383	--	14,272	1,170	254	--	1,424
5	1995-96	13,446	287	--	13,733	21,864	1,301	--	23,165	(-) 8,418	(-) 1,014	--	(-) 9,432
6	1998-99	13,193	--	--	13,193	28,285	3,240	--	31,525	(-) 15,092	(-) 3,240	--	(-) 18,332
7	1999-00 P	14,236	--	--	14,236	48,113	241	--	48,354	(-) 33,877	(-) 241	--	(-) 34,118
8	2000-01P	13,723	--	--	13,723	30,960	145	--	31,105	(-) 17,237	(-) 145	--	(-) 17,382
9	2001-02 P	13,278	--	--	13,278	28,468	140	--	28,608	(-)15,190	(-)140	--	(-)15,330
10	2002-03 P	9,998	--	--	9,998	28,648	90	--	28,738	(-)18,650	(-)90	--	(-)18,740
11	2007-08	19,254	--	--	19,254	45,238	611	--	45,849	(-)25,984	(-)611	--	(-)26,595
12	2008-09	25,553	--	--	25,553	61,168	111	--	61,279	35,615	(-)111	--	(-)35,726

243

P : अस्थलडुडु / Provisional

आधलर :- डुङुड व-ल संरङुङ, डहलरलषुडुर शलस-ल, -लङुडुडुर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. व-शास्त्र व लाजू डतोड /
तक्ता प्रमांज /
गिरगिराल्या प्रजारच्या व-गांजालील जेत्र /
(2008

अ.प्र. Sr.No	जिल्हा	व-ा विभाज / Forest Department				महसूल विभाज / Revenue Department			
		अवर्गीकृत/Unclassified				अवर्गीकृत/Unclassified			
		राजीव Reserved	संरजित Protected	पटटया-गे दिलेले and Leased	एजूज Total	राजीव Reserved	संरजित Protected	पटटया-गे दिलेले and Leased	एजूज Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--
2	मुंबईउप-गजर	7	--	31	38	--	--	--	--
3	ठाजे	2338	959	4	3301	0	0	0	0
4	रायजड	1271	131	164	1566	15	41	0	56
5	रत्नाजिरी	11	0	49	60	0	0	2	2
6	सिंधुदुर्ज	20	0	392	412	0	0	0	0
7	-गशिज	2936	244	12	3192	45	0	0	45
8	धुळे	1854	4	0	1858	165	0	0	165
9	-ंदुरबार	1957	47	163	2167	15	0	0	15
10	जळजाव	1746	19	0	1765	0	0	0	0
11	अहमद-गजर	1377	14	53	1444	547	0	3	550
12	पुजे	1449	0	261	1710	300	0	0	300
13	सातारा	1369	48	107	1524	0	0	0	0
14	सांजली	371	2	26	399	95	0	8	103
15	सोलापूर	179	0	13	192	165	0	1	166
16	जेल्हापूर	562	416	691	1669	1	1	1	3
17	औरंगजाबाद	819	22	59	900	0	0	0	0
18	जाल-ग	79	2	18	99	0	0	0	0
19	परभजी	82	0	17	99	0	0	0	0
20	हिंगोली	252	0	23	275	0	0	0	0
21	बीड	199	17	24	240	0	0	0	0
22	-गंदेड	1060	3	218	1281	0	0	0	0
23	उस्मा-गबाद	31	0	30	61	0	0	0	0
24	लातूर	3	0	37	40	0	0	0	0
25	बुलढाजा	1065	100	0	1165	0	0	0	0
26	ओला	452	15	0	467	0	0	0	0
27	वाशिम	319	1	0	320	0	0	0	0
28	अमरावती	3492	10	0	3502	0	0	0	0
29	यवतमाळ	2774	174	0	2948	0	0	0	0
30	वर्धा	519	338	162	1019	0	0	28	28
31	-गजपूर	1148	706	326	2180	0	0	191	191
32	भंडारा	582	316	184	1082	0	0	135	135
33	जोदिया	1077	783	209	2069	0	0	444	444
34	चंद्रपूर	3101	830	32	3963	0	0	102	102
35	जडचिरोली	9415	2791	154	12360	0	0	144	144
	महाराष्ट्र राज्य	43916	7992	3459	55307	1348	42	1059	2449

P - अस्थायी /

आधार - मुज्य व-ा संरजज, महाराष्ट्र शास-ग, -गजपूर

FORESTRY AND LOGGING

TABLE NO. 15.6

Area under different types of forest

-09)

(जेत्र चौ. जि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

एजूज / Total				एजूज व-जेत्राचे त्रिदलीय वर्गीकरण Tripartite Classification of Total Forest Area			म.व.वि.म. उडे हस्तांतरित जे लेले व-जेत्र	व- विभाजाच्या ताब्यात घेतलेले जाजजी व-जेत्र	
राजीव	संरजित	अवर्गीकृत पटटया-गे दिलेले Unclassified and Leased	एजूज Total	जरी व-गे Proper Forest	राजीव डुरजे Pasture reserved	जळऊ लाजूड व इतर / Fuels, and miscellaneous	Forest area transferred to F.D.C.M.	Private forest brought Department	Districts
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
7	--	31	38	38	--	--	--	6	Mumbai Suburban
2338	959	4	3301	2881	209	211	466	75	Thane
1286	172	164	1622	1441	172	9	0	125	Raigad
11	0	51	62	12	2	48	0	2	Ratnagiri
20	0	392	412	412	0	0	0	145	Sindhudurg
2981	244	12	3237	3192	45	0	161	32	Nashik
2019	4	0	2023	995	845	183	28	0	Dhule
1972	47	163	2182	2075	112	0	210	0	Nandurbar
1746	19	0	1765	1046	419	300	226	0	Jalgaon
1924	14	56	1994	996	998	0	0	0	Ahmednagar
1749	0	261	2010	1358	577	7	0	70	Pune
1369	48	107	1524	1524	0	0	0	18	Satara
466	2	34	502	128	370	4	0	8	Sangli
344	0	14	358	18	339	0	0	0	Solapur
563	417	692	1672	1523	146	3	0	70	Kolhapur
819	22	59	900	872	18	10	0	0	Aurangabad
79	2	18	99	95	2	2	0	0	Jalna
82	0	17	99	99	0	0	0	0	Parbhani
252	0	23	275	275	0	0	0	0	Hingoli
199	17	24	240	226	0	14	0	0	Beed
1060	3	218	1281	1281	0	0	0	0	Nanded
31	0	30	61	22	0	39	0	0	Osmanabad
3	0	37	43	0	0	40	0	0	Latur
1065	100	0	1165	789	369	7	0	0	Buldhana
452	15	0	467	440	9	18	0	1	Akola
319	1	0	320	174	8	138	0	0	Washim
3492	10	0	3502	3374	84	44	0	0	Amravati
2774	174	0	2948	1762	776	410	0	8	Yavatmal
519	338	190	1047	690	0	357	0	0	Wardha
1148	706	517	2371	1387	130	854	394	0	Nagpur
582	316	319	1217	572	10	635	300	0	Bhandara
1077	783	653	2513	1068	13	1432	320	0	Gondiya
3101	830	134	4065	2276	48	1741	939	0	Chandrapur
9415	2791	298	12504	10789	562	1153	519	0	Gadchiroli
45264	8034	4518	57816	43830	6263	7659	3563	560	Maharashtra State

Provisional

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

१६. मत्स्यव्यवसाय

१६.१ खारवण केंद्रातील माशांची आयात, सागरी मत्स्य उत्पादन, मत्स्यव्यवसायासाठी वापरल्या जाणा-या बोटी या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

16. FISHERIES

16.1. Data regarding fishcatch, disposition of fish marine fishery and fishingcraft are presented in the tables in this section.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्र मांज / TABLE NO. 16.1

मासळीच्या प्रजाराच्या जटा-नुसार पज डलेली व उतरविलेली मासळी / Fish Catch and Landings by group of Species

(2008-09)

(ट-मांत / in Tonnes)

अ. क्र.	जिल्हा	जोडया पाज्यातील मासळी	लेप Soles	जर्ली, दाताळी, तारली, पेडवा, भिलजी भिंज, पाला, मांदेळी, जाटी, जवले, पाथुरडी	जरबा बांजडा, सूरमई, जेदर, -गार्बी, चिराटी, बामजे	इतर मासळी Miscellaneous Harings (Telesos+toyit)	मुशी, पाज ट, म्हाडूळ, इत्यादी	जोळंबी जवळा, जरंदी, शेवंडी	एडूज पज डलेली व उतरविलेली मासळी	Districts
Sr.No		Fresh Water fishes		Harrings, Sar- dines, Anchovies	Tunnies, Barites, Mackeral		Shark, rays, Shells, etc.	Crusta- ceons	Total catch and landings	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	800	1219	13653	11843	56876	10742	68348	163481	Mumbai
2	मुंबईउप-ाजर									Mumbai Suburban
3	ठाजे	2750	8	14295	3450	67010	2799	21454	111766	Thane
4	रायजड	1875	351	7249	1575	7049	495	16554	35148	Raigad
5	रत्नाजिरी	480	1678	15588	7639	36816	3258	7339	72798	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ज	12	334	2158	1552	12051	443	2137	18687	Sindhudurg
7	नाशिक	4060	--	--	--	--	--	--	4060	Nashik
8	धुळे	1803	--	--	--	--	--	--	1803	Dhule
9	नांदुरबार	702	--	--	--	--	--	--	702	Nandurbar
10	जळगाव	4950	--	--	--	--	--	--	4950	Jalgaon
11	अहमदनगर	2160	--	--	--	--	--	--	2160	Ahmednagar
12	पुणे	5295	--	--	--	--	--	--	5295	Pune
13	सातारा	2900	--	--	--	--	--	--	2900	Satara
14	सांगली	2727	--	--	--	--	--	--	2727	Sangli
15	सोलापूर	2282	--	--	--	--	--	--	2282	Solapur
16	कोल्हापूर	3210	--	--	--	--	--	--	3210	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3916	--	--	--	--	--	--	3916	Aurangabad
18	जालना	1555	--	--	--	--	--	--	1555	Jalna
19	परभजी	1347	--	--	--	--	--	--	1347	Parbhani

तक्ता क्र मांज / TABLE NO. 16.1- contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
20	हिंगोली	1161	--	--	--	--	--	--	1161	Hingoli
21	बीड	3752	--	--	--	--	--	--	3752	Beed
22	-नांदेड	6159	--	--	--	--	--	--	6159	Nanded
23	उस्मा-गाबाद	1950	--	--	--	--	--	--	1950	Osmanabad
24	लातूर	4512	--	--	--	--	--	--	4512	Latur
25	बुलढाजा	3619	--	--	--	--	--	--	3619	Buldhana
26	अकोला	1334	--	--	--	--	--	--	1334	Akola
27	वाशिम	2359	--	--	--	--	--	--	2359	Washim
28	अमरावती	2826	--	--	--	--	--	--	2826	Amravati
29	यवतमाळ	3463	--	--	--	--	--	--	3463	Yavatmal
30	वर्धा	2720	--	--	--	--	--	--	2720	Wardha
31	-नाजपूर	11239	--	--	--	--	--	--	11239	Nagpur
32	भंडारा	12410	--	--	--	--	--	--	12410	Bhandara
33	जोर्दिया	15043	--	--	--	--	--	--	15043	Gondiya
34	चंद्रपूर	15577	--	--	--	--	--	--	15577	Chandrapur
35	जडचिरोली	4569	--	--	--	--	--	--	4569	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		135517	3590	52943	26059	179802	17737	115832	531480	Maharashtra State

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचाल-नालय, महाराष्ट्र शास-ना, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता प्र मांज / TABLE NO. 16.2

पज डलेल्या मासळीचा वापर (साजरी व भूजल) / Disposition of Fish Catch (Marine & Inland)
(2008-09)

(ट-गंत / in Tonnes)

अ.प्र. जिल्हा	विज्रीसाठी ताजा	जोठविज्या-जरिता	वाळविज्या-जरिता	जारविज्या-जरिता	डबा बंद मासे	जता-जरिता	इतर	मासळीचा फेजू-दिलेला भाज	एजूज	Districts
Sr.No	Fresh for Marketing	For freezing	For Sun drying	For salting	Canning	For Manure	Miscellaneous Purpose	Offar for reduction	Total	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1 मुंबई	134254	0	27188	0	0	2039	0	0	163481	Mumbai
2 मुंबईउप-ाजर										Mumbai Suburban
3 ठाजे	56760	0	54918	89	0	0	0	0	111767	Thane
4 रायजड	21534	0	11924	0	0	1690	0	0	35148	Raigad
5 रत्नाजिरी	59896	0	3410	2570	0	6922	0	0	72798	Ratnagiri
6 सिंधुदुर्ज	14659	0	934	1817	0	1277	0	0	18687	Sindhudurg
7 नाशिक	4060	--	--	--	--	--	--	--	4060	Nashik
8 धुळे	1803	--	--	--	--	--	--	--	1803	Dhule
9 नांदुरबार	702	--	--	--	--	--	--	--	702	Nandurbar
10 जळजाव	4950	--	--	--	--	--	--	--	4950	Jalgaon
11 अहमद-ाजर	2160	--	--	--	--	--	--	--	2160	Ahmednagar
12 पुजे	5295	--	--	--	--	--	--	--	5295	Pune
13 सातारा	2900	--	--	--	--	--	--	--	2900	Satara
14 सांजली	2727	--	--	--	--	--	--	--	2727	Sangli
15 सोलापूर	2282	--	--	--	--	--	--	--	2282	Solapur
16 कोल्हापूर	3210	--	--	--	--	--	--	--	3210	Kolhapur
17 औरंगाबाद	3916	--	--	--	--	--	--	--	3916	Aurangabad
18 जालना	1555	--	--	--	--	--	--	--	1555	Jalna
19 परभजी	1347	--	--	--	--	--	--	--	1347	Parbhani
20 हिंजोली	1161	--	--	--	--	--	--	--	1161	Hingoli
21 बीड	3752	--	--	--	--	--	--	--	3752	Beed
22 नांदेड	6159	--	--	--	--	--	--	--	6159	Nanded
23 उस्मानाबाद	1950	--	--	--	--	--	--	--	1950	Osmanabad
24 लातूर	4512	--	--	--	--	--	--	--	4512	Latur
25 बुलढाजा	3619	--	--	--	--	--	--	--	3619	Buldhana
26 अकोला	1334	--	--	--	--	--	--	--	1334	Akola
27 वाशिम	2359	--	--	--	--	--	--	--	2359	Washim
28 अमरावती	2826	--	--	--	--	--	--	--	2826	Amravati
29 यवतमाळ	3463	--	--	--	--	--	--	--	3463	Yavatmal
30 वर्धा	2720	--	--	--	--	--	--	--	2720	Wardha
31 नाजपूर	11239	--	--	--	--	--	--	--	11239	Nagpur
32 भंडारा	12410	--	--	--	--	--	--	--	12410	Bhandara
33 जोदिया	15043	--	--	--	--	--	--	--	15043	Gondiya
34 चंद्रपूर	15577	--	--	--	--	--	--	--	15577	Chandrapur
35 जडचिरोली	4569	--	--	--	--	--	--	--	4569	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य	416703	0	98374	4476	0	11928	0	0	531481	Maharashtra State

N.A. -उपलब्ध नाही/ Not Available

* -स्तंभ (३) मध्ये समाविष्ट/ Included on column NO.3

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासना, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्र मांज / TABLE NO. 16.3

जारवज जें द्रात जे लेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आजि जारवलेले मासे
Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured at different centres
(2008-09)

(ट-ांत / in Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	मासे जारविज्याची आवारे	जारवज्यासाठी आजलेले मासे Quantity of fish brought for curing	मिठाचे वाटप Quantity of salt issued	जारवू-ा बाहेर पाठविलेल्या माशांचे वज-ा Quantity of cured fish removed	Fish curing yards
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	बोरिया	--	--	--	Boria
2	जयजड	--	--	--	Jaigad
3	वरवडे	--	--	--	Warwade
4	मिरजरवाडा	2570	694	1928	Mirkarwada
5	भाटये	--	--	--	Bhatye
6	पूरुजाड	--	--	--	Purnagad
7	जैतापूर	--	--	--	Jaitapur
8	विजयदूर्ज	--	--	--	Vijaydurg
9	मालवज	1817	491	1363	Malvan
13	वेंजुर्ला	--	--	--	Vengurla
15	तारा मंबरी	--	--	--	Tara Mumbari
	एकू ज	4387	1185	3291	Total

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचाल-गालय, महाराष्ट्र शास-ा, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता प्र मांज / TABLE NO. 16.4

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संजीर्ज माहिती / Miscellaneous statistics relating to fisheries

(2008-09)

अ.क्र.	बाब	परिमाज	माहिती	Unit	Item
Sr.No			Particulars		
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	एरूज समुद्रजि-गारा	जि. मीटर	720	Kilometres	Total coastline of State
2	साजरी मत्स्यव्यवसाय जरजारी जेडी /जावठाजे	संज्या	414	Nos.	Marine-Fishing Villages /Hamlets
3	मत्स्यव्यवसायात जुंतलेल्या होडया	संज्या	13937	Nos.	Boats engaged in fishing
4	प्रत्येजी ए मे. टा-ग्या वर वज-न असलेल्या होडया	संज्या	...	Nos.	Boats above one M. tone
5	यंत्रसज्ज होडया	संज्या	11858	Nos.	Mechanised boats
6	नौतळाची सोय असलेल्या होडया	संज्या	...	Nos.	Boats with deck facilities
7	एरूज मत्स्योत्पाद- (१) साजरी (२) जोडया पाज्याचे	हजार मे. टा- हजार मे. टा-	3.97 1.36	Thousand M.T. Thousand M.T.	Total fish production- (I) Marine (ii) Inland
8	मत्स्यव्यवसायातील सहजारी संस्था- (१) प्राथमिज (२) जिल्हा / विभाज / संघ (३) शिजर	संज्या संज्या संज्या	3129 26 3	Nos. Nos. Nos.	Number of Co-operative Societies- (I) Primary (ii) District/ Divisional Federations (iii) Apex
9	सहजारी संस्थांची सभासद संज्या- (१) प्राथमिज (२) जिल्हा / विभाज / संघ (३) शिजर	हजारात हजारात हजारात	6340	Thousand No. Thousand No. Thousand No.	Membership of Co-operative Societies- (I) Primary (ii) District/ Divisional Federations (iii) Apex
10	सहजारी संस्थाचे जेळते भांडवल- (१) प्राथमिज (२) जिल्हा / विभाज / संघ (३) शिजर	हजार रुपये हजार रुपये हजार रुपये	18	Thousand Rs. Thousand Rs. Thousand Rs.	Working capital of Co-operative Societies- (I) Primary (ii) District/ Divisional Federations (iii) Apex
11	सहजारी संस्थातर्फे हाताळलेली मासळी- (अ) जरेदी भित (१) प्राथमिज (२) जिल्हा / विभाज / संघ (३) शिजर (ब) विज्री मूल्य- (१) प्राथमिज (२) जिल्हा / विभाज / संघ (३) शिजर	हजार रुपये हजार रुपये हजार रुपये हजार रुपये हजार रुपये हजार रुपये हजार रुपये 11.7	Thousand Rs. Thousand Rs. Thousand Rs. Thousand Rs. Thousand Rs. Thousand Rs. Thousand Rs.	Fish handled by Co-operative Societies- (A) Purchase Value- (I) Primary (ii) District/ Divisional Federations (iii) Apex (B) Sale Value- (I) Primary (ii) District/ Divisional Federations (iii) Apex
12	सहजारी संस्थांनी वर्षभरात दिलेली जर्जे- (१) प्राथमिज (२) जिल्हा / विभाज / संघ (३) शिजर	हजार रुपये हजार रुपये हजार रुपये	Thousand Rs. Thousand Rs. Thousand Rs.	Advances given by Co-operative Societies- (I) Primary (ii) District/ Divisional Federations (iii) Apex
13	शासजीय मासळी जारवज्याची आवार जे-द्रे	संज्या	...	Nos.	Number of Government fish curing Yards
14	जारवलेली मासळी- (१) उ-हात वाळलेली (२) इतर	ट-गात ट-गात	3812 98374 ...	Tonnes Tonnes	Cured fish- (I) Sundried (ii) Others
15	मत्स्यव्यवसाय शिजा संस्था	संज्या	9	Nos.	Number of Fishery schools
16	मत्स्य पैदास जे-द्रे	संज्या	70	Nos.	Number of Fish farms

N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचाल-गालय, महाराष्ट्र शास-न, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता ङ्र मांज / TABLE NO. 16.5

साजरी मत्स्योत्पाद-1 / Marine Fish Production
(2008-09)

(ट-ांत / in Tonnes)

अ. ङ्र . Sr.No (1)	जिल्हे (2)	उत्पाद-1 Production (3)	Districts (2)
1	बृह-मुंबई	162681	Brihan Mumbai
2	ठाजे	109016	Thane
3	रायजड	33273	Raigad
4	रत्-ाजिरी	72318	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ज	18675	Sindhudurg
	एङू ज	395963	Total

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचाल-ालय, महाराष्ट्र शास-1, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.6
प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन
Varietywise Marine Fish Production
(2008-09)

(उत्पादन मे.टनात / Production in M.T.)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District						एकूण Total (8)	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)			
1	मुशी, पाजट, वाजळी	3054	2668	442	956	116	7236	Shark Rays.	
2	वाम	1401	387	57	40	21	1906	Eels.	
3	शिंजाळा, शिंजटो	3681	3713	922	3914	451	12681	Cat fish.	
4	जलौ, दाताळा	619	1558	193	403	184	2957	Chirocentrus.	
5	पेडवा, पेडी, भिवजी, तारली	2575	60	5172	12679	1725	22211	Sardines.	
6	भिंजपाला	541	673	125	38	1	1378	Hilsa llisha.	
7	मांदेली	8413	8321	1595	1514	0	19843	Anchoviella.	
8	जंदी	1505	3683	160	244	0	5592	Turrisodes.	
9	जवली / पातुर्डी	0	0	4	710	432	1146	Other Clupedia.	
10	बोंबिल	13897	48568	524	125	49	63163	Harpodon nehereuse.	
11	जरजरा, जजूरा	101	49	10	82	0	242	Perches.	
12	तांब	628	1	3	35	7	674	Red snapper.	
13	दाढा , रावस	709	182	79	56	5	1031	Polynomids.	
14	घाट, जाय	3407	2158	150	107	5	5827	Scienids	
15	बळा, वाजळी	16115	2704	789	9425	3303	32336	Ribbon fish.	
16	ढोमा, घोडी	6499	1677	1026	4459	1286	14947	Otalithes Sp.	
17	जरबा, बांजडा	3695	506	458	5318	398	10375	Carax.	
18	सरंजा	856	4664	487	610	108	6725	Pomfret.	
19	हलवा	949	356	181	358	50	1894	Black pomfret.	
20	बांजडा	1827	253	392	8295	2412	13179	Mackerels.	
21	सरमर्ज, डोजेल	2813	2780	900	1015	472	7980	Seer fish	
22	जेदर	3211	164	174	291	124	3964	Tunnies.	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.6-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
23	तेंडली	69	0	395	12	0	476	Bregmoers Melillandi.
24	लेप	1219	8	351	1678	334	3590	Soles.
25	जोज्सी, -गार्बी, टोज्जी	2124	0	43	1015	558	3740	Carangids small.
26	जाज	0	0	0	423	463	886	Leiggnathus.
27	चिराटी, राजे, बामजे	7835	0	0	2450	429	10714	Upenaides Sp.
28	जोळंबी	32484	5490	2205	3903	1239	45321	Prawns.
29	जवळा, जरंदी	27854	15867	14293	426	0	58440	Shrimps.
30	शेवंड	175	97	56	137	6	471	Lobster.
31	सौंदाळा	305	0	52	1603	809	2769	Lactarius.
32	म्हाजूळ	7688	131	53	2302	327	10501	Cuttle fish & squids.
33	इतर	6432	2298	1982	7695	3361	21768	Others.
	एरूज	162681	109016	33273	72318	18675	395963	Total

आधार - मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.7

निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घाऊक किंमती (वार्षिक)
Average Annual Wholesale (Boatside) Prices of Fish of Various Varieties
(2008-09)

(प्रती टनाची किंमत रुपयात / In Rs. perTonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District						एकूण Total (8)	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)			
1	मुशी, पाजट, वाजळी	42787	33244	30034	37715	53793	37996	Elasmobranchs (Shark Rays)	
2	वाम	54241	47866	42877	44125	44095	52283	Eels	
3	शिंजाळा, शिंजटी	39662	32631	24987	21816	23246	30444	Cat fish	
4	जर्ली, दाताळी	46628	34805	45725	30789	46772	38190	Chirocentrus	
5	पेंडवा, पेडी, भिलजी, तारळी	19005	30833	14857	9472	17283	12496	Sardines	
6	भिंजपाळा	43555	66755	51424	45132	55000	55651	Hilsa llisha	
7	मांदेली	24467	20548	17439	21005	0	21995	Anchoviella	
8	जंटी	33085	25704	21194	26832	0	27611	Turrisodes	
9	जवळी, पातुर्डी	0	0	20000	13739	14843	14177	Other Clupedia	
10	बोंबिल	25627	22837	20498	15568	22122	23417	Harpodon nebereus	
11	जरजर, जजूरा	28238	36122	24100	22183	0	27612	Perches	
12	तांब	35341	35000	51667	18343	47857	34660	Red snapper	
13	दाढा, रावस	149506	107863	99241	113929	107000	136165	Polynomids	
14	घोळ, जेथ	107671	116194	69500	104720	125200	109806	Sciaeonids	
15	बळा, वाजटी	27541	20101	33011	32041	21962	27794	Ribbon fish	
16	ढोमा घोडी	28083	23203	18463	19419	21004	23682	Otolithes Sp.	
17	जरबा, बाजडा	32402	31889	27493	28718	24648	29974	Caranx	
18	सरंजा	253583	143172	124437	196852	292685	163139	Pomfret	
19	हलवा	149904	82239	90525	105293	96000	121656	Black Pomfrets	
20	बांजडा	49331	30874	35709	38053	37883	39378	Mackerels	
21	सुरुमई, दाजोळ, पज लई	99196	96646	113144	118788	123439	103807	Seer fish	
22	जेदर, जुपा	43764	56829	27759	39364	21306	42576	Tunnies	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
23	तेंडळी	29928	0	26499	25000	0	26958	Bremoerseros
24	लेप	28462	15500	15245	11142	18153	18086	Soles
25	जोजरी, -गर्बी, टोजी	37216	0	20000	21304	15848	29512	Carangids Small
26	जाप	0	0	0	17738	13533	15541	Leggnathus
27	घिराटी, राजे, बामजे	27806	0	0	20157	17641	25650	Upenaides Sp.
28	जोळंबी	89770	62405	67820	81162	145876	84449	Prawns
29	जवळा, जरंदी	22903	24071	19765	19462	0	22427	Shrimps
30	शेवंड	575080	347010	393214	318467	350000	428979	Lobster
31	सोंदाळा	40731	0	36448	46664	36476	42844	Lactarius
32	म्हाजूळ	86392	36695	57642	51636	47410	76794	Cuttle fish and squids
33	इतर	29374	15816	24902	12493	23536	20667	Others

आधार – मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.8

मासळीच्या प्रमुख प्रकाराच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)

Percentage share of Prominent varieties in total valuation of Fish Production

(2008-09)

(उत्पादन मे.टनात / Production in M.Tonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District					एकूण Total (8)	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)		
1	मुशी, पाजट	0	2.3	1.4	1.6	1	1.7	Elasmobranchs (Shark Rays)
2	वाम	9.5	0.5	0	0	0	0.6	Eels
2	शिंजाळा, शिजटो	1.8	0	2.4	3.8	1.7	2.5	Cat fish
3	जर्ली, दाताळी	0.0	1.4	0.9	0.6	1.4	0.7	Chirocentrus
4	पेडवा, पेडी, भिलजी, तारली	0.0	1.4	0	0	0.0	0.9	Sardines
5	भिंजपाळा	0.0	0.0	0	0	0	0	Hilsa llisha
6	मांदेली	2.6	4.4	2.9	0	0	2.8	Anchoviella
7	बोंबिल	4.4	28.7	1.1	0	0	9.4	Harpodon neherus
8	जंटी	0	0	0	0	0	0	Turrsodes
9	घोळ, जेथ	0	6.5	0	0	0	2.3	Scienids
10	ढोमा, घोडी	2.3	0	1.9	3.9	4.4	2.2	Otolithes Sp.
11	बळा, वाजटी	0	0	2.7	13.5	11.7	5.7	Ribbon fish
12	जरवा, बांजडा	0	0	0	0	0	0	Caranx
13	सरंजा	2.7	17.3	6.2	5.4	5.1	7	Pomfret
14	हलवा	0.00	0.00	1.7	1.7	0.80	0	Black Pomfret
15	बांजडा	0	0	0	14.2	14.7	0	Mackerel
16	सुरमई, दाजोल, पलई	3.4	6.9	10.5	5.4	9.4	5.3	Seer fish
17	जोळंबी	36.3	8.9	15.4	14.2	16.5	24.3	Prawns
18	जवळा, जर्दी	7.9	9.9	29.9	0.4	0	8.3	Shrimps
19	शेवंड	1.3	0	2.3	2	0.3	1.3	Lobster
20	सौंदाळा	0	0	0	3.4	4.8	0	Lactarius
21	म्हाफूळ	0	0	0	0	0	0	Cuttle fish
22	इतर	27.8	11.8	20.7	29.9	28.2	25	Others
	एकूज	803.26	396.81	97.18	223.03	62	1572.32	Total
		(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	

आधार - मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

१७. सहकार

१७.१. कृषि व बिगर कृषि सहकारी पत संस्था, बहुउद्देशीय सहकारी संस्था, पणन संस्था, उत्पादन संस्था इत्यादी संस्थांची माहिती या विभागात दिली आहे.

१७.२. विविध सहकारी संस्थांची संख्या, सदस्य संख्या, खेळते भांडवल, स्थिर भांडवल, कर्जे, थकबाकी वगैरे माहिती या विभागात दिली आहे. "मालकीचे भांडवल" हे भरणा केलेले भांडवल दर्शविते. "कर्जे" या बाबीमध्ये ठराविक काळांमध्ये येणारी एकूण कर्जे, येणे कर्ज यांचा समावेश आहे. "खेळते भांडवल" मध्ये "भरणा केलेले" भांडवल, ठेवी, कर्जे यांचा समावेश आहे. "येणे कर्जे" यामध्ये कर्जाची येणे रक्कम, रोख पत, शिल्लकेपेक्षा अधिक काढलेली खरेदीची बिले व विक्रीची बिले यातील बाकी वगैरे माहितीचा समावेश आहे. "थकबाकी" मध्ये मुदतीअखेर प्रलंबित कर्ज आणि परतफेडीच्या मुदतवाढीची परवानगी प्राधिकृत अधिका-यांनी नाकारली आहे अशा रकमेचा किंवा हप्त्यांचा यात समावेश आहे.

17. CO-OPERATION

17.1. The information on Agricultural and Non-Agricultural Co-operative Credit Societies, multipurpose Co-operative Societies, Marketing Societies, Productive Societies etc., is presented in this section.

17.2 The information on number of various Co-operative societies, membership, working capital, fixed capital, loans advanced, overdues etc. is presented in this section. Owned capital shows the paid-up capital. Borrowing denotes the total borrowings outstanding at the end of the period. Working capital includes paid-up capital, deposits and borrowings. Loans outstanding includes outstandings in respect of loans, cash credits and overdrafts and the amount of outstanding bills purchased and discounted, Overdues refer to the amount of loans or instalments which was due for collection but which was not actually collected and for the repayment no extension has been granted by a competent authority.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.1

सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी / Selected Statistics of all Co-operative Societies

अनु.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	परिमाज Unit (3)	३० जून रोजी/As on 30th June										Item (2)
			1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2004-05 (9)	2005-06 (10)	2006-07 (11)	2007-08 (12)	2008-09 (13)	
1	संस्था	संख्या / No.	31,565	42,603	60,747	1,04,620	1,58,016	1,84,390	1,92,797	2,00,740	2,05,753	212344	Societies
2	सदस्य संख्या	लाज / Lakh	42	86	148	270	430	458	462	476	505	517	Membership
3	भाज भांडवल	रु. जेटीत/	53	238	600	1,957	7,560	11,186	12,329	12,565	12,809	14969	Share Capital Rs. Crores
4	स्वीय भांडवल	- " -	73	345	1,207	3,935	17,738	31,626	36,650	36,366	35,764	38758	Owned Funds
5	जेळते भांडवल	- " -	326	1,490	5,210	24,713	1,34,440	1,79,502	2,00,264	2,02,207	2,05,110	236571	Working Capital
6	लोज संख्या	दशलज / Millions	39.55	50.41	62.78	78.75	96.70	96.9	96.9	96.9	96.9	96.90	Population
7	दर लाज लोज संज्येमाजे संस्थांची संख्या	संख्या / No.	79.91	84.52	96.73	133	163	190.29	198.96	207	212	219	No. of Societies per Lakh of Population
8	दर हजार लोज संज्येमाजे सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या.	संख्या / No.	106.18	170.59	235.73	343	445	473	477	491	521	534	No. of members of all Societies per thousand inhabitants
9	दर माजशी सरासरी जेळते भांडवल	रु. / Rs.	83	296	830	3,138	13,903	18,524	20,667	20,868	21,167	24414	Average working capital per head of Population

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.2

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.2

प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण / Co-operative Societies and Banks classified by Types

(2008-09)

अ. क्र.	जिल्हा	राज्य व मध्यवर्ती बँका संघ	महाराष्ट्र राज्य सहकारी भूविकास बँकेच्या जिल्हा शाखा	कृषि	विजर वृषि Non-Agriculture	प्राथमिक सहकारी बँका	पणन संस्था	ऊस पुरवठा	दूध पुरवठा	District
Sr.No.		State and Central Banks Unions	District branches of Maharashtra State Co-operative Land Development Bank	Agriculture		Primary Co-operative Banks	Marketing Societies	Sugarcane Supply	milk supply	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	4	0	0	2703	71	2	0	1	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	1	410	1304	18	27	0	178	Thane
4	रायजड	1	1	171	503	8	34	0	127	Raigad
5	रत्नाजिरी	1	1	374	351	4	13	0	216	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	1	226	190	2	49	0	109	Sindhudurg
7	नाशिक	1	1	1025	1083	46	96	0	609	Nashik
8	धुळे	1	0	424	509	11	75	0	349	Dhule
9	नांदुरबार	0	0	302	230	7	35	0	359	Nandurbar
10	जळगाव	1	0	880	1084	20	143	0	1132	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	1	1324	1130	21	62	0	2822	Ahmednagar
12	पुणे	1	1	1289	2605	57	100	0	2047	Pune
13	सातारा	1	1	943	1090	29	37	0	1352	Satara
14	सांगली	1	1	752	1393	26	55	0	860	Sangli
15	सोलापूर	1	1	1189	1227	39	42	0	3406	Solapur
16	कोल्हापूर	1	0	1783	1927	58	491	1	4128	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	1	702	767	15	21	0	1092	Aurangabad

18	जालना	1	0	566	178	6	20	0	424	Jalna
19	परभजी	1	0	454	175	11	19	0	256	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	430	64	7	5	0	74	Hingoli
21	बीड	1	0	754	521	17	118	4	1810	Beed
22	नांदेड	1	0	982	249	9	62	0	434	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	1	469	383	12	39	0	1515	Osmanabad
24	लातूर	1	1	586	345	17	12	0	667	Latur
25	बुलढाजा	1	1	570	434	9	25	0	314	Buldhana
26	अकोला	1	1	413	246	6	18	0	231	Akola
27	वाशिम	0	0	424	116	1	8	0	175	Washim
28	अमरावती	2	0	679	393	12	21	0	467	Amravati
29	यवतमाळ	1	1	595	251	4	17	0	552	Yavatmal
30	वर्धा	1	1	400	260	5	18	0	368	Wardha
31	नाजपूर	1	1	592	995	20	17	0	247	Nagpur
32	भंडारा	1	1	383	267	1	7	0	357	Bhandara
33	गोंदिया	1	0	329	161	2	6	0	245	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	1	561	348	2	13	0	107	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	1	259	110	2	5	0	117	Gadchiroli
	जुहनिर्माज संस्था, सिडको									SIDCO
	महाराष्ट्र राज्य	35	21	21240	23592	575	1712	5	27147	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.2-conted

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विणकर संस्था Weavers Societies	ग्राहक संस्था Consumer Societies	गृहनिर्माण संस्था Housing Societies	शेती संस्था Farming Societies	स्त्रियांच्या संस्था Women Societies	इतर Others	एकूण Total	District
		(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	2	504	21678	0	0	5164	30129	Mumbai
2	मुंबईउप-गजर								0
3	ठाजे	0	233	20872	18	3	2324	25389	Thane
4	रायजड	0	110	1707	4	0	1149	3815	Raigad
5	रत्नाजिरी	0	84	537	0	0	746	2327	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ज	0	51	115	1	0	421	1166	Sindhudurg
7	-नाशिज	1	151	4910	11	0	3564	11498	Nashik
8	धुळे	0	28	595	5	0	1287	3284	Dhule
9	-न्दुरबार	0	22	165	0	0	756	1876	Nandurbar
10	जळजाव	0	98	746	1	5	1554	5664	Jalgaon
11	अहमद-गजर	1	53	665	7	152	3278	9517	Ahmednagar
12	पुजे	0	277	12358	13	0	4094	22842	Pune
13	सातारा	0	87	722	9	222	1621	6114	Satara
14	सांजली	0	96	394	14	0	2334	5926	Sangli
15	सोलापूर	2	319	774	20	0	3446	10466	Solapur
16	कोल्हापूर	0	294	592	26	150	3337	12788	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	151	1582	0	27	2214	6573	Aurangabad
18	जाल-गा	0	50	344	0	8	1231	2828	Jalna
19	परभजी	0	26	366	1	10	941	2260	Parbhani
20	हिंगोली	0	10	93	0	19	337	1039	Hingoli
21	बीड	0	84	494	0	181	1656	5640	Beed
22	-ानदेड	1	42	764	0	64	1303	3911	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	35	338	2	0	1356	4151	Osmanabad
24	लातूर	0	44	433	0	0	1706	3812	Latur
25	बुलढाजा	0	26	228	0	0	1043	2651	Buldhana

26	ओला	0	24	284	0	0	693	1917	Akola
27	वाशिम	0	12	127	0	0	472	1335	Washim
28	अमरावती	0	116	571	5	44	927	3237	Amravati
29	यवतमाळ	0	40	349	0	1	1167	2978	Yavatmal
30	वर्धा	0	56	177	1	0	588	1875	Wardha
31	-नाजपूर	0	227	1081	4	0	1774	4959	Nagpur
32	भंडारा	0	33	96	0	16	614	1776	Bhandara
33	जोर्दिया	0	16	45	0	0	992	1797	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	27	142	1	0	954	2157	Chandrapur
35	जडचिरोली	0	4	32	0	4	391	926	Gadchiroli
	जृह-निर्माज संस्था, सिडको			3721				3721	SIDCO
	महाराष्ट्र राज्य	7	3430	78097	143	906	55434	212344	Maharashtra State

आधार -सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source --Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार
तक्ता क्रमांक/
कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य/
(2008-

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हे (2)	संस्थांची संख्या No. of Societies (3)	सदस्यांची संख्या (हजारात) Membership (‘000) (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	ठेवी Deposits (6)	कर्जे Borrowings (7)
1	मुंबई	0	0	0	0	0
2	मुंबईउप-गजर					
3	ठाजे	410	153	2664	1016	5065
4	रायजड	171	157	296	14	883
5	रत्नाजिरी	374	297	2974	434	4451
6	सिधुदुर्ज	226	151	1400	104	3602
7	-गाशिज	1025	617	30290	362	128431
8	धुळे	424	204	3402	34	6264
9	-दुरबार	302	188	1982	25	9131
10	जळजाव	880	457	15371	215	44514
11	अहमद-गजर	1324	862	28816	253	78124
12	पुजे	1289	621	24108	517	117602
13	सातारा	943	574	11628	78	37151
14	सांजली	752	528	14030	429	29674
15	सोलापूर	1189	545	29533	364	70021
16	जोल्हापूर	1783	837	11559	3459	18295
17	औरंगाबाद	702	178	2972	0	51802
18	जाल-गा	566	308	1618	69	12511
19	परभजी	454	220	6738	34	6724
20	हिंजोली	430	188	1461	219	11967
21	बीड	754	400	1486	131	12425
22	-गांदेड	982	368	3571	0	45368
23	उस्मा-गाबाद	469	286	4691	142	36206
24	लातूर	586	381	2650	53	19626
25	बुलढाजा	570	351	3728	286	30437
26	अोला	413	210	1985	98	10415
27	वाशिम	424	2721	3879	60	23787
28	अमरावती	679	380	3338	375	19140
29	यवतमाळ	595	391	4770	432	44394
30	वर्धा	400	166	2008	38	15739
31	-गाजपूर	592	227	2424	339	15444
32	भंडारा	383	166	1662	92	8782
33	जोदिया	329	206	1342	227	11013
34	चंद्रपूर	561	223	1963	111	6765
35	जडचिरोली	259	110	494	31	3056
महाराष्ट्र राज्य		21240	13671	230833	10041	939809

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शास-ग, पुजे

CO-OPERATION**TABLE No. 17.3****Operation of Agricultural credit and multipurpose Societies****-09)**

(रकम लाख रुपयांत/Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital (8)	नवीन कर्ज Fresh Advances (9)	कर्ज वसुली Recoveries (10)	येणे कर्ज Loans Outstanding (11)	थकबाकी Overdues (12)	District (2)
0	0	0	0	0	{ Mumbai Mumbai Suburban
9887	3873	5490	4658	8831	Thane
1486	1008	798	1090	426	Raigad
15936	2060	4366	11609	3461	Ratnagiri
5970	4133	4222	4115	2891	Sindhudurg
170607	57054	64933	143594	70367	Nashik
8867	5859	11009	3757	3026	Dhule
12435	6882	5846	9753	7525	Nandurbar
63623	44733	36245	46974	19824	Jalgaon
134409	121411	124273	86265	29928	Ahmednagar
153031	44639	56473	118148	52615	Pune
56937	41722	49724	46019	8473	Satara
51918	21486	41643	34358	9112	Sangli
93782	16744	48206	79253	30262	Solapur
37039	16920	29118	43826	18268	Kolhapur
46200	856	993	39511	4759	Aurangabad
14518	1364	1192	13170	2001	Jalna
10985	2282	1800	7419	3070	Parbhani
11080	1800	1823	10072	9876	Hingoli
20109	20012	14559	18149	9744	Beed
66224	597	6247	48846	48249	Nanded
47215	9880	23129	28099	9165	Osmanabad
25197	11493	11258	22390	12315	Latur
37440	12834	4529	30158	13603	Buldhana
12753	8639	11049	10202	3441	Akola
30171	8640	2890	10259	1898	Washim
16753	3801	8789	10615	5642	Amravati
43622	22759	14374	30146	14586	Yavatmal
13985	7331	4487	13752	5615	Wardha
20377	7004	6444	15293	7505	Nagpur
11575	4639	9173	5413	4641	Bhandara
11766	11240	7262	9176	18355	Gondiya
12181	3901	4517	7310	3654	Chandrapur
3837	821	783	2345	1716	Gadchiroli
1271915	528417	617644	965744	444844	Maharashtra State

17. सहकार
तक्ता क्रमांक/
बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार/
(2008)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हे (2)	संस्थांची संख्या No. of Societies (3)	सदस्यांची संख्या (हजारात) Membership (‘000) (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	ठेवी Deposits (6)	कर्जे Borrowings (7)
1	मुंबई	2774	4857	228377	280931	68955
2	मुंबईउप-गजर					
3	ठाजे	1322	1146	228989	1103040	37547
4	रायजड	511	366	32139	135765	19432
5	रत्नाजिरी	355	325	35734	52608	7769
6	सिंधुदुर्ग	192	176	10641	11786	2548
7	-गशिज	1129	1106	106728	331907	14611
8	धुळे	520	300	23451	100848	4210
9	-दुरबार	237	176	11256	40152	2133
10	जळजाव	1104	1030	69293	334149	7919
11	अहमद-गजर	1151	1003	70920	347412	31948
12	पुजे	2662	1554	155652	347810	20389
13	सातारा	1119	863	145479	276593	10865
14	सांजली	1419	2497	71515	275891	3570
15	सोलापूर	1266	1005	82621	371736	32748
16	जोल्हापूर	1985	1543	53628	279717	18536
17	औरंगाबाद	782	420	20260	86422	23687
18	जाल-ग	184	150	6981	115460	3254
19	परभजी	186	83	24	125	150
20	हिंजोली	71	58	3310	30783	1068
21	बीड	538	235	33110	132874	64563
22	-गदेड	258	101	5791	20441	24326
23	उस्मा-गबाद	395	231	18942	59868	6531
24	लातूर	362	148	5972	28691	3162
25	बुलढाजा	443	719	34261	144027	1483
26	अोला	252	212	29750	217872	4174
27	वाशिम	117	54	4291	13622	2589
28	अमरावती	405	228	16948	54863	1761
29	यवतमाळ	255	151	11829	91919	1941
30	वर्धा	265	143	15800	41390	2453
31	-गजपूर	1015	991	73237	279498	25811
32	भंडारा	268	171	6327	36181	874
33	जोर्दिया	163	59	2570	7756	331
34	चंद्रपूर	350	146	22696	17969	216
35	जडचिरोली	112	32	1539	3136	142
महाराष्ट्र राज्य		24167	22279	1640061	5673242	451696

आधार :- सहज्जर आयुक्त व िबंघज्, सहज्जरी संस्था, महाराष्ट्र शास-ग, पुजे

CO-OPERATION**TABLE No. 17.4****Operations of Non-Agricultural credit Societies****-09)**

(रकम लाख रुपयांत /Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital (8)	एकूण गुंतवणूक Total Investment (9)	नवीन कर्ज Fresh Advances (10)	कर्ज वसुली Recoveries (11)	येणे कर्ज Loans Outstanding (12)	थकबाकी Overdues (13)	District (2)
1342719	744262	1545227	1486816	186906	38740	Mumbai Mumbai Suburban
2238862	417986	673391	178692	1080660	90644	
218784	35200	130889	104044	139537	15747	Raigad
102944	11027	61677	32580	77839	5101	Ratnagiri
31152	4693	17700	16601	17972	1642	Sindhudurg
543166	85363	281134	269765	257391	62832	Nashik
165286	21162	73279	96087	97647	8289	Dhule
60305	9731	72101	69080	36382	6194	Nandurbar
479394	85458	188878	180363	239994	72726	Jalgaon
558565	104017	247458	253679	236291	143757	Ahmednagar
995469	228710	457728	245645	554631	45640	Pune
707763	76306	193925	175349	182361	35364	Satara
422058	83344	168693	131290	227135	46394	Sangli
638423	71473	347861	243665	397140	47553	Solapur
527374	104233	148908	88052	91908	47496	Kolhapur
147502	16614	22969	337007	102975	7810	Aurangabad
236806	5728	7890	9165	17919	4063	Jalna
453	74	224	117	222	57	Parbhani
37819	12387	13380	11180	16743	1340	Hingoli
204697	84574	52610	47605	92598	741	Beed
86667	220	18106	12570	29902	5451	Nanded
94627	17874	39637	27585	52854	13126	Osmanabad
44742	8974	22923	18457	23908	2852	Latur
444037	36613	165564	141540	96527	10918	Buldhana
257917	50085	82547	62747	190801	12954	Akola
26713	3746	16129	6439	11577	1847	Washim
85679	20179	18696	27533	37738	7773	Amravati
113143	21671	42436	20031	19655	4147	Yavatmal
67922	9908	20448	79294	32802	12412	Wardha
428325	109576	48179	38525	262503	35489	Nagpur
58971	16514	20865	24083	24880	5742	Bhandara
12654	3339	6498	17864	5162	1407	Gondiya
46621	4878	8098	10725	25890	826	Chandrapur
5423	600	3389	2618	4164	1889	Gadchiroli
11432982	2506519	5219437	4466793	4872614	798963	Maharashtra State

Source :- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.5

सहकार व भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of State Co-operative Land Development Bank

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	बँका (संख्या) Banks (No.)	सदस्य (लाखांत) Membership (lakhs)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	वर्षात दिलेले कर्ज Loans advanced during the year including [N.C.D.C.]	कर्ज विमोचन Debt Redemption	लघु सिंचन Minor Irrigation	
			शासकीय Held by Govt.	इतर Held by Others						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1	1960-61	27	1.27	--	30.00	35.00	472.00	204.00	N.A.	N.A.
2	1970-71	26	6.10	--	1576.00	1876.00	13316.00	1786.00	N.A.	N.A.
3	1980-81	26	N.A.	603.00	2665.07	7660.63	32650.53	5417.02	3920.05	3906.00
4	1990-91	29	10.21	493.00	4943.00	14109.00	83710.00	12438.00	5763.00	2165.21
5	1998-99	337	11.90	493.00	9370.19	54743.88	145020.74	3961.79	78.72	448.30
6	1999-00	337	11.84	493.00	8912.49	64803.45	142317.86	609.16	6451.19	46.61
7	2000-01	337	11.80	493.00	8500.32	71160.47	136367.53	948.26	10293.41	14.59
8	2001-02	28	9.50	493.00	11955.49	83421.93	248630.22	4.14	--	0.25
9	2002-03	30	10.16	493.00	11800.70	103976.2	255796.07	0.97	183.08	0.97
10	2006-07	29	11.55	--	6392.64	64142.8	158157.57	253.47	--	2.3
11	2008-09	29	11.41	--	6139.05	85786.02	150556.76	--	--	

टॅक्टर खरेदीकरिता Purchase of Tractor	उपसा सिंचन Lift Irrigation	इतर जमिनीची सुधारणा Other land Improvement	या वर्षाची कर्ज वसुली Loans recovered during the year	थकबाकी Overdues	(*)नफा दाखविणा-या बँका No. of Banks showing profit	नपयाची रक्कम Amount of profit	तोटा दाखविणा-या बँका Bank showing loss	तोटा दाखविणा-या बँका Bank showing loss
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	26.00	18	2.00	9	1.00
N.A.	N.A.	N.A.	807.00	920.00	2	4.00	24	231.00
907.50	145.00	100.00	2,942.25	5,232.68	--	64.73	--	--
3,013.77	2,833.71	4.54	7,369.00	7,174.00	1	890.00	--	--
3,933.84	1,748.54	1.53	21,008.15	29,329.70	--	--	1	10,227.68
1,183.55	914.89	--	8,514.37	19,602.19	--	--	1	11,162.66
26.39	319.59	--	8,461.78	21,592.40	--	--	1	(-) 11,653.38
455.67	15.86	--	21,228.21	42,753.54	--	--	--	59,629.72
3.98	0.11	--	18,581.80	58,555.62	3	800.35	25	11,962.07
--	--	--	18,969.87	81,654.51	1	117.48	28	(-)20,141.21
--	4.98	246.19	18,597.27	61,136.08	3	2,219.4	26	18,328.34
--	--	--	30875.46	55536.21	--	670.99	25	13187.87

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

टिप्पणी :- ही एकच बँक असल्याने बँकेच्या शाखा व जिल्हावर नफा व तोटा १९७०-७१ नंतर काढला नाही

*Note.-This bank is having an Unitary structure and hence Branch and Districtwise profit and Loss is not worked out after 1970-71

आधार :-महाराष्ट्र राज्य कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि., मुंबई

Source.-The Maharashtra State Co-operative land Development Bank Ltd., Mumbai

17. सहकार / CO-OPERATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.6
मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Central Co-operative Banks

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	बँका (संख्या) Banks (No.)	शाखा (संख्या) Branches (No.)	सदस्य (संख्या हजारात) Membership (No.000)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	ठेवी Deposits	येण कर्ज Borrowings outstanding
				शासकीय Held by Govt. (5)	इतर Held by Others (6)				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	35	N.A.	57	199	454	820	6,093	2,647	2,465
1970-71	25	867	55	669	1,846	3,474	23,637	11,323	8,055
1980-81	26	1,703	62	806	3,757	10,206	83,526	58,814	9,355
1990-91	1	43	26	--	2,816	28,922	3,10,125	2,09,362	61,636
2000-01	30	3685	106	761	63,531	2,28,904	23,69,970	17,86,285	2,44,574
2005-06	31	3689	116	458	1,07,733	6,60,549	37,59,887	26,40,239	2,57,567
2006-07	31	3646	131	458	1,17,983	6,32,221	40,70,177	27,65,725	4,51,403
2007-08	31	3683	136	2435	1,26,837	6,96,600	45,62,938	31,94,916	4,24,906
2008-09	31	3687	142	1485	134724	718918	5140250	3806208	290242

वर्षभरात दिलेली कर्जे Loans advanced during the year (11)	वर्षअखेरचे येणे कर्जे Loans outstanding at the end of the year (12)	येणे रकम-मेच्या थज बाजीची टक्केवारी Overdues as average outstanding (13)	नफा झालेल्या बँका (संख्या) No. of Banks showing Profit (14)	नफा Profit (15)	तोटा झालेल्या बँका (संख्या) No. of Banks showing loss (16)	तोटा Loss (17)
9,471	4,361	93.12	33	49	2	0.41
37,072	7,210	71.14	25	140	--	--
1,83,104	47,994	15.91	26	376	--	--
2,13,016	2,17,314	29.44	1	686	--	--
20,20,829	13,58,906	28.10	22	9,579	8	13,097.00
13,31,883	19,16,544	5,25,995.00	16	10,156	15	1,52,728.00
15,65,606	22,25,158	5,53,423.00	16	7,745	15	1,64,017.00
18,59,848	24,44,634	7,75,214.00	15	8,325	16	1,85,070.00
1433599	2268264	732756.00	18	15216	13	149186.00

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.7
राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Apex State Marketing Federation

(रुपये लाखात / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	सदस्य संख्या Membership (No.)	शासनाचा भाग Share held by Govt.	इतर भांडवल Capital held by others	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working capital	उत्पादन (टनात) Production (Tonnes)	उत्पादित मालाची किंमत Value of productions produced	धंदाची उलाढाल Business turnover	विक्री केलेल्या शेतमालांची किंमत Value of Agriculture produce marketed	वाटप केलेल्या बियाणांची किंमत Value of Seed distributed	वाटप केलेल्या खतांची किंमत value of fertilizer distributed	वाटप केलेल्या उपभोग्य वस्तुंची किंमत Value of consumer goods distributed	नफा Profit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1960-61	700	8	5	14	74	N.A.	622	1,223	1,223	N.A.	Nil	Nil	Nil
1970-71	800	122	33	254	1,741	N.A.	4,143	5,064	3,845	645	35	487	24
1980-81	1,200	707	64	1,618	9,553	N.A.	25,227	39,720	2,679	Nil	8,906	Nil	112
1990-91	3,691	1,446	51	3,626	13,565	N.A.	22,388	27,709	4,515	Nil	17,101	5,110	1
2000-01	900	1,296	1,235	4,635	3,476	N.A.	N.A.	44,998	11,714	Nil	28,371	2,149	35
2005-06	700	1,235	1,300	5,054	2,266	N.A.	N.A.	25,788	9,835	Nil	12,547	848	22
2006-07	763	1,235	1,304	5,002	2,226	N.A.	N.A.	33,243	11,617	Nil	15,920	697	6
2007-08	776	1,235	1,305	5,786	2,792	N.A.	N.A.	28,834	3,823	Nil	17,936	1,199	5
2008-09	782	1235	70	6148	7361	N.A.	N.A.	48742	16193	N.A.	26231	1212	33

टीप - N. A. - Not Available / उपलब्ध नाही

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.8

मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Central Consumers Stores

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	भाग भांडवल Share Capital		खेळते भांडवल Working capital	विक्रीची किंमत Value of sales	नफा झालेली भांडारे		तोटा झालेली भांडारे	
				शासकीय Held by Govt.	इतर Held by others			नफा Profit	तोटा Stores showing loss (No.)	तोटा Loss	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1960-61	1	0.2	3	--	3	7	187	--	--	1	--
1970-71	43	135	195	97	36	463	3,031	28	9	15	17
1980-81	75	123	423	150	149	1,100	6,396	45	16	17	25
1990-91	114	292	1,050	246	297	2,498	13,389	69	50	34	52
2000-01	145	386	2,739	483	113	13,354	44,855	110	1,127	35	102
2005-06	150	4,410	3,514	476		11,300	45,412	104	309	54	342
2006-07	161	344	3,204	266	1,541	12,515	32,277	109	324	47	151
2007-08	160	349	3,309	266	1,282	12,575	29,038	103	392	56	134
2008-09	178	340	3240	254	1322	12415	29117	97	287	55	135

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.9

मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Labour Contract Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working .capital	केलेल्या कामाची किंमत Value of work dome	नफा झालेल्या संस्था		तोटा झालेल्या संस्था	
						(संख्या) Stores showing Profits (No.)	नफा Profit	(संख्या) Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	371	17	8	45	N.A.	121	2	140	1
1970-71	1,115	52	67	140	412	439	N.A.	N.A.	N.A.
1980-81	3,334	175	193	2,154	3,578	1,539	54	1,285	27
1990-91	4,434	220	418	5,875	12,980	2,355	156	1,557	71
2000-01	8,127	482	1,272	11,998	54,831	5,131	973	2,836	295
2005-06	10,188	6,564	1,978	14,348	61,055	6,688	1,479	3,356	585
2006-07	10,227	516	2,898	20,291	78,563	6,931	1,909	3,153	6,414
2007-08	10,285	517	2,808	20,403	82,854	6,632	1,623	3,509	6,497
2008-09	10337	525	2074	20063	89037	6737	2058	3136	6501

टीप - N. A.-उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.10

प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	संस्था संख्या Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working .capital	वर्ष अखेरीस बांधलेली घरे (संख्या) House Consturcted at the end of the year (No.)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profits (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	1,495	77	538	2504	32	696	6	442	4
1970-71	7,425	291	1,527	13,143	54	3,138	39	2,693	27
1980-81	15,640	532	3,206	35,081	107	7,342	155	5,291	62
1990-91	33,914	1,141	11,602	1,34,065	5,56,516	16,901	1,024	9,245	702
2000-01	52,330	1,857	18,596	4,94,808	3,26,537	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2005-06	67,586	1,870	18,243	2,51,975	688	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2006-07	67,434	2,070	21,831	6,67,185	2,88,256	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2007-08	70,503	2,078	21,102	6,79,941	3,11,847	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2008-09	74376	2124	21294	686753	344277	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

टीप :- N. A.-उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.11

दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Dairy and Milk Supply Co-operative Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June) (1)	संस्था (संख्या) Societies (No.) (2)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000) (3)	स्वीय भांडवल Owned funds (4)	खेळते भांडवल Working capital (5)	दूध व दुधाच्या पदार्थांचे उत्पन्न Milk and Milk Product (6)	दूध व दुधाच्या पदार्थांची विक्री Milk and Milk Sold (7)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profits (No.) (8)	नफा Profit (9)	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.) (10)	तोटा Loss (11)
1960-61	431	16	12	26	67	69	156	2	133	-
1970-71	2,021	126	76	314	810	841	833	13	691	5
1980-81	7,819	703	598	1,992	8,531	9,132	4,091	197	2,023	26
1990-91	14,355	1,268	10,186	35,613	55,227	65,057	6,798	1,043	3,136	508
2000-01	22466	1518	116119	1E+06	3234941	3403403	12267	10758	9634	6542
2005-06	26881	1842	N.A.	25300	111500	67100	14432	N.A.	11941	N.A.
2006-07	26881	2118	N.A.	27780	128260	77140	13710	N.A.	13135	N.A.
2007-08	30075	2060	3029	30550	134670	80990	13791	1625	14395	1226
2008-09	27255	186767	264	24510	113080	68010	12087	1473	13045	1111

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. ग्राम विकास व सहकार / Rural Development and Co-operation

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.12

महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षनिहाय निवडक सांख्यिकी
Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year (1)	संस्था (संख्या) Societies (No.) (2)	सदस्य संख्या (हजारात) Member- ship (3)	भाग भांडवल Share Capital ('000) (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	खेळते भांडवल Working Capital (6)	चालू वर्षी दिलेली कर्जे Loans advanced during the year (7)	वर्ष अखेरीस थकबाकी राहिलेली कर्जे Loans outstanding at the end of the year (8)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profit (No.) (9)	नफा Profit (10)	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.) (11)	तोटा Loss (12)
1990-91	1,148	217	497	911	7,120	--	3,767	427	210	430	44
2000-01	1,046	87	170	253	1,558	4	50	445	60	494	85
2001-02	888	120	220	303	1,561	7	56	386	63	353	82
2002-03	1,034	126	242	337	1,655	7	57	300	65	482	91
2003-04	938	364	249	263	364	14	49	334	27	351	57
2004-05	940	376	265	279	368	13	55	392	27	477	58
2005-06	963	395	269	283	432	11	53	390	27	509	59
2006-07	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2007-08	862	31	239	257	365	20	54	200	21	383	59
2008-09	906	31	243	262	382	20	56	310	29	323	60

टिप - N. A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.13

औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी Selected Statistics of Industrial Co-operative Societies

(रुपये लाखात / Rs. in lakh)

वर्ष Year (३० जून रोजी) (As on 30th June)	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000.)	भाग भांडवल Share capital	स्वीय भांडवल Owned capital	खेळते भांडवल Working capital	ठेवी Deposits	उत्पादित मालाची किंमत value of goods produced	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1960-61	1,968	72	83	107	289	NA	329	385	541	10	791	10
1970-71	1,729	83	228	318	772	15	98	590	442	38	450	12
1980-81	1,827	225	718	1,096	2,884	111	1,456	2,069	821	65	463	59
1990-91	4,911	292	1,496	85	7,648	211	722	745	1,980	223	1,794	216
2000-01	5,790	621	2,578	3,814	12,073	344	3,446	969	2,459	267	2,784	253
2005-06	6,946	5,692	3,023	1,516	13,589	432	6,490	2,573	2,628	554	3,128	277
2006-07	7,218	755	3,339	5,213	15,132	630	6,535	3,180	3,053	750	3,209	346
2007-08	7,638	740	3,456	4,729	16,184	618	6,767	2,757	3,235	733	3,528	346
2008-09	8240	426	2947	4034	15592	580	6647	2202	3359	552	4880	348

टिप :- N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-opration and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.14

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार /
(2008)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	बँकांची संख्या No. of Banks (3)	सदस्य संख्या / Membership (Nos)			स्वनिधी Owned funds (7)	एकूण ठेवी Total deposits (8)	कर्जे Borrowings (9)
			संस्थेतील Societies (4)	व्यक्तीगत Individuals (5)	नाममात्र Nominal (6)			
1	मुंबई	4	26325	4355	0	435593	2356728	330678
2	मुंबईउप-पंजर }							
3	ठाजे	1	4896	175	0	34102	193129	16
4	रायजड	1	991	967	0	11154	102782	367
5	रत्नाजिरी	1	1645	238	0	6920	59282	901
6	सिंधुदुर्ग	1	866	63	0	6167	58922	2115
7	-शाशिज	1	7262	1817	0	338	2353	215
8	धुळे	1	3750	1	0	22021	89988	687
9	-दुरबार }							
10	जळजाव	1	4524	2624	0	60174	180869	12777
11	अहमद-पंजर	1	5767	910	0	34641	290640	19254
12	पुजे	1	9105	2542	0	56133	428550	428550
13	सातारा	1	2596	145	0	22505	208791	10709
14	सांजली	1	3846	363	0	27910	145979	15456
15	सोलापूर	2	5627	3021	0	59989	233816	30563
16	जोल्हापूर	1	9785	710	0	30865	207267	14573
17	औरंजाबाद	1	1587	60	0	29157	94123	1689
18	जाल-पा	1	1422	1	0	10794	35570	2982
19	परभजी	1	2625	2	0	24959	60762	2767
20	हिंजोली }							
21	बीड	1	2707	172	0	24317	93950	9835
22	-गांदेड	1	2290	113	0	38332	58005	18919
23	उस्मा-पाबाद	1	2320	0	0	36620	53153	21775
24	लातूर	1	1735	0	0	20111	69076	11948
25	बुलढाजा	1	1361	1351	0	21697	72950	2561
26	अोला	1	1380	1105	0	17497	97332	6957
27	वाशिम }							
28	अमरावती	1	1745	1382	0	20915	55166	2269
29	यवतमाळ	1	1383	423	0	22378	87458	87458
30	वर्धा	1	715	92	0	15679	40280	5172
31	-पाजपूर	1	2604	157	0	34857	97432	97432
32	भंडारा	1	1187	88	0	8233	40914	1413
33	जोदिया	1	801	15	0	6868	32775	2781
34	चंद्रपूर	1	1469	440	0	12145	91210	91210
35	जडचिरोली	1	530	32	0	5900	35143	7
महाराष्ट्र राज्य		35	114846	23364	0	1158970	5674396	1234034

CO-OPERATION

TABLE No. 17.14

Operations of Agricultural and Non-Agricultural Credit Apex Central Institutions

-09)

(रकम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

खेळते	एकूण	नवीन कर्जे	कर्ज वसूली	येणे कर्जे		थकबाकी		District
				संस्था	व्यक्तीगत	कर्जे	नुतनीकरण न केलेल्या	
Working capital	Total investment	Fresh advances	Loan recovery	Societies	Individuals	Loans	पतकर्जाचा अधिकर्ष Unrenewed cash credit overdues	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
3188898	1599289	1192425	1122507	1123252	23077	204530	32212	Mumbai
								Mumbai Suburban
236823	151013	44098	28688	12748	55108	2756	22	Thane
116700	56529	456	471	268	187	4340	6	Raigad
71095	29732	27085	29476	18895	11237	4013	758	Ratnagiri
69129	26099	51649	50118	20558	18268	2872	1029	Sindhudurg
2082	1026	1074	1507	1348	46	589	15	Nashik
116565	37383	26246	12982	31607	2431	10576	807	Dhule
								Nandurbar
263785	101249	86735	112238	76420	11488	41360	5900	Jalgaon
369601	162211	117026	134798	159682	4576	22918	2565	Ahmednagar
524196	241236	119104	109180	185971	35515	56223	988	Pune
253415	133656	250536	250696	83773	13886	623	357	Satara
196031	1252	129706	0	94143	9261	15212	7288	Sangli
308807	107452	309477	3290	168320	8885	34062	529	Solapur
259316	7434	236295	261457	123377	1329	13338	13119	Kolhapur
134624	30324	69361	0	67576	1785	37164	1784	Aurangabad
43160	17367	14841	7125	13369	1472	8680	536	Jalna
87037	20045	10181	19305	28851	810	34348	2116	Parbhani
								Hingoli
131776	42366	59043	40892	57395	1648	25118	3961	Beed
133969	17898	67891	6726	59574	1234	29902	9443	Nanded
56234	6795	0	0	24454	0	0	0	Osmanabad
114105	21125	91478	19407	72126	5060	8063	955	Latur
102723	27156	38777	6808	23721	15057	16860	3063	Buldhana
155140	50426	126722	128078	57709	3777	7922	1209	Akola
								Washim
81222	35476	28674	0	28339	334	7076	734	Amravati
140184	42401	33897	33661	58526	19008	42204	751	Yavatmal
54577	15344	26285	14705	22310	3975	16163	354	Wardha
146595	44840	47730	5901	33966	12467	25186	2509	Nagpur
56136	24980	21653	18521	15940	5713	5170	171	Bhandara
49160	15750	13248	4353	17629	7602	6986	112	Gondiya
120277	48862	30806	32234	26633	24660	20049	1082	Chandrapur
44128	29546	12148	1930	5110	7038	1819	82	Gadchiroli
7627490	3146262	3284647	2457054	2713590	306934	706122	94457	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार /
(2008)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	संस्थांची संख्या No.of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (‘000)	स्वनिधी Owned Capital	इतर कर्जे Other Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	2	8	5,786	386	2,792	0	0	386
2	मुंबईउप-गजर								
3	ठाजे	27	5	1257	469	729	0	0	84
4	रायजड	34	12	87	96	401	0	0	164
5	रत्नाजिरी	13	8	1026	386	2201	420	381	0
6	सिंधुदुर्ज	49	27	581	247	1049	0	0	23
7	नाशिच	96	66	1085	554	2034	0	0	262
8	धुळे	75	32	169	191	449	0	0	28
9	नांदुरबार	35	25	257	36	971	87	92	41
10	जळजाव	143	108	1845	512	4502	572	410	568
11	अहमद-गजर	62	35	852	437	2090	0	0	156
12	पुजे	100	45	1057	2362	6051	0	0	0
13	सातारा	37	27	644	192	1982	0	0	193
14	सांजली	55	27	641	364	1531	0	0	14
15	सोलापूर	42	22	653	59	877	0	0	0
16	जोल्हापूर	491	123	3527	3360	12399	4	0	723
17	औरंगाबाद	21	257	430	403	737	0	0	3736
18	जाल-गा	20	17	91	154	285	0	0	5
19	परभजी	19	11	70	403	15	0	0	5
20	हिंजोली	5	6	40	687	352	0	0	11
21	बीड	118	5	22	46	58	0	0	0
22	नांदेड	62	3	196	376	150	0	0	33
23	उस्मानाबाद	39	7	103	188	339	0	1	0
24	लातूर	12	3	35	4	212	0	0	0
25	बुलढाजा	25	40	337	92	655	0	0	80
26	ओला	18	15	744	26	202	9	4	12
27	वाशिम	8	250	228	20	398	0	0	0
28	अमरावती	21	17	2573	75	739	1	1	37
29	यवतमाळ	17	47	559	148	805	4	1	95
30	वर्धा	18	13	391	84	1795	0	0	36
31	नाजपूर	17	23	248	201	3177	0	0	55
32	भंडारा	7	7	141	28	140	0	0	0
33	जोदिया	6	10	60	123	184	0	0	14
34	चंद्रपूर	13	14	93	150	474	0	0	4
35	जडचिरोली	5	4	39	18	62	0	0	1
महाराष्ट्र राज्य		1712	1319	25867	12877	50837	1097	890	6766

CO-OPERATION

TABLE No. 17.15

Operations of Co-operative Marketing Societies

-09)

(रकम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received (13)	विक्री मालाची किंमत Value of goods sold (14)	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year (15)	वर्षातील नफा Profit of the year		वर्षातील तोटा Loss for the year		District (2)
					नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)	नफा Profit (17)	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)	तोटा Loss (19)	
1,599	--	27,613	24,756	2613	1	5	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
855	--	748	686	195	15	299	4	59	Thane
137	--	468	496	12	29	5	5	4	Raigad
149	--	877	3206	268	12	80	1	0	Ratnagiri
478	--	2872	2194	211	18	11	31	3	Sindhudurg
807	--	4810	5813	280	40	58	52	75	Nashik
177	--	368	645	17	22	4	42	39	Dhule
343	--	3383	3764	100	17	9	18	2	Nandurbar
1131	--	5523	7624	527	48	85	95	90	Jalgaon
833	--	4666	9838	286	28	45	34	88	Ahmednagar
296	--	16523	13187	414	47	64	34	27	Pune
435	--	39278	15476	283	26	5	6	588	Satara
531	--	2102	2496	137	17	24	28	20	Sangli
264	--	1652	257	39	19	23	16	34	Solapur
2261	--	24802	20917	2122	56	247	61	127	Kolhapur
107	--	385	260	19	7	16	13	24	Aurangabad
73	--	26	144	10	5	1	4	2	Jalna
9	--	0	0	5	1	1	8	4	Parbhani
146	--	9	30	1	1	0	4	63	Hingoli
14	--	150	608	1	0	0	118	1	Beed
148	--	0	210	0	10	11	51	3	Nanded
23	--	201	229	20	6	4	32	25	Osmanabad
0	--	284	402	41	4	3	2	3	Latur
280	--	1329	1388	17	9	27	16	57	Buldhana
63	--	169	3747	6	5	8	2	2	Akola
115	--	0	214	42	0	0	6	20	Washim
208	--	934	1593	131	9	50	12	68	Amravati
265	--	6900	8165	187	7	28	7	20	Yavatmal
275	--	232	1594	72	9	11	6	85	Wardha
99	--	2489	6226	138	6	10	9	15	Nagpur
56	--	65	69	4	1	1	6	8	Bhandara
40	--	234	222	143	3	3	3	2	Gondiya
44	--	530	650	63	10	6	3	5	Chandrapur
15	--	58	55	9	4	1	1	0	Gadchiroli
12276	--	149680	137161	8413	492	1145	730	1563	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार /
(2008-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership ('000)	स्वनिधी Owned Capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	964	24	1588	1107	6680	17	0	135
2	मुंबईउप-गजर								
3	ठाजे	978	107	3972	2765	7875	85	0	3260
4	रायजड	510	85	5339	2957	6924	71	0	3142
5	रत्नाजिरी	534	78	1402	3871	5030	117	0	2683
6	सिंधुदुर्ग	269	51	1226	1499	4512	289	0	398
7	-गशिज	2033	173	2018	1636	3833	72	0	699
8	धुळे	963	123	25792	36920	78102	740	0	329
9	-दुरबार	593	42	2120	2184	10751	139	0	128
10	जळजाव	1598	207	5975	4209	15982	318	0	815
11	अहमद-गजर	3825	235	2187	798	12106	32	0	355
12	पुजे	2907	170	4635	8171	17045	145	0	293
13	सातारा	1832	144	13192	1757	18851	1063	0	199
14	सांजली	1763	374	38435	66926	57046	4413	0	2247
15	सोलापूर	4748	483	52658	28821	85288	2111	0	2152
16	जोल्हापूर	5986	766	83501	71469	271957	6506	0	5017
17	औरंगाबाद	1827	130	447	124	1348	103	0	155
18	जाल-ग	846	61	4176	1630	843	4	0	282
19	परभजी	647	33	2598	4	76	0	0	1737
20	हिंजोली	181	15	2629	37	182	43	0	24
21	बीड	2333	180	8567	3663	15339	93	0	268
22	-गंदेड	903	103	3603	327	1105	2	0	34
23	उस्मा-गबाद	1945	219	2745	2955	1442	23	0	302
24	लातूर	1390	90	4628	130	3360	139	0	2093
25	बुलढाजा	698	112	8036	5187	11920	92	0	253
26	अोला	481	46	3967	10108	1928	74	0	168
27	वाशिम	348	35	1419	231	994	45	0	7
28	अमरावती	721	83	3978	478	5612	196	0	395
29	यवतमाळ	1280	127	6511	1633	6023	262	0	110
30	वर्धा	539	60	9158	2839	12696	190	0	154
31	-गजपूर	1267	112	17318	2213	8961	338	0	210
32	भंडारा	560	52	320	475	1101	29	0	61
33	जोर्दिया	456	46	225	261	1557	59	0	306
34	चंद्रपूर	357	66	293	147	2429	35	0	864
35	जडचिरोली	287	35	121	132	1964	101	0	129
महाराष्ट्र राज्य		46569	4667	324779	267664	680862	17946	0	29404

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION**TABLE No. 17.16****Operation of Co-operative productive enterprises****-09)**

(रक्कम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता	इतर मत्ता	मिळालेल्या मालाची किंमत	विक्री मालाची किंमत	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल	नफा झालेल्या संस्थांची संख्या	नफ्याची रक्कम	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या	तोटाच्याची रक्कम	District
Fixed assets	Other assets	Value of goods received	Value of goods sold	Stock at the end of the year	No. of Societies in profit	Amount of Profit	No. of Societies in loss	Amount of Loss	(2)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
5156	866	753	719	200	885	668	66	37	Mumbai Mumbai Suburban
1263	2187	558	1398	467	457	408	516	334	Thane
1173	1794	158	1113	59	214	100	283	40	Raigad
748	1092	373	2825	5	264	106	264	101	Ratnagiri
1968	1799	196	1958	63	96	70	166	13	Sindhudurg
1629	637	602	617	148	783	58	1235	158	Nashik
40553	10579	4028	39383	255	314	6692	587	177	Dhule
6049	1047	6792	7543	1	175	285	412	38	Nandurbar
8486	5953	20981	26619	31	739	228	853	1903	Jalgaon
5438	5849	33490	39336	29	1835	196	1988	285	Ahmednagar
8381	8088	44260	48529	146	1872	322	641	49	Pune
11326	4281	14888	15583	117	1192	142	599	442	Satara
50729	5209	32293	46053	336	732	306	1013	1622	Sangli
47848	19815	74070	92425	647	2616	1780	2119	1214	Solapur
145246	53009	125029	157795	386	3398	2162	2582	7432	Kolhapur
693	68	213	848	7	545	76	1248	100	Aurangabad
2121	167	619	1465	9	35	40	304	4	Jalna
1992	27	2	1117	1	153	7	430	77	Parbhani
2046	64	0	9	19	40	7	122	10	Hingoli
4968	378	116382	224467	19	296	23	2039	534	Beed
3027	182	161	255	6	200	8	690	26	Nanded
2128	372	4186	4579	55	471	10	1473	219	Osmanabad
2243	670	1887	4957	0	458	86	922	295	Latur
6581	4396	1743	3572	9	232	80	465	7002	Buldhana
62219	562	1507	3156	19	238	18	211	838	Akola
682	203	379	443	10	146	4	184	22	Washim
3278	478	1146	1552	102	210	36	451	280	Amravati
4272	2280	4115	5626	73	268	56	1011	391	Yavatmal
8674	2974	3978	9334	27	117	195	419	414	Wardha
5550	2462	16748	17394	2676	660	232	599	106	Nagpur
194	655	465	340	34	320	22	238	9	Bhandara
87	1133	281	346	3	279	46	175	29	Gondiya
286	736	244	145	8	155	44	111	24	Chandrapur
90	1664	67	261	1	137	19	146	27	Gadchiroli
447124	141676	512594	761762	5968	20532	14532	24562	24252	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार /
(2008-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (‘000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	25339	1028	10046	732	428545	96	N.A.	638
2	मुंबईउप-गजर }								
3	ठाजे	22647	643	4454	275	93460	807	N.A.	1612
4	रायजड	2635	121	1341	1866	9664	0	N.A.	0
5	रत्नाजिरी	1101	57	280	381	2299	4	N.A.	269
6	सिंधुदुर्ग	438	54	345	686	2544	49	N.A.	142
7	-गाशिज	7185	297	1445	25817	52831	8421	N.A.	13830
8	धुळे	1291	103	1353	7522	11551	177	N.A.	3998
9	-दुरबार	698	34	554	3216	6292	0	N.A.	1686
10	जळजाव	1909	218	2349	15365	23569	1397	N.A.	13134
11	अहमद-गजर	3081	353	11701	13963	49790	773	N.A.	5378
12	पुजे	15750	733	3164	7449	61617	487	N.A.	5546
13	सातारा	2165	353	4416	1911	12006	1082	N.A.	1004
14	सांजली	1898	177	3086	13694	38335	1133	N.A.	2074
15	सोलापूर	3144	294	2048	5048	13816	0	N.A.	0
16	जोल्हापूर	2567	332	5895	1498	24825	825	N.A.	8605
17	औरंगाबाद	3210	146	1197	18816	17310	1	N.A.	4716
18	जाल-गा	1184	50	101	974	1259	0	N.A.	564
19	परभजी	926	39	292	282	2017	310	N.A.	1063
20	हिंजोली	338	19	251	397	1292	141	N.A.	535
21	बीड	1859	75	117	1674	2816	0	N.A.	1020
22	-गांदेड	1690	73	220	3553	2350	235	N.A.	872
23	उस्मा-गाबाद	1281	58	361	515	1761	13	N.A.	1227
24	लातूर	1433	57	240	1962	3577	1525	N.A.	1607
25	बुलढाजा	899	62	1291	2273	3857	111	N.A.	649
26	अोला	734	46	340	1052	3774	0	N.A.	1110
27	वाशिम	435	6	79	123	640	0	N.A.	32
28	अमरावती	1454	121	2416	3680	9075	239	N.A.	2962
29	यवतमाळ	806	64	208	1614	2476	114	N.A.	851
30	वर्धा	632	44	113	315	366	49	N.A.	70
31	-गाजपूर	2068	173	1236	5601	9691	34	N.A.	4169
32	भंडारा	546	40	207	1217	1929	2	N.A.	242
33	जोर्दिया	833	44	155	293	1661	206	N.A.	232
34	चंद्रपूर	855	300	195	1604	2906	178	N.A.	1038
35	जडचिरोली	250	12	22	48	94	40	N.A.	40
महाराष्ट्र राज्य		113281	6226	61518	145416	899995	18449	N.A.	80915

CO-OPERATION

TABLE No. 17.17

Operations of Other Co-operative Societies

09)

(रक्कम लाख रुपयांत /Amt. in Lakh Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या विक्री केलेल्या मालाची किंवा विकलेल्या वर्ष अखेरचा		शिल्लक माल Stock at the end of the year (15)	वर्षातील नफा Profit of the year		वर्षातील तोटा Loss for the year		District (2)
		किंमत Value of goods received (13)	मालाची किंमत Value of goods sold (14)		नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)	नफ्याची रक्कम Amount of Profit (17)	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)	तोट्याची रक्कम Amount of Loss (19)	
54021	371451	6555	4131	1487	2466	214	483	100	Mumbai Mumbai Suburban
79822	7811	6720	12506	247	789	6611	592	376	Thane
6371	2610	5271	5874	539	491	75	205	41	Raigad
1385	562	293	329	44	238	11	210	10	Ratnagiri
1202	1069	521	542	58	105	15	168	8	Sindhudurg
11281	27291	936	875	94	780	160	706	288	Nashik
3174	4262	589	538	39	156	9	259	484	Dhule
1110	3059	443	461	52	156	14	242	97	Nandurbar
3918	6117	821	851	119	383	424	540	500	Jalgaon
21872	18369	1082	1545	230	980	203	882	51236	Ahmednagar
17941	37048	7317	8796	735	1902	264	1018	106	Pune
5056	5090	4543	1198	438	647	121	349	76	Satara
20762	14200	2463	2728	219	605	529	517	197	Sangli
10913	2117	7029	6918	330	654	266	696	95	Solapur
10002	4439	3880	5974	357	818	274	947	578	Kolhapur
7661	1587	93	305	10	636	105	462	264	Aurangabad
397	207	0	0	9	70	0	136	2	Jalna
125	740	2	2	14	119	5	237	14	Parbhani
403	194	28	31	147	43	5	102	21	Hingoli
1159	518	1054	1518	28	438	6	267	6	Beed
1046	314	27	25	5	98	24	300	2	Nanded
229	121	33	34	8	227	6	429	17	Osmanabad
421	903	352	391	28	330	146	825	37	Latur
1117	2051	93	96	17	110	53	490	118	Buldhana
1727	783	289	217	23	180	28	222	30	Akola
6	597	1	3	2	87	2	302	1	Washim
1587	4316	1605	1223	107	300	22	421	28	Amravati
795	801	70	111	17	130	27	275	21	Yavatmal
126	125	192	208	14	131	23	258	22	Wardha
3602	1521	1773	1278	136	552	47	325	19	Nagpur
463	827	247	233	15	199	5	140	1	Bhandara
368	965	26	32	22	309	11	483	17	Gondiya
205	1468	408	436	85	322	15	293	7	Chandrapur
14	38	1	1	1	73	2	89	15	Gadchiroli
270281	523571	54757	59410	5676	15524	9722	13870	54834	Maharashtra State

१८. खणकाम :

१८.१ खाणी, खनिज उत्पादने व त्यांचे मूल्य या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

18. MINING AND QUARRYING :

18.1 Data on Mines, Mineral production and their value are presented in this section.

18. खाणकाम /MINNINGANDQUARRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 18.1

खनिज उत्पादन, त्याचे मूल्य व एकूण खाणी / Mineral Production, its value and total mines

(2008-09)

(उत्पादन टनात आणि मूल्य हजारात/Production in tonnes and value in thousand Rs.)

अनु.क्र. Sr. No.	खनिज (1)	खाणींची संख्या / उत्पादन मूल्य (3)	रायजड Raigad (4)	रत्नागिरी Ratnagiri (5)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (6)	कोल्हापूर Kolhapur (7)	अमरावती Amravati (8)	यवतमाळ Yavatmal (9)	नागपूर Nagpur (10)	भंडारा Bhandara (11)	चंद्रपूर Chandrapur (12)	जोर्दिया Gondiya (13)	गडचिरोली Gadchiroli (14)	एकूण Total (15)	No. of Mines, Production,value (3)	Minerals (2)
1	बॉक्साईट	जाजी	5	3	—	6	—	—	—	—	—	—	—	14	Mines	Bauxite
		उत्पाद-1	157377	333980	—	1562155	—	—	—	—	—	—	—	2053512	Production	
		मूल्य	22364	207106	—	395805	—	—	—	—	—	—	—	625275	Value	
2	जेओलि-1 (नेसजि)	जाजी	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mines	Kaolin
		उत्पाद-1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Production	(Natural)
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Value	
3	जोळसा @	जाजी	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	Mines	Coal @
		उत्पाद-1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38705	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47850300	Value	
4	डोलोमाईट	जाजी	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	5	Mines	Dolomite
		उत्पाद-1	—	—	—	—	—	73235	21341	—	—	—	—	94896	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	10873	5935	—	—	—	—	16849	Value	
5	जच्चे लोजंड	जाजी	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	2	11	Mines	Iron Ore @
		उत्पाद-1	—	—	164	—	—	—	—	—	—	83	17	294	Production	
		मूल्य	—	—	139784	—	—	—	—	—	—	57288	17417	236085	Value	
6	जाय-आईट	जाजी	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	Mines	Kyanite
		उत्पाद-1	—	—	—	—	—	—	—	1005	—	—	—	1005	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	—	777	—	—	—	777	Value	
7	चु-1जडी	जाजी	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	21	Mines	Lime Stone @
		उत्पाद-1	—	—	—	—	—	989	—	—	—	—	—	10484	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	153694	—	—	—	—	—	1202790	Value	
8	जच्चे मँज-गिज	जाजी	—	—	—	—	—	—	15	2	—	—	—	17	Mines	Manganes
		उत्पाद-1	—	—	—	—	—	—	223747	456882	—	—	—	680629	Production	Ore
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	2217917	5146866	—	—	—	7364783	Value	
9	जेरू	जाजी	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mines	Ochare
		उत्पाद-1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Value	
10	जोरंडम#	जाजी	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mines	Corundum#
		उत्पाद-1	—	—	—	—	—	—	—	21000	—	—	—	21000	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	—	63	—	—	—	63	Value	
11	फायर क्ले	जाजी	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	Mines	Fire Clay
		उत्पाद-1	—	—	—	—	—	6786	—	—	—	—	—	6786	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	509	—	—	—	—	—	509	Value	
12	सिलिमा-आईट	जाजी	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	Mines	Sillimanite
		उत्पाद-1	—	—	—	—	—	—	—	9130	—	—	—	9130	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	—	7628	—	—	—	7628	Value	

अनु.क्र. Sr. No.	खनिज (2)	खाणीची संख्या / उत्पादन मूल्य (3)	रायजड Raigad (4)	रत्नागिरी Ratnagiri (5)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (6)	कोल्हापूर Kolhapur (7)	अमरावती Amravati (8)	यवतमाळ Yavatmal (9)	नागपूर Nagpur (10)	भंडारा Bhandara (11)	चंद्रपूर Chandrapur (12)	जोर्दिया Gondiya (13)	गडचिरोली Gadchiroli (14)	एकूण Total (15)	No. of Mines, Production,value (3)	Minerals (2)
13	पायरोफिलाईट	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— 2127 625	— — —	— — —	— — —	... 2127 625	Mines Production Value	Pyrophyllite
14	क्विम्झ	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	3 15116 3492	1 873 127	— — —	— — —	4 15989 3619	Mines Production Value	Quartz
15	क्विम्झाईट	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— 1054 264	— — —	— — —	— — —	... 1054 264	Mines Production Value	Quartzite
16	सिलिजा सॅंड	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	Mines Production Value	Silicasand
17	सॅंड (इतर)	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	Mines Production Value	Sand (Others)
18	शेल	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	Mines Production Value	Shale
19	लॅटराईट	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	2 163331 23419	— — —	— — —	2 163331 23419	Mines Production Value	Laterite
20	क्रोमाईट	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	Mines Production Value	Chromite
21	फेल्सपार	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	1 587 103	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	1 587 103	Mines Production Value	Felspar
22	फ्लुओराइट (श्रेणीकृत)	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	1 3176 15626	— — —	— — —	1 3176 15626	Mines Production Value	Fluorite (Graded)
23	क्ले (इतर)	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	Mines Production Value	Clay(others)
24	जौज जगिजे	जाजी उत्पाद-1 मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	Mines Production Value	Minor Minerals

* जिल्हावार माहिती उपलब्ध नाही. / Districtwise break-up is not available

आधार : इंडियन ब्युरो ऑफ माइन्स, भारत सरकार, नागपूर Source : Indian Bureau of Mines, Government of India, Nagpur

१९. उत्पादन

१९.१. या विभागात चालू कारखाने, सरासरी दैनिक रोजगार, औद्योगिक उत्पादने आणि वार्षिक उद्योग पाहणीत गोळा केलेली काही निवडक औद्योगिक वैशिष्ट्ये याबद्दलची सांख्यिकी माहिती दिलेली आहे.

१९.२. तक्त्यातील आकडे मुख्य कारखाने निरीक्षक यांच्याकडून फॅक्टरी अॅक्ट, १९४८ च्या कलम २ एम (एक) आणि २ एम (दोन) व कलम ८५ खाली येणा-या कारखान्यांची मूलभूत सांख्यिकी माहिती गोळा करून पाठविल्यानंतर त्या आधारावर अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने संकलित केले आहेत. कलम २ (एम) (एक) खाली गेल्या बारा महिन्यातील कोणत्याही एका दिवशी १० किंवा अधिक कामगार असणारे व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि कलम २ (एम) (दोन) खाली २० किंवा अधिक कामगार असणारे पण शक्तीचा वापर न करणारे कारखाने यांचा समावेश होतो. या व्यतिरिक्त कारखान्यांतील कामगारांची संख्या व शक्तीचा वापर केला किंवा वापर केला नाही हे विचारात न घेताही राज्य शासनाने अधिसूचनेद्वारे शासकीय राजपत्रातून सांख्यिकी माहिती पुरविण्यासाठी भाग पाडलेल्या कारखान्यांचाही समावेश केला जातो. हे कारखाने ह्या फॅक्टरी अॅक्ट, १९४८ च्या कलम ८५ खाली येतात आणि यातील कारखान्यांची माहिती १ जानेवारी ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत संपणा-या लेख्या संबंधित आहे.

१९.३. राष्ट्रीय नमुना पाहणी संघटना (भारत सरकार) यांच्याकडून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास उपलब्ध झालेल्या वार्षिक उद्योग पाहणी पत्रकाच्या आधारावर आकडेवारी या विभागात दिली आहे. ही पत्रके गणना व गणनेतर या दोन क्षेत्रात विभागलेल्या कारखान्यांकडून गोळा केली जातात आणि त्यातील माहिती १ एप्रिल ते ३१ मार्च या कालावधीत संपणा-या लेख्यासंबंधित असते. गणना क्षेत्रात ५० किंवा अधिक कामगार व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि १०० किंवा त्याहून अधिक कामगार व शक्तीचा वापर न करणा-या कारखान्यांचा समावेश होतो. यांची दरवर्षी संपूर्ण गणना केली जाते. बाकीचे कारखाने गणनेतर क्षेत्राखाली येतात. १९७३-७४ पासून गणनेतर क्षेत्रातील एकूण कारखान्यांपैकी ५० टक्के कारखाने दरवर्षी निवडले जातात आणि त्याची दोन वर्षांच्या गटात पूर्ण पाहणी केली जाते. याशिवाय गणनेतर क्षेत्रात मोडणा-या पण संपूर्ण भारतभर ५० कामगारांहून कमी कामगार असलेल्या कारखान्यांची गणना क्षेत्रातील कारखान्यांप्रमाणे दरवर्षी पाहणी केली जाते. तसेच या पाहणीत वीज तथा गॅस उत्पादन व वितरण व इतर सेवा तसेच स्वच्छता सेवा, दुरुस्ती व वैयक्तिक सेवा आणि चल चित्रपट यांचाही समावेश होतो. वर्कर्स अॅक्ट १९६६ खाली येणारे विडी व सिगारेट कारखाने सुद्धा यात अंतर्भूत आहेत. बंद स्वरूपाचे कारखाने सुद्धा विचारात घेतले जातात. पण संरक्षण खात्यातील कारखाने, हॉटेल आणि उपाहारगृहे, तेलाचे साठे व वितरण यामध्ये गुंतलेले, तांत्रिक शिक्षण संस्था (विकणे किंवा विनिमय यासाठी उत्पादन न करणा-या) यांचा यात समावेश नाही.

१९.४. उत्पादक भांडवल वर्षाच्या शेवटच्या दिवसाशी निगडित असून त्यामध्ये स्थिर व खेळत्या भांडवलाचा समावेश असतो. कामगारांची संख्या ही वेगवेगळ्या शीर्षाखालील म्हणजे कामगार, कामगारेतर इ. कामगारांची एकत्रित दैनिक सरासरी संख्या असते आणि त्यामध्ये भरपगारी रजेवर असणा-या म्हणजे वैद्यकीय रजेवर, नैमित्तिक रजेवर व पगारी दीर्घ मुदतीच्या रजेवर असणा-या कामगारांचा समावेश असतो. विक्रीसाठी तयार केलेल्या वस्तू व उपवस्तू ह्यांचे मूल्य, ग्राहकांसाठी केलेल्या कामाच्या सेवेचा मोबदला, विकत घेतलेल्या स्थितीमध्येच विकलेल्या मालाचे मूल्य आणि वार्षिक पाहणी वर्षाच्या सुरुवातीला व शेवटी असणा-या अर्ध कच्च्या स्वरूपाच्या मालाच्या साठ्यामधील मूल्यात येणारा फरक इत्यादींचा समावेश 'एकूण उत्पादन' यात असतो मूल्यवृद्धी ही उत्पादन मूल्यातून, उत्पादन खर्च व मूल्यघट वजा करून काढली जाते.

19. MANUFACTURING

19.1. In this section, statistics regarding working factories, average daily employment, industrial production and some selected industrial characteristics collected in the Annual Survey of Industries is presented.

19.2 The data on working factories, are compiled by the Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, on the basis of data collected by the Chief Inspector of Factories from the factories covered under sections 2 (m) (i), 2 (m) (ii) and sec. 85 of the Factories Act, 1948. The factories using power, which employed 10 or more workers on any day of the preceding 12 months are covered under section 2 (m) (i) and the factories not using power employing 20 or more workers under section 2 (m) (ii), Apart from these two categories, State Government by notification in Official Gazette specifies a number of factories and makes obligatory for such factories to supply statistical information notwithstanding the number of persons employed therein and using or not using power. These factories are covered under section 85 of the factories Act, 1948. The information relates to the accounting year of factory ending on any day between 1st January to 31st December.

19.3. The statistics relating to Annual Survey of Industries are based on the returns supplied to this Directorate by National Sample Survey Organisation, Government of India, which collects the data from the factories divided in two sectors, viz. (i) Census sector, (ii) Non-census sector and returns relate to the accounting year of the factory ending on any day between 1st April to 31st March. In the census sector, factories employing 50 or more workers and using power and factories employing 100 or more workers and not using power are covered on complete enumeration basis every year. The remaining factories are covered in the non-census sector. In the non-census sector, since 1973-74, 50 per cent of the factories are selected every year and thus this sector is covered fully in a block period of two years. The factories in the non-census sector, having less than 50 workers all over India, are treated on par with factories in the census sector. The survey extends to all the manufacturing units including production and distribution of electricity, gas, water and also service industries like sanitary services, repairs services and personal services and motion picture production. The survey extends also to Biri and Cigar units which are covered under Workers Act, 1966. It also includes the factories reported closed. However it excludes defence factories, restaurants and cafes, those engaged in storage and distribution of oil, technical training institution (not producing anything for sale or exchange).

19.4. Productive capital which relates to the last day of the year, consists of fixed and working Capital. Number of persons employed is the average number of persons employed under various heads, such as workers, other than workers, etc. and it includes persons on leave with pay such as sick leave, casual leave or paid vacation. Gross output represents value of products and by-products manufactured for sale, work done for customers and a sale value of goods sold in the same condition as purchased and is adjusted for the difference in stocks of semi-finished goods at the beginning and at the end of the survey year. Value added by manufacture is computed by deducting from the gross ex-factory value of output, the gross value of input and value added is not of depreciation.

19. उत्पादन/ MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.1

नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या / Number of Registered Factories
(2008)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	विभाग २ (एम) (१) Under Section 2 (m) (i)	विभाग २ (एम) (२) Under Section 2 (m) (ii)	विभाग ८५ Under Section 85	एकूण (संख्या) Total (No.)	कामगारांची सरासरी संख्या Average number of workers employed (7)	District (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	6721	69	604	7394	274867	Mumbai
2	मुंबईउप-गजर }						Mumbai Suburban
3	ठाजे	5934	21	1318	7273	226022	Thane
4	रायजड	1058	2	231	1291	76730	Raigad
5	रत्नाजिरी	226	0	125	351	15714	Ratnagiri
6	सिधुदुर्ज	65	10	71	146	2272	Sindhudurg
7	नाशिक	1507	2	302	1811	85334	Nashik
8	धुळे	236	0	200	436	13883	Dhule
9	नांदुरबार }						Nandurbar
10	जळगाव	573	9	195	777	28401	Jalgaon
11	अहमदनगर	449	4	273	726	28365	Ahmednagar
12	पुणे	4311	37	385	4733	279701	Pune
13	सातारा	370	2	98	470	28251	Satara
14	सांगली	564	0	291	855	26667	Sangli
15	सोलापूर	467	6	4486	4959	34977	Solapur
16	कोल्हापूर	1259	6	391	1656	59638	Kolhapur
17	औरंगाबाद	807	3	158	968	55487	Aurangabad
18	जालना	222	0	38	260	8536	Jalna
19	परभणी	115	0	56	171	3811	Parbhani
20	हिंगोली	57	0	39	96	3162	Hingoli
21	बीड	71	0	62	133	7225	Beed
22	नांदेड	191	0	157	348	7057	Nanded
23	उस्मानाबाद	31	0	26	57	4586	Osmanabad
24	लातूर	91	0	104	195	5922	Latur
25	बुलढाणा	341	0	109	450	6950	Buldhana
26	अकोला	457	3	128	588	9000	Akola
27	वाशिम	98	0	53	151	1433	Washim
28	अमरावती	248	1	155	404	3264	Amravati
29	यवतमाळ	235	27	75	337	8550	Yavatmal
30	वर्धा	120	0	58	178	8383	Wardha
31	नागपूर	1066	10	701	1777	55964	Nagpur
32	भंडारा	74	0	67	141	4518	Bhandara
33	गोंदिया	51	0	81	132	1424	Gondiya
34	चंद्रपूर	151	0	77	228	15534	Chandrapur
35	गडचिरोली	41	0	11	52	1136	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		28207	212	11125	39544	1392764	Maharashtra State

19. उत्पादन / MANUFACTURING
 तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.2
निर्मिती करणा-या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार (मालिका)
Production and employment of Manufacturing Industries (Series)
(2008-09)

अ.क्र. Sr No.	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Units	एकूण रोजगार Total Employment	एकूण गुंतवणूक (लाख रुपये) Total Investment (Lakh Rs.)	एकूण उत्पादन (लाख रुपये) Total Production (Lakh Rs.)	Industry Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	सूत जाडजे, वटजी, सफाई इत्यादी	597	21349	79749	159315	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	17	556	170	1121	Extraction of salt
3	जाद्य उत्पादन	2071	168193	2341888	5362133	Manufacture of Food products
4	पेये	216	18332	345565	446708	Manufacture of Beverages
5	तंबाजू उत्पादन	95	35549	99522	167124	Manufacture of Tobacco products
6	वस्त्रोद्योग	1443	137214	1654686	2365922	Manufacture of Textiles
7	परिधाना-उत्पादनाची वस्त्रे	711	35096	136437	482961	Manufacture of Wearing apparels
8	चामडे व तत्सम वस्तूंचे उत्पादन	102	6053	28010	88737	Manufacture of leather and related products
9	लाऊड व लाऊडाची उत्पादन (फर्निचर सोडून)	172	4108	49147	52832	Manufacture of Wood and products of wood and cork, except furniture; Manufacture of articles of straw and plaiting materials
10	जाजद आणि जाजदाची उत्पादन	665	26350	381092	448640	Manufacture of Paper and paper products
11	मुद्रण व ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुनरुत्पादन	695	27692	378868	587113	Printing and reproduction of recorded media
12	जेल्सा, शुध्द पेट्रोलियम यांची उत्पादन इ.	92	7881	1225590	10128981	Manufacture of Coke refined petroleum products
13	रसायन व रासायनिक उत्पादन	1387	101702	3042910	5558636	Manufacture of Chemicals and chemical products
14	औषध, वैद्यकीय रसायन व व-स्पती शास्त्रीय उत्पादन	649	64487	1304074	2324012	Manufacture of pharmaceuticals, medicinal chemical and botanical products
15	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादन	1217	69516	969438	1753089	Manufacture of Rubber and plastic products
16	इतर अधातू जिनज उत्पादन	825	38097	690102	1070760	Manufacture of Other non-metallic min. products
17	मूलभूत धातूंची उत्पादन	1090	115371	3544476	7093892	Manufacture of Basic metals
18	धातूच्या तयार वस्तूंची उत्पादन (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)	2106	97697	1303687	2572521	Manufacture of Fabricated metal products except machinery and equipment
19	संजज, विद्युत आणि ऑप्टिकल उत्पादन	444	35321	613018	1381611	Manufacture of computer, electronic and optical products
20	विद्युत सामग्रीची उत्पादन	1038	62898	686315	2293769	Manufacture of electrical equipment
21	यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	1698	129448	1719563	4993511	Manufacture of Machinery and equipments, n.e.c.
22	मोटर वाहने, ट्रेलर्स व मिम-ट्रेलर्स यांचे उत्पादन	857	107369	2088393	4022605	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailors
23	इतर परिवहन सामग्रीचे उत्पादन	274	43688	512274	1569154	Manufacture of other transport equipments
24	फर्निचरचे उत्पादन	144	11103	109003	298979	Manufacture of furniture
25	इतर उत्पादन	954	70814	1012652	2779357	Other manufacturing
26	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविजे	160	7564	95285	150545	Repair and installation of machinery and equipment
27	वीज, वायू, वाफ आणि वाता-गुळित सेवेचा पुरवठा	30	3632	1128597	215568	Electricity, gas and steam and airconditioning supply
28	घाऊ व जिरणे व्यापार आणि मोटार व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती	464	29118	173977	1114861	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
29	जोदामे व वाहतुजीसाठी सहाय्यकारी कार्ये	86	6427	176335	312819	Warehousing and support activities for transportation
30	प्रकाश	695	27692	378868	587113	Publishing activities
31	चलचित्रे, व्हिडीओ आणि दूरदर्शन-कार्ये यांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण आणि संगीत प्रकाशनाच्या संदर्भातील क्रिया	28	983	46344	14124	Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities
32	संजज, वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	20	1107	835	4355	Repair of computers and personal and household goods
33	इतर जाजजी सेवा कार्ये	77	2910	46355	68977	Other personal service activities
एकूण		21119	1515317	26363225	60471845	Total

टीप.- उद्योग जटाचे वर्जन २००८ प्रमाणे आहे.

Note:- N.I.C. 2008

आधार-अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.3

खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा
Amount of grants and loan disbursed to various industries by Khadi and Village Industries Boards

(रुपये हजारात / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग	अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed										Industry
		1960-61		1970-71		1980-81		1990-91		2001-02		
		अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	जादी	78	249	29	94	616	1003	122	4352	--	--	Khadi
2	प्रझिया चरजारे उद्योज	12	7	3	34	113	227	125	5155	--	3569	Processing C.and P.
3	जामीज तेल उद्योज	165	515	31	1401	6	3359	214	28808	--	--	Village Oil Industry
4	जामीज जातडी उद्योज	20	44	16	187	127	1622	55	6194	--	5181	Village leather Industry
5	आजपेटी लघु उद्योज	--	--	--	--	85	514	6	1214	--	500	Cottage Match Industry
6	जूळ व जांडसरी उद्योज	181	122	10	96	--	206	--	4827	--	1493	Gur and Khandasari Industry
7	ताड जूळ उद्योज	34	9	10	160	--	--	90	946	--	97	Palm Gur Industry
8	आद्य तेले व साबज उद्योज	6	92	10	55	28	131	--	1546	--	--	Non-edible Oil and Soap Industry
9	हाता-गे तयार चरजारे जाजद उद्योज	120	107	123	320	232	833	801	2119	--	240	Handmade paper Industry
10	मधू मजिा पाल-ा उद्योज	77	17	3	59	7	50	50	660	--	86	Bee Keeping Industry
11	जामीज चक्रुट पाल-ा उद्योज	7	5	12	558	189	1955	85	7170	--	--	Village Poultry Industry
12	तंतू उद्योज	--	--	9	31	4	42	97	1233	--	983	Fibre Industry
13	सुतार व लोहार उद्योज	--	--	18	117	162	2417	404	16588	--	3955	Carpentry and Blacksmith Industry
14	जोबर जॅस उद्योज	--	--	309	467	12	--	--	--	--	--	Gobar Gas Industry
15	चु-ा तयार चरजारे उद्योज	--	--	1	16	20	268	1	2175	--	1118	Lime Manufacturing Industry
16	ग्रामोद्योग विझी भांडार	3	3	52	5	10	34	159	12672	--	--	Gramodyog Sales Depot
17	बेत व बांबू उद्योज	--	--	--	81	2	131	109	881	--	100	Cane and Bamboo Industry
18	अॅल्युमिनियम	--	--	--	78	--	95	--	2065	--	--	Alluminium
19	औषध व जडीबुटी जोळा चरजे	--	--	--	--	--	--	--	418	--	--	Collection of Medicinal and plants
20	फळावरील प्रझिया	--	--	--	--	--	554	--	4741	--	690	Fruit processing
21	जोंद व राळ तयार चरजे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gum and Resins
22	जथ उद्योज	--	--	--	--	--	245	16	3274	--	--	Kath Industry
23	जामीज उद्योजाचरिता जोदामे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Village Industries Godowns
24	पॉली वस्त्र	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Poly Vastra
25	इतर	9	--	96	--	--	--	264	12209	--	12091	Others
एज्ज		712	1170	732	3759	1613	13686	2598	119247	135.24	30103	Total

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.3

(रुपये हजारत / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक उद्योग Serial No.		अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed										Industry (2)
(1)	(2)	2002-03		2003-04		2004-05		2005-06		2008-09#		
		अनुदान grants (13)	कर्ज Loan (14)	अनुदान grants (15)	कर्ज Loan (16)	अनुदान grants (17)	कर्ज Loan (18)	अनुदान grants (19)	कर्ज Loan (20)	अनुदान grants (21)	कर्ज Loan (22)	
1	जादी	9	--	--	--	23	--	--	--	365.39	--	Khadi
2	प्रि या जरजारे उद्योज	2378	--	1765	--	4653	--	9543	--	284.17	--	Processing C.and P.
3	जामीज तेल उद्योज	21	--	302	--	570	--	--	--	230.04	--	Village Oil Industry
4	जामीज जातडी उद्योज	779	--	395	--	704	--	1407	--	296.36	--	Village leather Industry
5	आजपेटी लद्यु उद्योज	33	--	126	--	75	--	--	--	39.75	--	Cottage Match Industry
6	जूळ व जांडसरी उद्योज	1927	--	2016	--	855	--	1441	--	152.85	--	Gur and Khandasari Industry
7	ताड जूळ उद्योज	8	--	--	--	3041	--	--	--	15.27	--	Palm Gur Industry
8	आद्य तेले व साबज उद्योज	571	--	779	--	1526	--	1099	--	36.83	--	Non-edible Oil and Soap Industry
9	हाता-तयार जरजारे जाजद उद्योज	120	107	123	320	232	833	801	2119	139.32	9	Handmade paper Industry
10	मधू मजिा पाल-ा उद्योज	--	--	21	--	8	--	--	--	1.65	--	Bee Keeping Industry
11	जामीज जकुट पाल-ा उद्योज	--	--	--	--	--	--	--	--	414.84	--	Village Poultry Industry
12	तंतू उद्योज	12	--	11	--	330	--	400	--	57.7	--	Fibre Industry
13	सुतार व लोहार उद्योज	3660	--	3027	--	4094	--	7428	--	648.22	--	Carpentry and Blacksmith Industry
14	जोबर जॅस उद्योज	--	--	--	--	--	--	--	--	3.45	--	Gobar Gas Industry
15	चु-ा तयार जरजारे उद्योज	1065	--	1996	--	2302	--	372	--	106.10	--	Lime Manufacturing Industry
16	जामोद्योज विज्ी भांडार	--	--	--	--	--	--	--	--	59.56	--	Gramodyog Sales Depot
17	बेत व बांबू उद्योज	201	--	280	--	15	--	185	--	40.72	--	Cane and Bamboo Industry
18	अॅल्युमिनियम	--	--	25	--	240	--	318	--	31.04	--	Alluminium
19	औषध व जडीबुटी जोळा जरजे	14	--	244	--	81	--	528	--	3.22	--	Collection of Medicinal and plants
20	फळावरील प्रि या	2365	--	1893	--	2443	--	3876	--	57.76	--	Fruit processing
21	जौद व राळ तयार जरजे	--	--	--	--	--	--	--	--	0.65	--	Gum and Resins
22	जाथ उद्योज	--	--	30	--	30	--	1687	--	29.81	--	Katha Industry
23	जामीज उद्योजाज रिता जोदामे	--	--	--	--	--	--	--	--	0.10	--	Village Industries Godowns
24	पॉली वस्त्र	--	--	250	--	--	--	--	--	1.00	--	Poly Vastra
25	इतर	10590	--	10674	--	19239	--	45766	--	--	--	Others
25	रेक्सी-ा पी.व्ही.सी.	9	--	96	--	--	--	264	12209	0.05	--	Rexin P.V.C.
26	सेवा उद्योज	--	--	--	--	--	--	--	--	91.72	--	Service Industry
27	वस्त्रोद्योज	--	--	--	--	--	--	--	--	132.21	--	Textiles
28	लाज शेलॅज	--	--	--	--	--	--	--	--	0.81	--	Shellac
29	रबर उद्योज	--	--	--	--	--	--	--	--	0.68	--	Rubber
30	इलेक्ट्रॉनिक्स	--	--	--	--	--	--	--	--	42.28	--	Electronics
31	ब्रास मेटल	--	--	--	--	--	--	--	--	5.95	--	Brass Metal
32	जामोद्योज वसाहत	--	--	--	--	--	--	--	--	14.53	--	Village Indl. Estate
33	मेजबती उद्योज	--	--	--	--	--	--	--	--	10.25	--	Candle making
34	प्लॅस्टीज उद्योज	--	--	--	--	--	--	--	--	2.14	--	Plastic
35	ज्वेलरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Jewellery
	एज्ज	24255	--	24104	--	42067	--	76370	--	3316.42	--	Total

आधार - महाराष्ट्र राज्य खादी ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई

Source - Maharashtra State Khadi and village Industries Board, Mumbai

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

19. उत्पादन / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.4

औद्योगिक क्षेत्रातील भू-खंड विकास / Industrial area estates developed
(2008-09)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष/ जिल्हे	भूखंडाची संख्या No. of Estates	औद्योगिक घंधासाठी संपादित क्षेत्र Industrial area acquired हेक्टर/Hectare	औद्योगिक घंधासाठी भूखंड Industrial plots		Year /District
				विकसीत Developed	वाटप केलेले Allotted	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	1970-71	33	837.68	159	409	
	1980-81	59	743.55	1,755	2,137	
	1990-91 *	58	24,066.99	24,706	20,548	
	1995-96	143	35,306.96	37,264	32,987	
1	मुंबई	1	134.8	325	325	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउप-ाजर					
3	ठाजे	13	5693.28	10794	10432	Thane
4	रायजड	7	4523.55	2745	2210	Raigad
5	रत्नाजिरी	6	1431.04	1870	1689	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ज	1	274.81	747	667	Sindhudurg
7	नाशिक	6	1982.74	3645	3513	Nashik
8	धुळे	1	405.63	618	618	Dhule
9	नांदुरबार	2	774.19	177	176	Nandurbar
10	जळगाव	3	1247.99	1818	1674	Jalgaon
11	अहमदनगर	5	1786.83	2650	2256	Ahmednagar
12	पुणे	12	5126.5	6598	5860	Pune
13	सातारा	6	785.87	2199	1490	Satara
14	सांगली	9	1276.22	2237	1918	Sangli
15	सोलापूर	5	1722.73	1959	1728	Solapur
16	कोल्हापूर	6	1900.99	2892	2711	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5	3463.53	4932	4741	Aurangabad
18	जालना	7	454.97	686	610	Jalna
19	परभणी	4	276.94	325	279	Parbhani
20	हिंगोली	3	228.9	221	209	Hingoli
21	बीड	2	83.53	233	229	Beed
22	नांदेड	4	1000.65	1006	871	Nanded
23	उस्मानाबाद	3	322.65	418	272	Osmanabad
24	लातूर	5	1457.39	1632	1508	Latur
25	बुलढाजा	6	653.41	962	748	Buldhana
26	अकोला	10	1203.78	1776	1074	Akola
27	वाशिम	1	281.9	79	27	Washim
28	अमरावती	11	3368.6	894	690	Amravati
29	यवतमाळ	9	923.7	816	540	Yavatmal
30	वर्धा	4	726.51	484	433	Wardha
31	नागपूर	12	4143.75	4383	3909	Nagpur
32	भंडारा	4	273.98	131	112	Bhandara
33	गोंदिया	1	146.14	162	150	Gondiya
34	चंद्रपूर	7	1563.17	497	438	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	84.42	130	93	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		182	49725.29	61041	54200	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.5

19. उत्पादन/

तक्ता क्रमांक/

चालू कारखान्यातील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	कामगार 1-9 Workers		कामगार 10-19 Workers		कामगार 20-49 Workers		कामगार 50-99 Workers		कामगार 100-499 Workers	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	658	3686	816	10963	389	11167	87	6243	64	12838
2	मुंबईउप-गजर	1145	7042	1705	22187	751	22839	229	16591	237	45497
3	ठाजे	870	5691	1234	16936	2229	55833	1101	25997	587	100635
4	रायजड	306	1957	244	3370	344	9324	250	11506	177	33613
5	रत्नाजिरी	99	554	64	902	75	2299	25	2551	24	4947
6	सिंधुदुर्ग	66	295	19	271	21	681	12	332	8	1367
7	नाशिज	477	2578	540	7533	398	12319	143	10353	119	24997
8	धुळे	232	1243	89	1059	47	1268	14	2817	19	4368
9	नांदुरबार										
10	जळजाव	322	1533	257	3450	126	3836	57	3566	35	7397
11	अहमद-गजर	221	978	191	2697	126	3733	40	5697	41	9501
12	पुजे	438	2595	776	10801	1537	42348	742	43059	552	109525
13	सातारा	117	469	102	1472	137	3853	58	7421	56	12627
14	सांजली	302	1462	236	3374	154	4393	43	6016	52	11491
15	सोलापूर	3849	17929	112	1529	75	2177	51	6410	40	10190
16	जोल्हापूर	433	2041	527	7659	322	8613	116	12128	120	24826
17	औरंगाबाद	203	958	139	2082	333	9937	69	10257	118	24111
18	जाल-गा	41	181	38	539	131	4190	19	1731	13	2867
19	परभजी	44	119	4	71	37	1139	2	842	8	1681
20	हिंगोली	27	63	2	30	13	454	1	499	1	499
21	बीड	56	262	12	156	41	1187	5	1558	10	2358
22	नांदेड	110	293	10	139	45	1316	8	983	10	2078
23	उस्मा-गाबाद	16	50	1	15	7	232	4	1068	9	2011
24	लातूर	74	236	17	232	15	399	9	2401	18	4045
25	बुलढाजा	160	744	121	1638	63	1895	17	1157	12	2402
26	अंोला	206	1117	200	2644	57	1638	8	801	12	2314
27	वाशिम	51	195	32	434	21	638	2	0	3	404
28	अमरावती	186	788	138	1807	36	1011	4	0	6	853
29	यवतमाळ	87	364	106	1483	81	2264	10	421	16	2745
30	वर्धा	57	253	18	234	36	1215	6	1435	10	2448
31	नाजपूर	638	3120	357	4868	280	8654	92	11377	96	20894
32	भंडारा	78	355	15	199	16	458	3	0	5	826
33	जोर्दिया	33	153	46	593	9	257	3	0	1	113
34	चंद्रपूर	96	476	35	471	38	1088	9	760	13	2375
35	जडचिरोली	17	89	18	220	5	122	2	436	2	668
महाराष्ट्र राज्य		11715	59869	8221	112058	7995	222777	3241	196413	2494	489511

F = कारखाने/

W = कामगार /

आधार.-औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MANUFACTURING

TABLE No. 19. 5

**Distribution of working factories according to working strength
(2009)**

कामगार 500-999 Workers		कामगार 1,000-4,999 Workers		५,००० व त्याहून अधिक कामगार 5,000 and above Workers		एकूण Total		District
F	W	F	W	F	W	F	W	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
9	6335	3	5229	1	8395	2027	64735	Mumbai
16	10758	15	31764	1	10053	4099	166204	Mumbai Suburban
37	21961	14	21655	0	0	6072	284211	Thane
28	18129	6	12198	0	0	1355	93623	Raigad
2	1348	4	6146	0	0	293	17715	Ratnagiri
0	0	0	0	0	0	126	3337	Sindhudurg
15	10640	9	15432	1	5594	1702	88885	Nashik
5	2754	2	2306	0	0	408	13883	Dhule
								Nandurbar
3	2000	4	7844	0	0	804	29420	Jalgaon
12	8604	0	0	0	0	631	28152	Ahmednagar
81	55356	25	48321	1	13488	4152	326074	Pune
11	8044	0	0	0	0	481	30289	Satara
7	4839	1	1935	0	0	795	30265	Sangli
9	6311	0	0	0	0	4136	41629	Solapur
17	12133	4	4408	0	0	1539	67401	Kolhapur
9	6387	3	6334	0	0	874	54667	Aurangabad
1	884	0	0	0	0	243	9958	Jalna
0	0	0	0	0	0	95	3124	Parbhani
2	1484	0	0	0	0	46	2581	Hingoli
1	655	1	1070	0	0	126	5976	Beed
0	0	0	0	0	0	183	4288	Nanded
1	516	0	0	0	0	38	3099	Osmanabad
0	0	0	0	0	0	133	5432	Latur
2	1574	0	0	0	0	375	9269	Buldhana
0	0	1	1133	0	0	484	9397	Akola
0	0	0	0	0	0	109	1775	Washim
0	0	0	0	0	0	370	4677	Amravati
0	0	1	1695	0	0	301	9152	Yavatmal
2	1531	2	2201	0	0	131	8338	Wardha
12	8433	4	6888	0	0	1479	59398	Nagpur
1	712	1	1548	0	0	119	4340	Bhandara
0	0	0	0	0	0	92	1342	Gondiya
2	1881	5	8941	0	0	198	15899	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	44	1216	Gadchiroli
285	193269	105	187048	4	37530	34060	1499751	Maharashtra State

Factories

Workers

Source.-Directorate of Industrial Safety and Health, Mumbai

19. उत्पादन/

तक्ता क्रमांक /

३१ डिसेंबर, २००९ रोजी संपजाच्या वर्षातील चालू जारजा-यांची व त्यातील सरासरी दैनिक जमजारांची प्रमुख उद्योज जटनुसार संख्या /

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	01 कृषि शिज्जर व संबंधित सेवा Agriculture, hunting and related service activities		02 व-संवर्धन आजि ऑडजे पाडजे Forestry , logging & related service activities		14 जाजजाम व दजड जाजजाम (पेट्रोलियम, नैसर्जिक वायु, युरेनियम उच्चे धातु इ. वजळू-1) Other mining and quarring (excluding petroleum natural gas, uranium, metal ores etc.)		15 जाद्य उत्पादनो व पेये Mfg. of food products and beverages		16 तंबाजुचे उत्पादन Mfg. Of tobacco products	
		F (3)	W (4)	F (5)	W (6)	F (7)	W (8)	F (9)	W (10)	F (11)	W (12)
1	मुंबई	5	43	--	--	--	--	--	--	--	--
2	मुंबईउप-ज्जर	--	--	1	5	--	--	--	--	--	--
3	ठाजे	0	--	--	--	--	--	--	--	--	--
4	रायजड	--	--	--	--	--	--	3	43	1	34
5	रत्नाजिरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
6	सिधुदुर्ज	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
7	नाशिज	1	27	--	--	--	--	--	--	--	--
8	धुळे	17	2556	--	--	--	--	--	--	--	--
9	नांदुरबार	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10	जळजाव	111	4722	--	--	--	--	--	--	--	--
11	अहमदन-ज्जर	9	332	--	--	--	--	--	--	--	--
12	पुजे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
13	सातारा	0	--	--	--	--	--	--	--	--	--
14	सांजली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
15	सोलापूर	6	178	--	--	--	--	--	--	--	--
16	जोल्हापूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
17	औरंजाबाद	64	2128	--	--	--	--	--	--	--	--
18	जालना	84	2598	--	--	--	--	--	--	--	--
19	परभजी	26	1174	--	--	--	--	--	--	--	--
20	हिंगोली	8	285	--	--	--	--	--	--	--	--
21	बीड	33	1320	--	--	--	--	--	--	--	--
22	नांदेड	14	381	--	--	--	--	--	--	--	--
23	उस्मानाबाद	1	95	--	--	--	--	--	--	--	--
24	लातूर	1	125	--	--	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाजा	92	3214	--	--	--	--	--	--	--	--
26	अोला	97	1759	--	--	1	10
27	वाशिम	33	767	--	--	--	--	--	--	--	--
28	अमरावती	52	1172	--	--	--	--	--	--	--	--
29	यवतमाळ	130	3814	--	--	4	273
30	वर्धा	27	1539	--	--	--	--	--	--	--	--
31	नाजपूर	9	1368	--	--	--	--	--	--	--	--
32	भंडारा	1	40	--	--	--	--	--	--	--	--
33	जोदिया	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
34	चंद्रपूर	3	71	--	--	--	--	--	--	--	--
35	जडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
महाराष्ट्र राज्य		824	29708	1	5	5	283	3	43	1	34

MANUFACTURING

TABLE No.19.6

Number of working factories and average daily employment in Major Groups of Industries during the year ending 31 st Dec.,2009

17		18		19		20		Districts
जापडाचे उत्पाद-1 Mfg. Of textiles		परिधा-1 ञरज्याच्या वस्तू फरची सफाई व रंजाई Mfg. of wearing apporal Dressing and dyeing of fur		चामडे ञमावजे व चामडयाची उत्पाद-1 Tanning of leather and leather product		लाडूड आजि लाडूडंके उत्पाद-1 (फर्नचर सोडू-1) Wood and Wood products (except furniture)		
F (13)	W (14)	F (15)	W (16)	F (17)	W (18)	F (19)	W (20)	(2)
100	6919	322	6421	22	476	132	643	Mumbai
201	4836	389	8531	60	772	78	612	Mumbai Suburban
944	56156	130	13999	20	616	227	3586	Thane
29	4148	6	267	--	--	50	622	Raigad
2	31	--	--	--	--	39	163	Ratnagiri
--	--	--	--	1	6	37	143	Sindhudurg
113	3812	2	11	7	226	167	789	Nashik
36	1473	4	945	--	--	70	249	Dhule
--	--	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
7	1279	0	--	2	12	147	502	Jalgaon
10	466	1	25	2	112	143	995	Ahmednagar
38	4379	13	996	1	30	169	2230	Pune
4	536	1	110	2	36	73	244	Satara
138	4178	12	1329	3	52	112	1108	Sangli
3656	21404	7	281	2	20	103	331	Solapur
441	19593	8	1491	1	15	155	842	Kolhapur
16	167	--	--	2	24	107	523	Aurangabad
5	815	--	--	1	20	25	87	Jalna
--	--	0	--	--	--	36	103	Parbhani
--	--	--	--	--	--	27	63	Hingoli
2	75	--	--	--	--	43	177	Beed
2	173	--	--	2	40	84	177	Nanded
4	634	--	--	--	--	13	32	Osmanabad
2	55	--	--	--	--	55	135	Latur
8	1757	--	--	--	--	78	259	Buldhana
4	778	--	--	--	--	64	256	Akola
7	147	--	--	--	--	36	98	Washim
6	222	2	21	0	..	133	467	Amravati
5	2013	--	--	--	--	59	215	Yavatmal
24	3627	--	--	--	--	35	149	Wardha
29	6194	1	50	4	46	437	2336	Nagpur
1	7	--	--	--	--	42	186	Bhandara
--	--	1	11	--	--	20	109	Gondiya
--	--	--	--	--	--	66	312	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	6	33	Gadchiroli
5834	145874	899	34488	132	2503	3068	18776	Maharashtra State

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	21		22		23		24		25	
		जाजद आजि जाजदाच्या वस्तू		प्रजाश-1, मुद्रज आजि ध्व-नी व चित्रमुद्रजाचे पु-उत्पाद-1		जोळसा, शुध्द पेट्रो- लियम उत्पाद-1 व अजु इंध-1		रसाय-1 आजि रासायनिक उत्पाद-1		रबर व प्लॉस्टिज उत्पाद-1	
		Paper and Paper Products		Publishing ,Printing & reproduction of recorvded media		Coke, retined, Petroleum Product and nuclear fuel		Chemicals and Chemical Products		Rubber and Plastics Products	
(1)	(2)	F (21)	W (22)	F (23)	W (24)	F (25)	W (26)	F (27)	W (28)	F (29)	W (30)
1	मुंबई	20	250	353	8608	2	22	62	3133	--	999
2	मुंबईउप-ाजर	59	682	201	3822	8	1760	215	12511	--	6003
3	ठाजे	163	6642	205	9066	71	4832	1215	49625	--	15423
4	रायजड	28	841	24	1143	34	2260	435	35269	--	3013
5	रत्-ाजिरी	4	182	1	17	3	48	78	5905	--	785
6	सिधुदुर्ज	--	--	--	--	1	11	4	44	--	27
7	-ाशिज	76	1750	34	6999	13	641	163	6055	--	6272
8	धुळे	3	272	1	10	1	10	27	581	--	574
9	जळजाव	17	382	7	180	1	5	60	1325	--	6088
10	-ंदुरबार										
11	अहमद-ाजर	12	196	4	56	3	46	40	1626	--	735
12	पुजे	101	5854	103	4452	14	684	286	17623	--	18118
13	सातारा	9	257	3	133	2	35	31	2621	--	1314
14	सांजली	23	501	20	327	2	18	35	671	--	473
15	सोलापूर	13	168	9	158	0	..	34	1812	--	1218
16	जोल्हापूर	15	508	25	996	8	151	57	1322	--	1279
17	औरंजाबाद	39	1130	12	496	3	209	86	8299	--	4774
18	जाल-ा	1	5	1	26	--	--	12	269	--	94
19	परभजी	1	35	1	2	--	--	2	39	--	25
20	हिंजोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
21	बीड	2	51	1	8	--	--	6	87	--	--
22	-ांदेड	1	20	2	29	0	..	9	442	--	19
23	उस्मा-ाबाद	--	--	--	--	--	--	6	303	--	--
24	लातूर	3	53	2	19	--	--	4	54	--	15
25	बुलढाजा	23	677	--	--	--	--	9	938	--	57
26	ओला	1	10	4	155	2	280	10	522	--	116
27	वाशिम	3	29	--	--	--	--	0	--	--	8
28	अमरावती	4	51	3	23	--	--	16	220	--	133
29	यवतमाळ	2	26	--	--	--	--	5	79	--	16
30	वर्धा	5	65	--	--	1	17	6	620	--	--
31	-ाजपूर	60	1724	49	1669	14	175	118	4117	--	3817
32	भंडारा	1	176	--	--	1	11	4	39	--	10
33	जोदिया	2	11	--	--	--	--	10	181	--	21
34	चंद्रपूर	12	1614	--	--	6	439	15	530	--	22
35	जडचिरोली	3	735	--	--	--	--	2	54	--	--
महाराष्ट्र राज्य		706	24897	1065	38394	190	11654	3062	156916	--	71448

TABLE No.19.6-contd.--

26		27		28		29		
अधातू जगिज उत्पाद-ने		मूलभूत धातू		धातूंची उत्पाद-ने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडू-ने)		यंत्रे व यंत्रसामग्री		
Other nonmetallic mineral products		Basic metals		Fabricated metal products except mach. & equipment		Machinery and equipment		Districts
F	W	F	W	F	W	F	W	(2)
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	
44	1344	28	417	116	1920	87	4540	Mumbai
102	11642	73	2374	527	8082	353	10035	Mumbai Suburban
119	5113	240	15455	992	41384	314	16532	Thane
49	4213	130	14721	139	7273	31	1609	Raigad
11	285	5	625	12	354	4	204	Ratnagiri
9	275	1	332	5	229	3	101	Sindhudurg
58	3456	94	5554	270	10899	83	3889	Nashik
16	228	7	224	6	554	1	15	Dhule
14	645	7	174	24	476	8	161	Jalgaon
14	251	41	1626	81	2875	22	914	Ahmednagar
106	5044	130	10558	1101	66894	373	37953	Pune
9	440	25	3367	36	1159	71	7288	Satara
39	712	63	2596	32	773	34	2910	Sangli
12	623	14	1673	21	939	9	475	Solapur
38	730	181	9106	216	5986	53	3586	Kolhapur
21	911	37	2559	162	7631	39	4000	Aurangabad
2	40	53	3040	2	38	3	476	Jalna
1	19	0	--	--	--	--	--	Parbhani
0	--	0	--	--	--	--	--	Hingoli
6	208	1	18	--	--	--	--	Beed
1	20	4	330	5	82	1	6	Nanded
1	20	0	--	--	--	0	--	Osmanabad
4	78	4	155	2	11	--	--	Latur
8	143	1	7	2	18	0	--	Buldhana
5	90	5	106	6	87	2	59	Akola
2	47	--	--	1	12	--	--	Washim
15	204	1	12	9	159	4	65	Amravati
35	457	1	104	--	--	--	--	Yavatmal
4	44	2	845	0	--	4	140	Wardha
80	2914	156	10194	106	4098	25	892	Nagpur
6	150	4	1722	30	431	--	--	Bhandara
2	22	1	54	--	--	--	--	Gondiya
35	7358	1	982	--	--	1	150	Chandrapur
2	26	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
870	47752	1310	88930	3903	162364	1525	96000	Maharashtra State

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	30 कार्यालयी-1, लेजांज-1 व संजजज यंत्रे		31 विद्युत यंत्रे व उपज रजे		32 रेडिओ दूरचित्रवाजी व दळजवळज सामज्जी आजि उपज रजे		33 वैद्यजिय अजूज मोजमाप-ाची आजि ऑप्टीजल साध-ो	
		Office accounting & computing machinery		Electrical machinery and appartus		Radio, T.V. & communication equipment and appartus		Medical precision & Optical instruments Watches & Clock's	
		F (39)	W (40)	F (41)	W (42)	F (43)	W (44)	F (45)	W (46)
1	मुंबई	1	12	33	722	18	677	26	429
2	मुंबईउप-ाजर	15	625	183	14037	67	4214	45	1153
3	ठाजे	12	617	222	13592	29	2783	35	1501
4	रायजड	0	--	21	1841	1	50	9	416
5	रत्-ाजिरी	--	--	4	137	1	10	4	208
6	सिंधुदुर्ज	0	--	--	--	--	--	--	--
7	-ाशिज	12	1016	105	7854	19	1306	10	847
8	धुळे	--	--	3	41	0	--	--	--
10	जळजाव	--	--	18	1007	--	--	--	--
11	अहमद-ाजर	--	--	23	1933	2	207	--	--
12	पुजे	18	867	232	37821	92	11169	28	3548
13	सातारा	2	338	10	376	3	282	1	16
14	सांजली	--	--	18	526	--	--	0	--
15	सोलापूर	1	23	2	32	--	--	--	--
16	जोल्हापूर	--	--	26	1014	6	1046	3	220
17	औरंजाबाद	--	--	35	3599	9	2633	8	287
18	जाल-ा	--	--	1	180	--	--	--	--
19	परभजी	--	--	0	--	--	--	--	--
20	हिंजोली	--	--	--	--	--	--	--	--
21	बीड	--	--	0	--	--	--	--	--
22	-ादेड	--	--	--	--	--	--	--	--
23	उस्मा-ाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--
24	लातूर	--	--	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाजा	--	--	--	--	--	--	--	--
26	अोला	--	--	3	62	1	4
27	वाशिम	--	--	--	--	--	--	--	--
28	अमरावती	--	--	1	12	.	.	1	5
29	यवतमाळ	--	--	--	--	--	--	--	--
30	वर्धा	--	--	--	--	--	--	--	--
31	-ाजपूर	--	--	33	1005	2	105	--	--
32	भंडारा	--	--	1	5	--	--	--	--
33	जोदिया	--	--	--	--	--	--	--	--
34	चंद्रपूर	--	--	--	--	--	--	--	--
35	जडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--
महाराष्ट्र राज्य		61	3498	974	85796	249	24482	171	8634

TABLE No.19.6-contd.--

34		35		36		40		41		Districts
मोटार वाहणे ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स		इतर परिवह-ा सामग्री		फर्निचरचे उत्पाद-ा		वीज, वायु, वाफ आजि जरम पाजी पुरवठा		पाज्याचे संचय-ा, शुध्दीकरण व वितरण		
Motor Vehicles, Trailors & Semi-Trailors		Other transport equipment		Mfg. Of Furnitutre		Electricity, Gas, Steam and Hot Water Supply		Collection, Purification and distribusion of water		(2)
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	
9	237	29	9752	115	3424	2	153	8	187	Mumbai
43	3865	10	497	717	33353	4	2429	9	925	Mumbai Suburban
47	2967	13	1509	43	1665	10	222	14	993	Thane
35	1074	2	72	6	150	15	786	3	113	Raigad
--	--	3	3984	3	26	4	1310	1	10	Ratnagiri
--	--	--	--	2	8	--	--	1	4	Sindhudurg
36	3686	12	10083	21	669	7	1680	13	229	Nashik
--	--	--	--	--	--	--	--	3	24	Dhule
9	1578	1	1444	4	37	1	1737	6	65	Jalgaon
5	272	11	857	5	78	3	32	7	118	Ahmednagar
427	56883	22	6068	32	1643	22	667	12	406	Pune
8	845	5	368	3	88	3	73	5	141	Satara
3	51	--	--	6	159	3	45	6	149	Sangli
1	346	1	86	6	103	1	11	8	86	Solapur
18	951	1	163	13	173	5	291	10	119	Kolhapur
36	3511	23	4986	4	81	5	100	4	46	Aurangabad
--	--	--	--	--	--	0	--	2	24	Jalna
--	--	--	--	--	--	1	35	--	--	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
--	--	--	--	--	--	2	1345	--	--	Beed
--	--	--	--	1	3	--	--	1	21	Nanded
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	1	52	--	--	Latur
--	--	--	--	2	19	--	--	2	12	Buldhana
--	--	--	--	1	6	3	1147	--	--	Akola
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Washim
1	8	--	--	3	51	--	--	1	6	Amravati
2	23	--	--	--	--	2	90	1	5	Yavatmal
--	--	0	--	--	--	--	--	1	7	Wardha
11	954	4	52	12	501	14	6068	5	109	Nagpur
1	712	1	226	1	10	--	--	1	11	Bhandara
--	--	--	--	--	0	1	10	--	--	Gondiya
--	--	--	--	--	--	5	3181	--	--	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	1	10	--	--	Gadchiroli
692	77963	138	42147	1000	42247	115	21474	124	3810	Maharashtra State

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	45		50		51		52		63	
		बांधजाम Construction		मोटार वाहनांची विज्री व दुरुस्ती Sale and repair of Motor vehicles		घाऊज व्यापार व जमिना व्यापार Wholesale trade & Commission trade		जिरजोळ व्यापार वैयक्तिक व घरजुती वस्तुंची दुरुस्ती Retail trade, repair of personal and household goods		परिवहना साहाय्यकारी वस्तुंची दुरुस्ती Supporting and auxiliary transport activities	
		F (57)	W (58)	F (59)	W (60)	F (61)	W (62)	F (63)	W (64)	F (65)	W (66)
1	मुंबई	1	12	199	6518	17	1442	21	692	3	39
2	मुंबईउप-पंजर	11	378	262	8822	13	926	18	891	15	4933
3	ठाजे	2	60	197	6030	8	226	11	965	7	223
4	रायजड	4	110	90	2374	3	343	1	8	5	320
5	रत्नाजिरी	--	--	24	585	--	--	2	316	--	--
6	सिंधुदुर्ग	--	--	13	471	1	9	--	--	--	--
7	शाशिज	--	--	80	2402	2	67	10	523	14	423
8	धुळे	--	--	19	912	1	35	--	--	1	15
9	तंदुरबार	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10	जळजाव	--	--	19	948	--	--	--	--	5	95
11	अहमद-पंजर	--	--	32	1712	--	--	1	9	3	17
12	पुजे	4	206	284	10830	9	166	12	317	3	45
13	सातारा	--	--	19	836	--	--	4	102	5	135
14	सांजली	1	16	35	1338	--	--	2	90	30	962
15	सोलापूर	--	--	51	1266	--	--	--	--	2	9
16	जोल्हापूर	--	--	74	2633	--	--	5	179	1	6
17	औरंगाबाद	--	--	34	1926	--	--	--	--	--	--
18	जालगा	--	--	7	248	--	--	--	--	--	--
19	परभजी	--	--	7	341	--	--	--	--	--	--
20	हिंजोली	--	--	1	43	--	--	--	--	--	--
21	बीड	--	--	9	472	--	--	--	--	--	--
22	गांदेड	--	--	13	685	--	--	--	--	--	--
23	उस्मागाबाद	--	--	7	343	--	--	--	--	--	--
24	लातूर	--	--	8	522	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाजा	--	--	12	557	--	--	--	--	--	--
26	ओला	--	--	21	1078	3	63	--	--	--	--
27	वाशिम	--	--	4	148	1	150	--	--	--	--
28	अमरावती	--	--	13	438	--	--	--	--	1	12
29	यवतमाळ	--	--	18	652	--	--	--	--	--	--
30	वर्धा	--	--	8	264	--	--	--	--	--	--
31	गाजपूर	--	--	86	3832	6	221	1	13	2	36
32	भंडारा	--	--	5	231	--	--	--	--	--	--
33	जोदिया	--	--	2	72	--	--	1	4	1	3
34	चंद्रपूर	--	--	13	453	1	24	1	150	--	--
35	जडचिरोली	--	--	3	98	--	--	--	--	--	--
महाराष्ट्र राज्य		23	782	1669	60082	65	3672	90	4259	98	727

TABLE No.19.6-contd.--

64		72		73		74		75		Districts
डाज व दूरसंचरज		संजज व संबंधित कार्ये		संशोध-1 व विजस		इतर व्यापार धंदे		लोज प्रशास-1 व संरजज		
Post and Tele - Communication		Computer and related activities		Research and Development		Other business activities		Public administration and defence		
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	(2)
(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)	(76)	
1	267	2	25			3	65	4	153	Mumbai
--	--	8	2544	4	214	3	173	1	1591	Mumbai Suburban
--	--	--	--	6	171	4	223			Thane
--	--	--	--	--	--	1	50	1	1400	Raigad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Ratnagiri
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Sindhudurg
--	--	0	--	1	246	0	--	--	--	Nashik
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Dhule
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Jalgaon
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Ahmednagar
1	30			1	51	0	--	--	--	Pune
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Satara
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Sangli
--	--	1	23	--	--	--	--	--	--	Solapur
--	--	1	20	--	--	2	112	--	--	Kolhapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Aurangabad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Jalna
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Beed
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nanded
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Latur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Buldhana
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Akola
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Washim
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Yavatmal
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Wardha
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nagpur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Bhandara
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
2	297	12	2612	12	682	13	623	6	3144	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.6-contd.--

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	80 शिक्षण		85 आरोग्य व सामाजिक कार्य		90 मल व जैविक चरा विल्हेवाट आजि स्वच्छता		92 मनोरंजन-पर, सांस्कृतिक व क्रिडा कार्यक्रम		93 इतर सेवा कार्य		एूज		Districts (2)
		Education		Health and social work		Sewage and refuse disposal sanitation		Recreational Cultural and sporting activities		Other Service activities		Total		
		F (77)	W (78)	F (79)	W (80)	F (81)	W (82)	F (83)	W (84)	F (85)	W (86)	F (87)	W (88)	
1	मुंबई	3	955	1	11	12	291	2	25	5	116	2027	64735	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर	1	57	2	19	21	323	13	340	8	228	4099	166204	Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	--	--	--	3	136	2	24	3	88	6072	284211	Thane
4	रायगड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1355	93623	Raigad
5	रत्नाजिरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	293	17715	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	126	3337	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	--	--	--	--	--	--	0	--	1702	88885	Nashik
8	धुळे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	408	13883	Dhule
9	नांदुरबार	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	804	29420	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	1	28	631	28152	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	1	55	4	71	--	--	2	60	4152	326074	Pune
13	सातारा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	481	30289	Satara
14	सांगली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	795	30285	Sangli
15	सोलापूर	--	--	--	--	1	11	--	--	2	9	4136	41629	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	--	--	1	16	0	--	--	--	1539	67401	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	874	54667	Aurangabad
18	जालना	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	243	9958	Jalna
19	परभणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	95	3124	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	40	2581	Hingoli
21	बीड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	126	5976	Beed
22	नांदेड	--	--	--	--	--	--	--	--	1	26	183	4268	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	38	3099	Osmanabad
24	लातूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	133	5432	Latur
25	बुलढाजा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	375	9269	Buldhana
26	अकोला	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	484	9397	Akola
27	वाशिम	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	109	1775	Washim
28	अमरावती	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	370	4677	Amravati
29	यवतमाळ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	301	9152	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	131	8338	Wardha
31	नागपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	1	4	1479	59398	Nagpur
32	भंडारा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	119	4340	Bhandara
33	जोर्दिया	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	92	1342	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	198	15899	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	44	1216	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		4	1012	4	85	42	848	17	389	23	559	30360	1499731	Maharashtra State

F = कारखाने / Factories

W = कामगार / Workers

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासना, मुंबई

Source : Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.7

महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन / Industrial Production in Maharashtra
(2001-02)

अनुक्रमांक Sr. No.	उत्पादित वस्तूचे नाव	परिमाण	उत्पादन Production	Unit	Name of the Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	जोळसा	हजार ट-1	30,830	Thousand Tonnes	Coal (Including lignite)
2	चु-1जडी	हजार ट-1	6,301	Thousand Tonnes	Lime Stons
3	साजर	हजार ट-1	6,720	Thousand Tonnes	Sugar
4	मीठ	हजार ट-1	148	Thousand Tonnes	Salt
5	व-स्पती	हजार ट-1	N.A.	Thousand Tonnes	Vanaspati
6	सर्व प्रजारचे सूत	हजार ट-1	27	Thousand Tonnes	All Cotton Yarn
7	सूती जापड	जोटी मीटर	73	Crore Meters	Cotton cloth
8	पेट्रोलियम (ड्रुड)	हजार ट-1	N.A.	Thousand Tonnes	Petroleum (crude)
9	पेट्रोलियम पदार्थ	हजार ट-1	N.A.	Thousand Tonnes	Petroleum refinery products
10	तयार पोलाद	हजार ट-1	N.A.	Thousand Tonnes	Finished steel
11	पोलादाची लजड	हजार ट-1	N.A.	Thousand Tonnes	Steel Ingots
12	जटीज मिश्र धातु	हजार ट-1	N.A.	Thousand Tonnes	Ferroy alloys
13	रेल्वे डबबे	संख्या	N.A.	Numbers	Railway Coaches
14	वीज	दशलज जि.वॉट तास	64,138	Million KWH	Electricity

N. A. -उपलब्ध नाही / Not available

आधार.--केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, मासिक अहवाल

Source--Statistical Abstract of India, 2001

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.8

वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गैर-गणना) / Annual Survey of Industries (Census+Non-census)
(2008-09)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

अनुक्रमांक Sr. No.	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Factories	उत्पादक भांडवल Productive Capital	सर्व कर्मचारी (संख्या) All em-plo- yees (No.)	एकूण उत्पादन Total Output	मूल्यवृद्धी Value added	Industries groups (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
1	सूत जाडजे, वटजी, सफाई इत्यादी	597	84317	21349	159315	13184	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पाद-ा	17	1491	556	1121	473	Extraction of salt
3	जाद्य उत्पाद-ो	2071	1298379	168193	5362133	438298	Manufacture of Food products
4	पेये	216	312902	18332	446708	64798	Manufacture of Beverages
5	तंबाजू उत्पाद-ो	95	97737	35549	167124	36121	Manufacture of Tobacco products
6	वस्त्रोद्योज	1443	1491160	137214	2365922	246835	Manufacture of Textiles
7	परिधा-ा ज़रज्याची वस्त्रे	711	132280	35096	482961	127037	Manufacture of Wearing apparels
8	चामडे व तत्सम वस्तूंचे उत्पाद-ा	102	24973	6053	88737	16796	Manufacture of leather and related products
9	लाडूड व लाडूडाची उत्पाद-ो (फर्निचर सोडू-ा)	172	69699	4108	52832	8170	Manufacture of Wood and products of wood and cork, except furniture; Manufacture of articals of straw and plaiting materials
10	जाजद आजि जाजदाची उत्पाद-ो	665	373485	26350	448640	78717	Manufacture of Paper and paper products
11	मुद्रज व ध्व-ी व चित्रमुद्रजाचे पु-उत्पाद-ा	695	160103	27692	587113	138453	Printing and reproduction of recorded media
12	जोळसा, शुध्द पेट्रोलियम यांची उत्पाद-ो इ.	92	969196	7881	10128981	4003079	Manufacture of Coke refined petroleum products
13	रसाय-ो व रासायनिज उत्पाद-ो	1387	2917979	101702	5558636	967499	Manufacture of Chemicals and chemical products
14	औषध, वैद्यकीय रसाय-ो व वा-स्पती शास्त्रीय उत्पाद-ो	649	1362165	64487	2324012	488683	Manufacture of pharmaceuticals, medicinal chemical and botanical products
15	रबर आजि प्लॅस्टिज उत्पाद-ो	1217	936546	69516	1753089	293900	Manufacture of Rubber and plastic products
16	इतर अधातू जनिज उत्पाद-ो	825	650174	38097	1070760	326318	Manufacture of Other non-metallic min. products
17	मूलभूत धातूंची उत्पाद-ो	1090	3071204	115371	7093892	564299	Manufacture of Basic metals
18	धातूच्या तयार वस्तूंची उत्पाद-ो (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडू-ा)	2106	1176887	97697	2572521	486739	Manufacture of Fabricated metal products except machinery and equipment
19	संजा, विद्युत आजि ऑप्टीजल उत्पाद-ो	444	644004	35321	1381611	309004	Manufacture of computer, electronic and optical products
20	विद्युत सामग्रीची उत्पाद-ो	1038	666631	62898	2293769	525833	Manufacture of electrical equipment
21	यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पाद-ा	1698	1420469	129448	4993511	811885	Manufacture of Machinery and equipments, n.e.c.
22	मोटार वाह-ो, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स यांचे उत्पाद-ा	857	1718114	107369	4022605	610576	Manufacture of motor vehicles, trailors ans semi-trailors
23	इतर परिवह-ा सामग्रीचे उत्पाद-ा	274	410962	43688	1569154	276884	Manufacture of other transport equipments

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
24	फर्निचरचे उत्पाद-1	144	76154	11103	298979	53984	Manufacture of furniture
25	इतर उत्पाद-1	954	983310	70814	2779357	155232	Other manufacturing
26	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविजे	160	101026	7564	150545	49142	Repair and installation of machinery and equipment
27	वीज, वायू, वाफ आणि वाता-गुळलित सेवेचा पुरवठा	30	1137107	3632	215568	25580	Electricity, gas and steam and airconditioning supply
28	घाऊ व रिजोल व्यापार आणि मोटार व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती	464	138785	29118	1114861	78422	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
29	जोदामे व वाहतुजीसाठी सहाय्यकारी कार्ये	86	189973	6427	312819	60026	Warehousing and support activities for transportation
30	प्रकाश-1	27	146875	4307	132617	21322	Publishing activities
31	चलचित्रे, व्हिडीओ आणि दूरदर्श-1 कार्ये मांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण आणि	28	39582	983	14124	3928	Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities
32	संजा, वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	20	2713	1107	4355	1286	Repair of computers and personal and household goods
33	इतर जाजजी सेवा कार्ये	77	53050	2910	68977	5395	Other personal service activities
एकूण		20451	22859432	1491932	60017349	11287898	Total

२०. वीज व ऊर्जा

२०.१ राज्यातील विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन व वापर आणि विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे याबद्दलची माहिती या विभागात दिली आहे.

२०.२ या भागात विजेची (१) स्थापित क्षमता, (२) उत्पादन व (३) वापर यांची आकडेवारी फक्त सार्वजनिक वापरासाठी दिली आहे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने हाती घेतलेल्या विद्युतीकरण कार्यक्रमाच्या प्रगतीबद्दलच्या आकडेवारीत खाजगी संस्थांनी वीजपुरवठा केलेली गावे व शहरे यांच्या संख्येचाही समावेश आहे.

20. ELECTRICITY AND POWER

20.1 Information on installed capacity, production and consumption of electricity and towns and villages electrified in the State is given in this Section.

20.2 The figures of (i) installed capacity, (ii) generation and (iii) consumption of electricity given in table relate only to public utilities. The data on progress of electrification under Maharashtra State Electricity Board also includes villages and towns which are electrified by the private agencies.

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.1

महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर
Supply and Consumption of Electricity in Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	बाब (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2000-01 (7)	2006-07 (8)	2008-09 (9)	Item (2)
I	स्थापित जमता (हजार जि लोवॅट)								I. Installed capacity (000 kw.).
(१)	बाष्पज-य	443	1051	2771	6462	8075	N.A.	6925	(I) Steam
(२)	तेलज-य	34	14	Neg.	Neg.				(ii) Oil
(३)	जलज-य	282	844	1317	1552	2874	N.A.	2344	(iii) Hydro
(४)	अजुशक्तीज-य	--	210	210	190	190	N.A.		(iv) Nuclear
(५)	नैसर्गिक वायु	--	--	--	672	1820	N.A.	852	(v) Natural Gas
	एकूज	759	2119	4298	8876	12959	N.A.	10121	Total
II	उत्पाद-1 (दशलज जि लोवॅट तास)								II. Output (Million kwh).
(१)	बाष्पज-य	1835	3392	11416	28085	49377	N.A.	42061	(I) Steam
(२)	तेलज-य	68	Neg.	Neg.	Neg.	--	N.A.		(ii) Oil
(३)	जलज-य	1365	4533	6448	5615	4889	N.A.	3906	(iii) Hydro
(४)	अजुशक्तीज-य	--	1209	887	881	1097	N.A.		(iv) Nuclear
(५)	नैसर्गिक वायु	--	--	--	2730	6943	N.A.	4432	(v) Natural Gas
(६)		--	--	--	--	11	N.A.		(vi) Others
III	एकूज	3268	9134	18751	37311	62317	N.A.	50399	III. Total
	वर्षातील वापर (दशलज जि लोवॅट तास)								Consumption (Million kwh)
(१)	घरजुती दिवाबत्ती व लहा-1 प्रमाजावर वीजशक्ती.	260	732	1779	5065	11172	14284		(I) Domestic light and small power
(२)	वाजिजिज दिवाबत्ती व लहा-1 प्रमाजावर वीजशक्ती.	198	547	949	2068	4106	6940		(ii) Commercial light and small power
(३)	उद्योगधंद्याज-रिता वीज.	1853	5312	8130	14706	18363	26536		(iii) Industrial power
(४)	सार्वजजिज दिवाबत्ती.	20	74	159	291	551	672		(iv) Puplic lighting
(५)	रेल्वे चालविज्यासाठी वीज	339	421	766	970	1580	1987		(v) Railway traction
(६)	जलसिंच-1 व जलाप-य-1	15	356	1723	6604	9939	9749		(vi) Irrigation and dewatering
(७)	पाजीपुरवठा	35	146	330	N.A.	1199	1600		(vii) Water works
(८)	संजीर्ज	--	62	198	1071	378	318		(viii) Miscellaneous
	एकूज	2720	7650	14034	30775	47288	62085		Total

Neg. नगण्य / Negligible

N. A. उपलब्ध नाही / Not available

टिप : वरील आकडे केवळ सार्वजनिक सेवा उद्योग संबंधातील आहेत

Note :— The above figures related to public utilities only

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई

Source.— Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.2

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या / Number of towns/villages electrified
(2008-09)

अ. क्र.	जिल्हे	शहरे	वस्ती असलेल्या खेड्यांची संख्या	विजेचा पुरवठा झालेल्या खेड्यांची संख्या	विद्युतीकरण झालेल्या खेड्यांची वस्ती असलेल्या खेड्यांशी टक्केवारी	District	
Serial No.	वर्ष/Year	Towns	Inhabited villages	Villages Electrified	Percentage of electrified villages to inhabited villages	(2)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)	
	1960-61	..	266	35,851	587	1.64	
	1970-71	..	289	35,778	12,321	34.44	
	1980-81	..	289	39,354	27,625	77.21	
	1990-91	..	307	39,354	39,106	99.37	
	2000-01		336	40,412	40,349	99.84	
	2001-02		336	40,412	40,351	99.85	
1	मुंबई	}	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	37	1727	1727	100.00	Thane	
4	रायगड	26	1859	1559	83.86	Raigad	
5	रत्नाजिरी	10	1539	1180	76.67	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	5	743	594	79.95	Sindhudurg	
7	-नाशिक	18	1923	1486	77.28	Nashik	
8	धुळे	3	678	677	99.85	Dhule	
9	-नंदुरबार	5	935	576	61.60	Nandurbar	
10	जळगाव	15	1491	1443	96.78	Jalgaon	
11	अहमदनगर	18	1578	1201	76.11	Ahmednagar	
12	पुणे	25	1844	1800	97.61	Pune	
13	सातारा	15	1716	1714	99.88	Satara	
14	सांगली	8	721	721	100.00	Sangli	
15	सोलापूर	10	1138	1138	100.00	Solapur	
16	कोल्हापूर	18	1196	1193	99.75	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	9	1300	1202	92.46	Aurangabad	
18	जालना	4	963	836	86.81	Jalna	
19	परभणी	8	830	795	95.78	Parbhani	
20	हिंगोली	4	672	634	94.35	Hingoli	
21	बीड	6	1354	1077	79.54	Beed	
22	-नांदेड	13	1546	1544	99.87	Nanded	
23	उस्मानाबाद	8	729	709	97.26	Osmanabad	
24	लातूर	5	921	921	100.00	Latur	
25	बुलढाजा	11	1297	1014	78.18	Buldhana	
26	अकोला	8	862	849	98.49	Akola	
27	वाशिम	4	702	655	93.3	Washim	
28	अमरावती	11	1679	1455	86.66	Amravati	
29	यवतमाळ	13	1856	1594	85.88	Yavatmal	
30	वर्धा	7	1004	986	98.21	Wardha	
31	-नागपूर	29	1628	1469	90.23	Nagpur	
32	भंडारा	6	778	737	94.73	Bhandara	
33	गोंदिया	2	893	892	99.89	Gondiya	
34	चंद्रपूर	14	1472	1170	79.48	Chandrapur	
35	गडचिरोली	2	1521	845	55.56	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		377	41095	36393	88.56	Maharashtra State	

टिप : १९८९ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रात ३९,६६१ एकूण शहरे व वस्ती असलेली खेडी आहेत. त्यापैकी ३९,४९३ शहरे व वस्ती असलेल्या खेड्यांना विद्युत पुरवठा करण्यात आला व बाकीच्या २४८ वस्ती नसलेली खेडी आहेत. अशा तऱ्हेने ३१ मार्च, १९८९ रोजी १०० टक्के विद्युत पुरवठा झाल्याचे म.रा.वि.मंडळाने घोषित केले आहे. १९९१ च्या जनगणनेची आकडेवारी उपलब्ध झाली नसल्याने १९८९ जनगणनेप्रमाणे आकडेवारी देण्यात आली आहे.

Note :— In Maharashtra there are 39,661 Towns and inhabited villages as per 1981 Census. Out of which 39,413 Towns and inhabited villages have been electrified as on 31-3-1989. The remaining 248 villages are un-habited or deserted villages. Thus M. S. E. B. has declared 100% of electrification as on 31-3-1989. In Maharashtra all the 307 towns have already been electrified. As the figures for 1991 census are not available, the figures are given as per 1981 census.

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई Source.— Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.3

उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर /Consumption of Electricity by uses
(2008-09)

(दशलक्ष किलोवॅट तास/Million K.Wt.Hours)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे District	घरगुती वापरसाठी, वापरासाठी, उर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे) Domestic Heat, small power (light & fans)	वाणिज्यिक उर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे) Commercial Heat, small power (light & fans)	उद्योगधंद्याकरिता Industrial		सार्वजनिक दिवाबत्ती Public Lighting	रेल्वे Railway	शेती Agri-culture	इतर वापर Others	एकूण Total consum-ption	District
		निम्न मध्यम दाबाची Low medium volt	उच्च मध्यम दाबाची High medium volt	(5)	(6)						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3001.16	--	1040.22	4330.73	--	--	--	--	5370.95	Thane
4	रायगड	256.43	--	32.65	3038.76	--	--	--	--	3071.41	Raigad
5	रत्नाजिरी	189.79	--	28.69	377.50	--	--	--	--	406.19	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	97.26	--	15.49	5.98	--	--	--	--	21.47	Sindhudurg
7	नाशिक	483.06	--	171.37	1166.07	--	--	--	--	1377.44	Nashik
8	धुळे	125.80	--	23.29	177.27	--	--	--	--	200.56	Dhule
9	नांदुरबार	48.48	--	11.03	37.54	--	--	--	--	48.57	Nandurbar
10	जळगाव	310.67	--	117.77	310.28	--	--	--	--	428.05	Jalgaon
11	अहमदनगर	187.10	--	65.03	322.63	--	--	--	--	387.66	Ahmednagar
12	पुणे	1784.23	--	544.32	4095.85	--	--	--	--	4619.87	Pune
13	सातारा	195.66	--	60.11	235.85	--	--	--	--	295.96	Satara
14	सांगली	189.98	--	70.93	243.28	--	--	--	--	314.21	Sangli
15	सोलापूर	248.01	--	74.06	355.04	--	--	--	--	429.10	Solapur
16	कोल्हापूर	317.02	--	136.71	919.52	--	--	--	--	1056.23	Kolhapur
17	औरंगाबाद	295.08	--	101.17	918.31	--	--	--	--	1019.48	Aurangabad
18	जालना	63.52	--	24.31	710.97	--	--	--	--	735.28	Jalna
19	परभणी	95.40	--	19.38	26.40	--	--	--	--	45.78	Parbhani
20	हिंगोली	37.28	--	8.74	11.32	--	--	--	--	20.06	Hingoli
21	बीड	101.75	--	21.61	37.45	--	--	--	--	59.06	Beed
22	नांदेड	158.48	--	26.30	46.56	--	--	--	--	72.86	Nanded
23	उस्मानाबाद	65.82	--	15.04	45.79	--	--	--	--	60.83	Osmanabad
24	लातूर	129.14	--	41.38	37.68	--	--	--	--	79.06	Latur
25	बुलढाणा	154.04	--	37.37	83.91	--	--	--	--	121.28	Buldhana
26	अकोला	157.04	--	50.78	57.41	--	--	--	--	108.19	Akola
27	वाशिम	59.97	--	11.58	7.87	--	--	--	--	19.45	Washim
28	अमरावती	257.46	--	47.50	44.44	--	--	--	--	91.94	Amravati
29	यवतमाळ	177.65	--	26.61	113.48	--	--	--	--	140.09	Yavatmal
30	वर्धा	162.43	--	24.08	646.97	--	--	--	--	671.05	Wardha
31	नाजपूर	835.28	--	146.27	1440.05	--	--	--	--	1586.32	Nagpur
32	भंडारा	91.59	--	17.71	144.51	--	--	--	--	162.22	Bhandara
33	गोंदिया	75.54	--	36.03	13.22	--	--	--	--	49.25	Gondiya
34	चंद्रपूर	228.27	--	23.18	778.50	--	--	--	--	801.68	Chandrapur
35	गडचिरोली	78.49	--	15.28	62.57	--	--	--	--	77.85	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	10658.88	--	3085.99	20843.71	--	--	--	--	23949.40	Maharashtra State

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई

Source: Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

२१. व्यापार

२१.१ मुंबई बंदारातील आयात व निर्यात तसेच महाराष्ट्र राज्यात लोहमार्गाने व जलमार्गाने झालेली निवडक वस्तूंची आयात व निर्यात यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

21. TRADE

21.1. Information on imports and exports in Mumbai Port and imports and exports of selected commodities in Maharashtra State by Rail and River is given in this section.

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.1

लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात
Import and Export of selected commodities by Rail and River
(2008-09)

अ.क्र. Sr. No.	वस्तू गट (2)	परिमाण Unit (3)	आयात माल Imports (4)	निर्यात माल Exports (5)	Commodity (2)
1	भात	क्विंटल / QTS	62,028	--	Rice in husk
2	तांदूळ	"	15,444,030	1,385,230	Rice not in husk
3	हरबारा व हरब-याचे पदार्थ	"	50,426	542,190	Gram and Gram products
4	डाळी व हरब-याचे इतर पदार्थ	"	--	434,880	Pulses & other Gram Products
5	गहू	"	25,431,375	585,360	Wheat
6	गव्हाचे पीठ	"	--	--	Wheat flour
7	ज्वारी व बाजरी	"	99,052	25,820	Jowar and Bajra
8	मका व एकदल धान्ये	"	785,546	37,060	Maize and Millets
9	इतर प्रकारची धान्ये	"	Other sorts of Grains
10	तेलबिया- कापूस	"	Oil seeds Cotton
11	तेलबिया- कापूस सोडून	"	64	..	Oil seeds (other than Cotton)
12	फळे व भाजीपाला - ताजा	"	54,484	419,420	Fruits & Vegetables - Fresh
13	पेंड	"	4,033,875	554,180	Oil Cakes
14	कोळसा व कोक	"	301,165,165	36,949,270	Coal and Coke
15	चुना व चुनखडी	"	2,050,744	..	Lime & Lime Stone
16	कच्चे मँगनीज	"	609,912	241,620	Manganese Ore
17	कच्चे लोखंड	"	14,833,603	116,090	Iron Ore
18	इतर कच्ची धातुके	"	1,063,106	2,057,120	Other ores
19	खनिजे तेले (घासलेट तेल सोडून)	"	11,661,181	1,783,690	Mineral Oils (Excl. Kerosene)
20	घासलेट तेल	"	3,380,665	26,100	Kerosene
21	बांबू	"	10,692	235,740	Bamboo
22	इतर लाकूड	"	25,861	--	Other Timber
23	सागाचे लाकूड	"	2,124	--	Teak wood
24	साखर	"	4,777,900	2,029,220	Sugar
25	मीठ	"	1,080,054	--	Salt
26	भुईमुगाचे तेल	"	100,665	--	Groundnut Oil
27	इतर खाद्यतेले	"	2,841,170	--	Other Edible oil
28	घराची कौले	"	117,560	--	Tiles
29	दुग्धजन्य पदार्थ	"	35,373	--	Dairy Products
30	सिमेंट	"	70,715,121	33,972,720	Cement
31	सिमेंट उत्पादने	"	438	--	Cement Mnuufactures
32	लोखंड व पोलाद	"	22,550,891	456,440	Iron & Steel
33	यंत्रे व दळणवळणाची सामुग्री	"	234,550	--	Machinery & Transort Equipments
34	विद्युत उपकरणे	"	2,510,800	--	Electrical Goods
35	धातु व धातुच्या वस्तू	"	11,310	--	Metal & Metal Products
36	कागद	"	186,134	--	Paper
37	रंग व डाईज	"	110,641	--	Colour & Dyes
38	रासायनिक व सेंद्रीय खते	"	5,802,976	182,082	Fertilizers & Organic Manure
39	काच	"	300	5,747,200	Glasses
40	मळी	"	1,382	154,880	Molasses
41	प्राणी-पशुधन	Nos.	14,380	--	Animals-Livestock
42	तयार तंबाखू	क्विंटल / QTS	8,780	--	Tobacco-Manufactured
43	तयार कापूस आणि इतर	"	2,308	--	Cotton Manufactured & Other piece goods
44	रबर उत्पादने	"	2	--	Rubber products
45	कच्चा रबर	"	8	--	Rubber raw
46	पेंट आणि वॉर्निशेस	"	32	--	Paint & varnishes
47	आम्ल व रसायने	"	6898	--	Acid & chemicals
48	मसाले	"	9,990	--	Spices
49	लोकर रॉ	"	3,277	--	Wool, Raw

आधार - डायरेक्टर जनरल ऑफ कमर्शियल इन्टेलिजन्स अँड स्टॅटिस्टिक्स, भारत सरकार, कोलकता
Source: Director General of Commercial Intelligence and Statistics, Govt. of India, Kolkatta

21. व्यापार / TRADE

तक्का क्रमांक / TABLE No. 21.2

मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल

Imports into Mumbai Port and Export from Mumbai Port

(2006-07)

(आकडे शंभर मे.टनात)

(Figures in 00 M. Tonnes.)

अ.क्र. Sr. No.	वस्तू गट (1)	परदेशी Overseas (3)	किना-यावरील Coastal (4)	एकूण Total (5)	commodities (2)
(अ)	आयात माल				(A) Import Commodities
(1)	अॅसबेसटॉस व अॅसबेसटॉस सामान	48	0	48	Asbestos and Asbestos material
(2)	बांधकाम सामान-				Building material-
(१)	सिमेंट	0	27	27	(I) Cement
(२)	चुना व चुनखडी	67	0	67	(ii) Chuna Lime & Limestone
(३)	वाळू	0	0	0	(iii) Sand
(४)	इतर	0	0	0	(iv) Others
(3)	लाजूड व इमारती लाजूड-				Wood and Timber-
(१)	ऑडके (लाकडी)	0	0	0	(I) Timber in Logs
(२)	लाकडी लगदा	985	0	985	(ii) Wood Pulp
(३)	इतर प्रजांरचे लाजूड	517	0	517	(iii) Timber other sorts
(४)	इतरत्र न उल्लेखिलेली लाकडाची उत्पादने	0	0	0	(iv) Wooden Products Nos.
(4)	काळा कार्बन	1	0	1	Carbon black
(5)	सामान वाहतुकीची पेटारे, वाहतुकीच्या पेटा-यातील सामान	0	0	0	Cargo Containers, Cargo in ICD
(6)	जच्चा जापूस	0	0	0	Raw Cotton
(7)	कृत्रिम धागे	88	0	88	Fibre-Synthetic
(8)	केस व लोकर	0	0	0	Hair and Wool
(9)	सुती, रेशमी, लोकर व कृत्रिम धाग्याचे कापड	214	0	214	Textiles-Cotton, Silk, Woolen and Synthetics
(10)	कागद व कागद उत्पादने	159	0	159	Paper and Paper Products
(11)	औषधी द्रव्ये	11	0	11	Drugs, medicine
(12)	रसायने				Chemicals-
(१)	जंधज	199	0	199	(I) Sulpher
(२)	द्रव्ययुक्त (ए-न. ओ. एस.) सोडा व इतर द्रव्ययुक्त रसायने	0	0	0	(ii) Liquid (NOS) Soda, other non-liquid Chemical
(३)	इतर रसायने	634	27	661	(iii) Other Chemicals
(13)	जते-				Fertilisers—
(१)	रॉज फॉस्फेट	3,142	0	3,142	(I) Rock Phosphate
(२)	इतर रासायनिक जते	1,215	23	1,238	(ii) Other Chemical fertilisers
(14)	सौम्य मद्य	10,556	689	11,245	Light Distillates
(15)	रंजद्रव्ये व रंज	40	0	40	Dyes and colours
(16)	रंज व रंजामाचे सामान	74	0	74	Paint and Painting Materials
(17)	जांच व जांचेच्या वस्तू	68	0	68	Glass and Glass Products
(18)	लाज, जोंद व राळ	14	0	14	Lac, gums and resins
(19)	कृत्रिम राळ	148	0	148	Synthetic resins
(20)	जच्चा रबर	162	0	162	Rubber Raw
(21)	रबर उत्पादने	25	1	26	Rubber Products
(22)	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिक वस्तू निर्माज	259	0	259	Plastic and Plastic Products
(23)	उद्योज धद्यांत वापरावयाचे मद्यार्ज व स्पीरीट (आद्य)	286	1	287	Industrial alcohol and Spirit

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(24)	बारीज माती	--	--	--	Moulding Powder
(25)	माती व मातीची भांडी	198	0	198	Earth and Earthen ware
(26)	धातू व धातूचे उत्पाद-1-				Metal & Metal Products---
	(१) ॲल्युमिनियमच्या लडी	16	0	16	(I) Ingots Aluminium
	(२) शिशाच्या लडी	13	0	13	(ii) Ingots Lead
	(३) जस्ताच्या लडी	25	10	35	(iii) Ingots Zinc
	(४) इतर लडी	3	0	3	(iv) Ingots Other
	(५) लोखंड व पोलाद वस्तू	10,731	1,231	11,962	(v) Iron & Steel Materials
	(६) जच्चे लोखंड (बीड)	2,951	0	2,951	(vi) Pig Iron
	(७) मोड व टाजळ पदार्थ	26	2	28	(vii) Scrap and dross
	(८) जस्ताचे पत्रे	27	76	103	(viii) Tin Plates
	(९) तारा व जेबल्स	50	0	50	(ix) Wire and Cables
	(१०) इतर धातू व धातूचे पदार्थ	14,262	453	14,715	(x) Other Metal & Metal Products
	(११) इतर जनिजे	0	0	0	(xi) Other Ores
(27)	मोटार वाह-1-				Motor Vehicles---
	(१) दिड ट-1 जिवा अधिज वज-ांची मोटार वाह-1-	0	0	0	(I) Motor Vehicles Weight 1.5 Tonnes or more
	(२) मोटार वाह-1ाचे सुटे भाज	66	0	66	(ii) Motor Vehicle parts
(28)	रेल्वे वाघिजी, जाडया वजैरेचे सुटे भाज	0	0	0	Railway Wagons, Carriage etc.
(29)	इतर -1 उल्लेजिलेली यंत्रे	2,941	3	2,944	Machinery NOS
(30)	इतर उपज-रजे	607	0	607	Instruments etc.
(31)	अन्नघा-ये-				Foodgrains---
	(१) तांदूळ	6	0	6	(I) Rice
	(२) जहू	0	0	0	(ii) Wheat
	(३) इतर	7,768	1	7,769	(iii) Other
(32)	फळे-				Fruits---
	(१) जजूर	939	0	939	(I) Dates
	(२) इतर सुजी फळे व सुजा मेवा	70	0	70	(ii) Other Dryfruits and nut
(33)	मीठ	84	356	440	Salt
(34)	साजर	73	0	73	Sugar
(35)	ताजी मासळी	0	0	0	Fresh-Fish
(36)	तेल व चरबी	3,912	420	4,332	Oil-Fats NOS
(37)	मिरीसह मसाले	23	0	23	Spices including paper
(38)	इतर -1 उल्लेजिलेले जाद्य पदार्थ	103	0	103	Foodstuffs NOS
(39)	इंध-1 व वंजजे-				Fuel and Lubricant---
	(१) डिझल व पेट्रोल	1,554	1,665	3,219	(I) Diesel and fuel Oil
	(२) जेरोसी-1	1,787	2,883	4,670	(ii) Kerosene
	(३) वंजा तेल	835	1,024	1,859	(iii) Lubricating Oil
	(४) टरपे-टाई-1 जनिज	3,571	174	3,745	(iv) Turpentine Mineral
	(५) जनिज (जच्चे) तेल	1,17,358	5,125	122,483	(v) Crude Oil
(40)	अस्फाल्ट, बीटम-1, टार जोल , जोज, चारजोल व इतर	10	0	10	Asphalt, Bituman, Tar Coal, Coke & Charcoal etc.
(41)	संजीर्ज	30,309	617	30,926	Miscellaneous
	'अ' उप-बेरीज	2,19,230	14,808	2,34,038	Sub-Total 'A'

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(ब)	निर्यात माल				(B) Export commodities
(1)	प्राचीन जलात्मज दुर्मिळ वस्तू	1	0	1	Antiques, artware and curious
(2)	इमारतीचे सामान	0	0	0	Building Materials
(3)	लाजूड व इमारती लाजूड	0	0	0	Wood Timber
(4)	सामान वाहतुजीची पेटारे	0	0	0	Cargo Container
(5)	जापूसइ				Cotton—
	(१) जच्चा	0	0	0	(I) Raw
	(२) पेळू आणि धाजा जाढलेला	0	0	0	(ii) Twist and Yarn
(6)	कृत्रिम तंतू	25	0	25	Synthetic Yarn
(7)	जेस व लोजर	0	0	0	Hair & Wool
(8)	विजलेल्या वस्तू, बारीज सारीज वस्त्रे, स्त्रियांच्या फिती, लेस वजैरे	419	0	419	Hosiery, haber dashary millinery and wearing apparel
(9)	सुती, रेशमी, लोजरी व कृत्रिम धाज्याचे जापड	45	0	45	Textile Cotton, Silk, Woolen and Synthetic
(10)	औषधी द्रव्ये व औषधे	32	0	32	Drugs and Medicines
(11)	रसायने	111	0	111	Chemicals
(12)	जतेइ				Fertilizers—
	(१) हाडे व हाडांचे जत	4	0	4	(I) Bone and bone meal
	(२) इतर	0	0	0	(ii) Others
(13)	रंज व रंज जामाचे सामान	8	0	8	Paints and Painting materials
(14)	सौम्य मद्य	6,973	2,609	9,582	Light Distills
(15)	इंधन व वंजाइ				Fuel & Lubricant—
	(१) डिझेल व इंधन तेल	1,606	2,866	4,472	(I) Diesel & Fuel Oil
	(२) रॉजेल तेल	0	1,615	1,615	(ii) Kerosene
	(३) वंजा तेल	100	291	391	(iii) Lubricating Oil
	(४) जनिज तेल	36	72,199	72,235	(iv) Crude Oil
	(५) टरपेटाईन जनिज	5,544	4,261	9,805	(v) Turpentine Mineral
(16)	जाच व जाच सामान	27	0	27	Glass and Glass Products
(17)	लाज, जोंद व राळ	0	0	0	Lac, Gums and Resins
(18)	रंजद्रव्य व रंज	1	0	1	Dyes and Colours
(19)	कृत्रिम राळ	0	0	0	Synthetic Resins
(20)	मळी	0	0	0	Molasses
(21)	प्रसाधन साहित्य व अत्तरे	16	0	16	Toilet preparation and perfumes
(22)	प्लॅस्टिज व प्लॅस्टिजची उत्पादने	32	0	32	Plastic & Plastic manufacture
(23)	रबर उत्पादने	20	0	20	Rubber Product
(24)	चामडी व चामड्याची उत्पादने	0	0	0	Leather and Leather manufacturer
(25)	माती व मातीची भांडी	38	0	38	Earth and Earthenware
(26)	धातू व धातूचे उत्पादने		0		Metal & Metal Products—
	(१) लोजंड व पोलादाचे सामान	8,766	222	8,988	Iron Steel Material
	(२) तारा व जेबल्स	3	0	3	Wire & Cable
	(३) लोजंडी मोड व सामान	0	0	0	Scrap and Dross
	(४) इतर धातू व धातूची उत्पादने	11,848	210	12,058	Other metal and Metal Products
(27)	मोटार वाहने-				Motor Vehicles—
	(१) दीड टन व अधिक वजनाची मोटार वाहने	2,050	0	2,050	Motor cars and heavy Duty vehicles weighting 1.5 Tonnes or more.
	(२) मोटार वाहनांचे सुटे भाज	7	0	7	(ii) Motor Vehicle spare parts
(28)	सायकली व सायकलीचे सुटे भाज	0	0	0	Bi-cycle and Bi-cycle parts
(29)	इतरत्र - न उल्लेजिलेली यंत्रसामग्री	451	0	451	Machinery Nos.
(30)	उपकरणे (हत्यारे) वजैरे	419	0	419	Instruments etc.

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(31)	अन्नधा-ये-				Foodgrains—
	(१) तांदूळ	677	0	677	(I) Rice
	(२) इतर	113	0	113	(ii) Other
(32)	फळे व भाजीपाला-				Fruits and Vegetables—
	(१) फळे-ताजी व सुजी	0	0	0	(I) Fruits-fresh dried
	(२)फळे व भाजीपाला	501	0	501	(ii) Vegetables-Dried & Fresh
(33)	मत्स्योत्पाद-मासे ताजे	0	0	0	Fresh-fish
(34)	साजर	3,747	0	3,747	Sugar
(35)	चहा	1	0	1	Tea
(36)	वैरज (पेंढीसह)	2,107	0	2,107	Fodder (including oil cakes)
(37)	मिरीसह मसाले	30	0	30	Spices including pepper
(38)	तंबाजू (ज च्या) देशी	0	0	0	Tobacco (raw) country
(39)	तंबाजू -तयार	0	0	0	Tobacco manufactured
(40)	तेल बिया	11	0	11	Oil seeds
(41)	सर्व प्रजारच्या बिया	1	0	1	Seeds of all kinds
(42)	तेल व चरबी	191	0	191	Oil and fats
(43)	इतरत्र उल्लेज -ासलेले पेये (मद्यार्ज विरहीत पेये)	0	0	0	Beverages and drinks (Non-alcoholic) Nos.
(44)	इतरत्र -ा उल्लेजिलेली जाज्याचे पदार्थ	4	0	4	Foodstuff Nos.
(45)	संजीर्ज	1,072	846	1,918	Miscellaneous
	उप-बेरीज 'ब'	47,086	85,119	1,32,205	Sub-Total 'B'
	'ज' एजा जहाजामधून दुस-या जहाजात चढविलेला माल	107	0	107	'C' Transhipment
	एडूज आयात व निर्यात व एजा जहाजातून दुस-या जहाजात चढविलेली मालाची बेरीज	2,66,423	99,927	3,66,350	Total of import, export and Transhipment commodities

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई

Source.— Mumbai Port Trust, Mumbai

२२. परिवहन

२२.१ या विभागात लोहमार्गाची लांबी, रस्त्यांची लांबी व वर्गीकरण , राज्यात वापरात असलेली वाहने आणि राज्य परिवहन मंडळाचे काम यासंबंधी आकडेवारी दिली आहे.

२२.२ जिल्हावार लोहमार्गाची लांबी संबंधित रेल्वे कार्यालयाने दिल्याप्रमाणे पूर्णतः तंतोतंत जुळणारी नाही. रस्त्यांच्या लांबीची आकडेवारी राज्याच्या सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषदा व नगरपालिका यांच्या अधिपत्याखालील रस्त्यांसंबंधी आहे.

२२.३ मुंबई गोदीतील जहाजे, मुंबई बंदरातून व छोट्या बंदरातून येणारे व जाणारे प्रवासी व तेथे हाताळला जाणारा माल व विमानमार्गे होणारी प्रवासी व माल वाहतूक यासंबंधी माहिती या विभागात दिलेली आहे.

२२.४ गौण बंदरातील वाहतूक प्रामुख्याने किनारी भागांकरिता आहे. मुंबई बंदरातून होणारी परदेशी किना-यावरील वाहतुकीची आकडेवारी वेगवेगळी दाखविली आहे.

22. TRANSPORT

22.1 Information on railway length, length and classification of roads, vehicles in use in the State and operation of State Transport Corporation is given in this section.

22.2 Districtwise railway length is approximate as given by the respective railway authorities. Figures of road length relate to roads maintained by the State's Public Works Department, Zilla Parishads and by Municipal Authorities.

22.3 Data presented in this section are about 'vessels in Mumbai docks', passengers and cargo in Mumbai port and other minor ports and passengers and freight traffic by air.

22.4 The figures shown against minor ports are mostly those of coastal traffic. In the case of Mumbai Port, figures of overseas traffic and coastal traffic are shown separately.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.1

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने Number of Motor Vehicles Registered by District in the State (2008-09)

अ. क्र.	जिल्हे	प्रवासी वाहने/Passenger Vehicles							माल वाहतूक वाहने/Goods Vehicles							एकूण (स्तंभ ९ + १२ ते १५)	District
		बसेस आणि स्टेशन वॅगन्स	मोटारी स्टेशन वॅगन्स	जीप	टॅक्सी	तीन चाकी वाहने (रिक्शा)	दुचाकी वाहने	एकूण प्रवासी वाहने	चार चाकी वाहने	तीन चाकी वाहने	एकूण मालवाहू वाहने	ट्रॅक्टर्स	जोड वाहने	इतर	एकूण		
Sr. No.		Buses	Cars and Station Wagons	Jeep	Taxies	Three Wheelers (Ricksha)	Two Wheelers	Total passenger vehicles	Four Wheelers	Three Wheelers	Total goods vehicles	Tractors	Trailors	Others	Grand Total (Col. 9+ 12 to 15)	(2)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)	
1	मुंबई	8010	203686	9436	38318	0	279621	539071	21331	6032	27363	829	832	4001	572096	Mumbai	
2	मुंबई उप-नगर	5051	284398	15337	18640	104716	630372	1058514	16444	25307	41751	604	197	1204	1102270	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	15337	348910	43910	32786	125248	918275	1484466	170027	53290	223317	1734	7832	1523	1718872	Thane	
4	रायजड	1284	61059	14796	11661	20208	223884	332892	35636	35636	6255	1084	3782	3799	347812	Raigad	
5	रत्नाजिरी	1084	12479	4692	537	14856	104275	137923	10302	4011	10302	497	560	198	153491	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	512	5850	1441	82	8039	59446	75370	4216	1294	5510	426	441	47	81794	Sindhudurg	
7	नाशिक	2019	61040	26298	4720	30364	636769	764210	29304	7026	36330	39888	28900	922	867230	Nashik	
8	धुळे	985	9557	5268	2521	9993	138161	166485	11815	2634	14449	9995	9336	130	200395	Dhule	
9	नांदुरबार	72	2787	1335	218	604	34944	39960	1163	1084	2247	3395	2240	168	48010	Nandurbar	
10	जळगाव	1245	18216	7122	2407	19520	316193	364703	10898	5112	16010	16996	16133	274	414116	Jalgaon	
11	अहमदनगर	1319	25581	14826	3997	9619	466552	521894	20808	10162	30970	26377	21842	2013	603096	Ahmednagar	
12	पुणे	17096	289987	55992	20063	67629	1886805	2337572	84912	41351	126263	30465	21775	4710	2520785	Pune	
13	सातारा	978	20002	11431	3929	9101	274867	320308	14709	5784	20493	16602	15077	444	372924	Satara	
14	सांगली	1109	22166	11275	996	7188	290571	333305	12560	4637	17197	12684	11808	241	375235	Sangli	
15	सोलापूर	754	21186	12308	1025	8513	351417	395203	18483	5778	24261	14150	13675	331	447620	Solapur	
16	कोल्हापूर	1862	40876	17958	709	13137	447494	522036	19519	6185	25704	15725	16623	842	580930	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	5791	28510	15516	2186	24233	404476	480712	19193	10320	29513	14088	9508	256	534077	Aurangabad	
18	जालना	383	4775	3561	669	3804	95426	108618	3804	2350	6154	7149	4805	161	126887	Jalna	
19	परभणी	489	3121	3700	424	6803	67940	82477	3821	1186	5007	3434	2212	111	93241	Parbhani	
20	हिंगोली	293	2774	2659	350	3158	43455	52689	2698	512	3210	3736	2749	22	62406	Hingoli	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
21	बीड	594	5776	10414	122	8254	110654	135814	6857	4391	11248	6591	5609	27	159289	Beed
22	-नांदेड	896	6742	5619	555	14176	117270	145258	8653	1781	10434	3513	2828	18	162051	Nanded
23	उस्मानाबाद	402	4783	3310	417	3803	57363	70078	6446	2648	9094	5473	3930	123	88698	Osmanabad
24	लातूर	663	8692	5150	734	8439	113165	136843	7892	3843	11735	6889	5564	51	161082	Latur
25	बुलढाजा	759	3501	3118	1412	9725	127034	145549	4630	2124	6754	8795	6362	124	167584	Buldhana
26	अकोला	761	7735	3620	1779	8751	134381	157027	5190	1626	6816	4626	3755	164	172388	Akola
27	वाशिम	98	2465	1885	492	4824	70956	80720	1739	881	2620	4844	3507	15	91706	Washim
28	अमरावती	931	11356	4532	1095	14182	241631	273727	7901	2893	10794	6643	4996	205	296365	Amravati
29	यवतमाळ	776	6602	3593	1136	9623	141550	163280	5720	1919	7639	5643	4434	58	181054	Yavatmal
30	वर्धा	344	4076	1961	220	4184	105753	116538	2413	1578	3991	3701	2320	114	126664	Wardha
31	-नाजपूर	5595	76180	25744	2422	16778	944801	1071520	29277	6528	35805	8782	6163	1396	1123666	Nagpur
32	भंडारा	432	2188	1366	145	978	75671	80779	1775	244	2019	5134	3285	41	91259	Bhandara
33	जोर्दिया	129	3380	1747	228	630	82060	88174	1441	177	1618	3267	2935	34	96028	Gondiya
34	चंद्रपूर	890	10905	5191	697	6454	185317	209454	10614	1666	12280	6221	4530	302	232787	Chandrapur
35	जडचिरोली	130	864	875	224	479	33821	36393	717	100	817	2289	1864	11	41374	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		79073	1622225	359985	157916	599963	10213380	12961388	609986	266306	805970	305269	252409	24080	14349116	Maharashtra State

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Transport Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.2

निरनिराळ्या विभागांच्या देखभालीखालील रस्ते
Roads Maintained by various Authorities in the State
(2008-09)

(कि.मी. मध्ये / In km.)

वर्ष Year	सार्वजनिक बांधकाम विभाग Public Works Department	जिल्हा परिषद Zilla Parishad	नगर परिषदा व महानगरपालिका Municipal Councils and Municipal Corporations	वन विभाग Forest Department	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
1980-81	..	30,841	1,08,454	10,504	13,609	1,63,408
1985-86	..	43,906	1,12,675	13,101	16,025	1,85,707
1990-91	..	50,433	1,31,256	N.A.	11,220	1,92,909
2000-01	..	65,511	1,51,435	N.A.	10,344	2,27,290
2001-02	..	66,173	1,56,427	N.A.	N.A.	2,22,600
2002-03	..	67,162	1,57,778	N.A.	N.A.	2,24,940
2007-08	..	70,292	1,65,303	N.A.	N.A.	2,35,595
2008-09	..	70,539	1,67,129	N.A.	N.A.	2,37,668

टिप : N.A. = उपलब्ध नाही / Not available.

आधार : (१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई

(२) मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— (1) Public Works Department, Mantralaya, Mumbai

(2) Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 22.3

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.3

वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या Number of Accidents by Type of Vehicles (2008-09)

अ. क्र. Serial No.	जिल्ह्याचे/शहराचे नाव	बसेस Buses	मालवाहू वाहने Goods Vehicles *	टॅक्सी Taxi Cabs @	मोटारी Motor Cars	मोटार सायकल Motor Cycles	ऑटोरिक्षा Auto Rickshaws	जीप्स Jeeps	इतर Others	वर्गीकरण न झालेली Unclassified	एकूण Total	एकूण व्यक्ती Number of persons		District / City
												मृत Killed	दुखापत Injured	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	259	4384	3311	4651	5611	3051	2874	2511	3128	29780	621	6453	rihan Mumbai Thane City Thane Rural
2	ठाजे शहर	240	912	21	685	1008	270	188	461	223	4008	750	2617	
3	ठाजे ज़ामीज	190	1113	20	525	727	205	304	371	139	3594	611	2373	
4	रायजड	216	735	9	407	458	113	258	230	62	2488	383	1410	Raigad
5	रत्नाजिरी	113	227	17	138	291	60	99	234	20	1199	136	1335	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ज	72	164	1	74	189	40	29	191	7	767	70	789	Sindhudurg
7	-नाशिज शहर	89	255	46	175	255	102	112	103	74	1211	172	472	Nashik City
8	-नाशिज ज़ामीज	113	771	40	321	501	79	279	222	74	2400	718	2289	Nashik Rural
9	धुळे	85	471	27	106	366	84	123	249	21	1532	289	2168	Dhule
10	-दुरबार	9	400	3	8	155	53	45	9	2	684	141	809	Nandurbar
11	जळजाव	60	344	22	75	277	109	47	115	60	1109	379	1356	Jalgaon
12	अहमद-ाजर	75	421	1	168	257	56	136	224	178	1516	699	1362	Ahmednager
13	पुजे शहर	196	476	0	513	601	135	127	124	98	2270	478	1889	Pune City
14	पुजे ज़ामीज	344	1376	287	392	1011	266	520	391	74	4661	767	1922	Pune Rural
15	सातारा	28	277	4	110	134	19	138	480	0	1190	301	1570	Satara
16	सांजली	113	235	7	181	468	82	149	316	40	1591	274	1206	Sangli
17	सोलापूर शहर	23	119	2	36	143	70	29	16	4	442	85	506	Solapur City
18	सोलापूर ज़ामीज	86	538	6	102	354	57	141	216	63	1563	506	1786	Solapur Rural
19	जोल्हापूर	117	272		173	707	78	50	166	79	1642	319	1888	Kolhapur

20	औरंगाबाद शहर	57	142	0	106	184	99	56	40	43	727	135	730	Aurangabad City
21	औरंगाबाद ज़ामीज	74	208	6	65	174	46	135	140	34	882	294	891	Aurangabad Rural
22	जाल-गा	7	80	0	5	124	23	127	101	12	479	179	401	Jalna
23	परभजी	25	90	0	35	102	70	86	26	3	437	137	651	Parbhani
24	हिंगोली	31	144	2	39	106	58	95	100	40	615	127	810	Hingoli
25	बीड	54	176	0	54	125	81	97	86	44	717	296	818	Beed
26	-ांदेड	71	247	3	62	193	218	131	84	43	1052	232	1486	Nanded
27	उस्मा-गाबाद	54	217	0	47	118	29	103	98	33	699	263	1106	Osmanabad
28	लातूर	232	193	76	50	249	61	127	93	0	1081	330	844	Latur
29	बुलढाजा	51	232	0	52	171	73	70	81	37	767	242	917	Buldhana
30	अोला	107	247	23	47	244	160	101	151	25	1105	141	830	Akola
31	वाशिम	21	97	19	20	131	87	46	61	8	490	112	348	Washim
32	अमरावती शहर	34	117	5	59	284	85	19	72	14	689	83	554	Amravati City
33	अमरावती ज़ामीज	66	184	3	103	263	95	64	78	19	875	133	611	Amravati Rural
34	यवतमाळ	75	261	14	58	179	152	102	97	28	966	339	1020	Yavatmal
35	वर्धा	56	196	5	49	229	88	49	112	29	813	208	816	Wardha
36	-गाजपूर शहर	58	405	1	264	445	87	98	40	50	1448	256	1290	Nagpur City
37	-गाजपूर ज़ामीज	58	406	9	117	236	38	145	158	124	1291	497	1577	Nagpur Rural
38	भंडारा	20	190	9	42	159	22	51	122	12	627	199	971	Bhandara
39	जोदिया	8	89	15	20	142	18	24	82	2	400	131	440	Godiya
40	चंद्रपूर	61	274	10	51	443	101	106	193	14	1253	280	982	Chandrapur
41	जडचिरोली	13	56	12	9	107	18	29	54	15	313	84	487	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	3661	17741	4036	10194	17921	6638	7509	8698	4975	81373	12397	52780	Maharashtra State

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.4

राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती Progress of Maharashtra State Road Transports Corporation Commercial Wing (2008-09)

अ.क्र. Sr. No.	बाब (2)	परिमाण (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1999-00 (7)	2000-01 (8)	2008-09 (9)	Unit (3)	Item (2)
1	एकूण वाहने	.. संख्या	6,086	10,675	N.A.	17,547	17,248	16,293	No.	Total fleet
2	एकूण किलोमीटर्स	.. लाखांत	3,968.82	7,426.54	12,476.11	17,558.92	18,116.49	18,306	Lakhs	Total kilometres
3	प्रभावी किलोमीटर्स	.. लाखांत	3,933.41	7,350.81	12,299.00	17,388.04	17,943.64	18,131	Lakhs	Effective kilometres
4	एकूण प्रवासी	.. लाखांत	5,538.18	11,901.05	23,193.98	25,598.89	23,763.86	23,990	Lakhs	Total passenger carried
5	किलोमीटर्स	.. प्रति मीटर	4.04	4.16	4.41	4.62	4.66	4.93	Per litre	Kilometres
6	नादुरुस्त	.. प्रत्येकी १०,००० कि.मी. मार्गे	0.85	0.76	0.49	0.36	0.33	0.24	Per 10,000 kms.	Breakdowns
7	अपघात	.. संख्या	2,434	2,799	3,250	4,328	4,052	3,220	No.	Accidents
8	एकूण कर्मचारी	.. संख्या	42,804	75,418	1,10,036	1,12,348	1,11,598	98,134	No.	Total Staff
9	दैनिक क्रमित सरासरी	.. लाख कि.मी.	10.78	20.14	33.70	47.51	49.16	49.67	lakh km.	Daily average operated km.
10	दैनिक क्रमित सरासरी अंतर एकूण	.. लाख कि.मी.	10.87	20.35	34.18	47.98	49.63	50.15	lakh km.	Daily average operated km.
11	दैनिक प्रवासी	.. लाख	15.17	32.61	63.55	69.94	65.11	65.73	Lakhs	Daily passengers carried
12	एकूण जमा	.. लाख रुपये	5,499.31	20,999.47	92,729.89	2,239.15	2,53,357.00	4,196.19	Lakh Rs.	Total receipts
13	एकूण खर्च	.. लाख रुपये	5,723.36	24,406.30	92,198.57	2,370.32	2,64,544.00	4,078.21	Lakh Rs.	Total expenditure
14	एकूण नफा/तोटा	.. लाख रुपये	(-)224.05	(-)3,406.83	531.32	(-) 131.17	(-) 11,187.00	117.98	Lakh Rs.	Total loss/profit
15	एकूण जमा	.. प्रति कि.मी. पैसे	139.81	285.68	754.03	1287.75	1,411.96	23.14	Ps. per km.	Overall receipts
16	एकूण खर्च	.. प्रति कि.मी. पैसे	145.51	332.02	749.71	1363.19	1,474.31	22.49	Ps. per km.	Overall expenditure
17	एकूण नफा/तोटा	.. प्रति कि.मी. पैसे	(-)5.70	(-)46.34	4.32	(-) 75.44	(-) 62.35	0.65	Ps. per km.	Overall loss/profit
18	दिलेले व्याज	.. लाख रुपये	101.28	244.91	4,109.88	43.24	3,914.00	66.70	Lakh Rs.	Interest paid
19	एकूण जमा (आवक)	.. लाख रुपये	(-)224.05	(-)3,406.83	11,175.84	(-) 87.93	(-) 59.61	--	Lakh Rs.	Total return

टिप : N.A. -उपलब्ध नाही / Not Available

* आलेखापरिहित व पूर्वकालीन समायोजनेसहीत / Unaudited & Including prior period adjustment

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.5

प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण
Road Length Classified by Categories by District
(2008-09)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे पक्के रस्ते P. W. D. Pacca Roads				प्रत्येक १०० चौ.कि.मी. मागे रस्त्यांची	प्रत्येक लाख लोकांमागे रस्त्यांची	रस्त्याने जोडलेली खेडी Villages linked with roads		District (2)
		सिमेंटचे व डांबरी रस्ते Cement Concrete & BlackTop (3)	खडीचे रस्ते Water Bound Macadam (4)	अपृष्ठांकीत रस्ते Unsurfaced roads (5)	एकूण Total Length per 100 Sq. Kms. (6)	लांबी Road Length per 1,00,000 persons (7)	लांबी Road (8)	संख्या No. (9)	टक्केवारी Percentage (10)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	49	0	0	49	8.13	0.49	0	0.00	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उप-नगर									
3	ठाणे	5036	1461	338	6835	71.52	135.97	1667	99.28	Thane
4	रायजड	4111	981	212	5304	74.21	109	1839	99.35	Raigad
5	रत्नाजिरी	5372	1662	224	7258	87.99	478	1509	99.34	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3134	2768	117	6019	115.33	818	734	99.73	Sindhudurg
7	नाशिक	7074	5956	1124	14154	91.14	570	1810	146.13	Nashik
8	धुळे	3318	1465	596	5379	65.38	476	665	99.85	Dhule
9	नांदुरबार	2847	1137	687	4671	94.91	505	884	96.19	Nandurbar
10	जळगाव	5144	3019	1847	10010	85.09	314	1488	100.00	Jalgaon
11	अहमदनगर	7417	3847	1588	12852	75.39	826	1556	100	Ahmednagar
12	पुणे	6898	3382	3804	14084	90.04	338	1834	99.67	Pune
13	सातारा	4741	3609	1672	10022	95.6	409	1519	98.19	Satara
14	सांगली	4472	2201	2268	8941	103.95	405	716	100.00	Sangli
15	सोलापूर	5889	5603	1706	13198	88.74	408	1127	100.00	Solapur
16	कोल्हापूर	4228	1256	1544	7028	92.08	235	1170	100	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4449	5028	246	9723	106.01	439	1293	99.46	Aurangabad
18	जालना	2795	1534	210	4539	52.44	333	953	99.69	Jalna
19	परभणी	2329	1809	228	4366	71.19	334	805	99.63	Parbhani
20	हिंगोली	1654	1124	194	2972	60.6	367	665	99.55	Hingoli
21	बीड	4881	3369	1155	9405	88.53	516	1266	99.67	Beed
22	नांदेड	5606	3790	657	10053	95.73	551	1512	99.81	Nanded
23	उस्मानाबाद	3951	1608	150	5709	76.02	447	716	100	Osmanabad
24	लातूर	4436	1117	65	5618	76.92	335	914	100	Latur
25	बुलढाजा	3592	930	123	4645	48.08	246	1256	96.69	Buldhana
26	अकोला	2319	430	28	2777	64.41	205	874	99.54	Akola
27	वाशिम	2141	1021	8	3170	50.62	368	695	99.86	Washim
28	अमरावती	4004	2317	316	6637	54.35	302	1681	100	Amravati
29	यवतमाळ	4849	2337	105	7291	53.68	420	1822	99.24	Yavatmal
30	वर्धा	2715	752	521	3988	63.21	374	961	99.38	Wardha
31	नागपूर	5886	1567	182	7635	76.89	232	1624	100	Nagpur
32	भंडारा	2856	1344	40	4240	111.94	422	784	100	Bhandara
33	गोंदिया	2813	2249	28	5090	93.83	461	870	100	Gondiya
34	चंद्रपूर	3322	4020	133	7475	71.26	422	1502	100.00	Chandrapur
35	गडचिरोली	2938	3042	551	6531	42.32	830	1426	94.94	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		137266	77735	22667	237668	77.24	314	40137	99.32	Maharashtra State

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.6

३१ मार्च, २००९ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी
Railways Route Length as on 31st March, 2009 in the State

(कि.मी. मध्ये / In km.)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष Year	ब्रॉडगेज Broad guage	मिटरगेज Meter guage	नॅरो गेज Narrow guage	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	1960-61	2,767	1,197	1,093	5,057	
2	1970-71	2,752	1,308	1,102	5,162	
3	1980-81	3,131	994	1,100	5,225	
4	1990-91	3,345	1,024	1,053	5,422	
5	2000-01	5,123	500	573	6,196	
6	2004-05	4,615.02	232.3	616.01	5,463.33	
7	2005-06	4,634.74	232.3	596.29	5,463.33	
8	2006-07	4,634.74	232.3	596.29	5,463.33	
9	2007-08	4,634.74	232.3	596.29	5,463.33	
1	मुंबई	68.46	--	0	68.46	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	209.74	--	0	209.74	Thane
4	रायगड	318.87	--	20.29	339.16	Raigad
5	रत्नाजिरी	198.00	--	0	198	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	107.5	--	0	107.5	Sindhudurg
7	नाशिक	222.32	--	0	222.32	Nashik
8	धुळे	1.35	--	0	1.35	Dhule
9	नांदुरबार	0	--	0	0	Nandurbar
10	जळगाव	274.63	--	55.57	330.2	Jalgaon
11	अहमदनगर	213.6	--	0	213.6	Ahmednagar
12	पुणे	308.51	--	0	308.51	Pune
13	सातारा	132.74	--	0	132.74	Satara
14	सांगली	77.02	--	80.97	157.99	Sangli
15	सोलापूर	271.58	--	56.22	327.8	Solapur
16	कोल्हापूर	34.1	--	0	34.1	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	0	0	0	Aurangabad
18	जालना	0	0	0	0	Jalna
19	परभणी	0	0	0	0	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	0	0	Hingoli
21	बीड	0	0	0	0	Beed
22	नांदेड	0	0	0	0	Nanded
23	उस्मानाबाद	59.94	--	0	59.94	Osmanabad
24	लातूर	156.64	--	0	156.64	Latur
25	बुलढाना	84.75	--	0	84.75	Buldhana
26	अकोला	176.60	76.65	59.45	312.7	Akola
27	वाशिम	0	0	0	0	Washim
28	अमरावती	136.44	29.1	61.96	227.5	Amravati
29	यवतमाळ	94.57	--	66.92	161.49	Yavatmal
30	वर्धा	103	--	34.42	137.42	Wardha
31	नागपूर	342.84	--	133.7	476.542	Nagpur
32	भंडारा	65.11	--	9.7	74.813	Bhandara
33	गोंदिया	205.64	--	0	205.638	Gondiya
34	चंद्रपूर	453.93	--	17.09	471.017	Chandrapur
35	गडचिरोली	18.50	--	0	18.5	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		4336.38	---	596.29	5038.42	Maharashtra State

22. परिवहन / TRANSPORT
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.7
वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी / Road length according to different classes
(2008-09)

(किलोमीटरमध्ये/n Kilometre)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	वर्गीकृत रस्ते / Classification of roads						एकूण Total (9)	District (2)
		राष्ट्रीय महागार्ग National highways (3)	राज्य महामार्ग State highways (4)	प्रमुख जिल्हा रस्ते Major district roads (5)	इतर जिल्हा रस्ते Other district roads (6)	ग्रामीण Village roads (7)	अवगीकृत रस्ते @Unclassified roads (8)		
1	मुंबई	0	49	0	0	0	—	49	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर								
3	ठाणे	322	1141	926	1170	3276	—	6835	Thane
4	रायजड	232	1253	615	783	2421	—	5304	Raigad
5	रत्नाजिरी	275	857	1400	1342	3384	—	7258	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	108	719	980	962	3250	—	6019	Sindhudurg
7	नाशिक	235	1690	2255	2380	7594	—	14154	Nashik
8	धुळे	250	707	877	935	2610	—	5379	Dhule
9	नांदुरबार	45	666	1094	693	2173	—	4671	Nandurbar
10	जळगाव	187	1329	1756	1863	4875	—	10010	Jalgaon
11	अहमदनगर	201	1862	2890	3350	4549	—	12852	Ahmednagar
12	पुणे	427	1372	2975	2586	6724	—	14084	Pune
13	सातारा	113	1015	2232	1865	4797	—	10022	Satara
14	सांगली	30	958	2166	2810	2977	—	8941	Sangli
15	सोलापूर	163	1571	3015	2110	6339	—	13198	Solapur
16	कोल्हापूर	110	877	1599	2067	2375	—	7028	Kolhapur
17	औरंगाबाद	136	1258	2900	1259	4170	—	9723	Aurangabad
18	जालना	22	1287	1331	768	1131	—	4539	Jalna
19	परभणी	77	653	1045	630	1961	—	4366	Parbhani
20	हिंगोली	30	527	871	514	1030	—	2972	Hingoli
21	बीड	193	1197	1644	1443	4928	—	9405	Beed
22	नांदेड	130	1274	2802	1300	4547	—	10053	Nanded
23	उस्मानाबाद	207	926	1432	1220	1924	—	5709	Osmanabad
24	लातूर	0	886	1548	1319	1865	—	5618	Latur
25	बुलढाना	86	984	1222	1118	1235	—	4645	Buldhana
26	अकोला	100	561	631	555	930	—	2777	Akola
27	वाशिम	0	631	649	600	1290	—	3170	Washim
28	अमरावती	76	1449	1539	1157	2416	—	6637	Amravati
29	यवतमाळ	65	1427	1335	1697	2767	—	7291	Yavatmal
30	वर्धा	108	663	706	703	1808	—	3988	Wardha
31	नागपूर	287	1094	1047	1578	3629	—	7635	Nagpur
32	भंडारा	68	440	623	959	2150	—	4240	Bhandara
33	गोंदिया	34	401	777	1321	2557	—	5090	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	877	1566	1680	3352	—	7475	Chandrapur
35	गडचिरोली	50	1332	1173	1406	2570	—	6531	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3813	33933	49621	46143	103604	—	237668	Maharashtra State

आधार- सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.8

पृष्ठभागांच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी
Road Length according to surface type
(2008-09)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	सिमेंट काँक्रीट आणि डांबरी रस्ते Cement concrete and Black roads (3)	खडीचे रस्ते Water bound macadam roads (4)	अपृष्ठांकित रस्ते Unsurfaced roads (5)	एकूण Total (6)	District (2)
1	मुंबई	49	0	0	49	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	5036	1461	338	6835	Thane
4	रायजड	4111	981	212	5304	Raigad
5	रत्नाजिरी	5372	1662	224	7258	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3134	2768	117	6019	Sindhudurg
7	नाशिक	7074	5956	1124	14154	Nashik
8	धुळे	3318	1465	596	5379	Dhule
9	नांदुरबार	2847	1137	687	4671	Nandurbar
10	जळगाव	5144	3019	1847	10010	Jalgaon
11	अहमदनगर	7417	3847	1588	12852	Ahmednagar
12	पुणे	6898	3382	3804	14084	Pune
13	सातारा	4741	3609	1672	10022	Satara
14	सांगली	4472	2201	2268	8941	Sangli
15	सोलापूर	5889	5603	1706	13198	Solapur
16	कोल्हापूर	4228	1256	1544	7028	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4449	5028	246	9723	Aurangabad
18	जालना	2795	1534	210	4539	Jalna
19	परभणी	2329	1809	228	4366	Parbhani
20	हिंगोली	1654	1124	194	2972	Hingoli
21	बीड	4881	3369	1155	9405	Beed
22	नांदेड	5606	3790	657	10053	Nanded
23	उस्मानाबाद	3951	1608	150	5709	Osmanabad
24	लातूर	4436	1117	65	5618	Latur
25	बुलढाजा	3592	930	123	4645	Buldhana
26	अकोला	2319	430	28	2777	Akola
27	वाशिम	2141	1021	8	3170	Washim
28	अमरावती	4004	2317	316	6637	Amravati
29	यवतमाळ	4849	2337	105	7291	Yavatmal
30	वर्धा	2715	752	521	3988	Wardha
31	नागपूर	5886	1567	182	7635	Nagpur
32	भंडारा	2856	1344	40	4240	Bhandara
33	गोंदिया	2813	2249	28	5090	Gondiya
34	चंद्रपूर	3322	4020	133	7475	Chandrapur
35	गडचिरोली	2938	3042	551	6531	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		137266	77735	22667	237668	Maharashtra State

टिप : सिमेंट काँक्रीट व डांबरी रस्त्यांची वेगळी माहिती उपलब्ध नाही

Note.—Information on cement concrete roads and black topped roads is not available separately

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.9

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती /Operations of Maharashtra State Road Transport Corporations (2008-09)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	विभाग / Region						एकूण Total (2)	
		मुंबई Mumbai (3)	नाशिक Nashik (4)	पुणे Pune (5)	औरंगाबाद Aurangabad (6)	अमरावती Amaravati (7)	नागपूर Nagpur (8)		
1	वर्ष अजेरीस असलेले मार्ज (संज्या)	3,374	3,368	4528	2314	1731	1206	16,521	No.of routes as at the end of the year
2	मार्जाची एडूज लांबी (जि.मी.)	2,24993	2,21355	3,17267	2,41386	1,23570	126178	12,54749	Route Distance (K.m.)
3	मार्जाची सरासरी लांबी (जि.मी.)	66.69	65.62	70.01	104.15	71.63	104.48	75.96	Average route distance (K.m.)
4	सरासरी दैनिक प्रभावी अंतर (लाज जि.मी..)	8.27	8.92	12.8	8.98	5.55	5.11	49.67	Average per day effective Kilometers operated (in lakh)
5	वर्षभरात महामंडळाजवळ असलेल्या जाडयांची सरासरी संज्या	2,801	2,899	4085	2,641	1636	1,633	15695	Average No. of buses held during the year
6	रस्त्यावरील जाडयांची दैनिक सरासरी संज्या	2,601	2752	3,865	2464	1,559	1,556	14,797	Average No. of buses on road per day
7	जाडयांचा सरासरी वापर (जि.मी.)	318.26	324.35	331.43	364.63	356.43	329.05	335.71	Average vehicles utilization (K.m.)
8	भार जुजची टक्केवारी (%लोड फॅक्टर)	67.01	58.83	61.82	59.72	57.17	56.67	60.76	Percentage load factor
9	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाजात)	12.78	12.25	17.86	10.08	6.48	6.25	65.72	No.of passengers travelled per day (in lakh)
10	दर प्रवाशामाजे प्रवास जेलेले सरासरी अंतर(जि.मी.)	20.91	20.58	21.24	26.08	24.02	22.41	22.19	Average distance travelled per passenger (K.m.)
11	वाहतुजीपासू-ाचे वार्षिक उत्पन्न (लाज रु.)	661.91	60552	92594.00	61328	36862	33298.00	350825	Total traffic receipts during the year (in lakh Rs.)
12	दर प्रवाशामाजे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (रुपयांत)	14.19	13.53	14.2	16.66	15.58	14.58	14.62	Average earnings per passenger (in Rs.)
13	चालू स्थितीतील जाडयांची सरासरी * (वाह-1 ताफ्याची टक्केवारी)	92.85	94.96	94.61	93.29	95.29	95.28	94.28	Average operating fleet * (% Fleet Utilisation)

टिप : (१) * चालू स्थितीतील मोटारगाड्यांच्या संख्येत नेहमीच्या वापरातील गाड्या व कारखान्यांतील व वाहतुकीसाठी ठेवलेल्या राखीव गाड्यांचा समावेश होता.

(1) * Average operational fleet is worked out as No. of schedule+additional vehicles allotted for workshops and traffic spares.

आधार : महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई

Source : Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.10

मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन
Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and merchant)
which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls

वर्ष Year (1)	गोदीत असलेली जहाजे Vessels which entered the docks		बंदराजवळ नांगरलेली जहाजे Vessels berthed at the harbour walls		एकूण Total	
	संख्या Number (2)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registred tonnage (3)	संख्या Number (4)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (5)	संख्या Number (6)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (7)
1960-61	2,094	64,74,559	431	1,736,733	2,525	82,11,292
1970-71	1,643	54,23,274	238	10,36,120	1,881	64,59,394
1980-81	1,756	59,83,731	198	8,38,810	1,954	68,22,541
1990-91	1,530	55,39,858	129	7,62,553	1,659	63,02,411
2000-01	1,057	1,19,73,183	144	16,00,743	1,201	1,35,73,926
2001-02	679	73,15,277	107	12,14,334	786	85,29,611
2002-03	856	1,06,32,233	100	10,89,183	956	1,17,21,416
2006-07	3,053	47,61,654	783	72,25,728	3,836	1,19,87,382
2007-08	2,899*	80,80,614	798	1,08,52,013	3697	1,89,32,627

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई Source.— Mumbai Port Trust, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.11

मुंबई येथील मेरेवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरुस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन
Number and tonnage of vessels docked in Merewether and Huges dry docks in Mumbai

वर्ष Year (1)	मेरेवेदर सुकी गोदी Merewether dry dock		ह्युजेस सुकी गोदी Huges dry dock		एकूण Total	
	संख्या Number (2)	एकूण वजन Gross tonnage (3)	संख्या Number (4)	एकूण वजन Gross tonnage (5)	संख्या Number (6)	एकूण वजन Gross tonnage (7)
1960-61	61	1,20,559	80	3,65,022	141	4,85,581
1970-71	56	1,02,586	72	4,00,253	128	5,02,839
1980-81	54	93,280	50	3,36,470	104	4,29,750
1990-91	33	30,707	38	1,25,546	71	1,56,253
2000-01	40	37,371	22	63,331	62	1,00,702
2001-02	49	38,704	27	34,852	76	73,556
2002-03	48	46,644	32	86,448	80	1,33,092
2007-08	68	56,122	44	1,21,596	112	1,77,718

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई Source.—Mumbai Port Trust, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.12

मुंबई बंदरातून येणा-या व जाणा-या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)
Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)
(2007-08)

अ.क्र. Sr. No.	बाब (2)	येणारे / Inward			बाहेर जाणारे / Outward			Route (2)
		खोली / Saloon (3)	नौतळ / Deck (4)	एकूण / Total (5)	खोली / Saloon (6)	नौतळ / Deck (7)	एकूण / Total (8)	
1	युरोप (यु.के. बंदरे, जिनेव्हा, मार्सेलिस, आणि इतर बंदरे)	--	--	--	--	--	--	Europe (U. K. ports, Geneva, Marseilles and other ports).
2	रेड सी पोर्ट्स (एडेन, दिजबुटी, असाब, मासवा जेडा सोडून सुदान बंदर)	--	21	21	--	--	--	Red Sea ports (Aden, Djibouti, Assab, excluding Massawa Jeddah, Sudan port).
3	जेडा (यात्री)	--	--	--	--	--	--	Jeddah (pilgrims)
4	कराची	--	--	--	--	--	--	Karachi
5	कोलंबो	--	--	--	--	--	--	Colombo
6	ऑस्ट्रेलिया (ब्रिसबेन, सीडनी, मेलबोर्न)	--	--	--	--	--	--	Australia (Brisbane, Sydney Melbourne).
7	अतिपूर्वेकडील (सिंगापूर, बँकॉक, हॉंगकॉंग आणि जपान व काउरासकीसह)	--	12	12	--	--	--	Far East (including Singapore, Bangkok, Hongkong and Japan Kaurasaki).
8	अफ्रिका पूर्व (मॉबासा, झांझीबार, दार-इ-सलाम, मोझांबिक, बेरा आणि लॉरेस, मार्क्विस, पोर्ट लुइस बंदरासह)	--	--	--	--	--	--	Africa East (Mombasa, Zanzibar, Dar-e-Salam, Mozambique, Beira and Lourence, Marques and Port Luis).
9	दक्षिण आफ्रिका (डर्बन ग्रेहॅमस्टन, पोर्ट एलिझाबेथ, केपटाऊन आणि मोझेल् बे)	--	--	--	--	--	--	Africa South (Durban Grahamston, Port Elibabeth Cape Town and Mossel Bay.)

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.12—contd

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
10	अमेरिका (सॅनफ्रॉन्सिस्को, न्यूयॉर्क, व्हॅंकुव्हर, बोस्टन, मॉंट्रिअल आणि ह्युस्टन)	--	--	--	--	--	--	America (San Francisco, New York, Vancouver, Boston, Montreal and Houston).
11	परसियन आखातातील बंदरे (खोराम शहर, मिनाल अहमदी, अबादन, रस्तानुरा, बहारिन, दुबई, दोहा, बंदूर, माशूरस, बसरा)	--	281	281	--	40	40	Persian Gulf ports (Khoramashashar, Minal Ahmadi, Abadan, Rastanura, Baherin, Dubai, Doha, Bandur, Mashurs and Basrah).
12	इतर बंदरे	--	--	--	--	119	119	Other ports
एकूण		--	575	575	--	871	871	Total
किना-याची								Coastal
13	मुंबई हाय	--	11,393	11,393	--	18,134	18,134	Mumbai High
13	कोकण किनारा (जंजिरा, श्रीवर्धन, हर्णे, दाभोल, जयगड, रत्नागिरी, विजयदुर्ग, मालवण आणि पणजी)	--	9,575	9,575	--	8,632	8,632	Konkan coast (Janjira, Malawan and Panjim).
14	भारताचा पूर्व किनारा (कलकत्ता, मद्रास)	--	133	133	--	115	115	East coast of India (Calcutta and Madras)
एकूण		--	21,101	21,101	--	26,881	26,881	Total

आधार - मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई
Source - Mumbai Port Trust, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.13

महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक
Passengers traffic at the minor ports of Maharashtra State
(2008-09)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बंदराचे नाव (2)	यांत्रिक जहाजाने By mechanised vessels (3)	बिगर यांत्रिक जहाजाने By non-mechanised vessels (4)	बोटीने By Steamer (5)	एकूण Total (6)	Name of the Port (2)
1	डहाजू	--	35051	--	35051	Dahanu
2	नावापूर	57445	--	--	57445	Navapur
3	सातपाटी	614360	--	--	614360	Satpati
4	जेळवा-माहिम	--	--	--	--	Kelwa-Mahim
5	दातिवरे	--	--	--	--	Datiware
6	अर्नाळा	--	14790	--	14790	Arnala
7	मनोरी	--	3772993	--	3772993	Manori
8	कल्याण	--	20400	--	20400	Kalyan
9	वसई	87270	--	--	87270	Vasai
10	वर्सावा	--	5065000	--	5065000	Varsova
11		--	190	--	--	Bandra
12	मोरा	--	668929	--	668929	Mora
13	कारंजा	21691	276970	--	298661	Karanja
14	रेवस	--	577316	--	577316	Rewas
15		--	838715	--	--	Mandwa
16		--	3304	--	--	Ulwa-Belapur
17		--	1024542	--	--	Elephanta
18	दिघी	4402	204350	--	208752	Dighi
19	राजपुरी	296480	461870	--	758350	Rajpuri
20	अलिबाग	30143	--	--	30143	Alibag
21		8272	--	--	--	Revdanda
22		1830	--	--	--	Kumbharu
23		--	13400	--	--	Keleshi
24	दाभोळ	55650	392227	--	447877	Dabhol
25	जयजड	--	54838	--	54838	Jaigad
26	रत्नाजिरी	--	8915	--	8915	Ratnagiri
27	पुर्जाजड	827	--	--	827	Purnagad
28	जैतापूर	96775	--	--	96775	Jaitapur
29	विजयदुर्ग	38270	--	--	38270	Vijaydurga
30	देवजड	17430	--	--	17430	Deogad
31	मालवज	449145	--	--	449145	Malwan
32		670	--	--	670	Niwti
33	बान्जोट	69158	152060	--	221218	Bankot
34	रिजपाजी	--	268231	--	268231	Kiranpani
35		--	12630	--	12630	Varoda
एकूण		1849818	13866721	--	13826286	Total

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.14

महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात)माल
Cargo (Imports and Exports) Handled at Minor Ports of Maharashtra State
(2008-09)

(टनात/ In tonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बंदराचे नाव (2)	आयात Imports (3)	निर्यात Exports (4)	इतर Total (5)	Name of the port (2)
1	डहाजू	340518	0	340518	Dahanu
2	ट्राम्बे	1385	542	1927	Trombay
3		0	160	160	Thane
4	बेलापुर (उलवा)	1559494	3158	1562651.6	Belapur (Ulwa)
5	मोरा	603953	0	603953	Mora
6	धरमतर	4397728	86665	4484393	Dharamtar
7	रेवदंडा	998933	0	998933	Revdanda
8	दिघी	227765	0	227765	Dighi
9	(राजपूरी)राजापूर	0	30390	30390.121	(Rajपुरi) Rajapur
10	दाभोळ	31779	189589	221368	Dabhol
11		0	305212	305212	Kelshi
12	जयजड	0	370977	370977	Jaigad
13	रत्नाजिरी	725095	0	725095	Ratnagiri
14	विजयदुर्ज	0	13300	13300	Vijaydurga
15	रेडी (परदेशात)	0	529288	529288	Redi (Foreign)
एकूज		8886650	1529281	10415931	Total

आधार : मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Chief Port Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.15

निरनिराळ्या विमानतळावरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक Passenger and Freight Traffic Originating at Various Airports (इंडियन एअर लाईन्स / Indian Air Lines) (2007-08)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	तपशील Particulars (3)	Item (2)
1	प्रवाशांची एज संख्या (मुंबई विमानतळावरील)	2,58,64,753	Total number of passengers carried (From Mumbai Airport)
2	महाराष्ट्रातील विमानतळावरून (मुंबई वजळू-1) झालेली प्रवासी वाहतूक	N.A.	Passengers carried from Airport in Maharashtra (Excluding Mumbai Airport)
3	एज माल वाहतूक (मुंबई विमानतळावरून) (ट-ांत)	5,33,588	Total freight carried (tonnes) (From Mumbai Airport)
4	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विमानतळावरून झालेली माल वाहतूक (मुंबई वजळू-1) (ट-ांत)	N.A.	Total freight carried from Airports in Maharashtra(tonnes). (Excluding Mumbai Airport)

आधार : मुंबई आंतरदेशीय विमानतळ, मुंबई
Source. Mumbai International Airport Pvt. Ltd., Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.16

वाणिज्यिक वाहनांच्या दैनिक सरासरी वाहतूक सघनतेनुसार रस्ते लांबी (वर्गवार विभागणी)

Road Length according to daily average of the Traffic Intensity (Classwise) of Commercial Vehicles (2002-03)

		सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता/ Average Traffic Intensity per day								
अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	राष्ट्रीय महामार्ग National Highway			राज्य महामार्ग State Highway			प्रमुख जिल्हा मार्ग *	इतर जिल्हा मार्ग *	District
		*१,५०० टन किंवा त्यापेक्षा कमी 1,500 tonnes or less	१,५०१ ते १२,००० टन 1,501 to 12,000 tonnes	*१,५०० १२,००० टनांपेक्षा अधिक 12,000 tonnes	१,५०१ टन किंवा त्यापेक्षा कमी 1,500 tonnes or less	१,५०१ ते १२,००० टन 1,501 to 12,000 tonnes	*१,५०० १२,००० टनांपेक्षा अधिक 12,000 tonnes	१,५०० टनांपेक्षा अधिक 1,500 tonnes	१,५०० टनांपेक्षा अधिक 1,500 tonnes	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	49	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	--	226	14	680	533	851	1,105	Thane
4	रायजड	--	--	232	--	20	1,169	518	757	Raigad
5	रत्नाजिरी	--	275	--	--	849	--	1,389	1,268	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	108	--	--	719	--	965	902	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	361	--	441	985	2,965	2,478	Nashik
8	धुळे	--	--	113	--	462	534	2,191	1,828	Dhule
9	नांदुरबार	--	--	30	--	215	712	2,039	2,624	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	110	--	240	610	1,491	1,670	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	163	--	444	1,015	3,006	2,080	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	60	452	1,154	384	2,882	3,300	Pune
13	सातारा	--	--	235	--	980	701	2,233	2,328	Satara
14	सांगली	--	--	295	5	437	221	863	920	Sangli
15	सोलापूर	--	--	--	70	323	265	928	672	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	187	--	452	836	1,740	1,836	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	136	317	606	325	2,843	1,240	Aurangabad
18	जालना	--	--	22	102	765	418	1,082	744	Jalna
19	परभणी	--	--	--	--	528	201	1,034	614	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	--	--	296	216	861	503	Hingoli
21	बीड	--	--	--	16	810	525	2,803	1,280	Beed
22	नांदेड	--	--	81	146	495	641	1,653	1,373	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	207	102	538	284	1,419	1,196	Osmanabad
24	लातूर	--	--	--	22	246	592	1,533	1,299	Latur
25	बुलढाजा	--	81	--	4	685	294	1,214	1,089	Buldhana
26	अकोला	--	100	--	48	374	139	614	544	Akola
27	वाशिम	--	--	--	48	435	148	626	589	Washim
28	अमरावती	--	75	--	175	950	280	1,527	971	Amravati
29	यवतमाळ	--	1	65	173	860	348	1,235	1,673	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	108	--	438	223	671	639	Wardha
31	नागपूर	--	--	287	--	612	329	965	1,426	Nagpur
32	भंडारा	--	--	102	13	175	250	609	892	Bhandara
33	गोंदिया	--	--	--	3	104	293	768	1,303	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	--	50	433	394	1,524	1,652	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	50	--	140	1,102	42	1,150	1,388	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		--	690	3,020	1,900	17,917	13,907	48,192	44,183	Maharashtra State

टिप : *१,५०० टनांपेक्षा कमी वाहतूक सघनता असलेली रस्ते लांबी प्रमुख जिल्हा मार्ग व इतर जिल्हा मार्ग ह्यांचेबाबत येथे दर्शविलेली नाही.

Note.—*Road length traffic intensity of 1,500 tonnes and below has not been shown here in case of major district roads and other district roads.

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग (वाहन गणती), महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source.—P. W. D. (Traffic Census), Govt. of Maharashtra, Mumbai

२३. पणन व साठवणूक

२३.१ या विभागात नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या व शिधावाटप/ रास्त भावांची दुकाने, शासकीय गोदाम साठवणूक क्षमता याबाबत आकडेवारी दिली आहे.

23. MARKETING AND STORAGE

23.1. In this section data on number of regulated markets and an authorised ration/fair price shops and storage capacity in Government warehouses are given.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.1

जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या
Number of Regulated Markets by District
(2008-09)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या Number of regulated Markets	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेल्या खेड्यांची संख्या Number of average villages served per regulated Market	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेली सरासरी व्याप्ती (चौ.कि.मी.) Average area served regulated per market (Sq. Km.)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	मुंबई	1	6	N.A.	Mumbai
2	मुंबईउप-पण				
3	ठाणे	8	168	N.A.	Thane
4	रायगड	9	182	N.A.	Raigad
5	रत्नाजिरी	1	877	N.A.	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	428	N.A.	Sindhudurg
7	नाशिक	15	138	N.A.	Nashik
8	धुळे	4	129	N.A.	Dhule
9	नांदुरबार	6	129	N.A.	Nandurbar
10	जळगाव	12	123	N.A.	Jalgaon
11	अहमदनगर	14	114	N.A.	Ahmednager
12	पुणे	12	108	N.A.	Pune
13	सातारा	10	166	N.A.	Satara
14	सांगली	7	154	N.A.	Sangli
15	सोलापूर	11	107	N.A.	Solapur
16	कोल्हापूर	4	293	N.A.	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10	168	N.A.	Aurangabad
18	जालना	8	154	N.A.	Jalna
19	परभणी	10	104	N.A.	Parbhani
20	हिंगोली	7	104	N.A.	Hingoli
21	बीड	10	137	N.A.	Beed
22	नांदेड	19	85	N.A.	Nanded
23	उस्मानाबाद	9	97	N.A.	Osmanabad
24	लातूर	11	107	N.A.	Latur
25	बुलढाजा	13	103	N.A.	Buldhana
26	अकोला	7	130	N.A.	Akola
27	वाशिम	6	130	N.A.	Washim
28	अमरावती	12	164	N.A.	Amravati
29	यवतमाळ	17	139	N.A.	Yavatmal
30	वर्धा	7	140	N.A.	Wardha
31	नागपूर	12	204	N.A.	Nagpur
32	भंडारा	6	143	N.A.	Bhandara
33	गोंदिया	5	143	N.A.	Godiya
34	चंद्रपूर	12	156	N.A.	Chandrapur
35	गडचिरोली	4	436	N.A.	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		300	5,966	N.A.	Maharashtra State

टिप : N.A. उपलब्ध नाही / Not available

आधार : पणन उप संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.2

गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता

Number and capacity of storage units
(2007-08)

(मेट्रिक टनात/ In Metric Tonnes)

अ.क्र. Sr.No.	संस्थेचे नांव (2)	संख्या No. (3)	क्षमता Capacity (4)	Name of Agency (2)
1	भारतीय अन्न महामंडळ	13	7,80,413	Food Corporation of India
2	महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ	779	11,67,621	State warehousing Corporation
3	केंद्रीय वखार महामंडळ	56	9,85,429	Central warehousing Corporation
4	इतर	N.A.	N.A.	Other
	एकूण	848	29,33,463	Total

टिप : N.A. = उपलब्ध नाही / Not available

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्का क्रमांक / TABLE No. 23.3

शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता
Number and capacity of State Owned Warehouses
(2008)

(गोदामाची क्षमता मेटनात/ Godown capacity in M. Ts.)

अ.क्र. Sr. No (1)	जिल्हा (2)	शासकीय Govt. owned		भाड्याने घेतलेली Hired		भाड्याने दिलेली Let out		गोदामाची उपलब्ध क्षमता Godown capacity available		District (2)
		गोदामे Godown (3)	क्षमता Capacity (4)	गोदामे Godown (5)	क्षमता Capacity (6)	गोदामे Godown (7)	क्षमता Capacity (8)	गोदामे Godown (9)	क्षमता Capacity (10)	
1	मुंबई	14	24,615	3	9,474	0	0	17	34,089	Mumbai
2	मुंबईउप-प्रांश									Mumbai Suburban
3	ठाजे	35	16,700	2	650	6	3,000	31	14,350	Thane
4	रायजड	62	25,800	0	0	30	10,800	32	15,000	Raigad
5	रत्नाजिरी	45	16,550	5	600	2	300	48	16,850	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	15	6,625	4	700	0	0	19	7,325	Sindhudurg
7	-नाशिक	28	18,450	2	1,020	2	300	28	19,170	Nashik
8	धुळे	17	8,500	1	200	0	0	18	8,700	Dhule
9	-दुरबार	25	12,500	7	800	3	1,500	29	11,800	Nandurbar
10	जळजाव	32	14,100	19	6,900	0	0	51	21,000	Jalgaon
11	अहमद-प्रांश	75	48,700	4	290	33	15,550	46	33,440	Ahmednager
12	पुजे	49	39,751	0	0	7	3,940	42	35,811	Pune
13	सातारा	43	15,640	9	2,700	1	700	51	17,640	Satara
14	सांगली	29	13,760	0	0	4	1,050	25	12,710	Sangli
15	सोलापूर	49	31,716	0	0	0	0	49	31,716	Solapur
16	कोल्हापूर	22	9,700	0	0	3	750	19	8,950	Kolhapur
17	औरंगाबाद	27	26,188	3	18,400	6	3,532	24	41,056	Aurangabad
18	जालना	28	18,700	0	0	8	1,250	20	17,450	Jalna
19	परभजी	18	9,800	2	1,500	1	700	19	10,600	Parbhani
20	हिंगोली	11	6,600	0	0	1	500	10	6,100	Hingoli
21	बीड	35	25,052	2	1,000	5	1,810	32	24,242	Beed
22	-नांदेड	48	19,650	0	0	9	2,440	39	17,210	Nanded
23	उस्मा-प्रांश	30	17,600	5	1,600	5	1,500	30	17,700	Osmanabad
24	लातूर	27	19,700	2	1,500	7	3,550	22	17,650	Latur
25	बुलढाजा	21	8,800	15	4,490	0	0	36	13,290	Buldhana
26	अकोला	23	13,100	7	1,110	3	300	27	13,910	Akola
27	वाशिम	11	7,150	6	950	0	0	17	8,100	Washim
28	अमरावती	29	11,750	1	200	0	0	30	11,950	Amravati
29	यवतमाळ	35	17,500	2	800	3	1,500	34	16,800	Yavatmal
30	वर्धा	14	8,685	3	1,250	2	1,600	15	8,335	Wardha
31	-नागपूर	30	25,837	7	8,071	2	2,050	35	31,858	Nagpur
32	भंडारा	16	9,500	0	0	1	900	15	8,600	Bhandara
33	जोदिया	21	11,800	1	1,162	11	3,650	11	9,312	Godiya
34	चंद्रपूर	30	14,900	2	200	2	2,000	30	13,100	Chandrapur
35	गडचिरोली	20	8,950	3	650	1	1,000	22	8,600	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,014	5,84,369	117	66,217	158	66,172	973	5,84,414	Maharashtra State

आधार : अन्न व -प्रांश पुरवठा विभाज, महाराष्ट्र शासना, मुंबई

Source : Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.4

**23. पणन व साठवणूक/
तक्ता क्रमांक/
निवडक वस्तुंची संस्थांद्वारे वसुली/
(2007-**

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	ज्वारी / Jowar				भात / Paddy			
		राज्य शासन State Government (3)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (4)	इतर Others (5)	एकूण Total (6)	राज्य शासन State Government (7)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (8)	इतर Others (9)	एकूण Total (10)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--
3	ठाणे	--	--	--	--	4,447.1	--	--	4,447.1
4	रायगड	--	--	--	--	4,362	--	--	4,362
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	1,011.1	--	--	1,011.1
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	1,711.4	--	--	1,711.4
7	नाशिक	--	--	--	--	178.8	--	--	178.8
8	धुळे	--	--	--	--	--	--	--	--
9	नंदुरबार	--	--	--	--	--	--	--	--
10	जळगाव	--	--	--	--	--	--	--	--
11	अहमदनगर	--	--	--	--	--	--	--	--
12	पुणे	--	--	--	--	--	--	--	--
13	सातारा	--	--	--	--	--	--	--	--
14	सांगली	--	--	--	--	--	--	--	--
15	सोलापूर	--	--	--	--	--	--	--	--
16	कोल्हापूर	--	--	--	--	--	--	--	--
17	औरंगाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--
18	जालना	--	--	--	--	--	--	--	--
19	परभणी	--	--	--	--	--	--	--	--
20	हिंगोली	--	--	--	--	--	--	--	--
21	बीड	--	--	--	--	--	--	--	--
22	नांदेड	--	--	--	--	--	--	--	--
23	उस्मानाबाद	11.3	--	--	11.3	--	--	--	--
24	लातूर	--	--	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाणा	--	--	--	--	--	--	--	--
26	अकोला	91.1	--	--	91.1	--	--	--	--
27	वाशिम	--	--	--	--	--	--	--	--
28	अमरावती	0.2	--	--	0.2	--	--	--	--
29	यवतमाळ	--	--	--	--	--	--	--	--
30	वर्धा	--	--	--	--	--	--	--	--
31	नागपूर	--	--	--	--	1,560.8	--	--	1,560.8
32	भंडारा	--	--	--	--	58,308.8	--	--	58,308.8
33	गोंदिया	--	--	--	--	90,960.8	--	--	90,960.8
34	चंद्रपूर	--	--	--	--	1,966.8	--	--	1,966.8
35	गडचिरोली	--	--	--	--	74,607.7	--	--	74,607.7
	महाराष्ट्र राज्य	102.6	--	--	102.6	2,39,115.3	--	--	2,39,115.3

टिप :- मार्जेट्रिज फेडरेशन-1 व आदिवासी विज्ञान महामंडळ यांचेमार्फत आधारभूत ङिंमती योजनेअंतर्गत जरेदी

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MARKETING AND STORAGE

TABLE No. 23.4

Procurement of selected commodities by Agencies

08)

(मेट्रिक टनामध्ये/In Metric Tonnes)

बाजरी / Bajara				मका / Maize				(2)
राज्य शासन State Government (11)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (12)	इतर Others (13)	एकूण Total (14)	राज्य शासन State Government (15)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (16)	इतर Others (17)	एकूण Total (18)	
--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
--	--	--	--	--	--	--	--	Thane
--	--	--	--	--	--	--	--	Raigad
--	--	--	--	--	--	--	--	Ratnagiri
--	--	--	--	--	--	--	--	Sindhudurg
--	--	--	--	172.3	--	--	172.3	Nashik
--	--	--	--	--	--	--	--	Dhule
--	--	--	--	9.2	--	--	9.2	Nandurbar
--	--	--	--	178.1	--	--	178.1	Jalgaon
--	--	--	--	--	--	--	--	Ahamednagar
--	--	--	--	--	--	--	--	Pune
--	--	--	--	--	--	--	--	Satara
--	--	--	--	--	--	--	--	Sangli
--	--	--	--	--	--	--	--	Solapur
--	--	--	--	--	--	--	--	Kolhapur
--	--	--	--	464	--	--	464	Aurangabad
--	--	--	--	--	--	--	--	Jalna
--	--	--	--	--	--	--	--	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
--	--	--	--	--	--	--	--	Beed
--	--	--	--	--	--	--	--	Nanded
--	--	--	--	168	--	--	168	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	--	--	Latur
--	--	--	--	--	--	--	--	Buldhana
--	--	--	--	479.4	--	--	479.4	Akola
--	--	--	--	--	--	--	--	Washim
--	--	--	--	--	--	--	--	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	Yavatmal
--	--	--	--	--	--	--	--	Wardha
--	--	--	--	--	--	--	--	Nagpur
--	--	--	--	186.1	--	--	186.1	Bhandara
--	--	--	--	--	--	--	--	Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
--	--	--	--	1,657.1	--	--	1,657.1	Maharashtra State

F.C.I.- Food Corporaion of India

Note :- Procurement under "support price plan" through Marketing Federation and Tribal Development Corporation.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.5

अधिकृत शिधावाटप दुकाने

Number of authorised fair price shops

वर्ष Year (1)	ग्रामीण / Rural				नागरी / Urban				एकूण / Total			
	सरकारी Government (2)	सहकारी Co-operative (3)	इतर Others (4)	एकूण Total (5)	सरकारी Government (6)	सहकारी Co-operative (7)	इतर Others (8)	एकूण Total (9)	सरकारी Government (10)	सहकारी Co-operative (11)	इतर Others (12)	एकूण Total (13)
1990-91	--	6,903	18,974	25,877	--	2,747	6,807	9,554	--	9,650	25,781	35,431
1998-99	--	N.A.	N.A.	34,272	--	N.A.	N.A.	10,900	--	N.A.	N.A.	45,172
1999-00	--	N.A.	N.A.	35,708	--	N.A.	N.A.	10,997	--	N.A.	N.A.	46,705
2000-01	--	--	--	37,503	--	--	--	11,286	--	--	--	48,789
2006-07	6,019	6,274	25,704	37,997	748	3,017	8,667	12,432	6,767	9,291	34,371	50,429
2007-08*	5,048	5,695	25,107	35,850	632	2,543	7,928	11,103	5,680	8,238	3,3035	46,953

टिप : N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

* - वर्धा व बुलढाणा जिल्ह्यांची माहिती अप्राप्त / Information of Wardha & Buldhana district is not available.

आधार - अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

२४. संपर्क साधने

२४.१ पोस्ट व तार कार्यालये, दूरध्वनी केंद्रे वगैरे या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

24. COMMUNICATIONS

24.1. Statistics on Post and Telegraph offices, Telecommunication centres etc. are given in this section.

24. संपर्क साधने / COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 24.1

टपाल व तार घरे / No. of Postal Institutions
(2008-09)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे वर्ष/Year	टपाल घरे No. of Post Offices	प्रति टपाल		टपाल पेट्या No. of letter boxes	मूळ दूरध्वनी केंद्रे No. of Telephone Exchanges	दूरध्वनीची संख्या No. of Telephone connections	सार्वजनिक दूरध्वनीची संख्या No. of Public call Offices	District (2)
			घरांवर सेवेचा लाभ मिळणारी लोकसंख्या Population served per post office	तार घरांची संख्या No. of Telegraphic Offices					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
	1950-51	1,496	21,302	112	894	327	3,585	230	
	1960-61	5,437	7,699	411	9,746	529	15,259	341	
	1970-71	8,870	6,308	933	18,909	817	1,87,279	653	
	1980-81	11,373	5,662	1,937	42,290	1,067	4,39,385	2,637	
	1990-91	11,929	6,521	2,526	43,321	1,711	10,27,159	12,339	
	1999-00	12,155	N.A.	1,747	46,109	N.A.	N.A.	N.A.	
	2008-09	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4937	2115349	261707	
1	मुंबई	240	N.A.	N.A.	1896	199	2047225	137409	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उप-नगर								
3	ठाजे	421	N.A.	N.A.	1955	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
4	रायजड	458	N.A.	N.A.	1907	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
5	रत्नाजिरी	660	N.A.	N.A.	2228	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	368	N.A.	N.A.	1411	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
7	नाशिक	669	N.A.	N.A.	2749	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
8	धुळे	246	N.A.	N.A.	793	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
9	नंदुरबार	223	N.A.	N.A.	705	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
10	जळगाव	530	N.A.	N.A.	1845	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
11	अहमदनगर	664	N.A.	N.A.	2259	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
12	पुणे	794	N.A.	N.A.	3194	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
13	सातारा	665	N.A.	N.A.	2722	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
14	सांगली	417	N.A.	N.A.	1301	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
15	सोलापूर	532	N.A.	N.A.	1563	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
16	कोल्हापूर	559	N.A.	N.A.	1960	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
17	औरंगाबाद	291	N.A.	N.A.	1895	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
18	जालना	198	N.A.	N.A.	857	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
19	परभणी	227	N.A.	N.A.	739	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
20	हिंगोली	121	N.A.	N.A.	407	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
21	बीड	330	N.A.	N.A.	1357	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
22	नांदेड	468	N.A.	N.A.	2147	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
23	उस्मानाबाद	283	N.A.	N.A.	874	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
24	लातूर	289	N.A.	N.A.	979	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
25	बुलढाजा	353	N.A.	N.A.	1354	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
26	अकोला	232	N.A.	N.A.	1129	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
27	वाशिम	168	N.A.	N.A.	738	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
28	अमरावती	456	N.A.	N.A.	1752	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
29	यवतमाळ	373	N.A.	N.A.	1531	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
30	वर्धा	185	N.A.	N.A.	1117	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
31	नाजपूर	352	N.A.	N.A.	1598	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
32	भंडारा	136	N.A.	N.A.	596	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
33	गोंदिया	169	N.A.	N.A.	759	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
34	चंद्रपूर	329	N.A.	N.A.	1465	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
35	गडचिरोली	185	N.A.	N.A.	1287	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		12591	N.A.	N.A.	51069	199	2047225	137409	Maharashtra State

N.A. उपलब्ध नाही / Not available

आधार : (१) पोस्ट-मास्टर जनरल, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई / Post-Master General, Maharashtra Circle, Mumbai

Source : (२) जनरल मॅनेजर, महाराष्ट्र टेलिकॉम विभाग, मुंबई / General Manager (D), Maharashtra Telecom Circle, Mumbai

(३) महानगर दूरध्वनी निगम लिमिटेड, मुंबई / Mahanagar Telephone Nigam Ltd., Mumbai

२५. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक

२५.१ मुंबईत उतरणा-या परदेशी पर्यटकांच्यासंबंधी आकडेवारी या विभागात देण्यात आली आहे.

२५.२ तसेच उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींच्या संबंधी आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

25. TOURISM AND CIVIL AVIATION

25.1. Data on foreign tourists disembarked at Mumbai are given in this section.

25.2. Flying clubs, Planes and persons trained also given in this section.

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 25.1

मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक

Foreign tourists disembarking at Mumbai
(2007)

अ.क्र. Sr.No. (1)	नागरिकत्वाचा देश (2)	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists (3)	Country of Nationality (2)	अ.क्र. Sr.No. (1)	नागरिकत्वाचा देश (2)	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists (3)	Country of Nationality (2)	
उत्तर अमेरिका			North America	आफ्रिका			Africa	
1	कॅनडा	2,08,214	Canada	34	अंगोला	--	Aungola	
2	संयुक्त राज्यअमेरिका	7,99,062	U. S. A.	35	अल्जेरिया	--	Algeria	
3	इतर	--	Others	36	इथोपिया	--	Ethiopia	
	एकूण	10,07,276	Total	37	केनिया	25,397	Keniya	
				38	मॉरिशियस	21,522	mauritus	
				39	नायजेरिया	10,863	Nigeria	
				40	दक्षिण आफ्रिका	46,042	South Africa	
मध्य व दक्षिण अमेरिका			Central and South America	41	सुदान	--	Sudan	
4	अर्जेन्टिना	4,992	Argentina	42	टंझानिया	13,960	Tanzania	
5	ब्राझील	10,788	Brazil	43	इजिप्त	6,328	Egypt	
6	कोलंबिया	--	Columbia	44	लिबीया	--	Libiya	
7	मेक्सिको	8,299	Mexico	45	माली	--	Mali	
8	पनामा	--	Panama	46	मोरोक्को	--	Morocco	
9	इतर	18,240	Others	47	सेनेगल	--	Senegal	
	एकूण	42,319	Total	48	स्वीझरलँड	--	Switzerland	
				49	झिम्बाबे	--	Zimbabwe	
				50	इतर	33,373	Others	
पश्चिम युरोप			Western Europe	एकूण			1,57,485	Total
10	ऑस्ट्रिया	26,692	Austria	पश्चिम आशिया			West Asia	
11	बेल्जियम	34,207	Belgium	51	बहारिन	6,674	Behrain	
12	डेन्मार्क	28,347	Denmark	52	संयुक्त अरब अमिरात	32,750	U. A. E.	
13	फिनलँड	34,364	Finland	53	टर्की	11,212	Turkey	
14	फ्रान्स	2,04,827	France	54	ईस्त्राईल	47,553	Israel	
15	जर्मनी	1,84,195	Germany	55	जॉर्डन	--	Jordan	
16	आयर्लँड	18,376	Ireland	56	कुवेत	--	Kuwait	
17	ग्रीस	6,455	Greece	57	ओमन	22,284	Oman	
18	इटली	93,540	Italy	58	कतार	--	Quatar	
19	नेदरलँड	67,429	Netherland	59	सौदी अरेबिया	16,352	Saudi Arabia	
20	नॉर्वे	19,484	Norway	60	येमेन अरब रिप.	10,898	Yeman Arab Rep.	
21	पोर्तूगाल	15,756	Portugal	61	सिरिया	--	Syria	
22	स्पेन	63,357	Spain	62	इतर	23,938	Others	
23	स्विडन	47,090	Sweeden	एकूण			1,71,661	Total
24	स्विझरलँड	41,172	Switzerland	दक्षिण आशिया			South Asia	
25	इंग्लँड	7,96,191	U. K.	63	अफगाणिस्तान	23,045	Afghanistan	
26	इतर	4,601	Others	64	बांगलादेश	4,80,240	Bangladesh	
	एकूण	16,86,083	Total	65	श्रीलंका	2,04,084	Sri Lanka	
				66	पाकिस्तान	1,06,283	Pakistan	
पूर्व युरोप			Eastern Europe	67	इराण	33,223	Iran	
27	कझाकस्तान	5,137	Kazakhstan	68	मालदिव	45,787	Maldives	
28	हंगेरी	5,073	Hungary	69	नेपाळ	83,037	Nepal	
29	पोलंड	20,166	Poland	70	भूतान	6,729	Bhutan	
30	सोवियत संघ	75,543	C.I.S.	एकूण			9,82,428	Total
31	रोमानिया	--	Romania	एकूण			9,82,428	Total
32	बुल्गेरिया	--	Bulgaria	एकूण			9,82,428	Total
33	इतर	36,355	Others	एकूण			9,82,428	Total
	एकूण	1,52,764	Total	एकूण			9,82,428	Total

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.1—Contd.

(1)	(2)	(3)	(2)	(1)	(2)	(3)	(2)
	दक्षिण-पूर्व आशिया		South-East Asia	82	जपान	145538	Japan
				83	हाँगकाँग	--	Hongkong
71	इंडोनेशिया	17818	Indonesia	84	कोरिया (उत्तर)	--	Korea (North)
72	मलेशिया	112741	Malaysia	85	कोरिया (दक्षिण)	84583	Korea (South)
73	फिलिपाईन्स	15567	Philippines	86	इतर	3789	Others
74	सिंगापुर	92908	Singapore		एकूण	352037	Total
75	थायलैंड	50037	Thailand		ऑस्ट्रेलिया		Australia
76	व्हीएतनाम	--	Vietnam	87	ऑस्ट्रेलिया	135925	Australia
77	मॉनमार	7977	Myanmar	88	फिजी	--	Fiji
78	इतर	6427	Others	89	न्यूझीलैंड	27498	Newzealand
	एकूण	303475	Total	90	अमेरिकन समोआ	--	American Samoa
				91	इतर	3640	Others
	पूर्व आशिया		East Asia		एकूण	167063	Total
79	चायना (मेन)	88103	Chaina (Main)	92	राष्ट्रीयता नसलेले	26237	Stateless
80	चायना (तैवान)	30024	Chaina (Taiwan)	93	इतर	32676	Others
81	मॅंगोलिया	--	Mengolia		एकूण	5081504	Grand Total

आधार : इंडिया टुरिस्ट स्टॅटिस्टिक्स, पर्यटन विभाग, भारत सरकार

Source : India Tourist Statistics, Department of Tourism, Govt. of India

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.2

उड्डान क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या
**Number of flying clubs, planes and persons trained
 (2008-09)**

अ.क्र. Sr. No.	उड्डान क्लबचे नाव (2)	उड्डान क्लबची संख्या No. of Flying clubs (3)	विमानांची संख्या / No. of planes			प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या No. of persons trained (7)		प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या Name of flying club (2)
			चालू स्थितीत In Operation (4)	चालू स्थितीत नसलेली Not in Operation (5)	एकूण Total (6)	(7)		
1	नागपूर उड्डान क्लब	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur flying club.
2	मुंबई उड्डान क्लब	1	5	0	5	3		Mumbai flying club.
एकूण		1	5	0	5	3	Total	

आधार : उड्डाण क्लब, मुंबई व नागपूर

Source.—Flying Clubs, Mumbai and Nagpur

टिप/Note : उपलब्ध नाही / Not available

२६. कामगार व सेवायोजन

२६.१ या विभागामध्ये राज्य शासकीय कर्मचारी, दुकाने व संस्था अधिनियमाखालील रोजगार, इतर रोजगार, उद्योगधंद्यातील कामगारांची गैरहजेरी, कामगार संघटना यांची आणि कामगार विषयक इतर माहिती दिली आहे.

२६.२ कारखान्यातील ऐच्छिक गैरहजेरीची आकडेवारी ही कामगारांच्या व्यक्तीगत कारणामुळे झालेल्या गैरहजेरीशी संबंधित आहे. म्हणून यामध्ये संप, टाळेबंदी व तात्पुरते कामावरून दूर करणे इ. कारणांमुळे झालेल्या गैरहजेरीचा समावेश केलेला नाही. कारखाना अधिनियम कायदा, १९४८ नुसार जो "कामगार" आहे त्यांचा समावेश आहे. परंतु त्यात पर्यवेक्षक किंवा व्यवस्था पहाणारे किंवा खाजगी जागांवर काम करणारे यांचा अंतर्भाव होत नाही. याशिवाय फक्त नियमित काम करणा-यांचा (यात प्रासंगिक व बदली कामगारांचा समावेश नाही) समावेश होतो. "गैरहजेरीचा दर" कामगारांच्या गैरहजेरीमुळे कामगारांच्या कामाच्या पाळ्यांच्या संख्येत झालेली घट व नियमित कामगारांच्या पाळ्यांची संख्या ह्यांचे गुणोत्तर आहे. औद्योगिक वादासंबंधी सांख्यिकी माहिती गोळा करतेवेळी औद्योगिक वाद म्हणजे कामगारांच्या एखाद्या गटाने आपल्या तक्रारी/निषेध व्यक्त करण्याचे उद्देशाने तात्पुरते काम थांबविणे किंवा मागणीकरिता आग्रह धरणे किंवा एक किंवा अधिक कामगारांकडून काम थोपवून ठेवणे इ. असा अर्थ लावण्यात येतो. हे वाद रोजगार, बेरोजगार अथवा करार झालेल्या शर्तीमध्ये तफावत आढळल्यामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे निर्माण होऊ शकतात. काम थांबवण्याचे "संप व टाळेबंदी" म्हणून ओळखले जाणारे दोनही प्रकार या आकडेवारीत समाविष्ट आहेत. यात राजकीय संप, सहानुभूतीदायक निदर्शने इ.चा समावेश केलेला नाही. या आकडेवारीत ज्या वेगवेगळ्या आर्थिक क्षेत्रातील उदा. कारखाने, लागवड, खाणी, परिवहन, बांधकाम सेवा यात १० किंवा त्याहून जास्त कामगार गुंतलेले आहेत अशा क्षेत्रांचा समावेश आहे. हे सांगणे आवश्यक आहे की, संप व त्यामध्ये गुंतलेले कामगार ह्यांच्या मासिक आकडेवारीची १२ महिन्यांची बेरीज केली तर वार्षिक आकडेवारीची माहिती होत नाही, हे ध्यानात घ्यावे, कारण प्रत्यक्षात संपाचा कालखंड हा एक महिन्यापेक्षा अधिक काळही असू शकतो.

26. LABOUR AND EMPLOYMENT

26.1. Data on State Government Employees, employment under shops and establishments employment market information, absenteeism in industries, trade unions and other information about labour are given in this section.

26.2. The absenteeism statistics relate to only voluntary absenteeism defined as absence due to reasons which are personal to the individuals concerned. As such, absence of a worker on account of strike, lock-out or lay-off is not considered. They cover 'workers' as defined by the Factories Act, 1948, but exclude persons holding position of supervision or management or employed in confidential position. Moreover, only regular workers (excluding casual and substitute workers) are considered. The absenteeism rate is the ratio of number of man shifts lost due to absences to the number of man shifts scheduled to work. For the purpose of statistics regarding industrial disputes, an industrial dispute is taken to be a temporary stoppage of work by a group of employees to express a grievance or enforce a demand or temporary withholding of work from a group of employees by one employee (or a group of employees) in connection with matters relating to employment or non-employment or terms or conditions of employment. Thus, both the types of work stoppages, popularly known as "strike" and "lock-out" respectively are covered. Political strikes, sympathetic demonstrations and the like are however, excluded. The statistics cover such disputes in which the number of workers involved is ten or more in all the sectors of economic activity such as factories, plantations, mines, transport, construction services, etc. It must also be mentioned that the monthly figures of number of strikes and number of workers involved are not adequate to form annual figures because of the fact that the period or duration of the strike may have spread over more than one month.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.1

दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार

Number of Commercial Establishments, Shops and Worker Employed

अनु क्र.	वर्ष	एकूण शहरे No.	दुकाने Shops		व्यापारी संस्था Commercial Establishments		हॉटेल व उपहार गृहे Hotels and Restaurants		चित्रपट गृहे Theatres		कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या Establish-ments having no employees	एकूण संस्था Total establish-ments	एकूण कामगार Total employees	
			संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	(12)	(13)
Sr. No.	Year	of Towns	No.	Employees	No.	Employees	No.	Employees	No.	Employees	employees			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
1	1970-71	139	90,970	2,23,516	68,921	4,03,155	22,182	1,18,830	507	9,367	2,03,893	3,86,473	7,54,868	
2	1980-81	176	1,28,403	3,50,811	1,18,375	5,98,032	29,923	1,50,200	695	12,225	3,05,660	5,83,056	11,11,268	
3	1990-91	238	2,05,822	4,75,970	1,93,711	9,92,223	38,974	1,88,947	1,245	11,704	4,93,218	9,32,970	16,68,844	
4	2000-01	241	2,72,000	6,08,000	2,94,000	14,70,000	58,000	2,56,000	2,000	16,000	8,34,000	14,60,000	23,50,000	
5	2001-02	241	9,18,168	5,56,458	2,79,699	14,63,264	53,435	2,48,981	1,501	11,133	9,18,025	21,70,828	22,79,836	
6	2002-03	N.A.	2,60,902	5,69,164	2,80,018	14,81,577	56,575	2,30,472	1,487	11,209	9,66,047	15,65,029	2,29,24,422	
7	2003*	N.A.	272794	592788	285605	1549502	58973	268737	1,555	6,907	1055785	1674712	2417934	
8	2004*	N.A.	278286	602698	301697	1619936	60096	278067	1,605	10,767	1114691	1756375	2511468	
9	2005*	N.A.	302284	364157	319729	1736676	63466	289768	1,636	10,678	1236756	1923871	2671279	
10	2006*	N.A.	313362	682031	339694	1887443	65513	294907	1,723	11,413	1295779	296071	2875794	
11	2007*	N.A.	3,02,149	7,03,432	3,08,743	16,91,657	61,200	2,83,469	1,618	10,917	13,19,781	19,93,491	26,89,475	
12	2008	241	3,30,371	7,63,691	3,59,563	19,93,864	65,552	2,99,693	1,707	12,342	15,26,287	22,83,480	30,69,530	
13	2009	241	3,72,042	8,34,591	4,09,717	22,80,118	71,073	3,23,877	1,855	12,785	16,08,996	24,63,683	34,51,371	

टीप - वरील माहिती दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, १९४८ च्या कायद्याखाली नोंदलेल्या संस्था संबंधी आहे.

* आकडे कॅलेंडर वर्षासाठी आहेत.

Note — The above information relates to the establishment registered under the Shops and Establishment Act, 1948.

* Figures are given for Calender year.

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26.2

सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या
Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Public Sector
(2008)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	उद्योग (3)	चालू कारखाने Number of working factories (4)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers employed (5)	Industry (3)	District (2)
1	मुंबई	2(म) (i)	242	67988	2(म) (i)	Mumbai
2	मुंबई (उप-जखर)	2(म) (i) विभाज ८५	—	—	2(म) (i) Section 85	Mumbai (Sub.)
3	ठाजे	2(म) (i)	45	2072	2(म) (i)	Thane
4	रायजड	2(म) (i)	39	7110	2(म) (i)	Raigad
5	रत्नाजिरी	2(म) (i) विभाज ८५	24 —	1158 —	2(म) (i) Section 85	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ज	2(म) (i) विभाज ८५	11 —	463 —	2(म) (i) Section 85	Sindhudurg
7	-नाशिक	2(म) (i)	50	10388	2(म) (i)	Nashik
8	धुळे	2(म) (i)	19	1422	2(म) (i)	Dhule
9	-दुरबार	2(म) (i)	—	—	2(म) (i)	Nandurbar
10	जळजाव	2(म) (i) विभाज ८५	35 —	5174 —	2(म) (i) Section 85	Jalgaon
11	अहमद-जखर	2(म) (i) विभाज ८५	30 —	1148 —	2(म) (i) Section 85	Ahmednagar
12	पुजे	2(म) (i) 2(म) (ii) विभाज ८५	97 — —	6846 — —	2(म) (i) 2(म) (ii) Section 85	Pune
13	सातारा	2(म) (i)	32	1416	2(म) (i)	Satara
14	सांजली	2(म) (i)	25	1084	2(म) (i)	Sangli
15	सोलापूर	2(म) (i) विभाज ८५	22 —	1584 —	2(म) (i) Section 85	Solapur
16	कोल्हापूर	2(म) (i)	33	1603	2(म) (i)	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2(म) (i)	25	1641	2(म) (i)	Aurangabad
18	जालना	2(म) (i) विभाज ८५	11 —	321 —	2(म) (i) Section 85	Jalna
19	परभजी	2(म) (i)	13	469	2(म) (i)	Parbhani
20	हिंगोली	2(म) (i)	2	48	2(म) (i)	Hingoli
21	बीड	2(म) (i)	15	2895	2(म) (i)	Beed
22	-नांदेड	2(म) (i)	19	1077	2(म) (i)	Nanded
23	उस्मा-नाबाद	2(म) (i)	9	522	2(म) (i)	Osmanabad
24	लातूर	2(म) (i)	14	840	2(म) (i)	Latur
25	बुलढाजा	2(म) (i)	15	500	2(म) (i)	Buldhana
26	अकोला	2(म) (i) 2(म) (ii) विभाज ८५	22 — —	2039 — —	2(म) (i) 2(म) (ii) Section 85	Akola
27	वाशिम	2(म) (i)	7	344	2(म) (i)	Washim
28	अमरावती	2(म) (i)	18	532	2(म) (i)	Amravati
29	यवतमाळ	2(म) (i)	13	602	2(म) (i)	Yavatmal
30	वर्धा	2(म) (i) विभाज ८५	11 —	788 —	2(म) (i) Section 85	Wardha
31	-नाजपूर	2(म) (i)	48	8695	2(म) (i)	Nagpur
32	भंडारा	2(म) (i)	9	297	2(म) (i)	Bhandara
33	जोदिया	2(म) (i)	4	144	2(म) (i)	Gondiya
34	चंद्रपूर	2(म) (i)	13	3665	2(म) (i)	Chandrapur
35	जडचिरोली	2(म) (i)	4	108	2(म) (i)	Gadchiroli
			976	134983		Total

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.3

खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या
 Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Private Sector
 (2008)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	उद्योग (3)	चालू कारखाने Number of working factories (4)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers employed (5)	Industry (3)	District (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
1	मुंबई	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	6549	206879	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Mumbai
2	मुंबई (उप-गजर)	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५			2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Mumbai (Sub.)
3	ठाजे	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	6129	223950	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Thane
4	रायजड	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	1114	69620	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Raigad
5	रत्नाजिरी	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	286	14556	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	98	1809	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Sindhudurg
7	नाशिक	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	1632	74946	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Nashik
8	धुळे	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	389	12461	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Dhule
9	नांदुरबार	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५			2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Nandurbar
10	जळगाव	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	698	23227	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Jaigaon
11	अहमदनगर	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	577	27217	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Ahmednagar
12	पुजे	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	3280	272855	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Pune
13	सातारा	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	397	26835	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Satara
14	सांजली	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	769	25583	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Sangli
15	सोलापूर	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	3001	33393	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Solapur
16	कोल्हापूर	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	1436	58035	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Kolhapur
17	औरंगाबाद	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	842	53846	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Aurangabad

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.3--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
18	जालना	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	220	8215	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Jalna
19	परभजी	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	128	3342	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Parbhani
20	हिंगोली	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	84	3114	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Hingoli
21	बीड	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	97	4330	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Beed
22	नांदेड	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	289	5980	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Nanded
23	उस्मानाबाद	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	37	4064	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Osmanabad
24	लातूर	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	160	5082	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Latur
25	बुलढाजा	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	388	6450	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Buldhana
26	अकोला	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	470	6961	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Akola
27	वाशिम	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	111	1089	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Washim
28	अमरावती	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	317	2732	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Amaravati
29	यवतमाळ	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	277	7948	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Yeotmal
30	वर्धा	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	132	7595	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Wardha
31	नाजपूर	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	1392	47269	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Nagpur
32	भंडारा	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	114	4221	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Bhandara
33	गोंदिया	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	108	1280	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Gondiya
34	चंद्रपूर	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	181	11869	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Chandrapur
35	गडचिरोली	२(म) (i) २(म) (ii) विभाज ८५	40	1028	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Gadchiroli
			31742	1257781		

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.4

माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या कर्मचा-यांचे वर्षवार अभिवेदन
 Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen
 (2008-09)

सेवा वर्ग Service Groups (1)	मंजूर केलेल्या जागा ३१ मार्च २००७ रोजी Sanctioned Posts as on 31st March, 2007 (2)	भरलेल्या जागा Filled posts (3)	अनुसूचित जातीचे कर्मचारी Scheduled Castes employees (4)	मागासवर्गीय कर्मचारी Backward Class employees (5)	माजी सैनिक कर्मचारी Ex-Servicemen employees (6)
वर्ग Group—					
वर्ज-एड Class-I वर्ज-दो-ए Class-II वर्ज-ती-ए Class-III वर्ज-चार Class-IV	56 111 625 153	42 37 411 107	10 6 67 27	16 22 177 73	0 0 0 2
एडूज / Total	945	597	110	288	2

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.5

रोजगार विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहिर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या
Registration, Placing and Vacancies Notified by Employment & Self-employment Guidance Centres

अ.क्र. Sr. No. Item	बाब	1970-71	1980-81	1990-91	2001	2005	2008*	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	-नोंदणी झालेले	4,14,522	456,047	6,22,580	6,23,225	6,45,222	7,25,174	Registration
2	-नोकरी मिळालेले	39,767	40,127	31,122	12,455	13,936	11,881	Placements
3	जाहिर झालेल्या रिकाम्या जागा	86,756	85,526	64,032	32,277	44,208	94,140	Vacancies notified
4	सादर केलेले	3,41,603	553,314	5,36,809	2,40,422	4,57,569	7,19,434	Submission
5	वर्षाच्या शेवटी चालू -नोंदवहीत असलेल्यांची संख्या	3,60,824	1267,607	30,22,112	44,19,739	40,00,280	30,07,236	No. of candidates on live register at the end of the year
6	शिल्लक असलेल्या रिकाम्या जागा	25,077	74,297	55,889	39,478	47,873	1,81,339	Vacancies Outstanding
7	रोजगार विनिमय केंद्राचा उपयोग करणारे मालक	18,272	17,080	14,079	6,009	7,724	4,715	Employers using Employment Exchanges

टिप - * आकडे कॅलेंडर वर्षासाठी दिले आहेत.

Note : Figures are given for Calender year.

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source - Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.6

उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार/ Industrywise Employment

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)	शासकीय Government (3)	निम-शासकीय Semi- Government (4)	खाजगी / Private					एकूण सर्व (३+४+९) Grand Total (3+4+9) (10)
				उद्योग Industrial Sector (5)	व्यापार Trade (6)	वाहतूक आणि दळणवळण Transport and Communication (7)	इतर Others (8)	एकूण Total (9)	
1	1970-71	8,35,136	6,47,759	8,97,177	70,028	7,566	1,86,030	1,60,801	26,43,696
2	1980-81	9,34,072	9,87,270	10,39,256	53,460	7,579	2,60,191	3,60,486	32,81,828
3	1990-91	9,90,367	12,91,297	9,47,872	53,061	6,909	3,97,649	14,05,491	36,87,155
4	2000-01	9,33,568	13,27,468	8,67,373	56,015	16,234	4,93,847	14,33,469	36,94,505
5	2001-02	9,19,755	13,12,587	8,23,907	56,454	16,423	5,05,512	14,02,296	36,34,638
6	2002-03	9,11,164	12,93,764	7,98,363	65,027	16,874	5,08,042	13,88,306	35,93,234
7	2003-04	8,95,777	12,75,801	7,81,842	41,739	19,025	5,49,680	13,92,286	35,63,864
8	2004-05	8,80,767	12,56,869	7,60,131	42,352	19,926	5,80,940	14,03,313	35,40,949
9	2005-06	8,77,488	12,66,959	7,43,843	41,412	20,460	6,65,274	14,70,989	36,15,436
10	2006-07	8,86,890	12,93,700	7,64,885	66,595	21,610	7,12,717	15,65,807	37,46,397
11	2007-08	5,44,286	7,33,610	4,06,017	1,19,444	49,118	18,59,110	12,33,184	24,66,870
12	2008-09	7,61,066	9,09,026	4,97,631	1,21,291	69,644	12,27,098	19,23,570	35,90,625

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Govt. of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.7

खाणी, मळे, बंदरे इत्यादी मधील रोजगार
Employment in Mines, Plantation, Harbour Ports, etc.

उद्योग गट Industry Groups	खाणी / Mines			मळे / Plantations			बंदरे / Harbours Ports		
	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1 1970-71	6,263	9,502	15,765	--	--	--	19,540	3,921	23,461
2 1980-81	28,020	1,935	29,955	43	--	43	3,779	948	4,727
3 1990-91	53,045	1,377	54,422	750	--	750	7,417	853	8,270
4 2000-01	41,882	280	405	145	231	208	9,638	724	879
5 2005-06	39,418	553	39,971	65	99	164	8,635	2,063	10,698
6 2007-08	1,66,326	1,31,397	2,97,723	20,183	7,950	24,891	5,590	81	5,641
7 2008-09	1,68,567	1,63,191	3,31,558	20,370	5,976	23,016	45,199	73	45,242

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.8

खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार
Estimated Employment in Private and Public Sector

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector				खाजगी क्षेत्र Private Sector		एकूण Total
		केंद्र शासन Central Government (3)	राज्य शासन State Government (4)	निम सरकारी Semi- Government (5)	स्थानिक संस्था Local Bodies (6)	मोठे Large (7)	लहान Small (8)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1970-71	4,30,885	4,04,161	2,44,570	4,03,189	10,97,771	62,707	26,43,283
2	1980-81	4,95,884	4,38,188	4,93,507	4,93,763	12,92,135	68,351	32,81,828
3	1990-91	4,81,109	5,09,258	6,91,690	5,99,607	13,30,084	75,407	36,87,155
4	2000-01	4,21,351	5,12,217	6,62,180	6,65,288	13,54,920	78,549	36,94,505
5	2001-02	4,17,374	5,02,381	6,52,353	6,60,234	13,22,971	79,325	36,34,638
6	2002-03	4,13,872	4,97,292	6,37,722	6,56,042	13,07,190	81,116	35,93,234
7	2003-04	4,07,089	4,88,688	6,21,522	6,54,279	13,10,975	81,311	35,63,864
8	2004-05	3,95,397	4,85,370	6,05,320	6,53,349	13,18,112	85,201	35,40,949
9	2005-06	3,90,503	4,86,985	5,97,159	6,69,800	13,72,799	98,190	36,15,436
10	2006-07	3,84,715	5,02,175	6,21,718	5,36,333	14,58,017	1,07,790	36,10,748
11	2007-08	1,79,676	3,88,461	3,15,625	4,74,794	10,17,143	1,07,377	24,45,151
12	2008-09	3,15,674	4,89,316	4,93,405	5,95,483	16,11,042	2,80,632	37,22,289

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Government of Maharashtra, New Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.9

राज्य लोकसेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या

No. of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सरळ प्रवेश किंवा मुलाखतीद्वारे भरती (राज्य सरकार) Direct recruitment or by interview method (State Government)				बृहन्मुंबई महानगरपालिका व बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा व परिवहन मंडळे Municipal Corporation of Brihan Mumbai and Bombay Electricity supply and transport undertaking				स्पर्धा परिक्षाद्वारे भरती (राज्य सरकार) Recruitment by Competitive Examination (State Government)				
		जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
1	1970-71	...	445	5,626	1,326	416	7	156	47	5	1,615	23,383	592	1,733
2	1980-81	...	799	7,341	2,198	549	44	794	236	29	1,776	78,987	1,040	1,549
3	1990-91	...	1,043	20,162	2,233	626	82	223	154	51	1,415	1,01,316	1,092	1,260
4	2000-01	...	840	27,621	3,111	1,147	1	-	-	-	238	3,35,530	1,944	760
9	2005-06	...	276	6,174	585	167	66	114	43	20	1,737	4,56,705	2,055	461
10	2006-07	...	242	5,720	473	123	--	--	--	--	1,160	17,012	2,896	1,162
11	2007-08	...	325	2,633	2,466	1,122	0	0	0	0	1,450	2,99,178	4,012	1,732
12	2008-09	...	1,801	13,854	4,292	1,549	31	75	47	15	2,578	2,69,950	4,258	2,560

टीप - (१) स्तंभ ३, ७ व ११ मधील आकडे लोकसेवा आयोगाने संबंधित वर्षात जाहिरात दिलेल्या पदांची आहेत.

(२) स्तंभ ३ ते ५, ७ ते ९ व ११ ते १३ मधील आकडे भरती केलेल्यांचे आहेत.

(३) माहिती संकलित करतांना ज्यांच्या भरतीबद्दलचे निर्णय वर्ष अखेर अनिर्णित आहेत, अशांचा समावेश केलेला नाही.

आधार - महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई

Note.- (1) Figures under column 3, 7 and 11 relates to those posts which were advertised by the commission in the concerned year.

(2) Figures under column 3 to 5, 7 to 9 and 11 to 13 contains the information for which recruitment action was completed during the year.

(3) Those recruitment cases which were incomplete at the end of the year has not been taken into account while compiling the information.

Source - Maharashtra Public Service Commission, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.10

महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतींची संख्या
Industrial Injuries in Maharashtra State

वर्ष Year	प्राणघातक Fatal		प्राणघातक नसलेले Non-fatal		एकूण Total	
	संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1 1970-71	108	N.A.	51,989	N.A.	52,097	N.A.
2 1980-81	133	0.04	85,898	27.54	86,031	27.58
3 1990-91	151	0.04	31,069	9.86	31,220	9.90
4 2001	177	0.07	9,159	3.95	9,336	4.03
5 2002	150	0.06	7594	3.39	7744	3.45
6 2005	173	0.09	4,137	2.76	4,310	1.75
7 2006	321	N.A.	3,204	N.A.	3,525	N.A.
8 2007	220	N.A.	2,791	N.A.	3,011	N.A.
9 2008	213	N.A.	3,094	0.78	3,317	N.A.
10 2009	217	N.A.	2,911	0.64	3,128	N.A.

टीप:- N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available

* आकडे कॅलेंडर वर्षासाठी दिले आहेत./ Figures are given for Calender year.

आधार - औद्योगिक सुरक्षा आणि आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/Table No. 26.11

अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम
Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
(2008)

अ.क्र. Serial No.	वर्ग	कारखान्यांची संख्या No. of Factories (3)	कामावरील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average number of workers employed per day		वर्षभरात ज्यांना अंतिम भरपाई दिली अशी प्रकरणे/दुखापतीची प्रकरणे No. of cases/injuries in which case final compensation was paid during the year			भरपाईपोटी दिलेली रक्कम (हजार रुपये) Amount of compensation paid (Thousand Rs.)			Catagory (2)
			(प्रौढ) (Adult) (4)	(बालके) (Minors) (5)	मृत्यु Death (6)	कायम अपंगत्व Permanent disablement (7)	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement (8)	मृत्यु Death (9)	कायम अपंगत्व Permanent disablement (10)	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement (11)	
1	चारजाणे	55	34529	..	2	11	54	83740	899501	8575	Factories
2	जाजी	3	1610	..	1	1	4	332580	359208	796752	Mines
3	बसेस	0	0	Buses
4	जोदी व बंदरे	0	0	Docks and Ports
5	इमारत व बांधजाम	2	3584	..	3	12	1	1062906	909577	2000	Building and construction
6	-ाजरपालिजा	0	0	Municipalities
7	बंब	4	206	0	0	..	0	Fire Brigade
8	स्फोटके	0	5859	Explosive
9	विद्युत पुरवठा	65	40501	..	8	1	854	1451560	250530	3342518.73	Electricity-supply companies
11	डाज व तारजाते	131	7214	Posts and Telegraphs Deptt.
एूज		260	93503	0	14	25	913	2930786	2418816	4149845.73	Total

आधार - श्रमिक भरपाई आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.12

उद्योगानुसार संप आणि टाळेबंदीची संख्या / Industrywise Number of Strikes and Lockouts
(2008-09)

संकेतांक Code	उद्योग (2)	काम थांबणा-या प्रकारांची संख्या Number of work stoppages		गुंतलेल्या कामगारांची संख्या Number of workers involved	वाया गेलेले एकूण मनुष्य दिवसांची संख्या Number of mandays lost	Industry (2)
		संप Strikes (3)	टाळेबंदी Lockouts (4)			
23	वस्त्रनिर्माज	4	N.A.	1,222	3,67,076	Textile
35	अभियांत्रिजी	6	N.A.	1,177	3,73,469	Engineering
31	रासाय-नीज	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chemical
37	संजीर्ज	6	N.A.	2,452	3,25,967	Miscellaneous
	एज्ज	16	N.A.	4,851	10,66,512	Total

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.13

औद्योगिक तंटे / Industrial Disputes

(2008-09)

वर्ष आणि महिने Year and Months	कापड गिरण्या Textiles				यंत्रोत्पादक कारखाने Engineering				संकीर्ण Miscellaneous				एकूण Total			
	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	कामगारांची वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	कामगारांची वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	कामगारांची वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	कामगारांची वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)
	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
1960	37	1,00,469	5,877	1,63,833	49	32,265	--	1,87,992	176	1,34,219	3,607	6,49,628	262	2,66,953	9,484	10,01,453
1970	102	1,69,990	6,959	6,19,684	222	52,663	4,542	6,19,929	344	1,26,382	1,856	10,12,102	668	34,90,351	13,357	22,51,715
1980	62	60,946	5,590	2,25,794	101	31,049	688	20,00,134	165	55,769	1,000	27,11,130	331	1,47,764	7,278	49,37,058
1990	13	11,741	10	23,55,923	69	13,362	520	14,09,316	41	9,399	422	11,68,935	123	34,502	952	49,34,174
1998	49	9394	--	2,38,693	136	30,187	--	6,67,434	128	8,638	--	2,14,735	313	50,199	--	11,41,036
1999	38	3,971	--	1,11,334	106	36,850	--	9,29,194	63	2,285	--	59,291	207	43,106	--	11,34,879
एप्रिल/April 2008	2	772	--	19,300	5	917	--	22,925	2	337	--	9,769	9	2,026	--	51,994
मे / May 2008	2	772	--	20,072	5	917	--	23,842	3	947	--	25,099	10	2,636	--	69,013
जून-June 2008	2	772	--	19,300	6	1177	--	29,425	3	947	--	23,675	11	2,896	--	72,400
जुलै / July 2008	2	772	--	20,844	5	781	--	21,087	3	947	--	25,569	10	2,500	--	67,500
ऑगस्ट / August 2008	3	1,222	--	30,550	5	781	--	19,525	3	947	--	23,675	11	2,950	--	73,750
सप्टेंबर /September 2008	3	1,222	--	31,772	2	361	--	9,386	5	930	--	4,180	10	2,513	--	65,338
ऑक्टोबर / October 2008	3	1,222	--	32,994	2	361	--	9,747	5	930	--	25,110	10	2,513	--	67,851
नोव्हेंबर / November 2008	4	1,911	--	47,775	2	361	--	9,025	4	639	--	15,975	10	2,911	--	72,775
डिसेंबर / December 2008	4	1,911	--	51,597	2	361	--	9,747	4	639	--	17,253	10	2,911	--	78,597
जा-नोवारी / January 2009	3	1,222	--	31,772	2	361	--	93,386	4	639	--	16,614	9	2,222	--	1,41,772
फेब्रुवारी / February 2009	3	1,222	--	29,328	2	361	--	93,386	5	2,304	--	55,296	10	3,887	--	1,78,010
मार्च / March 2009	3	1,222	--	31,772	3	538	--	31,988	6	2,452	--	63,752	12	4,212	--	1,27,512

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source - Commissioner for Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.14

सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना

Distribution of Trade Unions According to their membership size
(2008-09)

अनु क्रमांक Sr. No. (1)	सभासदाचा गट (2)	कामगार संघटनांची एकूण संख्या Total Number of Trade Unions (3)	विवरणपत्र सादर करणा-या कामगार संघटना Number of Trade Unions submitting the returns (4)	स्तंभ ४ ची स्तंभ ३ शी टक्केवारी Percentage of Col. 4 to Col. 3 (5)	सभासद (संख्या) Membership (No.) (6)	Group of Members (7)
1	५० पेजा जमी	640	640	100.00	57,607	Below 50
2	५० जिंवा अधिज पज ३०० हू-1 जमी	1,207	1,207	100.00	15,765	50 and above but below 300
3	३०० आजि अधिज	608	608	100.00	7,78,265	300 and above
	एज्ज सर्व जट	2,455	2,455	100.00	8,51,607	Total All Groups

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.15

शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन
Wages paid of Agricultural and skilled labourers for the year
(2001-02)

(रुपये/In Rupees)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	कुशल कामगार Skilled Labour			शेतमजूर Field Labour			इतर शेतमजूर Other Agriculture Labour			District (2)
		सुतार Carpenter (3)	लोहार Blacksmith (4)	चांभार Cobbler (5)	पुरुष Males (6)	स्त्रिया Females (7)	मुले Children (8)	पुरुष Males (9)	स्त्रिया Females (10)	गुराखी Hardsman (11)	
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे	95.27	85.75	61.60	51.23	42.56	22.25	45.15	37.60	36.42	Thane
4	रायजड	105.92	85.15	66.31	53.60	42.17	23.48	45.33	37.10	36.88	Raigad
5	रत्नाजिरी	90.15	80.56	67.38	57.42	44.23	26.60	53.00	40.25	41.29	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	96.65	83.17	73.04	69.96	51.15	31.98	58.92	44.48	53.13	Sindhudurg
7	नाशिक	73.96	65.22	57.67	53.23	45.75	26.54	49.75	41.96	42.63	Nashik
8	धुळे	65.79	57.73	49.56	43.69	38.63	22.21	40.04	34.83	36.60	Dhule
9	नांदुरबार	111.73	106.08	87.06	60.94	47.69	24.52	51.35	40.15	50.98	Nandurbar
10	जळगाव	125.58	116.64	99.85	63.23	50.67	31.38	55.50	42.67	47.86	Jalgaon
11	अहमदनगर	81.02	70.85	60.96	55.33	45.25	23.96	48.25	39.48	41.33	Ahmednagar
12	पुणे	98.60	87.94	76.54	60.92	46.88	28.35	53.29	42.06	49.69	Pune
13	सातारा	83.92	74.19	66.23	55.92	45.98	25.17	48.48	41.35	55.54	Satara
14	सांगली	86.79	75.31	68.29	57.98	46.92	27.08	50.40	41.90	50.19	Sangli
15	सोलापूर	70.50	60.46	53.23	50.32	42.48	22.63	45.94	37.73	53.38	Solapur
16	कोल्हापूर	88.00	77.40	67.83	59.04	47.17	25.06	53.44	43.29	57.17	Kolhapur
17	औरंगाबाद	70.69	66.18	61.98	47.17	41.02	22.79	43.52	37.44	43.04	Aurangabad
18	जालना	58.91	54.59	49.83	46.69	40.42	27.96	43.35	36.90	40.23	Jalna
19	परभणी	79.40	72.23	64.31	55.10	43.65	27.00	48.81	38.98	50.58	Parbhani
20	हिंगोली	56.94	54.29	51.44	46.67	37.85	22.06	42.85	35.71	40.13	Hingoli
21	बीड	63.89	60.59	57.19	52.71	46.00	22.85	48.23	38.13	45.13	Beed
22	नांदेड	56.71	56.85	55.21	48.69	42.60	21.77	44.98	38.25	41.69	Nanded
23	उस्मानाबाद	57.00	52.50	49.25	48.10	43.04	21.50	45.13	39.02	42.50	Osmanabad
24	लातूर	107.98	101.50	98.83	62.38	44.73	22.90	54.58	41.04	49.00	Latur
25	बुलढाजा	84.93	76.78	66.92	59.65	45.60	30.00	53.67	41.88	58.29	Buldhana
26	अकोला	87.22	77.79	68.10	57.54	45.08	28.29	50.40	41.19	48.77	Akola
27	वाशिम	69.92	64.52	57.29	49.31	40.15	20.90	44.17	35.73	44.32	Washim
28	अमरावती	96.25	86.52	74.46	66.40	50.48	29.15	58.96	45.85	59.54	Amravati
29	यवतमाळ	68.26	60.38	59.54	58.29	48.56	29.77	54.85	46.15	59.48	Yavatmal
30	वर्धा	95.98	82.23	72.08	58.56	43.27	29.50	51.10	39.46	51.33	Wardha
31	नागपूर	100.13	87.25	73.44	59.50	44.35	28.35	52.27	39.73	51.00	Nagpur
32	भंडारा	81.13	71.38	65.13	55.40	41.40	27.25	47.08	36.48	45.00	Bhandara
33	गोंदिया	86.85	75.48	67.73	55.77	40.83	27.38	47.10	36.10	44.94	Gondiya
34	चंद्रपूर	77.25	67.75	58.52	53.48	39.92	25.10	45.65	35.15	45.35	Chandrapur
35	गडचिरोली	75.63	71.81	57.85	48.65	38.46	24.75	43.02	34.52	47.65	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		83.30	74.76	65.60	55.24	44.09	25.77	49.08	39.47	47.30	Maharashtra State

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.16

कारखान्यात काम करणा-या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसुतीविषयक फायदे Yearwise Number of Female Workers Employed in Factories and Maternity Benefits Given

अ.क्र. Sr.No.	माहिती (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2001-02 (7)	2008-09 (8)	Particulars (2)
1	संस्थांसाठीचे प्रसुतीविषयक फायदे उपलब्ध असलेल्या संस्थांची संख्या	1,498	2,300	3,704	561	778	1,201	No. of Establishment covered by the Establishment maternity benefits etc.
2	विवरणपत्र सादर करणा-या संस्थांची संख्या	1,072	623	2,192	474	555	1,156	No. of Establishment making returns.
3	विवरणपत्र सादर करणा-या संस्थातील काम करणा-या स्त्रियांची सरासरी दैनिक संख्या	32,513	7,798	25,629	10,957	11,322	22,093	Average daily number of women employed in establishments making returns.
4	प्रसुतीविषयक फायद्याची मागणी करणा-या स्त्रियांची वर्षातील संख्या	493	171	425	283	321	487	No. of women who claimed maternity benefit during the year.
5	पूर्ण किंवा अर्ध्या मागण्या मान्य केलेल्यांची संख्या	493	147	234	282	29,142	472	No. of claims accepted and paid either fully or partially.
6	बोनससहित प्रसुतीच्या फायद्यासह देण्यात आलेली एकूण रक्कम (रुपयात)	14,367	77,158	4,60,401	13,01,875	44,87,496	2,05,48,460	Total amount of maternity benefit paid including bonus (in Rs.)
7	प्रसुती पूर्व स्थितीचे फायदे घेऊन काम करणा-या स्त्रियांच्या प्रकरणांची संख्या	--	--	--	--	--	--	No. of cases in which women enjoyed fully maternity benefits prior to confinements.
8	देण्यात आलेली सरासरी रक्कम (रुपयात)	--	648	6,752	--	--	43,535	Average Amount paid (in Rs.)

आधार - मुख्य निरीक्षक कारखाने, कारखाने निरीक्षण कार्यालय, मुंबई

Source — Chief Inspector of Factories, Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.17

सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादन कारखान्यातील निवडक केंद्रातील गैरहजेरी
Absenteeism in Cotton Textile and Engineering Industries at Selected Centres
(2008)

(टक्केवारी / Percentage)

वर्ष आणि महिने Year and Months	सुती कापड उद्योग Cotton Textile Industry								रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन Chemical and Chemical Products			धातुचे उत्पादन Metal Products	
	मुंबई Mumbai	जळगाव Jalgaon	सोलापूर Solapur	औरंगाबाद Aurangabad	नांदेड Nanded	नागपूर Nagpur	इतर केंद्र Other Centres	एकूण केंद्र Total Centres	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	रायगड Raigad
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1965	19.26	14.07	15.01	--	13.87	21.38	12.81	18.33	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
1970	19.23	11.50	25.40	15.89	32.63	21.24	15.30	19.60	--	--	--	--	--
1980	24.04	22.07	37.71	15.95	27.73	19.54	22.59	24.38	18.14	17.06	13.41	16.30	13.97
1990	17.99	18.38	17.41	20.59	34.85	25.17	22.94	18.93	19.96	19.11	--	20.69	15.44
1995	17.26	21.40	20.64	10.18	24.01	24.42	22.22	17.91	18.46	15.84	--	16.78	--
1998	19.58	14.22	26.11	14.38	20.92	16.89	25.82	19.84	17.11	18.54	--	39.87	--
जा-गेवारी / January 2008	21.82	0	22.14	0	16.03	0	40.45	27.99	0	0	0	13.24	0
फेब्रुवारी / February 2008	22.37	0	26.31	0	20.93	0	44.81	30.52	0	0	0	15.77	0
मार्च / March 2008	21.67	0	24.31	0	22.41	0	51.86	33.05	0	0	0	15.63	0
एप्रिल/April 2008	24.75	41.0	23.50	0	25.35	0	72.95	43.18	0	0	0	20.37	0
मे / May 2008	22.27	16.2	28.34	0	0.00	0	0	22.43	0	0	0	25.60	0
जून-1 / June2008	14.94	0	21.15	0	0.00	0	42.64	32.32	0	0	0	18.78	0
जुलै / July2008	20.24	0	22.63	0	26.37	0	0.00	22.74	0	0	0	15.07	0
ऑगस्ट / August 2008	16.32	18.9	0	0	0	0	40.48	27.07	0	0	0	14.07	0
सप्टेंबर / September 2008	19.05	0	30.77	0	30.93	0	40.86	31.64	0	0	0	18.04	0
ऑक्टोबर / October 2008	31.35	0	23.83	0	24.51	0	41.75	34.62	0	0	0	15.07	0
-नोव्हेंबर / November 2008	17.56	0	28.47	0	28.08	0	44.27	31.56	0	0	0	17.27	0
डिसेंबर / December 2008	14.09	0	24.05	0	7.53	0	42.59	30.06	0	0	0	8.43	0

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.17 —contd.

वर्ष आणि महिने Year and Months (1)	विद्युत यंत्र सामुग्री व्यतिरिक्त यंत्र सामुग्री Machinery except electrical machinery					विद्युत यंत्र सामुग्री Electrical machinery		परिवहन सामुग्री Transport equipment			पेट्रोलियम व दगडी कोळसा या पदार्थांचे उत्पादन Petroleum and coal products
	मुंबई Mumbai (15)	पुणे Pune (16)	सातारा Satara (17)	सोलापूर Solapur (18)	कोल्हापूर Kolhapur (19)	मुंबई Mumbai (20)	पुणे Pune (21)	मुंबई Mumbai (22)	ठाणे Thane (23)	पुणे Pune (24)	मुंबई Mumbai (25)
1965	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
1970	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
1980	16.13	14.04	12.11	16.04	10.93	15.91	14.68	22.48	13.31	N. A.	N. A.
1990	16.35	14.87	10.92	14.62	10.56	13.64	13.42	23.13	15.41	11.18	N. A.
1995	18.24	13.86	--	9.56	10.62	15.76	--	22.64	13.32	9.67	N. A.
1998	19.46	17.33	--	13.07	--	--	--	19.90	--	9.29	--
जा-गेवारी / January 2008	11.16	0	0	0	0	0	0	28.91	0	0	0
फेब्रुवारी / February 2008	10.76	0	0	0	0	0	0	26.85	0	0	0
मार्च / March 2008	10.60	0	0	0	0	0	0	33.66	0	0	0
एप्रिल/April 2008	14.33	0	0	0	0	0	0	31.95	0	0	0
मे / May 2008	12.86	0	0	0	0	0	0	35.32	0	0	0
जून-1 / June2008	10.07	0	0	0	0	0	0	27.74	0	0	0
जुलै / July2008	10.70	0	0	0	0	0	0	26.24	0	0	0
ऑगस्ट / August 2008	9.51	0	0	0	0	0	0	29.9	0	0	0
सप्टेंबर / September 2008	8.88	0	0	0	0	0	0	29.76	0	0	0
ऑक्टोबर / October 2008	11.75	0	0	0	0	0	0	32.42	0	0	0
-नोव्हेंबर / November 2008	12.74	0	0	0	0	0	0	30.89	0	0	0
डिसेंबर / December 2008	13.44	0	0	0	0	0	0	30.08	0	0	0

N. A.— माहिती उपलब्ध नाही / Information not available

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -Commissioner Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.18

श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे
Cases Decided Under Workmen's Compensation Act, 1923
(2008)

अनुक्रमांक Sr.No.	जिल्हा	लढविलेली प्रकरणे contested Cases	न लढविलेली प्रकरणे Non-contested Cases	समझोता झालेली प्रकरणे Cases of Agreements	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	मुंबई	199	453	-	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर				
3	ठाजे	99	150	25	Thane
4	रायजड	2	26	11	Raigad
5	रत्नाजिरी	9	10	..	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	..	3	2	Sindhudurg
7	नाशिक	29	61	1	Nashik
8	धुळे	99	113	..	Dhule
9	नांदुरबार	4	4	..	Nandurbar
10	जळगाव	..	91	..	Jalgaon
11	अहमदनगर	57	40	7	Ahmednagar
12	पुणे	14	67	.	Pune
13	सातारा	13	75	..	Satara
14	सांगली	-	17	1	Sangli
15	सोलापूर	53	4	1	Solapur
16	कोल्हापूर	57	82	..	Kolhapur
17	औरंगाबाद	-	-	..	Aurangabad
18	जालना	25	23	..	Jalna
19	परभणी	-	-	..	Parbhani
20	हिंगोली				
21	बीड	5	22	..	Beed
22	नांदेड	-	2	-	Nanded
23	उस्मानाबाद	5	13	18	Osmanabad
24	लातूर	-	Latur
25	बुलढाजा	3	23	-	Buldhana
26	अकोला	11	32	-	Akola
27	वाशिम				
28	अमरावती	-	39	1	Amravati
29	यवतमाळ	4	36	5	Yavatmal
30	वर्धा	2	16	-	Wardha
31	नागपूर	-	Nagpur
32	भंडारा	..	10	4	Bhandara
33	गोंदिया	-	18	-	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	13	10	Chandrapur
35	गडचिरोली	-	-	-	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		691	1443	86	Maharashtra State

आधार - श्रमिक भरपाई आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Office of the Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.19

नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी

Number of Registered Trade Unions and Membership, Income, Expenditure and Funds

वर्ष / Year	कामगार संघटना (संस्था) No. of Trade Unions		विवरणपत्र सादर करणा-याचे शेकडा प्रमाण Percentage response	वर्ष अखेर विवरणपत्र सादर करणा-या संघटनांची सभासद संख्या (हजारात) Membership of those who submit returns at the end of the year (Number in thousand)	वर्षाच्या सुरुवातीची शिल्लक धरून वर्षातील उत्पन्न (रु. हजारात) Income during the year under consideration including opening balance (Rs. in thousand)	संबंधित वर्षातील खर्च (रु. हजारात) Expenditure during the year under consideration (Rs. in thousand)	वर्ष अखेरीस शिल्लक असलेला निधी (रु. हजारात) Balance funds at the closing of the year (Rs. in thousand)
	नोंदलेल्या Registered	विवरणपत्र सादर करणा-या Submitting returns					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1960-61	1,417	833	59.00	578	2,573	2,501	4,292
रोजी/As on—							
डिसेंबर/December 1970	2,659	1,091	41.00	776	10,508	8,190	15,872
डिसेंबर/December 1980	3,461	2,248	64.00	2,218	60,095	45,171	86,617
डिसेंबर/December 1990	4,752	2,225	46.82	3,204	3,44,084	1,46,906	1,97,178
डिसेंबर/December 1995	6,417	1,218	18.98	1,497	1,90,900	1,20,000	71,000
डिसेंबर/December 1996	6,805	1,200	17.63	1,555	5,32,362	1,27,247	4,05,115
डिसेंबर/December 1997	7,006	1,242	17.73	1,433	4,42,530	1,22,118	3,20,412
डिसेंबर/December 1998	6,791	1,238	18.23	1,323	18,90,899.	2,00,585	16,90,313
डिसेंबर/December 1999	6,888	1,032	14.98	1,046	4,57,281	1,17,563	3,39,718
डिसेंबर/December 2000	7,345	994	13.53	1,045	5,72,817	1,64,694	4,08,122
डिसेंबर/December 2001	7,697	820	10.65	1,418	9,27,871	2,52,384	6,75,487
डिसेंबर/December 2002	7,869	915	11.63	1,113	9,53,093	2,16,885	7,36,207
डिसेंबर/December 2003	8,185	927	11.32	1,106	10,78,695	2,74,024	8,04,670
डिसेंबर/December 2004	8,567	928	10.83	984	10,98,769	2,50,957	8,47,812
डिसेंबर/December 2006	8,834	906	10.25	928	6,33,446	1,93,881	4,39,565
डिसेंबर/December 2008	8,981	919	10.23	1,226	5,09,925	4,40,008	12,22,755

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 26.20

महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील कर्मचारी संख्या

No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State

अनु क्रमांक Sr. No.	संस्था	वर्ष/Year								Institute
		1981 (1-4-81)	1991 (1-4-91)	2000 (1-4-00)	2001 (1-7-01)	2002 (1-7-02)	2003 (1-7-03)	2007 (1-7-07)	2008 (1-7-08)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	शासकीय -									1. Government—
	भरलेली पदे	5,00,542	6,99,998	6,22,850	603,066	5,89,683	5,81,792	5,81,045	5,93,217	Filled in post
	रिक्त पदे	33,316	50,402	87,952	92,804	1,02,582	1,06,295	1,40,580	1,32,911	Vacant posts
	एकूण पदे	5,33,858	7,23,537	710,802	695,870	6,92,265	688,087	7,21,625	7,26,128	Total Posts
2	जिल्हा परिषद -									2. Zilla Parishad—
	भरलेली पदे	2,64,313	3,49,447	4,53,867	450,940	4,61,411	4,39,456	4,56,973	4,68,040	Filled in post
	रिक्त पदे	12,642	15,997	48,094	56,042	52,473	50,703	39,227	40,393	Vacant Posts
	एकूण पदे	2,76,955	3,65,444	5,01,961	506,982	5,13,884	4,90,159	4,96,200	5,08,433	Total Posts
3	नगर परिषद									3. Municipal Councils
	भरलेली पदे	73,441	75,213	79,408	77,666	67,016	58,506	52,422	52,420	Filled in Posts
	रिक्त पदे	3,414	2,702	9,402	9,527	8,928	7,952	6,681	5,901	Vacant Posts
	एकूण पदे	76,855	77,915	88,810	87,193	75,944	66,458	59,103	58,321	Total Posts

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.21

राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)
Districtwise No. of Employees by sex in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council
(Excluding Vacant Post) (2008)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	शासकीय State Government		जिल्हा परिषद Zilla Parishad		नगर परिषद Municipal Councils		Districts (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	पुरुष Males (5)	स्त्रिया Females (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	
1	मुंबई	81,425	26,017	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर			--	--	--	--	--
3	ठाणे	29,804	9,292	8,299	14,156	2,030	624	Thane
4	रायजड	9,624	1,493	6,949	8,288	1,753	776	Raigad
5	रत्नाजिरी	8,299	1,244	7,702	8,116	750	223	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4,829	851	4,219	5,239	262	47	Sindhudurg
7	नाशिक	23,038	4,142	11,604	13,715	1,205	395	Nashik
8	धुळे	9,426	1,254	3,713	4,782	579	120	Dhule
9	नांदुरबार	6,017	828	4,015	5,454	758	262	Nandurbar
10	जळगाव	14,030	1,919	9,555	10,125	2,680	748	Jalgaon
11	अहमदनगर	16,487	2,046	10,426	13,896	1,569	560	Ahmednagar
12	पुणे	39,570	10,186	9,765	15,159	1,360	601	Pune
13	सातारा	12,002	1,709	8,815	11,914	1,633	483	Satara
14	सांगली	9,135	1,687	6,643	8,322	546	149	Sangli
15	सोलापूर	13,046	2,573	9,986	9,368	1,495	532	Solapur
16	कोल्हापूर	13,380	2,546	8,502	8,109	2,061	875	Kolhapur
17	औरंगाबाद	18,813	3,371	6,274	5,926	589	194	Aurangabad
18	जालना	7,372	802	5,848	4,527	691	198	Jalna
19	परभणी	6,801	692	5,357	3,927	1,456	542	Parbhani
20	हिंगोली	5,358	325	3,844	2,817	303	94	Hingoli
21	बीड	10,417	1,847	8,877	7,312	1,210	315	Beed
22	नांदेड	14,770	1,905	10,518	7,728	696	212	Nanded
23	उस्मानाबाद	6,642	835	6,523	5,209	800	428	Osmanabad
24	लातूर	9,154	1,399	7,135	5,902	1,311	379	Latur
25	बुलढाजा	9,405	1,433	8,807	6,057	2,206	585	Buldhana
26	अकोला	8,853	1,507	4,610	4,220	739	224	Akola
27	वाशिम	4,602	374	3,774	2,971	786	254	Washim
28	अमरावती	16,006	2,968	5,206	6,308	1,586	465	Amravati
29	यवतमाळ	12,031	1,770	9,067	8,013	1,641	638	Yavatmal
30	वर्धा	6,780	1,074	3,729	4,011	1,300	588	Wardha
31	नागपूर	30,666	7,998	5,640	6,994	1,382	675	Nagpur
32	भंडारा	5,879	1,097	3,830	3,838	683	275	Bhandara
33	गोंदिया	6,390	801	4,821	4,211	766	321	Gondiya
34	चंद्रपूर	11,180	2,008	7,076	7,141	1,674	842	Chandrapur
35	गडचिरोली	10,690	1,271	5,746	7,410	222	74	Gadchiroli
	दिल्ली	22	4	--	--	--	--	Delhi
	गोवा	3	3	--	--	--	--	Goa
महाराष्ट्र राज्य		4,91,946	1,01,271	2,26,875	2,41,165	38,722	13,698	Maharashtra State

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.22

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी
Districtwise and Classwise State Government Employees
कर्मचारी गणना / Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	3,585	10,955	65,637	17,269	9,996	1,07,442	21,403	1,28,845	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1282	3130	23367	7338	3979	39096	7381	46477	Thane
4	रायजड	362	1122	5647	2657	1329	11117	3259	14376	Raigad
5	रत्नाजिरी	348	549	5195	2281	1170	9543	3702	13245	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	153	404	3227	1227	669	5680	2134	7814	Sindhudurg
7	नाशिक	1559	2188	14664	6145	2624	27180	5327	32507	Nashik
8	धुळे	443	750	6127	2399	961	10680	2784	13464	Dhule
9	नांदुरबार	185	507	3670	1803	680	6845	2452	9297	Nandurbar
10	जळगाव	604	1152	8647	3546	2000	15949	4121	20070	Jalgaon
11	अहमदनगर	648	1264	9370	5727	1524	18533	3488	22021	Ahmednagar
12	पुणे	2506	4041	28909	11834	2466	49756	8582	58338	Pune
13	सातारा	558	927	7771	3062	1393	13711	4291	18002	Satara
14	सांगली	444	743	6190	2283	1162	10822	3519	14341	Sangli
15	सोलापूर	600	1119	8805	3955	1140	15619	2803	18422	Solapur
16	कोल्हापूर	775	1099	8611	3548	1893	15926	3804	19730	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1139	2212	12262	4948	1623	22184	4643	26827	Aurangabad
18	जालना	226	610	4689	1431	1218	8174	1331	9505	Jalna
19	परभणी	276	671	3957	1762	827	7493	2199	9692	Parbhani
20	हिंगोली	187	314	3495	1061	626	5683	1248	6931	Hingoli
21	बीड	376	957	6167	3071	1693	12264	2935	15199	Beed
22	नांदेड	621	1103	8950	4320	1681	16675	3319	19994	Nanded
23	उस्मानाबाद	265	791	3997	1655	769	7477	1980	9457	Osmanabad
24	लातूर	628	921	5358	2317	1329	10553	1931	12484	Latur
25	बुलढाजा	318	799	6023	1933	1765	10838	2686	13524	Buldhana
26	अकोला	427	816	5773	2127	1217	10360	2471	12831	Akola
27	वाशिम	156	263	2970	771	816	4976	1307	6283	Washim
28	अमरावती	872	1437	10863	3700	2102	18974	4527	23501	Amravati
29	यवतमाळ	442	1010	7176	3123	2050	13801	3214	17015	Yavatmal
30	वर्धा	304	677	4148	1974	751	7854	1338	9192	Wardha
31	नागपूर	1760	3041	22067	8586	3210	38664	7692	46356	Nagpur
32	भंडारा	218	492	3585	1661	1020	6976	1753	8729	Bhandara
33	गोंदिया	260	562	4129	1510	730	7191	2820	10011	Gondiya
34	चंद्रपूर	431	875	7000	3090	1792	13188	3399	16587	Chandrapur
35	गडचिरोली	292	1002	6682	2706	1279	11961	3046	15007	Gadchiroli
	दिल्ली	3	4	13	6		26	14	40	Delhi
	गोवा		1	2	3		6	8	14	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	23253	48508	335143	126829	59484	593217	132911	726128	Maharashtra State

*इतर वर्गांमध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचा-यांचा समावेश आहे.

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.23

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Zilla Parishad Employees
कर्मचारी गणना / Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाजे	292	788	10451	1522	9402	22455	1731	24186	Thane
4	रायजड	176	1327	6973	718	6043	15237	1181	16418	Raigad
5	रत्नाजिरी	178	1052	9135	1017	4436	15818	1507	17325	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	100	790	5180	695	2693	9458	1186	10644	Sindhudurg
7	नाशिक	446	845	13128	1765	9135	25319	2679	27998	Nashik
8	धुळे	164	313	4387	626	3005	8495	745	9240	Dhule
9	नांदुरबार	170	247	4233	548	4271	9469	1067	10536	Nandurbar
10	जळगाव	269	541	9608	1393	7869	19680	1178	20858	Jalgaon
11	अहमदनगर	132	1203	12861	1117	9009	24322	1871	26193	Ahmednagar
12	पुणे	302	1109	12836	1242	9435	24924	1742	26666	Pune
13	सातारा	333	949	9604	1147	8696	20729	1866	22595	Satara
14	सांगली	301	692	7109	1016	5847	14965	1132	16097	Sangli
15	सोलापूर	298	634	10713	1337	6372	19354	1837	21191	Solapur
16	कोल्हापूर	303	852	9765	938	4753	16611	1286	17897	Kolhapur
17	औरंगाबाद	191	1103	6489	894	3523	12200	1280	13480	Aurangabad
18	जालना	161	503	5783	1003	2925	10375	1416	11791	Jalna
19	परभणी	22	668	4978	820	2796	9284	1340	10624	Parbhani
20	हिंगोली	16	443	3623	423	2156	6661	559	7220	Hingoli
21	बीड	239	1291	8969	1071	4619	16189	1614	17803	Beed
22	नांदेड	310	661	10810	1741	4724	18246	1680	19926	Nanded
23	उस्मानाबाद	217	1370	5212	1051	3882	11732	760	12492	Osmanabad
24	लातूर	140	779	7667	1436	3015	13037	716	13753	Latur
25	बुलढाजा	219	892	7877	1279	4597	14864	969	15833	Buldhana
26	अकोला	160	410	5079	752	2429	8830	765	9595	Akola
27	वाशिम	115	290	3682	449	2209	6745	689	7434	Washim
28	अमरावती	41	496	6709	1000	3268	11514	739	12253	Amravati
29	यवतमाळ	238	831	9045	1611	5355	17080	1341	18421	Yavatmal
30	वर्धा	125	396	4262	742	2215	7740	981	8721	Wardha
31	नागपूर	289	642	7165	1094	3444	12634	927	13561	Nagpur
32	भंडारा	182	422	3934	782	2348	7668	686	8354	Bhandara
33	गोंदिया	118	413	4550	756	3195	9032	695	9727	Gondiya
34	चंद्रपूर	131	1017	7486	939	4644	14217	778	14995	Chandrapur
35	गडचिरोली	283	487	5989	833	5564	13156	1450	14606	Gadchiroli
	दिल्ली								0	Delhi
	गोवा								0	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	6661	24456	245292	33757	157874	468040	40393	508433	Maharashtra State

*इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचा-यांचा समावेश आहे.

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.24

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Municipal Council Employees
कर्मचारी गणना/ Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग * Others *	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	}	}	}	}	}	}	}	}	} Mumbai
2	मुंबई उप-नगर									
3	ठाणे	4	10	817	1745	78	2654	486	3140	Thane
4	रायजड	5	37	1151	1171	165	2529	273	2802	Raigad
5	रत्नाजिरी	1	7	348	492	125	973	90	1063	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग		3	97	197	12	309	55	364	Sindhudurg
7	नाशिक		3	498	944	155	1600	131	1731	Nashik
8	धुळे	1	4	287	386	21	699	112	811	Dhule
9	नांदुरबार	1	5	353	595	66	1020	246	1266	Nandurbar
10	जळगाव	9	22	960	2409	28	3428	445	3873	Jalgaon
11	अहमदनगर	3	12	772	1290	52	2129	261	2390	Ahmednagar
12	पुणे	3	22	792	1093	51	1961	352	2313	Pune
13	सातारा	2	6	710	1364	34	2116	247	2363	Satara
14	सांगली	1	8	282	336	68	695	135	830	Sangli
15	सोलापूर	1	13	813	1179	21	2027	285	2312	Solapur
16	कोल्हापूर	3	21	1259	1652	1	2936	284	3220	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2	6	240	496	39	783	71	854	Aurangabad
18	जालना		1	158	730		889	104	993	Jalna
19	परभजी		8	545	1220	225	1998	146	2144	Parbhani
20	हिंगोली		2	97	287	11	397	74	471	Hingoli
21	बीड		5	336	1143	41	1525	137	1662	Beed
22	नांदेड		6	245	588	69	908	108	1016	Nanded
23	उस्मानाबाद	3	15	304	645	261	1228	76	1304	Osmanabad
24	लातूर	1	21	330	1272	66	1690	246	1936	Latur
25	बुलढाजा	1	36	1121	1589	44	2791	243	3034	Buldhana
26	अकोला		23	423	509	8	963	161	1124	Akola
27	वाशिम		8	401	629	2	1040	123	1163	Washim
28	अमरावती	11	20	973	976	71	2051	201	2252	Amravati
29	यवतमाळ		5	947	1198	129	2279	161	2440	Yavatmal
30	वर्धा	1	26	551	977	333	1888	122	2010	Wardha
31	नागपूर	5	57	788	1034	173	2057	181	2238	Nagpur
32	भंडारा		2	336	605	15	958	103	1061	Bhandara
33	गोंदिया		10	296	584	197	1087	8	1095	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	10	721	1687	97	2516	193	2709	Chandrapur
35	गडचिरोली		2	148	100	46	296	41	337	Gadchiroli
	दिल्ली								0	Delhi
	गोवा								0	Goa
महाराष्ट्र राज्य		59	436	18099	31122	2704	52420	5901	58321	Maharashtra State

* इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचा-यांचा समावेश आहे.

* Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

२७. बँका

२७.१ या विभागात बँक कार्यालये असलेली शहरे व गावे, बँकांचे वर्गीकरण तसेच वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्याविषयी माहिती दिली आहे.

२७.२ बँक कार्यालयांच्या संख्येत वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्या कार्यालयांचा समावेश आहे. व्यापारी बँकांकरिता संदर्भकाल उपलब्ध असल्यास तो ३१ मार्च, २००८ व ३१ मार्च, २००९ रोजी असा असून सहकारी बँकांकरिता अद्यावत ताळेबंद विवरण यानुसार आहे.

27. BANKING

27.1. Data on Towns/village having banking offices, classification of banks, scheduled, non-scheduled and Co-operative banks are given in this section.

27.2. Number of Bank offices includes offices of scheduled, non-scheduled and Co-operative banks. The reference period of Commercial Banks is as on 31st March, 2008 and 31st March, 2009, wherever available while that regarding Co-operative banks is as on the latest balance sheet or return.

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1

जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये
Districtwise Commercial Banking Offices
(2008-09)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हा	राज्य बँका	व्यापारी बँका	State Bank	Commercial Bank	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	स्टेट बँक ऑफ बिजा-नोर अँड जयपूर स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदूर स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावजोर	अलाहाबाद बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उँ-रा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्जिया बँक दे-पा बँक इंडिया-1 बँक इंडिया-1 ओवरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉर्जिया पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब -श-ल बँक सिंडीकेट बँक लि. युजो बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया यु-गायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. बँक ऑफ राजस्था-1 लि. उँथलिज सीरीय-1 बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.ए-1.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अँड काश्मिर बँक लि. उ-गाटज बँक लि. उरुर वैश्य बँक लि. बँक ए-1. व्ही. ड्रुंज दाय बँक सार्वजनिक उंप-नी लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. रत्नाजर बँक लि. एसबीआय जर्नियल अँड इंटर-श-ल बँक लि. साऊथ इंडिया-1 बँक लि. तामिलनाडू मर्च-टाईल बँक लि. द ध-लक्ष्मी बँक लि. एक्सिस बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. जोटज महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. एबी बँक लि. A&@.oM&?r अँ-टवर्प डायमंड बँक ए-1.व्ही. o(E&?r बँक ऑफ अमेरिका ए-1.टी. अँज्ड एस.ए. बँक ऑफ बहारे-1 आजि डु वेत बी.एस.सी.	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Indore State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd. City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. KBC Bank N.V. Krung Thai Bank Public Company Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. SBI Commercial & International Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. AB Bank Ltd. Abu Dhabi Commercial bank Ltd. Antwerp Diamond Bank N.V. Bank International Indonesia Bank of America N.T. and S.A. Bank of bahairan & Kuwait B.S.C.	Mumbai

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		बीए-पी परीबास सिटी बँज ए-।. ए.			Bank of Nova Scotia BNP Paribas Citi Bank N.A. Commonwealth Bank of Australia Credit Agricole corporate and Investment Bank Credit Suisse AG DBS Bank Ltd. Deutsche Bank AG Firststand Bank Ltd. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Krung Thai Bank Public Co.Ltd. Mashreq bank PSC Mizuho corporate bank Ltd. Oman International Bank S.A.O.G. Societe Generale Standard Chartered Bank State Bank Of Mauritius Ltd. The bank of Tolyo-Mitsubishi UFJ Ltd. The Royal Bank od Scotnd N.V.	
		डी.बी.एस. बँज डच बँज				
		हॉज्ज आजि शांघाय बँजि जॉर्पोरेश-। लि. डुंज दाय बॉज सार्वजगिज जं-पी लि.				
		ओम-। इंटर-श-।ल बँज एस.ए.ओ.जी. सोसायटी ज-।रल स्टैं-डर्ड चार्टर्ड बँज				
		द बँज ऑफ टोजि यो- मित्सुबिशी युएफजे लि.				
२	मुंबई उप-।जर	स्टेट बँज ऑफ बिज-।नेर अंड जयपूर स्टेट बँज ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँज ऑफ इंडिया स्टेट बँज ऑफ इंदूर स्टेट बँज ऑफ म्हैसूर स्टेट बँज ऑफ पटियाळा स्टेट बँज ऑफ त्रावजोर	अलाहाबाद बँज आंध्र बँज बँज ऑफ बरोडा बँज ऑफ इंडिया बँज ऑफ महाराष्ट्र जं-।रा बँज सेंट्रल बँज ऑफ इंडिया जॉर्पोरेश-। बँज दे-।। बँज इंडिया-। बँज इंडिया-। ओवरसिज बँज ओरिए-टल बँज ऑफ जॉमर्स पंजाब अँ-ड सिंध बँज पंजाब -श-।ल बँज सिंडीजेट बँज लि. युजो बँज युनिय-। बँज ऑफ इंडिया यु-।।यटेड बँज ऑफ इंडिया विजया बँज आयडीबीआय बँज लि. बँज ऑफ राजस्था-। लि. जंथलिज सीरीय-। बँज लि. सिटी युनिय-। बँज लि. फेडरल बँज लि. आय.ए-।.जी.वैश्य बँज लि. जम्मू अँ-ड जश्मिर बँज लि. ज-।।टज बँज लि. जरूर वैश्य बँज लि. लक्ष्मी विलास बँज लि. रत्नाजर बँज लि. एसबीआय जर्शियल अँ-ड इंटर-श-।ल बँज लि.	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Indore State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. SBI Commercial & International Bank Ltd.	Mumbai Suburban

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		साऊथ इंडिया-1 बँज लि. तामीळ-गाडू मर्च-टाईल बँज लि. द धनालक्ष्मी बँज लि. एक्सिस बँज लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँज लि. एचडीएफसी बँज लि. आयसीआयसीआय बँज लि. इंडूसिंध बँज लि. जोटज महिंद्रा बँज लि. येस बँज लि. सिटी बँज ए-1. ए. डच बँज हॉङ्गकॉङ आञि शांघाय बँजिंग जॉर्पोरेश-1 लि. स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँज			South Indian Bank Ltd. Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. City bank N.A. Deutsche Bank AG Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. JPMorgan Chase Bank Nations Association Shinhan Bank Standard Chartered Bank The Royal Bank of Scotland N.V. United Overseas Bank Ltd.	
3	ठाजे	स्टेट बँज ऑफ बिजा-नोर अँड जयपूर स्टेट बँज ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँज ऑफ इंडिया स्टेट बँज ऑफ इंदूर स्टेट बँज ऑफ म्हैसूर स्टेट बँज ऑफ पटियाळा स्टेट बँज ऑफ त्रावजोर दे-ना बँज इंडिया-1 बँज इंडिया-1 ओवरसिज बँज ओरिए-टल बँज ऑफ जॉर्मर्स पंजाब अँड सिंध बँज पंजाब नॅश-नल बँज सिंडीकेट बँज लि. युजो बँज युनिय-1 बँज ऑफ इंडिया यु-नायटेड बँज ऑफ इंडिया विजया बँज आयडीबीआय बँज लि. .१००७MMo बँज ऑफ राजस्था-1 लि. कॅथलिक सीरीय-1 बँज लि. सिटी युनिय-1 बँज लि. फेडरल बँज लि. आय.ए-1.जी.वैश्य बँज लि. जम्मू अँड जश्मिर बँज लि. ज-गॉटज बँज लि. लक्ष्मी विलास बँज लि. रत्नाकर बँज लि. साऊथ इंडिया बँज लि.	अलाहाबाद बँज आंध्र बँज बँज ऑफ बरोडा बँज ऑफ इंडिया बँज ऑफ महाराष्ट्र कॅ-1रा बँज सेंट्रल बँज ऑफ इंडिया जॉर्पोरेश-1 बँज	State bank of Bikaner & Jaipur State bank of Hyderabad State bank of India State bank of Indore State bank of Mysore State bank of Patiala State bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Godavari Gramin Bank Maharashtra Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & Kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd.	Thane

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		तामीळ-गाडू मर्ज-टाईल बँक लि. द ध-लक्ष्मी बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. जोटज महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. सिटी बँक ए-ए. ए. हॉङ्ग आङ्ग शांघाय बँकिङ्ग जॉर्पोरेश-ए लि. स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक			Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Citibank N.A. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Standard Chartered Bank Ltd.	
4	रायजड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदोर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावजोर	आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र ऊँ-एरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया दे-ए बँक इंडिय-ए बँक इंडिय-ए ओवरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉर्मर्स पंजाब अँड सिंध बँक सिंडीकेट बँक लि. युजो बँक युनिय-ए बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. फेडरल बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. रत्नाकर बँक लि. एक्सिस बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. येस बँक लि.	State bank of Hyderabad State bank of India State bank of Indore State bank of Patiala State bank of Travancore	Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Federal Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Yes Bank Ltd.	Raigad
5	रत्नाजिरी	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र ऊँ-एरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्पोरेश-ए बँक दे-ए बँक इंडिय-ए बँक इंडिय-ए ओवरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉर्मर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युजो बँक युनिय-ए बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. फेडरल बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State bank of India	Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishna Gramin Bank Federal Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Ratnagiri

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
6	सिंधुदूर्ज	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-ारा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया दे-ा बँक सिंडीके ट बँक लि. युनियन बँक ऑफ इंडिया फेडरल बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Dena Bank Syndicate Bank Ltd. Union Bank of India Wainganga Krishna Gramin Bank Federal Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Sindhudurg
7	-ाशिज	स्टेट बँक ऑफ बिज-ा-ोर अँड जयपूर स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-ारा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्पोरेश-ा बँक दे-ा बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉर्मर्स पंजाब -ॉश-ाल बँक सिंडीके ट बँक लि. युजो बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया यु-ायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. बँक ऑफ राजस्था-ा लि. उथलिज सीरीय-ा बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.ए-ा.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अ-ड जश्मिर बँक लि. ज-ाटज बँक लि. जरुर वैश्य बँक लि. रत-ाजर बँक लि. सारुथ इंडियन बँक लि. एक्सिस बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. सिटी बँक ए-ा. ए. हॉज ङ्ग आजि शांघाय बँकिंग जॉर्पोरेश-ा लि. जोटज महिंद्रा बँक लि. डी.बी.एस. बँक	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Patiala	Allahabad Bank Bank of baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Godavari Gramin Bank Maharashtra Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Citibank N.A. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. DBS Bank Ltd.	Nashik

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
					The Royal Bank of Scotland N.V.	
8	धुळे स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र ऊँ-ारा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया दे-ा बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युजो बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India State Bank of Indore		Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Dhule
9	नंदुरबार स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया दे-ा बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India		Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Central Bank of India Dena Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Nandurbar
10	जळजाव स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र ऊँ-ारा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्जरिश-ा बँक दे-ा बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएटल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युजो बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. बँक ऑफ राजस्था-ा लि. फेडरल बँक लि. आय.ए-नू.जी.वैश्य बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. जोटज महिंद्रा बँक लि. स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक	State Bank of India State Bank of HYD.		Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Godavari Gramin Bank Maharashtra Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Standard Chartered Bank Ltd.	Jalgaon

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
11	अहमद-ाजर	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-ारा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्पोरेश-ा बँक दे-ा बँक इंडिय-ा बँक इंडिय-ा ओवरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉमर्स पंजाब -ाश-ाल बँक सिंडीके ट बँक युजो बँक युनिय-ा बँक ऑफ इंडिया यु-ायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि.	State bank of Hyderabad State bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Godavari Gramin Bank Maharashtra Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Barclays Bank PLC	Ahmadnagar
12	पुजे	स्टेट बँक ऑफ बिज-ा-ोर अँड जयपूर स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदूर स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावजोर	उंथलिज सीरीय-ा बँक लि. सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया से-च्युरिय-ा बँक लि. सिटी युनिय-ा बँक लि. जॉर्पोरेश-ा बँक दे-ा बँक अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-ारा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्पोरेश-ा बँक दे-ा बँक इंडिय-ा बँक इंडिय-ा ओवरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब -ाश-ाल बँक सिंडीके ट बँक लि. युजो बँक यु-ायटेड बँक ऑफ इंडिया युनिय-ा बँक ऑफ इंडिया विजया बँक	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Indore State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Catholic Syrian Bank LTD. Central Bank of India Centurion Bank LTD. City Union Bank LTD. Corpoation Bank Dena Bank Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank	Pune

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		आयडीबीआय बँच लि.			IDBI Bank Ltd.	
		बँच ऑफ राजस्था-1 लि.			Maharashtra Godavari	
		उंथलिज सीरीय-1 बँच लि.			Gramin Bank	
		सिटी युनियन-1 बँच लि.			Maharashtra Gramin Bank	
		फेडरल बँच लि.			Bank of Rajasthan Ltd.	
		आय.ए-ए.जी.वैश्य बँच लि.			Catholic Syrian Bank Ltd.	
		जम्मू अँ-ड जश्मिर बँच लि.			City Union Bank Ltd.	
		उ-र्गाटज बँच लि.			Federal Bank Ltd.	
		उरुर वैश्य बँच लि.			ING Vysya Bank Ltd.	
		लज्मी विलास बँच लि.			Jammu & Kashmir Bank Ltd.	
		डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँच लि.			Karnataka Bank Ltd.	
		एचडीएफसी बँच लि.			Karur Vysya Bank Ltd.	
		आयसीआयसीआय बँच लि.			Laxmi Vilas bank Ltd.	
		इंडूसिंध बँच लि.			Development Credit Bank Ltd.	
		उटोउ महिंद्रा बँच लि.			HDFC Bank Ltd.	
		येस बँच लि.			ICICI Bank Ltd.	
		बार्ज लेज बँच पीएलसी			Indusind Bank Ltd.	
		बीए-पी परीबास			Kotak Mahindra Bank Ltd.	
		सिटी बँच ए-1. ए.			Yes Bank Ltd.	
		डी.बी.एस. बँच			Barclays Bank PLC	
		हॉङ्ग आंजि शांघाय			BNP Paribas	
		बँचिंग जॉर्पोरेश-1 लि.			Citibank N.A.	
		स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँच			Credit Agricole corporate	
					and Investment Bank	
					DBS Bank Ltd.	
					Hongkong and Shanghai Banking	
					Corpn Ltd.	
					Standard Chartered Bank Ltd.	
					The Royal Bank of Scotland N.V.	
13	सातारा	स्टेट बँच ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँच	State Bank of India	Allahabad Bank	Satara
			आंध्र बँच		Andhra Bank	
			बँच ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँच ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँच ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			उ-रा बँच		Canara Bank	
			सेंट्रल बँच ऑफ इंडिया		Central bank of India	
			जॉर्पोरेश-1 बँच		Corporation Bank	
			दे-11 बँच		Dena Bank	
			इंडियन बँच		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँच		Indian Overseas Bank	
			ओरिए-टल बँच ऑफ जॉर्मर्स		Oriental Bank of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँच		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँच		Syndicate Bank Ltd.	
			युको बँच		Uco Bank	
			युनियन-1 बँच ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			विजया बँच		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँच लि.		IDBI Bank Ltd.	
			उंथलिज सीरीय-1 बँच लि.		Wainganga Krishana	
			फेडरल बँच लि.		Gramin Bank	
			आय.ए-ए.जी.वैश्य बँच लि.		Catholic Syrian Bank LTD.	
			उ-र्गाटज बँच लि.		Federal bank Ltd.	
			रत्नाकर बँच लि.		ING Vysya Bank Ltd.	
			एक्सिस बँच लि.		Karnataka Bank Ltd.	
			एचडीएफसी बँच लि.		Ratnakar Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँच लि.		Axis Bank Ltd.	
					HDFC Bank Ltd.	
					ICICI Bank Ltd.	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
14	सांजली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र ऊँ-ारा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्पोरेश-ा बँक दे-ा बँक इंडिय-ा बँक इंडिय-ा ओवरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉर्मर्स पंजाब अँ-ड सिंध बँक पंजाब -ॉश-ाल बँक सिंडीकेट बँक युजो बँक युनिय-ा बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. फेडरल बँक लि. ज-र्गटज बँक लि. रत्-ाजर बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. सुभद्रा लोजल एरिया बँक लि.	State Bank of India	Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Federal bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Subhadra Local Area Bank Ltd.	Sangli
15	सोलापूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र ऊँ-ारा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्पोरेश-ा बँक दे-ा बँक इंडिय-ा बँक इंडिय-ा ओवरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉर्मर्स पंजाब -ॉश-ाल बँक सिंडीकेट बँक युजो बँक युनिय-ा बँक ऑफ इंडिया यु-ायाटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.ए-्.जी.वैश्य बँक लि. ज-र्गटज बँक लि. जरुर वैश्य बँक लि. रत्-ाजर बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India State Bank of Mysore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Solapur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
16	जोल्हापूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-रा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्पोरेश-ा बँक दे-ा बँक इंडिय-ा बँक इंडिय-ा ओव्हरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉर्मर्स पंजाब -ा-ल बँक सिंडीके ट बँक युजो बँक यु-ायाटेड बँक ऑफ इंडिया यु-िया-ा बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. बँक ऑफ राजस्था-ा लि. सिटी यु-िया-ा बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.ए-ा.जी.वैश्य बँक लि. उ-ाट्टा बँक लि. उरुर वैश्य बँक लि. रत्नाजर बँक लि. साऊथ इंडिय-ा बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. जोट्ट महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. डी.बी.एस. बँक डच बँक सुभद्रा लोचल एरिया बँक लि.	State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. DBS Bank Ltd. Deutsche Bank AG The Royal Bank of Scotland N.V. Subhadra Local Area Bank Ltd.	Kolhapur
17	औरंजाबाद	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदोर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्पोरेश-ा बँक दे-ा बँक इंडिय-ा बँक इंडिय-ा ओव्हरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉर्मर्स पंजाब अँ-ड सिंध बँक पंजाब -ा-ल बँक सिंडीके ट बँक लि. युजो बँक यु-ायाटेड बँक ऑफ इंडिया यु-िया-ा बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि.	State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Indore State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd.	Aurangabad

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		बँच ऑफ राजस्था-1 लि. उँथलिज सीरीय-1 बँच लि. सिटी युनिय-1 बँच लि. फेडरल बँच लि. आय.ए-1.जी.वैश्य बँच लि. जम्मू अँ-ड जश्मिर बँच लि. ज-गटज बँच लि. जरुर वैश्य बँच लि. साऊथ इंडिय-1 बँच लि. एक्सिस बँच लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँच लि. एचडीएफसी बँच लि. आयसीआयसीआय बँच लि. इंडूसिंध बँच लि. जोटज महिंद्रा बँच लि. येस बँच लि. सिटी बँच ए-1. ए. डच बँच			Maharashtra Godavari Gramin Bank Maharashtra Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank LTD. City Union Bank LTD. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. City Bank N.A. Deutsche Bank AG	
18	जाल-11 स्टेट बँच ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँच ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँच आंध्र बँच बँच ऑफ बरोडा बँच ऑफ इंडिया बँच ऑफ महाराष्ट्र उँ-11 बँच सेंट्रल बँच ऑफ इंडिया दे-11 बँच इंडिय-1 ओवरसिज बँच ओरिए-टल बँच ऑफ जॉर्मर्स सिंडीकेट बँच युनिय-1 बँच ऑफ इंडिया यु-11यटेड वेस्ट-1 बँच लि.	State Bank of HYD. State Bank of India		Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Syndicate Bank Union Bank of India United Western Bank LTD	Jalna
19	परभजी स्टेट बँच ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँच ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँच आंध्र बँच बँच ऑफ बरोडा बँच ऑफ महाराष्ट्र उँ-11 बँच सेंट्रल बँच ऑफ इंडिया दे-11 बँच इंडिय-1 ओवरसिज बँच युको बँच युनिय-1 बँच ऑफ इंडिया विजया बँच आयडीबीआय बँच लि. मराठवाडा ज़ामीज बँच बँच ऑफ राजस्था-1 लि. एक्सिस बँच लि. एचडीएफसी बँच लि. आयसीआयसीआय बँच लि.	State Bank of HYD. State Bank of India		Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Overseas Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Marathwada Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Parbhani

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
20	हिंगोली	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया युनियन-1 बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. मराठवाडा ज़ामीज बँक एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Central Bank of India Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Marathwada Gramin Bank HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Hingoli
21	बीड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-1 बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया मराठवाडा ज़ामीज बँक युनियन-1 बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. मराठवाडा ज़ामीज बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Marathwada Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Beed
22	-गांदेड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ पटियाला	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-1 बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया उपेरीश-1 बँक दे-11 बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युनियन-1 बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. मराठवाडा ज़ामीज बँक आय.ए-1.जी.वैश्य बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. सिटी बँक ए-1. ए.	State Bank of HYD. State Bank of India State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Marathwada Gramin Bank ING Vysya Bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Citibank N.A.	Nanded
23	उस्मानाबाद	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-1 बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India	Osmanabad

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		युनियन-1 बँच ऑफ इंडिया			Union Bank of India	
		मराठवाडा ज़ामीज बँच			Maharashtra Gramin Bank	
		रत्नाकर बँच लि.			Marathawada Gramin Bank	
		एक्सिस बँच लि.			Ratnakar Bank Ltd.	
		एचडीएफसी बँच लि.			Axis Bank Ltd.	
		आयसीआयसीआय बँच लि.			HDFC Bank Ltd.	
					ICICI Bank Ltd.	
24	लातूर	स्टेट बँच ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँच	State Bank of HYD.	Allahabad Bank	Latur
		स्टेट बँच ऑफ इंडिया	आंध्र बँच	State Bank of India	Andhra Bank	
			बँच ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँच ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँच ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			सेंट्रल बँच ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			दे-11 बँच		Dena Bank	
			इंडियन-1 बँच		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँच		Indian Overseas Bank	
			ओरिए-टल बँच ऑफ जॉर्मर्स		Oriental Bank of Commerce	
			युनियन-1 बँच ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			आयडीबीआय बँच लि.		IDBI Bank Ltd.	
			मराठवाडा ज़ामीज बँच		Maharashtra Gramin Bank	
			एक्सिस बँच लि.		Marathawada Gramin Bank	
			एचडीएफसी बँच लि.		Axis Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँच लि.		HDFC Bank Ltd.	
					ICICI Bank Ltd.	
25	बुलढाजा	स्टेट बँच ऑफ हैद्राबाद	बँच ऑफ बरोडा	State Bank of HYD.	Bank of Baroda	Buldhana
		स्टेट बँच ऑफ इंडिया	बँच ऑफ इंडिया	State Bank of India	Bank of India	
			बँच ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			सेंट्रल बँच ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			दे-11 बँच		Dena Bank	
			ओरिए-टल बँच ऑफ जॉर्मर्स		Oriental Bank of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँच		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँच		Syndicate Bank	
			युजो बँच		UCO Bank	
			युनियन-1 बँच ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			आयडीबीआय बँच लि.		IDBI Bank Ltd.	
					Vidharbha Kshetriya	
					Gramin Bank	
			एक्सिस बँच लि.		Axis Bank Ltd.	
			एचडीएफसी बँच लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँच लि.		ICICI Bank Ltd.	
26	वाशिम	स्टेट बँच ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँच	State Bank of India	Allahabad Bank	Washim
			बँच ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँच ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँच ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			सेंट्रल बँच ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			युनियन-1 बँच ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
					Vidharbha Kshetriya	
					Gramin Bank	
			एक्सिस बँच लि.		Axis Bank Ltd.	
			एचडीएफसी बँच लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँच लि.		ICICI Bank Ltd.	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
27	अमरावती	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-रा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्पोरिशन बँक दे-पा बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिए-टल बँक ऑफ जॉर्मर्स पंजाब -श-ल बँक सिडीटे बँक युजो बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Amravati
28	यवतमाल	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-रा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक पंजाब -श-ल बँक सिडीटे बँक युजो बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Indian Bank Indian Overseas Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Yavatmal
29	वर्धा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-रा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया जॉर्पोरिशन बँक	State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank	Wardha

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		दे-गा बँक			Dena Bank	
		पंजाब -ऑश-ाल बँक			Punjab National Bank	
		सिंडीकेट बँक			Syndicate Bank	
		युको बँक			Uco Bank	
		युनियन-ऑफ इंडिया			Union Bank of India	
		विजया बँक			Vijaya Bank	
		आयडीबीआय बँक लि.			IDBI Bank Ltd.	
		बँक ऑफ राजस्था-ऑ लि.			Bank of Rajasthan Ltd.	
		एक्सिस बँक लि.			Axis Bank Ltd.	
		एचडीएफसी बँक लि.			HDFC Bank Ltd.	
		आयसीआयसीआय बँक लि.			ICICI Bank Ltd.	
30	-ऑजपूर	स्टेट बँक ऑफ बिजा-ऑर अँड जयपूर	अलाहाबाद बँक	State Bank of Bikaner & Jaipur	Allahabad Bank	Nagpur
		स्टेट बँक ऑफ हैदराबाद	आंध्र बँक	State Bank of HYD.	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बँक ऑफ इंडिया	State Bank of Indore	Bank of India	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of Mysore	Bank of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	उँ-ऑरा बँक	State Bank of Patiala	Canara Bank	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावजोर	सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank of Travancore	Central Bank of India	
			ऑर्पोरेश-ऑ बँक		Corporation Bank	
			दे-ऑ बँक		Dena Bank	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank LTD	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank LTD	
			इंडिय-ऑ बँक		Indian Bank	
			इंडिय-ऑ ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिए-ऑल बँक ऑफ ऑमर्स		Oriental Bank of Commerce	
			पंजाब अँ-ऑ सिंध बँक		Punjab and Sind Bank	
			पंजाब -ऑश-ाल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन-ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			यु-ऑयटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Ltd.	
			बँक ऑफ राजस्था-ऑ लि.		Bank of Rajasthan Ltd.	
			फेडरल बँक लि.		City Union bank Ltd.	
			आय.ए-ऑ.ऑी.वैश्य बँक लि.		Federal bank Ltd.	
			जम्मू अँ-ऑ जऑशिर बँक लि.		ING Vysya Bank Ltd.	
			ऑ-ऑऑऑ बँक लि.		Jammu & kashmir Bank Ltd.	
			ऑरूर वैश्य बँक लि.		Karnataka Bank Ltd.	
			लज्मी विलास बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd.	
			साऊथ इंडिय-ऑ बँक लि.		Lakshmi Vilas Bank Ltd.	
			एक्सिस बँक लि.		South Indian Bank Ltd.	
			एचडीएफसी बँक लि.		Axis Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			इंडूसिंध बँक लि.		ICICI Bank Ltd.	
			ऑऑऑ महिंदरा बँक लि.		Indusind Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			हॉऑऑ ऑऑ ऑऑ ऑऑ ऑऑ		Yes Bank Ltd.	
			बँऑ ऑऑऑऑऑ ऑऑ ऑऑऑऑऑ		Hongkong and Shanghai Banking	
			स्टँ-ऑऑ ऑऑऑऑऑ		Corpн Ltd.	
					Standard Chartered Bank	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
31	भंडारा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र उ-रा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया दे-ग बँक सिंडीकेट बँक पंजाब नॅशनल बँक युनियन-1 बँक ऑफ इंडिया युको बँक आयडीबीआय बँक लि. एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India	Allahabad Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Syndicate Bank Punjab National Bank Union Bank of India UCO Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Bhandara
32	जडचिरोली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया युनियन-1 बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि.	State Bank of India	Bank of India Bank of Maharashtra Central Bank of India Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank	Gadchiroli

आधार : भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई.

Source : Reserve Bank of India, Mumbai.

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.2

लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण
Commercial Banking Offices Classified According to Population Ranges
(2008-09)

कार्यालयांची संख्या							
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	ग्रामिण बँक Rural Bank	निमनागरी बँक Semi Urban Bank	नागरी बँक Urban Bank	महानगर बँक Metropolitan Bank	एकूण बँक Total Bank	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
1	मुंबई	0	0	0	974	974	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर	0	0	0	1028	1028	Mumbai Suburban
3	ठाणे	81	87	296	240	704	Thane
4	रायजड	115	51	31	0	197	Raigad
5	रत्नाजिरी	94	60	0	0	154	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	62	30	0	0	92	Sindhudurg
7	नाशिक	89	78	12	129	308	Nashik
8	धुळे	37	18	28	0	83	Dhule
9	नांदुरबार	30	21	0	0	51	Nandurbar
10	जळगाव	78	62	56	0	196	Jalgaon
11	अहमदनगर	116	79	43	0	238	Ahmednagar
12	पुणे	132	128	0	547	807	Pune
13	सातारा	85	62	31	0	178	Satara
14	सांगली	70	64	61	0	195	Sangli
15	सोलापूर	92	65	79	0	236	Solapur
16	कोल्हापूर	94	51	118	0	263	Kolhapur
17	औरंगाबाद	63	25	115	0	203	Aurangabad
18	जालना	42	17	25	0	84	Jalna
19	परभणी	34	26	22	0	82	Parbhani
20	हिंगोली	21	20	0	0	41	Hingoli
21	बीड	56	39	14	0	109	Beed
22	नांदेड	61	43	43	0	147	Nanded
23	उस्मानाबाद	38	39	0	0	77	Osmanabad
24	लातूर	48	35	28	0	111	Latur
25	बुलढाजा	57	57	0	0	114	Buldhana
26	अकोला	42	35	45	0	122	Akola
27	वाशिम	29	24	0	0	53	Washim
28	अमरावती	73	35	58	0	166	Amravati
29	यवतमाळ	67	43	21	0	131	Yavatmal
30	वर्धा	46	23	20	0	89	Wardha
31	नागपूर	86	38	0	270	394	Nagpur
32	भंडारा	41	27	0	0	68	Bhandara
33	गोंदिया	45	7	16	0	68	Gondiya
34	चंद्रपूर	86	45	33	0	164	Chandrapur
35	गडचिरोली	29	17	0	0	46	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,139	1,451	1,195	3,188	7,973	Maharashtra State

P - अस्थायी / Provisional

आधार :- भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई Source : Reserve Bank of India, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.3

वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवट्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण /
(2008)

		जिल्हे/									
		मुंबई Mumbai		मुंबई उपनगर Mumbai Suburban		ठाणे Thane		रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri	
अ.क्र.	व्यवसाय	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम credit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
(१)	ट्रूथि एरूज	10831	73369130	2439598	22211208	9065	1704303	17987	1712871	22591	2783752
	(अ) प्रत्यज पतपुरवटा	5604	18942716	2437982	21080964	8444	1030778	17529	1427487	22358	2332908
	(ब) अप्रत्यज पतपुरवटा	5227	54426414	1616	1130244	621	673525	458	285384	233	450844
(२)	एरूज उद्योज	300877	2917812653	124584	8796638	9639	44395867	2829	40946492	3331	43849007
	(अ) जाजाम	499	71761121	34	50658	73	130413	91	52796	53	39983
	(ब) उत्पादना	293783	2046638291	122790	8107565	8581	37135973	2495	36810103	2894	2497991
	(ज) वीज, जॅस व पाजी	349	131197821	4	961	47	423090	8	70340	17	41010021
	(ड) बांधजाम	6246	668215420	1756	547454	938	6706391	235	4013253	367	301012
(३)	परिवहना	16843	265738608	31647	2580326	3135	1464217	1470	408988	1734	219893
(४)	व्यावसायिज सेवा	43238	707130167	17478	6365420	9318	14232912	5675	10622902	4304	767341
(५)	व्यक्तिजत जर्ज	7031326	548142060	1418874	182421701	186693	58035204	48064	8889853	39682	4509773
(६)	व्यापार	70651	593504305	9432	4085150	20741	44073870	8005	22049435	7407	1005041
	(अ) घारूज व्यापार	35498	353838768	3365	1545525	1819	37282609	189	20944636	118	123936
	(ब) रिजोळ व्यापार	35153	239665537	6067	2539625	18922	6791261	7816	1104799	7289	881105
(७)		4169	984471191	362	135905	550	2164839	404	23430	587	675905
(८)	इतर जर्ज	145730	98808747	38022	3628401	19784	3563031	2767	317008	4841	163498
	एरूज	7623665	6188976861	4079997	230224749	258925	169634243	87201	84970979	84477	53974210

BANKING**TABLE No. 27.3****Districtwise and Occupationwise Classification of Outstanding Credit of Scheduled Commercial Banks
-09)**

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
सिंधुदुर्ग Sindhudurgj		नाशिक Nashik		धुळे Dhule		नंदुरबार Nandurbar		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts (11)	येणे रक्कम Outstanding credit (12)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (13)	येणे रक्कम Outstanding credit (14)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (15)	येणे रक्कम Outstanding credit (16)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (17)	येणे रक्कम Outstanding credit (18)	
11731	1219014	81308	19640316	27778	2434968	15748	1781656	(1) Agriculture Total
11376	1169659	80044	18429379	34749	2228336	15463	1709369	(a) Direct Finance
655	49355	1264	1210937	880	206632	285	72287	(b) Indirect Finance
2950	552992	7485	13217237	2648	2483660	450	259971	(2) Industry Total
40	37729	42	135157	56	14804	7	12113	(a) Mining & Quarrying
2624	305952	6887	11194238	2224	2264708	392	140594	(b) Manufacturing & Processing
2	54288	25	419293	7	57879	0	0	(c) Electricity, Gas & Water
284	155023	531	1468549	361	145269	51	107264	(d) Construction
1334	251765	1433	529492	854	40604	72	7147	(3) Transport Operators
4317	549982	7501	2846876	3158	515884	1410	178694	(4) Professional Services
23276	2446161	112585	20488951	35585	3200917	8351	1242060	(5) Personal Loans
6834	681769	16073	4481453	10069	1091588	3354	286902	(6) Trade
99	64452	502	745409	440	260592	179	39783	(a) Wholesale Trade
6735	617317	15571	3736044	9629	830996	3175	247119	(b) Retail Trade
363	9007	548	175597	781	13781	283	11770	(7) Finance
1683	79728	8151	733865	3850	245737	525	22937	(8) All Others
52488	5790418	235084	62113787	92574	10027139	30193	3791137	Total

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	जळगांव Jalgaon		अहमदनगर Ahmednagar		पुणे Pune		सातारा Satara	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit (20)	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit (22)	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit (24)	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit (26)
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
(१) ढृषि एकूण		48501	6850427	74576	10915694	84424	23387345	47649	5993172
घ(अ) प्रत्यज पतपुरवठा		47700	6243555	73112	7930366	81953	17634274	46832	5326212
घ(ब) अप्रत्यज पतपुरवठा		801	606872	1464	2985330	2471	5753071	817	666960
(२) एकूण उद्योज		3182	11073327	3359	6642355	28217	229890948	2810	4652908
घ(अ) जाजाम		18	38173	47	29642	187	730633	33	50188
घ(ब) उत्पाद-ा		2567	8955426	2819	5601096	24992	183850146	2430	2678235
घ(ज) वीज,जॅस व पाजी		4	2245	14	679632	120	5392381	9	68197
घ(ड) बांधजाम		593	2077483	479	331985	2918	39917788	338	1856288
(३) परिवह-ा		729	150853	1071	233774	11901	5044824	919	181593
(४) व्यावसायिज सेवा		4895	1693371	5901	5084083	24483	55094099	4926	933876
(५) व्यक्तिजत जर्ज		50452	7077377	48060	7279284	482764	139359691	49845	5906227
(६) व्यापार		17259	2001400	13126	2240229	30185	29487193	9978	1230752
घ(अ) घारुज व्यापार		344	309958	666	608804	3823	8755242	122	92489
घ(ब) रिजोल व्यापार		16915	1691442	12460	1631425	26362	20731951	9856	1138263
(७)५?SM\$		276	25534	149	856172	1332	18160756	305	33271
(८) इतर जर्ज		2488	295156	5368	468350	31171	11739686	3322	138531
एकूण		127782	29167445	151610	33719943	694477	512164542	119754	19070330

TABLE No. 27.3 Contd..

(रककम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District									
सांगली Sangli		सोलापूर Solapur		कोल्हापूर Kolhapur		औरंगाबाद Aurangabad		Occupation (2)	
खात्यांची संख्या No. of Accounts (27)	येणे रककम Outstanding credit (28)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (29)	येणे रककम Outstanding credit (30)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (31)	येणे रककम Outstanding credit (32)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (33)	येणे रककम Outstanding credit (34)		
51107	9837743	85255	12538128	71008	10345393	85118	7294583		(1) Agriculture Total
50096	7093322	84123	11919526	69711	7132766	83768	6121416		(a) Direct Finance
1011	2744421	1132	618602	1297	3212627	1350	1173087	(b) Indirect Finance	
2498	5102690	3584	5204314	10696	24238687	4635	29070684	(2) Industry Total	
41	47119	23	20373	52	128975	39	42678	(a) Mining & Quarrying	
2240	4762435	3117	4440424	10030	21764348	4210	24912419	(b) Manufacturing & Processing	
8	55067	11	42491	19	846665	16	3202935	(c) Electricity, Gas & Water	
209	238069	433	701026	595	1498699	370	912652	(d) Construction	
847	142915	992	178453	2313	726928	1384	359691	(3) Transport Operators	
3819	824635	5105	968952	9505	2085266	6442	2450066	(4) Professional Services	
49489	5142054	78969	8089703	124505	12983437	100561	13720044	(5) Personal Loans	
6880	1737416	13327	2003049	14098	3517973	21538	3314303	(6) Trade	
283	562873	63709	281645	975	1127200	1118	684679	(a) Wholesale Trade	
6597	1174543	11586	1721404	13123	2390773	20420	2629624	(b) Retail Trade	
586	88748	612	118681	1006	109318	251	118459	(7) Finance	
4731	334507	4680	396670	7915	816199	5090	582294	(8) All Others	
119957	23210708	191186	29497960	241046	54823201	225019	56910044	Total	

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	जालना Jalna		परभणी Parbhani		हिंगोली Hingoli		बीड Beed	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts (35)	येणे रक्कम Outstanding credit (36)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (37)	येणे रक्कम Outstanding credit (38)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (39)	येणे रक्कम Outstanding credit (40)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (41)	येणे रक्कम Outstanding credit (42)
(१)									
(१)	दृषि एकूण	88614	5814176	94618	3952539	40555	1711779	68808	4167009
	(अ) प्रत्यज पतपुरवठा	87993	5236130	94158	3747555	40370	1619700	68163	3100776
	(ब) अप्रत्यज पतपुरवठा	621	578040	460	204984	185	92079	645	1066233
(२)	एकूण उद्योज	706	1941502	777	875627	292	187334	1148	1763435
	(अ) जाजाम	4	9824	16	47232	4	3126	36	283279
	(ब) उत्पाद-1	650	1842958	639	642099	201	171606	951	1109558
	(ड) वीज, जॅस व पाजी	2	3477	2	985	1	266	1	350
	(ड) बांधजाम	50	85323	120	185311	86	12336	160	370248
(३)	परिवह-1	157	16033	202	42549	83	8879	560	175824
(४)	व्यावसायिज सेवा	2103	144701	1433	211236	859	81228	1768	237717
(५)	व्यक्तिगत जर्ज	17486	1981461	19446	2275778	7777	844926	21820	3070983
(६)	व्यापार	11335	967553	11144	910988	4490	357233	10205	927118
	(अ) घाऊज व्यापार	501	325531	155	133061	80	29139	155	122314
	(ब) रिजोळ व्यापार	10834	642022	10989	777927	4410	328094	10050	804804
(७)		284	63104	721	26456	352	11067	1468	54618
(८)	इतर जर्ज	3157	298530	2175	102247	676	31342	1044	63506
	एूज	123842	11227328	130516	8397420	55084	3233788	106821	10460210

TABLE No. 27.3 Contd..

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
नांदेड Nanded		उस्मानाबाद Osmanabad		लातूर Latur		बुलढाणा Buldhana		Occupation (2)
खात्यांची संख्या No. of Accounts (43)	येणे रकम Outstanding credit (44)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (45)	येणे रकम Outstanding credit (46)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (47)	येणे रकम Outstanding credit (48)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (49)	येणे रकम Outstanding credit (50)	
98189	4202637	26291	2034239	45526	4755969	136181	5096646	(1) Agriculture Total
96868	3813331	25989	1944031	45162	3643637	135343	4495431	(a) Direct Finance
1321	389306	302	90208	364	1112432	838	601215	(b) Indirect Finance
2155	2264663	1217	654755	1169	2251319	799	879905	(2) Industry Total
42	72102	12	11855	25	29051	7	4376	(a) Mining & Quarrying
1882	1485538	1100	579302	1031	2051716	725	840453	(b) Manufacturing & Processing
10	298935	2	1521	0	0	0	0	(c) Electricity, Gas & Water
221	408088	103	62077	113	170552	67	35076	(d) Construction
521	117572	213	46070	374	91179	344	30009	(3) Transport Operators
3424	582804	1766	197170	2703	461791	2616	178438	(4) Professional Services
35362	4402552	16617	1672346	23868	3663513	27130	2627186	(5) Personal Loans
15495	1999301	8469	617904	12347	1455281	8832	823587	(6) Trade
728	498031	300	43527	394	282482	173	192618	(a) Wholesale Trade
14767	1501270	8169	574377	11953	1172799	8659	630969	(b) Retail Trade
1898	56860	777	25759	974	36251	859	77549	(7) Finance
2593	153484	1192	56483	1834	140946	1305	121331	(8) All Others
159637	13779873	56542	5304726	88795	12856249	178066	9834651	Total

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	अकोला Akola		वाशिम Washim		अमरावती Amaravati		यवतमाळ Yavatmal	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit
(1)	(2)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)
(१) ढृषि एकूण		63428	3514929	49019	1819370	97931	4930512	111145	4637943
(अ) प्रत्यज पतपुरवठा		63102	3156100	48903	1778362	97272	4696632	110421	4369473
(ब) अप्रत्यज पतपुरवठा		326	358829	116	41016	659	233880	724	268470
(२) एकूण उद्योज		1496	1613777	384	49616	1792	2341319	1320	1261956
(अ) जाज ढाम		6	3382	5	5250	14	8566	12	6424
(ब) उत्पाद-ढ		1352	1459404	342	43065	1600	2229262	1156	1044964
(ढ) वीज, जॅस व पाजी		2	63430	1	100	1	494	3	93967
(ड) बांधजाम		136	87561	36	1111	177	102997	140	116601
(३) परिवह-ढ		523	107035	122	6532	371	58072	542	104414
(ॡ) व्यावसायिज सेवा		2792	348919	1229	69438	3213	647068	2743	293525
(ॣ) व्यक्तिजत जर्ज		29863	3744943	8675	845365	40928	5374335	33667	3673464
(।) व्यापार		11231	801288	5087	224192	10131	1190979	11456	1056082
(अ) घाऊज व्यापार		118	194790	23	11284	349	225629	383	286863
(ब) रिज्ळ व्यापार		11113	606498	5064	212908	9782	965350	11073	769219
(॥)		1958	97158	914	34872	1381	38045	564	29847
(०) इतर जर्च		2674	178424	955	29355	1329	298844	2469	232128
एकूण		113965	10406473	66385	3078740	157076	14879174	163906	11289359

TABLE No. 27.3 Contd..

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
वर्धा Wardha		नागपूर Nagpur		भंडारा Bhandara		गोंदिया Gondiya		Occupation (2)
खात्यांची संख्या No. of Accounts (59)	येणे रकम Outstanding credit (60)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (61)	येणे रकम Outstanding credit (62)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (63)	येणे रकम Outstanding credit (64)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (65)	येणे रकम Outstanding credit (66)	
80240	3619179	55457	8068603	23464	1237370	19340	980833	(1) Agriculture Total
79605	3362453	54311	5061049	23158	1181830	18899	909038	(a) Direct Finance
635	256726	1146	3007554	306	55540	441	71795	(b) Indirect Finance
1820	5522022	10311	66259936	1251	990125	1423	718196	(2) Industry Total
26	14962	164	1512385	29	44429	2	1176	(a) Mining & Quarrying
1639	1473029	8398	56293138	1020	779750	1285	657196	(b) Manufacturing & Processing
1	3980000	39	1088305	3	3103	0	0	(c) Electricity, Gas & Water
154	54031	1710	7366108	199	162843	136	59824	(d) Construction
255	38742	4767	2364980	254	29992	209	49316	(3) Transport Operators
1923	388529	9970	8965388	1497	175861	1572	134054	(4) Professional Services
19246	2273718	190789	34174438	15176	1649425	11458	1024353	(5) Personal Loans
5242	907761	19520	14506447	5219	428128	6079	451799	(6) Trade
246	408739	1853	5736280	395	80871	265	74010	(a) Wholesale Trade
4996	499022	17667	8770167	4824	347257	5814	377789	(b) Retail Trade
55	5019	413	256146	530	11753	372	10239	(7) Finance
587	117796	10059	1543291	1925	108828	1368	64673	(8) All Others
109368	12872766	301286	136139229	49316	4631482	41821	3433463	Total

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 27.3 Contd..

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

		जिल्हे /						
		चंद्रपूर Chandrapur		गडचिरोली Gadchiroli		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State		
अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	Occupation
(1)	(2)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(2)
(१)	कृषि एकूण	35629	1552672	11757	535529	6022043	261870076	(1) Agriculture Total
	(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	34749	1379120	11534	491467	5918941	189676365	(a) Direct Finance
	(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	880	173552	223	44062	103402	87919972	(b) Indirect Finance
(२)	एकूण उद्योज	2648	4672365	776	503588	803437	3937032880	(2) Industry Total
	(अ) जाजाम	56	49685	7	10705	13901	75388264	(a) Mining & Quarrying
	(ब) उत्पादन	2224	3470491	666	471558	660930	2472203125	(b) Manufacturing & Processing
	(ज) वीज, जॅस व पाजी	7	948282	2	1056	736	194714910	(c) Electricity, Gas & Water
	(ड) बांधकाम	361	203907	101	20269	127861	738422658	(d) Construction
(३)	परिवहन	854	312187	102	12967	95907	282968027	(3) Transport Operators
(४)	व्यावसायिक सेवा	3158	526997	1152	120618	382877	824877619	(4) Professional Services
(५)	व्यक्तिगत ङर्ज	35585	4287127	8557	811467	11653663	1106544609	(5) Personal Loans
(६)	व्यापार	10069	1437299	3179	280029	704522	748501022	(6) Trade
	(अ) घाऊरु व्यापार	440	255790	67	31577	158320	437192270	(a) Wholesale Trade
	(ब) रिजोळ व्यापार	9629	1181509	3112	248452	627918	308465998	(b) Retail Trade
(७)		781	59460	246	8957	37500	1009047108	(7) Finance
(८)	इतर ङर्ज	3850	166297	1654	104277	350638	121546400	(8) All Others
	एकूण	92574	13014404	27423	2377432	20303118	8309106546	Total

आधार.—बेसिक स्टॅटिस्टिकल रिटर्नस्, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, मुंबई

Source.—Basic Statistical Returns, Reserve Bank of India, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.4

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 27.4

मार्च, २००७ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी व कर्जे

Deposits And Advances of Scheduled Commercial Banks By State for March Ending 2007

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

विभाग / राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेश	कार्यालयांची संख्या No. of Offices	ठेवी Deposits	कर्जे /Advances			Region / State and Union Territory
			प्राधान्य गट Priority Sector	दुर्बल गट Weaker Sector	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)
उत्तर विभाज	12,399	5,99,380.2	149,26,807	17,95,276	1,67,22,083	Northern Region
हरियाजा	1868	60,764.1	19,42,479	3,41,798	22,84,277	Hariyana
हिमाचल प्रदेश	861	168,32.01	3,94,579	1,06,655	5,01,234	Himachal pradesh
जम्मू आजी जश्मिर	894	22,054.4	3,42,840	56,314	3,99,154	Jammu and Kashmir
पंजाब	2,962	84,611.8	30,33,159	5,61,755	35,94,914	Punjab
राजस्था-1	3,651	59,258.53	26,04,881	5,32,047	31,36,928	Rajasthan
चंदिजड	261	19,792.31	8,67,834	27,553	8,95,387	Chandigarh
दिल्ली	1,902	3,36,067.05	57,41,035	1,69,154	59,10,189	Delhi
उत्तर-पूर्व विभाज	2,003	40,052.62	6,08,006	1,43,537	7,51,543	North-Eastern Region
अरुजाचल प्रदेश	72	1,741.06	13,570	7,552	21,122	Arunachal Pradesh
आसाम	1,307	25,580.78	3,99,187	77,558	4,76,745	Assam
मजिपूर	77	1,396.35	41,160	11,770	52,930	Manipur
मेघालय	192	3,894.46	53,505	15,266	68,771	Meghalaya
मिझोराम	85	1,216.44	27,045	8,107	35,152	Mizoram
-गाजालँड	78	2,248.04	24,766	12,478	37,244	Nagaland
त्रिपुरा	192	3,975.49	48,773	10,806	59,579	Tripura
पूर्व विभाज	12603	2,88,259.74	62,63,882	11,65,194	74,29,076	Eastern Region

बिहार	3,685	56,202.22	9,60,763	3,24,063	12,84,826	Bihar
झारखंड	1,571	36,938.13	5,66,964	1,41,580	7,08,544	Jharkhand
ओरिसा	2,431	41,506.91	12,52,459	3,20,033	15,72,492	Orissa
सिक्कीम	61	1,567.28	N.A.	N.A.	0	Sikkim
पश्चिम बंगाल	4,818	1,51,035.75	34,71,009	3,78,958	38,49,967	West Bengal
अंदमान-न आज़ि निज़ोबार	37	1,009.45	12,687	560	13,247	Andaman and Nicobar
मध्य विभाज	14,494	3,01,092.31	81,60,685	18,89,936	1,00,50,621	Central Region
छत्तीसगढ़	1,098	24,407.73	5,95,822	76,021	6,71,843	Chhattisgarh
मध्य प्रदेश	3,643	65,535.04	23,48,953	5,05,669	28,54,622	Madhya Pradesh
उत्तर प्रदेश	8,803	1,81,752.49	47,52,697	12,11,448	59,64,145	Uttar Pradesh
उत्तरांचल	950	29,397.05	4,63,213	96,798	5,60,011	Uttaranchal
पश्चिम विभाज	11,352	7,93,632.59	1,78,79,881	9,97,198	1,88,77,079	Western Region
गोवा	374	17,541.7	1,94,790	14,484	2,09,274	Goa
गुजरात	3,976	1,19,988.64	31,73,212	3,55,619	35,28,831	Gujarat
महाराष्ट्र	6,965	6,54,636.87	1,44,98,962	6,26,215	151,25,177	Maharashtra
दादरा व -नगर हवेली	19	503.91	6,116	839	6,955	Dadara and Nagar Haveli
दमन व दिव	18	961.47	6,801	41	6,842	Daman and Div
दक्षिण विभाज	20,348	5,74,627.07	2,24,91,717	38,97,027	2,63,88,744	Southern Region
आंध्र प्रदेश	5,765	1,41,189.3	60,92,506	12,70,142	73,62,648	Andhra Pradesh
कर्नाटक	5,362	1,71,229.47	53,82,332	7,59,871	61,42,203	Karnataka
केरल	3,812	95,656.68	35,51,473	5,85,181	41,36,654	Kerala
तामिळ-नाडू	5,299	1,62,426.16	73,71,677	12,60,504	86,32,181	Tamilnadu
लक्षद्वीप	10	206.33	1,984	2,288	4,272	Lakshadweep
पॉन्डिचेरी	100	3,919.13	91,745	19,041	1,10,786	Pondicherry
एकूण ज भारत	73,199	25,97,044.53	6,98,66,509	1,04,96,174	8,03,62,683	All India

आधार.-भारतीय रिज़र्व बैंक, मुंबई
Source-Reserve Bank of India, Mumbai

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.5

वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च, २००९रोजी)

NUMBER OF OFFICES OF SCHEDULED, NON-SCHEDULED AND CO-OPERATIVE BANKS, (AS ON 31ST MARCH, 2009)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (1)	वर्गीकृत बँका Scheduled Banks (3)	अवर्गीकृत बँका Non-Scheduled Banks (4)	सहकारी बँका Co-operative Banks (5)	एकूण Total (6)	Districts (2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	71	71	Mumbai
2	मुंबई उप-नगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	N.A.	18	18	Thane
4	रायजड	N.A.	N.A.	8	8	Raigad
5	रत्नाजिरी	N.A.	N.A.	4	4	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	2	2	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	46	46	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	11	11	Dhule
9	नांदुरबार	N.A.	N.A.	7	7	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	20	20	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	21	21	Ahmednagar
12	पुणे	N.A.	N.A.	57	57	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	29	29	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	26	26	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	39	39	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	58	58	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	15	15	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	6	6	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	11	11	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	7	7	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	17	17	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	9	9	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	12	12	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	17	17	Latur
25	बुलढाजा	N.A.	N.A.	9	9	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	6	6	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	1	1	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	12	12	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	4	4	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	5	5	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	20	20	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	1	1	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	2	2	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	2	2	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	2	2	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	N.A.	N.A.	575	575	Maharashtra State

आधार-(१) सहकार आयुक्त, मुंबई आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

(२) भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई

Source-(1) Commissioner for Co-operation, Mumbai and Registrar Co-operative Societies, Government of maharashtra, Pune

(2) Reserve Bank of India, Mumbai

२८. लोकवित्त

२८.१ राज्य शासनातील महसुली जमा व महसुली खर्च यांचे निरनिराळ्या शीर्षाखालील आकडे या विभागात दाखविले आहेत. याची अधिक तपशीलवार माहिती राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पात मिळते. तसेच अर्थसंकल्पातील व्यवहाराचे आर्थिक वर्गीकरणही त्यात दिले आहे. येथील आर्थिक वर्गीकरणाची मांडणी सहा लेख्यांमध्ये दर्शविलेल्या शासनाच्या आर्थिक व्यवहारावर आधारलेली आहे.

२८.२ राज्य शासनाचे जमा व खर्च या संबंधित व्यवहार दरवर्षी सादर केलेल्या अर्थसंकल्पात दिले जातात. अर्थसंकल्पीय व्यवहारांचे परिणाम जाणून घेण्यासाठी अर्थसंकल्पाचे आर्थिक वर्गीकरण केले जाते. या वर्गीकरणात अर्थसंकल्पीय व्यवहारांची अर्थपूर्ण आर्थिक वर्गानुरूप पुनर्मांडणी व त्यांचे पुनर्वर्गीकरण केले आहे. हे वर्गीकरण केंद्रीय अर्थसंकल्पाच्या आर्थिक वर्गीकरणाच्या मांडणीप्रमाणे आहे. त्यामधून आंतरलेखा व आंतरविभागीय हस्तांतरित रकमा (फंडांकडून बदली केलेल्या रकमा धरून) वगळण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे उर्वरित अर्थव्यवस्थेशी होणा-या राज्य शासनाच्या मूळ व्यवहारांची माहिती या वर्गीकरणातून मिळते.

२८.३ ह्या विभागात ३१ मार्चच्या अखेरीस आयकर भरणा-यांचे आयकर पात्र उत्पन्न गटानुसार वर्गीकरण देण्यात आले आहे. आयकर दात्यांचे पुढीलप्रमाणे उपविभाग पाडण्यात येतात. (अ) वैयक्तिक, (ब) हिंदू अविभक्त कुटुंबे, (क) अनौदणीकृत व्यवसाय, (ड) व्यक्ती समूह, (इ) नौदणीकृत व्यवसाय (फ) संस्था ह्या तक्त्यात दाखविलेले उत्पन्न हे एकूण उत्पन्नातून नुकसान भरपाई व इतर अनुज्ञेय सूट वगळून राहिलेले करपात्र उत्पन्न असते.

28. PUBLIC FINANCE

28.1. The receipt and revenue expenditure of State Government under different heads is shown in this section. Further details will be found in the Civil Budget Estimates of the State Government. The Economic Classification of the Budget is also given. The frame-work of economic classification presented here is based on the delienation of the Government transactions in a set of six accounts.

28.2. The Budget annually presented gives the transactions on account of receipts and expenditure of the State Government. In order to analyse the economic impact of these budgetary transactions, an economic classification of the Budget is undertaken. In this classification the transactions are regrouped and reclassified into meaningful economic categories. This classification follows closely the frame-work of economic classification adopted for the Central Budget. It eliminates all inter-account, inter-departmental transfers including tranfers to and from funds and brings out the genuine transactions of the State Government with the rest of the economy.

28.3 In this section classification of the assesses assessed to Income Tax according to range of income assessed to tax their income and tax payable for the assessment year ending 31st March, assesses are sub-divided into (i) indivlduals, (ii) Hindu undivided families, (iii) unregistered firms, (iv) association of persons, (v) registered firms, (iv) companies. The total income shown in the table represents the income assessed to tax after deduction, set of the losses and other admissible rebate from gross income.

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.1

महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल
Total Revenue of Maharashtra Government
(2008-09)

(कोटी रुपयात / Rs. in Crore)

महसुलाची बाब (1)	महसूल (प्रत्यक्ष) Revenue (Actuals) (2)	एकूण महसुलाशी टक्केवारी % To Total Revenues (3)	Source of Revenue (1)
(अ) षें द्राजडू-ा वसूल होजा-या ऒ रांतील राज्याचा हिस्सा-	8017.30	9.86	(A) Share in centrally collected Taxes
(१) ढिजम ऒ रांव्यतिरिक्त इतर	1650.77	20.59	(1) Taxes on income other than
(अ) षें द्रीय ऒ रांतील हिस्सा { (१) ते (६) }	8017.30	9.86	(A) Share in Centrally collected Taxes
(१) ढिजम ऒ रांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील ऒर	1650.77	20.59	(1) Taxes on income other than Corporation Tax
(२) षें द्रिय उत्पाद-ा शुल्ड	1336.97	16.68	(2) Union Excise Duties
(३) ढिजम ऒर	2628.81	32.79	(3) Corporation Tax
(४) संपत्ती ऒर	2.10	0.03	(4) Taxes on Wealth
(५) ऒजगत	1532.51	19.12	(5) Customs
(६) सेवा ऒर	866.14	10.80	(6) Service Tax
(ब) राज्याचा स्वतःचा ऒर महसूल { (१) ते (११) }	52031.05	64.02	(B) Taxes collected by state
(१) ऒृषि उत्पात्नावरील ऒर	0.00	0.00	(1) Agricultural Income Tax
(२) ऒमी-ा महसूल	546.22	1.05	(2) Land Revenue
(३) मुद्रांज व -ाॅदजी फी	8287.63	15.93	(3) Stamps and Registration Fees
(४) राज्य उत्पाद-ा शुल्ड	4433.76	8.52	(4) State excise duties
(५) विऒीऒर	30680.53	58.97	(5) Sales Tax
(६) वाह-ांवरील ऒर	2220.22	4.27	(6) Taxes on vehicles
(७) मालावरील व उतारुंवरील ऒर	891.95	1.71	(7) Taxes on goods & passengers
(॒) विजेवरील ऒर व शुल्ड	2394.86	4.60	(8) Electricity duties.
(९) उत्पन्न व ऒर्च यावरील इतर ऒर	1561.22	3.00	(9) Other Taxes on Income and Expenditure
(१०) विऒेय वस्तू व सेवा यावरील इतर ऒर व शुल्ड	1014.66	1.95	(10) Other Taxes and duties on commodities and services
(ज) ऒ रांव्यतिरिक्त महसूल { (१) + (२) }	9789.94	12.05	(C) Non-Tax Revenue
(१) व्याऒाच्या ऒमा रऒमा	1016.67	10.38	(1) Interest Receipts
(२) इतर ऒ रांव्यतिरिक्त महसूल	8773.27	89.62	(2) Other Non-tax Revenue
(ड) षें द्रशास-ाजडू-ा सहायऒ अ-ुदाने	11432.40	14.07	(D) Grants -in Aid from Central Government
महसूली ऒमा (रुपयांत)	81270.68	100.00	Total Revenue Receipts

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने

Source : Maharashtra State Budget Publication

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.2

महसुली लेख्यातून केलेला खर्च
Expenditure from Revenue Account
(2008-09)

(कोटी रुपयात / Rs. in Crore)

खर्चाचा प्रकार penditure Expenditure	Actual % To Total (1)	प्रत्यक्ष खर्च टक्केवारी (2)	एकूण खर्चाशी Type of Expenditure (3)	Ex-
(अ) सामाजिक सेवा		31052.20	41.02	(A) Social Services
(ब) आर्थिक सेवा		16813.24	22.21	(B) Economic services
(ज) सहाय्य अ-गुदाने व अंशदाने		1243.76	1.64	(C) Grants-in-Aid and Contributions
(ड) सर्वसाधारण सेवा { (१) ते (५) }		13686.40	18.08	(D) General Services { (1) to (5) }
(१) राज्याची अंजे		641.23	4.69	(1) Organs of State
(२) जखसुली जर्च		1193.69	8.72	(2) Collection Charges
(३) प्रशासकीय सेवा		6560.26	47.93	(3) Administrative Services
(४) निवृत्ती वेतन आर्जि संजीर्ज साधारण सेवा		5199.48	37.99	(4) Pensions & Misc.General Services
(५) राजीव निधीजडे हस्तांतरण		91.74	0.67	(5) Transfers to Reserve Funds
(इ) ऋणसेवा		12898.31	17.04	(E) Debt Services
महसुली जर्च (अ+ब+ज+ड+इ)		75693.92	100.00	Total Revenue Expenditure(A+B+C+D+E)

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशन

Source : Maharashtra State Budget Publication

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE
तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.3
भांडवली अर्थसंकल्प / Capital Budget
(2008-09)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	शीर्ष (2)	प्रत्यक्ष रकमा Actuals (3)	Item (2)
(अ)	एरूज भांडवली जमा (१ ते ४)	19065.67	(A) Total Capital Reveipts (1 to 4)
1	सरजारी ऋज लेज्याज्जू-ा जमा	21612.76	Receipts from Public Debt
2	राज्य शास-ाज्जू-ा जर्जे व आजाऊ रजमा (वसुली)	560.21	Loans and Advances by State Government (Recovery)
3	इतर भांडवली जमा (निव्वळ)	75.02	Other Capital Receipt (Net)
4	लोज लेजा (निव्वळ)	(-) 3182.31	Public Account (Net)
(ब)	एरूज भांडवली जर्च (१ ते ३)	24278.31	(B) Total Capital Expenditure (1 to 3)
1	महसुली लेज्या बाहेरील भांडवली जर्च	18873.20	1) Capital Expenditure outside the Revenue Account
2	राज्य शास-ाने दिलेली जर्जे व आजाऊ रजमा	1280.60	2) Loans and Advances given by State Govt
3	सरजारी ऋजाची परतफेड	4124.51	3) Repayment of Public Debt
	अ) राज्य शास-ाचे देशांतर्गत ऋज	3703.98	a) Internal debt of the State Government
	ब) जेंद्र शास-ाज्जू-ील जर्जे व आजाऊ रजमा	420.53	b) Loans and Advances from Central Govt
	एरूज जमा	(-)5212.64	Capita Surplus (+) OR Deficit (-) (A-B)

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१०-११
Source : Maharashtra State Budget Publication, 2010-11

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.4

एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती/Overall Budgetary Position

(2008-09)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	तपशील (2)	प्रत्यक्ष Actuals (3)	Particulars (2)
1.	महसुली जमा	81270.7	Revenue Receipts
2.	महसुली जर्च	75693.92	Revenue Expenditure
3.	महसुली अधिक्य (+) जिं वा तुट (-) (१-२)	5576.76	Revenue Surplus (+) OR Deficit (-) (1-2)
4.	भांडवली जमा	19065.67	Capital Receipts
5.	भांडवली जर्च	24278.31	Capital Expenditure
6.	भांडवली अधिक्य (+) जिं वा तुट (-) (४-५)	(-5212.64)	Capital Surplus (+) OR Deficit (-) (4-5)
7.	एू ज अर्थसंजल्पीय अधिक्य (+) जिं वा तुट (-) (३+६)	364.08	Total Budgetary Surplus (+) OR Deficit (-) (3+6)
8.	रोज शिलज्जित वाढ (+) जिं वा घट (-)		Increase / Decrease in Cash Balance
	८.१ प्रारंभीची शिल्लज	(-906.92)	8.1 Opening Balance
	८.२ ओरची शिल्लज	(-542.79)	8.2 Closing Balance

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने
Source.—Maharashtra State Budget Publications

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.5

एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी

Percentage Distribution of Total Expenditure into Different purpose Categories

(2008-09)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No.	उद्देशाचे प्रकार	(प्रत्यक्ष) टक्केवारी Categories (Actuals) Percentage (3)	Purpose (2)
(1)	(2)	(3)	(2)
1	सर्वसाधारण लोख सेवा	35.45	General Public Services
2	संरजा (-ाजरी)	0.00	Defence (Civil)
3	शिक्षा	16.44	Education
4	आरोग्य	4.54	Health
5	सामाजिक सुरजा व जल्युज सेवा	6.15	Social Security and Welfare Services
6	जृहनिर्माज व इतर सामूहिक सेवा	5.47	Housing and other Community Services
7	सांस्कृतिक, म-गोरंज-ा व धार्मिक सेवा	0.77	Cultural, Recreational and Religious Services
8	आर्थिक सेवा-		Economic Services-
(१)	सर्वसाधारण प्रशास-ा, विलियम-ा व संशोध-ा	2.04	(I) General Administration, Regulation and Research.
(२)	कृषि, व-गोद्योज, मत्स्योद्योज व शिखर	14.55	(ii) Agriculture, Forestry, Fishing and Hunting
(३)	जनिजर्म, खरजा-ो व बांधजामे	1.37	(iii) Mining, Manufacturing and Construction
(४)	वीज, जॅस, वाफ	3.91	(iv) Electricity, Gas, Steam and Water Supply
(५)	पाजीपुरवठा	0.85	(v) Water Supply
(६)	परिवह-ा व दळजवळज	3.96	(vi) Transport and Communication
(७)	इतर आर्थिक सेवा	3.47	(vii) Other Economic Services
9	इतर सेवा	1.05	Other Services
एकूण		100.00	Total

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate Of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.6

आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी

Percentage Distribution of Govt. Expenditure according to Economic Classification

(2008-09)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

शीर्ष	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure (2)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी % To Total Expenditure (3)	Heads (1)
(1)			
(१) चालू लेजा-			I. Current Account-
१. वस्तु व सेवा यावरील जर्च	22378.53	24.39	(1) Consumption Expenditure
२. व्याज प्रदा-ा	12420.64	13.54	(2) Interest paid
३. अर्थ सहाय्य	3933.82	4.29	(3) Subsidies
४. हस्तांतरित महसुली रज्मा	45681.45	49.79	(4) Current transfers
(अ) अ-गुदा-ो-	40279.46	43.90	(A) Grants to-
(I) स्था-ि- संस्थास	30359.76	33.09	(I) Local bodies
(II) शैजजि संस्थास	0	0.00	(II) Educational Institutions
(III) इतरांस	9919.7	10.81	(III) Others
(ब) इतर चालू हस्तांतरित रज्मा	5401.99	5.89	(B) Other current transfers-
एज्ज चालू जर्च (१)	84414.44	92.00	Total (I) Current Expenditure
(२) भांडवल लेजा-			II. Capital Account-
१. साठयातील बदल	0.32	0.00	(I) Changes in stocks
२. एज्ज स्थिर भांडवल िर्मिती	6038.40	6.58	(II) Gross fixed capital formation
३. भौति- मालमत्तेची िव्वळ जरेदी	(-9.18)	(-0.01)	(III) Net purchases of bysical assets
४. हस्तांतरित भांडवली रज्मा	1307.84	1.43	(IV) Capital transfers
५. भाज भांडवलात जेलेली जुंतवजूज्	0.00	0.00	(V) Investment in shares
६. जर्जे व आजाऊ रज्मा	0.00	0.00	(VI) Loans & advances
७. सरज्जारी ःज्जांची परतफेड	0.00	0.00	(VII) Repayment of public depts
एज्ज भांडवली जर्च (२)	7337.38	8.00	Total (II) Capital Expenditure
एज्ज जर्च (चालू + भांडवली)	91751.82	100.00	Total Expenditure (Current + Capital)

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.7

वस्तुनुसार अबकारी महसूल/ Excise Revenue by Commodities
(2005-06)

(रुपये लाखात /Rs. in Lakh)

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	1997-98 (3)	1998-99 (4)	1999-00 (5)	2000-01 (6)	2001-02 (7)	2002-03 (8)	2005-06 (2)	Item
1	शुल्ज (देशी दारु)	48,170.54	56,372.25	55,810.00	48,336.00	50,923.39	55,216.76	86,804.01	Duty (C.L.)
2	शुल्ज (भारतीय ब-गावटीचे विदेशी मद्य)								Duty (IMFL-Spirit)
	अ) उत्पाद-गापासू-ग	74,495.00	71,346.07	80,076.88	73,423.67	81,021.58	78,822.16	114,854.65	a) From Manufacturer
	ब) आयातीज	2,863.99	2,809.38	2,155.38	3,594.40	1,634.75	1,174.37	1,352.36	b) On Imports
3	शुल्ज भारतीय ब-गावटीचे विदेशी मद्य बिअर								Duty IMFL / Beer (Incl ferm)
	अ) उत्पाद-गापासू-ग	16,733.89	18,780.50	18,801.21	19,100.02	20,412.76	23,766.12	29,837.95	a) From Manufacturer
	ब) आयातीज	3,188.85	2,186.27	1,058.52	948.68	495.15	1,567.39	1,681.58	b) On Imports
4	शुल्ज (भारतीय ब-गावटीचे विदेशी मद्य)								Duty (IMFL-Wines)
	अ) उत्पाद-गापासू-ग	211.51	362.72	223.00	332.74	216.22	266.32	136.64	a) From Manufacturer
	ब) आयातीज	63.87	98.20	420.52	151.02	108.31	711.07	313.25	b) On Imports
5	औषधे व प्रशास-ग सामज्जी	4,534.87	4,580.18	5,859.47	4,930.31	5,595.74	6,427.04	4,911.78	M. & T. P.
6	निर्यात फी								Export Fees
	अ) भारतीय ब-गावटीचे विदेशी मद्य (स्पिरीट)	1,274.41	1,023.21	935.84	1,211.20	1,148.05	1,590.50	1,155.28	a) IMFL (Spirits)
	ब) भारतीय ब-गावटीचे विदेशी मद्य (बिअर)	270.44	447.28	371.81	515.99	515.06	484.48	277.13	b) IMFL (Beer)
	ज) इतर	121.44	348.7	429.70	277.03	764.18	550.29	428.72	c) Others
7	वाहतुज फी	2,720.40	2,414.04	2,717.8	2,911.34	3,255.09	3,016.67	2,492.11	Transport Fees
8	ताडी	927.98	1,065.05	1,148.28	1,183.64	2,253.89	2,286.64	1,892.39	Toddy
9	दंड व अधिहरजे	119.36	122.97	252.52	288.55	403.61	357.25	329.50	Fines & Confiscation
10	परवा-ग फी	6,084.58	8,763.5	11,345.12	13,764.86	5,050.12	14,503.57	28,703.02	Licence Fee
11	देजरेज आजि संरजज जर्च	554.13	602.76	782.01	917.70	845.92	1,012.97	1,682.56	Suprvsion & Escort Charges
12	इतर	2,974.55	3,447.09	5,314.19	4,309.53	4,037.71	4,471.61	5,158.94	Others
	एज्ज महसूल	1,65,309.81	1,74,770.17	1,87,702.25	1,76,196.68	1,78,681.53	1,96,225.21	2,81,517.67	Total Revenue

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.8

निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न No. of Returns and Net Income by Range of Net Income (1998-99)

(रुपये हजारात/ Rs. in Thousand)

निव्वळ उत्पन्न गट Range of Net Income (1)	व्यक्ती Individual		अविभक्त हिंदू कुटुंब H. U. F.		संस्था Firms		इतर Others		व्यापारी संस्था Company		एकूण सर्व Total (All status)	
	विवरणाची संख्या No. of Returns (2)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (3)	विवरणाची संख्या No. of Returns (4)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (5)	विवरणाची संख्या No. of Returns (6)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (7)	विवरणाची संख्या No. of Returns (8)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (9)	विवरणाची संख्या No. of Returns (10)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (11)	विवरणाची संख्या No. of Returns (12)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (13)
	0-40	10,10,118	N.A.	53,083	N.A.	1,33,639	N.A.	32,843	N.A.	74,465	N.A.	13,04,148
40-100	64,19,190	N.A.	2,32,113	N.A.	4,76,826	N.A.	31,213	N.A.	84,867	N.A.	72,44,229	N.A.
100-200	23,37,211	N.A.	56,166	N.A.	98,541	N.A.	4,785	N.A.	25,767	N.A.	25,22,470	N.A.
200-500	309,281	N.A.	17,166	N.A.	42,790	N.A.	963	N.A.	22,909	N.A.	3,93,109	N.A.
500-1000	61,658	N.A.	2,008	N.A.	10,613	N.A.	1,902	N.A.	11,433	N.A.	87,614	N.A.
1000-2500	163,708	N.A.	14,181	N.A.	25,778	N.A.	2,037	N.A.	16,313	N.A.	2,22,017	N.A.
2500-5000	254,463	N.A.	12,173	N.A.	40,441	N.A.	606	N.A.	19,917	N.A.	3,27,600	N.A.
5000-10000	106,026	N.A.	12,173	N.A.	16,610	N.A.	404	N.A.	13,444	N.A.	1,48,657	N.A.
10000 आणि अधिक and above	71,568	N.A.	6,086	N.A.	10,832	N.A.	541	N.A.	19,020	N.A.	1,08,047	N.A.
एकूण/Total	1,07,33,223	N.A.	4,05,169	N.A.	8,56,070	N.A.	75,294	N.A.	2,88,135	N.A.	1,23,57,891	N.A.

525

टिप : N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली

Source.— (1) Directorate of Income Tax, Statistics New Delhi.

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष १९९८-९९

(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year-1998-99

कर उत्पन्न गटानुसार, कर मागणी व करदात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्न/
1998

उत्पन्न गटानुसार विवरण (रु.हजार)	व्यक्ती / Individual			अविभक्त हिंदू कुटुंब / H. U. F.			संस्था / Firms		
	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर
Range of Income Returns (Rs. 000)	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
0-40 . .	1010118	24239095	401876	53083	1338037	11413	133639	1614030	448968
40-100 . .	6419190	395343555	15559813	232133	13451806	564995	476826	26538400	6652550
100-200 . .	2337211	315378346	35378009	56166	7701936	943833	98541	14113380	3548863
200-500 . .	309281	88512065	17049300	17166	5051169	979755	42790	13868994	3975784
500-1000 . .	61658	42505045	9654880	2008	1378085	293609	10613	7546228	2033564
1000-2500 . .	163708	312771260	71403975	14181	30050415	5937299	25778	48909823	12770076
2500-5000 . .	254463	879087858	193655643	12173	34281960	8839074	40441	135989773	35028181
5000-10000 . .	106026	731055132	142848455	12173	97679209	8819792	16610	124257017	36604794
10000 आणि अधिक and above . .	71568	1515976023	288727147	6086	80905328	19233194	10832	255900644	77999717
एकूण / Total . .	10733223	4304868379	774679098	405169	271837945	45622964	856070	628738289	179062497

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष-१९९८-९९

PUBLIC FINANCE**TABLE No.28.9****Number of Returns, Income Returned, Tax payable by Status and Returned Income Range****-99**

इतर / Others			व्यापारी संस्था / Company			एकूण सर्व / Total (All status)		
विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर
Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
32843	364668	25871	74465	10085539	271792	1304148	28564369	1159920
31213	1611296	105902	84867	4613948	1134346	7244229	441559005	24017606
4785	654524	91753	25767	3761092	1026203	2522470	341609278	40988661
963	273927	52001	22909	7520615	2034784	393109	115226770	24091624
1902	1340490	324709	11433	8281057	1921693	87614	61050905	14228455
2037	3072784	779009	16313	27462627	6765192	222017	422266909	97655551
606	2157699	425511	19917	70537918	18395683	327600	1122055208	256344092
404	2458818	394498	13444	92837391	23629835	148657	1048287567	212297374
541	118609750	1323979	19020	2174519080	491489977	108047	4145910825	878774014
75294	130543956	3523233	288135	2390542267	546669505	12357891	7726530836	1549557297

Source. –(1) Directorate of Income Tax, Reseach Statistics, New Delhi

(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.10

उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न, एकूण कर
Number of Returns, Gross Income and Gross Tax by Source of Income
(1998-99)

(रुपये हजारात / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	उत्पन्नाचे साधन (2)	विवरणांची संख्या No.of Returns (3)	एकूण उत्पन्न Gross Income (4)	एकूण कर Gross Tax (5)	Source of Income (2)
1.	वेतन	40,35,624	87,04,20,336	15,85,11,598	Salary
2.	कर्ज रोख्यावरील व्याज	-	-	-	Interest on Securities
3.	घराची मालमत्ता	13,20,665	8,67,70,741	1,73,00,601	House Property
4.	धंदा/पेशा	60,83,042	3,17,57,20,542	58,95,17,615	Bussiness/Profession-
	A. आर.एफ.मधील नफ्यातील हिस्सा	-	-	-	Share in profits of R. F.
	B. यु.आर.एफ./एओपी/बीओआय नफ्यातील हिस्सा	-	-	-	Share in profits of URF/AOP/BOI
	C. स्वतःचा धंदा/पेशा	-	-	-	Own Business/Profession
	D. इतर	-	-	-	Others
5.	भांडवलातील नफा-				Capital Gains-
	A. अल्प मुदत	1,18,136	6,10,16,973	1,39,19,247	Short Term
	B. दिर्घ मुदत-जमीन व इमारती	3,23,420	38,41,69,717	4,30,88,474	Long term-land and Buildings
	C. एकूण	4,12,750	44,51,86,690	5,70,07,721	Total
6.	इतर साधने-	42,32,575	67,00,57,071	15,10,71,047	Other Sources-
	A. लाभांश	-	-	-	Dividends
	B. व्याज	-	-	-	Interest
	C. अवर्गीकृत	-	-	-	Unclassified
एकूण		1,60,84,656	5,24,81,55,380	97,34,08,582	Grand Total

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली.

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष - १९९८-९९

Source.- (1) Directorate of income Tax, Research Statistics, New Delhi,

(2) Publication of All India Income Tax Statistics assessment Year, 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.11

कपात,सूटच्या प्रकारानुसार कपात,सूट किंवा सवलत
Deductions , Rebates and Relief by Nature of Deduction, Rebate
(1998-99)

(रुपये हजारात/ Rs. in Thousands)

अ.क्र.	तुटीचा प्रकार	विभाग	विवरणांची संख्या	सूट व सवलतीची रक्कम	करामध्ये सवलत	
Sr. No.		Section	Number of Returns	Amount of deductions claimed	Tax relief	Nature of deductions
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	मागील तोटा/भत्ता प्रकरण - ६(अ) मधील वजाती भरपाई	..	10,81,352	2,52,03,91,145	44,30,44,510	B/F Losses/Allowance set of Deductions claimed under Chapter-VI (A)
1.	एल. आय.पी., भविष्य निर्वाह निधी, राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे, युनीट ट्रस्ट ऑफ इंडिया, इतर.	88/88 B	60,90,208	3,85,11,409	3,38,19,613	L. I. P., P. F., N. S. C., U. T. I., etc.
2.	नवीन भागांची गुंतवणूक	80 CC	-	-	-	Investment new share
3.	राष्ट्रीय बचत योजना	..	-	-	-	National Savings Scheme
4.	देणग्या	80 G	2,57,145	12,00,14,908	3,82,44,094	Donations
5.	दिलेले भाडे	80 GG	5,855	69,669	6,960	Rent paid
6.	वैयक्तिक नफा (मागासलेले क्षेत्र)	80 HH	1,896	52,18,759	16,78,412	Individual Profits (Backward area).
7.	एस्.एस्.आय. वैयक्तिक नफा	80 HHA	550	2,49,560	87,346	S. S. I. Individual Profits
8.	निर्यातीची उलाढाल	80 HHC	19,755	13,58,11,032	3,36,40,420	Export turnover
9.	वैयक्तिक नफा	80 I	3,922	76,62,669	25,19,728	Individual Profits
10.	लाभांश, व्याज, इत्यादी	80 L	32,49,627	28,90,41,193	8,82,66,893	Dividends, interest, etc.
11.	अंतर्गत महामंडळाचा लाभांश	80 M	512	43,067	15,049	Inter Corpn. Dividends
12.	भारतीय भाषेमुळे नफा	80 QQA	-	-	-	Profits Indian Languages
13.	परदेशी कामामुळे नफा	80 R	3,973	28,260	4,106	Foreign Remun. Profn., etc.
14.	परदेशी सेवामुळे नफा	80 RRA	-	-	-	Foreign Remun. Services
15.	शारिरीक विकलांगता	80 U	18,123	98,00,735	26,28,395	Physical Disability
16.	इतर	..	-	43,51,63,835	42,72,204	Others
	एकूण	..	34,76,785	94,49,53,951	2,62,69,797	Total

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली (२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष-१९९८-९९

Source.- (1) Directorate of income Tax, Research Statistics, New Delhi (2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.12

राज्यातील अल्पबचत योजना/ Small Savings Scheme in the State
(2008-09)

(रुपये कोटीत/ Rs. Crore)

वर्ष Year	पोस्टामार्फत बचत Post Office savings Bank Deposits		संचयी मुदती ठेव (ठेव-चालू मालिका) Cumulative Time Deposit(Current Series Deposits		पोस्ट कार्यालय आवर्ती ठेव Post Office Recuring Deposits		पोस्ट कार्यालय मुदत ठेव Post Office Time Deposits		राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका) (२ री ते ७ वी) National Savings Certificate (II toVII (Current Series Certificate)		सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी योजना (पोस्ट व बँक) Gross Net	
	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net
Net (1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1999-00	805.61	(-) 6.20	0	(-) 0.02	1,331.29	484.55	84.4	17.73	1,116.17	9.5	3,138.07	2,448.33
2000-01	956.19	68.41	0	0	1,594.84	733.76	86.28	26.92	0	1.95	3,637.20	2,855.68
2004-05	2161.17	126.44	0	0	2861.18	984.84	977.15	582.53	--	--	3,996.83	3,162.03
2005-06	2608.6	168.07	0	0	3352.2	1249.85	959.91	314.29	--	--	4,054.03	3,206.91
2006-07	2726.65	141.58	0	0	3727.83	1517.61	815.16	28.12	--	--	5,091.41	3,669.15
2007-08	2809.21	101.68	0	0	3577.64	545.06	495.51	(-)422.10	--	--	3,796.87	1,505.87
2008-09	2359.87	(-)259.36	0	0	3577.64	(+)613.23	575.15	(-)204	0	0	4225.3	2376.19

वर्ष Year	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका)(आठ) National Savings Certificate (VIII) (Current Series Cert.)		इंदिरा विकास पत्र Indira Vikas Patra		राष्ट्रीय बचत योजना National Savings Scheme 1987 & 1992		मासिक प्राप्ती योजना Monthly Income Scheme		किसान विकास पत्र Kisan Vakas Patra		एकूण Total	
	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Ne	दोबळ Gross	नक्त Nett
(1)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1999-00	1,116.17	731.4	152.73	(-) 28.73	10.48	(-) 126.15	1,662.69	1,534.65	1,534.65	583.45	9836.09	5403.42
2000-01	1,210.24	772.98	0	(-) 214.50	(-)47.00	72.54	2,201.99	1,669.87	1,615.22	737.08	11539.85	6740.73
2004-05	1963.82	1063.8	0	(-)228.48	--	--	8222.02	5798.32	2275.55	1615.7	24456.97	14981.35
2005-06	2034.19	1003.85	0	(-)208.08	--	--	6984.14	3718.67	2735.39	1443.91	25357.75	13264.79
2006-07	538.95	1661.17	0	(-)15.43	--	--	3735.67	124.95	1999.86	937.84	21142.33	7874.13
2007-08	974.39	(-)43.28	0	(-)9.18	--	--	1797.96	(-)1768.39	1036.39	(-)241.9	15229.48	(-)886.63
2008-09	914.85	(-)1425	0	(-)11.15	--	--	1615.95	(-)1149.57	1235.4	(+)520.25	14504.16	460.59

आधार : अल्पबचत संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Small Savings, Government of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.13

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र / Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State
(2008-09)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

महसुलाची शीर्ष	प्रत्यक्ष Actuals	Heads of Revenue
(1)	(2)	(1)
(ए) जर महसुल-		(A) Tax Revenue-
(ए) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर -		(a) Taxes on Income and Expenditure
0020 निगम कर	2628.81	Corporation Tax
0021 निगम करांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	1650.77	Taxes on Income other than Corporation Tax
0022 कृषि उत्पन्नावरील कर	0.00	Taxes on Agricultural Income
0028 उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	1561.22	Other Taxes on Income and Expenditure
एकूण (ए)	5840.80	Total—(a)
(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर -		(b) Taxes on Property and Capital Transactions
0029 जमीन महसूल	546.22	Land Revenue
0030 मुद्रांक व नोंदणी फी	8287.63	Stamps and Registration Fees
0031 संपदा शुल्क	0.00	Estate Duty
0032 संपत्ती कर	2.10	Taxes on Wealth
0035 शेत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील कर	0.00	Taxes on Immovable Property other than Agricultural Land
एकूण (बी)	8835.95	Total—(b)
(सी) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर		(c) Taxes on Commodities and Services
0037 शुल्क	1532.51	Customs
0038 संघ उत्पादन शुल्क	1336.97	Union Excise Duties
0039 राज्य उत्पादन शुल्क	4433.76	State Excise
0040 विक्रिकर	30680.53	Sales Tax
0041 वाहनांवरील कर	2220.22	Taxes on Vehicles
0042 माल व उतारु यावरील कर	891.95	Taxes on Goods and Passengers
0043 विजेवरील कर व शुल्क	2394.86	Taxes and Duties on Electricity
0044 सेवा कर	866.14	Service Tax
0045 विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	1014.66	Other Taxes and Duties on Commodities and services
एकूण (सी)	45371.60	Total—(c)
एकूण (I)	60048.35	Total—(I)
(II) करांव्यतिरिक्त महसूल -		II) Non-Tax Revenue
(ए) इतर आर्थिक सेवा -		(a) Other Fiscal Services
0047 इतर आर्थिक सेवा	1.52	Other Fiscal Services
एकूण (ए)	1.52	Total—(a)
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा		(b) Interest Receipts, Dividends and Profits
0049 व्याजाच्या जमा रकमा	1016.67	Interest Receipts
0050 लाभांश व नफा	71.16	Dividends and profits
एकूण (बी)	1087.83	Total—(b)

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.13 Contd.

(1)	(2)	(1)
(सी) करांव्यतिरिक्त इतर महसूल		(c) Other Non-Tax revenue
(i) सर्वसाधारण सेवा		(i) General Services
0051 लोकसेवाआयोग	5.55	Public Service Commission
0055 पोलीस	137.27	Police
0056 तुरुंग	12.27	Jails
0057 पुरवठा व विनियोग	0.03	Supplies and Disposals
0058 लेखनसामग्री व मुद्रण	20.91	Stationery and printing
0059 सार्वजनिक बांधकामे	154.77	Public Works
0070 इतर प्रशासनिक सेवा	117.89	Other Administrative Services
0071 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा	35.13	Contribution and Recoveries towards Pension and other Retirement Benefits
0075 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	3952.28	Miscellaneous General Services
एकूण (i)	4436.10	Total—(i)
(ii) सामाजिक सेवा		(ii) Social Services
0202 शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती	176.51	Education, sports, Art and Culture
0210 वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	131.22	Medical and Public Health
0211 कुटुंब कल्याण	10.83	Family welfare
0215 पाणीपुरवठा व स्वच्छता	12.75	Water Supply and Sanitation
0216 गृहनिर्माण	21.22	Housing
0217 नगरविकास	401.40	Urban Development
0220 माहिती व प्रसिध्दी	1.84	Information and Publicity
0230 कामगार व सेवायोजन	53.75	Labour and Employment
0235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	45.24	Social Security and Welfare
0250 इतर सामाजिक सेवा	41.10	Other Social Services
एकूण (ii)	895.86	Total—(ii)
(iii) आर्थिक सेवा		(iii) Economic Services
0401 पीकसंवर्धन	47.20	Crop Husbandry
0403 पशुसंवर्धन	15.09	Animal Husbandry
0404 दुग्धव्यवसाय विकास	471.01	Dairy Development
0405 मत्स्यव्यवसाय	6.76	Fisheries
0406 वनीकरण व वन्यजीवन	259.76	Forestry and wild Life
0408 अन्न साठवण व वखार	10.98	Food Storage and Ware housing
0425 सहकार	87.78	Co-operation
0435 इतर कृषीविषयक कार्यक्रम	2.89	Other Agricultural Programmes
0506 जमीन सुधारणा	26.47	Land Reforms
0515 इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम	49.19	Other Rural Development Programmes
0551 डोंगराळ प्रदेश	0.87	Hill Areas
0700 मोठे पाटबंधारे	481.17	Major and Medium Irrigation
0701 मध्यम पाटबंधारे	150.59	Major and Medium Irrigation
0702 लहान पाटबंधारे	47.55	Minor Irrigation
0801 वीज	413.28	Power
0802 पेट्रोलियम	0.03	Petroleum
0810 उर्जेची अपारंपारिक साधने	0.13	Non-conventional Sources of Energy

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.13 Contd.

(1)	(2)	(1)
0851 ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	4.61	Village and Small Industries
0852 उद्योग	3.86	Industries
0853 अलोहयुक्त खणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	1215.67	Non-ferrous Mining and Metalurgical Industries
0875 इतर उद्योग	0.00	Other Industries
1001 भारतीय रेल्वे	0.01	Indian Railways
1051 बंदरे व दीपगृहे	0.00	Ports and Light Houses
1054 रस्ते व पूल	11.57	Roads and Bridges
1056 अंतर्देशीय जल वाहतूज	0.00	Inland Water Transport
1452 पर्यटन	0.22	Tourism
1475 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	61.93	Other General Economic Services
एकूण (iii)	3368.62	Total—(iii)
एकूण (सी)	8700.58	Total (c)
एकूण (II)	9789.93	Total—(II)
(III) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने		(III) Grants-in-aid and Contributions
1601 केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने	11432.40	Grants-in-aid from Central Government
1603 केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	0.00	States Share of Union Excise Duties
एकूण (III)	11432.40	Total—(III)
एकूण - महसूली जमा (I+ II+III)	81270.68	Total—Revenue Receipts(I+ II+III)

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१०-११
Source.—Maharashtra State Budget Publications 2010-11

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.14

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र/ Statement of Revenue Expenditure of Maharashtra State
(2008-09)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

(1)	खर्चाची शीर्ष (2)	प्रत्यक्ष Actuals (1)	Heads of Expenditure
	(ए) सर्वसाधारण सेवा-		(A) General Services-
	(ए) राज्याची अंजे-	38.56	(a) Organs of State-
2011	संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधा-मंडळे3.45		Parliament/State/Union Territory Legislature
	(I) सर्वसाधारण सेवा		(I) General Services
	(अ) राज्याची अंजे		(a) Organs of State
2011	संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे	51.90	parliament/State/Union Territory Legislatures
2012	राष्ट्रपती/उप राष्ट्रपती/राज्यपाल/ संघ राज्य क्षेत्रांचे प्रशासक	7.58	President/Vice-president/Governor/ Administrator of Union Territories
2013	मंत्रिपरिषद	9.16	Council of Ministers
2014	न्यायदान	486.54	Administration of Justice
2015	निवडणुका	86.05	Elections
	एकूण (अ)	641.23	Total—(a)
	(ब) आर्थिक सेवा		(b) Fiscal Services
	(i) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली		Collection of Taxes on Income and Expenditure
2020	उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली	11.06	
	एकूण (i)	11.06	Total—(i)
	(ii) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली		(ii) Collection of Taxes on Property and Capital Transactions
2029	जमीन महसूली	127.09	Land Revenue
2030	मुद्रांक व नोंदणी	87.12	Stamps and Registration
	एकूण (ii)	214.21	Total—(ii)
	(iii) विक्रेय वस्तु सेवा यांवरील करांची वसुली		(iii) Collection of Taxes on Commodities and Services
2039	राज्य उत्पादन शुल्क	42.59	State Excise
2040	विक्रीकर	218.20	Sales Tax
2041	वाहनावरील कर	761.31	Taxes on Vehicles
2045	विक्रेय वस्तु व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	32.56	Other Taxes and Duties on Commodities and Services
	एकूण (iii)	1054.66	Total—(iii)
	(iv) इतर आर्थिक सेवा		(iv) Other Fiscal Services
2047	इतर आर्थिक सेवा	5.50	Other Fiscal Services
	एकूण (iv)	5.50	Total—(iv)
	एकूण (बी)	1285.43	Total—(b)
	(सी) व्याज प्रदान व ऋणसेवा		(c) Interest payment and Servicing of Debts
2048	ऋण कमी करणे किंवा ऋणप्रतिबंधन यांसाठी. विनियोजन	599.00	Appropriation for Reduction or Avoidance of Debts
2049	व्याज प्रदान	12299.31	Interest payments
	एकूण (सी)	12898.31	Total—(c)

(1)	(2)	(1)
(डी) प्रशासकीय सेवा		(d) Administrative services
2051 लोकसेवा आयोग	12.41	Public service commission
2052 सेक्रेटरीएट सर्वसाधारण सेवा	117.29	Secretariate General Services
2053 जिल्हा प्रशासन	1748.71	District Administration
2054 कोषागार व लेखा प्रशासन	99.30	Treasury and Account Administration
2055 पोलीस	3588.54	Police
2056 तुरुंग	100.60	Jails
2057 पुरवठा व विनियोग	0.83	Supplies and Disposals
2058 लेखनसामुग्री व मुद्रण	94.61	Stationary and Printing
2059 सार्वजनिक बांधकामे	630.68	Public Works
2070 इतर प्रशासनिक सेवा	167.29	Other Administrative Services
एकूण (डी)	6560.26	Total—(d)
(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा		(e) Pensions and Miscellaneous General Services
2071 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	5153.01	Pensions and Other Retirement benefits
2075 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	46.47	Miscellaneous General Services
एकूण (इ)	5199.48	Total—(e)
एकूण (I)	26584.71	Total—(I)
(II) सामाजिक सेवा -		(II) Social Services
(ए) शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती -		(a) Education Sports, Art and Culture
2202 सर्वसाधारण शिक्षण	15565.57	General Education
2203 तंत्र शिक्षण	580.98	Technical Education
2204 क्रीडा व युवक सेवा	161.24	Sports and Youth Services
2205 कला व संस्कृती	139.02	Art and Culture
एकूण (ए)	16446.81	Total—(a)
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण -		(b) Health and Family Welfare
2210 वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	2757.29	Medical and Public Health
2211 कुटुंब कल्याण	348.17	Family Welfare
एकूण (बी)	3105.46	Total—(b)
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास		(c) Water Supply, Sanitation, Housing and Urban Development
2215 पाणीपुरवठा व स्वच्छता	663.03	Water Supply and Sanitation
2216 गृहनिर्माण	1253.66	Housing
2217 नगरविकास	2543.54	Urban Development
एकूण (सी)	4460.23	Total—(c)
(डी) माहिती व ध्वनी प्रसारण		(d) Information and Broadcasting
2220 माहिती व प्रसिध्दी	30.55	Information and Publicity
एकूण (डी)	30.55	Total—(d)
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण-		(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes
2225 अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण	3200.50	Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes
एकूण (इ)	3200.50	Total—(e)

(1)	(2)	(1)
(एफ)कामगार व कामगार कल्याण		(f) Labour and Labour Welfare
2230 कामगार व सेवायोजन	527.59	Labour and Employment
एकूण (एफ)	527.59	Total—(f)
(जी)समाजकल्याण आणि पोषण आहार -		(g) Social Welfare and Nutrition
2235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	1265.54	Social Security and Welfare
2236 पोषण आहार	872.39	Nutrition
2245 नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	1098.74	Relief on account of natural Calamities
एकूण (जी)	3236.67	Total—(g)
(एच) इतर		(h) Others
2250 इतर सामाजिक सेवा	1.82	Other Social Services
2251 सेक्रेटारिएट सामाजिक सेवा	42.57	Secretariat- Social Services
एकूण (एच)	44.39	Total—(h)
एकूण (II)	31052.20	Total—(II)
(III)आर्थिक सेवा		(III) Economic Services
(ए)कृषी व संलग्न कार्यक्रम -		(a) Agriculture and Allied Services
2401 पीक संवर्धन	1097.15	Crop Husbandry
2402 मृद व जल संधारण	30.87	Soil and Water Conservation
2403 पशुसंवर्धन	363.67	Animal Husbandry
2404 दुग्धव्यवसाय विकास	679.26	Dairy Development
2405 मत्स्यव्यवसाय	147.81	Fisheries
2406 वनीकरण व वन्यजीवन	617.83	Forestry and Wild Life
2408 अन्न, साठवण व वखार	104.19	Food, Storage and Warehousing
2415 कृषीविषयक संशोधन व शिक्षण	365.80	Agricultural Research and Education
2425 सहकार	2996.17	Co-operation
एकूण (ए)	6402.75	Total—(a)
(बी)ग्रामविकास -		(b) Rural Development—
2501 ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम	221.88	Special programmes for Rural development
2505 ग्रामीण रोजगार	886.62	Rural Employment
2506 जमीन सुधारण	0.00	Land Reforms
2515 इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	871.50	Other Rural Development Programmes
एकूण (बी)	1980.00	Total—(b)
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम		(c) Special Areas Programmes—
2551 डोंगराळ प्रदेश	31.20	Hill Areas
एकूण (सी)	31.20	Total—(c)
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण		(d) Irrigation and Flood Control
2701 मोठे व मध्यम पाटबंधारे	1432.02	Major and Medium Irrigation
2702 लहान पाटबंधारे	485.44	Minor Irrigation
2705 लाभक्षेत्र विकास	13.71	Command Areas Development
2711 पूर नियंत्रण व जलनिस्सारण	8.09	Flood Control and Drainage
एकूण (डी)	1939.26	Total—(d)

(इ) उर्जा

2801	वीज	2784.21
2810	उर्जेची अपारंपारिक साधने	23.39

एकूण (इ)**2807.60**

(एफ) उद्योग व खनिज

2851	ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	72.01
2852	उद्योग	510.62
2853	अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय	99.97

उद्योग

एकूण (एफ)**682.60**

(जी) वाहतूक

3001	भारतीय रेल्वे-धोरणनिश्चिती, संचालन संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना	25.04
3051	बंदरे व दीपगृहे	8.19
3053	नागरी विमान चालन	92.22
3054	मार्ग व पूल	2560.60
3055	मार्ग परिवहन	0.03
3056	अंतर्देशीय जल परिवहन	4.92

एकूण (जी)**2691.00**

(आय) विज्ञान, तंत्रशास्त्र व पर्यावरण -

3402	अवकाश संशोधन	0.34
3425	इतर वैज्ञानिक संशोधन	2.50
3435	पारिस्थितीकी व पर्यावरण	39.15

एकूण (आय)**41.99**

(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा -

3451	सेक्रेटरीएट आर्थिक सेवा	81.66
3452	पर्यटन	120.81
3454	जनगणना सर्वेक्षण व सांख्यिकी	16.37
3456	नागरी पुरवठा	0.06
3475	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	17.94

एकूण (जे)**236.84****एकूण (III)****16813.24****IV) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने -**

3604	स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे	1133.78
3606	साह्यकारी साहित्य व साधनसामग्री	109.99

एकूण (IV)**1243.77****एकूण - महसुली लेख्यावरील खर्च****75693.92**

(e) Energy

Power
Non-conventional Sources of Energy

Total—(e)

(f) Industry and Minerals

Village and Small Industries
Industries
Non-ferrous Mining and Metallurgical Industries

Total—(f)

(g) Transport

Indian railways-Policy formulation Direction, Research and Miscellaneous Organisation
Ports and Light Houses
Civil Aviation
Roads and Bridges
Road Transport
Inland Water Transport

Total—(g)

(i) Science, Technology and Environment

Space Research
Other Scientific Research
Ecology and Environment

Total—(i)

(j) General Economic Services—

Secretariat-Economic Services
Tourism
Census Survey and Statistics
Civil Supplies
Other General Economic Services

Total—(j)**Total—(III)****(D) Grants-in-aid and Contributions**

Compensation and Assignments to Local Bodies and PanchayatiRaj Institutions
Aid Material and Equipments

Total—(IV)**Total—Expenditure on Revenue Account**

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.15

महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च/ Receipts & Expenditure on Revenue & Capital Accounts
(2008-09)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

बाब (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Item (1)
1 महसुली लेख्यावरील जमा		(I) Receipts on Revenue Account
(ए) जर महसूल		(A) Tax Revenue
(अ) जे ट्रांज्झू-1 वसूल होजाऱ्या जरांतील राज्याचा हिस्सा	8017.3	(a) Share in Cental Collected Taxes
(ब) राज्याज्झू-1 वसूल होजारे जर	52031.05	(b) Taxes Collected by State
एज्ज जर महसूल- (ए) = (अ+ब)	60048.35	Total Tax Revenue (A) = (a+b)
(बी) जरांव्यतिरिक्त महसूल		(B) Non-Tax Revenue
	1016.67	(a) Interest Receipts
	11432.4	(b) Grant in aids from Central Govt.
	8773.27	(c) Other Non-Tax Revenue
	21222.34	Non-Tax Revenue(B) = (a+b+c)
एज्ज ज- (एज्ज) महसुली लेख्यावरील जमा- (ए+बी)	81270.69	Total-(I) Receipts on Revenue Account (A+B)
2 भांडवली लेख्यावरील जमा		(II) Receipts on Capital Account
	21612.76	(a) Receipts from Public Debt
	560.21	(b) Loans and Advances by State Govt.(recovery)
	75.02	(c) Other Non-Tax Revenue
	(-)-3182.31	(d) Public Account (net)
एज्ज जमा- (एज्ज+दो-1)	19065.68	Total (II) Receipts on Capital Accounts (a+b+c+d)
	100336.37	Total Receipts (I+II)
3 महसुली लेख्यावरील जर्च		(III) Expenditure on Revenue Account
(अ) विज्जस जर्च	49109.21	(a) Development Expenditure
(ब) विज्जसेत्तर जर्च	26584.71	(b) Non-Development Expenditure
(ज्ज) ःर्र्ज सेवा	0	(c) Debt. Services
एज्ज ज- (ती-1) महसुली लेख्यावरील जर्च	75693.92	Total (III) Expenditure on Revenue Account
4 भांडवली जर्च		(IV) Capital Disbursements
(ए) महसुली लेख्याबाहेरील भांडवली जर्च		(A) Capital Expenditure outside the Revenue Account
(अ) विज्जस जर्च	20153.8	(a) Development Expenditure
(ब) विज्जसेत्तर जर्च	4124.51	(b) Non-Development Expenditure
एज्ज ज- (ए)	24278.31	Total (IV) Capital Expenditure
एज्ज जर्च (ती-1+चार)	99972.23	Total Expenditure (III+IV)
5 एज्ज आधिक्य (+) ःि वा तूट (-)= (डी)	364.08	(V) Overall Surplus (+) or Deficit (-)=D

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१०-११

Source.—Maharashtra State Budget Publications 2010-11

Figure may not tally due to rounding

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.16

**28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
प्रशासकीय विभागाचे उत्पन्न व खर्च लेखा/
(2008-**

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
१. वस्तु व सेवा यांवरील खर्च	22379	1. Consumption Expenditure
१.१ सेवजांची भरपाई-	14771	1.1 Compensation of employees-
(अ) वेतना व मजुरी	10244	(a) Wages & Salaries
(ब) निवृत्ती वेतना	4527	(b) Pensions
१.२ वस्तु व सेवा यांवरील निव्वळ खर्च-	7607	1.2 Net purchase of goods & Services-
(अ) खरेदी	6117	(a) Purchases
(ब) वजा-विप्री	2545	(b) Maintenance
	1055	(c) Less Sales Receipts
२ व्याज प्रदाना	12421	2. Net Interest paid (1-2)
	12898	1) Interest paid (2049)
	478	2) Less: (a+b+c)
	0	a) Interest received from CBI.A/C
	0	b) Interest received from sinking fund
	478	c) Commercial Interest Receipts
३ अर्थसहाय्य	3934	3. Subsidies
३.१ सर्वसाधारण अर्थसहाय्य	2706	3.1 General Subsidy
३.२ इमप्युटेड इरिगेशन सबसिडी	1228	3.2 Imputed Irrigation Subsidy
४ हस्तांतरित महसुली रजमा	34117	4. Current transfers
४.१ अनुदाने-	24198	4.1 Grants to- (a+b+c+d)
(अ) स्थानिक संस्थास	23258	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(ज) शैजजिज संस्थास	0	(c) Educational institutions
(ड) इतरांस	940	(d) Other current transfers
४.२ इतर चालू हस्तांतरित रजमा	9920	4.2 Others
	11564	4.3 Capital Transfers
		4.3.1 Grants to -
(अ) स्थानिक संस्थास	7102	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(ज) शैजजिज संस्थास	0	(c) Educational institutions
(ड) इतरांस	4462	(d) Other capital transfers
५ बचत	(-) 5892	5. Savings
६ एकूण	78523	6. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.16

Income & Outlay Account of Administrative Department
09)

(रुपये लाखात/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipt (3)
७. उद्योजकता व मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	1,940	7. Income from entrepreneurship & property
७.१ -ाफा	--	7.1. Profits
७.२ मालमत्तेपासून-ाचे उत्पन्न	1,940	7.2. Income from property
७.२.१ निव्वळ व्याज जमा-	367	7.2.1. Net interest receipts from
(अ) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाज-डू-ा	87	(a) State electricity board
(ब) इतरांज-डू-ा	281	(b) Others
७.२.२ इतर मालमत्तेपासून-ा जमा	1,575	7.2.2. Other property receipts
(अ) जुंतवजुजीपासून-ाचे उत्पन्न	0	(a) Income from investments
(ब) मालमत्तेपासून-ाचे इतर उत्पन्न	1,573	(b) Other income from property
८ प्रत्यज जर	6,389	8. Direct taxes
८.१ जमी-ा महसूल	546	8.1. Land revenue
८.२ निगम कराव्यतिरिक्त उत्पन्नावरील कर	1,651	8.2 Taxes on income other than Corporation tax
८.३ संपदा शुल्क	0	8.3 Estate duty
८.४ उत्पन्न व खर्चावरील इतर कर	1,561	8.4 Other taxes on income & expenditure
८.५ संपत्ती शुल्क	2	8.5 Taxes on wealth
८.६ महापालिका कर	2,629	8.6 Corporation Tax
८.७ इतर प्रत्यक्ष कर	0	8.7 Other direct taxes
९ अप्रत्यज जर	53,659	9. Indirect taxes
९.१ राज्य उत्पाद-ा शुल्क	4,434	9.1. State excise duties
९.२ विज्री जर	30,681	9.2. Sales Tax
९.३ मुद्रांज व -ाॅदजी फी	8,288	9.3. Stamps & registration fees
९.४ वाह-ांवरील जर	2,220	9.4. Taxes on vehicles
९.५ मालावरील व उतारुंवरील जर	1,015	9.5. Taxes on goods & passengers
९.६ विद्युत शुल्क	2,395	9.6. Electricity duties
९.७ जरमजुज जर	0	9.7. Entertainment tax
९.८ जें द्रीय उत्पाद-ा शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	1,337	9.8. Share of union excise duties
९.८ विज्री जर	866	9.9. Service Tax
९.८ सीमा शुल्क	1,533	9.10. Custom Duty
९.११ इतर अप्रत्यज जर	892	9.11. Other indirect taxes
१० संजीर्ज जमा	5,101	10. Miscellaneous receipts
११ जेंद्र सरजारज-डू-ा महसुली अ-गुदा-ाे, इतर राज्यांज-डू-ा अंशदा-ाे इत्यादी.	11,432	11. Revenue grants from Central Government, contribution from other States etc.
१२ एडूज	78,523	12. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने

Source : Maharashtra State Budget Publications

अ.क्र. Sr.No. (1)	खर्च (2)	प्रत्यक्ष Actuals (1)	Expenditure
1.	सेवकांची भरपाई (ए) वेत-ा व मजुरी (बी) िवृत्ती वेत-ो	2404 1813 591	1. Compensation of employees (a) Wages & Salaries (b) Pensions
२	वस्तू व सेवा यावरील जर्च	653	2. Purchase of goods & services
३	परिरजज	531	3. Maintenance
४	व्याज	478	4. Interest
५	भाडे	149	5. Rent, Rates and Taxes
६	वजा-इ-ापुटेड इरिजेश-ा सबसिडी	1519	6. Less : imputed irr. Subsidy
७	घसारा	--	7. Consumption of fixed capital
८	-ाफा	--	8. Profits
९	एऊ ज	2695	9. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.17

Production Account of Departmental Enterprises (D. C. U.)**-09)**

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

	जमा (4)	प्रत्यक्ष Actuals (5)	Receipts (4)
10. विक्री	. .	1,154	10. Sales
11. एकूण	. .	1,154	11. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने

Source - Maharashtra State Budget publication

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा/
(2008-

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
१. साठ्यांतील बदल	0.32	1. Changes in Stocks
१.१ राज्य प्रशासना	(-)0.23	1.1. Government administration
१.२ शासनाचा वाजिज्यिज उपक्रम	0.55	1.2. Departmental enterprises
२ एज स्थिर भांडवली निर्मिती	6038.40	2. Gross fixed capital formation
२.१ राज्य प्रशासना (-वी-१) *	5503.22	2.1. Government administration (new) *
(ए) इमारती व बांधजामे	4863.14	(a) Buildings & Construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनासामग्री	640.08	(b) Machinery & equipment
२.२ शासनाचा वाजिज्यिज उपक्रम	535.18	2.2. Departmental enterprises
(ए) इमारती व बांधजामे	524.83	(a) Buildings & Construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनासामग्री	10.35	(b) Machinery & equipment
३ भौतिक मालमत्तेची निव्वळ जरेदी	(-9.18)	3. Net purchase of physical assets
३.१ जुनी मालमत्ता	--	3.1. Second-hand assets
(ए) राज्य प्रशासना	--	(a) Government administration
(बी) शासनाचा वाजिज्यिज उपक्रम	--	(b) Departmental enterprises
३.२ जमीना	(-)9.18	3.2. Land
(ए) राज्य प्रशासना	(-)9.18	(a) Government administration
(बी) शासनाचा वाजिज्यिज उपक्रम	--	(b) Departmental enterprises
४ हस्तांतरित भांडवली रजमा	1307.84	4. Capital transfers
४.१ भांडवली अनुदाने		4.1. Capital grants
(ए) स्थानिक संस्थास	0	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(सी) शैजिज संस्थास	0	(c) Educational institutions
(डी) इतरांस	1307.84	(d) Others
४.२ जमीनदार आजि जहाजिरदार यांना गुजसना भरपाई	0	4.2. Compensation to land owners & jahagirdars
४.३ इतर हस्तांतरित भांडवली रजमा	0	4.3. Other capital transfers
५ एज	7337.38	5. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.18

Capital Finance Account of General Government

09)

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipts (4)
६ बचत	(-)5,891.86	6. Savings
७ घसारा	0	7. Consumption of fixed capital
८ हस्तांतरित भांडवली रजमा	0	8. Capital transfers
(ए) जेंद्र सरकार व इतर राज्यांजडू-1	--	(a) From union & other State Government
(बी) भांडवली लेज्यावरील इतर जमा	--	(b) Other receipts on capital account
९ घेतलेली णिवळ जर्जे	18,326.65	9. Net borrowings
१० इतर दायित्वे	(-)5,096.89	10. Other liabilities
१०.१ अर्थसंज ल्याव्यतिरिक्त जमा	(-)4,346.43	10.1. Extra Budgetary receipts
१०.२ वजा-वित्तिय संपत्तीतील णिवळ जरेदी	750.46	10.2. Less: Net purchase of financial assets
११ एडूज	7,337.90	11. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने
Source :- Maharashtra State Budget Publication

* Includes provision for renewals & replacements.

संवितरित रकमा (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Disbursement (1)
१ एजूज भांडवल निर्मिती	9,76,036	1. Gross capital formation
१.१ राज्य प्रशासना	0	1.1. Government Administration
१.१.१ इमारती व बांधजामे		1.1.1. Bulding & construction
(ए) -नव निर्मितीचा जर्च	3,86,542	(a) New outlay
(बी) -नवीज रज व पुनःस्थापना	9	(b) Renewals & replacement
१.१.२ यंत्रसामग्री व साधनासामग्री		1.1.2. Machinery & equipment
(ए) -नव निर्मितीचा जर्च	79,879	(a) New outlay
(बी) -नवीज रज व पुनःस्थापना	0	(b) Renewals & replacement
१.१.३ साठ्यातील निव्वळ वाढ	16,894	1.1.3. Net increase in stocks
१.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम		1.2. Departmental commercial undertakings
१.२.१ इमारती व बांधजामे		1.2.1. Building & Construction
(ए) -नव निर्मितीचा जर्च	4,91,616	(a) New outlay
(बी) -नवीज रज व पुनःस्थापना	0	(b) Renewals & replacement
१.२.२ यंत्रसामग्री व साधनासामग्री		1.2.2. Machinery & equipment
(ए) -नव निर्मितीचा जर्च	637	(a) New outlay
(बी) -नवीज रज व पुनःस्थापना	0	(b) Renewals & replacement
१.२.३ साठ्यातील निव्वळ वाढ	259	1.2.3. Net increase in stocks
२ हस्तांतरित भांडवली रजमा	2,32,114	2. Capital transfers
२.१ भांडवली अनुदाने-		2.1. Capital grants to-
(ए) स्थानिक संस्थास	1,06,301	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थास	581	(b) Co-operatives
(सी) शैजजिज संस्थास	11,064	(c) Educational institutions
(डी) इतरांस	1,12,182	(d) Others
२.२ जमीनदार व जहाजिरदार यांना		2.2. Compensation to land owners &
-जुसना भरपाई	71	jahagirdars
२.३ इतर हस्तांतरित भांडवली रजमा	4,523	2.3. Other capital transfers
२.४ भौतिज मालमत्तेची निव्वळ जरेदी	-2,609	2.4. Net purchase of physical assets
३ एजूज	12,08,150	3. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.19

**Transaction in Goods, Services & Transfers-Capital Account of Govt. ADM. & Dept. Commercial Undertakings
04)**

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipts (3)
४ एडू ज बचत	-2,81,711	4. Gross savings
४.१ राज्य प्रशास-गाच्या महसुली लेज्यातील बचत	-2,81,711	4.1. Savings on current account of Government Administration
४.२ शास-गाच्या वाजिज्यिज उपज्रमातील घसान्यासाठी तरतूद	0	4.2. Depreciation provision of departmental commercial undertaking
५ भांडवली स्वरुपाच्या इतर रज मा	88	5. Other receipts of capital nature
६ शिल्लज : वस्तू सेवा व हस्तांतरित रज मांच्या सर्व व्यवहारातील तूट	14,89,773	6. Balance : deficit on all transaction in goods & services and transfers
७ एडू ज	12,08,150	7. Total

28. लोकवित्त/

तक्ता क्रमांक/

शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2003-

जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
१ भाज भांडवलात जे लेली जुंतवजूज (ए) शासकीय उपज्रमांत (बी) इतर उपज्रमांत	2,75,291 2,40,041 35,250	1. Investment in shares (a) Of Government concerns (b) Of others
२ जर्जे व आजाऊ रजमा २.१ भांडवल निर्मितीसाठी (ए) स्थानिज संस्थास (बी) सहजारी संस्थास (सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळास (डी) इतरांस २.२ चालू वापरसाठी- (ए) स्थानिज संस्थास (बी) सहजारी संस्थास (सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळास (डी) इतरांस	1,33,872 -- 10,000 2,627 15,035 29,807 49,850 1,429 48,421 -- --	2. Loans and advances 2.1. For capital formation to- (a) Local bodies (b) Co-operatives (c) M. S. E. B. (d) Others 2.2. For current consumption to- (a) Local bodies (b) Co-operatives (c) Maharashtra State Electricity Board (d) Others
३ एजूज	4,09,163	3. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने

28. लोकवित्त/

तक्ता क्रमांक/

शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2008-

जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
१ सरजारी ऋजांची परतफेड १.१ राज्य शासा-गाचे देशांतर्गत ऋज १.२ ङेंद्र सरजारज-डू-ा जर्जे व आजाऊ रजमा	21,612.76 21,227.18 385.58	1. Repayment of public debt 1.1. Internal debt. Of the State Government 1.2. Loans & Advances from- Central Government
२ शिल्लज : वित्तीय दायित्वातील वाढ	(-)7,249.86	2. Balance : Net increase in financial liabilities
३ एजूज	14,362.90	3. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१०-११

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.20

**Changes in Financial Assets : Capital Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings
04)**

		(रुपये कोटीत/Rs.in Crores)	
आवक	प्रत्यक्ष	Incomings	
(4)	Actuals (5)	(4)	
४	जर्जे व आजाऊ रज मा यांची परतफेड	58,684	4. Repayment of loans and advances
	(ए) स्थागिज संस्थाजडू-1	5,200	(a) By Local bodies
	(बी) सहजारी संस्थाजडू-1	23,546	(b) By Co-operatives
	(सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाजडू-1	16,095	(c) M. S. E. B.
	(डी) इतराजडू-1	13,843	(d) By Others
५	शिल्लज : वित्तीय संपत्तीतील ढिव्वळ वाढ	3,50,479	5. Balance : Net increase in financial assets
६	एजुज	4,09,163	6. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.21

**Changing in Financial Liabilities : Capital Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings
09)**

		(रुपये कोटीत/Rs.in Crores)	
आवक	प्रत्यक्ष	Incomings	
(4)	Actuals (5)	(4)	
४	सरजारी ऋज	17,488.25	4. Public debt
४.१	राज्य शास-गाचे देशांतर्जत ऋज	17,523.20	4.1. Internal debt. of the State Government
४.२	जेंद्र सरजारजडू-1 जर्जे व आजाऊ रज मा	(-)34.95	4.2. Loans and advances from the Central Government
५	आंतर राज्यीय तडजोड (ढिव्वळ)	0.00	5. Inter-State settlement (net)
६	अल्पबचत, भविष्य ढिर्वाह ढिधी इत्यादी (ढिव्वळ)	1,615.67	6. Small Savings, Provident Fund etc. (net)*
७	रोज शिल्लज जुंतवजुज लेजा (ढिव्वळ)	0.00	7. Cash balance investment account (net)
८	इतर ऋज (ढिव्वळ)	(-)4,741.01	8. Other debts (net)
९	एजुज	14,362.90	9. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication 2010-11

* Includes ProvidentFund, Reserve Fund & Deposits Bearing Interest (net)

28. लोकवित्त/

तक्ता क्रमांक/

रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2003-

जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
१ वस्तू व सेवा यांच्या सर्व व्यवहारातील तूट (लेजा ३ ए ची संतुल-1 ज रजारी बाब)	14,89,773	1. Deficit on all transactions in goods and services (Balancing item in Accounts 3-A)
२ वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ (लेजा ३ बी ची संतुल-1 ज रजारी बाब)	3,50,479	2. Net increase in financial assets (Balancing item in Accounts 3-B)
३ रोज शिलजीतील वाढ	0	3. Increase in cash balance.
४ एज्ज	18,40,252	4. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने

PUBLIC FINANCE**TABLE No. 28.22****Cash & Capital Reconciliation : Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings
04)**

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

आवक (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Incomings (3)
५ वित्तीय दायित्वातील निव्वळ वाढ (लेजा ३ सी ची संतुल-ा जरजारी बाब)	17,58,065	5. Net increase in financial Liabilities (Balancing item in Accounts 3-C)
६ रोज शिलज्जीतील घट	82,187	6. Decrease in cash balance
७ एजूज	18,40,252	7. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication

२९. किंमती आणि निर्देशांक

२९.१ या विभागात शेतीमाल, इतर आवश्यक वस्तू, सोने व चांदी यांच्या किंमती, अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक, कामगार शेतमजूर व अश्रमिक कर्मचारी यांचे करिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक, नागरी व ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचे निर्देशांक यासंबंधीची माहिती दिली आहे.

२९.२ भारत सरकारचे आर्थिक सल्लागार यांच्या कार्यालयातर्फे प्रसिध्द होणा-या “अपेडिक्स टु इन्डेक्स नंबर ऑफ होलसेल प्राईजेस इन इंडिया” सुधारित मालिका, ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याच्या पध्दतीबाबत सविस्तर माहिती दिली आहे. कामगार आयुक्त महाराष्ट्र शासन, प्रसिध्द करित असलेल्या लेबर गॅझेटच्या प्रकाशनाच्या डिसेंबर १९६५ च्या अंकात मुंबई व सोलापूर केंद्रांसाठी तयार करावयाच्या नवीन निर्देशांकांच्या व्याप्ती व पध्दतीबाबतची सविस्तर माहिती दिली आहे; तर जळगाव व नागपूर केंद्रांसाठी ती माहिती जानेवारी १९६६ च्या अंकात दिली आहे. पुणे केंद्रासंबंधीची माहिती ऑगस्ट १९६५ च्या अंकात व नांदेड व औरंगाबाद केंद्राविषयीची माहिती मार्च १९६६ च्या अंकात दिली आहे. “इंडियन लेबर जर्नल, खंड ५ अंक ११” ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याची पध्दत व त्याची व्याप्ती ह्या बद्दल सविस्तर माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकी संघटना श्रमिकेत्तर कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक तयार करते. त्यासाठी १९६० हे पायाभूत वर्ष घेतले आहे. महाराष्ट्रात बृहन्मुंबई, पुणे व नागपूर ह्या केंद्रांसाठी निर्देशांक तयार केले आहेत. केंद्रीय सांख्यिकी संघटनेने प्रसिध्द केलेल्या “मंथली अब्स्ट्रॅक्ट ऑफ स्टॅटिस्टिक्स” ह्या प्रकाशनाच्या ऑगस्ट १९६६ च्या अंकात निर्देशांक तयार करावयाची पध्दत व व्याप्ती ह्यासंबंधी स्पष्टीकरण दिले आहे. “महाराष्ट्र अर्थ व सांख्यिकी त्रैमासिक पत्रिका” ह्या प्रकाशनाच्या ऑक्टोबर-डिसेंबर १९७९ च्या अंकात निर्देशांक काढण्याची पध्दत प्रसिध्द केली आहे.

29. PRICES AND INDICES

29.1. Information on prices of agricultural and other commodities gold and silver, All-India wholesale price index number, consumer price index numbers for workers, agricultural labour and non-manual employees and retail price index numbers for urban and rural Maharashtra is given in this section.

29.2. The details of the method of construction of the index is given in the “Appendix to index number of wholesale prices in India” revised series, issued by the office of the Economic Adviser to the Government of India. The details, regarding the scope and method of compilation of the new index for Mumbai and Solapur are given in December 1965 issue, for Jalgaon and Nagpur in January 1966 issue, for Pune in August 1965 issue and for Nanded and Aurangabad in March 1966 issue, of the Labour Gazette issued by the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra. The details of the method of construction and scope of the index is given in Indian Labour Journal, Vol. V, No. II. Consumer price index number for non-manual employees is compiled by the Central Statistical Organisation. The year 1960 is adopted as base. For Maharashtra, index is worked out for Brihan Mumbai, Pune and Nagpur centres. The method and scope of the index is explained in ‘Monthly Abstract of Statistics. August 1966’ published by the Central Statistical Organisation. the methodology has been published in the ‘October-December 1979 issue’ of the Maharashtra Quarterly Bulletin of Economics and Statistics.

PRICES AND INDICES

TABLE NO. 29.1

इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती
Other Essential Commodities at Mumbai Market
- 09)

(प्रति क्विंटल महिना अखेरच्या किंमती रुपयांत)
(Month end Prices in Rs. Per Quintal)

ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	Unit	Variety	Commodity
October (10)	November (11)	December (12)	January (13)	February (14)	March (2)	(1)		
1275	1290	1305	1280	1295	1287.5		Khandesh No.1/2	Bajari
								Pulses:
3850	3752.5	3575	3940	3900	3950			Udid
3422.5	3922.5	3380	3450	3497.5	3548		Green /Chinai	Moong
4947.5	4812.5	4922.5	5132.5	4855	4240		Bold	Masur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		White	Tur
3772.5	4945	3702.5	3675	3370	3362.5		Yellow	Gram
3530	3530	3635	3602.5	3640	3630		White	Chavali
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Rajma
								Dals:
3127.5	3200	3197.5	3135	3260	3085			Gram dal
4935	4685	4642.5	4845	5222.5	4895			Turdal
								Oil Seeds:
4500	4510	4570	4590	4555	4310		Bold	Groundnut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Castor seed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Linseed
								Oils:
625	600	610	578	500	526		Ready	Groundnut oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Castor Oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Linseed Oil
625	620	610	609	555	525		White	Copra Oil
								Cakes:
0	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Groundnut cake
0	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Linseed cake
2000	2055	2275	2580	2647.5	2550		Kolhapur No.1/2	Gur
1932.5	1916	1850	1977.5	2177.5	2182.5		M-30/S-30	Sugar
1801	1923	2000	1920.5	1958	5555			Wheat
1415	1422.5	1352.5	1317.5	1337.5	1345			Jowar
192.5	305	327.5	322.5	317.5	310			Groundnut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Sunflower
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Milk
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Butter

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
मिरची	घाटी /ब्याडजी / मद्रास /संजे श्वर		4222	4110	6070	6345	5422.5	6500
हळद	राजापूरी		4988	5006	6060	6720	6140	5500
आले	विरंजित		7924	8022	12680	11682.5	9312.5	9750
बटाटे (१० फि.)	फरुजाबाद/मिलीटरी		663	675	715	722.5	705	730
जंदे (१० फि.)	-गशिज -i.१/-i.२		420.5	409.5	402	735	812.5	740
भाज्या (१० फि.)								
जोबी			35.5	36.5	57.5	50	45	60
वांजी			65.5	63	107.5	87.5	100	97.5
जवार			184.5	155	182.5	125	197.5	180
भेंडी			159.5	166	172.5	120	147.5	97.5
M@	G३@ (१०० फि.)		395.5	533	510	495	435	435
जोंबडया व बदजे (प्रत्येज पजी)			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
बदजे			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
अंडी :			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मट-1			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मासे			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जोबरे (१०० फि.)			4712	4745.5	5622.5	5942	5692	5000
-गारळ (हजारात)	जालिज त(१२५ \$G१५०)		1015	944.5	880	842.5	720	650
जापूस			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : पणन उपसंचालक, मुंबई

TABLE NO. 29.1 contd..

						(Month end Prices in Rs. Per Quintal)		
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)	(1)
6500	6250	5250	6450	8545	8250			Chilly
5500	5550	5750	4867.5	5147.5	4750			
10000	9700	9500	11530	14320	14500			
950	965	882.5	782.5	647.5	712.5			Potatoes (10 Kg.)
715	1025	1142.5	1260	1047.5	772.5			Onions (10 Kg.)
								Vegetables(10 Kg.) :
85	105	75	55	40	30			Cabbage
110	70	70	87.5	47.5	57.5			Brinjals
197.5	147.5	167.5	157.5	185	212.5			Gawar
140	157.5	147.5	120	115	152.5			Bhendi
360	367.5	365	350	367.5	367.5			Raw banana (100 Kg.)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Poultry (per Bird)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Duck
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Eggs:
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Mutton
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Fish
5000	5290.5	5250	5407.5	5262.5	5305			Copra (100 Kg.)
650	660	700	777.5	780	730		Calicut(125 to 150)	Coconut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Cotton

Source :- Deputy Director of Marketing, Govt. of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक/

तक्ता क्रमांक/

वस्तुंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतींचा निर्देशांक/

(2008-

गट आणि उपगट	भार	आर्थिक वर्षाची सरासरी	मासिक सरासरी/				
			एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट
(1)	Weight	Financial Year Average	April	May	June	July	August
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
(१) मूलभूत वस्तु	20.12	137.53	132.1	134.2	138.3	141.1	139.2
(अ) अन्न जट	14.34	134.80	128.9	130.2	130.3	133.4	134.4
(अ) अन्न धा-ये (१ + २)	4.09	145.30	139.5	139.0	139.5	141.3	143.2
(१) धा-ये	3.37	143.09	137.9	137.9	137.9	139	139.8
(२) डाळी	0.72	155.84	147.3	144.5	147.3	152.3	159.4
(ब) भाजीपाला व फळे	3.84	134.86	128.1	129.3	128.5	135.7	135.6
(ज) दूध व दुधाचे पदार्थ	3.24	123.24	119.3	120.1	121	121.2	121.7
(ड) मांस, मासे व अंडी	2.41	125.38	119.9	124.1	122.3	124.6	126.1
(इ) मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	0.57	151.24	144.2	146.9	151.7	157.1	158.5
(फ) इतर अन्न पदार्थ	0.18	175.03	152.8	156.4	164.4	168.5	174.4
(ब) अन्नधा-येतर पदार्थ	4.26	129.15	123.5	126.8	131.6	135.1	135.1
(अ) तंतू	0.88	137.87	123.5	128.9	139.2	147.3	150.7
(ब) तेल बियाजे	1.78	131.17	127.5	129.9	136.2	137.9	135.8
(ज) इतर अन्नधा-येतर पदार्थ	1.39	117.48	120.5	122.8	121.8	123.9	124.5
(ज) जनिजे	1.52	186.52	186.1	193.4	231.7	230.2	195.6
(२) इंधन, शक्ती, दिवाबत्ती व वंजा	14.91	135.95	130.2	131.4	141.7	143.2	145.6
(अ) जोळसा (जाजीतील)	2.09	151.26	150.5	150.5	150.5	150.9	151.8
(ब) जनिज तेले	9.360	141.98	134.4	136.3	152.7	154.9	158.6
(ज) विद्युत	3.45	106.38	106.5	106.5	106.5	106.5	106.5
(३) उत्पादित पक्का माल	64.97	120.38	119.2	119.2	120.7	121.4	121.8
(अ) अन्न पदार्थ	9.97	119.90	116.2	116.6	118.2	119.4	120.2
(ब) पेय द्रव्ये, तंबाजू, तंबाजूचे पदार्थ	1.76	128.33	125.5	127.3	127.6	129.2	127
(ज) जापड	7.330	103.19	102.3	102.4	103.3	103.7	104.1
(ड) लाजूड, लाजूडाच्या वस्तु	0.59	130.73	122.4	124.5	125.5	127.8	130.9
(इ) जाजद, जाजदाच्या वस्तु	2.03	116.3	114.4	114.8	115	115.9	116.3
(फ) चामडे, चामड्याच्या वस्तु	0.84	122.23	118.5	120.1	120.8	121	121.4
(ज) रबर व प्लॅस्टिच्च्या वस्तु	2.99	117.32	115.6	116	117.3	118.2	118.7
(ह) रसायनो व रासायनिक पदार्थ	12.02	118.07	116.6	117.9	118.9	119.4	120.6
(ई) अधातू जनिज पदार्थ	2.56	131.67	129.1	129	128.5	129.5	130.7
(ज) मूलभूत धातू, मिश्रधातू व धातुच्या वस्तु	10.75	137.96	141.9	138.6	142.3	143.4	143.3
(ज) यंत्रसामग्री व यांत्रिक अवजारे	8.93	117.44	115.6	115.8	117.5	117.7	117.8
(ल) परिवहन सामग्री व सुटे भाज	5.21	113.33	111	111.3	111.9	112.3	112.5
सर्व वस्तु	100.00	126.02	123.5	124.1	127.3	128.6	128.9

PRICES AND INDICES

TABLE No. 29.2

All India Index Numbers of Wholesale Prices by Groups and Sub-groups of Commodities

09)

(पायाभूत वर्ष १९९३-९४=१००)

(Base year 1993-94=100)

Monthly Average

सप्टेंबर	ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	Group and Sub Groups
September	October	November	December	January	February	March	(1)
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
138.3	140.8	141.4	137.5	137.2	134.4	135.8	(I) Primary Articles
135.8	140.3	141.1	136.3	137.2	134.1	135.6	(A) Food Group
143.2	147.3	148.3	148.4	149.8	152	152.1	(a) Food grains (1+2)
140.0	144.5	145.6	145.9	147.8	150.1	150.7	(i) Cereals
158.3	160.7	161.1	160.6	158.7	160.8	159.1	(ii) Pulses
140.2	151.8	153.7	135.9	136.8	122.7	120	(b) Fruits & vegetables
122.2	123	123.4	123.9	124.5	124.7	133.9	(c) Milk and Milk Products
126.3	126.5	127.1	127.0	126.9	126.8	127	(d) Eggs, Fish & Meat
154	152.7	149.2	146.3	150.5	150.5	153.3	(e) Condiments & Spices
182.8	191.1	183.5	180.1	185.8	180.9	179.7	(f) Other food articles
134.2	129.8	129.8	127	127.4	124.7	124.8	(B) Non food Articles
153.5	142.4	138.5	137.8	136.9	130.3	125.4	(a) Fibres
133	130.8	131.1	128.6	129.3	126.2	127.7	(b) Oil seeds
125.3	115.8	112.7	109.2	110.6	110.4	112.2	(c) Other Non food articles
173.6	176.8	176.9	178.1	163.9	164	167.9	(C) Minerals
144.6	143.1	136.2	129.1	127.2	124.0	123.1	(II) Fuel, Power, Light & Lubricants
151.8	151.8	151.8	151.6	151.6	151.3	151	(a) Coal Mining
157.1	154.5	143.8	132.3	129.5	124.4	125.2	(b) Mineral oils
106.5	106.5	106.5	106.5	106.5	106.5	105	(c) Electricity
121.8	121.6	120.2	119.3	119.8	119.7	119.8	(III) Manufactured Products
120.9	120.3	119.3	119.2	122.1	123.3	123.1	(a) Food Products
127.1	127.6	128	128.7	129.6	131.1	131.3	(b) Beverages, Tobacco, Tobacco Product
104.1	103.9	103.3	102.9	103.5	102.2	102.6	(c) Textiles
132.5	131.3	132.4	132	136.2	135.9	137.4	(d) Wood & wood products
116.9	117.6	117.4	117	117.0	116.7	116.6	(e) Paper & paper products
123.8	123.8	122.9	122.4	124.2	124.6	123.3	(f) Leather & leather Products
120.6	119.8	117.7	116.1	115.7	116.1	116	(g) Rubber & plastic products
120	119.7	118.3	116.6	116.4	116.3	116.1	(h) Chemical & chemical products
130.3	129.8	131.4	131.8	135	136.4	138.5	(i) Non metallic Mineral products
142.4	141.4	135.2	132.6	128.8	126.5	127.1	(j) Basic Metal, alloys & metal products
117.9	117.9	118.1	117.4	118.1	117.8	117.7	(k) Machinery & Machine tools
112.5	112.7	112.8	113.1	116.7	116.4	116.7	(l) Transports, Eqpt. & parts
128.5	128.7	126.9	124.5	124.4	123.3	123.5	All Commodities

Source.-- Office of the Economic Adviser, Ministry of Industry, Government of India, New Delhi

29. किंमती आणि निर्देशांक/ PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3

राज्यातील निवडक केंद्रामधील कामगाराकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
Consumer Price Index Number for the Working Class of selected Centre in the State
(2008-09)

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)

(Base year 2001=100)

महिना, वर्ष Month and Year (1)	अन्न गट Food (2)	पान, सुपारी, तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc. (3)	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light (4)	घरभाडे House Rent (5)	कापड व बिछाना Clothing and Bedding (6)	संकीर्ण Miscella- neous (7)	ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक consumer price Index (8)	
मुंबई / Mumbai								
2000-01	541	646	335	743	364	476	512
2001-02	556	659	426	871	366	499	536
2002-03	562	673	721	930	369	520	565
2005-06	622	743	546	1149	380	583	613
2006-07	126	118	135	124	125	134	128
2007-08	136	128	141	127	130	140	138
2008-09		151	141	168	130	132	150	148
एप्रिल / April	2008	144	133	153	128	131	142	141
मे / May	2008	145	134	152	128	131	142	142
जून / June	2008	146	136	159	128	131	143	143
जुलै / July	2008	148	140	162	130	131	144	145
ऑगस्ट / August	2008	150	140	165	130	131	144	146
सप्टेंबर / September	2008	153	141	165	130	131	145	147
ऑक्टोबर / October	2008	159	145	166	130	132	153	152
नोव्हेंबर / November	2008	156	145	164	130	132	154	151
डिसेंबर / December	2008	152	145	175	130	132	156	151
जानेवारी / January	2009	154	146	187	131	132	158	153
फेब्रुवारी / February	2009	153	146	184	131	132	158	152
मार्च / March	2009	154	146	185	131	132	158	153

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
पुणे / Pune								
2000-01	513	668	682	589	319	500	501
2001-02	523	691	777	628	326	516	519
2002-03	548	734	742	650	334	524	534
2005-06	615	769	672	791	374	576	592
2006-07	134	119	149	119	117	131	130
2007-08	145	130	140	125	128	139	138
2008-09		160	134	141	129	132	154	150
एप्रिल / April	2008	150	128	137	127	126	143	141
मे / May	2008	154	128	134	127	129	142	143
जून / June	2008	157	128	138	127	129	144	145
जुलै / July	2008	157	128	135	128	130	154	148
ऑगस्ट / August	2008	159	128	145	128	130	154	149
सप्टेंबर / September	2008	165	128	144	128	131	157	152
ऑक्टोबर / October	2008	165	137	146	128	134	158	153
नोव्हेंबर / November	2008	165	137	146	128	134	158	153
डिसेंबर / December	2008	163	141	146	128	135	157	152
जानेवारी / January	2009	162	142	141	134	135	157	153
फेब्रुवारी / February	2009	162	143	141	134	132	159	153
मार्च / March	2009	164	143	141	134	136	159	154

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 -Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
सोलापूर / Solapur							
2000-01	451	614	388	681	339	466
2001-02	454	610	407	749	347	477
2002-2003	466	612	439	789	341	490
2005-06	503	665	525	1002	355	543
2006-07	126	119	140	138	117	127
2007-08	149	132	131	140	121	141
2008-09		159	142	136	144	122	151
एप्रिल / April	2008	157	136	131	141	121	147
मे / May	2008	157	136	130	141	121	147
जून / June	2008	157	136	132	141	121	147
जुलै / July	2008	160	137	133	142	121	150
ऑगस्ट / August	2008	162	142	138	142	121	152
सप्टेंबर / September	2008	161	142	137	142	123	152
ऑक्टोबर / October	2008	163	147	139	142	123	153
नोव्हेंबर / November	2008	163	146	140	142	123	154
डिसेंबर / December	2008	159	145	139	142	123	152
जा-गेवारी / January	2009	156	145	136	150	123	151
फेब्रुवारी / February	2009	158	145	137	150	123	152
मार्च / March	2009	157	145	137	150	123	152

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
कोल्हापूर / Kolhapur							
2000-01	489	661	447	336	314	466
2001-02		509	638	472	373	330	488
2002-2003		539	651	507	406	351	517
2005-06	585	733	595	506	385	579
2006-07	646	772	679	530	394	626
2007-08	683	814	710	573	398	660
2008-09		285	318	310	264	198	280
एप्रिल / April	2008	142	167	146	123	82	138
मे / May	2008	142	166	145	123	83	138
जून / June	2008	143	167	145	123	83	139
जुलै / July	2008	148	152	171	151	125	146
ऑगस्ट / August	2008	149	152	175	151	125	147
सप्टेंबर / September	2008	150	152	174	151	125	149
ऑक्टोबर / October	2008	150	152	181	151	127	150
नोव्हेंबर / November	2008	149	155	181	151	129	150
डिसेंबर / December	2008	145	154	181	151	129	148
जा-वारी / January	2009	147	154	177	152	135	150
फेब्रुवारी / February	2009	147	153	176	152	135	150
मार्च / March	2009	148	153	176	152	135	150

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
नाशिक / Nashik								
2000-01	461	594	497	658	342	480	477
2001-02	474	647	541	761	360	498	503
2002-2003	474	690	587	800	362	531	517
2005-06	520	763	554	1064	383	588	581
2006-07	131	119	149	125	110	119	126
2007-08	140	125	139	129	118	121	131
2008-09		155	132	147	136	120	130	142
एप्रिल / April	2008	144	126	139	131	120	123	134
मे / May	2008	147	126	136	131	120	124	135
जून / June	2008	145	126	144	131	120	125	135
जुलै / July	2008	152	126	143	135	120	129	140
ऑगस्ट / August	2008	155	132	151	135	120	130	142
सप्टेंबर / September	2008	160	132	149	135	120	130	144
ऑक्टोबर / October	2008	165	136	152	135	119	133	147
नोव्हेंबर / November	2008	160	137	152	135	119	133	145
डिसेंबर / December	2008	158	137	152	135	119	133	144
जा-नोवारी / January	2009	158	137	148	144	119	132	145
फेब्रुवारी / February	2009	157	137	146	144	120	131	145
मार्च / March	2009	158	137	146	144	120	131	145

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
जलगांव / Jalgaon								
2000-01	477	691	401	266	294	534	449
2001-02	489	725	430	285	305	552	464
2002-2003	493	738	469	298	313	569	474
2005-06	549	837	511	365	313	660	530
2006-07	607	869	584	388	315	693	575
2007-08	666	918	608	408	316	722	617
2008-09		285	361	297	206	196	304	273
एप्रिल / April	2008	151	220	135	94	70	164	140
मे / May	2008	152	222	134	94	68	165	141
जून / June	2008	154	222	134	94	68	165	142
जुलै / July	2008	143	148	183	134	130	153	146
ऑगस्ट / August	2008	144	149	197	134	130	153	148
सप्टेंबर / September	2008	146	149	195	134	130	156	149
ऑक्टोबर / October	2008	154	150	198	134	167	158	154
नोव्हेंबर / November	2008	154	150	198	134	171	159	155
डिसेंबर / December	2008	154	150	198	134	173	161	155
जानेवारी / January	2009	152	150	192	136	174	161	155
फेब्रुवारी / February	2009	154	151	192	136	174	162	156
मार्च / March	2009	154	154	192	136	174	162	156

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 Contd.

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
अकोला / Akola							
2000-01	466	791	481	257	430	459
2001-02	488	790	501	266	434	479
2002-2003	497	762	522	295	435	490
2005-06	526	768	532	476	448	533
2006-07	590	730	563	513	450	585
2007-08	629	719	605	533	444	620
2008-09		260	298	315	244	205	269
एप्रिल / April	2008	139	158	139	117	95	138
मे / May	2008	139	172	139	117	95	139
जून / June	2008	139	180	139	117	95	139
जुलै / July	2008	127	134	198	143	121	140
ऑगस्ट / August	2008	129	134	208	143	121	142
सप्टेंबर / September	2008	128	133	205	143	121	142
ऑक्टोबर / October	2008	129	130	208	143	126	143
नोव्हेंबर / November	2008	130	128	208	143	126	143
डिसेंबर / December	2008	131	130	208	143	126	144
जानेवारी / January	2009	136	139	200	146	128	147
फेब्रुवारी / February	2009	134	139	204	146	128	147
मार्च / March	2009	138	140	204	146	128	149

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 -Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नागपूर / Nagpur							
2000-01	439	708	437	726	289	469
2001-02	448	691	477	799	304	487
2002-2003	460	683	518	752	306	496
2005-06	497	739	539	1036	316	559
2006-07	133	129	149	145	114	134
2007-08	146	141	141	153	118	142
2008-09		166	156	149	160	120	155
एप्रिल / April	2008	158	150	142	155	120	149
मे / May	2008	160	151	139	155	120	149
जून / June	2008	160	152	145	155	120	151
जुलै / July	2008	165	152	143	157	120	153
ऑगस्ट / August	2008	169	152	152	157	120	156
सप्टेंबर / September	2008	171	155	150	157	120	158
ऑक्टोबर / October	2008	172	155	154	157	121	158
नोव्हेंबर / November	2008	168	155	154	157	121	157
डिसेंबर / December	2008	165	155	154	157	121	155
जानेवारी / January	2009	167	163	152	172	116	159
फेब्रुवारी / February	2009	167	164	151	172	119	159
मार्च / March	2009	169	163	151	172	119	160

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
औरंगाबाद / Aurangabad							
2000-01	483	643	376	320	500	479
2001-02	493	651	419	352	544	502
2002-2003	507	666	490	378	560	523
2005-06	565	711	532	444	612	582
2006-07	622	754	613	466	640	629
2007-08	650	838	669	493	661	659
2008-09		278	337	309	241	267	281
एप्रिल / April	2008	139	177	139	107	142	142
मे / May	2008	140	178	138	107	142	143
जून / June	2008	141	179	138	107	142	143
जुलै / July	2008	147	166	188	151	130	146
ऑगस्ट / August	2008	149	166	195	151	130	148
सप्टेंबर / September	2008	147	169	193	151	130	148
ऑक्टोबर / October	2008	152	169	196	151	130	150
नोव्हेंबर / November	2008	150	169	196	151	130	150
डिसेंबर / December	2008	146	169	196	151	130	148
जा-वारी / January	2009	146	167	190	157	135	150
फेब्रुवारी / February	2009	151	167	190	157	135	151
मार्च / March	2009	149	168	190	157	135	151

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 -Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नांदेड / Nanded							
2000-01	469	656	446	292	385	466
2001-02		475	666	466	315	387	474
2002-2003		495	676	496	329	388	494
2005-06	558	874	504	406	376	548
2006-07	609	708	570	430	399	590
2007-08	651	746	599	457	412	625
2008-09		285	308	287	245	203	280
एप्रिल / April	2008	154	173	139	105	94	147
मे / May	2008	155	174	138	105	94	148
जून-I / June	2008	156	178	138	105	94	148
जुलै / July	2008	147	144	174	168	127	150
ऑगस्ट / August	2008	149	144	180	168	127	152
सप्टेंबर / September	2008	159	143	178	168	127	157
ऑक्टोबर / October	2008	155	146	181	168	127	157
नोव्हेंबर / November	2008	155	149	181	168	128	157
डिसेंबर / December	2008	158	161	181	168	132	160
जा-वारी / January	2009	154	165	176	178	139	159
फेब्रुवारी / February	2009	150	165	179	178	140	159
मार्च / March	2009	148	166	179	178	142	158

आधार.- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई**Source.--** Office of the commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

जानेवारी, २००६ पासून मुंबई, पुणे, नाशिक, नागपूर, सोलापूर या केंद्रांच्या पायाभूत वर्षात (१९८२=१००) बदल होऊन नवीन पायाभूत वर्ष (२००१=१००) हे झाले आहे.

For the centres Mumbai, Pune, Nashik, Nagpur, Solapur the base year has revised from (1982=100) to (2001=100) from January, 2006 onwards

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.4

नागरी श्रमिकेतर कर्मचा-यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
 Consumer Price Index Numbers For Urban Non-manual Employees
 (2007-08)

(पायाभूत वर्ष १९८४-८५=१००)
 (Base year 1984-85=100)

महिना वर्ष Month / Year (1)	मुंबई Mumbai (2)	पुणे Pune (3)	नागपूर Nagpur (4)	औरंगाबाद Aurangabad (5)	सोलापूर Solapur (6)
1990-91	154	162	162	165	157
2000-2001	375	384	359	393	359
2001-2002	395	404	375	420	368
2002-2003	406	421	388	443	386
2003-04	415	439	407	470	402
2004-05	434	453	421	486	412
2005-06	450	471	438	499	425
2006-07	478	509	469	547	450
2007-08	504	547	486	583	481
एप्रिल / April 2007	491	531	475	577	467
मे / May 2007	493	533	475	579	467
जून / June 2007	496	538	477	578	470
जुलै / July 2007	502	541	485	578	477
ऑगस्ट / August 2007	502	542	488	582	474
सप्टेंबर / September 2007	502	546	489	580	479
ऑक्टोबर / October 2007	506	549	491	582	486
नोव्हेंबर / November 2007	508	555	489	581	485
डिसेंबर / December 2007	510	555	489	586	492
जा-नोवारी / January 2007	509	554	487	590	492
फेब्रुवारी / February 2007	510	560	491	590	489
मार्च / March 2007	513	563	494	597	489

आधार.- केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source.-- Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi

29. किमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.5

राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगाराकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Numbers for the working Class at selected centres in the State (New Series)

(पायाभूत वर्ष / Base year 2001=100)

वर्षे Year (1)	अन्न Food (2)	संकीर्ण Miscellaneous (3)	ग्राहक किंमती निर्देशांक C. P. Index (4)
केंद्र / Centre			
मुंबई / Mumbai			
2001	554	495	528
2005	615	573	611
2006	123	133	126
2007	134	139	134
2008	148	146	144
2009	166	159	159
सोलापूर / Solapur			
2001	449	524	471
2005	503	580	539
2006	120	121	123
2007	145	129	139
2008	158	141	149
2009	169	157	160
नागपूर / Nagpur			
2001	446	499	483
2005	494	588	554
2006	128	124	130
2007	143	130	140
2008	161	140	151
2009	185	152	174
पुणे / Pune			
2001	519	516	516
2005	609	569	589
2006	129	129	127
2007	143	136	136
2008	157	149	146
2009	176	161	162
नाशिक / Nashik			
2001	471	494	498
2005	514	587	576
2006	128	119	124
2007	138	120	130
2008	151	127	139
2009	175	134	157

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.5 -Contd..

(पायाभूत वर्ष / Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)
केंद्र / Centre			
कोल्हापूर / Kolhapur			
2001	501	531	477
2005	581	646	574
2006	626	664	612
2007	678	681	654
2008	708	701	697
2009	161	154	158
अकोला / Akola			
2001	484	529	475
2005	522	584	529
2006	573	630	572
2007	621	678	611
2008	621	702	650
2009	148	155	155
जळगांव / Jalgaon			
2001	488	548	469
2005	542	661	525
2006	588	679	561
2007	655	720	610
2008	677	718	655
2009	165	164	162
नांदेड / Nanded			
2001	468	564	469
2005	555	666	543
2006	588	698	574
2007	644	720	618
2008	677	709	665
2009	162	163	167
औरंगाबाद / Aurangabad			
2001	488	609	495
2005	560	710	576
2006	605	736	616
2007	648	761	654
2008	683	736	689
2009	163	144	159

आधार : कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.-Office of the Labour Commissioner, Government of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.6

निवडक केंद्राचे नागरी श्रमिकेतर कर्मचा-याकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Numbers for urban non-manual Employees for selected centres

(पायाभूत वर्ष १९८४-८५=१००)
(Base year 1984-85=100)

वर्षे Year (1)	केंद्र /Centres					
	मुंबई Mumbai (2)	पुणे Pune (3)	नागपूर Nagpur (4)	औरंगाबाद Aurangabad (5)	सोलापूर Solapur (6)	अखिल भारत All India (7)
2001	390	401	373	413	365	386
2002	404	415	383	437	380	402
2003	412	435	402	462	397	416
2004	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2005	446	466	433	496	421	451
2006	469	498	461	532	441	478
2007	498	537	482	577	474	509

आधार - केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली
Source - Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 29.7

औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

All India consumer price Index Number for Industrial Workers

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

वर्षे Year (1)	गट /Group		
	अन्न Food (2)	कापड Clothing (3)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (4)
2000-01	453	315	444
2001-02	466	514	463
2002-03	477	556	482
2003-04	N.A.	N.A.	N.A.
2004-05	506	346	520
2005-06	527	355	542
2006-07	126	114	125
2007-08	136	118	133
2008-09	153	122	145

आधार.-श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला
Source.-Ministry of Labour, Labour Bureau, Government of India, Simla

डिसेंबर, २००५ पर्यंत औद्योगिक कामगारांच्या अखिल भारतीय घाऊक किंमती निर्देशांकाचे पायाभूत वर्ष १९८२=१०० असे आहे.
For All India Consumer Price Index for industrial workers the base year is 1982=100 till December,2005

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.8

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेतीमालाच्या घाऊक किंमती

Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State
(2008 - 09)

(प्रती क्विंटलची महिना अखेर असलेली घाऊक किंमत रुपयात)
(Month ending spot wholesale prices in Rs. per quintal)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तू (2)	बाजारपेठ (3)	जात (4)	जून June 2008 (5)	सप्टेंबर September 2008 (6)	डिसेंबर December 2008 (7)	मार्च March 2009 (8)	Variety (4)	Market (3)	Commodity (2)
1	जहू	अहमद-गजर (जोपरजाव)			1173	1202	1225		Ahmednagar (Kopargaon)	Wheat
		जोपरजाव		1107	1124	1171	1187		Kopargaon	
		श्रीरामपूर		1083	1107	1122	1156		Shrirampur	
		जळजांव	१४७	1124	1157	1226	1145	147	Jalgaon	
		लासलजाव	२१८९	1121				2189	Lasalgaon	
		इंदापूर	२१८९	1084	1104	1079	1120	2189	Indapur	
		पुजे		1679	1712	1749	1776		Pune	
		अोला		1072	1108	1121	1180		Akola	
		धुळे		1087	1093	1108	1082		Dhule	
		-ांदूरबार		1066	1100		1123		Nandurbar	
		सांजली	लोड ल	1454	1520	1363	1453	Local	Sangli	
		जाल-ग	-ि.२	1981	1513	2000	2087	No.2	Jalna	
			२२७	1241	1154	1250	1305	227		
		उमरेड		1261	1192	1207	1300		Umrer	
		-ांदेड		1093	1102	1145	1111		Nanded	
		पाचोरा	ज ल्याज सो-ग		1145			Kalyan sona	Pachora	
		बीड	संज रित			1209	1237	Hybrid	Beed	
		बारामती	२१८९	1152	1138		1160	2189	Baramati	
			ज ल्याज सो-ग	1090	1090		1100	Kalyan sona		
		अमरावती	लोड ल	1150	1156	1155	1181	Local	Amaravati	
		चाळीसजांव	२१८९	1113	1119	1119	1079	2189	Chalisgaon	
		फलटज		1106	1143	1125	1135		Phaltan	
		वाशिम	२१८९	1102	1092	1090	1114	2189	Washim	
2	बाजरी									Bulrush-Millet
		जोपरजाव		777	767	846	902		Kopargaon	
		श्रीरामपूर		798	859	843	893		Shrirampur	
		चाळीसजांव	हिरवा	732	790	744	872	Hirva	Chalisgaon	
		जळजांव	स्था-िज	771	853	806	869	Local	Jalgaon	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		पाचोरा		--	--	830	--	Pachora		
		लासलजाव	स्थागिज	793				Local	Lasalgaon	
		अोला		777	706	901	875		Akola	
		बारामती		886	875	975		Mahico	Baramati	
		सांजली	स्थागिज	817	928	851	829	Local	Sangli	
		जाल-II	हिरवा	728	771	856	876	Hirva	Jalna	
		धुळे		764	811	842	921		Dhule	
		-ांदूरबार		764	840		862		Nandurbar	
		बीड	संज रित		801	846		Hybrid	Beed	
		अहमद-ाजर		--	1174	937	1001		Ahamdnagar	
		अमरावती	स्थागिज	--	920	945	851	Local	Amaravati	
		इंदापूर		782	901	917	926		Indapur	
		फलटज		760	869	906	913		Phaltan	
		पुजे		967	1040	1007	1056		Pune	
3	ज्वारी								Jowar	
		जोपरजाव		1255	1179	1000	892		Kopargaon	
		श्रीरामपूर		1152	1047	862	872		Shrirampur	
		-ांदूरबार		958	870	--	789		Nandurbar	
				1160	1065	--	1054	Dadar		
		सांजली	संज रित	986	955	858	824	Hybrid	Sangli	
			शाळू	1433	1344	1213	1162	Shalu		
		पाचोरा	संज रित	--	--	685	--	Hybrid	Pachora	
			पांढरी	--	--	711	--	Pandhri		
		अोला	संज रित	660	721	--	--	Hybrid	Akola	
		बारामती	मालदांडी	1222	1110	--	1100	Maldandi	Baramati	
		बीड	मालदांडी	--	863	920	--	Maldandi	Beed	
		पुजे		1390	1353	1222	1174		Pune	
		धुळे		709	750	720	773		Dhule	
		अहमद-ाजर		1093	1014	1049	--		Ahmednagar	
		अमरावती	स्थागिज	732	852	844	989	Local	Amaravati	
			संज रित	624	717	801	769	Hybrid		
		चाळीसजांव	पांढरी	682	784	689	766	Pandhri	Chalisgaon	
		इंदापूर	संज रित	929	942	788	637	Hybrid	Indapur	
			मालदांडी	1341	1211	999	980	Maldandi		
		जळजांव	संज रित	748	793	734	753	Hybrid	Jalgaon	
			रबी	926	891	779	790	Rabbi		
				1231	1256	1029	957	Dadar		
		जाल-II	संज रित	712	751	687	738	Hybrid	Jalna	
			शाळू	1272	1105	943	1004	Shalu		

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		-ांदेड		637	713	719	717		Nanded	
			रबी	753		968	862	Rabbi		
		फलटज		1080	1043	981	931		Phaltan	
		वाशिम	संज-रित	622	695	701	698	Hybrid	Washim	
4	हरभरा									Gram
		जोपरजाव		2292	2290	1848	2162		Kopargaon	
		जळजांव	चाफा	2165	2312	1922	2029	Chapha	Jalgaon	
			लाल	2359	2689	2404	2488	Lal		
				2567	2884	2470	3082	Kabuli		
		पुजे		2511	2605	2411	2356		Pune	
		धुळे		2159	2297	1918	1997		Dhule	
		अोला		2244	2974	2748	3294		Akola	
		बीड	लाल	--	--	--	2008	Lal	Beed	
		जाल-ा	लोज-ल	2236	2140	1966	2033	Local	Jalna	
				3217	3487	3266	3171	Kabuli		
			जाडा	2396	3008	2627	2554	Bold		
		श्रीरामपूर		2177	2176	1832	2114		Shrirampur	
		वाशिम	चाफा	2177	2160	1934	1965	Chapha	Washim	
		सांजली	स्था-िज	2054	2216	1999	2071	Local	Sangli	
		अहमद-ाजर			2225	2083	2050		Ahmadnagar	
					2475	3435	2826	Kabuli		
		फलटज		2140	2188	2068	2013		Phaltan	
		अमरावती		2213	2558		1975		Amaravati	
			स्था-िज	2245	2231	1961	2011	Local		
			जाडा	2382	2525	2374	2465	Bold		
		बारामती	जरडा	2206	2145		2003	Garda	Baramati	
			जाडा	2330	2250		2161	Bold		
		चाळीसजांव	पिवळा	2096	2283	1836	1969	Pivla	Chalisgaon	
		इंदापूर	चाफा	2255	2254	2151	2150	Chapha	Indapur	
			जरडा	2092	2102	1785	1917	Garda		
		-ांदेड		2135	1977	1795	1932		Nanded	
		-ांदूरबार		2353	2287	--	2342		Nandurbar	
5	तूर									Tur
		जळजांव	लाल	2342	2600	2572	2942	Red	Jalgaon	
		जाल-ा	पांढरी	2647	2835	2972	3532	Pandhri	Jalna	
		धुळे		2393	2582	2566	3071		Dhule	
		-ांदूरबार		2123			2806		Nandurbar	
		वाशिम	लाल	2581	2987	2827	3323	Lal	Washim	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		अोला		2607	--	--	--		Akola	
		-ांदेड		2532	2842	2629	3205		Nanded	
		बीड	पांढरी	--	--	2600	3478	Pandhri	Beed	
		अहमद-ाजर			2800	2722	2997		Ahmednagar	
		अमरावती	लाल	2606	3026	2798	3263	Lal	Amaravati	
			जजर	2554	2929	2535	3122	Gajar		
		चाळीसजांव	लाल	2330	2350	2542	2982	Lal	Chalisgaon	
		इंदापूर	लाल	1851		2415	2500	Lal	Indapur	
			पांढरी	2000	1975	2300		Pandhri		
		फलटज			2400	2230		Phaltan		
		सांजली	स्थानिज		2250	2750		Local	Sangli	
		श्रीरामपूर		1986	2214	1713	2311		Shrirampur	
6	मूज	जळजांव	चमजी	2469	3210	2769	3209	Chamaki	Jalgaon	Moog
		-ांदूरबार		2259	3060		2975		Nandurbar	
		जाल-ा	स्थानिज	2200	2800		3100	Local	Jalna	
			हिरवा	2250	3019	2763	3056	Hirva		
		अोला		2296	3030	3068	3416		Akola / Washim	
		लासलजाव	स्थानिज					Local	Lasalgaon	
		अहमद-ाजर		--	3017	3136	3430			Ahmednagar
		अमरावती	स्थानिज	--	2790	2811	3119	Local		
			चमजी	--	3061	2979	3308	Chamaki		
			जजर	--	2917	2688	3075	Gajar		
		चाळीसजांव	हिरवा	2090	2713	2245	2413	Hirva	Chalisgaon	
			चमजी	2058	3350	--	--	Chamaki		
			जजर	2050	2838	--	--	Gajar		
		धुळे		2323	3188	2676	2921		Dhule	
		इंदापूर	स्थानिज	2450	2850	--	--	Local	Indapur	
			हिरवा	2252	2625	--	--	Hirva		
		-ांदेड		2000	2903	2510	3200		Nanded	
		फलटज		2585			1835		Phaltan	
		पुजे		2918	3218	3466	3783		Pune	
		सांजली	स्थानिज	2336	2542	2838	3008	Local	Sangli	
		श्रीरामपूर		2638	2594	2999	--		Shrirampur	
		वाशिम	चमजी	2178	2945	2870	--	Chamaki	Washim	
7	उडीद									Udid
		जळजांव	हिरवा	2550	3638	2025	2520	Hirva	Jalgaon	
				2118	2849	1968	2252	Kala		
		पाचोरा		--	--	2200	--	Kala	Pachora	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		लासलजाव		1538	--	--	--	Kala	Lasalgaon	
		अोला		२०२२	२८९९	2413	2433		Akola	
		जाल-गा	स्था-िज	1954	2655	2189	--	Local	Jalna	
				1903	2566	2158	--	Kala		
		वाशिम		1875	2359	2186	2100	Kala	Washim	
		-ांदूरबार		2050	--	--	1876		Nandurbar	
		अहमद-ाजर		--	2472	2060	--		Ahmednagar	
		अमरावती		1250	2156	2289	2439	Kala	Amaravati	
		चाळीसजांव		--	2582	2123	2350	Kala	Chalisgaon	
		धुळे		2130	2692	2242	2125		Dhule	
		इंदापूर		1911	1500	1400	--		Indapur	
		-ांदेड			2684	1878	2245		Nanded	
		फलटज		--	--	--	1800		Phaltan	
		पुजे		2776	3091	2861	3120		Pune	
		सांजली	स्था-िज	1755	2089	2259	2175	Local	Sangli	
		श्रीरामपूर		1500	1700	1784			Shrirampur	
8	जरडई									Safflower
		बारामती		2306	--	--	2115	Safed	Baramati	
		अोला		2572	2937	2350	2010		Akola	
		अमरावती		2450	2467	2413	2300	Safed	Amaravati	
		इंदापूर		--	--	4500	1761		Indapur	
		जाल-गा	स्था-िज	2625	2713	2800	2130	Local	Jalna	
				2533	2775	--	2120	Safed		
		-ांदूरबार		2100	--	--	--		Nandurbar	
		श्रीरामपूर		2235	2348	2297	2044		Shrirampur	
		वाशिम		2405	2597	2275	1939	Safed	Washim	
9	भुईमुज									Groundnut
		श्रीरामपूर		1294	1840	2067	--		Shrirampur	
		बारामती	घुंजरी	2688	2003	--	1940	Ghungari	Baramati	
		जोल्हापूर		1940	3300	--	200		Kolhapur	
				1271	1280	1275	1750	OLI		
		धुळे		2674	2329	2615	2271		Dhule	
		-ांदूरबार		2183	--	--	--		Nandurbar	
		अोला		2657	--	--	--		Akola	
		बीड				2524	2583	Dhobali	Beed	
		अमरावती		2425	2304	2258	2137		Amaravati	
		चाळीसजांव	एसबी-११	2561	2428	2314	2200	SB-11	Chalisgaon	
		इंदापूर	घुंजरी	2661	2145	1825	1808	Ghungari	Indapur	
		-ांदेड		2744	2289	--	--		Nanded	
		-ाशिज	जांडवा	1267	--	2500	--	Khandva	Nashik	
		पुजे		1308	1568	2050	1192		Pune	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
10	सूर्यफूल	बारामती		2871	2510	--	1972	Modern	Baramati	Sunflower
		अोला		2557	3135	2023	1977		Akola	
		अमरावती		2421	2344	2075	2011	Kale	Amaravati	
		इंदापूर		2463	2275	1892	1838		Indapur	
		जाल-गा	स्थानिज	2450	2300	2046	--	Local	Jalna	
				2450	--	2050	--	Kale		
		-ांदूरबार		2403	2150	--	1684		Nandurbar	
		श्रीरामपूर		2179	2313	1903	1915		Shrirampur	
		अहमद-ाजर		--	2400	2225			Ahmednagar	
		बीड		--	--	2156		Kale	Beed	
		चाळीसजांव		2333	2308	2131	1665	Kale	Chalisgaon	
		-ांदेड		2676	--	--	1847		Nanded	
		सांजली	स्थानिज	2750	--	2100	2000	Local	Sangli	
11	जुळ	सांजली	जोल्हापूरी	1574	1911	2100	2106	Kolhapuri	Sangli	Gur
		जोल्हापूर		1450	2033	2122	2309		Kolhapur	
		अहमद-ाजर		--	1870	2024	2183		Ahmednagar	
		जाल-गा	पिवळा	1436	1762	2034	2214	Yellow	Jalna	
				1374	1637	1904	2134	Tambus		
		-ांदेड		1181	--	--	--		Nanded	
		बारामती	पिवळा	1449	1927	--	2235	Yellow	Baramati	
		जळजांव		1362	1748	2167	2181		Jalgaon	
		धुळे		1208	--	--	--		Dhule	
		चाळीसजांव	पिवळा	1325	1900	2007	2256	Yellow	Chalisgaon	
			पुजे जेशरी	1401	1900	--	--	Pune Kesari		
		इंदापूर	-ां.२	1248	1751	2075	2100	No.2	Indapur	
		फलटज		1595	--	2340	2165		Phaltan	
		पुजे		1481	1881	2123	2233		Pune	
12	जांदा	-ाशिज	उ-हाळी	307	--	900	525	Summer	Nashik	Onion
			पोळ	--	--	1011	670	Pole		
		अहमद-ाजर		317	501	806	517		Ahmednagar	
		बारामती	लाल	429	700	1100	575	Lal	Baramati	
		धुळे	लाल	301	541	1035	602	Lal	Dhule	
			पांढरा	204	337	1033	596	Phandhari		
		इंदापूर		309	439	778	732		Indapur	
		जळजांव	लाल	283	460	770	567	Lal	Jalgaon	
			पांढरा	155	--	800	531	Phandhari		
		जाल-गा		250	550	--	--		Jalna	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		जोल्हापूर		375	618	971	633		Kolhapur	
		जोपरजाव		386	650	1050	636		Kopargaon	
		लासलजाव		400	602	1122	721		Lasalgaon	
			उ-हाळी	399	--	945	780	Unhali		
		फलटज		306	425	906	554		Phaltan	
		पुजे		366	646	1200	680		Pune	
		श्रीरामपूर		302	666	900	511		Shrirampur	
13	बटाटे									Potatoes
		-गशिज		533	--	465	563		Nashik	
		पुजे		592	693	653	633		Pune	
		अहमद-गजर		--	488	456	437			Ahmednagar
		जळजांव		464	418	383	534		Jalgaon	
		जोल्हापूर		577	583	552	668		Kolhapur	
		श्रीरामपूर		538	557	592	519		Shrirampur	
14	मिरची									Chillies
		धुळे		3370	3600	1142	1255		Dhule	
		-दूरबार		--	--	--	1392			Nandurbar
		सांजली	स्थानिज	6105	6171	5582	6076	Local	Sangli	
		अहमद-गजर		--	--	4269	4163		Ahmednagar	
		इंदापूर		4000	3517	--	5806		Indapur	
		फलटज		--	--	2000	1950		Phaltan	
		पुजे		4570	4960	6460	6220		Pune	
				4200	--	4100	4875		Umred	
		जाल-ग		3000	--	--	--		Jalna	

N.A- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार- उपसंचालक, पणन, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.--Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / RICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.9

सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती / Prices of Gold and Silver in Mumbai Market
(2008-09)

(रुपयांत /in Rupees)

वर्ष / महिना Year / Month (1)	तयार सोने (१० ग्रॅमची किंमत) *Gold (Spot) per 10 gms.			तयार चांदी (दर किलोग्रॅमची किंमत) *Silver (spot) per Kilogram		
	कमाल Highest (2)	किमान Lowest (3)	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations (4)	कमाल Highest (5)	किमान Lowest (6)	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations (7)
1961-62	126	116	122	220	197	206
1970-71	198	178	185	589	484	537
1980-81	1,730	1,305	1,522	2,955	2,075	2,617
1990-91	3,580	3,270	3,452	7,051	6,260	6,761
2000-01	N.A.	N.A.	4,474	N.A.	N.A.	7,868
2001-02	N.A.	N.A.	4579	N.A.	N.A.	7,447
2005-06	N.A.	N.A.	6901	N.A.	N.A.	11,829
2006-07	N.A.	N.A.	9240	N.A.	N.A.	19,057
2007-08	N.A.	N.A.	9996	N.A.	N.A.	19,427
2008-09	N.A.	N.A.	12905	N.A.	N.A.	21,272
एप्रिल / April 2000	N.A.	N.A.	4,460	N.A.	N.A.	8,022
एप्रिल / April 2008	N.A.	N.A.	11,810	N.A.	N.A.	23,474
मे / May 2008	N.A.	N.A.	12,143	N.A.	N.A.	23,796
जून / June 2008	N.A.	N.A.	12,369	N.A.	N.A.	24,213
जुलै / July 2008	N.A.	N.A.	13,055	N.A.	N.A.	25,269
ऑगस्ट / August 2008	N.A.	N.A.	11,855	N.A.	N.A.	22,265
सप्टेंबर / September 2008	N.A.	N.A.	12,214	N.A.	N.A.	20,191
ऑक्टोबर / October 2008	N.A.	N.A.	12,766	N.A.	N.A.	18,687
नोव्हेंबर / November 2008	N.A.	N.A.	12,207	N.A.	N.A.	17,174
डिसेंबर / December 2008	N.A.	N.A.	12,897	N.A.	N.A.	17,327
जानेवारी / January 2009	N.A.	N.A.	13,508	N.A.	N.A.	19,115
फेब्रुवारी / February 2009	N.A.	N.A.	14,781	N.A.	N.A.	21,442
मार्च / March 2009	N.A.	N.A.	15,255	N.A.	N.A.	22,311

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

टिप.- (१)* तयार सोन्याच्या किंमती २७ ऑगस्ट १९६३ पर्यंत शुद्ध सोन्याच्या होत्या. त्यानंतर ९ नोव्हेंबर १९६६ पर्यंत १४ कॅरेट सोन्याच्या आणि १० जुलै १९६७ पासून प्रमाणित सोन्याच्या आहेत.

(२)** या तयार चांदीच्या किंमती ०.९९६ पेक्षा कमी शुद्ध चांदीच्या आहेत.

Note.- (1)* Spot prices relate to gold bullion upto 27th August 1963, 14 carat gold upto 9th November 1966 and to standard gold from 10th July 1967.

(2)** Spot prices relate to below 0.996 fineness.

आधार : रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, बुलेटीन-१, मार्च, २०१०

Source : Reserve Bank of India, Bulletin, March, 2010

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.10

महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Number for Agricultural Labours in Maharashtra
(2008-09)

(पायाभूत : शेती वर्ष १९८६-८७=१००)

(Base : Agri. Year 1986-87=100)

वर्ष/महिना Year/Months (1)	अन्नगट निर्देशांक Food Index (2)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (3)
2000-01	316	305
2001-02	307	303
2002-03	322	317
2005-06	365*	362
2006-07	402	394
2007-08	437	423
2008-09	484	464
एप्रिल / April 2008	458	442
मे / May 2008	457	443
जून / June 2008	466	449
जुलै / July 2008	476	457
ऑगस्ट / August 2008	490	467
सप्टेंबर / September 2008	491	469
ऑक्टोबर / October 2008	498	476
नोव्हेंबर / November 2008	495	474
डिसेंबर / December 2008	490	471
जा-नोवारी / January 2009	496	474
फेब्रुवारी / February 2009	495	474
मार्च / March 2009	493	474

आधार.- श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला

Source.- Ministry of Labour Bureau, Government of India, Simla

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.11

महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक
Retail Price Index Numbers for Maharashtra By Groups of Commodities
(2007-08)

(पायाभूत वर्ष १९८१-८२=१००)
(Base Year :-1981-82=100)

वर्ष / महिना Year / Months (1)	गट / Groups					
	अन्न Food (2)	पान, सुपारी तंबाखु इ. Pan, Supari, Tobacco, etc. (3)	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting (4)	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, bedding and footwea (5)	संकीर्ण Miscellaneous (6)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (7)
2000-2001	420.99	593.97	380.15	518.34	453.68	437.76
2001-2002	430.15	607.96	420.21	537.95	480.67	455.27
2002-2003	440.76	625.85	458.1	543.77	495.58	468.91
2003-2004						
2004-2005						
2005-2006	109	107	107	103	107	108
2006-2007	120	112	108	105	109	114
2007-2008	129	121	158	106	115	125
एप्रिल / April 2007	123	116	109	106	113	116
मे / May 2007	125	118	140	106	113	121
जून / June 2007	127	119	140	105	113	122
जुलै / July 2007	131	121	144	106	113	124
ऑगस्ट / August 2007	130	121	144	106	113	124
सप्टेंबर / September 2007	129	121	144	106	113	123
ऑक्टोबर / October 2007	130	122	144	106	114	124
नोव्हेंबर / November 2007	130	122	144	107	115	124
डिसेंबर / December 2007	130	123	144	107	116	125
जानेवारी / January 2008	128	124	216	107	117	131
फेब्रुवारी / February 2008	129	124	216	107	117	132
मार्च / March 2008	130	125	216	107	118	133

टीप.- निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीचा भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे

Note.- Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities Rice, Wheat, Jowar and Sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities

आधार- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Directorate of Economics and Statistics. Govt. of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.12

महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक
Retail Price Index Numbers for Rural Maharashtra By Groups of Commodities
(2008-09)

(पायाभूत वर्ष २००३=१००)
(Base Year 2003=100)

वर्षे / महिना Year / Months (1)	गट / Groups					
	अन्न Food (2)	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting (3)	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, bedding and footwear (4)	संकीर्ण Miscellaneous (5)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (6)	पान, सुपारी तंबाखू, इ. Pan, Supari Tobacco, etc. (7)
2000-2001	414.87	405.03	379.82	502.68	431.24	--
2001-2002	415.47	436.14	382.99	517.75	437.73	--
2002-2003	426.37	456.16	393.72	522.38	447.92	--
2005-2006	109	108	103	105	107	109
2006-2007	118	119	105	108	115	117
2007-2008	128	176	107	116	128	126
2008-2009	142	238	110	125	145	140
एप्रिल / April 2008	133	231	108	119	138	132
मे / May 2008	136	232	108	119	139	132
जून / June 2008	136	236	109	120	140	134
जुलै / July 2008	139	238	109	121	142	136
ऑगस्ट / August 2008	143	239	109	122	145	137
सप्टेंबर / September 2008	145	240	109	123	146	139
ऑक्टोबर / October 2008	147	241	110	127	148	140
नोव्हेंबर / November 2008	147	241	111	128	149	142
डिसेंबर / December 2008	145	242	111	129	148	144
जानेवारी / January 2009	144	241	111	130	148	144
फेब्रुवारी / February 2009	143	238	110	131	147	147
मार्च / March 2009	144	237	110	131	148	147

टीप.- निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीची भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे.

Note.- Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities Rice, Wheat, Jowar and Sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics. Govt. of Maharashtra, Mumbai

३०. पंचवार्षिक योजना

३०.१ राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना यासंबंधीची पंचवार्षिक योजनेची माहिती या विभागात दिलेली आहे.

30. FIVE-YEAR PLAN

30.1. Data on State Plan and Centrally sponsored programmes in various Five-Year Plans are presented in this section.

**30. पंचवार्षिक योजना/
तक्ता क्रमांक/
पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील खर्च/
(2006)**

अ.क्र. Sr.No.	विकासाचे शिर्ष	१ ली योजना 1st Plan (1951-56)		२ री योजना 2nd Plan (1956-61)		३ री योजना 3rd Plan (1961-66)		वार्षिक योजना Annual Plan (1966-69)		४ थी योजना 4th Plan (1969-74)		५ वी योजना 5th Plan (1974-79)	
		खर्च	एकूण खर्चाशी टक्केवारी	खर्च	एकूण खर्चाशी टक्केवारी	खर्च	एकूण खर्चाशी टक्केवारी	खर्च	एकूण खर्चाशी टक्केवारी	खर्च	एकूण खर्चाशी टक्केवारी	खर्च	एकूण खर्चाशी टक्केवारी
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	जृषि व संलज्ज सेवा	26.21	16.94	35.18	15.55	123.42	28.39	96.96	25.08	195.96	19.51	308.13	11.58
2	सहज्जर	4.13	2.67	30.23	13.36	10.78	2.48	14.24	3.68	25.75	2.56	35.19	1.32
3	जलसिंघ-1 व वीज	35.07	22.67	70.56	31.18	158.76	36.52	173.14	44.79	449.61	44.76	141.93	53.08
4	उद्योज व जाजी	3.56	2.30	6.40	2.83	14.82	3.41	10.64	2.75	39.62	3.94	158.69	3.97
5	परिवह-1 व दळ्जवळ्ज	13.89	8.98	22.19	9.81	37.45	8.61	35.19	9.10	81.08	8.07	220.08	8.27
6	तंत्र विज्ञा-1
7	सामाजिज व सामूहिज सेवा	71.85	46.44	58.54	25.87	89.31	20.54	56.26	14.55	208.44	20.76	427.94	16.09
8	आर्थिज सेवा
9	इतर सेवा	3.20	1.40	19.00	0.04	0.15	0.04	4.05	0.40	151.17	5.69
एज्ज		154.71	100.00	226.30	100.00	453.5	100.00	386.58	100.00	1004.51	100.00	1443.13	100.00

FIVE YEAR PLAN

TABLE No. 30.1

Expenditure under Five-Year & Annual Plan

-07)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

वार्षिक योजना Annual Plan (1979-80)		६ वी योजना 6th Plan (1980-85)		७ वी योजना 7th Plan (1985-90)		वार्षिक योजना Annual Plan (1990-91)		वार्षिक योजना Annual Plan (1991-92)		८ वी योजना 8th Plan (1992-97)		Head of Development
खर्च	एकूण	खर्च	एकूण	खर्च	एकूण	खर्च	एकूण	खर्च	एकूण	खर्च	एकूण	
Expendi- ture	Percent- age to total expenditure	Expendi- ture	Percent- age to total expenditure	Expendi- ture	Percent- age to total expenditure	Expendi- ture	Percent- age to total expenditure	Expendi- ture	Percent- age to total expenditure	Expendi- ture	Percent- age to total expenditure	(2)
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	
60.61	7.46	393.38	6.01	390.87	4.70	79.29	3.14	1172.74	4.55	123469.03	2.76	Agriculture and Allied Services
3.77	0.46	894.94	13.67	77.55	0.93	23.11	0.92	297.87	1.16	25169.07	0.56	Co-operation
149.74	55.37	3172.20	48.44	3752.19	45.13	1187.20	47.08	11532.43	44.78	2336111.91	52.31	Irrigation and Power
30.03	0.04	225.31	3.43	307.48	3.70	95.81	3.80	941.90	3.66	47462.78	1.06	Industries and Mining
64.03	7.88	422.81	6.46	449.41	5.40	218.33	8.66	2020.36	7.85	433173.94	9.70	Transport and Communication
..	..	0.78	0.01	2.02	0.02	1.68	0.07	6.57	0.03	1486.48	0.03	Science
199.22	24.53	1234.39	18.85	1797.71	21.63	772.79	30.64	4904.77	19.05	809407.05	18.13	Social and Community Services
0.02	..	4.69	0.07	5.33	0.06	112.97	4.48	670.10	2.60	133320.20	2.99	Economic Services
4.80	0.59	200.89	3.06	1532.57	18.43	30.63	1.21	4204.92	16.32	556016.48	12.45	Other Services
512.22	96.33	6549.39	100.00	8315.13	100.00	2521.81	100.00	25751.66	100.00	4465616.94	100.00	Grand Total

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 30.1—Contd.

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr.No.	विकासाचे शिर्ष	वार्षिक योजना Annual Plan (1997-98)		वार्षिक योजना Annual Plan (1998-99)		वार्षिक योजना Annual Plan (1999-2000)		वार्षिक योजना Annual Plan (2000-01)	
		खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percent- age to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percent- age to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percent- age to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percent- age to total expenditure
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)
1.	कृषि व संलग्न सेवा	278.43	3.51	313.09	3.82	404.22	3.88	196.72	2.05
2.	सहकार	19.03						28.46	0.30
3.	जलसिंचन व वीज	3919.21	49.37	3694.52	45.12	5580.19	53.56	5574.85	58.16
4.	उद्योग व खाणी	112.94	1.42	105.57	1.29	108.33	1.04	88.24	0.92
5.	परिवहन व दळणवळण	725.68	9.14	908.71	11.10	930.78	8.93	1013.65	10.57
6.	तंत्र विज्ञान	1.53	0.02	4.24	0.05	4.19	0.04	3.96	0.04
7.	सामाजिक व सामूहिक सेवा	1528.75	19.26	1660.14	20.28	2123.87	20.39	1485.14	15.49
8.	आर्थिक सेवा	211.32	2.66	319.10	3.90	274.93	2.64	271.33	2.83
9.	इतर सेवा	1,141.13	14.38	1,182.11	14.44	992.08	9.52	923.65	9.64
एकूण		7938.02	100.00	8187.48	100.00	10418.59	100.00	9586.00	100.00

टीप - आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतील असे नाही. / Note.—Total may be not add up due to rounding.

आधार - नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source.—Planning Department, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 30.1—Contd.

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

वार्षिक योजना Annual Plan (2002-03)		वार्षिक योजना Annual Plan (2003-04)		वार्षिक योजना Annual Plan (2004-05)		वार्षिक योजना Annual Plan (2005-06)		वार्षिक योजना Annual Plan (2006-07)		Head of Development (2)
खर्च Expendi- ture (1)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percent- age to total expenditure (2)	खर्च Expendi- ture (27)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percent- age to total expenditure (28)	खर्च Expendi- ture (29)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percent- age to total expenditure (30)	खर्च Expendi- ture (31)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percent- age to total expenditure (32)	खर्च Expendi- ture (33)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percent- age to total expenditure (34)	
163.78	2.23	301.64	4.35	272.95	3.30	331.74	2.50	673.67	4.67	Agriculture and Allied Services
9.13		20.59		51.00		35.72		5,860.73		Co-operation
3,161.19	40.85	2,503.98	33.78	395.19	40.25	5,788.92	39.45	5,132.70	32.73	Irrigation and Power Industries and Mining
1,123.46	14.52	1,022.11	13.79	917.70	9.35	1,490.31	10.16	1,689.04	10.77	Transport and Communication
1.21	0.02	298.94	0.04	1.38	0.01	3.19	0.02	14.50	0.09	Science Technology
1,402.26	18.12	1,564.00	21.10	2,319.40	23.63	3,640.97	24.81	5,453.64	34.78	Social and Community Services
301.60	3.9	285.13	3.85	401.63	4.09	387.83	2.64	477.94	3.05	Economic Services
178.62	2.31	38.42	0.52	16.97	0.17	965.40	6.58	424.59	2.71	Other Services
7,738.98	100	7,411.73	100	9,817.42	100	14,674.21	100	15,681.38	100	Grand Total

टीप - आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतील असे नाही. / Note.—Total may be not add up due to rounding.

आधार - नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source.—Planning Department, Government of Maharashtra, Mumbai

30. पंचवार्षिक योजना / FIVE YEAR PLANS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 30.2

राज्य/जं द्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते -वव्या पंचवार्षिक (१९९७-२००२) योजनातील दरडोई प्रस्तावित तरतूद / जर्च
Per Capita Plan Outlay/ Expenditure of States/ U.T.s from First (1951-56) to Nineth Five Year Plan (1997-2002)
(2001-02)

(रूपये जटीत / Rs. in Crores)

अ-जुज्मांज Serial No.	राज्य/जं द्रशासित प्रदेश	पहिली योजना 1st Plan (1951-56)		दुसरी योजना 2nd Plan (1956-61)		तिसरी योजना 3rd Plan (1961-1966)		वार्षिक योजना Annual Plans 1966-69		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (3)	जर्च Expendiure (4)	तरतूद Outlay (5)	जर्च Expendiure (6)	तरतूद Outlay (7)	जर्च Expendiure (8)	तरतूद Outlay (9)	जर्च Expendiure (10)	
I. जास दर्जा असलेली राज्ये										
Special Category States										
1.	अरुजाचल प्रदेश	4.21 (139)	2.31 (76)	9.51 (293)	3.74 (115)	7.15 (199)	7.32 (203)	8.57 (209)	7.79 (190)	Arunachal Pradesh
2.	आसाम	21.67 (26)	28.00 (34)	57.94 (61)	63.15 (66)	120.00 (104)	132.24 (115)	89.25 (69)	87.12 (67)	Assam
3.	हिमाचल प्रदेश	5.70 (23)	4.99 (20)	14.72 (55)	16.97 (64)	27.93 (96)	33.85 (116)	40.22 (127)	39.88 (126)	Himachal Pradesh
4.	जम्मू काश्मीर	12.74 (39)	13.00 (39)	33.92 (99)	26.82 (78)	75.00 (202)	61.24 (165)	60.99 (148)	59.28 (144)	Jammu and Kashmir
5.	मजिपूर	1.55 (25)	1.08 (18)	6.25 (89)	6.22 (88)	12.88 (155)	12.82 (154)	10.14 (107)	7.20 (76)	Manipur
6.	मेघालय	@	@	@	@	@	@	@	@	Meghalaya
7.	मिझोराम	@	@	@	@	@	@	@	@	Mizoram
8.	नाजालँड	@	@	@	@	7.15 (180)	10.79 (271)	17.36 (382)	15.98 (352)	Nagaland
9.	सिक्कीम	@	@	@	@	@	@	@	@	Sikkim
10.	त्रिपुरा	2.29 (32)	1.62 (23)	8.47 (88)	9.41 (98)	16.32 (132)	15.51 (126)	14.00 (100)	11.44 (82)	Tripura
एकूज (I)		48.16 (29)	51.00 (30)	130.81 (69)	126.31 (66)	266.43 (120)	273.77 (123)	240.53 (97)	228.69 (92)	Total (I)

तक्ता नं मांज / Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये जेटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
II. जास दर्जा -सलेली राज्ये										
Non-Special Category States										
1.	आंध्र प्रदेश	114.14 (36)	107.00 (33)	219.19 (64)	180.64 (53)	305.00 (82)	344.78 (92)	221.03 (55)	235.62 (59)	Andhra Pradesh
2.	बिहार	68.67 (17)	102.00 (25)	194.22 (44)	176.87 (40)	337.04 (70)	331.74 (69)	216.50 (42)	217.37 (42)	Bihar
3.	जोवा	@	@	@	@	23.04 (349)	15.27 (231)	24.02 (321)	19.82 (265)	Goa
4.	जुजराथ	30.49 (18)	99.00 (58)	55.59 (29)	146.83 (77)	235.00 (108)	237.68 (110)	204.56 (85)	207.80 (86)	Gujrat
5.	हरियाजा	@	@	@	@	@	@	50.36 (56)	84.62 (94)	Haryana
6.	ज-र्नाटज	50.92 (25)	94.00 (47)	84.37 (38)	138.72 (62)	250.00 (102)	250.69 (102)	164.64 (62)	192.15 (72)	Karnataka
7.	जेरळ	31.28 (22)	44.00 (31)	71.95 (45)	79.00 (50)	170.00 (96)	181.59 (102)	128.70 (66)	144.74 (74)	Kerla
8.	मध्यप्रदेश	83.68 (31)	94.00 (35)	230.19 (76)	145.50 (48)	300.00 (88)	288.35 (85)	171.17 (46)	166.82 (44)	Madhya Pradesh
9.	महाराष्ट्र	159.86 (48)	125.00 (37)	266.25 (72)	214.03 (58)	390.00 (94)	433.60 (105)	384.47 (84)	388.83 (85)	Maharashtra
10.	ओरिसा	21.23 (14)	85.00 (56)	99.97 (61)	89.36 (54)	160.00 (87)	224.06 (122)	128.69 (64)	122.75 (61)	Orissa
11.	पंजाब	44.62 (47)	163.00 (173)	162.68 (157)	151.43 (146)	231.39 (200)	254.23 (220)	131.58 (105)	121.85 (97)	Punjab
12.	राजस्था-1	27.28 (16)	66.00 (40)	105.27 (56)	99.86 (53)	236.00 (112)	210.59 (100)	136.21 (59)	136.60 (59)	Rajasthan
13.	तामील-नाडू	90.20 (18)	85.00 (58)	173.06 (29)	186.19 (77)	290.88 (108)	342.33 (110)	236.53 (85)	265.99 (86)	Taminadu
14.	उत्तर प्रदेश	129.83 (20)	166.00 (25)	253.10 (36)	228.32 (32)	497.00 (65)	560.25 (73)	450.25 (55)	451.40 (55)	Uttar Pradesh
15.	पश्चिम बंजाल	76.45 (28)	154.00 (56)	153.66 (48)	155.84 (49)	250.00 (68)	300.49 (82)	179.17 (44)	161.47 (40)	West Bengal
एडू ज (II)		928.65 (26)	1,384.00 (39)	2,069.50 (53)	1,992.59 (51)	3,675.35 (85)	3,975.75 (92)	2,828.24 (60)	2,917.83 (62)	Total (II)
एडू ज (I+II)		976.81 (26)	1,435.00 (39)	2,200.31 (54)	2,118.90 (52)	3,941.78 (87)	4,249.52 (93)	3,068.77 (62)	3,146.52 (63)	Total (I+II)

तक्ता क्र मांज / Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये जेटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
III. जेंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1.	अंदमान-निकोबार	3.83 (1094)	0.83 (237)	5.92 (1184)	3.62 (724)	9.79 (1360)	6.17 (857)	7.05 (766)	5.29 (575)	Andman & Nicobar
2.	चंदीजढ	@	@	@	@	@@	9.56 (655)	3.60 (180)	2.72 (136)	Chandigarh
3.	दादरा -नगर हवेली	@	@	@	@	@@	0.25 (41)	1.29 (193)	0.71 (106)	Dadra & Nagar Haveli
4.	दमज व दीव	--	--	--	--	--	--	--	--	Daman & Div
5.	दिल्ली	6.79 (35)	5.85 (30)	16.97 (72)	11.42 (48)	81.75 (283)	93.09 (322)	75.25 (220)	63.88 (187)	Delhi
6.	लजद्विप	@ (25)	@ (47)	@ (38)	0.42 (62)	0.97 (102)	0.99 (102)	1.62 (62)	0.95 (72)	Lakshdweep
7.	पाँडीचेरी	0.73 (23)	0.50 (15)	4.76 (137)	3.66 (105)	6.93 (180)	6.01 (156)	6.50 (153)	5.26 (124)	Pondecherry
	एडू ज (III)	11.35 (48)	7.18 (30)	27.65 (95)	19.12 (66)	99.44 (278)	116.07 (324)	95.31 (225)	78.81 (186)	Total (III)
	एडू ज (I+II+III)	988.16 (26)	1,442.18 (38)	2,227.96 (54)	2,138.02 (52)	4,041.22 (88)	4,365.59 (95)	3,164.08 (63)	3,225.33 (64)	Total (I+II+III)
	वापरलेली अंदाजित लोज संज्या (वर्ष)	1953	1953	1958	1958	1963	1963	1967	1967	Population Estimates used (year)

तक्ता क्र मांज / Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये जेटीत / Rs. in Crores)

अ-जुं मांज Serial No.	राज्य/जें द्रशासित प्रदेश	चौथी योज-गा Fourth Plan (1969-74)		पाचवी योज-गा Fifth Plan (1974-79)		वार्षिज योज-गा Annual Plans (1979-80)		सहावी योज-गा Sixth Plan (1980-85)		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (11)	जर्च Expendiure (12)	तरतूद Outlay (13)	जर्च Expendiure (14)	तरतूद Outlay (15)	जर्च Expendiure (16)	तरतूद Outlay (17)	जर्च Expendiure (18)	
I. जास दर्जा असलेली राज्ये										
Special Category States										
1.	अरुजाचल प्रदेश	17.99 (383)	21.12 (449)	63.30 (1,161)	64.83 (1,190)	23.41 (391)	21.78 (364)	212.00 (3,169)	223.01 (3,333)	Arunachal Pradesh
2.	आसाम	223.75 (153)	198.41 (136)	473.84 (279)	428.63 (252)	155.00 (83)	159.73 (86)	1,115.00 (533)	1,279.79 (612)	Assam
3.	हिमाचल प्रदेश	101.40 (293)	113.43 (328)	238.95 (621)	235.10 (611)	73.00 (178)	79.45 (193)	560.00 (1,258)	668.83 (502)	Himachal Pradesh
4.	जम्मू जश्मीर	158.40 (343)	162.22 (351)	362.64 (685)	376.05 (170)	118.00 (207)	123.55 (216)	900.00 (1,440)	919.37 (1,471)	Jammu and Kashmir
5.	मजिपूर	30.25 (283)	31.15 (291)	92.86 (747)	98.90 (796)	31.00 (229)	32.53 (241)	240.00 (1,604)	243.32 (1,626)	Manipur
6.	मेघालय	30.00 (376)	36.24 (359)	89.53 (770)	99.07 (852)	33.00 (261)	30.70 (242)	235.00 (1,162)	259.96 (1,838)	Meghalaya
7.	मिझोराम	--	9.30 (282)	46.59 (1,195)	48.73 (1,249)	17.72 (397)	16.11 (361)	130.00 (2,421)	150.09 (2,795)	Mizoram
8.	-गाजालँड	40.00 (769)	38.52 (741)	83.63 (1,360)	96.25 (1,565)	26.05 (371)	27.68 (394)	210.00 (2,488)	229.79 (2,723)	Nagaland
9.	सिक्कीम	@ --	@ --	39.64 (1,573)	40.10 (1,591)	17.88 (619)	17.79 (616)	122.00 (3,567)	147.80 (4,322)	Sikkim
10.	त्रिपुरा	34.66 (222)	34.66 (222)	69.68 (395)	75.96 (430)	28.00 (145)	29.56 (154)	245.00 (1,131)	292.71 (1,351)	Tripura
	एजू ज (I)	644.45 (231)	645.05 (231)	1,560.66 (486)	1,563.62 (487)	523.06 (149)	538.88 (154)	3,969.00 (1,016)	4,414.67 (1,130)	Total (I)

तक्ता क्र मांज / Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये जेटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
II. जास दर्जा -सलेली राज्ये:										
Non-Special Category State										
1	आंध्र प्रदेश	420.50 (97)	425.51 (98)	1,333.58 (277)	1,469.18 (305)	421.50 (82)	450.32 (88)	3,100.00 (557)	3,221.29 (578)	Andhra Pradesh
2	बिहार	531.28 (94)	479.21 (85)	1,296.06 (207)	1,187.17 (190)	356.85 (53)	320.78 (48)	3,225.00 (442)	2,948.71 (404)	Bihar
3	जोवा	39.50 (459)	41.93 (488)	85.00 (855)	87.38 (879)	30.00 (305)	28.57 (290)	192.00 (1,687)	224.42 (1,972)	Goa
4	जुजरात	455.00 (170)	545.02 (204)	1,185.76 (392)	1,379.35 (458)	392.00 (121)	456.17 (140)	3,680.00 (1,034)	3,880.45 (1,091)	Gujrat
5	हरियाजा	225.00 (224)	358.26 (357)	601.34 (527)	677.18 (593)	227.00 (184)	202.96 (165)	1,800.00 (1,318)	1,569.47 (1,149)	Hariyana
6	उ-र्नाटु	350.00 (119)	374.14 (128)	997.67 (304)	1,079.83 (329)	299.00 (85)	317.60 (90)	2,265.00 (583)	2,665.47 (686)	Karnataka
7	के रळ	258.40 (121)	333.35 (156)	568.96 (242)	667.71 (284)	170.00 (69)	223.87 (90)	1,550.00 (588)	1,645.39 (624)	Kerala
8	मध्य प्रदेश	383.00 (92)	475.51 (114)	1,379.71 (294)	1,437.39 (307)	455.00 (91)	514.83 (103)	3,800.00 (697)	3,864.74 (709)	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	898.12 (178)	1,004.51 (199)	2,347.61 (415)	2,659.11 (471)	762.50 (126)	813.36 (135)	6,175.00 (942)	6,520.68 (994)	Maharashtra
10	ओरिसा	222.60 (101)	249.34 (114)	585.02 (241)	638.00 (263)	191.00 (75)	195.01 (76)	1,500.00 (549)	1,562.20 (572)	Orissa
11	पंजाब	293.56 (217)	428.47 (316)	1,013.49 (675)	940.15 (626)	260.00 (162)	269.27 (168)	1,957.00 (1117)	1,891.50 (1080)	Punjab
12	राजस्था-ग	302.00 (117)	308.81 (120)	709.24 (241)	867.94 (295)	275.00 (85)	290.19 (90)	2,025.00 (559)	2,134.64 (589)	Rajasthan
13	तामिळ-नाडू	519.36 (126)	551.69 (134)	1,122.32 (248)	1,149.62 (254)	307.00 (65)	370.07 (78)	3,150.00 (630)	3,583.50 (717)	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	965.00 (109)	1,162.58 (132)	2,445.86 (249)	2,909.48 (296)	690.00 (65)	825.52 (78)	5,850.00 (505)	6,519.02 (563)	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंजाल	322.50 (73)	363.55 (82)	1,246.83 (253)	1,253.23 (255)	450.00 (86)	383.21 (73)	3,500.00 (616)	2,433.27 (428)	West Bengal
एडू ज (II)		6,185.82 (120)	7,101.88 (138)	16,918.45 (295)	18,402.72 (320)	5,286.85 (86)	5,661.73 (92)	43,769.00 (657)	44,664.75 (671)	Total (II)
एडू ज (I+II)		6,830.27 (126)	7,746.93 (143)	18,479.11 (305)	19,966.34 (329)	5,809.91 (90)	6,200.61 (96)	47,738.00 (675)	49,079.42 (694)	Total (I+II)

तक्ता क्र मांज / Table No. 30.2 - Contd.

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
III. जेंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1	अंदमान-न आज़ि निजोबार	14.00 (1,273)	14.70 (1,336)	33.72 (2,278)	28.40 (1,919)	16.03 (921)	7.17 (412)	96.60 (4,644)	99.30 (4,803)	Andaman and Nicobar
2	चंदीजड	7.75 (298)	17.37 (668)	39.76 (1,190)	37.30 (1,117)	14.00 (351)	12.30 (308)	100.75 (1,995)	111.72 (2,212)	Chandigarh
3	दादरा व -नजर हवेली	2.30 (329)	2.33 (333)	9.41 (1,094)	8.87 (1,031)	3.31 (345)	3.35 (349)	23.09 (2,099)	30.02 (2,729)	Dadara and Nagar Haveli
4	दमज व दिव	* *	* *	* *	* *	* *	* *	* *	* *	Daman and Div
5	दिल्ली	162.65 (400)	155.10 (381)	316.01 (630)	341.06 (680)	108.00 (189)	87.99 (154)	800.00 (1,183)	1042.09 (1,542)	Delhi
6	लजव्दीप	2.00 (667)	1.90 (633)	6.23 (1,731)	5.14 (1,428)	3.00 (750)	1.73 (432)	20.35 (4,845)	28.25 (6,726)	Lakshadweep
7	पाँडीचेरी	12.50 (266)	14.37 (306)	34.04 (635)	34.56 (645)	11.57 (200)	10.85 (187)	71.54 (1,128)	98.96 (1,561)	Pondicherry
एरूज (III)		201.20 (402)	205.77 (411)	439.17 (714)	455.33 (740)	155.91 (220)	123.39 (175)	1,112.33 (1,347)	1,410.34 (1,708)	Total (III)
सर्व एरूज (I+II+III)		7,031.47 (128)	7,952.70 (145)	18,918.28 (309)	20,421.67 (333)	5,965.82 (91)	6,324.00 (97)	48,850.33 (683)	50,489.76 (706)	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोज संख्या (वर्ष)		1971	1971	1976	1976	1979	1979	1983	1983	Population Estimates used (year)

तक्ता नं. 30.2 - Contd.

(रूपये जटीत / Rs. in Crores)

अ-जुनंज Serial No.	राज्य/उं द्रशासित प्रदेश	सातवी योज-ग		वार्षिज योज-ग		आठवी योज-ग		-गवी योज-ग		State/Union Territories
		Seventh Plan (1985-90)		Annual Plans (1990-92)		Eighth Plan (1992-97)		Ninth Plan (1997-2002)		
(1)	(2)	तरतूद Outlay (19)	जर्च Expendiure (20)	तरतूद Outlay (21)	जर्च Expendiure (22)	तरतूद Outlay (23)	जर्च Expendiure (24)	तरतूद Outlay (25)	जर्च Expendiure (26)	(2)
I. जास दर्जा असलेली राज्ये:										
										Special Category State
1	अरुजाचल प्रदेश	400.00 (5355)	569.95 (7630)	230.00 (2638)	206.87 (2372)	1115.00 (12313)	N.A.	3569.89 33363	2592.63 24230	Arunachal Pradesh
2	आसाम	2100.00 (919)	2489.61 (1090)	800.00 (354)	695.50 (308)	4662.00 (1934)	N.A.	8983.93 3437	7211.44 2759	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	1050.00 (2194)	1326.27 (2772)	405.00 (778)	407.40 (783)	2502.00 (4544)	N.A.	5700.00 9577	7922.00 13310	Himachal pradesh
4	जम्मू आजि जश्मिर	1400.00 (2045)	2006.23 (2930)	720.00 (926)	649.02 (835)#	4000.00 (4809)	N.A.	N.A. 8014.47	7850.17	Jammu and Kashmir
5	मजिपूर	430.00 (2608)	501.22 (3040)	195.00 (1053)	184.50 (997)	979.00 (4934)	N.A.	2446.69 11460	1787.01 8370	Manipur
6	मेघालय	440.00 (2794)	539.04 (3422)	205.00 (1147)	187.20 (1047)	1069.00 (5371)	N.A.	2500.62 11178	1827.15 8168	Meghalaya
7	मिझोराम	260.00 (4180)	363.92 (5851)	152.00 # *(2181)	151.67 (2176)	763.00 (9934)	N.A.	1618.51 18754	1758.77 20380	Mizoram
8	-गजालंड	400.00 (4065)	467.83 (4754)	168.00 (1375)	159.82 (1308)	844.00 (6284)	N.A.	2006.43 10863	1513.64 8195	Nagaland
9	सिक्कीम	230.00 (5838)	282.40 (7168)	95.00 (2311)	97.38 (2369)	550.00 (12168)	N.A.	1600.00 31128	1126.28 21912	Sikkim
10	त्रिपुरा	440.00 (1850)	700.17 (2944)	225.00 (840)	228.71 (823)	1130.00 (3797)	N.A.	2577.39 8095	2291.47 7197	Tripura
एडू ज (I)		7150.00 (1670)	9246.64 (2159)	3195.00 (707)	2968.07 (657)	17614.00 (3647)	N.A.	31003.46 (5770)	35880.56 (6677)	Sub-Total (I)

तक्ता नं मांज / Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये जेटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
II. जास दर्जा -नसलेली राज्ये										
										Non-Special Category State
1	आंध्र प्रदेश	5200.00 (868)	6043.62 (1008)	1400.00 (289)	1674.53 (250)	10500.00 (1489)	N.A.	25150.00 3334	28279.37 3749	Andhra Pradesh
2	बिहार	5100.00 (642)	6033.17 (760)	2241.00 (257)	1031.56 (119)	13000.00 (1399)	N.A.	16680.00 2092	11093.98 1392	Bihar
3	झारखंड	—	—	—	—	—	—	NA	2250.00	Jharkhand
4	जोवा	334.00 (2872)	438.61 (3771)	170.00 (1444)	158.87 (1350)	761.00 (6098)	N.A.	1500.00 11390	1476.88 11214	Goa
5	जुजरात	6000.00 (1563)	5439.18 (1417)	1750.00 (421)	2021.89 (486)	11500.00 (2622)	N.A.	28000.00 5708	25800.95 5259	Gujrat
6	हरियाजा	2900.00 (1911)	2583.92 (1673)	760.00 (458)	681.81 (411)	5700.00 (3219)	N.A.	9310.00 4568	8035.41 3942	Haryana
7	च-नाटज	3500.00 (830)	3937.50 (934)	1505.00 (333)	1597.25 (353)	12300.00 (2597)	N.A.	23400.00 4524	31125.58 6017	Karnataka
8	केरळ	2100.00 (741)	2299.22 (812)	802.00 (274)	672.53 (230)	5460.00 (1791)	N.A.	16100.00 5106	13922.48 4416	Kerala
9	मध्य प्रदेश	7000.00 (1178)	6574.28 (1107)	2401.00 (360)	1817.58 (273)	11100.00 (1568)	N.A.	20075.00 3422	17425.08 2970	Madhya Pradesh
10	छत्तीसजड	—	—	—	—	—	—	NA	1312.00	Chattisgarh
11	महाराष्ट्र	10500.00 (1480)	10826.25 (1526)	2495.00 (314)	2968.70 (374)	18520.00 (2198)	N.A.	36700.00 3888	46964.10 4976	Maharashtra
12	ओरिसा	2700.00 (919)	3162.20 (1076)	1400.00 (439)	1029.74 (323)	10000.00 (2971)	N.A.	15000.00 4149	11964.82 3310	Orissa
13	पंजाब	3285.00 (1746)	3547.17 (1885)	1000.00 (491)	1068.14 (524)	6570.00 (3084)	N.A.	11500.00 4847	10666.01 4496	Punjab
14	राजस्था-1	3000.00 (746)	3106.18 (772)	1166.00 (263)	1184.44 (267)	11500.00 (2434)	N.A.	22525.83 4136	19838.38 3642	Rajasthan
15	तामिळ-नाडू	5750.00 (1077)	6236.24 (1168)	1600.00 (285)	1651.36 (295)	10200.00 (1767)	N.A.	25000.00 4058	24916.71 4045	Tamilnadu
16	उत्तर प्रदेश	10447.00 (832)	11268.94 (897)	3700.00 (264)	3513.00 (251)	21000.00 (1423)	N.A.	46340.00 2740	29417.39 1739	Uttar Pradesh
17	उत्तरांचल	—	—	—	—	—	—	NA	1813.11	Uttaranchal
18	पश्चिम बंजाल	4125.00 (672)	4463.76 (727)	1482.00 (216)	907.26 (132)	9760.00 (1354)	N.A.	16900.00 2143	21551.80 2733	West Bengal
	एडू ज (II)	71941.00 (994)	75960.24 (1049)	23872.00 (300)	21979.19 (276)	157871.00 (1882)	N.A.	314180.83 3410	307854.05 3341	Total (II)
	एडू ज (I+II)	79091.00 (1032)	85206.88 (1111)	27067.00 (322)	24947.26 (297)	175485.00 (1978)	N.A.	345184.29 3540	343734.61 3525	Total (I+II)

तक्ता नं मांज / Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये जेटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
III. ँँड्र शासित प्रदेश										Union Territories
1	अंदमा-1 आंजि णिजेबार	285 (11400)	233.24 (9330)	154.00 (5422)	148.82 (5240)	685.00 (21677)	N.A.	1535.00 43983	1751.90 50198	Andaman and Nicobar
2	चंदिजड	203.1 (3265)	212.34 (3414)	64.36 (987)	62.17 (953)	400.00 (5376)	N.A.	685.00 8040	709.95 8333	Chandigarh
3	दादरा व -नजर हवेली	46.29 (3826)	45.3 (3744)	21.00 (1500)	19.17 (1369)	80.00 (5263)	N.A.	205.00 10149	220.90 10936	Dadara and Nagar Haveli
4	दमज व दिव	26 (2857)	39.53 (4344)	15.68 (1537)	14.98 (1469)	65.00 (5963)	N.A.	165.00 11379	177.06 12211	Daman and Div
5	दिल्ली	2000 (2520)	2631.48 (3316)	915.00 (960)	819.15 (859)	4500.00 (4250)	N.A.	15541.00 11817	13260.18 10083	Delhi
6	लजव्दीप	43.9 (9977)	67.57 (15357)	22.46 (4419)	19.28 (3708)	120.00 (21429)	N.A.	270.00 45000	345.50 57583	Lakshadweep
7	पॉंडीचेरी	170 (2457)	232.56 (3361)	84.80 (1043)	81.79 (1006)	400.00 (4630)	N.A.	1300.00 13528	1449.28 15081	Pondicherry
एडू ज (III)		2774.29 (2844)	3462.02 (3549)	1277.30 (1104)	1165.36 (1007)	6250.00 (4872)	N.A.	19701.00 12532	17914.77 11396	Total (III)
सर्व एडू ज (I+II+III)		81865.29 (1054)	88668.9 (1142)	80368.30 (331)	86372.24 (307)	33317.00 (2019)	N.A.	364885.29 3682	361649.38 3650	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोज संज्या (वर्ष)		1987	1987	1991	1991	1994		1999	1999	Population Estimates used (year).

तक्ता नं मांज / Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये जेटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr. No.	वार्षिक योज-आ Annual Plan (1997-98)		वार्षिक योज-आ Annual Plan (1998-99)		वार्षिक योज-आ Annual Plan (1999-2000)		वार्षिक योज-आ Annual Plan (2000-01)		State/Union Territories (2)	
	राज्य/जेंद्रशासित प्रदेश Outlay (27)	जर्च Expendiure (28)	तरतूद Outlay (29)	जर्च Expendiure (30)	तरतूद Outlay (31)	जर्च Expendiure (32)	तरतूद Outlay (33)	जर्च Expendiure (34)		
I. जास दर्जा असलेली राज्ये										
Special Category State										
1	अरुजाचल प्रदेश (5,842)	489.38 (4,765)	625.00 (5,958)	463.02 (4,414)	665.00 (6,215)	468.40 (4,378)	640.00 (5,866)	NA	Arunachal Pradesh	
2	आसाम (596)	1,283.18 (506)	1,650.00 (641)	1,293.67 (503)	1,750.00 (670)	1,404.59 (537)	1,520 (573)	NA	Assam	
3	हिमाचल प्रदेश (1,747)	1,294.33 (2,243)	1,440.00 (2,456)	1,539.65 (2,626)	1,600.00 (2,688)	1,623.51 (2,728)	1,720 (2,847)	NA	Himachal pradesh	
4	जम्मू आजी जश्मिर (1,750)	1,496.28 (1,607)	1,900.00 (1,989)	1,259.62 (1,319)	1,750.00 (1,787)	1,506.37 (1,538)	1,753 (1,746)	NA	Jammu and Kashmir	
5	मजिपुर (1,972)	345.28 (1,661)	425.00 (2,015)	388.55 (1,842)	475.00 (2,225)	452.61 (2,120)	429.57 (1,990)	NA	Manipur	
6	मेघालय (1,798)	248.83 (1,172)	400.00 (1,835)	299.38 (1,373)	465.00 (2,079)	343.28 (1,535)	480 (2,092)	NA	Meghalaya	
7	मिझोराम (3,519)	295.25 (3,583)	333.00 (3,950)	272.06 (3,227)	360.00 (4,171)	378.02 (4,380)	401.26 (4,555)	NA	Mizoram	
8	-गाजालंड (1,746)	232.33 (1,394)	300.00 (1,710)	245.97 (1,402)	315.00 (1,705)	306.17 (1,658)	326 (1,675)	NA	Nagaland	
9	सिक्कीम (4,564)	190.12 (3,944)	237.00 (4,759)	224.30 (4,504)	250.00 (4,864)	193.25 (3,760)	250 (4,699)	NA	Sikkim	
10	त्रिपुरा (1,407)	412.59 (1,320)	440.00 (1,393)	392.25 (1,242)	475.00 (1,492)	452.51 (1,421)	485 (1,516)	NA	Tripura	
	एडू ज (I)	6,781.00 (1,310)	6,287.57 (1,215)	7,750.00 (1,469)	6,378.47 (1,209)	8,105.00 (1,508)	7,128.71 (1,327)	8,004.83 (1,463)	NA	Sub-Total (I)

तक्ता नं मांज / Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये जेटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
II. जास दर्जा -सलेली राज्ये										
										Non-Special Category State
1	आंध्र प्रदेश	3,579.55 (485)	3,707.23 (502)	4,678.95 (626)	4,971.97 (666)	5,480.00 (727)	4,748.40 (630)	NA	NA	Andhra Pradesh
2	बिहार	2,268.42 (300)	1,711.43 (227)	3,768.74 (486)	2,424.65 (313)	3,630.00 (455)	2,675.68 (336)	3,100 (378)	NA	Bihar
3	जोवा	230.56 (1803)	198.59 (1553)	291.34 (2246)	220.61 (1,701)	281.19 (2,135)	236.90 (1,799)	320.00 (2,392)	NA	Goa
4	जुजरात	4,509.62 (960)	3,905.07 (831)	5,450.00 (1135)	3,939.19 (821)	6,550.00 (1,335)	6,492.10 (1,323)	NA	NA	Gujrat
5	हरियाजा	1,576.04 (814)	1,303.61 (673)	2,260.00 (1138)	1,522.91 (767)	2,300.00 (1,128)	1,676.41 (822)	1,920 (918)	NA	Haryana
6	ज-र्नाटज	4,153.59 (828)	4,424.48 (882)	5,353.00 (1051)	5,649.04 (1,109)	5,800.00 (1,121)	6,362.90 (1,230)	7,250.00 (1,380)	NA	Karnataka
7	जेरळ	2,851.10 (919)	2,867.62 (924)	3,100.00 (991)	3,355.27 (1,072)	3,250.00 (1,031)	2,946.34 (934)	3,317 (1,044)	NA	Kerala
8	मध्य प्रदेश	3,718.15 (661)	3,343.91 (594)	3,700.00 (644)	3,376.86 (588)	4,004.00 (682)	3,589.17 (612)	3,295.98 (551)	NA	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	8,393.19 (925)	7,938.03 (874)	11,600.73 (1253)	8,187.48 (884)	12,162.00 (1,289)	10,418.59 (1,104)	11,500 (1,196)	NA	Maharashtra
10	ओरिसा	2,529.46 (719)	2,037.14 (579)	3,084.43 (865)	2,581.61 (724)	3,309.17 (915)	2,484.00 (687)	2,665.00 (728)	NA	Orissa
11	पंजाब	2,100.01 (918)	2,008.80 (878)	2,500.00 (1073)	2,006.27 (861)	2,680.00 (1,130)	1,753.17 (739)	2,420 (1,001)	NA	Punjab
12	राजस्था-ा	3,514.42 (679)	3,987.35 (770)	4,300.00 (810)	3,832.83 (722)	4,750.00 (872)	3,600.95 (661)	4,146 (742)	NA	Rajasthan
13	तामिळ-नाडू	4,004.90 (663)	4,010.63 (664)	4,500.00 (738)	4,515.81 (740)	5,250.00 (852)	5,413.75 (879)	5,700 (917)	NA	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	7,246.57 (448)	5,652.36 (350)	10,260.00 (621)	6,363.95 (385)	11,400.00 (674)	6,572.21 (389)	9,025 (522)	NA	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंजाल	3,907.62 (510)	2,840.10 (370)	4,594.85 (591)	3,459.64 (445)	5,787.00 (734)	3927.71 (498)	4,026.59 (504)	NA	West Bengal
	एडू ज (II)	54,583.20 (639)	49,936.35 (585)	69,442.04 (798)	56,408.09 (648)	76,633.36 (865)	62,898.28 (710)	58,685.57 (650)	NA	Total (II)
	एडू ज (I+II)	61,364.20 (678)	56,223.92 (621)	77,192.04 (837)	62,786.56 (681)	84,738.36 (902)	70,026.99 (745)	66,690.40 (697)	NA	Total (I+II)

तक्ता नं मांज / Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये जोटीत / Rs. in Crores)										
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
Union Territories										
1	अंदमा-न आञि निजोबार	251.84 (7,495)	253.43 (7,543)	320 (9,329)	317.4 (9,254)	400 (11,461)	400 (11,461)	415.78 (11,745)	NA	Andaman and Nicobar
2	चंदिजड	116.87 (1,474)	121.34 (1,530)	137.76 (1,676)	134.99 (1,642)	151.39 (1,777)	151.39 (1,777)	149.2 (1,686)	NA	Chandigarh
3	दादरा व -नजर हवेली	34.71 (1,907)	33.67 (1,850)	41.58 (2,177)	41.38 (2,166)	45.82 (2,268)	45.82 (2,268)	49.08 (2,283)	NA	Dadara and Nagar Haveli
4	दमज व दिव	27.71 (2,115)	27 (2,061)	33.39 (2,420)	31.86 (2,309)	36.82 (2,539)	36.19 (2,496)	41.12 (2,670)	NA	Daman and Div
5	दिल्ली	2,073 (1,699)	1,978.31 (1,622)	2,700 (2,131)	2,054.56 (1,622)	3,000 (2,281)	2,298.2 (1,748)	3300 (2,419)	NA	Delhi
6	लजव्दीप	45.78 (7,893)	44.47 (7,667)	54.54 (9,244)	52.79 (8,947)	57.97 (9,662)	57.97 (9,662)	64.04 (10,673)	NA	Lakshadweep
7	पाँडीचेरी	219.85 (2,354)	213.71 (2,288)	241 (2,542)	259.32 (2,735)	312 (3,247)	291.35 (3,032)	312 (3,210)	NA	Pondicherry
एरूज (III)		2,769.76 (1,893)	2,671.93 (1,826)	3,528.27 (2,326)	2,892.3 (1,907)	4,004 (2,547)	3,280.92 (2,087)	4,331.22 (2,660)	NA	Total (III)
सर्व एरूज (I+II+III)		64,133.96 (697)	58,895.85 (640)	80,720.31 (861)	65,678.86 (700)	88,742.36 (929)	73,307.91 (7,670)	71,021.62 (730)	NA	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोज संज्या (वर्ष)		1997	1997	1998	1998	1999	1999	2000	Population Estimates used (year)	

601

टीप:- जं सातील आज डे हे दरडोई तरतूद / जर्च (रूपयांत) दर्शवितात.

Note:- Figures in brackets are the per capita outlays / expenditure in Rupees.

@ तेव्हा राज्य / जेंद्र शासित प्रदेश -व्हते.

@ Was not State / Union Territories then.

* आसाममध्ये समाविष्ट * Included under Assam.

** जोव्यामध्ये समाविष्ट. ** Included in Goa.

@@ जेंद्रशासित प्रदेश म्हजून १९६५-६६ मध्ये अस्तित्वात आले.

@@ The UT came into existence during 1965-66.

राज्य / जेंद्रशासित प्रदेश यांनी त्यांच्या वार्षिज योजना १९९१-९२ च्या प्रारूप मध्ये जळविल्याप्रमाणे

As reported by State / UTs in their Draft Annual Plan Document for 1991-92.

आधार - योजना आयोज (राज्य योजना विभाज),-वी दिल्ली

Source - Planning Commission (State PPlan Division), New Delhi

30. पंचवार्षिक योजना / FIVE -YEAR PLAN

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 30.3

राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना / State Plan and Centrally Sponsored Programmes

राज्य योजना / State Plan
(2006-07)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr. No.	विकासाचे शिर्ष	नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष Actuals	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषि व संलज्जा सेवा	839.33	353.84	Agriculture and allied Services
2	सहज्जार	--	--	Co-operation
3	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण आजि	4,035.45	2,504.12	Irrigation and Flood Control and
4	विद्युत विज्जास	1,430.70	1,082.68	Power Development
5	उद्योज व जाजज्जाम	435.10	225.47	Industry and Mining
6	परिवह-ा व दळजवळज	2,119.06	1,265.94	Transport and Communication
7	सामाजिज व सामूहिज सेवा	6,831.64	3,065.26	Social and Community Services
8	रोजज्जार हमी योज-ा	--	--	Employment Guarantee Scheme
9	संज्जिर्ज *	528.40	285.13	Other Programmes *
	एज्जुज	16,219.68	8,782.44	Grand Total

* ग्रामीण विकास, विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम, वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान आणि पर्यावरण, साधारण आर्थिक सेवा, सामान्य सेवा व इतर सेवा यांचा समावेश आहे.

* Includes Rural Development, Special Area Programmes, Science Technology & Environment, General Economic Services, General Services and Other Services.

केंद्र पुरस्कृत योजना / Centrally Sponsored Programme

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनु- क्रमांक Serial No.	विकासाचे शिर्ष	नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष Actuals	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषि व संलज्जा सेवा	617.86	732.27	Agriculture and allied Services
2	सहज्जार	--	--	Co-operation
3	विद्युत विज्जास	1,405.99	1,330.08	Power Development
4	उद्योज व जाजज्जाम	186.96	361.45	Industry and Mining
5	परिवह-ा व दळजवळज	1,757.11	1,689.04	Transport and Communication
6	सामाजिज व सामूहिज सेवा	5,880.04	5,453.64	Social and Community Services
7	ज्जामीज विज्जास	1,035.91	1,215.46	Rural Development
8	संज्जिर्ज @	17.00	14.50	Other Programmes @
	एज्जुज	10,900.87	10,796.44	Grand Total

@ विज्ञान, तंत्रज्ञान व पर्यावरण, पर्यटन, यशदा. / @ Science Technology and Environment, Tourism, Yashdha.

आधार :- वार्षिज योजना २००७-०८ व २००८-०९ भाज -२, नियोजन विभाज, मंत्रालय, मुंबई

Source : Annual Plan 2007-08 & 2008-09 Part - II, Planning Department, Mantralaya, Mumbai

३१. संयुक्त भांडवली संस्था

३१.१ संयुक्त भांडवली संस्थांची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

31. JOINT STOCK COMPANIES

31.1. Data on Joint Stock Companies are given in this section.

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.1

कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था

Companies at Work, Newly Registered and Liquidated

३१ मार्च वर्षाअखेर Year ending 31st March	कार्यरत असलेल्या संस्था Companies at work		वर्षात नोंदणी झालेल्या संस्था Companies Registered during the year		निर्धारित संस्था Companies Liquidated		
	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये कोटीत) Paid up capital (Rs. in Crore)	संख्या Number	प्राधिकृत केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Authorised capital (Rs. in Lakh)	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Paid up capital (Rs. in Lakh)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
1950-51	..	28,532	775.40	2,104	120.73	830	9.06
1960-61	..	26,149	1,818.50	1,683	287.05	2,449	N. A.
1970-71	..	20,322	4,503.60	1,927	333.10	472	6.97
1980-81	..	62,714	16,144.00	6,616	968.03	391	1,029.29
1990-91	..	51,675	8,061.08	4,908	50,610.50	26	221.70
1995-96	..	88,558	28,966.30	11,062	3,494.30	62	1.35
1997-98	..	1,04,055	35,812.74	7,198	2,372.87	65	N. A.
1998-99	..	1,09,879	54,441.91	5,902	1,88,079.10	76	17,569.16
1999-00	..	1,17,339	58,329.36	6,269	6,58,315.98	2	N. A.
2000-01	..	5,69,100	3,41,230.48	27,187	32,85,667.69	427	20,600.69
2001-02	..	1,29,044	74,974.24	4,590	1,01,709.00	0	0.00
2002-03 [Ⓔ]		134352	86185.00	5331	107726.00	9	0.00
2003-04	..	141044	94531.65	6735	155317.00	40	1852.50
2004-05	..	149133	117031.80	8104	287861.00	9	0.00
2005-06	..	158858	102690	10187	392106.00	444	0.00
2006-07	..	167059	136543	9457	1974072.00	6228	24290.00

टीप / N. A — उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार, मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source — Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and company affairs Government of India, New Delhi

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.2

संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या / Number of Joint Stock Companies
(2001-02)

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपनी Companies limited by shares		हमीने मर्यादित असलेल्या कंपनी व नफ्यासाठी काम न करणा-या संघटना Companies limited by guarantee and non-profit associations		एकूण Total (7)	District (2)
		सार्वजनिक Public (3)	खाजगी Private (4)	सार्वजनिक Public (5)	खाजगी Private (6)		
1	मुंबई	13,975	78,106	202	155	92,438	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउप-नगर						
3	ठाणे	561	6,845	17	9	7,432	Thane
4	रायजड	81	481	2	4	568	Raigad
5	रत्नाजिरी	12	106	1	1	120	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	7	35	0	2	44	Sindhudurg
7	नाशिक	110	2,012	2	4	2,128	Nashik
8	धुळे	24	209	0	3	236	Dhule Nandurbar
9	नांदुरबार						
10	जळगाव	89	594	0	1	684	Jalgaon
11	अहमदनगर	119	664	1	0	784	Ahmednagar
12	पुणे	790	10,756	7	37	11,590	Pune
13	सातारा	47	476	1	2	526	Satara
14	सांगली	65	501	0	3	569	Sangli
15	सोलापूर	56	311	0	5	372	Solapur
16	कोल्हापूर	152	992	4	2	1,150	Kolhapur
17	औरंगाबाद	125	1,083	4	2	1,214	Aurangabad
18	जालना	9	152	0	1	162	Jalna
19	परभणी	12	32	0	0	44	Parbhani Hingoli
20	हिंगोली						
21	बीड	14	25	0	0	39	Beed
22	नांदेड	14	173	1	0	188	Nanded
23	उस्मानाबाद	11	25	0	0	36	Osmanabad
24	लातूर	24	105	1	0	130	Latur
25	बुलढाजा	13	48	0	1	62	Buldhana
26	अकोला	67	244	0	2	313	Akola Washim
27	वाशिम						
28	अमरावती	42	237	0	0	279	Amravati
29	यवतमाळ	15	63	0	2	80	Yavatmal
30	वर्धा	27	107	0	1	135	Wardha
31	नागपूर	466	2,786	9	8	3,269	Nagpur
32	भंडारा	10	52	0	0	62	Bhandara Gondiya
33	गोंदिया						
34	चंद्रपूर	16	76	0	1	93	Chandrapur
35	गडचिरोली	4	5	0	0	9	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		16,957	1,07,301	252	246	1,24,756	Maharashtra State

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source.— Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi

३२. सार्वजनिक अंगिकृत

३२.१ कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण आणि महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाची या विभागात दिलेली आहे.

32. PUBLIC UNDERTAKINGS

32.1. Data on State Agro-Industries Development Corporation, housing and Area Development Authority and Maharashtra State Financial Corporation are given in this section.

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.1

महाराष्ट्र वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज व कारखान्यांची संख्या

Number of Industries and Amount of Loan advanced by Maharashtra State Financial Corporation

(2007-08)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु क्रमांक Serial No.	उद्योगाचे प्रकार (2)	कारखान्यांची संख्या Number of units (3)	मंजूर झालेली रक्कम Amount sanctioned (4)	वाटप झालेली रक्कम Amount disbursed (5)	Type of Industry (2)
1	जाजजाम	Nil	Nil	Nil	Mining and Quarrying
2	अन्नपदार्थाचे उत्पाद-1 (पेय पदार्थाचे उत्पाद-1 सोडून-1)	Nil	Nil	Nil	Food Manufacturing industry (except Beverage industries)
3	जापडाचे उत्पाद-1	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of Textiles
4	जापडाच्या वस्तूचे उत्पाद-1, पादत्राजे व इतर सर्व वापरावयाच्या वस्तू	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of footwear and other wearing Apperale and made up textile goods
5	लाकूड व बुचाचे उत्पाद-1 वस्तू (फर्निचर सोडून-1)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of wood and cork (except mfg. Of furniture)
6	फर्निचर वजैरे यांचे उत्पाद-1	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of furniture and fixtures
7	जाजद, जाजदांच्या वस्तू यांचे उत्पाद-1	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of paper and paper product
8	मुद्रज, प्रजाशा-1 आंजि तत्सम उद्योज	Nil	Nil	Nil	Printing, pub. And allied industries
9	जातडी, जातड्याच्या वस्तूचे उत्पाद-1	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of leather and leather product
10	रबराचे उत्पाद-1	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of rubber products
11	रसाय-1, रसायजिज पदार्थाचे उत्पाद-1	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of chemical and chemical products
12	पेट्रोलियम व दजडी जेळशाचे उत्पाद-1	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of products of petroliums and coal
13	अधातू व जजिज पदार्थाचे उत्पाद-1	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of non-metallic and mineral products
14	मूलभूत धातू उत्पाद-1	Nil	Nil	Nil	Basic metal industries
15	धातूच्या वस्तूचे उत्पाद-1 (यंत्र व परिवह-1 सामुज्जी सोडून-1)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of metal products (except machinery and transport equipments)
16	यंत्रसामुज्जी उत्पाद-1 (विद्युत यंत्रसामुज्जी सोडून-1)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of machinery (except electrical machinery)
17	विद्युत यंत्रसामुज्जी, साध-1 उपज्जरे व सुटे भाज	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of electrical machinery, apparatus, appliances etc.
18	परिवह-1 सामुज्जी उत्पाद-1	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of transport equipments
19	इतर उत्पादज्ज जारजा-1	Nil	Nil	Nil	Miscellaneous mfg. Industry
20	विद्युत वायु आंजि बाष्प जलजिःसारज सेवा	Nil	Nil	Nil	Electricity gas, steam and sanitary services
21	हॉटेल उद्योज	Nil	Nil	Nil	Hotel industry
22	परिवह-1 उद्योज (अ) मार्ज परिवह-1 (ब) जल मार्ज परिवह-1	Nil	Nil	Nil	Transport industry (A) Road Transport (B) Water Transport
23	तंबाजुचे उद्योज	Nil	Nil	Nil	Tobacco industry
24	औद्योजिज वसाहती	Nil	Nil	Nil	Industrial estates
25	चलत चित्रपट	Nil	Nil	Nil	Motion picture
एकूज		Nil	Nil	Nil	Total

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32.2

गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे

Loans Received and Houses Constructed by the Housing Development Board

अनु- क्रमांक Serial No.	वर्ष Year	कर्ज Loans			घरांची संख्या Number of Houses					
		महाराष्ट्र शासनाकडून (रुपये लाखात) From State Govt. (Rs. in Lakh)	हुडकोकडून (रुपये लाखात) From HUDCO (Rs. in Lakh)	एकूण (रुपये लाखात) Total (Rs. in Lakh)	आर्थिक दुर्बल गट Economically Weaker Section	अल्प उत्पन्न गट Lower Income Group	मध्यम उत्पन्न गट Middle Income Group	उच्च उत्पन्न गट Higher Income Group	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1.	1970-71	...	126.25	—	126.25	450	600	164	—	1,214
2.	1980-81	...	161.45	99.00	260.45	4,513	5,420	704	—	10,637
3.	1990-91	...	897.35	2,194.40	3,091.75	1,179	2,563	708	244	4,694
4.	2000-01	..	3.64	234.29	237.93	1,044	2,462	279	290	4,075
5.	2002-03	..	N.A.	N.A.	N.A.	93	1,796	1,235	516	3,640
6.	2003-04	...	N.A.	N.A.	N.A.	1,580	5,569	1,025	655	8,829
7.	2004-05	...	N.A.	N.A.	N.A.	997	2,860	883	1,254	5,994
8.	2005-06	...	N.A.	N.A.	N.A.	288	90	2,678	128	3,184
9.	2006-07	..	N.A.	N.A.	N.A.	90	2,678	128	1,113	4,009
10.	2007-08	..	N.A.	N.A.	N.A.	1,618	2,723	886	943	6,170

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.2—Contd.

अनु क्रमांक		आर्थिकदृष्टया दुर्बल गट / EWS			अल्प उत्पन्न गट / LIG			मध्यम उत्पन्न गट / MIG			उच्च उत्पन्न गट / HIG			एकूण / Total			District
Serial No.	जिल्हा	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	1488	--	1488	2144	--	2144	536	--	536	708	--	708	4876	--	4876	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उप-नगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
3	ठाजे	--	--	--	--	--	--	60	--	60	88	--	88	148	--	148	Thane
4	रायजड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Raigad
5	रत्नाजिरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	--	--	--	--	17	24	41	--	--	--	17	24	41	Nashik
8	धुळे	--	--	--	21	--	21	--	--	--	--	--	--	21	--	21	Dhule
9	नांदुरबार	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	--	5	--	5	--	--	--	--	--	--	5	0	5	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	--	--	--	--	24	11	35	48	--	48	72	11	83	Pune
13	सातारा	--	--	--	--	--	--	90	90	--	7	7	--	--	97	97	Satara
14	सांगली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	12	--	12	12	--	12	Sangli
15	सोलापूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	--	120	--	120	--	--	--	--	--	--	120	--	120	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Aurangabad
18	जालना	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Jalna
19	परभणी	--	--	--	--	75	75	--	24	24	--	12	12	--	111	111	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
21	बीड	--	--	--	--	54	54	--	35	35	--	--	--	--	89	89	Beed
22	नांदेड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
24	लातूर	--	80	80	--	--	--	--	13	13	--	4	4	--	97	97	Latur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)	
25	बुलढाजा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Buldhana Akola Washim Amravati Yavatmal
26	अजोला																	
27	वाशिम																	
28	अमरावती																	
29	यवतमाळ																	
30	वर्धा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Wardha
31	नाजपूर	50	--	50	304	--	304	--	--	--	44	3	47	398	3	401	Nagpur	
32	भंडारा	--	--	--	--	--	--	35	--	35	17	--	17	52	--	52	Bhandara	
33	जोर्दिया	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	17	--	17	Gondiya	
34	चंद्रपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Chandrapur
35	जडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,538	80	1,618	2,594	129	2,723	689	197	886	917	26	943	5,738	432	6,170	Maharashtra State	

आधार - महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण, मुंबई

Source —Maharashtra Housing and Area Development Authority, Mumbai

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.3

महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्य विषयक सांख्यिकी

Statistics Relating to Selected Achievements of Maharashtra Agro-Industrial Development Corporation

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण	1980-81	1990-91	2000-01	2001-02	2007-08	2008-09	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
1	रासायनिक जतांचे वाटप									Distribution of Fertilizers:
	(i) व्यापार	मे.ट-1	65,838	3,07,962	3,64,374	3,23,537	2,22,228	295545	MT	(I) Trading
	(ii) उत्पाद-1	मे.ट-1	1,18,726	2,15,266	3,32,665			--	MT	(ii) Manufacturing
	(अ) ए-पीजे	मे.ट-1	--	--	2,46,771	2,50,362	1,82,125	206953	MT	(A) NPK
	(ब) एसएमपी	मे.ट-1	2,624	5	264	225	8,708	--	MT	(B) SMP
	(iii)	मे.ट-1	—	—	—	—	—	65304	MT	(iii) Jypsm
	(ज) बायो-फर्टिलायझर	पाकीटे	--	2,97,577	85,630	25	24	2699	PKTS	(C) Bio-Fertilizers
2	जि टज-गाशजे									Pesticides:
	(अ) व्यापार	मे.ट-1 लिटर	3,069	4,286	1,148	1,131	335	397	MT Liter	(A) Trading
	(ब) उत्पाद-1	मे.ट-1 लिटर	1,96,464	6,89,570	16,32,930	18,87,072	2,75,054	369491	MT Liter	(B) Manufacturing
3	पशुजाद्य									Animal Feed:
	(अ) व्यापार	मे.ट-1	--	--	193	84	--	--	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पाद-1	मे.ट-1	47,190	32,645	21,103	20,839	17,058	18583	MT	(B) Manufacturing
4	-नोजा									Noga
	(अ) व्यापार	मे.ट-1	669	55	--	--	--	--	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पाद-1	मे.ट-1	2,525	2,831	2,508	1,712	1,551	1570	MT	(B) Manufacturing
5	बीया (व्यापार)	मे.ट-1	25,670	--	--	--	--	11550.72	MT	Seed (Trading)
6	बीज रोप (व्यापार)	संख्या	--	56,182	35,880	4,984	--	--	Nos.	Seedling Plant (Trading)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.3—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
7	लोजंड व पोलाद (व्यापार)	मे.ट-1	1358	1698	--	--	--	--	MT	Iron and Steel (Trading)
8	ट्रॅक्टर विज़ी									Sale of Tractor :
	(अ) महिंद्र	संज्या	--	--	--	--	118	70	Nos.	(A) HMT (Trading)
	(ब) उॅट-1	संज्या	--	--	--	--	101	61	Nos.	(B) Russian (Trading)
	(उ) एसजॉर्ट	संज्या	--	--	--	--	18	--	Nos.	(C) Rumanian (Trading)
	(ड) आयशर	संज्या	--	--	--	--	22	7	Nos.	(D) Hindustan (Trading)
	(इ) अंजद	संज्या	1	--	--	--	2	1	Nos.	(E) Fort (Trading)
	(एफ) जॉ-1 डेअर	संज्या	--	--	81	93	8	5	Nos.	(F) VST
	(जी) फरज्युस-1	संज्या	--	--	7	--	19	--	Nos.	(G) Mahindra (Trading)
	(एच) मित्सुभीषी	संज्या	1	9	--	--	955	1006	Nos.	(H) Kirloskar (Trading)
	(आय) टूषि व्हेटर	संज्या	431	--	--	--	880	849	Nos.	(I) Other (Trading)
9	ट्रॅक्टरच्या मुज्य भाजाची विज़ी	रु.लाजात	7.94	21.34	2,960.00	--	21.65	10	Rs.in	Sale of Spare parts of Tractor
								7	lakh	and Cambines
10	ट्रॅक्टर दुरुस्तीसाठी मिळालेली रकम	रु.लाजात	--	1.69	0.83	--	00.12	1101	Rs.in	Amount received for Tractor
									lakh	Repairs

आधार - महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ लि. मुंबई

Source — The Maharashtra Agro-Industries Development Corporation Limited, Mumbai

३३. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी :

३३.१ महाराष्ट्र राज्यातील सर्व ग्रामपंचायती, नगरपरिषदा/महानगरपालिका व जिल्हा परिषदा यांचे उत्पन्न व यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

३३.२. ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्चासंबंधीची माहिती अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक वगळून दिलेली आहे. उत्पन्न या शीर्षाखाली अनुदाने, कर व इतर उत्पन्न यासंबंधीची स्वतंत्र माहिती दर्शविली आहे. अनुदानामध्ये शासकीय अनुदाने तसेच जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांकडून विकासविषयक कामांसाठी मिळालेल्या अनुदानांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदाने मुख्यतः जमीन महसूल अनुदान, समीकरण अनुदान व स्थानिक उपकर अनुदान ही आहेत. इतर करामध्ये ग्रामपंचायतीच्या आकस्मित कर व दर यांचा समावेश आहे तसेच ग्रामपंचायतीच्या इतर उत्पन्नाची साधने म्हणजे अंशदाने, देणग्या, बक्षिसे आणि नियमांचा भंग केल्याबद्दल दंडही आहेत.

३३.३ प्रत्येक नगरपालिकेचे उत्पन्न (१) पट्टी व कर व (२) इतर साधने यानुसार दर्शविले आहे. मुख्यत्वे भत्ता, रस्ते, पाणीपुरवठा, शिक्षण, वैद्यकीय बाबी आणि जमीन महसुलामधील प्रमाणानुसार मिळणारे उत्पन्न टक्केवारी वगैरे यासाठी दिलेल्या शासकीय अनुदानांचा समावेश "इतर साधने" यात आहे. असाधारण उत्पन्नामध्ये कर्जे, आगाऊ रकमा, ठेवी, विक्रीसाठी मिळालेले उत्पन्न यांचा समावेश आहे. याच धर्तीवर महापालिकांच्या उत्पन्नासंबंधीची माहिती दिली आहे. नगरपालिका व महापालिका यांच्या खर्चाचा तपशील नेहमीचा व असाधारण खर्च आणि कर्जे असा स्वतंत्रपणे दिला आहे. नेहमीच्या खर्चाचा तपशील सहा ढोबळ लेखा शीर्षाखाली दर्शविला असून त्यात भांडवली व महसुली खर्च समाविष्ट आहे. मुंबई महापालिकेचे लेखे (१) शहरक्षेत्र, (२) उपनगर क्षेत्र, (३) विस्तारित उपनगर क्षेत्र, (४) शिक्षण निधी, (५) सुधार योजना व (६) शहर व उपनगरे यांसाठी गलिच्छ वस्ती निर्मूलन योजना, या बाबीसाठी स्वतंत्र ठेवले आहेत. सुंपूर्ण मुंबई महापालिकेसाठी एकूण बेरीज ही वरील लेख्यांमध्ये एकत्रिकरण करुण व लेखांतर्गत फेरफार वगळून केली आहे. मात्र यामध्ये बेस्ट उपक्रमांचे उत्पन्न व खर्च यांचा समावेश केला नाही. नागपूर महापालिकेच्या बाबतीत उत्पन्न व खर्च दर्शविताना नागपूर सुधार प्रन्यासचा त्यात समावेश केला नाही. या बाबतीत असे नमूद करण्यात येते की, सर्व नगरपरिषदा व महापालिका उत्पन्न व खर्चाचे लेखे समान पध्दतीने ठेवत नाहीत. परिणामतः तुलनात्मक आकडेवारी तयार करणे फार कठीण जाते. त्यामुळे येथे दिलेली आकडेवारी ही ढोबळमानाने केलेले वर्गीकरण समजावे.

३३.४ जिल्हापरिषदांचे उत्पन्न व खर्च यात अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक यांचा समावेश नाही. उत्पन्न हे चार उपशिर्षाखाली दर्शविले आहे. ती अशी (१) स्वनिर्मिती, (२) शासकीय अनुदाने, (३) अभिकरण योजनांसाठी अनुदाने व (४) कर्जे, स्वनिर्मित उत्पन्नामध्ये मुख्यत्वे जमीन महसूल, उपकर, स्थानिक उपकर, जमीन महसूल इतर कर व जिल्हापरिषदांना आकारलेले कर व शुल्क यांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदानात मुख्यत्वे जमीन महसूल अनुदान, सहेतुक अनुदान,

33. PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS :

33.1 Information on income and expenditure of all Village Panchayats, Municipal Councils, Municipal Corporations and Zilla Parishads is given in this section.

33.2 Income and expenditure of Village Panchayats are exclusive of opening and closing balance respectively. Under income, information is separately shown under grants, taxes and other income, grants include Government grants as well as grants from Zilla Parishads and Panchayat Samitis for development activities, Government grants mainly Land Revenue grants, equalization grants and "Local cess grants." The other taxes include other taxes and fees imposed by the Village Panchayats. Similarly, the other income of Village Panchayats is contributions, donations, gifts and fines for contraventions of rules.

33.3 The receipts position of each Municipal body is shown according to (i) Municipal rates and taxes and (ii) other sources Government grants under other sources are mainly grants on account of dearness allowance, grants for roads, for water-supply, for educational purposes for medical purposes and on account of percentage in land revenue, etc. The income from extraordinary receipts and debts includes loans, advances, deposits, sale-proceeds, etc, similar income position in respect of Municipal Corporations is also given. The expenditure by Municipal Councils and by Municipal Corporations has been shown separately under current and under extraordinary expenditure and debts. The break-up of current expenditure is shown six broad heads of the expenditure and includes both capital and revenue expenditure. The accounts of the Bombay Municipal Corporation are maintained separately for (i) city area, (ii) suburban area, (iii) extended suburban area, (iv) education fund, (v) improvement scheme, and (vi) slum clearance scheme for city and suburban areas. The totals for the entire Bombay Municipal Corporation are arrived at summing up the above accounts excluding the inter-account transfers. They however, do not cover the income and expenditure of Bombay Electricity Supply and Transport Undertakings. In the case of Nagpur Municipal Corporation income and expenditure of Nagpur Improvement Trust is not included. It may be mentioned here that all the Municipalities do not follow a uniform procedure for presentation of statistics regarding income and expenditure, with the result that it was very difficult to build up these statistics on comparable basis. The figures shown in these statements may, therefore, be regarded as only broad distribution into the item shown.

33.4 The receipts and expenditure of the Zilla Parishads are exclusive of opening balance and closing balance, respectively. The receipts are shown under four sub-heads viz. (i) Self-raised resources. (ii) Government grants, (iii) grants for agency schemes and (iv) debt section, Self-raised resources are mainly land revenue cess, local cess, local revenues, other taxes and fees imposed by the Zilla Parishads. While Government grants are mainly land revenue grants, block grants, etc. The expenditure is likewise shown

आस्थापना अनुदान योजना अनुदान गट अनुदान इत्यादींचा समावेश आहे. खर्चाचा तपशील (१) सर्वसाधारण प्रशासन, (२) शिक्षण, (३) समाज विकास, (४) कर्ज विभाग व (५) इतर या पाच भागात दर्शविला आहे. सामुहिक विकासासाठी दर्शविलेल्या खर्चांमध्ये संकीर्ण विभाग या शिर्षाखाली खर्चाचा समावेश नाही, तसेच हा खर्च फक्त महसुली खर्च असून त्यात भांडवली खर्च व कर्ज व आगाऊ रकमा यांचा समावेश नाही, परंतु त्यात स्थानिक विकास कामे, अभिकरण योजना, प्रशिक्षण योजना आणि सर्वसाधारण योजना यावरील महसुली खर्चाचा समावेश आहे.

३३.५ सार्वजनिक निवडणुकीचे निकाल लोकसभा व विधानसभा करिता आणि पक्षानुसार झालेले एकूण मतदान इत्यादींची माहिती ह्यात दिलेली आहे.

under five broad heads, viz. (i) General administration, (ii) education, (iii) community development, (iv) debt section and (v) others. The expenditure under community development is exclusive of expenditure under the head miscellaneous departments. It is also restricted to revenue expenditure and does not include capital expenditure and loans and advances. However, it includes revenue expenditure under local development works, agency scheme, training scheme and other general schemes.

33.5 Results of General election of Lok Sabha and Vidhan Sabha partwise votes polled etc. are given this section.

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.1

जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च
Area, Population, Membership and Income & Expenditure of Zilla Parishad
(2008-09)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	व्यापलेले क्षेत्र चौ.कि.मी. Area Covered Sq.km.	प्रक्षेपित लोकसंख्या Projected Population	सभासदांची संस्था Membership			एकूण उत्पन्न (रुपये लाखात) Total Income (Rs. In lakh)	एकूण खर्च (रुपये लाखात) Total Expenditure (Rs. In lakh)	Districts (2)
				नामनिर्देशित Nominated	निवडून आलेले Elected	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई								Mumbai
2	मुंबईउप-गजर								Mumbai Suburban
3	ठाजे	9563	8132	0	68	68	56492	52971	Thane
4	रायजड	7162	2208	0	62	62	44841	41575	Raigad
5	रत्नाजिरी	8195	1697	0	57	57	36349	37801	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5222	869	0	71	71	24557	24487	Sindhudurg
7	नाशिक	15538	4994	0	81	81	73891	65794	Nashik
8	धुळे	8061	1708	0	60	60	28604	28544	Dhule
9	नांदुरबार	5035	1312	0	53	53	2124	2080	Nandurbar
10	जळगाव	11757	3683	15	68	83	42805	41164	Jalgaon
11	अहमदनगर	17034	4041	0	65	65	38245	57278	Ahmednagar
12	पुणे	15637	7233	13	89	102	132310	125965	Pune
13	सातारा	10475	2809	0	67	67	57044	54679	Satara
14	सांगली	8577	2583	10	62	72	36392	42162	Sangli
15	सोलापूर	14886	3850	0	81	81	5805	4612	Solapur
16	कोल्हापूर	7692	3523	0	69	69	53310	50628	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10106	2897	0	60	60	491756	41784	Aurangabad
18	जालना	7715	1613	0	55	55	29086	23928	Jalna
19	परभणी	6511	1528	0	52	52	30479	21957	Parbhani
20	हिंगोली	4526	987	0	59	59	31273	16407	Hingoli
21	बीड	10692	2161	0	71	71	41193	40589	Beed
22	नांदेड	10545	2876	0	74	74	54179	41063	Nanded
23	उस्मानाबाद	7550	1487	0	54	54	30922	29452	Osmanabad
24	लातूर	7166	2080	0	58	58	43265	37109	Latur
25	बुलढाजा	9680	2232	0	69	69	5500	4385	Buldhana
26	अकोला	5431	1630	7	52	59	31416	37390	Akola
27	वाशिम	5150	1020	0	50	50	18264	16634	Washim
28	अमरावती	12235	2607	14	59	73	72208	30224	Amravati
29	यवतमाळ	13594	2458	0	63	63	41716	43657	Yavatmal
30	वर्धा	6311	1237	0	61	61	240619	19088	Wardha
31	नागपूर	9810	4068	0	59	59	48613	35430	Nagpur
32	भंडारा	3890	1136	0	52	52	377	363	Bhandara
33	गोंदिया	5430	1201	0	52	52	46690	22809	Gondiya
34	चंद्रपूर	11417	2071	0	57	57	41484	38327	Chandrapur
35	गडचिरोली	14477	970	0	51	51	29217	24480	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		307070	84901	59	2061	2120	1961026	1154816	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.2

जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न / Income of Zilla Parishad by Major Heads
(2008-09)

(रुपये लाखात/Rs. in Lakhs)

अ. क्र. / Sr. No.	जिल्हा	स्थानिक दर व कर / Local Rates & Taxes	शुल्का-पासून उत्पन्न / Income From Fees	अनुदाने / Grants					आरंभीची शिल्लक वगळून / Total Income Excluding Opening Balance	Districts
				मालमत्तेवर आधारित / Board of Property	शिक्षण / Education	वैद्यकीय सेवा / Medical Health	सहाय्यक अनुदाने / Grant in aid	इतर साधने / Other Sources	एकूण उत्पन्न / Total Income	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई									Mumbai
2	मुंबईउप-गजरा									Mumbai Suburban
3	ठाणे	503	3513	2332	0	28	47746	2369	56491	Thane
4	रायगड	4252	0	0	3	32	34156	6398	44841	Raigad
5	रत्नागिरी	321	44	0	34	1	31546	4404	36350	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	107	0	0	13	13	21259	3165	24557	Sindhudurg
7	नाशिक	1625	0	0	12	5	54065	18184	73891	Nashik
8	धुळे	292	2	0	8	6	22489	5806	28603	Dhule
9	नांदुरबार	200	0	0	2	3	131	1789	2125	Nandurbar
10	जळगाव	763	4	0	18	13	41229	778	42805	Jalgaon
11	अहमदनगर	1318	204	0	0	0	27028	9694	38244	Ahmednagar
12	पुणे	6913	2	0	5	1	51689	73698	132308	Pune
13	सातारा	1029	3	0	27	27	43780	12178	57044	Satara
14	सांगली	406	0	0	20	25	33181	2759	36391	Sangli
15	सोलापूर	1038	1	0	9	18	283	4456	5805	Solapur
16	कोल्हापूर	1086	0	0	4	27	47217	4976	53310	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1133	0	0	19	9	64172	426424	491757	Aurangabad
18	जालना	0	143	0	1	6	22195	6742	29087	Jalna
19	परभणी	0	0	0	1	4	29728	747	30480	Parbhani
20	हिंगोली	174	0	0	0	3	28279	2817	31273	Hingoli
21	बीड	1354	0	0	6	384	32687	6762	41193	Beed
22	नांदेड	233	1	0	9	18	47425	6493	54179	Nanded
23	उस्मानाबाद	209	2	0	0	9	26872	3831	30923	Osmanabad
24	लातूर	215	0	0	16	15	33118	9901	43265	Latur
25	बुलढाजा	149	0	0	19	10	4254	1068	5500	Buldhana
26	अकोला	400	0	0	290	9	25946	4771	31416	Akola
27	वाशिम	85	1	0	1	5	17002	1169	18263	Washim
28	अमरावती	712	18	0	357	31	30339	40751	72208	Amravati
29	यवतमाळ	222	16	0	705	16	33685	7072	41716	Yavatmal
30	वर्धा	484	0	0	1	3	96	240035	240619	Wardha
31	नागपूर	1053	0	0	2	11	35518	14031	50615	Nagpur
32	भंडारा	3	0	0	16	0	146	213	378	Bhandara
33	गोंदिया	165	0	0	29	11	37821	8664	46690	Gondiya
34	चंद्रपूर	1272	1	0	286	817	29433	9676	41485	Chandrapur
35	गडचिरोली	49	22	0	318	4	22066	6757	29216	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	27765	3977	2332	2231	1564	976581	948578	1963028	Maharashtra State

टिप : रकाना ९ मधील ऋण आकडे वितरीत तरतुदीच्या तुलनेत अर्थोपाय अग्रिम कमी मंजूर असल्याने आहेत.

The negative figures in col.9 shows that the remittance advances are not received to the extent of sanctioned grants.

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.3

जिल्हा परिषदांचा प्रमुख शीर्षानुसार खर्च / Expenditure of Zilla Parishad by Major Heads
(2008-09)

(रुपये लाखात /Rs.in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	आस्थापना Establish- ment	रस्ते Road	शिक्षण Education	वैद्यकीय सेवा Health services	पशुसंवर्धन Animal Husbandary	इतर खर्च Other Expendi- ture	एकूण Total	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई								Mumbai
2	मुंबईउप-गजरा								Mumbai Suburban
3	ठाजे	3405	2903	20342	10389	628	15303	52970	Thane
4	रायजड	1689	4112	13810	5843	408	15712	41574	Raigad
5	रत्नाजिरी	2570	3286	16329	6980	290	8346	37801	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1045	2591	12250	3797	341	4463	24487	Sindhudurg
7	नाशिक	4161	5183	27934	9130	983	18403	65794	Nashik
8	धुळे	2569	3382	7141	4676	371	10405	28544	Dhule
9	नांदुरबार	70	47	2	53	2	1907	2081	Nandurbar
10	जळगाव	4265	2082	23622	2969	727	7500	41165	Jalgaon
11	अहमदनगर	3126	3625	22485	8507	835	18700	57278	Ahmednagar
12	पुणे	3604	5097	31533	8031	1181	76520	125966	Pune
13	सातारा	1938	4550	17968	7092	631	22500	54679	Satara
14	सांगली	2639	2824	13393	5332	547	17529	42264	Sangli
15	सोलापूर	129	198	146	180	107	3851	4611	Solapur
16	कोल्हापूर	2043	3886	19313	8301	637	16448	50628	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1570	2246	19282	7086	388	11212	41784	Aurangabad
18	जालना	1686	1358	10468	2826	322	7269	23929	Jalna
19	परभणी	2428	1916	11797	2615	308	2893	21957	Parbhani
20	हिंगोली	1525	815	8840	1880	201	3148	16409	Hingoli
21	बीड	3008	2794	19101	6859	469	8359	40590	Beed
22	नांदेड	5834	1661	20664	2956	503	9445	41063	Nanded
23	उस्मानाबाद	2152	1930	13644	4100	402	7224	29452	Osmanabad
24	लातूर	2416	2905	17157	2934	477	11219	37108	Latur
25	बुलढाणा	79	811	153	225	283	2833	4384	Buldhana
26	अकोला	2003	808	11752	2594	253	19980	37390	Akola
27	वाशिम	980	851	8000	2244	189	4369	16633	Washim
28	अमरावती	6372	2083	12793	2158	328	6490	30224	Amravati
29	यवतमाळ	3892	2230	15571	4072	512	17379	43656	Yavatmal
30	वर्धा	97	5	8	241	5	18730	19086	Wardha
31	नागपूर	1223	871	11729	4908	267	16432	35430	Nagpur
32	भंडारा	9	14	90	22	3	226	364	Bhandara
33	गोंदिया	1863	2162	11986	430	269	6099	22809	Gondiya
34	चंद्रपूर	1789	1099	12954	4735	638	17111	38326	Chandrapur
35	गडचिरोली	2073	1268	8707	3985	553	7894	24480	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	74252	71593	440964	138150	14058	415899	1154916	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.4

जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समित्यांची संख्या

Number of Gram Panchayats and Panchayat Samitties by District

(2008-09)

(रुपये लाखात /Rs.in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पंचायत समिती Panchayat Samitties			ग्रामपंचायत सरपंच संख्या Number of Sarpanch				ग्रामपंचायत पंच संख्या Number of Panch			एकूण उत्पन्न Total income (Rs. in lakh)	एकूण खर्च Total Exp. (Rs. in lakh)	District (2)	
		संख्या Num- ber (3)	सदस्य Mem- ber- ship (4)	स्त्री Women (5)	अ.जा. S.C. (6)	अ. ज. S.T. (7)	एकूण (सर्व साधारण धरुन) Total (8)	स्त्री Women (9)	अ.जा. S. C. (10)	अ.ज. S. T. (11)	एकूण (सर्व साधारण धरुन) Total (12)	(13)	(14)		
1	मुंबई														Mumbai
2	मुंबईउप-जर														Mumbai Suburban
3	ठाणे	13	136	336	15	402	958	2526	345	2539	8598	791674	635080	Thane	
4	रायजड	15	130	266	28	86	817	2106	190	634	6896	1379146	2067322	Raigad	
5	रत्नाजिरी	9	962	272	31	7	844	2193	103	12	6636	634632	312504	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	8	100	122	14	2	430	1340	139	5	3616	403719	289674	Sindhudurg	
7	नाशिक	15	154	434	72	423	1380	3166	706	3243	12047	758914	493476	Nashik	
8	धुळे	4	108	204	21	100	551	1090	318	658	4736	371614	305895	Dhule	
9	नांदुरबार	6	102	176	5	246	453	1480	203	2157	4317	364925	196934	Nandurbar	
10	जळगाव	15	136	453	62	97	1148	3562	566	1065	10013	1971847	714777	Jalgaon	
11	अहमदनगर	14	152	354	120	141	1311	2057	1351	1199	11823	742	527	Ahmednagar	
12	पुणे	13	150	392	97	99	1401	2446	1049	958	12129	1365587	992243	Pune	
13	सातारा	11	134	425	77	8	1298	3119	735	33	11935	652011	529003	Satara	
14	सांगली	10	124	165	74	2	705	1677	682	13	6593	484712	325072	Sangli	
15	सोलापूर	11	136	193	160	14	1028	1658	1451	110	9802	703433	606607	Solapur	
16	कोल्हापूर	12	138	330	106	1	1028	2952	587	11	8984	939050	709737	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	9	128	269	50	43	852	1618	829	287	6098	584457	300305	Aurangabad	
18	जालना	8	121	251	65	6	781	1765	715	72	6282	294095	260616	Jalna	
19	परभजी	9	104	249	68	11	672	1622	463	72	5460	515131	354269	Parbhani	
20	हिंगोली	5	100	182	39	46	565	1078	362	288	4302	398824	230133	Hingoli	
21	बीड	11	120	289	143	4	1019	2005	911	56	8832	168976	115699	Beed	
22	नांदेड	16	122	472	161	127	1313	2904	1611	862	10395	331879	263952	Nanded	
23	उस्मानाबाद	8	108	205	76	8	622	1598	739	157	5304	368711	358819	Osmanabad	
24	लातूर	10	106	236	113	41	787	1942	809	138	5800	497083	438350	Latur	
25	बुलढाजा	13	118	219	83	41	866	2323	610	252	7236	453939	373560	Buldhana	
26	अकोला	7	104	206	54	45	542	1210	399	268	4418	156351	109910	Akola	
27	वाशिम	6	100	180	47	30	493	1117	505	293	3856	277922	159605	Washim	
28	अमरावती	14	118	345	38	154	895	2257	967	972	7156	306675	169943	Amravati	
29	यवतमाळ	16	1007	364	104	227	1766	2666	976	2101	10526	489274	337815	Yavatmal	
30	वर्धा	8	136	159	65	101	601	1498	495	475	5783	239089	170478	Wardha	
31	नाजपूर	13	118	216	74	90	777	1869	864	847	6438	683450	431529	Nagpur	
32	भंडारा	7	104	217	62	43	541	1642	470	259	4494	238355	145041	Bhandara	
33	गोंदिया	8	104	184	51	68	556	1371	471	609	4566	238316	184878	Gondiya	
34	चंद्रपूर	15	114	292	98	146	846	2263	931	1265	0	376	202	Chandrapur	
35	गडचिरोली	12	102	128	16	209	467	1100	317	1391	3800	134793	77138	Gadchiroli	
	महाराष्ट्र राज्य	351	5696	8785	2289	3068	28313	65220	21869	23301	228871	17199702	12661093	Maharashtra State	

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.5

लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या
Number of Electors for Lok Sabha and Vidhan Sabha
(1999)

अ. क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (२)	लोकसभा Lok Sabha (3)	विधानसभा Vidhan Sabha (4)	District (2)
1	मुंबई	84,45,748	77,40,995	Mumbai
2	मुंबई उपनगर			Mumbai Suburban
3	ठाणे	42,07,138	45,94,205	Thane
4	रायगड	11,56,541	12,98,565	Raigad
5	रत्नागिरी	16,60,547	10,07,684	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	-	5,13,262	Sindhudurg
7	नाशिक	24,26,682	27,33,009	Nashik
8	धुळे	21,81,761	18,46,525	Dhule
9	नंदुरबार			Nandurbar
10	जळगाव	21,83,139	21,84,115	Jalgaon
11	अहमदनगर	20,98,115	22,92,397	Ahmednagar
12	पुणे	39,67,318	39,67,774	Pune
13	सातारा	20,14,341	16,61,955	Satara
14	सांगली	10,27,902	15,64,760	Sangli
15	सोलापूर	21,29,220	22,42,070	Solapur
16	कोल्हापूर	21,84,777	21,90,181	Kolhapur
17	औरंगाबाद	13,71,657	15,39,319	Aurangabad
18	जालना	11,06,140	9,32,206	Jalna
19	परभणी	20,88,794	14,38,652	Parbhani
20	हिंगोली			Hingoli
21	बीड	11,74,600	13,48,547	Beed
22	नांदेड	11,90,888	13,32,808	Nanded
23	उस्मानाबाद	9,36,725	8,23,648	Osmanabad
24	लातूर	10,94,929	10,81,649	Latur
25	बुलढाणा	10,38,154	12,32,063	Buldhana
26	अकोला	21,48,510	16,12,212	Akola
27	वाशिम			Washim
28	अमरावती	11,24,147	15,99,435	Amravati
29	यवतमाळ	10,07,371	13,51,817	Yavatmal
30	वर्धा	10,79,445	7,79,630	Wardha
31	नागपूर	26,01,288	24,27,968	Nagpur
32	भंडारा	19,34,929	14,09,526	Bhandara
33	गोंदिया			Gondiya
34	चंद्रपूर	12,24,263	12,31,609	Chandrapur
35	गडचिरोली	-	5,21,710	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		5,68,05,069	5,68,41,025	Maharashtra State

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.6

लोकसभेची व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा
Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by District
(1999)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	लोकसभा Lok Sabha	विधानसभा Vidhan Sabha	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	3	17	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	3	17	Mumbai Suburban
3	ठाणे	2	13	Thane
4	रायगड	1	7	Raigad
5	रत्नागिरी	1	7	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	4	Sindhudurg
7	नाशिक	2	14	Nashik
8	धुळे	1	6	Dhule
9	नंदुरबार	1	4	Nandurbar
10	जळगाव	2	12	Jalgaon
11	अहमदनगर	2	13	Ahmednagar
12	पुणे	3	18	Pune
13	सातारा	2	10	Satara
14	सांगली	1	9	Sangli
15	सोलापूर	2	13	Solapur
16	कोल्हापूर	2	12	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	7	Aurangabad
18	जालना	1	5	Jalna
19	परभणी	1	5	Parbhani
20	हिंगोली	1	3	Hingoli
21	बीड	1	7	Beed
22	नांदेड	2	8	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	5	Osmanabad
24	लातूर	1	6	Latur
25	बुलढाणा	1	7	Buldhana
26	अकोला	1	5	Akola
27	वाशिम	1	4	Washim
28	अमरावती	1	9	Amravati
29	यवतमाळ	1	8	Yavatmal
30	वर्धा	1	4	Wardha
31	नागपूर	2	11	Nagpur
32	भंडारा	1	5	Bhandara
33	गोंदिया	0	4	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	6	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	3	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	48	288	Maharashtra State

आधार.-मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.- Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.7

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी /

तक्ता क्रमांक /

विधानसभा १९९९ च्या निवडणूकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	इंडियन नॅशनल काँग्रेस Indian National Congress (INC)			राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी Nationalist Congress Party (NCP)			भारतीय जनता पक्ष Bhartiya Janta Party (BJP)		
			एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	3,508	1,151	32.81	12	318	9.06	1	400	11.40	8
2	मुंबई उपनगर										
3	ठाणे	1,726	304	17.61	1	265	15.35	2	248	14.37	3
4	रायगड	745	185	24.83	-	138	18.52	2	18	2.42	-
5	रत्नागिरी	589	80	13.58	-	149	25.30	-	83	14.09	1
6	सिंधुदुर्ग	267	57	21.35	-	42	15.73	-	23	8.61	1
7	नाशिक	1,535	337	21.95	2	443	28.86	4	217	14.14	2
8	धुळे	1,072	434	40.49	5	335	31.25	2	108	10.07	-
9	नंदुरबार										
10	जळगाव	1,331	253	19.01	1	280	21.04	1	291	21.86	5
11	अहमदनगर	1,437	376	26.17	3	450	31.32	5	196	13.64	3
12	पुणे	2,258	509	22.54	1	819	36.27	10	239	10.58	4
13	सातारा	1,133	295	26.04	1	524	46.25	9	106	9.36	-
14	सांगली	1,077	417	38.72	4	357	33.15	3	77	7.15	-
15	सोलापूर	1,474	268	18.18	3	469	31.82	5	122	8.28	-
16	कोल्हापूर	1,527	571	37.39	5	555	36.35	4	51	3.34	-
17	औरंगाबाद	952	326	34.24	3	162	17.02	-	109	11.45	2
18	जालना	602	114	18.94	1	124	20.60	1	126	20.93	2
19	परभणी	902	202	22.39	2	221	24.50	-	59	6.54	-
20	हिंगोली										
21	बीड	928	133	14.33	-	334	35.99	2	280	30.17	3
22	नांदेड	934	218	23.34	3	101	10.81	-	26	2.78	1
23	उस्मानाबाद	546	149	27.29	2	119	21.79	1	-	-	-
24	लातूर	737	264	35.82	2	65	8.82	-	165	22.39	1
25	बुलढाणा	834	234	28.06	3	174	20.86	1	173	20.74	2
26	अकोला	924	166	17.97	1	148	16.02	1	214	23.16	5
27	वाशिम										
28	अमरावती	947	296	31.26	3	111	11.72	-	190	20.06	3
29	यवतमाळ	852	294	34.51	6	199	23.36	2	95	11.15	-
30	वर्धा	452	134	29.65	3	89	19.69	-	47	10.40	-
31	नागपूर	1,357	403	29.70	2	170	12.53	2	320	23.58	2
32	भंडारा	973	349	35.87	3	83	8.53	-	299	30.73	5
33	गोंदिया										
34	चंद्रपूर	819	204	24.91	3	70	8.55	-	194	23.69	2
35	गडचिरोली	295	67	22.71	-	25	8.47	-	68	23.05	1
महाराष्ट्र राज्य		34,522	8,790	25.46	75	7,339	21.26	58	4,544	13.16	56

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.7

Election to the Vidhan Sabha 1999 Votes Polled, percentage of Votes Polled and Seats Won According to Parties

Parties									
शिवसेना Shiv Sena (SS)			जनता दल Janta Dal (J.D.)			भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी Communist Party of India (CPI)			District
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
893	25.46	11	37	1.05	-	4	0.11	-	{ Mumbai Mumbai Suburban
460	26.65	6	46	2.67	-	3	0.17	-	Thane
203	27.25	2	-	-	-	-	-	-	Raigad
219	37.18	5	-	-	-	-	-	-	Ratnagiri
101	37.83	3	18	6.74	-	-	-	-	Sindhudurg
223	14.53	4	46	3.00	-	4	0.26	-	Nashik
84	7.84	2	5	0.47	-	-	-	-	{ Dhule Nandurbar
282	21.19	5	62	4.66	-	-	-	-	Jalgaon
234	16.28	2	-	-	-	8	0.56	-	Ahmednagar
413	18.29	3	44	1.95	1	-	-	-	Pune
183	16.15	-	-	-	-	-	-	-	Satara
70	6.50	-	60	5.57	-	-	-	-	Sangli
225	15.26	2	-	-	-	-	-	-	Solapur
156	10.22	1	4	0.26	-	-	-	-	Kolhapur
269	28.26	3	2	0.21	-	-	-	-	Aurangabad
141	23.42	1	-	-	-	-	-	-	Jalna
264	29.27	5	-	-	-	-	-	-	{ Parbhani Hingoli
42	4.53	-	-	-	-	1	0.11	-	Beed
215	23.02	3	36	3.85	-	1	0.11	-	Nanded
145	26.56	2	-	-	-	-	-	-	Osmanabad
57	7.73	1	55	7.46	1	-	-	-	Latur
111	13.31	1	-	-	-	-	-	-	Buldhana
103	11.15	-	-	-	-	-	-	-	{ Akola Washim
161	17.00	3	25	2.64	-	9	0.95	-	Amravati
139	16.31	-	5	0.59	-	8	0.94	-	Yavatmal
73	16.15	1	-	-	-	-	-	-	Wardha
146	10.76	1	29	2.14	-	-	-	-	Nagpur
57	5.86	1	11	1.13	-	6	0.62	-	{ Bhandara Gondiya
76	9.28	-	10	1.22	-	3	0.37	-	Chandrapur
36	12.20	1	-	-	-	-	-	-	Gadchiroli
5,781	16.75	69	495	1.43	2	47	0.14	-	Maharashtra State

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	शेतकरी कामगार पक्ष Peasant Workers Party (PWP)			भारतीय बहुजन महासंघ Bhartia Bahujan Mahasandh (BBM)			नॅशनल मायनॉरिटी पार्टी National Minority Party (NMP)		
		एकूण ग्राह्य मते (हजारत) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारत) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारत) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	-	-	-	57	1.62	-	6	0.17	-
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	ठाणे	3	0.17	-	7	0.41	-	-	-	-
4	रायगड	174	23.36	4	-	-	-	-	-	-
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	नाशिक	-	-	-	7	0.46	-	58	3.78	-
8	धुळे	-	-	-	36	3.36	1	7	0.65	-
9	नंदुरबार	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	जळगाव	-	-	-	10	0.75	-	-	-	-
11	अहमदनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	पुणे	-	-	-	21	0.93	-	5	0.22	-
13	सातारा	4	0.35	-	-	-	-	1	0.09	-
14	सांगली	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	सोलापूर	94	6.38	1	36	2.44	-	24	1.63	-
16	कोल्हापूर	94	6.16	-	1	0.07	-	12	0.79	-
17	औरंगाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	जालना	-	-	-	22	3.65	-	2	0.33	-
19	परभणी	-	-	-	19	2.11	-	7	0.78	-
20	हिंगोली	28	3.10	-	-	-	-	-	-	-
21	बीड	8	0.86	-	8	0.86	-	-	-	-
22	नांदेड	18	1.93	-	63	6.75	-	4	0.43	-
23	उस्मानाबाद	29	5.31	-	-	-	-	-	-	-
24	लातूर	2	0.27	-	-	-	-	-	-	-
25	बुलढाणा	8	0.96	-	46	5.52	-	-	-	-
26	अकोला	-	-	-	190	20.56	2	-	-	-
27	वाशिम	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	अमरावती	-	-	-	29	3.06	-	1	0.11	-
29	यवतमाळ	-	-	-	17	2.00	-	-	-	-
30	वर्धा	-	-	-	1	0.22	-	3	0.66	-
31	नागपूर	30	2.21	-	27	1.99	-	-	-	-
32	भंडारा	-	-	-	9	0.92	-	-	-	-
33	गोंदिया	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	चंद्रपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		492	1.43	5	606	1.76	3	130	0.38	-

TABLE No. 33.7 (Contd.)

Parties										District
समाजवादी पार्टी Samajwadi Party (SP)			भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सवादी) Communist Party of India (CPI) (Marxist)			बहुजन समाज पार्टी Bahujan Samaj Party (BSP)			(2)	
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won		
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)		
383	10.92	2	4	0.11	-	44	1.25	-	{ Mumbai Mumbai (Sub)	
28	1.62	-	82	4.75	2	8	0.46	-	Thane	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Raigad	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ratnagiri	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Sindhudurg	
-	-	-	-	-	-	1	0.07	-	Nashik	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	{ Dhule Nandurbar	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Jalgaon	
-	-	-	-	-	-	4	0.28	-	Ahmednagar	
-	-	-	-	-	-	6	0.27	-	Pune	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Satara	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Sangli	
21	1.42	-	-	-	-	-	-	-	Solapur	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Kolhapur	
13	1.37	-	-	-	-	4	0.42	-	Aurangabad	
-	-	-	-	-	-	1	0.17	-	Jalna	
-	-	-	-	-	-	4	0.44	-	{ Parbhani Hingoli	
-	-	-	-	-	-	1	0.11	-	Beed	
-	-	-	2	0.21	-	2	0.21	-	Nanded	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Osmanabad	
17	2.31	-	-	-	-	-	-	-	Latur	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Buldhana	
55	5.95	-	-	-	-	-	-	-	{ Akola Washim	
8	0.84	-	-	-	-	5	0.53	-	Amravati	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Yavatmal	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wardha	
1	0.07	-	-	-	-	26	1.92	-	Nagpur	
-	-	-	-	-	-	14	1.44	-	{ Bhandara Gondiya	
-	-	-	-	-	-	5	0.61	-	Chandrapur	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Gadchiroli	
526	1.52	2	88	0.25	2	125	0.36	-	Maharashtra State	

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी Republican Party of India (RPI)			भारतीय रिपब्लिकन पार्टी (गवई) Republican Party of India (RPI) (Gavai)		
		एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)
1	मुंबई	-	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	-	-	-
3	ठाणे	-	-	-	-	-	-
4	रायगड	-	-	-	-	-	-
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-
7	नाशिक	-	-	-	-	-	-
8	धुळे	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार	-	-	-	-	-	-
10	जळगाव	-	-	-	11	0.83	-
11	अहमदनगर	-	-	-	-	-	-
12	पुणे	-	-	-	-	-	-
13	सातारा	-	-	-	-	-	-
14	सांगली	-	-	-	-	-	-
15	सोलापूर	-	-	-	-	-	-
16	कोल्हापूर	-	-	-	-	-	-
17	औरंगाबाद	-	-	-	-	-	-
18	जालना	-	-	-	-	-	-
19	परभणी	10	1.11	-	-	-	-
20	हिंगोली	-	-	-	-	-	-
21	बीड	-	-	-	-	-	-
22	नांदेड	-	-	-	-	-	-
23	उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	-
24	लातूर	-	-	-	-	-	-
25	बुलढाणा	-	-	-	-	-	-
26	अकोला	-	-	-	-	-	-
27	वाशिम	-	-	-	-	-	-
28	अमरावती	21	2.22	-	-	-	-
29	यवतमाळ	-	-	-	-	-	-
30	वर्धा	14	3.10	-	-	-	-
31	नागपूर	45	3.32	1	-	-	-
32	भंडारा	21	2.16	-	-	-	-
33	गोंदिया	-	-	-	-	-	-
34	चंद्रपूर	59	7.20	-	-	-	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		170	0.49	1	11	0.83	-

टीप.-ज्या राजकीय पक्षांना महाराष्ट्रात एकूण मतदान (ग्राह्य मते) ५०,००० पेक्षा कमी आहेत असे पक्षांसंबंधितांची आकडेवारी इतर पक्षांमध्ये घेण्यात आलेली आहे.

आधार .-मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

TABLE No. 33.7 (Contd.)

Parties							District
इतर पक्ष Other Parties			अपक्ष Independent				
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	(2)	
(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)		
29	0.83	-	133	3.79	-	{ Mumbai	
67	3.88	-	204	11.82	2	{ Mumbai (Sub)	
6	0.81	1	20	2.68	-	Thane	
-	-	-	58	9.85	-	Raigad	
-	-	-	26	9.74	-	Ratnagiri	
20	1.30	-	176	11.47	1	Sindhudurg	
41	3.82	1	21	1.96	-	Nashik	
31	2.33	-	112	8.41	-	{ Dhule	
5	0.35	-	165	11.48	1	{ Nandurbar	
7	0.31	-	192	8.50	1	Jalgaon	
-	-	-	16	1.41	-	Ahmednagar	
-	-	-	93	8.64	1	Pune	
4	0.27	-	210	14.25	1	Satara	
-	-	-	83	5.44	-	Sangli	
4	0.42	-	63	6.62	-	Solapur	
3	0.50	-	66	10.96	-	Kolhapur	
-	-	-	86	9.53	1	Aurangabad	
6	0.65	-	118	12.72	-	Jalna	
57	6.10	-	191	20.45	1	{ Parbhani	
2	0.37	-	101	18.50	-	{ Hingoli	
1	0.14	-	111	15.06	1	Beed	
1	0.12	-	87	10.43	-	Nanded	
-	-	-	88	9.52	-	Osmanabad	
8	0.84	-	81	8.55	-	Latur	
5	0.59	-	89	10.45	1	Buldhana	
3	0.66	-	87	19.25	-	{ Akola	
17	1.25	-	45	3.32	1	{ Washim	
8	0.82	-	114	11.72	-	Amravati	
56	6.84	-	141	17.22	-	Yavatmal	
55	18.64	1	42	14.24	-	Wardha	
						Nagpur	
						{ Bhandara	
						{ Gondiya	
						Chandrapur	
						Gadchiroli	
436	1.26	3	3,019	8.75	12	Maharashtra State	

Note—Political Parties who got votes (Valid) less than 50,000 are taken together in other Parties.

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.8

लोकसभा व विधानसभा १९९९ मधील निवडणूकीत झालेले मतदान

Number of Votes Polled in the Latest Lok Sabha and Vidhan Sabha Election of 1999

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	लोकसभा Lok Sabha			विधानसभा Vidhan Sabha			District (2)
		एकूण मतदान Total Electors (3)	एकूण मते Votes Polled * (4)	टक्केवारी Percentage (5)	एकूण मतदान Total Electors (6)	एकूण मते Votes Polled (7)	टक्केवारी Percentage (8)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	84,45,748	37,47,043	44.37	77,40,995	35,08,498	45.32	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai (Sub)
3	ठाणे	42,07,138	15,65,671	37.21	45,94,205	17,26,299	37.58	Thane
4	रायगड	11,56,541	6,60,244	57.09	12,98,565	7,45,113	57.38	Raigad
5	रत्नागिरी	16,60,547	9,68,105	58.30	10,07,684	5,89,345	58.49	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	5,13,262	2,67,312	52.08	Sindhudurg
7	नाशिक	24,26,682	13,82,339	56.96	27,33,009	15,34,717	56.15	Nashik
8	धुळे	21,81,761	12,57,310	57.63	18,46,525	10,72,237	58.07	Dhule
9	नंदुरबार							Nandurbar
10	जळगाव	21,83,139	13,30,380	60.94	21,84,115	13,31,195	60.95	Jalgaon
11	अहमदनगर	20,98,115	13,84,796	66.00	22,92,397	14,37,004	62.69	Ahmednagar
12	पुणे	39,67,318	22,78,115	57.42	39,67,774	22,58,253	56.91	Pune
13	सातारा	20,14,341	14,03,187	69.66	16,61,955	11,32,944	68.17	Satara
14	सांगली	10,27,902	7,06,357	68.72	15,64,760	10,76,504	68.80	Sangli
15	सोलापूर	21,29,220	13,84,256	65.01	22,42,070	14,73,656	65.73	Solapur
16	कोल्हापूर	21,84,777	15,26,487	69.87	21,90,181	15,26,578	69.70	Kolhapur
17	औरंगाबाद	13,71,657	8,54,279	62.28	15,39,319	9,51,896	61.84	Aurangabad
18	जालना	11,06,140	7,26,464	65.68	9,32,206	6,01,604	64.54	Jalna
19	परभणी	20,88,794	13,50,769	64.67	14,38,652	9,01,499	62.66	Parbhani
20	हिंगोली							Hingoli
21	बीड	11,74,600	8,08,082	68.80	13,48,547	9,28,253	68.83	Beed
22	नांदेड	11,90,888	7,32,365	61.50	13,32,808	9,34,084	70.08	Nanded
23	उस्मानाबाद	9,36,725	6,33,187	67.60	8,23,648	5,45,806	66.27	Osmanabad
24	लातूर	10,94,929	7,53,109	68.78	10,81,649	7,37,430	68.18	Latur
25	बुलढाणा	10,38,154	7,05,137	67.92	12,32,063	8,34,451	67.73	Buldhana
26	अकोला	21,48,510	13,11,064	61.02	16,12,212	9,24,138	57.32	Akola
27	वाशिम							Washim
28	अमरावती	11,24,147	6,63,733	59.04	15,99,435	9,46,799	59.20	Amravati
29	यवतमाळ	10,07,371	6,15,388	61.09	13,51,817	8,51,768	63.01	Yavatmal
30	वर्धा	10,79,445	6,51,394	60.35	7,79,630	4,52,271	58.01	Wardha
31	नागपूर	26,01,288	14,66,187	56.36	24,27,968	13,57,244	55.90	Nagpur
32	भंडारा	19,34,929	13,77,404	71.19	14,09,526	9,72,627	69.00	Bhandara
33	गोंदिया							Gondiya
34	चंद्रपूर	12,24,263	7,88,538	64.41	12,31,609	8,18,699	66.47	Chandrapur
35	गडचिरोली	-	-	-	5,21,710	2,95,231	56.59	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		5,68,05,069	3,30,31,390	58.15	5,68,41,025	3,45,22,298	60.73	Maharashtra State

* Excluding Postal Votes.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक विषयक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION & ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.9

भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा

Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha Seats in India

अ. क्र. Sr. No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	लोकसभा Lok Sabha (1999)	विधानसभा Vidhan Sabha (1999)	State/ Union Territory
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
I - राज्य		States		
1	आंध्र प्रदेश ..	42	294	... Andhra Pradesh
2	अरुणाचल प्रदेश ..	2	60	... Arunachal Pradesh
3	आसाम ..	14	125	... Assam
4	बिहार ..	54	324	... Bihar
5	गोवा ..	2	40	... Goa
6	गुजरात ..	26	182	... Gujraath
7	हरियाणा ..	10	90	... Hariyana
8	हिमाचल प्रदेश ..	4	68	... Himachal Pradesh
9	जम्मू आणि काश्मिर ..	6	76 *	... Jammu and Kashmir
10	कर्नाटक ..	28	224	... Karnataka
11	केरळ ..	20	140	... Kerala
12	मध्यप्रदेश ..	40	320	... Madhya Pradesh
13	महाराष्ट्र ..	48	288	... Maharashtra
14	मणीपूर ..	2	60	... Manipur
15	मेघालय ..	2	60	... Meghalaya
16	मिझोराम ..	1	40	... Mizoram
17	नागालँड ..	1	60	... Nagaland
18	ओरीसा ..	21	147	... Orissa
19	पंजाब ..	13	117	... Punjab
20	राजस्थान ..	25	200	... Rajasthan
21	सिक्कीम ..	1	32	... Sikkim
22	तामीळनाडू ..	39	234	... Tamil Nadu
23	त्रिपूरा ..	2	60	... Tripura
24	उत्तरप्रदेश ..	85	425	... Uttar Pradesh
25	पश्चिम बंगाल ..	42	294	... West Bengal
II- केंद्रशासित प्रदेश		Union Territory		
26	अंदमान निकोबार ..	1	1	... Andaman Nicobar Island
27	चंडीगड ..	1	-	... Chandighar
28	दादरा नगर हवेली ..	1	-	... Dadra-Nagar Haveli
29	दिल्ली ..	7	-	... Delhi
30	दमण आणि दिव ..	1	-	... Daman and Div
31	लक्षद्वीप ..	1	-	... Lakshadweep
32	पाँडेचरी ..	1	30	... Pondicherry
एकूण ..		543	3,915	... Total

टिप.—* घटनेनुसार जम्मू आणि काश्मिरमधील (पाकिस्तान व्याप्त काश्मिर) २४ राखलेल्या विधानसभेवर जागा वगळून.

Note.— * Excluding the 24 seats of Jammu & Kashmir Legislative Assembly earmarked to Pak occupied Kashmir as per the Constitution.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च

(2008-

अ.क्र.	जिल्हा	ग्रामपंचायतीची संख्या	सामिल केलेली गावे	लोकसंख्या (हजारात)	एकूण अंशदाने, देणग्या व बक्षिसे	इमारती व जमिन यावरील कर	जकात कर
Sr. No.		Number of Villages Panchayats	Number of Villages Covered	Population (In '000')	Total Grants Contributions & Donations	Taxes on Buildings & Lands	Octroi
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई						
2	मुंबईउप-ाजर						
3	ठाजे	968	1766	8132	36553	381796	3317
4	रायजड	821	1904	2208	143216	345282	12720
5	रत्नाजिरी	848	1494	1697	148780	171456	206
6	सिंधुदुर्ग	430	739	869	30543	57138	0
7	-ाशिज	1380	1935	4994	97091	179254	94
8	धुळे	551	681	1708	105355	53233	0
9	-ंदुरबार	501	944	1312	56091	21817	2069
10	जळजाव	1152	1491	3683	344485	126244	0
11	अहमद-ाजर	1311	1583	4041	175	72	3
12	पुजे	1401	1866	7233	111818	404917	0
13	सातारा	1507	1779	2809	44019	146289	21572
14	सांजली	705	727	2583	21739	96276	454
15	सोलापूर	1148	1148	3850	53002	104002	22057
16	जोल्हापूर	1028	1214	3523	87305	176118	0
17	औरंजाबाद	852	1294	2897	101265	11958	0
18	जाल-ा	781	781	1613	9390	23217	13
19	परभजी	704	841	1528	8313	23456	0
20	हिंजोली	565	721	987	51201	24951	1209
21	बीड	1020	1365	2161	27699	35929	1144
22	-ांदेड	1313	1575	2876	14325	61297	0
23	उस्मा-ाबाद	622	714	1487	16615	30603	0
24	लातूर	787	922	2080	76934	52529	49
25	बुलढाजा	866	1335	2232	47752	47191	0
26	अोला	542	998	1630	32166	31139	0
27	वाशिम	493	789	1020	9036	28438	179
28	अमरावती	843	1848	2607	40961	50185	565
29	यवतमाळ	1044	1980	2458	35739	107991	4982
30	वर्धा	516	1036	1237	33010	44521	0
31	-ाजपूर	777	1886	4068	33509	179389	0
32	भंडारा	516	870	1136	20545	71489	0
33	जोर्दिया	556	954	1201	19586	34997	0
34	चंद्रपूर	846	1791	2071	22	104	1
35	जडचिरोली	457	1656	970	10536	40678	0
	महाराष्ट्र राज्य	27851	42627	84901	1868776	3163956	70634

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTROL STATISTICS

TABLE No. 33.10

Income and Expenditure of village Panchayat

09)

(रुपये हजारत/Rs. in Thousands)

उत्पन्न / Income					District
इतर कर व शुल्क	एकूण कर व दर (स्तंभ ७ ते ९)	सुरुवातीची शिल्लक धरुन इतर मार्गाने मिळालेले उत्पन्न Income from Other Sources Including Opening Bal.	एकूण उत्पन्न (स्तंभ ६+१०+११)	एकूण खर्च Total Expenditure	
Other Taxes and Fees	Total Taxes & Fees (col. 7 to 9)		Total Income (col. 6+10+11)		
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
					Mumbai
					Mumbai Suburban
17400	402513	352608	791674	635080	Thane
14928	372930	863001	1379147	2067322	Raigad
22625	194287	291565	634632	312504	Ratnagiri
3011	60149	313028	403720	289674	Sindhudurg
78551	257899	403924	758914	493476	Nashik
37966	91199	175060	371614	305895	Dhule
56668	80554	228280	364925	196934	Nandurbar
31929	158173	1469189	1971847	714777	Jalgaon
5	80	488	743	527	Ahmednagar
56630	461547	792222	1365587	992243	Pune
21247	189108	418883	652010	529003	Satara
17878	114608	348365	484712	325072	Sangli
48713	174772	475659	703433	606607	Solapur
129380	305498	546247	939050	709737	Kolhapur
0	11958	471235	584458	300305	Aurangabad
42574	65804	218901	294095	260616	Jalna
22844	46300	460518	515131	354269	Parbhani
17296	43456	304166	398823	230133	Hingoli
26819	63892	77385	168976	115699	Beed
21188	82485	235069	331879	263952	Nanded
38337	68940	283156	368711	358819	Osmanabad
41548	94126	326024	497084	438350	Latur
66942	114133	292054	453939	373560	Buldhana
3821	34960	89225	156351	109910	Akola
14239	42856	226029	277921	159605	Washim
21457	72207	190508	303676	169943	Amravati
6658	119631	333904	489274	337815	Yavatmal
26003	70524	135556	239090	170478	Wardha
18473	197862	452080	683451	431529	Nagpur
43587	115076	102734	238355	145041	Bhandara
3617	38614	180117	238317	184878	Gondiya
6	111	243	376	202	Chandrapur
4240	44918	79340	134794	77138	Gadchiroli
956580	4191170	11136763	17196709	12661093	Maharashtra State

Source .- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न/

अ. क्र. Sr. No.	नागरी स्वराज्य संस्थांची		दर व कर / Rates and Taxes				अनुदाने / Grants			
	जिल्हा District	संख्या No. of urban LSG Institutions	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Houses & Lands	इतर कर व शुल्क Other Taxes & Fees	एकूण (4+5+6) Total	शासकीय Govt.	इतर Other	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	ठाजे	9	921857	0	356192	277600	633792	948296	106516	1054812
2	रायजड	11	326868	0	155419	40047	195466	656312	96140	752452
3	रत्नाजिरी	4	167551	0	59091	14182	73273	233806	8486	242292
4	सिंधुदुर्ज	3	63583	0	10354	1135	11489	81395	14684	96079
5	नाशिज	8	101925	0	44133	7753	51886	264460	37081	301541
6	अहमदनगर	8	69854	0	46965	31749	78714	260680	95652	356332
7	नंदुरबार	4	59221	111	54543	13574	68228	138962	2220	141182
8	धुळे	2	25534	0	18592	15235	33827	172595	21235	193830
9	जळगांव	13	162406	0	127020	47147	174167	564167	46199	610366
10	पुजे	11	458651	0	109962	49985	159947	483489	124247	607736
11	सांजली	4	195076	0	28929	10119	39048	392626	39111	431737
12	सातारा	8	240266	8726	101107	41781	151614	277853	73595	351448
13	सोलापूर	9	322683	0	71010	46025	117035	326893	75184	402077
14	जोह्यापूर	9	194024	7123	119238	24898	151259	657769	78320	736089
15	औरंगाबाद	6	208608	0	16137	3864	20001	180152	75853	256005
16	परभजी	8	129433	0	40410	16639	57049	365799	167940	533739
17	हिंगोली	3	159285	0	16756	504	17260	100097	27646	127743
18	जालना	4	171944	0	22305	7627	29932	309185	87023	396208
19	नांदेड	11	176008	722	18471	9768	28961	243250	79374	322624
20	लातूर	5	610933	2	36504	25680	62186	616518	18210	634728
21	उस्मानाबाद	8	161609	0	27376	4940	32316	244257	50824	295081
22	बीड	6	80476	0	35109	2708	37817	416120	114304	530424
23	नाजपूर	10	289889	0	35612	27792	63404	499286	71193	570479
24	भंडारा	3	109730	0	21056	6117	27173	254079	50486	304565
25	जोंदिया	2	71668	0	19532	1845	21377	176412	80739	257151
26	वर्धा	6	123050	0	62377	23241	85618	368379	45769	414148
27	चंद्रपूर	7	295142	0	69453	7251	76703	634429	67142	701571
28	जडचिरोली	2	112565	0	9247	3579	12826	86893	15095	101988
29	अमरावती	10	217542	115	35966	13103	49184	561024	68247	629271
30	बुलढाजा	11	228967	954	84609	29967	115530	608467	94879	703346
31	अकोला	5	54904	0	11078	4605	15683	197381	34099	231480
32	वाशिम	4	80236	0	30175	7909	38084	198278	45078	243356
33	यवतमाळ	8	432473	0	46111	4823	50934	455977	44360	500337
	नगरपरिषद	222	7023961	17753	1940839	823192	2781783	11975286	2056931	14032217
	एकूण नगरपंचायत	3	82038	0	13181	6205	19386	45488	131180	176668
	एकूण महा-नगरपालिका	22	14260981	49341440	15247080	3636121	68224641	5838653	6527790	12366443
	कटकमंडळ	7	244246	212494	310035	148085	670614	38930	68914	107844
	महाराष्ट्र	254	21611226	49571687	17511135	4613603	71696424	17898357	8784815	26683172

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.11 (A)

Districtwise Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations (2007-08)

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

शैक्षणिक संस्थांकडील फी	इतर साधने / Other Sources				असाधारण उत्पन्न, कर्जे व वाणिज्यिक		District
	बाजार व कत्तलखाने	पालिका मालमत्तेपासून उत्पन्न	संकीर्ण	एकूण Total	संस्थेचे उत्पन्न Extra Ordinary	एकूण Grand Total	
Fees From Educational Institutions (12)	Market and Slaughter Houses (13)	Revenue derived From Property (14)	Miscellaneous (15)	(4+8+11+12+ 13+14+15) (16)	Income, Debts & Income of Commercial Enterprises (17)	(16+17) (18)	(2)
185	22194	343523	401170	766887	93384	2548875	Thane
0	7081	148268	59418	214767	152920	1315605	Raigad
0	902	47921	52842	101665	38252	455482	Ratnagiri
0	1690	22368	33025	57083	14306	178957	Sindhudurg
180	1936	40255	8230	50421	82112	485960	Nashik
0	2895	31658	77461	112014	63772	610832	Dhule
113	921	17793	5853	24567	32737	266714	Nandurbar
0	678	33743	18503	52924	27030	307611	Jalgaon
539	5891	80668	51607	138166	89681	1012380	Ahmednager
0	3535	125303	93224	222062	55614	1045359	Pune
0	2581	35824	41811	80216	16538	567539	Satara
2444	10791	71357	31373	113521	41559	658142	Sangli
11	2612	91217	36141	129970	92689	741771	Solapur
240	3619	94988	64442	163049	126375	1176772	Kolhapur
154	2056	22227	8769	33052	102575	411633	Aurangabad
19	1451	35778	9758	46987	10685	648460	Jalna
6	442	21453	0	21895	0	166898	Parbhani
2	5701	26228	1602	33531	68939	528610	Hingoli
48	1107	25638	20150	46895	21303	419783	Beed
0	4293	43012	6611	53916	104752	855582	Nanded
18	1870	37438	105935	145243	7952	480592	Osmanabad
0	2649	82702	60420	145771	49302	763314	Latur
1659	3848	63705	29783	97336	154974	886193	Buldhana
44	1495	28506	26215	56216	5001	392955	Akola
184	905	16278	114390	131573	6960	417061	Washim
42	898	18310	11579	30787	16407	546960	Amravati
101	3692	45640	78037	127368	43071	948714	Yavatmal
1	226	11842	5979	18047	591	133452	Wardha
28260	3042	39514	38182	80738	22417	781610	Nagpur
703	4683	32896	50133	87712	36285	942873	Bhandara
9	1090	11807	26766	39663	4195	291021	Godiya
32	815	17552	27519	45886	29683	357009	Chandrapur
48	4719	41686	36082	82487	5258	639016	Gadchiroli
35042	112308	1807098	1633010	3552415	1617319	21983735	Nagar Parishad
0	977	10363	2498	13838	29610	239502	Nagar Panchayat
179132	3477197	10550074	20967256	65573423	15833836	134689126	Mahanagarpalika
244	36088	702236	627	739195	610074	2066860	Cantontment Board
214418	3626570	13069771	22603391	69878871	18090839	158979223	Maharashtra State

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न/
(2007-

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा/नगरपरिषदा/ महानगरपालिका	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	दर व कर / Rates and Taxes				अनुदाने / Grants		
			जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Lands & Houses	इतर कर व शुल्क Other Taxes and Fees	एकूण Total (4+5+6)	शासकीय Govt. Grants	इतर Other	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	विरार	48,490	0	59,660	1,02,617	1,62,277	69,664	500	70,164
2	नालासोपारा	2,92,647	0	1,07,073	1,28,369	2,35,442	1,12,031	13,066	1,25,097
3	अंबर-नाथ	2,43,377	0	55,855	4,854	60,709	3,06,809	18,989	3,25,798
4	नवघर मांजिपूर	1,77,226	0	58,715	18,862	77,577	1,24,610	9,105	1,33,715
5	वसई	13,317	0	10,887	1,492	12,379	46,560	4,978	51,538
6	डहाजे	11,237	0	14,664	1,336	16,000	90,353	36,432	1,26,785
7	डुळजाव बदलापूर	60,797	0	40,028	15,528	55,556	1,34,724	11,842	1,46,566
8	पालघर	55,694	0	7,556	2,315	9,871	39,905	9,831	49,736
9	जव्हार	19,072	0	1,754	2,227	3,981	23,640	1,773	25,413
	ठाजे-एडूज	9,21,857	0	3,56,192	2,77,600	6,33,792	9,48,296	1,06,516	10,54,812
10	प-वेल	91,821	0	44,581	25,276	69,857	1,07,267	5,583	1,12,850
11	जोपोली	31,925	0	43,327	4,907	48,234	1,89,260	13,800	2,03,060
12	अलिबाज	49,407	0	12,505	1,728	14,233	43,641	3,719	47,360
13	महाड	11,488	0	7,350	26	7,376	42,021	5,265	47,286
14	पेज	7,971	0	13,806	2,298	16,104	56,930	7,446	64,376
15	रोहा	43,135	0	6,031	2,071	8,102	49,575	3,814	53,389
16	उरज	4,961	0	10,465	1	10,466	46,046	1,685	47,731
17	मुरुड जंजिरा	5,470	0	2,347	1,658	4,005	18,736	646	19,382
18	श्रीवर्ध-ना	27,123	0	2,391	1,773	4,164	29,593	7,724	37,317
19	माथेरा-ना	33,653	0	2,171	309	2,480	51,639	40,455	92,094
20	जंजंत	19,914	0	10,445	0	10,445	21,604	6,003	27,607
	रायजड-एडूज	3,26,868	0	1,55,419	40,047	1,95,466	6,56,312	96,140	7,52,452
21	रत्नाजिरी	45,848	0	31,169	12,738	43,907	1,16,823	3,382	1,20,205
22	चिपळूज	66,277	0	19,667	912	20,579	62,590	1,132	63,722
23	जेड	39,293	0	6,109	375	6,484	32,112	664	32,776
24	राजापूर	16,133	0	2,146	157	2,303	22,281	3,308	25,589
	रत्नाजिरी-एडूज	1,67,551	0	59,091	14,182	73,273	2,33,806	8,486	2,42,292
25	सावंतवाडी	38,322	0	4,396	209	4,605	34,984	7,070	42,054
26	वेंजुर्ला	6,823	0	2,202	739	2,941	20,923	1,685	22,608
27	मालवज	18,438	0	3,756	187	3,943	25,488	5,929	31,417
	सिंधुदुर्ग-एडूज	63,583	0	10,354	1,135	11,489	81,395	14,684	96,079
28	येवला	2,976	0	11,111	538	11,649	23,549	581	24,130
29	म-माड	3,538	0	5,030	6,411	11,441	98,367	576	98,943

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.11 (B)

Districtwise Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations

-08)

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

इतर साधने / Other Sources					असाधारण उत्पन्न कर्जे व वाणिज्यिक संस्थेचे उत्पन्न		एकूण	District Municipal Councils & Corporations (2)
शैक्षणिक संस्थांकडील फी	बाजार व कत्तलखाने	पालिका मालमत्तेपासून उत्पन्न	संकीर्ण Miscellaneous	एकूण (11+12+13+14)	Extra Ordinary Income, Debts & Income from Commercial Enterprises	एकूण Grand Total		
Fees From Educational Institutions (11)	Market and Slaughter Houses (12)	Revenue derived From Property (13)	(14)	(15)	(16)	(17)		
182	7,976	1,29,582	60,578	1,98,136	29,588	4,60,165	Virar	
0	3,486	16,823	1,17,879	1,38,188	35,699	5,34,426	Nalasopara	
3	6,090	50,519	1,02,606	1,59,215	11,145	5,56,867	Ambarnath	
0	2,156	96,317	67,496	1,65,969	0	3,77,261	Navghar-manik	
0	1,218	16,035	9,389	26,642	6,605	97,164	Wasai	
0	0	3,534	3,249	6,783	76	1,49,644	Dahane	
0	400	20,032	34,463	54,895	8,313	2,65,330	Kulgaon-badlapur	
0	770	9,633	4,927	15,330	0	74,937	Palghar	
0	98	1,048	583	1,729	1,958	33,081	Jawhar	
185	22,194	3,43,523	4,01,170	7,66,887	93,384	25,48,875	Thane- Total	
0	4,158	59,653	19,064	82,875	43,807	3,09,389	Panvel	
0	3	13,950	2,195	16,148	76,469	3,43,911	Khopoli	
0	239	7,724	6,845	14,808	3,232	79,633	Alibagh	
0	228	23,131	6,204	29,563	6,076	90,301	Mahad	
0	1,135	15,593	0	16,728	9,362	1,06,570	Pen	
0	495	6,057	262	6,814	4,012	72,317	Roha	
0	672	6,306	4,916	11,894	3,552	73,643	Uran	
0	72	578	2,034	2,684	1,318	27,389	Murud-Janjira	
0	73	3,360	390	3,823	2,111	47,415	Shrivardhan	
0	4	2,201	9,789	11,994	99	1,06,667	Matheran	
0	2	9,715	7,719	17,436	2,882	58,370	Karjat	
0	7,081	1,48,268	59,418	2,14,767	1,52,920	13,15,605	Raigad- Total	
0	367	31,589	14,458	46,414	10,549	2,21,075	Ratnagiri	
0	31	8,945	31,611	40,587	20,040	1,44,928	Chiplun	
0	5	4,645	1,796	6,446	5,916	51,622	Khed	
0	499	2,742	4,977	8,218	1,747	37,857	Rajapur	
0	902	47,921	52,842	1,01,665	38,252	4,55,482	Ratnagiri- Total	
0	797	15,339	28,789	44,925	5,848	97,432	Sawantwadi	
0	489	3,916	998	5,403	1,901	32,853	Vengurla	
0	404	3,113	3,238	6,755	6,557	48,672	Malwan	
0	1,690	22,368	33,025	57,083	14,306	1,78,957	Sindhudurg- Total	
0	966	1,870	6,778	9,614	4,159	49,552	Yewala	
172	205	12,096	1,452	13,753	23,923	1,48,060	Manmad	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
30	ईजतपुरी	23,625	0	3,468	241	3,709	37,526	4,911	42,437
31	-गांदजांव	12,467	0	2,224	99	2,323	17,533	5,300	22,833
32	सिन्नर	23,678	0	5,666	326	5,992	24,633	10,473	35,106
33	त्र्यंबजे श्वर	17,327	0	3,102	0	3,102	8,029	241	8,270
34	भजूर	12,401	0	1,051	112	1,163	21,765	2,409	24,174
35	सटाजा	5,913	0	12,481	26	12,507	33,058	12,590	45,648
	-गाशिज-एजू ज	1,01,925	0	44,133	7,753	51,886	2,64,460	37,081	3,01,541
36	शिरपूर वरवाडे	19,286	0	11,835	14,501	26,336	1,09,931	20,944	130,875
37	दोंडाईचा वरवाडे	6,248	0	6,757	734	7,491	62,664	291	62,955
	धुळे-एजू ज	25,534	0	18,592	15,235	33,827	1,72,595	21,235	1,93,830
38	-दुरबार	31,823	0	34,141	7,078	41,219	74,389	49	74,438
39	शहादा	9,456	0	8,284	6,082	14,366	31,496	98	31,594
40	तळोदा	11,909	0	3,687	134	3,821	13,037	1,187	14,224
41	-वापूर	6,033	111	8,431	280	8,822	20,040	886	20,926
	-दूरबार-एजू ज	59,221	111	54,543	13,574	68,228	1,38,962	2,220	1,41,182
42	भुसावळ	22,910	0	39,787	15,227	55,014	1,49,597	33,405	1,83,002
43	अमळ-नेर	8,247	0	18,990	7,026	26,016	99,193	88	99,281
44	चोपडा	41,546	0	9,401	3,461	12,862	32,728	91	32,819
45	चाळीसजांव	18,380	0	20,303	19,091	39,394	67,845	843	68,688
46	पाचेरा	3,515	0	9,004	713	9,717	33,871	8	33,879
47	फैजपूर	23,919	0	3,385	194	3,579	22,897	2,016	24,913
48	यावल	993	0	3,050	202	3,252	19,121	3,281	22,402
49	रावेर	3,302	0	3,767	165	3,932	18,066	55	18,121
50	सावदा	1,091	0	3,227	264	3,491	23,373	5,467	28,840
51	पारोळा	8,922	0	2,500	153	2,653	19,944	0	19,944
52	धरजांव	1,807	0	3,483	175	3,658	15,641	424	16,065
53	एरंडोल	2,343	0	5,428	201	5,629	25,903	190	26,093
54	जाम-नेर	25,431	0	4,695	275	4,970	35,988	331	36,319
	जळजाव-एजू ज	1,62,406	0	1,27,020	47,147	1,74,167	5,64,167	46,199	6,10,366
55	श्रीरामपुर	2,891	0	15,310	13,736	29,046	80,588	47,253	1,27,841
56	संजम-नेर	10,596	0	2,070	986	3,056	8,091	2,838	10,929
57	जोपरजांव	9,297	0	11,561	3,791	15,352	39,975	17,313	57,288
58	राहुरी	12,689	0	6,223	6,830	13,053	31,872	8,371	40,243
59	राहाता	13,893	0	1,288	1,508	2,796	28,011	2,470	30,481
60	श्रीजोंदा	3,240	0	5,271	1,866	7,137	11,518	5,904	17,422
61	देवळाली प्रवरा	2,897	0	2,580	733	3,313	33,109	11,073	44,182
62	पाथर्डी	14,351	0	2,662	2,299	4,961	27,516	430	27,946
	अहमद-गजर-एजू ज	69,854	0	46,965	31,749	78,714	2,60,680	95,652	3,56,332
63	बारामती	1,95,616	0	19,897	12,181	32,078	1,69,571	29,560	1,99,131
64	लोजावळा	71,257	0	31,180	3,009	34,189	49,076	5,424	54,500
65	तळे जाव दाभाडे	32,804	0	21,045	10,024	31,069	44,128	2,332	46,460
66	दौड	62,453	0	5,346	30	5,376	30,461	2,194	32,655
67	इंदापूर	21,226	0	3,845	3,181	7,026	14,797	42,294	57,091

TABLE No. 33.11 (B) -Contd.

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
8	203	6,697	0	6,900	18,584	71,630	Egatpuri
0	6	3,995	0	4,001	1,865	31,022	Nandgaon
0	0	9,620	0	9,620	5,508	56,226	Sinner
0	3	2,621	0	2,624	3,564	17,560	Trimbakeshwar
0	553	1,431	0	1,984	2,394	29,715	Bagur
0	0	1,925	0	1,925	22,115	82,195	Satana
180	1,936	40,255	8,230	50,421	82,112	4,85,960	Nashik-Total
0	27	24,061	7,607	31,695	9,947	1,98,853	Shirpur-varwade
0	651	9,682	10,896	21,229	17,083	1,08,758	Dondaicha varwade
0	678	33,743	18,503	52,924	27,030	3,07,611	Dhule-Total
0	383	8,858	0	9,241	26,606	1,51,504	Nandurbar
2	72	6,068	5,853	11,993	4,149	62,102	Shahada
0	234	2,223	0	2,457	616	21,118	Taloda
111	232	644	0	876	1,366	31,990	Nawapur
113	921	17,793	5,853	24,567	32,737	2,66,714	Nandurbar-Total
280	102	26,511	33,185	59,798	24,401	3,22,215	Bhusawal
0	790	2,867	3,919	7,576	16,955	1,49,828	Amalner
1	1,161	14,386	3,722	19,269	9,605	74,555	Chopada
0	968	6,394	5,200	12,562	7,707	1,28,351	Chalisgaon
0	359	10,292	5,581	16,232	4,130	63,958	Pachora
21	369	4,325	0	4,694	4,202	37,388	Faisapur
223	547	113	0	660	887	27,201	Yawal
0	573	1,376	0	1,949	4,887	28,889	Rawer
14	370	1,111	0	1,481	5,891	39,703	Sawda
0	8	3,689	0	3,697	0	26,294	Parola
0	509	739	0	1,248	1,742	22,713	Dharangaon
0	18	4,053	0	4,071	4,130	39,923	Airndol
0	117	4,812	0	4,929	5,144	51,362	Jamner
539	5,891	80,668	51,607	1,38,166	89,681	10,12,380	Jalgaon-Total
0	1,706	4,536	29,692	35,934	30,618	2,23,439	Shrirampur
0	93	433	1,910	2,436	9,015	25,436	Sangamner
0	22	13,247	21,218	34,487	15,233	1,22,360	Kopargaon
0	305	6,499	7,013	13,817	3,315	70,428	Rahuri
0	535	1,011	5,692	7,238	2,326	42,841	Rahata
0	11	1,763	2,808	4,582	1,584	30,725	Shrigonda
0	12	2,610	6,765	9,387	1,057	57,939	Devlali-prawara
0	211	1,559	2,363	4,133	624	37,664	Pathardi
0	2,895	31,658	77,461	1,12,014	63,772	6,10,832	Ahemadnagar-Total
0	64	29,791	17,995	47,850	2,009	2,81,068	Baramati
0	1,115	39,599	14,778	55,492	13,482	1,57,663	Lonawala
0	61	12,435	499	12,995	14,354	1,04,878	Talegaon-dabhade
0	912	10,158	3,803	14,873	4,585	57,489	Dound
0	390	6,483	11,942	18,815	1,913	84,845	Indapur

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
68	शिरूर	29,320	0	5,851	2,566	8,417	40826	2063	42889
69	जेजुरी	300	0	3,316	1,840	5,156	20126	6818	26944
70	भोर	19,014	0	3,765	2,700	6,465	31247	43	31290
71	सासवड	3,094	0	5,646	6,534	12,180	38932	22801	61733
72	आळंदी	6,536	0	4,774	4,432	9,206	21839	5981	27820
73	जुन्नर	17,031	0	5,297	3,488	8,785	22486	4737	27223
	पुजे-एजू ज	4,58,651	0	1,09,962	49,985	1,59,947	483489	124247	607736
74	सातारा	56,706	0	58,505	290	58,795	124507	0	124507
75	उराद	0	0	0	0	0	0	0	0
76	फलटज	30,818	0	21,577	7,779	29,356	63472	7149	70621
77	रहिमतपूर	15,417	85	17	2,041	2,143	7523	11986	19509
78	म्हसवड	6,987	0	1,918	86	2,004	17692	560	18252
79	वाई	36,509	2,932	6,630	9,532	19,094	24798	13318	38116
80	पाचजी	31,601	5,709	7,366	1,206	14,281	16710	29255	45965
81	महाबळेश्वर	62,228	0	5,094	20,847	25,941	23151	11327	34478
	सातारा-एजू ज	2,40,266	8,726	1,01,107	41,781	1,51,614	277853	73595	351448
82	इस्लामपूर	63,493	0	10,300	2,680	12,980	113132	22100	135232
83	विटा	37,964	0	11,127	1,146	12,273	52825	6260	59085
84	आष्टा	34,562	0	2,944	1,919	4,863	136468	10315	146783
85	तासजाव	59,057	0	4,558	4,374	8,932	90201	436	90637
	सांजली-एजू ज	1,95,076	0	28,929	10,119	39,048	392626	39111	431737
86	बाशी	84,438	0	22,419	4,656	27,075	81495	11700	93195
87	पंढरपूर	51,849	0	20,418	23,636	44,054	70881	29201	100082
88	उरमाळा	22,257	0	4,926	1,903	6,829	15905	6867	22772
89	सांजोला	21,319	0	11,170	3,438	14,608	18437	1681	20118
90	अक्कलकोट	52,889	0	3,809	698	4,507	38845	7980	46825
91	मंजळवेढा	45,926	0	3,374	1,117	4,491	50717	5221	55938
92	मेदर्जी	12,375	0	1,079	886	1,965	8404	5556	13960
93	दुध-नी	18,275	0	730	487	1,217	21148	128	21276
94	जुर्हुवाडी	13,355	0	3,085	9,204	12,289	21061	6850	27911
	सोलापूर-एजू ज	3,22,683	0	71,010	46,025	1,17,035	326893	75184	402077
95	इचलज रंजी	1,12,672	7,123	88,872	4,315	1,00,310	458164	14725	472889
96	जयसिंजपूर	20,269	0	9,422	6,325	15,747	27390	11048	38438
97	मलजपूर	1,507	0	1,050	447	1,497	3320	977	4297
98	मुरजुड	2,977	0	1,369	83	1,452	13249	1675	14924
99	वडजाव	9,400	0	2,884	1,120	4,004	27365	1239	28604
100	जढहिंजलज	10,550	0	8,709	5,348	14,057	57524	11339	68863
101	जु रुंदवाड	10,529	0	2,356	53	2,409	20601	12013	32614
102	जजल	10,220	0	3,752	4,835	8,587	38149	17504	55653
103	प-हाळा	15,900	0	824	2,372	3,196	12007	7800	19807
	जोल्हापूर-एजू ज	1,94,024	7,123	1,19,238	24,898	1,51,259	657769	78320	736089
104	सिल्लोड	60,775	0	7,153	0	7,153	33924	13490	47414
105	पैठज	49,105	0	0	3,557	3,557	31179	12237	43416
106	वैजापूर	44,220	0	235	12	247	55123	13611	68734
107	जंजापूर,	28,011	0	1,475	199	1,674	24886	5940	30826
108	जुल्ताबाद	7,750	0	772	76	848	14013	14299	28312
109	जन्नड	18,747	0	6,502	20	6,522	21027	16276	37303
	औरंजाबाद-एजू ज	2,08,608	0	16,137	3,864	20,001	180152	75853	256005

TABLE No. 33.11 (B) -Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	2	10118	22600	32720	0	84026	Shirur
0	7	3082	3644	6733	1119	39952	Jejuri
0	268	461	2800	3529	2992	44276	Bhor
0	22	6017	7286	13325	13446	100684	Saswad
0	289	4931	1798	7018	0	44044	Aalandi
0	405	2228	6079	8712	1714	46434	Junner
0	3535	125303	93224	222062	55614	1045359	Pune- Total
2444	9703	27547	0	37250	12000	232552	Satara
0	0	0	0	0	0	0	Karad
0	225	14650	1526	16401	4329	120707	Phaltan
0	0	1650	663	2313	1990	25955	Rahimatpur
0	270	3440	2041	5751	1852	27859	Mhaswad
0	0	7608	8399	16007	423	73640	wai
0	203	3220	3832	7255	10252	77753	pachgani
0	390	13242	14912	28544	10713	99676	Mahabaleshwar
2444	10791	71357	31373	113521	41559	658142	Satara- Total
0	1079	18053	10145	29277	5355	182844	Islampur
0	792	14579	16718	32089	3081	106528	Vita
0	144	1492	11510	13146	3430	168222	Aashta
0	566	1700	3438	5704	4672	109945	Tasgaon
0	2581	35824	41811	80216	16538	567539	Sangli- Total
0	392	37967	5096	43455	12759	176484	Barshi
0	768	15606	6313	22687	48587	215410	Pandharpur
0	160	13724	2844	16728	2212	48541	Karmala
0	376	3625	9760	13761	3148	51635	Sangola
0	116	8686	9412	18214	6353	75899	Akkalkot
0	246	8220	0	8466	13375	82270	Mangalwedha
0	56	236	686	978	1802	18705	Medargi
0	10	1901	100	2011	2907	27411	Dhudhani
11	488	1252	1930	3670	1546	45416	Kurduwadi
11	2612	91217	36141	129970	92689	741771	Solapur- Total
205	48	71675	0	71723	110500	755422	Ichalkaranji
0	374	4296	9910	14580	382	69147	Jaysingpurü
25	1	2062	355	2418	0	8212	Malakapurü
0	1373	2656	0	4029	2611	23016	Murgud
0	365	2836	4850	8051	1967	42626	Wadgaon
0	1129	2284	7458	10871	4350	98141	Gadhinglaj
0	2	5747	33908	39657	0	74680	Kurundwad
0	323	2130	6869	9322	4004	77566	Kagal
10	4	1302	1092	2398	2561	27962	Panhala
240	3619	94988	64442	163049	126375	1176772	Kolhapur- Total
0	2	4883	1429	6314	934	61815	Sillod
0	294	2110	5546	7950	0	54923	Paithan
1	587	7131	1368	9086	92220	170287	Vaijapur
0	127	3249	426	3802	1114	37416	Gangapur
149	400	2408	0	2808	144	32112	Khultabad
4	646	2446	0	3092	8163	55080	Kannad
154	2056	22227	8769	33052	102575	411633	Aurangabad- Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
121	जाल-गा	1,21,030	0	18,427	2,386	20,813	1,98,432	43,898	2,42,330
122	अंबड	20,903	0	1,481	2,868	4,349	48,876	36,400	85,276
123	भोज रद-ा	20,118	0	1,052	247	1,299	31,522	4,739	36,261
124	परतूर	9,893	0	1,345	2,126	3,471	30,355	1,986	32,341
	जाल-गा-एजू ज	1,71,944	0	22,305	7,627	29,932	3,09,185	87,023	3,96,208
110	परभजी	39,292	0	23,758	11,264	35,022	1,72,215	73,614	2,45,829
111	जंजाजेड	21,164	0	3,325	0	3,325	37,402	13,920	51,322
112	सो-पेठ	3,546	0	659	927	1,586	13,265	4,271	17,536
113	पुर्जा	9,846	0	3,407	5	3,412	44,584	366	44,950
114	मानवत	8,517	0	764	0	764	16,516	22,541	39,057
115	सेलू	10,508	0	2,415	4,041	6,456	32,796	26,806	59,602
116	जितूर	19,054	0	1,243	402	1,645	26,444	11,465	37,909
117	पाथरी	17,506	0	4,839	0	4,839	22,577	14,957	37,534
	परभजी-एजू ज	1,29,433	0	40,410	16,639	57,049	3,65,799	1,67,940	5,33,739
118	हिनोली	1,05,155	0	10,901	9	10,910	40,792	27,428	68,220
119	बसमत-जर	25,737	0	4,837	168	5,005	34,669	81	34,750
120	जळम-रूर	28,393	0	1,018	327	1,345	24,636	137	24,773
	हिनोली-एजू ज	1,59,285	0	16,756	504	17,260	1,00,097	27,646	1,27,743
149	बीड	11,351	0	19,741	37	19,778	2,12,024	37,260	2,49,284
150	आंबेजोर्जाई	33,732	0	5,517	896	6,413	52,724	25,257	77,981
151	परळी वैज-नाथ	2,580	0	5,425	313	5,738	68,029	31,424	99,453
152	माजलजाव	3,882	0	2,184	76	2,260	33,024	8,695	41,719
153	जेवराई	19,917	0	1,942	11	1,953	34,253	8,934	43,187
154	धारुर	9,014	0	300	1,375	1,675	16,066	2,734	18,800
	बीड-एजू ज	80,476	0	35,109	2,708	37,817	4,16,120	1,14,304	5,30,424
125	देजलूर	20,539	0	5,612	2,020	7,632	51,596	2,325	53,921
126	बिलाली	15,844	687	595	191	1,473	19,270	3,584	22,854
127	उमरी	15,976	0	743	921	1,664	7,989	134	8,123
128	मुदजेड	17,219	0	480	1,178	1,658	21,912	0	21,912
129	जं धार	19,658	0	2,295	68	2,363	27,493	4,788	32,281
130	हदजाव	15,039	35	768	1,908	2,711	28,068	1,028	29,096
131	धर्माबाद	29,858	0	851	3,022	3,873	12,052	15,165	27,217
132	जु दलवाडी	6,639	0	642	158	800	10,930	10,281	21,211
133	मुजेड	8,008	0	574	234	808	27,190	439	27,629
134	ि-वट	17,023	0	1,490	68	1,558	19,168	30,791	49,959
135	लोहा	10,205	0	4,421	0	4,421	17,582	10,839	28,421
	गांढेड-एजू ज	1,76,008	722	18,471	9,768	28,961	2,43,250	79,374	3,22,624
141	उस्मा-गाबाद	56,611	0	12,067	1,828	13,895	83,627	1,741	85,368
142	तुळजापूर	2,837	0	4,804	2,130	6,934	24,921	9,922	34,843
143	उमरजा	31,993	0	5,225	0	5,225	23,676	6,199	29,875
144	भूम	2,013	0	710	165	875	27,234	157	27,391
145	परांडा	7,251	0	1,272	258	1,530	16,951	11,864	28,815
146	मुरुम	11,201	0	530	127	657	18,062	7,831	25,893
147	नळदुर्ज	21,688	0	851	0	851	23,497	7,947	31,444
148	जळंब	28,015	0	1,917	432	2,349	26,289	5,163	31,452
	उस्मा-गाबाद-एजू ज	1,61,609	0	27,376	4,940	32,316	2,44,257	50,824	2,95,081

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	4,897	23,266	0	28,163	66,556	3,57,862	Jalna
2	702	679	1,278	2,659	2,284	94,568	Ambad
0	78	1,608	208	1,894	0	39,454	Bhokardan
0	24	675	116	815	99	36,726	Partoor
2	5,701	26,228	1,602	33,531	68,939	5,28,610	Jalna- Total
0	85	13,810	0	13,895	3,001	2,97,747	Parbhani
5	447	4,228	493	5,168	4,056	63,871	Gangakhed
8	111	2,072	0	2,183	0	21,305	Sonpeth
6	227	1,635	455	2,317	299	50,978	Purna
0	0	4,035	8,208	12,243	488	52,552	Manwat
0	447	3,187	502	4,136	1,813	72,007	Seloo
0	74	4,000	0	4,074	295	43,923	Jintur
0	60	2,811	100	2,971	733	46,077	Pathari
19	1,451	35,778	9,758	46,987	10,685	6,48,460	Parbhani- Total
1	309	13,210	0	13,519	0	92,649	Hingoli
0	0	6,939	0	6,939	0	46,694	Basamatnagar
5	133	1,304	0	1,437	0	27,555	Kamalnoor
6	442	21,453	0	21,895	0	1,66,898	Hingoli- Total
0	1,460	31,145	3,804	36,409	2,665	3,08,136	Beed
0	48	26,562	10,319	36,929	911	1,22,234	Ambajogai
0	748	12,636	38,464	51,848	41,223	1,98,262	Parali vaijanath
0	290	2,407	0	2,697	1,685	48,361	Majalgaon
0	103	5,929	7,776	13,808	2,818	61,766	Gewarai
0	0	4,023	57	4,080	0	24,555	Dharur
0	2,649	82,702	60,420	1,45,771	49,302	7,63,314	Beed-Total
4	118	8,126	1,185	9,429	156	71,138	Deglur
0	146	1,246	1,485	2,877	1,599	28,803	Bilali
0	145	1,112	15	1,272	0	11,059	Umari
44	58	3,006	540	3,604	1,920	29,094	Mudkhed
0	26	2,732	2,696	5,454	417	40,515	Kandhar
0	159	1,421	387	1,967	0	33,774	Hadgaon
0	136	1,650	12,031	13,817	13,895	58,802	Dharmabad
0	34	806	0	840	704	23,555	Kundalwadi
0	32	1,232	495	1,759	0	30,196	Mukhed
0	200	2,970	399	3,569	948	56,034	Kinwat
0	53	1,337	917	2,307	1,664	36,813	Loha
48	1,107	25,638	20,150	46,895	21,303	4,19,783	Nanded- Total
0	810	13,654	92,896	1,07,360	3,691	2,10,314	Osmanabad
0	263	3,078	881	4,222	1,115	47,114	Tuljapur
18	154	6,057	600	6,811	0	41,911	umarga
0	415	6,136	0	6,551	0	34,817	Bhoom
0	178	1,142	4,672	5,992	875	37,212	Paranda
0	36	1,087	455	1,578	0	28,128	Murum
0	0	1,336	0	1,336	978	34,609	Naldurga
0	14	4,948	6,431	11,393	1,293	46,487	Kalamb
18	1,870	37,438	1,05,935	1,45,243	7,952	4,80,592	Osmanabad-Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
136	लातूर	5,08,164	0	19,809	17,603	37,412	4,51,961	0	4,51,961
137	उद्वीर	37,791	0	8,628	4,831	13,459	94,257	207	94,464
138	अहमदपूर	37,590	0	4,017	2,516	6,533	23,637	795	24,432
139	निलंजा	10,051	0	2,576	682	3,258	29,126	7,228	36,354
140	औसा	17,337	2	1,474	48	1,524	17,537	9,980	27,517
	लातूर-एडू ज	6,10,933	2	36,504	25,680	62,186	6,16,518	18,210	6,34,728
195	मलजापूर	36,491	0	8,731	8,349	17,080	80,465	8,873	89,338
196	शेजाव	32,291	954	9,495	3,213	13,662	57,572	11,458	69,030
197	जामजांव	13,777	0	19,777	875	20,652	1,06,793	26	1,06,819
198	बुलढाजा	8,963	0	18,695	3,488	22,183	1,31,356	25,928	1,57,284
199	चिजली	31,742	0	6,422	5,454	11,876	72,906	0	72,906
200	जळजांव जामोद	17,679	0	1,034	456	1,490	19,934	3,266	23,200
201	नांदुरा	18,806	0	5,051	254	5,305	35,216	10,544	45,760
202	मेहजर	13,825	0	8,276	4,515	12,791	37,925	23,940	61,865
203	देऊळजांव राजा	25,431	0	2,881	2,078	4,959	36,484	3,863	40,347
204	सिंदजेड राजा	11,941	0	1,191	1,272	2,463	9,323	83	9,406
205	लोजार	18,021	0	3,056	13	3,069	20,493	6,898	27,391
	बुलढाजा-एडू ज	2,28,967	954	84,609	29,967	1,15,530	6,08,467	94,879	7,03,346
206	अजोटे	3,639	0	5,395	1,280	6,675	82,011	9,873	91,884
207	तेल्हारा	23,261	0	1,203	194	1,397	25,729	5,461	31,190
208	बाळापूर	13,876	0	1,290	2,234	3,524	37,610	2,948	40,558
209	पातूर	4,960	0	1,094	124	1,218	21,994	528	22,522
210	मुर्तिजापूर	9,168	0	2,096	773	2,869	30,037	15,289	45,326
	अजोला-एडू ज	54,904	0	11,078	4,605	15,683	1,97,381	34,099	2,31,480
211	जारंजा	20,012	0	6,797	607	7,404	86,857	20,288	1,07,145
212	वाशिम	19,696	0	15,349	4,373	19,722	51,843	19,005	70,848
213	मंजरूळपीर	18,073	0	2,563	732	3,295	35,433	5,639	41,072
214	रिसोड	22,455	0	5,466	2,197	7,663	24,145	146	24,291
	वाशिम-एडू ज	80,236	0	30,175	7,909	38,084	1,98,278	45,078	2,43,356
185	अचलपूर	53,970	115	9,414	1,106	10,635	2,75,569	13,217	2,88,786
186	अंज-जांव	47,652	0	5,220	2,186	7,406	31,715	6,710	38,425
187	वरूड	23,249	0	5,346	1349	6,695	37,906	3,801	41,707
188	चिजलदरा	8,021	0	1,543	782	2,325	14,377	6,212	20,589
189	चांदुर बाजार	13,608	0	1,597	508	2,105	33,936	20,161	54,097
190	मोर्शी	8,576	0	4,221	805	5,026	44,763	7,690	52,453
191	शेंदुरज-ना	6,907	0	993	2,152	3,145	20,082	0	20,082
192	दर्यापूर	16,020	0	3,222	1,115	4,337	37,717	9,575	47,292
193	चांदुर रेल्वे	17,829	0	1,970	13	1,983	25,864	32	25,896
194	धामजांव	21,710	0	2,440	3,087	5,527	39,095	849	39,944
	अमरावती-एडू ज	2,17,542	115	35,966	13,103	49,184	5,61,024	68,247	6,29,271
215	यवतमाळ	1,58,844	0	16,527	502	17,029	1,18,270	9,788	1,28,058
216	पूसद	44,329	0	6,485	353	6,838	1,21,215	6,066	1,27,281
217	वजी	29,999	0	6,857	1,886	8,743	48,094	7,387	55,481
218	दारव्हा	29,980	0	1,316	877	2,193	32,882	4,480	37,362
219	घाटंजी	52,135	0	1,765	90	1,855	26,634	3,849	30,483

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	3,647	27,186	0	30,833	77,101	5,97,307	Latur
0	284	4,572	4,062	8,918	300	1,17,141	Udgir
0	13	2,045	2,312	4,370	0	35,335	Ahmedpur
	340	5,795	85	6,220	1,278	47,110	Nilanga
0	9	3,414	152	3,575	26,073	58,689	Ausa
0	4,293	43,012	6,611	53,916	104,752	8,55,582	Latur- Total
0	1,055	1,842	27,698	30,595	599	1,37,612	Malakapurü
588	459	2,982	2,107	5,548	3,790	92,030	Shegaon
30	668	9,828	4,830	15,326	637	1,43,434	Khamgaon
0	1,125	4,582	35	5,742	3,874	1,89,083	Buldhana
0	535	1,863	411	2,809	8,154	95,745	Chikhali
0	123	475	0	598	378	25,666	Jalgaon damod
0	354	3,412	926	4,692	4,892	60,649	Nandura
0	133	3,447	9,574	13,154	6,813	94,623	Mehakar
85	26	886	1,365	2,277	6,454	54,037	Devulgaonraja
0	46	1,110	301	1,457	694	14,020	Sindkhedraja
0	159	2,469	2,886	5,514	0	35,974	Lonar
703	4,683	32,896	50,133	87,712	36,285	9,42,873	Buldhana-Total
1	45	2,758	3,394	6,197	1,187	1,05,943	Aakot
2	298	5,004	16,710	22,012	1,184	55,783	Tehlahara
0	138	786	6,602	7,526	656	52,264	Balapur
1	321	254	0	575	638	24,953	Patur
5	288	3,005	60	3,353	530	52,078	Murtijapur
9	1,090	11,807	26,766	39,663	4,195	2,91,021	Akola-Total
0	0	2,070	27,353	29,423	0	1,43,972	Karanja
7	706	11,618	0	12,324	27,687	1,30,581	Washim
0		2,706	0	2,706	1,821	48,894	Mangrulpeer
25	109	1,158	166	1,433	175	33,562	Risod
32	815	17,552	27,519	45,886	29,683	3,57,009	Washim-Total
28,150	29	2,960	24,105	27,094	0	3,26,515	Achalpur
14	80	3,381	1,956	5,417	1,963	53,211	Anjangaon
16	498	10,376	967	11,841	4,766	65,009	Varud
0	38	1,947	181	2,166	0	25,080	Chikhaldara
80	819	5,760	1,909	8,488	3,080	67,770	Chandurbazar
0	293	9,215	2,823	12,331	3,497	73,307	Morshi
0	176	573	1,972	2,721	7,455	33,403	Shendurjana
0	340	1,407	3,441	5,188	247	57,064	Daryapur
0	198	2,581	811	3,590	759	32,228	ChandurRailway
0	571	1,314	17	1,902	650	48,023	Dhamangaon
28,260	3,042	39,514	38,182	80,738	22,417	7,81,610	Amravati-Total
23	2,087	8,756	9,119	19,962	0	1,65,049	Yawatmal
8	466	16,210	4,979	21,655	340	1,56,114	Pusad
0	1,042	7,197	6,446	14,685	357	79,266	Wani
0	102	322	1,234	1,658	287	41,500	Darvha
0	646	4,039	0	4,685	553	37,576	Ghatanji

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
220	दिङ्गस	18,835	0	6,165	201	6,366	58,729	304	59,033
221	उमरजेड	41,842	0	2,785	820	3,605	50,153	6,656	56,809
222	पांढरजवडा	56,509	0	4,211	94	4,305	0	5,830	5,830
	यवतमाळ-एरू ज	4,32,473	0	46,111	4,823	50,934	4,55,977	44,360	5,00,337
170	वर्धा	21,016	0	32,147	15,000	47,147	1,25,590	10,227	1,35,817
171	हिंजलघाट	41,417	0	20,785	591	21,376	1,05,290	9,015	1,14,305
172	पुलजाव	28,519	0	2,704	3,357	6,061	48,876	5,800	54,676
173	देवळी	9,945	0	1,050	1,288	2,338	19,229	11,740	30,969
174	सिंदी	11,567	0	1,339	471	1,810	22,017	8,943	30,960
175	आर्वी	10,586	0	4,352	2,534	6,886	47,377	44	47,421
	वर्धा-एरू ज	1,23,050	0	62,377	23,241	85,618	3,68,379	45,769	4,14,148
155	जामठी	33,845	0	5,056	4,752	9,808	86,026	2,061	88,087
156	उमरेड	37,739	0	5,342	7,759	13,101	94,545	1,231	95,776
157	रामटेज	35,256	0	2,661	189	2,850	27,726	10,158	37,884
158	जापा	23,458	0	997	2,525	3,522	17,547	2,717	20,264
159	जळमेश्वर	27,119	0	3,822	3,412	7,234	45,018	797	45,815
160	मोवाड	6,780	0	868	718	1,586	16,904	3,040	19,944
161	साव-नेर	37,077	0	3,496	3,565	7,061	69,136	4,035	73,171
162	जटोल	49,193	0	8,800	3,474	12,274	82,458	34,615	1,17,073
163	नरजेड	14,682	0	3,839	454	4,293	43,506	7,862	51,368
164	मोहपा	24,740	0	731	944	1,675	16,420	4,677	21,097
	नाजपूर-एरू ज	2,89,889	0	35,612	27,792	63,404	4,99,286	71,193	5,70,479
165	भंडारा	58,738	0	12,992	4,020	17,012	1,38,301	38,718	1,77,019
166	तुमसर	32,159	0	5,883	1,614	7,497	73,679	5,301	78,980
167	पव-नी	18,833	0	2,181	483	2,664	42,099	6,467	48,566
	भंडारा-एरू ज	1,09,730	0	21,056	6,117	27,173	2,54,079	50,486	3,04,565
168	जोंदिया	49,960	0	17,366	399	17,765	1,42,361	44,044	1,86,405
169	तिरोंडा	21,708	0	2,166	1,446	3,612	34,051	36,695	70,746
	जोंदिया-एरू ज	71,668	0	19,532	1,845	21,377	1,76,412	80,739	2,57,151
176	चंद्रपूर	1,59,959	0	37,869	2,183	40,051	2,57,859	36,493	2,94,352
177	बल्लारपूर	28,616	0	9,835	449	10,284	1,25,954	6,819	1,32,773
178	वरोरा	23,247	0	5,657	252	5,909	56,937	10,010	66,947
179	भद्रावती	35,459	0	4,902	0	4,902	1,07,467	544	1,08,011
180	बंम्हपूरी	23,291	0	4,563	1,914	6,477	18,966	8,447	27,413
181	राजूरा	16,144	0	4,194	1,492	5,686	45,997	4,820	50,817
182	मुल	8,426	0	2,433	961	3,394	21,249	9	21,258
	चंद्रपूर-एरू ज	2,95,142	0	69,453	7,251	76,703	6,34,429	67,142	7,01,571
183	जडचिरोली	78,757	0	6,683	1,544	8,227	52,390	6,622	59,012
184	देसाईजंज	33,808	0	2,564	2,035	4,599	34,503	8,473	42,976
	जडचिरोली-एरू ज	1,12,565	0	9,247	3,579	12,826	86,893	15,095	1,01,988
	महाराष्ट्र	70,23,961	17,753	19,40,839	8,23,192	27,81,783	1,19,75,286	20,56,931	1,40,32,217

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	14	5,162	0	5,176	157	70,732	Digras
17	2	0	6,531	6,533	1,154	68,101	Umerkhed
0	360	0	7,773	8,133	2,410	20,678	Pandharkawada
48	4,719	41,686	36,082	82,487	5,258	6,39,016	Yawatmal-Total
0	139	3,201	4,689	8,029	9,589	2,00,582	Wardha
0	211	7,186	3,815	11,212	2,604	1,49,497	Hinganghat
0	0	2,004	897	2,901	2,947	66,585	Pulgaon
5	328	1,401	1,854	3,583	590	37,480	Devali
37	14	2,694	0	2,708	0	35,478	Sindhi
0	206	1,824	324	2,354	677	57,338	Aarvi
42	898	18,310	11,579	30,787	16,407	5,46,960	Wardha-Total
0	552	13,592	0	14,144	1,16,383	2,28,422	Kamathi
0	436	9,688	3,704	13,828	14,460	1,37,165	Umred
28	153	5,664	1,415	7,232	1,039	49,005	Ramtek
1	111	2,070	3,844	6,025	2,005	31,816	Khapa
48	274	4,749	7,413	12,436	3,530	69,015	Kalmeshwar
71	178	729	103	1,010	783	23,323	Mobaou
7	825	4,479	5,023	10,327	3,715	94,274	Sabner
1,419	849	17,063	3,140	21,052	9,733	1,60,132	Katol
22	194	4,199	3,547	7,940	1,320	64,921	Narkhed
63	276	1,472	1,594	3,342	2,006	28,120	Mohapa
1,659	3,848	63,705	29,783	97,336	1,54,974	8,86,193	Nagpur-Total
8	1,082	17,704	14,289	33,075	1,434	2,28,540	Bhandara
3	39	7,494	11,926	19,459	257	1,06,193	Tumsar
33	374	3,308	0	3,682	3310	58,222	Pawani
44	1,495	28,506	26,215	56,216	5,001	3,92,955	Bhandara-Total
183	646	14,946	1,12,982	1,28,574	6,064	3,38,808	Gondia
1	259	1,332	1,408	2,999	896	78,253	Tiroda
184	905	16,278	1,14,390	1,31,573	6,960	4,17,061	Gondia-Total
73	69	12,856	32,837	45,762	19,284	3,99,450	Chandrapur
28	993	4,060	18,352	23,405	15,909	1,82,371	Ballarpur
0	541	12,892	1,759	15,192	2,301	90,349	Varora
0	227	4,836	844	5,907	2,615	1,21,435	Bhadrawati
0	989	4,268	17,785	23,042	0	56,932	Bhrampuri
0	443	4,852	6,459	11,754	2,826	71,083	Rajura
0	430	1,876	0	2,306	136	27,094	Mool
101	3,692	45,640	78,036	1,27,368	43,071	9,48,714	Chandrapur-Total
1	20	8,895	5,979	14,894	591	82,724	Gadchiroli
0	206	2,947	0	3,153	0	50,728	Desaiganja
1	226	11,842	5,979	18,047	591	1,33,452	Gadchiroli-Total
35,042	1,12,308	18,07,098	16,33,010	35,52,415	16,17,319	2,19,83,735	Maharashtra

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
कटकमंडळ									
1	देवळाली	45,581	19,966	6641	0	26,607	21,174	39,253	60,427
2	अहमदनगर	19,011	40,734	831	0	41,565	4,714	14,850	19,564
3	पुणे	73,276	73,276	94421	43,200	2,10,897	0	396	396
4	खडकी	26,674	26,674	140617	1,969	1,69,260	734	14	748
5	देहूरोड	17,987	17,987	46691	13,700	78,378	10,007	0	10,007
6	औरंगाबाद	8,314	13,117	94	89,176	1,02,387	0	0	0
7	कामठी	53,403	20,740	20740	40	41,520	2,301	14,401	16,702
कटकमंडळ-एकूण		2,44,246	212,494	310035	1,48,085	6,70,614	38,930	68,914	1,07,844
महानगरपालिका									
1	बृहन्मुंबई(२००१-०२)	32,13,636	1,50,51,889	83,74,221	6,24,670	2,40,50,780	12,09,680	20,48,757	32,58,437
2	ठाजे	43,69,365	33,70,612	8,32,677	3,80,384	45,83,673	7,91,524	1,39,302	9,30,826
3	जल्याजडॉविवली	5,60,513	8,51,697	3,31,142	2,23,575	14,06,414	1,20,438	7,797	1,28,235
4	-वी मुंबई	12,88,020	20,95,500	12,89,198	2,52,585	36,37,283	8,16,485	11,818	8,28,303
5	उल्हास-नजर	57,616	8,35,311	1,97,026	36,745	10,69,082	69,446	38,411	1,07,857
6	मिबंडी निजामपूर	14,336	11,05,302	1,27,675	46,655	12,79,632	10,915	65,083	75,998
7	मिरा भायदर	62,737	7,01,465	6,02,130	85,074	13,88,669	28,361	5,075	33,436
8	-गशिज	5,08,542	37,02,116	2,81,719	92,404	40,76,239	1,29,161	91,841	2,21,002
9	मालेजांव	1,34,095	3,02,680	30,240	9,142	3,42,062	3,84,183	72,803	4,56,986
10	अहमद-नजर	2,78,613	4,63,655	84,212	7,737	5,55,604	88,808	1,963	90,771
11	धुळे	1,84,284	3,43,326	46,976	47,364	4,37,666	1,24,444	34,435	1,58,879
12	जळजांव	70,353	5,57,311	74,841	59,539	6,91,691	2,13,879	9,198	2,23,077
13	पिंपरी चिंचवड	9,47,175	74,00,836	4,89,316	14,482	79,04,634	15,697	73,785	89,482
14	पुजे	200	68,32,123	9,07,070	8,17,707	85,56,900	2,68,382	29,08,318	31,76,700
15	सांजली मिरज जु पवाड	88,728	3,97,410	90,542	,296	4,88,248	1,00,745	6,617	1,07,362
16	सोलापूर	2,06,474	84,033	5,13,659	68,050	6,65,742	1,34,547	1,846	1,36,393
17	जोल्हापूर	2,08,164	6,87,148	88,924	61,450	8,37,522	5,34,621	1,39,474	6,74,095
18	औरंगाबाद	2,15,039	10,83,191	1,98,110	1,51,352	14,32,653	1,05,406	77,010	1,82,416
19	-गंदेड वाघाळा	14,39,452	3,98,618	64,065	1,01,768	5,64,451	29,928	7,45,911	7,75,839
20	अमरावती	2,44,345	4,27,936	1,33,823	2,533	5,64,292	1,52,326	7,963	1,60,289
21	अजोला	0	3,08,081	74,679	56,847	4,39,607	1,84,465	35,177	2,19,642
22	-गजपूर	1,69,294	23,41,200	4,14,835	4,95,762	32,51,797	3,25,212	5,206	3,30,418
एजुज महा-नजरपालिज		142,60,981	4,93,41,440	1,52,47,080	36,36,121	682,24,641	58,38,653	65,27,790	1,23,66,443

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

TABLE No. 33.11 (B) - Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	2,633	25,615	0	28,248	6,067	1,21,349	Devlali
0	559	43,021	0	43,580	6,067	1,10,776	Ahemadnagar
182	19,729	99,270	0	1,19,181	3,44,571	6,75,045	Pune
62	8,891	5,03,823	0	5,12,776	1,93,715	8,76,499	Khadaki
0	101	15,319	0	15,420	0	1,03,805	Dehuroad
0	4,175	8,518	0	12,693	662	54,875	Aurangabad
0	0	6,670	627	7,297	58,992	1,24,511	Kamathi
244	36,088	7,02,236	627	7,39,195	6,10,074	20,66,860	Total
55,829	2,66,449	2,79,130	1,61,88,602	4,73,12,863	35,86,635	5,08,99,498	Brihan Mumbai
14,574	3,116	18,13,082	72,156	18,88,354	68,87,769	1,42,90,622	Thane
632	13,962	6,32,625	2,28,687	8,75,274	6,12,776	30,22,699	Kalyan Dombivali
0	91	13,31,103	0	13,31,194	0	57,96,780	Navi-Mumbai
0	303	1,08,290	54,952	1,63,545	53,249	13,93,733	Ulhasnagar
0	6,203	3,37,737	45,008	3,88,948	2,25,445	19,70,023	Bhivandi-Nijampur
1,012	27,664	2,65,939	2,73,523	5,67,126	2,57,812	22,47,043	MeeraBhayandar
93,490	7,662	4,44,373	5,98,459	10,50,494	4,15,736	57,63,471	Nashik
2,284	2,765	58,987	21,412	83,164	1,23,905	10,06,117	Malegaon
214	899	1,93,273	22,303	2,16,689	1,07,508	9,70,572	Ahemadnagar
0	1,767	19,944	88,853	1,10,564	1,04,465	8,11,574	Dhule
0	16,224	41,281	2,07,652	2,65,157	0	11,79,925	Jalgaon
2,320	2,541	8,13,539	16,10,529	24,26,609	26,20,688	1,30,41,413	Pimparichinchawad
272	30,66,662	22,56,772	0	53,23,434	1,066	1,70,58,100	Pune
72	1,876	1,58,030	46,853	2,06,759	60,829	8,63,198	Sanglimiraj-kupwad
108	2,292	3,03,298	0	3,05,590	0	11,07,725	Solapur
428	12,318	2,42,097	8,43,456	10,97,871	3,04,760	29,14,248	Kolhapur
7	1,724	3,71,980	0	3,73,704	2,18,532	22,07,305	Aurangabad
0	1,570	84,019	33,856	1,19,445	0	14,59,735	Nandedwaghala
373	6,429	82,596	18,288	1,07,313	31,948	8,63,842	Amrawati
100	5,459	46,094	4,79,985	5,31,538	94,880	12,85,667	Akola
7,417	29,221	6,65,885	1,32,682	8,27,788	1,25,833	45,35,836	Nagpur
1,79,132	34,77,197	1,05,50,074	2,09,67,256	6,55,73,423	1,58,33,836	13,46,89,126	Total Municipalities

Source -- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्र. /

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे खर्च /

अ. क्र. Sr.No.	जिल्हा District	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था संख्या		सामान्य प्रशासन व करवसुली	सार्वजनिक दिवाबत्ती	पाणी पुरवठा	जलनिःसारण गटारे व सफाई	इस्पितळे. दवाखाने व लस टोचणी	शिक्षण	सार्वजनिक बांधकामे	
		No. of Urban LSG Institutions		General Administrative and Tax collection charges	Public Lighting	Water Supply	Drainage conservancy and sanitation	Hospitals. Dispensary and Vaccination	Education	इमारती	रस्ते
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
1	ठाजे	9	150320	0	337057	600115	35959	9459	14045	325859	
2	रायजड	11	93940	0	180848	137492	23904	155357	68276	98028	
3	रत्नाजिरी	4	52476	0	60621	37561	3820	39465	12754	39345	
4	सिंधुदुर्ज	3	19417	0	8319	15331	2915	1109	7831	7508	
5	शाशिज	8	66642	0	58865	59396	11791	8384	28081	31619	
6	अहमद-नजर	8	56074	0	37663	67828	11854	6367	0	76886	
7	तंदुरबार	4	24894	0	47596	43319	12103	1050	6238	25584	
8	धुळे	2	20174	0	21979	27420	11074	36074	2234	900	
9	जळजांव	13	141935	0	110958	185649	38954	56598	15741	50181	
10	पुजे	11	66047	0	109571	85042	17285	9840	16844	58216	
11	सांजली	4	21643	0	87191	27308	1873	3796	39215	20823	
12	सातारा	8	90352	0	94762	160742	14821	8007	76320	10119	
13	सोलापूर	9	95869	0	94191	100998	20614	11827	33303	23831	
14	जोल्हापूर	9	127837	0	120342	130196	61140	71793	37628	24298	
15	औरंगाबाद	6	32065	0	21114	40213	2417	13757	26297	65891	
16	परभजी	8	60877	0	32924	51580	1060	5270	16172	82091	
17	हिंगोली	3	19987	0	25661	18715	41	9471	19477	35013	
18	जालना	4	44042	0	43426	118524	5010	19230	16413	43121	
19	नांदेड	11	46491	0	25287	45521	1345	6434	43536	22951	
20	लातूर	5	48077	0	81617	119337	12417	7250	1988	90600	
21	उस्मानाबाद	8	34064	0	50053	43328	888	22842	26414	70751	
22	बीड	6	42061	0	66728	82291	428	3357	20041	27557	
23	बुलढाजा	11	129305	0	70093	86747	14757	97771	12642	92418	
24	अमरावती	10	69999	0	34816	69530	14925	111151	27628	72292	
25	यवतमाळ	8	65728	0	47964	84021	17394	113674	69324	21716	
26	वाशिम	4	53919	0	19531	40954	5721	43229	9675	28738	
27	अकोला	5	21744	0	14207	31360	3871	45862	1508	5286	
28	नाजपूर	10	74200	0	39845	54353	10091	121377	39828	66395	
29	भंडारा	3	23472	0	30249	34379	493	45586	11620	30278	
30	जोंदिया	2	15779	0	10116	32254	5182	28674	7330	5670	
31	वर्धा	6	57525	0	52185	74292	9716	22477	9215	60014	
32	चंद्रपूर	7	73588	0	29565	191729	29090	90376	6466	107685	
33	जडचिरोली	2	6399	0	10457	45190	4554	15580	131	4751	
एडू ज -नगरपरिषद		222	1946942	0	2075801	2942715	407507	1242494	724215	1726415	
-नगरपंचायत		3	9718	0	8264	12273	64	339	9836	4524	
महानगरपालिका		22	6890080	2183480	12635912	10989654	5061874	5906738	9213800	8787259	
जिल्हा मंडळ		7	50926	0	62219	188342	142250	78046	81243	87362	
एडू ज महाराष्ट्र		254	8897666	2183480	14782196	14132984	5611695	7227617	10029094	10605560	

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

Table No.33.12 A

Districtwise Expenditure of Municipal Councils , Cantonment Boards & Corporations (2007-08)

(रुपये हजारात / Rs. In '000)

Public Works		सार्वजनिक		एकूण खर्च Total Expenditure 4+5+6+ 7+8+9+ 13+14+15 (16)	असाधारण	अखेरची शिल्लक Closing Balance (18)	एकूण Grand Total (19)	District (2)
इतर Other (12)	एकूण Total 10+11+12 (13)	सुरक्षितता Public Security (14)	संकीर्ण Miscell- aneous (15)		खर्च व कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रम Extra ordinary expenditure debt & Expdr. of Commercial Enterprises (17)			
215549	555453	117334	385077	2185386	234445	894190	3314021	Thane
93643	259947	39704	168859	1060051	150156	336126	1546333	Raigad
5117	57216	24770	80907	356836	54680	203031	614547	Ratnagiri
10473	25812	6982	46057	125942	45008	56906	227856	Sindhudurg
34932	94632	17342	112820	429872	86095	118703	634670	Nashik
4591	81477	15051	228838	505152	96506	77794	679452	Dhule
14148	45970	19128	41885	235945	43169	56781	335895	Nandurbar
1222	4356	6834	124129	252040	13718	46151	311909	Jalgaon
15184	81106	47995	230362	893557	151673	162229	1207459	Ahmednager
79522	154582	47200	149299	638866	230544	648446	1517856	Pune
50924	110962	12572	64618	329963	15900	416752	762615	Satara
93300	179739	46234	107992	702649	225672	270989	1199310	Sangli
41151	98285	27213	126788	575785	150227	338464	1064476	Solapur
212979	274905	60533	160924	1007670	200987	282931	1491588	Kolhapur
44186	136374	8595	88530	343065	43581	233749	620395	Aurangabad
41560	139823	20170	59121	370825	22322	159668	552815	Jalna
11032	65522	3997	28373	171767	321	154101	326189	Parbhani
80184	139718	14936	21803	406689	137641	156226	700556	Hingoli
59683	126170	13125	44928	309301	9948	266590	585839	Beed
30355	122943	19944	87472	499057	246355	721103	1466515	Nanded
35964	133129	14501	49369	348174	10680	283365	642219	Osmanabad
118274	165872	14475	153664	528876	14410	300504	843790	Latur
70301	175361	20022	96989	691045	59374	422124	1172543	Buldhana
101125	201045	17952	253387	772805	42582	228506	1043893	Akola
47593	138633	25820	159726	652960	44666	442518	1140144	Washim
94347	132760	7447	7373	310934	45247	81096	437277	Amravati
32667	39461	3506	45652	205663	71507	68764	345934	Yavatmal
39396	145619	18268	164429	628182	102664	446895	1177741	Wardha
5547	47445	15203	127294	324121	26850	151758	502729	Nagpur
0	13000	33674	103545	242224	106780	139909	488913	Bhandara
42995	112224	33439	68209	430067	81949	158035	670051	Godiya
9561	123712	61753	256957	856771	24690	362506	1243967	Chandrapur
17034	21916	8934	22936	135966	7885	115729	259580	Gadchiroli
1754539	4205169	844653	3868312	17528206	2798232	8802639	29129077	total Nagarparishad
8563	22923	14645	39323	107549	16510	196835	320894	Nagar panchayat
5472056	19106145	6651549	12201147	64158714	14688582	22938678	97418992	Municipalities
76898	245503	100904	820349	1688539	448664	302385	2439588	katakmandal
7312056	23579740	7611751	16929131	83483008	17951988	32240537	129308551	Total Maharashtra

Source .- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्र. /

जिल्हानिहाय नगरपालिका, कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे खर्च /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा/ नगरपरिषदा महानगरपालिका	सामान्य प्रशासन व कर वसुली		पाणी पुरवठा Water Supply	जलनिःसारण गटारे व सफाई Drainage conservancy and sanitation	इस्पितळे दवाखाने व लस टोचणी Hospitals Dispensaries and Vaccination	सार्वजनिक बांधकामे		
		General Administrative and Tax collection charges	Public Lighting				शिक्षण Education	इमारती Building	रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	विरार	31,452	0	1,49,116	69,190	642	2,858	0	29,786
2	-गालासोपारा	21,167	0	63,280	2,08,225	1,413	266	0	95,606
3	अंबर-गाथ	15,426	0	40,041	1,09,096	17,689	4,172	0	49,366
4	-गवघर-माजि पूर	14,624	0	62,109	1,17,318	4,345	1,327	9,752	24,152
5	वसई	5,124	0	7,243	20,660	7,021	764	972	4,752
6	डहाजे	17,026	0	4,432	8,520	25	0	0	43,275
7	डुळजाव-बदलापूर	22,617	0	5,407	57,856	4,783	0	2,613	68,887
8	पालघर	17,496	0	5,429	9,250	41	72	708	10,035
9	जव्हार	5,388	0	6,048	2,006	0	230	1,695	2,914
	ठाजे - एकूण	1,50,320	0	3,37,057	6,00,115	35,959	9,459	14,045	3,25,859
10	प-वेल	9,776	0	1,05,957	34,463	2,310	21,479	12,834	16,053
11	जोपोली	18,950	0	17,768	22,091	16,928	50,668	30,028	30,512
12	अलिबाज	6,501	0	12,635	10,277	0	9,651	6,563	4,219
13	महाड	11,042	0	5,796	7,272	724	15,026	3,523	14,536
14	पेज	10,505	0	9,998	24,653	0	13,781	3,306	12,365
15	रोहा	8,568	0	4,426	6,882	424	16,136	4,203	1,415
16	उरज	12,090	0	10,930	13,808	1,338	9,641	4,885	7,061
17	मुरुड-जंजिरा	2,852	0	3,446	2,817	11	9,626	0	0
18	श्रीवर्ध-ग	2,391	0	1,270	3,175	649	7,699	511	231
19	माथेरा-ग	6,424	0	460	6,225	1,520	1,428	2,423	10,228
20	उर्जत	4,841	0	8,162	5,829	0	222	0	1,408
	रायजड - एकूण	93,940	0	1,80,848	1,37,492	23,904	155,357	68,276	98,028
21	रत्नाजिरी	39,618	0	34,946	19,008	1,136	39,227	6,458	18,971
22	चिपळूज	5,537	0	19,779	12,521	1,207	210	1,128	7,983
23	जेड	3,880	0	3,850	3,863	1,344	0	2,480	8,525
24	राजापूर	3,441	0	2,046	2,169	133	28	2,688	3,866
	रत्नाजिरी - एकूण	52,476	0	60,621	37,561	3,820	39,465	12,754	39,345
25	सावंतवाडी	9,738	0	4,796	6,961	682	1,109	483	2,972
26	वेंजुर्ला	3,590	0	766	3,009	246	0	4,807	3,305
27	मालवज	6,089	0	2,757	5,361	1,987	0	2,541	1,231
	सिंधुदुर्ग - एकूण	19,417	0	8,319	15,331	2,915	1,109	7,831	7,508
28	येवला	3,731	0	4,823	4,114	1,794	0	1,344	452
29	म-माड	30,013	0	21,076	18,509	5,378	7,458	10,005	8,589
30	इतपूरी	7,780	0	6,069	6,932	1,537	306	8,175	8,886
31	-गांदजाव	2,975	0	3,621	5,160	520	0	433	962
32	सिन्नर	9,985	0	10,542	6,637	1,785	0	1,255	3,827

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

Table No.33.12 B

Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations (2007-08)

(रुपये हजारात/Rs. in Thousand)

Public Works		सार्वजनिक सुरक्षितता Public Security	संकिर्ण Miscell- aneous	एकूण खर्च Total Expenditure (3+4+5+6 7+8+12+ 13+14)	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रम Extra ordinary debt and Commercial Enterprices	अखेरची शिल्लक Closing Balance	एकूण Grand Total	District/Municipal Councils and Corporation
इतर Other	एकूण Total 9+10+11							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
47,330	77,116	15,966	92,971	4,39,311	25,043	43,983	5,08,337	Virar
43,064	1,38,670	11,089	89,749	5,33,859	38,790	2,41,358	8,14,007	Nalasopara
53,976	1,03,342	19,616	60,607	3,69,989	1,11,825	2,99,444	7,81,258	Ambarnath
14,135	48,039	40,106	78,275	3,66,143	33,744	1,45,495	5,45,382	Navghar-manik
11,520	17,244	4,387	11,283	73,726	14,845	16,932	1,05,503	Wasai
685	43,960	4,090	10,048	88,101	1,625	34,723	1,24,449	Dahane
44,634	1,16,134	20,789	34,995	2,62,581	7,638	44,066	3,14,285	Kulgaon-badlapur
205	10,948	1,291	7,149	51,676	935	68,189	1,20,800	Palghar
4,596	9,205	668	383	23,928	3,040	23,412	50,380	Jawhar
2,15,549	5,55,453	117,334	3,85,077	21,85,386	2,34,445	8,94,190	33,14,021	Thane- Total
16,330	45,217	6,628	51,165	2,76,995	59,779	58,853	3,95,627	Panvel
4,866	65,406	16,620	50,779	2,59,210	71,022	31,804	3,62,036	Khopoli
6,945	17,727	204	16,716	73,711	968	50,642	1,25,321	Alibagh
20,282	38,341	2,085	10,462	90,748	1,349	4,427	96,524	Mahad
8,597	24,268	1,940	9,994	95,139	3,032	8,924	1,07,095	Pen
8,919	14,537	2,082	2,093	55,148	939	55,551	1,11,638	Roha
4,439	16,385	3,959	4,259	72,410	5	4,504	76,919	Uran
1,941	1,941	875	4,515	26,083	1,956	4,174	32,213	Murud-Janjira
880	1,622	1,114	8,204	26,124	2,909	37,781	66,814	Shrivardhan
446	13,097	1,258	6,581	36,993	128	62,744	99,865	Matheran
19,998	21,406	2,939	4,091	47,490	8,069	16,722	72,281	Karjat
93,643	2,59,947	39,704	1,68,859	10,60,051	1,50,156	3,36,126	15,46,333	Raigad- Total
1,906	27,335	16,642	30,600	2,08,512	14,689	40,340	2,63,541	Ratnagiri
2,432	11,543	3,347	39,175	93,319	25,653	91,101	2,10,073	Chiplun
775	11,780	3,723	6,114	34,554	6,223	49,474	90,251	Khed
4	6,558	1,058	5,018	20,451	8,115	22,116	50,682	Rajapur
5,117	57,216	24,770	80,907	3,56,836	54,680	2,03,031	6,14,547	Ratnagiri- Total
7,239	10,694	3,628	27,527	65,135	35,185	28,364	1,28,684	Sawantwadi
3,031	11,143	1,358	3,482	23,594	17	14,380	37,991	Vengurla
203	3,975	1,996	15,048	37,213	9,806	14,162	61,181	Malwan
10,473	25,812	6,982	46,057	1,25,942	45,008	56,906	2,27,856	Sindhudurg- Total
0	1,796	2,009	29,512	47,779	1,599	2,569	51,947	Yewala
9,928	28,522	4,049	15,551	1,30,556	18,780	1,858	1,51,194	Manmad
4,429	21,490	3,932	26,780	74,826	2,505	24,042	1,01,373	Egatpuri
574	1,969	587	18,672	33,504	0	20,507	54,011	Nandgaon
5,153	10,235	1,722	0	40,906	17,906	32,673	91,485	Sinner

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
33	त्रिबजे श्वर	2,037	0	5,088	2,971	97	0	5,236	0
34	भजुर	2,015	0	1,844	6,100	680	0	0	4,895
35	सटा-गा	8,106	0	5,802	8,973	0	620	1,633	4,008
	-गाशिज-एरू ज	66,642	0	58,865	59,396	11,791	8,384	28,081	31,619
36	श्रीरामपूर	10,861	0	4,090	27,996	5,549	2,465	0	76,869
37	संजम-गेर	3,371	0	1,709	2,248	514	83	0	0
38	जोपरजांव	16,155	0	8,483	13,310	3,386	2,293	0	0
39	राहुरी	3,434	0	4,425	8,666	2,405	932	0	0
40	राहाता	2,319	0	2,805	3,172	0	220	0	0
41	श्रीजोंदा	4,111	0	2,973	3,097	0	100	0	17
42	देवळाली प्रवरा	9,537	0	8,845	5,722	0	0	0	0
43	पाथर्डी	6,286	0	4,333	3,617	0	274	0	0
	अहमद-ाजर-एरू ज	56,074	0	37,663	67,828	11,854	6,367	0	76,886
44	-ंदुरबार	9,139	0	33,806	23,534	6,891	0	4,309	18,549
45	शहादा	6,257	0	7,622	8,818	3,960	868	288	602
46	तळोदा	4,326	0	1,197	2,879	1,023	182	1,641	476
47	-वापुर	5,172	0	4,971	8,088	229	0	0	5,957
	-ंदुरबार-एरू ज	24,894	0	47,596	43,319	12,103	1,050	6,238	25,584
48	शीरपूर वरवाडे	7,721	0	11,422	16,158	9,241	25,390	0	0
49	दोंडाईचा वरवाडे	12,453	0	10,557	11,262	1,833	10,684	2,234	900
	धुळे-एरू ज	20,174	0	21,979	27,420	11,074	36,074	2,234	900
50	भुसावळ	17,160	0	24,049	50,591	14,367	39,582	700	18,595
51	अमळ-गेर	27796	0	8,060	29,352	7,868	2,807	0	3,124
52	चोपडा	11,313	0	17,255	12,543	1,256	1,082	659	767
53	चाळीसजांव	33,156	0	15,935	30,018	5,243	3,100	5,812	6,007
54	पाचोरा	8,011	0	7,474	15,095	1,862	529	1,107	1,289
55	फैजपूर	3,686	0	3,530	4,696	1,361	615	517	1,456
56	यावल	3,429	0	3,820	5,088	1,230	122	160	324
57	रावेर	10,575	0	5,404	5,116	1,899	0	154	2,330
58	सावदा	3,927	0	4,022	3,909	1,776	6,994	2,056	0
59	पारोळा	10,271	0	6,957	8,782	666	0	421	469
60	धरजांव	5,576	0	5,414	7,659	861	482	0	223
61	एरंडोल	4,267	0	3,516	6,269	565	1,150	208	315
62	जाम-गेर	2,768	0	5,522	6,531	0	135	3,947	15,282
	जळजांव-एरू ज	1,41,935	0	1,10,958	1,85,649	38,954	56,598	15,741	50,181
63	बारामती	7,585	0	12,067	15,047	5,901	3,484	2,047	94
64	लोजावळा	4,171	0	22,691	14,952	6,571	2,028	3,906	14,992
65	तळेजाव दाभाडे	8,247	0	31,328	6,494	354	3,005	105	10,162
66	दौड	7,881	0	6,670	9,126	0	24	4,706	13,497
67	इंदापूर	1,826	0	5,271	6,829	0	0	0	3,194
68	शिरूर	6,217	0	6,729	6,981	1,173	656	0	0
69	जेजुरी	1,770	0	4,467	2,162	0	0	2,338	13,312
70	भोर	5,304	0	4,174	2,196	136	0	2,963	1,169
71	सासवड	8,179	0	9,098	12,657	1,764	619	0	69
72	आळंदी	2,181	0	2,866	4,968	43	24	111	670
73	जुन्नर	12,686	0	4,210	3,630	1343	0	668	1,057
	पुजे-एरू ज	66,047	0	1,09,571	85,042	17,285	9,840	16,844	58,216

TABLE No. 33.12 (B) —Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	5,236	1,647	9,289	26,365	960	13,095	40,420	Trimbakeshwar
4,008	8,903	482	7,257	27,281	6,918	20,447	54,646	Bagur
10,840	16,481	2,914	5,759	48,655	37,427	3,512	89,594	Satana
34,932	94,632	17,342	1,12,820	4,29,872	86,095	1,18,703	634,670	Nashik- Total
2,928	79,797	3,436	62,918	1,97,112	27,935	1,283	226,330	Shrirampur
0	0	524	23,976	32,425	40	2,333	3479,806	Sangamner
0	0	4,694	15,407	63,728	63,118	4,811	131,657	Kopargaon
1,218	1,218	1,714	47,544	70,338	6	12,773	83,117	Rahuri
0	0	604	19,604	28,724	3,247	24,763	56,734	Rahata
445	462	1,285	17,003	29,031	153	4,781	33,965	Shrigonda
0	0	1,893	30,329	56,326	67	4,443	60,836	Devlali-prawara
0	0	901	12,057	27,468	1,940	22,607	52,015	Pathardi
4,591	81,477	15,051	2,28,838	5,05,152	96,506	77,794	6,79,452	Ahemadnagar- Total
10,320	33,178	12,283	5,594	1,24,425	39,290	19,563	1,83,278	Nandurbar
1,970	2,860	3,193	19,541	53,119	2,944	15,600	71,663	Shahada
1,858	3,975	1,084	5,371	20,037	935	13,973	34,945	Taloda
0	5,957	2,568	11,379	38,364	0	7,645	46,009	Nawapur
14,148	45,970	19,128	41,885	2,35,945	43,169	56,781	3,35,895	Nandurbar- Total
1,222	1,222	4,844	84,373	1,60,371	13,453	23,371	1,97,195	Shirpur-varwade
0	3,134	1,990	39,756	91,669	265	22,780	1,14,714	Dondaicha varwade
1,222	4,356	6,834	1,24,129	2,52,040	13,718	46,151	3,11,909	Dhule- Total
3,866	23,161	13,727	98,071	2,80,708	42,233	22,464	3,45,405	Bhusawal
0	3,124	4,126	52,488	1,35,621	18,912	3,654	1,58,187	Amalner
934	2,360	3,194	15,090	64,093	14,405	37,513	1,16,011	Chopada
5,897	17,716	7,087	2,142	1,14,397	11,003	20,488	1,45,888	Chalisgaon
171	2,567	11,925	4,106	51,569	9,492	6,404	67,465	Pachora
0	1,973	1,162	8,689	25,712	13,409	25,880	65,001	Faisapur
0	484	786	8,527	23,486	8,643	1,005	33,134	Yawal
0	2,484	872	8,136	34,486	0	2,703	37,189	Rawer
0	2,056	1,196	15,690	39,570	2,758	2,161	44,489	Sawda
1,446	2,336	1,049	94	30,155	7,048	2,055	39,258	Parola
1,094	1,317	226	1,053	22,588	5,013	1,058	28,659	Dharangaon
0	523	1,413	12,070	29,773	16,604	1,123	47,500	Airndol
1,776	21,005	1,232	4,206	41,399	2,153	35,721	79,273	Jamner
15,184	81,106	47,995	2,30,362	8,93,557	1,51,673	1,62,229	12,07,459	Jalgagon- Total
510	2,651	20,504	12,708	79,947	1,11,840	2,84,897	4,76,684	Baramati
6,163	25,061	3,773	67,014	1,46,261	4,996	73,633	2,24,890	Lonawala
16,866	27,133	8,032	3,213	87,806	9,967	40,209	1,37,982	Talegaon-dabhade
3,990	22,193	1,241	1,985	49,120	7,885	55,416	1,12,421	Dound
3,974	7,168	932	4,521	26,547	35,388	44,136	1,06,071	Indapur
16,015	16,015	2,210	9,155	49,136	394	63,816	1,13,346	Shirur
4,883	20,533	454	5,046	34,432	1,390	34,140	69,962	Jejuri
132	4,264	501	13,250	29,825	1,170	32,295	63,290	Bhor
3,093	3,162	7,651	381	43,511	56,277	3,493	1,03,281	Saswad
1,453	2,234	899	31,733	44,948	67	1,449	46,464	Aalandi
22,443	24,168	1,003	293	47,333	1,170	14,962	63,465	Junner
79,522	1,54,582	47,200	1,49,299	6,38,866	2,30,544	6,48,446	15,17,856	Pune- Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
74	इस्लामपूर	6,472	0	50,863	11,236	758	829	9,535	6,211
75	विटा	7,401	0	22,780	7,733	0	2,667	1,594	7,004
76	आष्टा	2,203	0	4,133	2,917	465	0	27,617	629
77	तासजाव	5,567	0	9,415	5,422	650	300	469	6,979
	सांजली-एरू ज	21,643	0	87,191	27,308	1,873	3,796	39,215	20,823
78	सातारा	19,673	0	22,403	32,809	2,025	0	18,518	0
79	ज-राड	12,476	0	29,732	41,487	3,111	2,907	9,537	668
80	फलटज	19,315	0	15,120	12,031	4,125	919	3,067	3,160
81	रहिमतपूर	2,362	0	3,502	947	216	0	27	0
82	म्हसवड	4,320	0	4,619	1,950	0	0	293	134
83	वाई	7,086	0	5,889	9,049	1,417	497	456	3,171
84	पाचजी	3,768	0	305	7,685	373	274	11,108	704
85	महाबळेश्वर	21,352	0	13,192	54,784	3,554	3,410	33,314	2,282
	सातारा-एरू ज	90,352	0	94,762	160,742	14,821	8,007	76,320	10,119
86	बारशी	25,875	0	34,704	29,719	5,607	6,089	5,406	856
87	पंढरपूर	31,655	0	18,555	37,101	10,164	3,611	12,746	4,591
88	ज-रमाळा	5,914	0	6,885	5,985	602	729	7,823	3,361
89	सांजोला	8,610	0	6,839	6,404	1,329	34	2,411	734
90	अक्कलजोटे	5,245	0	11,838	4,903	1,614	511	735	5,834
91	मंजळवेढा	6,652	0	4,043	4,230	581	241	1,737	263
92	मेदजी	1,256	0	801	1,872	0	1	0	3,425
93	दुध-नी	2,548	0	932	1,837	717	210	921	2,950
94	जु-डुवाडी	8,114	0	9,594	8,947	0	401	1,524	1,817
	सोलापूर-एरू ज	95,869	0	94,191	100,998	20,614	11,827	33,303	23,831
95	इचलज-रंजी	84,073	0	88,058	85,591	57,559	66,739	31,482	19,931
96	जयसिंजपूर	11,139	0	10,563	9,807	11	2,792	0	0
97	मलज-पूर	4,412	0	,851	1,406	0	7	0	0
98	मुरजुड	2,790	0	2,273	3,090	191	0	1,166	635
99	वडजाव	8,682	0	2,393	5,372	2,324	182	754	1,507
100	जढर्हिंज्ज	6,706	0	6,368	11,203	906	815	1,235	1,962
101	जु-रुंदवाड	2,798	0	3,172	4,736	148	0	2,991	263
102	ज-जल	5,142	0	6,559	8,003	1	1,169	0	0
103	प-हाळा	2,095	0	105	988	0	89	0	0
	जोल्हापूर-एरू ज	1,27,837	0	120,342	130,196	61,140	71,793	37,628	24,298
104	सिल्लोड	7,401	0	0	9,210	0	0	11,347	22,234
105	पैठज	1,961	0	3,442	8,254	0	0	0	16,500
106	वैजापूर	9,239	0	7053	9,208	2,151	13,123	1,166	1,855
107	जंजापूर	6,789	0	4206	6,616	266	157	6,703	7,442
108	जुल्ताबाद	2,897	0	1,899	2,263	0	263	2,738	2,574
109	ज-न्नड	3,778	0	4,514	4,662	0	214	4,343	15,286
	औरंजाबाद-एरू ज	32,065	0	21114	40,213	2,417	13,757	26,297	65,891
110	परभजी	17,897	0	10917	3,967	0	249	0	0
111	जंजाजेड	11,137	0	4,568	8,342	498	601	3423	20,541
112	सो-पेठ	2,989	0	768	2,593	0	45	641	6,052
113	पुर्जा	5,806	0	3,466	5,879	0	1,244	35	28,294
114	मा-वत	7,145	0	1,948	7,052	267	445	306	0

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
21,172	36,918	6,150	4,734	1,17,960	10,178	1,18,199	2,46,337	Islampur
538	9,136	4,119	43,537	97,373	477	46,642	1,44,492	Vita
15,098	43,344	1,029	6,401	60,492	489	1,41,803	2,02,784	Aashta
14,116	21,564	1,274	9,946	54,138	4,756	1,10,108	1,69,002	Tasgaon
50,924	1,10,962	12,572	64,618	3,29,963	15,900	4,16,752	7,62,615	Sangli- Total
83,279	1,01,797	22,670	3,930	2,05,307	75,787	63,005	3,44,099	Satara
2,762	12,967	6,767	19,203	1,28,650	66,087	45,107	2,39,844	Karad
203	6,430	5,260	8,622	71,822	48,149	31,554	1,51,525	Phaltan
0	27	813	4,188	12,055	15,064	14,400	41,519	Rahimatpur
0	427	473	215	12,004	6,222	16,620	34,846	Mhaswad
449	4,076	3,328	29,153	60,495	8,706	31,416	1,00,617	wai
362	12,174	2,528	35,007	62,114	1,345	45,888	1,09,347	pachgani
6,245	41,841	4,395	7,674	1,50,202	4,312	22,999	1,77,513	Mahabaleshwar
93,300	1,79,739	46,234	1,07,992	7,02,649	2,25,672	2,70,989	11,99,310	Satara- Total
0	6,262	8,078	14,343	1,30,677	42,364	87,892	2,60,933	Barshi
16,198	33,535	7,887	29,320	1,71,828	43,582	51,849	2,67,259	Pandharpur
2,112	13,296	3,320	19,228	55,959	6,110	8,729	70,798	Karmala
726	3,871	1,454	34,889	63,430	117	9,407	72,954	Sangola
0	6,569	1,050	17,693	49,423	24,652	54,713	1,28,788	Akkalkot
395	2,395	1,743	2,915	22,800	26,443	78,953	1,28,196	Mangalwedha
5,375	8,800	322	1,902	14,954	1,246	14,880	31,080	Medargi
16,000	19,871	466	3,147	29,728	80	15,878	45,686	Dhudhani
345	3,686	2,893	3,351	36,986	5,633	16,163	58,782	Kurduwadi
41,151	98,285	27,213	1,26,788	5,75,785	1,50,227	3,38,464	10,64,476	Solapur- Total
179,687	2,31,100	13,341	51,979	6,78,440	86,591	1,91,781	9,56,812	Ichalkaranji
16096	16,096	4,186	698	55,292	11,524	22,600	89,416	Jaysingpurü
437	437	225	566	7,904	0	1,840	9,744	Malakapurü
0	1,801	532	9923	20,600	227	5,166	25,993	Murgud
0	2,261	2,665	12,852	36,731	7,276	8,019	52,026	Wadgaon
11399	14,596	3,208	17,419	61,221	39,823	7,647	1,08,691	Gadhinglaj
1364	4,618	1,741	24,519	41,732	37424	6,053	85,209	Kurundwad
3305	3,305	2,399	40,081	66,659	7,664	13,463	87,786	Kagal
691	691	32,236	2,887	39,091	10,458	26,362	75,911	Panhala
212979	2,74,905	60,533	1,60,924	10,07,670	2,00,987	2,82,931	14,91,588	Kolhapur- Total
13172	46,753	1,665	5,682	70,711	300	51,579	1,22,590	Sillod
0	16,500	1,772	23,136	55,065	0	48,963	1,04,028	Paithan
18460	21,481	3,325	50,096	1,15,676	40,974	57,858	2,14,508	Vaijapur
0	14,145	408	5,899	38,486	19	26,922	65,427	Gangapur
57	5,369	96	639	13,426	2,288	24,297	40,011	Khultabad
12497	32,126	1,329	3,078	49,701	0	24,130	73,831	Kannad
44186	1,36,374	8,595	88,530	3,43,065	43,581	2,33,749	6,20,395	Aurangabad- Total
5185	5,185	14,768	13,154	66,137	5,622	40,183	1,11,942	Parbhani
2683	26,647	2,248	3,823	57,864	199	26,977	85,040	Gangakhed
6377	13,070	530	1,323	21,318	94	3,447	24,859	Sonpeth
0	28,329	251	707	45,682	0	15,148	60,830	Purna
12061	12,367	107	9,513	38,844	45	22,180	61,069	Manwat

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
115	सेलू	5,441	0	4,063	9,152	151	1,403	565	2,307
116	जितूर	5,270	0	4,304	5,938	144	823	1,572	19,279
117	पाथरी	5,192	0	2,890	8,657	0	460	9,630	5,618
	परभजी-एरू ज	60,877	0	32,924	51,580	1,060	5,270	16,172	82,091
118	हिंजोली	9,538	0	18,929	11,355	0	132	6,727	25,530
119	बसमतपूर	6,376	0	5,213	5,046	0	8,621	12,750	3,641
120	जळम-गुरी	4,073	0	1,519	2,314	41	718	0	5,842
	हिंजोली-एरू ज	19,987	0	25,661	18,715	41	9,471	19,477	35,013
121	जाल-ग	36,236	0	35,447	61,302	4,830	18,591	3,211	12,739
122	अंबड	3,166	0	3,494	45,680	0	331	8,057	24,626
123	भोजरद-ग	1,865	0	3,225	3,550	0	0	2,090	2,398
124	परतूर	2,775	0	1,260	7,992	180	308	3,055	3,358
	जाल-ग-एरू ज	44,042	0	43,426	1,18,524	5,010	19,230	16,413	43,121
125	देजलूर	11,986	0	2,925	7,420	0	2,740	15,000	0
126	बिलोली	3,181	0	1,961	2,096	186	675	4,853	1,434
127	उमरी	1,774	0	1,397	1,549	0	344	13	1,186
128	मुदजड	1,509	0	1,558	2,993	0	0	13,609	2,693
129	जंधार	3,201	0	4,412	4,721	495	1,046	0	932
130	हदजाव	4,959	0	2,035	2,575	0	169	0	8,127
131	धर्माबाद	4,466	0	1,543	4,116	548	240	0	2,416
132	जुंदलवाडी	1,369	0	625	1,292	0	0	0	156
133	मुजेड	3,199	0	3,670	4,955	0	728	0	3,155
134	गिंवट	3,490	0	2,653	6,087	96	176	286	2,852
135	लोहा	7,357	0	2,508	7,717	20	316	9,775	0
	गान्देड-एरू ज	46,491	0	25,287	45,521	1,345	6,434	43,536	22,951
136	लातूर	27,317	0	45,245	74,418	11923	7,145	0	62,432
137	उद्जीर	9,734	0	21,802	30,338	71	0	1,808	25,375
138	अहमदपूर	4,471	0	6,994	6,087	4	0	0	0
139	गिलंजा	4,260	0	4,695	4,739	288	0	180	2,793
140	औसा	2,295	0	2,881	3,755	131	105	0	0
	लातूर-एरू ज	48,077	0	81,617	1,19,337	12,417	7,250	1,988	90,600
141	उस्मा-गाबाद	8,327	0	26,849	14,896	0	18,056	0	10,076
142	तुळजापूर	2,692	0	4,438	8,625	789	2,332	832	1,344
143	उमरजा	7,353	0	6,422	5,445	0	651	243	15,507
144	भूम	3,023	0	2,396	5,033	34	635	2,728	3,968
145	परांडा	1,473	0	1,994	1,969	0	325	4,655	16,932
146	मुरुम	1,549	0	635	1,977	0	0	17,956	0
147	गळदुर्ज	3,339	0	2,189	2,552	0	0	0	4,266
148	जळंब	6,308	0	5,130	2,831	65	843	0	18,658
	उस्मा-गाबाद-एरू ज	34,064	0	50,053	43,328	888	22,842	26,414	70,751
149	बीड	13,127	0	18,926	33,957	0	0	225	15,695
150	आंबेजोर्जाई	5,720	0	25,254	8,417	0	829	18,712	8,517
151	परळी वैज-गाथ	8,297	0	14,123	21,947	428	1,149	1,104	3,345
152	माजलजाव	5,538	0	3,333	6,614	0	289	0	0
153	जेवराई	6,287	0	3,542	8,179	0	1,085	0	0
154	धारुर	3,092	0	1,550	3,177	0	5	0	0
	बीड-एरू ज	42,061	0	66,728	82,291	428	3,357	20,041	27,557

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	2,872	650	18,073	41,805	15,797	24,913	82,515	Seloo
9,196	30,047	936	8,783	56,245	0	6,732	62,977	Jintur
6,058	21,306	680	3,745	42,930	565	20,088	63,583	Pathari
41,560	1,39,823	20,170	59,121	3,70,825	22,322	1,59,668	5,52,815	Parbhani- Total
9,591	41,848	2,146	10,017	93,965	321	1,03,519	1,97,805	Hingoli
0	16,391	1,592	18,143	61,382	0	11,049	72,431	Basamatnagar
1,441	7,283	259	213	16,420	0	39,533	55,953	Kamalnoor
11,032	65,522	3,997	28,373	1,71,767	321	1,54,101	3,26,189	Hingoli- Total
78,943	94,893	9,268	18,198	2,78,765	1,34,907	65,220	4,78,892	Jalna
0	32,683	4,053	110	89,517	1,200	24,756	1,15,473	Ambad
1,241	5,729	498	1,123	15,990	261	43,321	59,572	Bhokardan
0	6,413	1,117	2,372	22,417	1,273	22,929	46,619	Partoor
80,184	1,39,718	14,936	21,803	4,06,689	1,37,641	1,56,226	7,00,556	Jalna- Total
115	15,115	5,076	14,553	59,815	25	31,841	91,681	Deglur
641	6,928	934	1,522	17,483	1,468	25,696	44,647	Bilali
485	1,684	240	748	7,736	1,485	17,814	27,035	Umari
601	16,903	625	896	24,484	325	21,548	46,357	Mudkhed
6,863	7,795	671	8,121	30,462	0	29,711	60,173	Kandhar
0	8,127	836	579	19,280	0	29,533	48,813	Hadgaon
17,020	19,436	311	9,523	40,183	4,074	34,403	78,660	Dharmabad
4,135	4,291	1,463	92	9,132	2,246	18,816	30,194	Kundalwadi
8,785	11,940	446	0	24,938	0	13,266	38,204	Mukhed
17,778	20,916	1,808	6,374	41,600	325	31,132	73,057	Kinwat
3,260	13,035	715	2,520	34,188	0	12,830	47,018	Loha
59,683	1,26,170	13,125	44,928	3,09,301	9948	2,66,590	5,85,839	Nanded- Total
0	62,432	7,626	24,314	2,60,420	2,39,368	6,05,683	11,05,471	Latur
5,265	32,448	4,728	7,494	1,06,615	6,929	41,388	1,54,932	Udgir
0	0	5,521	12,704	35,781	0	37,144	72,925	Ahmedpur
25,090	28,063	1,282	4,036	47,363	58	9,740	57,161	Nilanga
0	0	787	38,924	48,878	0	27,148	76,026	Ausa
30,355	1,22,943	19,944	87,472	4,99,057	2,46,355	7,21,103	14,66,515	Latur- Total
13,483	23,559	8,691	4,894	1,05,272	0	1,61,653	2,66,925	Ousmanabad
1,937	4,113	1,399	14,832	39,220	4,992	5,739	49,951	Tuljapur
0	15,750	998	7,784	44,403	0	29,519	73,922	umarga
2,000	8,696	1,377	1,670	22,864	5,085	8,881	36,830	Bhoom
249	21,836	183	7,749	35,529	200	8,734	44,463	Paranda
0	17,956	23	479	22,619	49	16,661	39,329	Murum
18,017	22,283	990	2,272	33,625	0	22,672	56,297	Naldurga
278	18,936	840	9,689	44,642	354	29,506	74,502	Kalamb
35,964	1,33,129	14,501	49,369	3,48,174	10,680	2,83,365	6,42,219	Ousmanabad- Total
62,894	78,814	7,557	48,224	2,00,605	0	1,18,882	3,19,487	Beed
18,332	45,561	3,529	18,340	1,07,650	1542	46,774	1,55,966	Ambajogai
37,048	41,497	1,245	34,558	1,23,244	0	77,598	2,00,842	Parali vaijanath
0	0	55	19,532	35,361	104	16,778	52,243	Majalgaon
0	0	999	19,611	39,703	12,258	29,722	81,683	Gewarai
0	0	1,090	13,399	22,313	506	10,750	33,569	Dharur
1,18,274	1,65,872	14,475	1,53,664	5,28,876	14,410	3,00,504	8,43,790	Beed- Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
155	बुलढाजा	17,214	0	8,850	11,167	1,519	13,766	1,269	30,561
156	जामजाव	30,560	0	12,197	23,469	5,497	30,527	48	3,038
157	मलजापूर	20,411	0	13,981	8,833	33	1,051	7,070	897
158	शेजाव	11,350	0	4,693	6,881	2,452	12,648	1,010	184
159	घिजली	14,403	0	9,606	8,911	1,003	9,855	3,019	14,239
160	जळजाव जामोद	3,926	0	614	2,180	186	8,124	0	1,368
161	मेहेजर	13,642	0	6,362	8,631	2,317	13,099	0	29,062
162	-ांदुरा	6,792	0	6,073	7,320	1,130	584	226	7,410
163	देऊळजाव राजा	5,009	0	3,905	3,485	427	8,117	0	1,218
164	लोजार	3,636	0	1,891	4,934	193	0	0	2,962
165	सिंदजेड राजा	2,362	0	1,921	936	0	0	0	1,479
	बुलढाजा-एडू ज	1,29,305	0	70,093	86,747	14,757	97,771	12,642	92,418
166	अचलपूर	18,409	0	10,403	19,088	9,546	46,529	7,522	13,185
167	अंज-ाजाव सुर्जी	6,817	0	960	8,351	859	1,143	7	172
168	वरुड	6,586	0	7,297	12,596	476	11,305	3,927	9,578
169	मोर्शी	6,824	0	6,478	5,266	684	9,369	684	12,762
170	दर्यापूर	7,936	0	289	9,234	458	13,470	320	13,480
171	चांदूररेल्वे	3,774	0	2,229	699	128	5,412	164	6,267
172	चांदूर बाजार	5,500	0	2,650	5,265	1,606	5,666	6,580	8,596
173	धामजाव	8,461	0	2,849	6,765	998	10,159	0	0
174	शेंदूरज-II	3,140	0	1,294	2,224	170	8,098	4,168	3,815
175	घिजलदरा	2,552	0	367	42	0	0	4,256	4,437
	अमरावती-एडू ज	69,999	0	34,816	69,530	14,925	1,11,151	27,628	72,292
176	यवतमाळ	28,896	0	8,902	20,247	7,577	8,129	4,554	7,451
177	पुसद	8,461	0	8,176	16,207	1,122	38,034	41,498	0
178	वजी	2,769	0	8,392	13,206	128	1,362	970	83
179	दारव्हा	4,287	0	2,179	1,620	960	10,905	550	0
180	घाटंजी	2,338	0	2,636	4,044	97	9,033	933	5,151
181	दिजस	4,295	0	6,220	9,823	3,062	19,770	648	4,031
182	उमरजेड	6,053	0	6,250	10,548	1,310	16,976	18,720	5,000
183	पांढरजेवडा	8,629	0	5,209	8,326	3,138	9,465	1,451	0
	यवतमाळ-एडू ज	65,728	0	47,964	84,021	17,394	1,13,674	69,324	21,716
184	जंरंजा	16,637	0	1,394	17,858	2,359	18,141	2,649	4,647
185	वाशिम	17,570	0	9,976	13,362	2,673	12,607	2,548	7,424
186	मंजळूर पीर	12,982	0	3,232	4,885	558	12,481	0	11,109
187	रिसोड	6,730	0	4,929	4,849	131	0	4,478	5,558
	वाशिम-एडू ज	53,919	0	19,531	40,954	5,721	43,229	9,675	28,738
188	अजेट	8,199	0	820	15,764	1,079	19,375	565	99
189	तेल्हारा	3,958	0	3,736	3,145	758	4,719	708	4,333
190	बाळापूर	2,363	0	3,572	3,982	0	13,435	235	854
191	पातूर	4,222	0	275	2,035	0	6,907	0	0
192	मूर्तिजापूर	3,002	0	5,804	6,434	2,034	1,426	0	0
	अजोला-एडू ज	21,744	0	14,207	31,360	3,871	45,862	1,508	5,286

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
9,890	41,720	2,183	170	96,589	0	1,01,457	1,98,046	Buldhana
625	3,711	4,832	7,388	1,18,181	278	38,782	1,57,241	Khamgaon
22,764	30,731	2,407	45,516	1,22,963	1,779	49,361	1,74,103	Malakapur
2,128	3,322	1,509	3,267	46,122	21,790	56,997	1,24,909	Shegaon
13,067	30,325	1,753	6,333	82,189	670	44,628	1,27,487	Chikhali
1,403	2,771	531	1,285	19,617	168	23,560	43,345	Jalgaon damod
0	29,062	2,458	16,875	92,446	6,793	9,209	1,08,448	Mehakar
16,475	24,111	2,204	6,930	55,144	26	24,285	79,455	Nandura
0	1,218	784	3,096	26,041	27,870	25,642	79,553	Devulgaonraja
410	3,372	1,327	4,990	20,343	0	33,652	53,995	Lonar
3,539	5,018	34	1,139	11,410	0	14,551	25,961	Sindkhedraja
70,301	1,75,361	20,022	96,989	6,91,045	59,374	4,22,124	11,72,543	Buldhana- Total
45,672	66,379	6,471	1,98,308	3,75,133	721	49,262	4,25,116	Achalpur
1,243	1,422	1,987	14,030	35,569	27,886	37,422	1,00,877	Anjangaon
0	13,505	1,521	13,666	66,952	105	21,217	88,274	Varud
2,448	15,894	1,729	3,823	50,067	4,307	27,509	81,883	Morshi
2,720	16,520	620	821	49,348	5,090	18,646	73,084	Daryapur
10,300	16,731	807	3,177	32,957	427	16,673	50,057	ChandurRailway
11,766	26,942	1,702	10,343	59,674	0	21,784	81,458	Chandurbazar
16,315	16,315	543	6,461	52,551	480	16,702	69,733	Dhamangaon
3,163	11,146	578	1,574	28,,224	3,415	8,671	40,310	Shendurjana
7,498	16,191	1,994	1,184	22,330	151	10,620	33,101	Chikhaldara
1,01,125	2,01,045	17,952	2,53,387	7,72,805	42,582	2,28,506	10,43,893	Amrawati- Total
38,622	50,627	9,288	31,889	1,65,555	4,743	1,64,905	3,35,203	Yawatmal
0	41,498	2,680	47,013	1,63,191	756	36,504	2,00,451	Pusad
16	1,069	2,180	29,220	58,326	3,420	47,519	1,09,265	Wani
0	550	908	25,172	46,581	246	24,653	71,480	Darvha
0	6,084	4,065	1,525	29,822	106	59,783	89,711	Ghatanji
6,869	11,548	2,113	7,787	64,618	1,473	23,476	89,567	Digras
1,599	25,319	1,943	16,899	85,298	2,890	27,645	1,15,833	Umerkhed
487	1,938	2,643	221	39,569	31,032	58,033	1,28,634	Pandharkawada
47,593	1,38,633	25,820	1,59,726	6,52,960	44,666	4,42,518	11,40,144	Yawatmal- Total
50,266	57,562	1,875	471	1,16,297	21,635	26,052	1,63,984	Karanja
41,904	51,876	3,900	2,920	1,14,884	23,612	11,788	1,50,284	Washim
0	11,109	650	0	45,897	0	21,070	66,967	Mangrulpeer
2,177	12,213	1,022	3,982	33,856	0	22,186	56,042	Risod
94,347	1,32,760	7,447	7,373	3,10,934	45,247	81,096	4,37,277	Washim- Total
2,099	2,763	1,759	24,446	74,205	31,597	3,781	1,09,583	Aakot
2,870	7,911	456	5,532	30,215	11,712	37,119	79,046	Tevhara
12,627	13,716	445	4,209	41,722	584	23,834	66,140	Balapur
13,541	13,541	450	2,048	29,478	0	436	29,914	Patur
1,530	1,530	396	9,417	30,043	27,614	3,594	61,251	Murtijapur
32,667	39,461	3,506	45,652	2,05,663	71,507	68,764	3,45,934	Akola- Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
193	जामठी	17,128	0	9,494	13,642	3,175	31,839	1,625	27,280
194	उमरोड	8,180	0	7,698	10,655	750	12,889	19,475	4,596
195	रामटेज	3,801	0	2,817	4,152	1,606	8,774	45	1,559
196	जापा	3,852	0	789	281	201	5,150	0	0
197	जळमेश्वर	5,652	0	3,854	4,078	457	8,706	0	0
198	मोवाड	1,700	0	644	1,258	77	4,018	9,532	7,261
199	साव-ोर	7,840	0	4,157	3,561	539	8,664	4,696	3,225
200	जटोल	14,058	0	7,909	10,472	800	22,910	2,591	6,716
201	-रजेड	8,138	0	1,689	4,440	2,249	13,354	0	8,251
202	मोहपा	3,851	0	794	1,814	237	5,073	1,864	7,507
	-ाजपूर-एजू ज	74,200	0	39,845	54,353	10,091	1,21,377	39,828	66,395
203	भंडारा	9,720	0	20,122	18,704	317	15,978	0	0
204	तुमसर	9,179	0	6,261	11,850	0	13,977	3,878	18,342
205	पव-ी	4,573	0	3,866	3,825	176	15,631	7,742	11,936
	भंडारा-एजू ज	23,472	0	30,249	34,379	493	45,586	11,620	30,278
206	जोदिया	9,001	0	10,062	29,009	4,794	24,196	7,330	2,683
207	तिरोडा	6,778	0	54	3,245	388	4,478	0	2,987
	जोदिया-एजू ज	15,779	0	10,116	32,254	5,182	28,674	7,330	5,670
208	वर्धा	25,031	0	27,239	31,327	504	2,954	2,822	22,242
209	आर्वी	3,793	0	1,875	9,870	2,294	1,516	2,310	11,723
210	हिंजाघाट	9,497	0	10,269	20,192	4,840	3,264	36	3,498
211	पुलजाव	10,780	0	6,045	7,541	1,295	7,578	223	6,824
212	देवळी	5,020	0	5,558	4,557	459	433	3,824	2,250
213	सिंदी	3,404	0	1,199	805	324	6,732	0	13,477
	वर्धा-एजू ज	57,525	0	52,185	74,292	9,716	22,477	9,215	60,014
214	चंद्रपूर	23,306	0	6,275	1,02,464	24,858	44,970	0	14,224
215	बल्लारपूर	23,170	0	2,284	30,304	3,279	20,793	0	58,528
216	वरोरा	3,093	0	0	16,997	543	11,428	0	0
217	भद्रावती	3,628	0	6,323	15,519	145	0	0	14,271
218	मुल	3,060	0	4,559	8,273	265	0	1,895	320
219	ब्रम्हपूरी	8,581	0	3,094	2,323	0	0	0	13,515
220	राजुरा	8,750	0	7,030	15,849	0	13,185	4,571	6,827
	चंद्रपूर-एजू ज	73,588	0	29,565	1,91,729	29,090	90,376	6,466	1,07,685
221	जडचिरोली	4,183	0	6,304	40,210	3,892	11,078	0	0
222	देसाईजंज	2,216	0	4,153	4,980	662	4,502	131	4,751
	जडचिरोली-एजू ज	6,399	0	10,457	45,190	4,554	15,580	131	4,751
	-ाजरपरिषद-एजू ज	19,46,942	0	20,75,801	29,42,715	4,07,507	12,42,494	7,24,215	17,26,415
	-ाजरपंचायत								
1	दापोली	729	0	3,316	1,734	64	0	0	3,816
2	जगवली	1,871	0	2,119	2,882	0	0	3,876	708
3	शिर्डी	7,118	0	2,829	7,657	0	339	5,960	0
	महाराष्ट्र	9,718	0	8,264	12,273	64	339	9,836	4,524

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
16,825	45,730	3,038	19,300	1,43,346	65,252	53,669	2,62,267	Kamathi
10,229	34,300	2,337	36,231	1,13,040	2,997	58,867	1,74,904	Umred
278	1,882	1,323	21,407	45,762	43	38,484	84,289	Ramtek
0	0	524	14,120	24,917	5,829	24,529	55,275	Khapa
0	0	1,622	24,921	49,290	3,981	42,911	96,182	Kalmeshwar
0	16,793	371	596	25,457	0	4,717	30,174	Movad
2,128	10,049	2,235	1,382	38,427	11,005	81,926	1,31,358	Savner
0	9,307	4,792	37,730	1,07,978	10,163	92,603	2,10,744	Katol
9,554	17,805	1,747	5,228	54,650	3,394	21,581	79,625	Narkhed
382	9,753	279	3,514	25,315	0	27,608	52,923	Mohapa
39,396	1,45,619	18,268	1,64,429	6,28,182	1,02,664	4,46,895	11,77,741	Nagpur- Total
0	0	6,767	1,04,013	175,621	23,701	87,964	2,87,286	Bhandara
759	22,979	2,177	22,911	89,334	2,831	46,190	1,38,355	Tumsar
4,788	24,466	6,259	370	59,166	318	17,604	77,088	Pawani
5,547	47,445	15,203	1,27,294	3,24,121	26,850	1,51,758	5,02,729	Bhandara- Total
0	10,013	32,832	76,193	1,96,100	1,06,755	86,096	3,88,951	Gondia
0	2,987	842	27,352	46,124	25	53,813	99,962	Tiroda
0	13,000	33,674	1,03,545	2,42,224	1,06,780	1,39,909	4,88,913	Gondia
1,855	26,919	10,173	48,119	1,72,266	5,097	44,235	2,21,598	Wardha
806	14,839	14,175	6,142	54,504	1,493	11,926	67,923	Aarvi
23,554	27,088	6,404	2,794	84,348	74,918	31,648	1,90,914	Hinganghat
16,165	23,212	1,228	3,650	61,329	5	33,770	95,104	Pulgaon
509	6,583	,621	6,974	30,205	425	16,800	47,430	Devali
106	13,583	,838	530	27,415	11	19,656	47,082	Sindhi
42,995	1,12,224	33,439	68,209	4,30,067	81,949	1,58,035	6,70,051	Vardha- Total
1,232	15,456	33,218	1,82,296	4,32,844	2,995	1,23,643	5,59,482	Chandrapur
0	58,528	9,777	5,189	1,53,324	21,695	35,996	2,11,015	Ballarpur
0	0	7,889	36,810	76,760	0	36,836	1,13,596	Varora
0	14,271	1,615	6,316	47,817	0	1,09,077	1,56,894	Bhadrawati
2,672	4,887	1,760	466	23,270	0	12,250	35,520	Mool
0	13,515	4,526	22,875	54,914	0	25,319	80,233	Bhrampuri
5,657	17,055	2,968	3,005	67,842	0	19,385	87,227	Rajura
9,561	1,23,712	61,753	2,56,957	8,56,771	24,690	3,62,506	12,43,967	Chandrapur- Total
0	0	6,613	3,992	76,272	7,559	77,651	1,61,482	Gadchiroli
17,034	21,916	2,321	18,944	59,694	326	38,078	98,098	Desaiganja
17,034	21,916	8,934	22,936	1,35,966	7,885	1,15,729	2,59,580	Gadchiroli- Total
17,54,539	42,05,169	8,44,653	38,68,312	1,75,28,206	27,98,232	88,02,639	2,91,29,077	Nagarparishad-Total
8,218	12,034	1,754	0	19,631	7,648	36,048	63,327	Dapoli
230	4,814	1,994	2,006	15,686	8,751	3,807	28,244	Kankawali
115	6,075	10,897	37,317	72,232	111	1,56,980	2,29,323	Shirdi
8,563	22,923	14,645	39,323	1,07,549	16,510	1,96,835	3,20,894	Maharashtra

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
कटकमंडळ									
1	देवळाली	6,535	0	10,555	19,805	11,543	15,222	20,760	0
2	अहमद-ाजर	3,114	0	1,278	14,701	4,636	8,464	7,163	5,277
3	पुजे	14,315	0	0	76,937	71,266	0	16,465	29,176
4	जउज्ी	5,129	0	13,245	42,272	37,505	33,010	23,777	25,265
5	देहूरोड	17,047	0	34,766	18,468	8,837	18,391	7,393	8,032
6	औरंजाबाद	2,371	0	212	11,653	3,711	0	3,892	9,662
7	जामठी	2,415	0	2,163	4,506	4,752	2,959	1,793	9,950
कटकमंडळ -एकूण		50,926	0	62,219	1,88,342	1,42,250	78,046	81,243	87,362
महानगरपालिका									
1	बृहन्मुंबई (२००१-०२)	21,83,479	21,83,480	21,83,481	21,83,482	21,83,483	21,83,484	21,83,485	21,83,486
2	ठाजे	3,50,687	0	12,09,856	6,63,605	2,41,279	2,26,586	5,31,934	5,55,018
3	ज ल्याज डोंबिवली	3,36,752	0	5,64,299	4,19,413	1,10,610	1,38,122	24,664	1,11,905
4	-ावी मुंबई	2,25,896	0	15,21,725	12,98,541	2,75,643	1,87,800	80,377	10,23,200
5	उल्हास-ाजर	65,868	0	3,94,584	2,05,768	9,897	57,125	15,808	60,838
6	भिवंडी-गिजामपूद	69,085	0	2,37,767	2,94,223	53,238	26,324	4,11,805	15,175
7	मिरा-भायंदर	1,11,998	0	4,01,711	3,47,110	56,079	39,865	41,737	1,43,921
8	-ाशिज	3,60,012	0	6,00,961	10,22,592	1,48,931	2,06,106	4,12,931	8,45,906
9	मालेजांव	1,05,963	0	1,03,927	87,580	37,580	66,074	14,294	7,384
10	अहमद-ाजर	79,687	0	1,80,685	2,52,324	31,994	10,212	23,547	30
11	धुळे	58,963	0	94,480	78,691	42,163	51,320	10,877	19,583
12	जळजांव	53,136	0	1,39,116	78,998	29,818	97,946	0	0
13	पिंपरी चिंचवड	5,30,204	0	9,68,920	9,70,616	8,36,824	4,72,284	47,83,647	0
14	पुजे	7,28,687	0	18,39,743	13,61,474	5,33,344	10,57,056	2,86,670	29,57,031
15	सांजली-मिरज-डुपवाड	68,354	0	1,49,824	1,04,823	47,612	68,510	67,944	262
16	सोलापूर	1,74,656	0	4,45,559	67,347	68,430	89,622	83,966	65,052
17	जोल्हापूर	93,064	0	1,87,754	2,05,839	78,117	2,49,657	6,827	99,153
18	औरंजाबाद	2,16,565	0	4,28,645	2,97,788	49,739	26,627	1,88,170	2,87,955
19	-ांदेड वाघाळा	1,02,766	0	1,79,624	1,11,860	36,934	14,314	5,514	37,375
20	अमरावती	1,30,439	0	17,704	1,23,137	49,107	1,04,632	2,519	35,793
21	ओला	47,709	0	76,873	92,359	19,795	1,45,939	37,084	88,866
22	-ाजपूर	7,96,110	0	7,08,674	7,22,084	1,21,257	3,87,133	0	2,49,326
महानगरपालिका-एकूण		68,90,080	21,83,480	1,26,35,912	1,09,89,654	50,61,874	59,06,738	92,13,800	87,87,259

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
Cantonment Board								
13,201	33,961	2,381	4,177	1,04,179	948	62,675	1,67,802	Nashik
1,488	13,928	2,298	53,631	1,02,050	0	21,670	1,23,720	Ahmednagar
48,914	94,555	22,017	52,757	3,31,847	3,81,836	36,747	7,50,430	Pune
6,261	55,303	9,750	6,44,054	8,40,268	0	25,658	8,65,926	Khadki
316	15,741	59,026	59,026	2,31,302	93	18,565	2,49,960	Dehuroad
4,180	17,734	3,207	0	38,888	5,765	79,403	1,24,056	Aurangabad
2,538	14,281	2,225	6,704	40,005	60,022	57,667	1,57,694	Kamthi
76,898	2,45,503	1,00,904	8,20,349	16,88,539	4,48,664	3,02,385	24,39,588	Cant. Board Total
Mahanagarpalika								
21,83,487	21,83,488	21,83,489	21,83,490	21,83,491	21,83,492	21,83,493	21,83,494	
75,025	11,61,977	2,92,671	17,48,404	58,95,065	7,27,345	1,20,35,443	1,86,57,853	Thane
3,26,811	4,63,380	1,19,732	1,99,888	23,52,196	7,50,147	4,72,926	35,75,269	Kalyan dombivali
61,075	11,64,652	2,03,535	3,09,100	51,86,892	1,12,128	17,26,480	70,25,500	Navi mumbai
1,78,572	2,55,218	57,144	1,51,531	11,97,135	1,28,365	1,25,849	14,51,349	Ulhasnagar
0	4,26,980	87,974	6,98,057	18,93,648	62,165	28,546	19,84,359	Bhiwandi
2,05,283	3,90,941	1,26,778	1,26,477	16,00,959	5,14,739	1,95,094	23,10,792	Bhyander
6,07,982	18,66,819	2,73,035	2,43,470	47,21,926	6,92,524	8,59,212	62,73,662	Nashik
14,210	35,888	21,945	1,15,114	5,74,071	1,16,378	3,79,244	10,69,693	Malegaon
2,13,944	2,37,521	36,556	3,25,629	11,54,608	4,962	0	11,59,570	Ahmednagar
200	30,660	19,880	0	3,76,157	2,86,645	1,19,844	7,82,646	Dhule
0	0	28,073	3,46,952	7,74,039	1,271	93,299	8,68,609	Jalgaon
8,08,957	55,92,604	10,27,104	0	1,03,98,556	23,55,627	12,15,224	1,39,69,407	Pimpri-chichawad
2,70,424	35,14,125	14,61,405	14,11,755	1,19,07,589	40,88,079	11,34,872	1,71,30,540	Pune
73,913	1,42,119	42,051	1,21,917	7,45,210	1,52,953	53,835	9,51,998	Sangli-miraj-kupwada
0	1,49,018	57,354	6,46,850	16,98,836	40,061	3,31,707	20,70,604	Solapur
1,31,072	2,37,052	57,166	16,30,050	27,38,699	3,42,990	2,87,203	33,68,892	Kolhapur
0	4,76,125	1,83,887	3,47,048	20,26,424	2,17,809	1,78,118	24,22,351	Aurangabad
58,047	1,00,936	26,693	4,35,749	10,08,876	12,63,227	6,27,084	28,99,187	Nanded-waghala
2,56,472	2,94,784	54,722	47,163	8,21,688	45,539	2,41,333	11,08,560	Amarawati
6,582	1,32,532	16,667	5,20,601	10,52,475	2,13,863	1,75,772	14,42,110	Akola
0	2,49,326	2,73,688	5,91,902	38,50,174	3,88,273	4,74,100	47,12,547	Nagpur
54,72,056	1,91,06,145	66,51,549	1,22,01,147	6,41,58,714	146,88,582	2,29,38,678	9,74,18,992	Total-Mahanagarpaika

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

३४. संकीर्ण

३४.१ या विभागात सावकारीचे व्यवहार, रिझर्व्ह बँकेचे व्यवहार, नोंदलेले दस्तऐवज, विवाह व सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल यासंबंधी आकडेवारी दिलेली आहे. आर्थिक गणनेसंबंधी आकडेवारीही यात दिलेली आहे.

३४.२ राज्यातील सावकारी कर्जाची नियमित देवाण-घेवाण ही मुंबई सावकारी नियंत्रण कायदा, १९४६ नुसार नियंत्रित करण्यात येते. या कायदानुसार सावकाराला ज्या क्षेत्रात व्यवसायासाठी अनुज्ञप्ती मिळाली असेल त्याच क्षेत्रात व अशा अनुज्ञप्तीच्या अटीनुसारच त्याला आपला व्यवसाय करणे आवश्यक असते.

३४.३ ह्या विभागात मुंबई विवाह कायदा, विशेष विवाह कायदा व इतर कायदानुसार राज्यात नोंदलेल्या विवाहांची संख्या देण्यात आली आहे. मुंबई विवाह नोंदणी कायदा, १९५४ हा राज्यातील सर्व महानगरपालिका, नगरपालिका आणि तालुक्यांची मुख्यालये यांना लागू करण्यात आला आहे.

34. MISCELLANEOUS:

34.1. In this section are given data on money-lending operations of Reserve Bank documents and marriages registered and results of general elections. Data on Economic Census are also given.

34.2 The transaction of money-lending in the State are controlled under the provisions of the Bombay Money-lenders 'Act', 1946. According to the Act, no money-lender is to carry on the business of money-lending except in the area for which he has been granted a licence and except in accordance with the terms and conditions of such licence.

34.3 In this section the number of marriages registered in Maharashtra State under Bombay Marriages Act, Special Marriages Act and other Acts is given. The Bombay Registration of Marriages Act, 1954 is applicable to all the Corporation cities, Municipal towns and headquarters of tahsils.

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.1

रेडक्रॉस संस्थांची जिल्हानिहाय शाखा, सभासद व प्रथमोपचार स्वयंसेवक संस्था
 Red Cross Branches, Their Membership And First-Aid Posts By District
 (1994-95)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा शाखा (2)	एकूण सभासद Total Membership (3)	समुहांची संख्या No. of Groups		कनिष्ठांची संख्या No. of Juniors		युवकांची संख्या No. of Youths		District Branch (2)
			मुले Boys (4)	मुली Girls (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	मुले Boys (8)	मुली Girls (9)	
1.	मुंबई शहर	6,892	84*	--	3,162	3,205	160	365	Mumbai City
2.	ठाणे	--	--	--	--	--	--	--	Thane
3.	नाशिक	30	1	--	15	--	--	--	Nashik
4.	जळगाव	--	--	--	--	--	--	--	Jalgaon
5.	पुणे	7,050	282*	--	2,863	3,737	189	261	Pune
6.	सातारा	--	--	--	--	--	--	--	Satara
7.	सोलापूर	--	--	--	--	--	--	--	Solapur
8.	कोल्हापूर	--	--	--	--	--	--	--	Kolhapur
9.	औरंगाबाद	--	--	--	--	--	--	--	Aurangabad
10.	लातूर	--	--	--	--	--	--	--	Latur
11.	भंडारा	992	20	--	530	190	150	122	Bhandara

टीप - * या शाखाकरिता समुहाची संख्या मुले व मुली अशी वेगवेगळी विगतवारी उपलब्ध नाही

Note :- Breakup of Boys and Girls in respect of No. of Group is not available

आधार - भारतीय रेडक्रॉस संस्था, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई

Source — Indian Red Cross Society, Maharashtra State, Branch, Mumbai

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.2

रेडक्रॉस संस्थांचे जिल्हावार उत्पन्न व खर्च
Income and Expenditure of Red Cross Societies by District
(1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा शाखा	आरंभीची शिल्लक Opening balance	उत्पन्न Income	खर्च Expenditure	अखेरची शिल्लक Closing balance	Name of Red Cross District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1.	बृहन्मुंबई	.. 5,75,379	13,05,159	15,33,560	7,83,483	Greater Mumbai
2.	ठाणे	.. 2,51,485	8,21,094	8,64,295	2,08,284	Thane
3.	नाशिक	.. 42,999	2,46,579	2,70,892	18,703	Nashik
4.	उल्हासनगर	.. 6,50,919	6,84,176	3,04,892	10,30,203	Ulhasnagar
5.	पुणे	.. 29,26,343	68,62,642	34,54,055	36,76,749	Pune
6.	सातारा	.. -	-	-	-	Satara
7.	पंढरपूर	.. 12,005	3,04,101	2,37,895	54,568	Pandharpur
8.	कोल्हापूर	.. -	-	-	-	Kolhapur
9.	औरंगाबाद	.. -	-	-	-	Aurangabad
10.	लातूर	.. -	-	-	-	Latur
11.	अकोला	.. 6,472	35,571	26,411	15,632	Akola
12.	भंडारा	.. 5,605	8,167	5,396	8,375	Bhandara

आधार - भारतीय रेडक्रॉस संस्था, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई

Source — Indian Red Cross Society, Maharashtra State, Branch, Mumbai

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.3

महाराष्ट्रातील विश्रामघामे, विश्रामगृहे व कक्ष संख्या
No. of Rest Houses and Dak Bungalows by District
(2008-09)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	विश्रामघाम व विश्रामगृहे Rest Houses and Dak Bungalows (3)	कक्ष संख्या No. of Suites (4)	District (2)
1	मुंबई			} Mumbai
2	मुंबई उप-नगर			
3	ठाणे			Thane
4	रायजड			Raigad
5	रत्नाजिरी			Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग			Sindhudurg
7	-नाशिक			Nashik
8	धुळे			Dhule
9	-नंदुरबार			Nandurbar
10	जळगाव			Jalgaon
11	अहमदनगर			Ahmednagar
12	पुणे			Pune
13	सातारा			Satara
14	सांगली			Sangli
15	सोलापूर	17	110	Solapur
16	कोल्हापूर			Kolhapur
17	औरंगाबाद	11	88	Aurangabad
18	जालना	11	37	Jalna
19	परभणी	7	33	Parbhani
20	हिंगोली	8	30	Hingoli
21	बीड	10	37	Beed
22	-नांदेड	18	76	Nanded
23	उस्मानाबाद	16	78	Osmanabad
24	लातूर	17	54	Latur
25	बुलढाजा	19	76	Buldhana
26	अकोला	12	50	Akola
27	वाशिम	8	25	Washim
28	अमरावती	26	94	Amravati
29	यवतमाळ	22	76	Yavatmal
30	वर्धा			Wardha
31	-नागपूर			Nagpur
32	भंडारा			Bhandara
33	गोंदिया			Gondiya
34	चंद्रपूर			Chandrapur
35	गडचिरोली			Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	202	864	Maharashtra State

34. संकीर्ण / MISCELLEANOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.4

विगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार

Number of Non-agricultural Establishments and Employment

पाचवी आर्थिक गणना / Fifth Economic Census, 2005

अ.क्र.	जिल्हे	सामान्यतः काम करणारे									Districts
		आस्थापना (संख्या)			कामगार (संख्या)			वेतनावरील कामगार (संख्या)			
Sr. No.		Establishment (No.)			Workers Usually employed (No.)			Hired workers (No.)			
(1)	(2)	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	(2)
1	मुंबई	0	572198	572198	0	27490	27490	0	1670376	1670376	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
2	ठाजे	65503	259501	325004	223768	883485	1107253	164429	610679	775108	Thane
3	रायजड	49733	30669	80402	132621	107514	240135	93681	73810	167491	Raigad
4	रत्नाजिरी	48402	11899	60301	122490	42924	165414	81490	30897	112387	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	35613	7216	42829	65642	18660	84302	35354	11577	46931	Sindhudurg
6	नाशिक	65403	93754	159157	142920	281332	424252	85596	178897	264493	Nashik
7	धुळे	39040	21159	60199	66048	60886	126934	32042	38115	70157	Dhule
8	नांदुरबार	17310	12687	29997	33905	27490	61395	20375	13807	34182	Nandurbar
9	जळगाव	80899	50337	131236	115159	114406	229565	48292	60669	108961	Jalgaon
10	अहमदनगर	118085	49200	167285	177418	172501	349919	93978	117945	211923	Ahmednagar
11	पुणे	120689	218932	339621	246931	756803	1003734	166811	506096	672907	Pune
12	सातारा	112306	32726	145032	156503	82757	239260	80408	47993	128401	Satara
13	सांगली	128284	39847	168131	131247	99854	231101	67866	62248	130114	Sangli
14	सोलापूर	102400	54742	157142	154059	189725	343784	92187	131398	223585	Solapur
15	कोल्हापूर	291849	78346	370195	207588	191497	399085	115066	108352	223418	Kolhapur
16	औरंगाबाद	48582	67471	116053	102513	156275	258788	57503	86183	143686	Aurangabad
17	जालना	44350	15833	60183	99342	63055	162397	48416	44151	92567	Jalna
18	परभणी	24822	20923	45745	39795	57290	97085	17773	31914	49687	Parbhani
19	हिंगोली	16360	5505	21865	25090	15418	40508	11844	11322	23166	Hingoli
20	बीड	81904	17661	99565	99462	53163	152625	52519	34389	86908	Beed
21	नांदेड	49042	33136	82178	76706	89389	166095	36791	54188	90979	Nanded
22	उस्मानाबाद	52291	14901	67192	89444	41681	131125	47780	26837	74617	Osmanabad
23	लातूर	47634	24362	71996	86052	72782	158834	41321	48898	90219	Latur
24	बुलढाजा	46937	24777	71714	78214	65741	143955	36913	39965	76878	Buldhana
25	अकोला	32964	40017	72981	56775	97030	153805	27995	56168	84163	Akola
26	वाशिम	22489	10126	32615	36672	23601	60273	15305	13449	28754	Washim
27	अमरावती	47947	52617	100564	35644	124793	160437	36969	68350	105319	Amravati
28	यवतमाळ	60386	29259	89645	105319	72620	177939	52821	41795	94616	Yavatmal
29	वर्धा	32720	18986	51706	67917	55173	123090	36969	33837	70806	Wardha
30	नागपूर	61278	149771	211049	108933	410398	519331	59464	250660	310124	Nagpur
31	भंडारा	43934	15116	59050	71127	38258	109385	38556	20751	59307	Bhandara
32	गोंदिया	46790	8372	55162	79049	27373	106422	37637	17284	54921	Gondiya
33	चंद्रपूर	46546	26786	73332	96556	75564	172120	44714	45908	90622	Chandrapur
34	गडचिरोली	27699	6289	33988	54667	17458	72125	29662	10575	40237	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2110191	2115121	4225312	3385576	4614386	7999962	1908527	4599483	6508010	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.5

मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या
Number of Licences Granted in Each District Under the Mumbai Money-Lenders' Act, 1946
(2008-09)

अनु क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	अनुज्ञप्तीकरिता आलेल्या अर्जांची संख्या No. of applications received for licences	दिलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No. of licences granted	नूतनीकरण केलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No. of licences renewal	कायदेशीर अनुज्ञप्तीधारक सावकारांची संख्या No. of money-lenders holding valid licences	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	2854	525	1404	1929	Mumbai
2	मुंबईउप-ाजर					Mumbai Suburban
3	ठाजे	1189	596	547	1143	Thane
4	रायजड	144	15	129	144	Raigad
5	रत्नाजिरी	10	5	5	10	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	33	18	15	33	Sindhudurg
7	नाशिक	203	33	169	202	Nashik
8	धुळे	58	29	29	58	Dhule
9	नांदुरबार	35	16	16	32	Nandurbar
10	जळगाव	87	6	81	87	Jalgaon
11	अहमदनगर	176	4	85	89	Ahmednagar
12	पुणे	1013	195	818	1013	Pune
13	सातारा	857	156	701	857	Satara
14	सांगली	259	24	235	259	Sangli
15	सोलापूर	486	243	243	486	Solapur
16	कोल्हापूर	388	13	186	199	Kolhapur
17	औरंगाबाद	176	18	79	97	Aurangabad
18	जालना	122	62	57	119	Jalna
19	परभणी	175	82	82	164	Parbhani
20	हिंगोली	98	50	48	98	Hingoli
21	बीड	149	91	58	149	Beed
22	नांदेड	189	40	139	179	Nanded
23	उस्मानाबाद	104	18	86	104	Osmanabad
24	लातूर	331	138	193	331	Latur
25	बुलढाजा	39	12	27	39	Buldhana
26	अकोला	130	13	112	125	Akola
27	वाशिम	46	27	19	46	Washim
28	अमरावती	296	16	280	296	Amravati
29	यवतमाळ	189	96	90	186	Yavatmal
30	वर्धा	91	39	34	73	Wardha
31	नागपूर	854	434	360	794	Nagpur
32	भंडारा	527	268	246	514	Bhandara
33	गोंदिया	72	40	31	71	Gondiya
34	चंद्रपूर	544	282	262	544	Chandrapur
35	गडचिरोली	28	3	25	28	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		11952	3607	6891	10498	Maharashtra State

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Co-operation and Registrar Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.6

जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहारांची माहिती
Transactions of Licensed Money-Lenders in each district
(2007-08)

(रुपये लाखात / Rs.in Lakhs)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली सूट न मिळालेले Not exempted under section 22 of the Mumbai Money-Lenders Act, 1946			मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली सूट न मिळालेले Exempted under section 22 of the Mumbai Money-Lenders Act, 1946			District (2)
		व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to traders (3)	बिगर व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to Non-Traders (4)	एकूण कर्ज Total Loans Advanced (5)	व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to traders (6)	बिगर व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to Non-Traders (7)	एकूण कर्ज Total Loans Advanced (8)	
1	मुंबई	--	15769.25	15769.25	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
2	ठाजे	1013.53	1471.18	2484.71	--	--	--	Thane
3	रायजड	--	193.30	193.30	--	--	--	Raigad
4	रत्नाजिरी	2.8	23.01	25.81	--	--	--	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	Sindhudurg
6	-नाशिर्	222.18	1107.73	1329.91	--	--	--	Nashik
7	धुळे	7.31	0.00	7.31	--	--	--	Dhule
8	-दुरबार	--	3576.04	3576.04	--	--	--	Nandurbar
9	जळजाव	31.05	33.11	64.16	--	0.47	0.47	Jalgaon
10	अहमद-नजर	6.34	--	6.34	--	--	--	Ahmednagar
11	पुजे	--	123.30	123.30	--	--	--	Pune
12	सातारा	1.87	13.25	15.12	--	--	--	Satara
13	सांजली	227.64	881.06	1108.70	--	--	--	Sangli
14	सोलापूर	6785.17	3648.03	10433.20	--	--	--	Solapur
15	कोल्हापूर	1.1	900.91	902.01	--	--	--	Kolhapur
16	औरंगाबाद	21.89	201.58	223.47	--	--	--	Aurangabad
17	जाल-गा	7.69	24.82	32.51	--	--	--	Jalna
18	परभजी	596.2	--	596.20	--	--	--	Parbhani
19	हिंगोली	856.49	--	856.49	--	--	--	Hingoli
20	बीड	342.32	162.65	504.97	--	--	--	Beed
21	-ांदेड	495.7	--	495.70	--	--	--	Nanded
22	उस्मा-गाबाद	138.23	--	138.23	--	--	--	Osmanabad
23	लातूर	29.8	--	29.80	--	--	--	Latur
24	बुलढाजा	20.39	653.12	673.51	--	--	--	Buldhana
25	अकोला	--	1955.66	1955.66	--	--	--	Akola
26	वाशिम	85.7	207.50	293.20	--	--	--	Washim
27	अमरावती	10.23	2588.47	2598.70	--	--	--	Amravati
28	यवतमाळ	--	166.25	166.25	--	--	--	Yavatmal
29	वर्धा	--	643.82	643.82	--	--	--	Wardha
30	-गाजपूर	43.87	2777.67	2821.64	--	--	--	Nagpur
31	भंडारा	280.05	75.2	355.25	--	--	--	Bhandara
32	गोंदिया	77.05	202.16	279.21	--	--	--	Gondiya
33	चंद्रपूर	--	210.02	210.02	--	--	--	Chandrapur
34	गडचिरोली	--	166	166.00	--	--	--	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	11963.6	37775.09	49738.69	--	0.47	0.47	Maharashtra State

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Co-operation and Registrar Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण /
तक्ता क्रमांक /
भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी /

वर्षातील शेवटचा शुक्रवार Last Friday of the year	चलन विभाग / Issue Department						बँक व्यवहार विभाग/ Banking Department			
	जबाबदारी / Laibilities		मालमत्ता / Assets				जबाबदारी / Laibilities			
	चलनात असलेल्या नोटा Notes in circula- tion	एकूण तयार केलेल्या नोटा Total Notes issued	सोन्याची नाणी व लगडी Gold Coin and bulion	परदेशी रोखे Foreign securities	रुपये नाणी (अ) Rupee coin (a)	भारत सरकारचे रुपयातील रोखे Govt. of India rupee securites	ठेवी / Deposits			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	केंद्र शासन Central Govern- ment	राज्य शासन State Govern- ment	इतर Others	एकूण इतर धरुन Total including others
(8)	(9)	(10)	(11)							
1960-61	1,985	1,993	118	123	120	1,632	76	29	159	264
1970-71	4,212	4,221	183	273	52	3,714	251	13	289	553
1980-81	13,733	13,755	226	2,364	56	11,110	778	11	5,732	6,521
1990-91	53,784	53,807	6,654	200	29	46,924	61	33	38,448	38,542
1995-96	1,20,073	1,20,107	13,751	10,200	115	96,041	54	18	58,235	58,307
1996-97	1,34,889	1,34,907	11,922	25,200	144	97,640	53	44	58,239	57,336
1997-98	1,48,520	1,48,550	9,877	45,700	27	92,946	51	402	64,666	65,119
1998-99	1,72,541	1,72,573	10,310	50,700	71	1,11,492	51	17	71,690	71,758
1999-00	1,92,483	1,92,535	10,598	72,700	102	1,09,134	500	41	86,010	8,655
2000-01	2,12,858	2,12,937	10,324	91,700	78	1,10,835	100	41	87,687	87,828
2007-08	5,82,055	5,82,075	31,170	5,49,722	136	1,046	83,645	41	6,67,381	4,53,165
2008-09	6,81,099	6,82,113	39,862	6,40,107	98	1,046	88,177	41	3,03,602	3,91,820

टिप.- (अ) भारत सरकारच्या रुपयांच्या नोटा धरुन
(ब) भरलेले भांडवल आणि राखीव भांडवल
(क) रोखे आणि अल्प मुदतीचे रोखे धरुन

आधार.- रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, बुलेटीन, मार्च २०१०-११

MISCELLANEOUS

TABLE No. 34.7

Financial Statistics Relating to the Reserve Bank of India

(रुपये कोटीत /Rs. in crore)

बैंक व्यवहार विभाग / Banking Department							
जबाबदारी Liabilities	मालमत्ता / Assets						
	ठेवी / Deposits						
इतर जबाबदा-या (ब) Other liabilities (b)	एकूण ताळेबंद Total liabilities of assets	नोटा व नाणी Notes and coins	परदेशात असलेली शिल्लक (क) Balance held abroad (c)	कर्ज व आगाउ रकमा Loans and advances	खरेदी केलेली बिले आणि वटाव Bills purchased and discounted	गुंतवणूक Investments	इतर मालमत्ता Other assets
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
231	495	8	13	225	39	181	20
689	1,242	10	77	958	38	113	46
5,108	11,629	23	1,956	3,504	3,162	1,593	1,390
28,342	66,884	23	4,008	18,516	1,384	40,286	2,666
39,176	97,481	35	43,623	15,724	772	29,173	8,153
38,774	96,112	19	44,350	11,963	7,846	23,590	8,345
48,631	1,13,748	31	41,633	13,963	--	48,482	9,640
62,215	1,33,971	33	52,310	17,003	--	55,112	6,641
74,102	1,60,654	52	53,313	36,909	--	62,660	7,739
84,199	1,72,028	80	92,600	28,143	--	43,127	8,078
2,14,216	7,51,067	20	6,49,661	4,579	--	85,607	11,201
4,06,582	7,98,402	14	5,91,007	23,521	0	1,59,320	24,540

Note.— (a) Including Government of India Rupee notes

(b) Including paid up capital and reserves

(c) Including cash and short-term securities

Source.— Handbook of statistics on the Indian Economy, Reserve Bank of India, 2010-11

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.8

नोंदलेल्या दस्तावेजाची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिल्कतीचे मूल्य

Number and Description of Registered documents and value of Property Transferred
(2008-09)

(रुपये लाखात /Rs. in lakhs)

अ. क्र.	जिल्हे	नोंदणी कार्यालये	स्थावर मिल्कतीबाबतच्या नोंदी						जंगम मिल्कतीबाबतच्या नोंदी		Districts	Sr
			Registrations affecting immovable property			Registration affecting movable property						
No.	Registration	No. Offices	सक्तीची / Compulsory		ऐच्छिक / Optional		एकूण / Total				(2)	
(1)	(2)	(3)	संख्या	एकूण मूल्य	संख्या	एकूण मूल्य	संख्या	एकूण मूल्य	संख्या	एकूण मूल्य	(2)	
			Aggregate	No. value	Aggregate	No. value	Aggregate	No. value	Aggregate	value		
			(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)		
1	मुंबई	} 16	165340	9019593	9703	22	175043	9019615	166	0	Mumbai	
2	मुंबईउप-प्रांश		Mumbai Suburban									
3	ठाणे (>@	15	97982	1318419	15038	92750	113020	1411169	194	5	Thane Urban	
	ठाणे M>.	13	56767	40651999	13189	4119636	69956	44771635	0	0	Thane Rural	
4	रायजड	14	55202	515600.33	14136	155799.33	69338	671399.66	2444	691.46	Raigad	
5	रत्नाजिरी	8	13111	773006.41	2215	6676.37	15326	779682.78	145	220.88	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	6	10530	41476.74	344	3.03	10874	41479.77	87	62.44	Sindhudurg	
7	नाशिक	21	89054	384776	10395	65024	99449	449800	102	0.561	Nashik	
8	धुळे	} 11	31357	120593	1122	61	32479	120654	60	0.11	Dhule	
9	नांदुरबार		Nandurbar									
10	जळगाव	18	61809	115482	1274	2318	63083	117800	764	81.787	Jalgaon	
11	अहमदनगर	16	65461	5160732	1928	128265	67389	5288997	554	6526	Ahmednagar	
12	पुणे (>@	} 21	110758	1940432	43458	1414887	154216	3355319	11093	527	Pune Urban	
	पुणे M>.		19	78610	671355	12837	45791	91447	717146	3425	121	Pune Rural
13	सातारा	14	44334	174861	4897	22592	49231	197453	905	1264	Satara	
14	सांगली	13	43971	163584	1296	16457	45267	180041	1012	1603	Sangli	
15	सोलापूर	15	61546	225110	2604	166479	64150	391589	38	13	Solapur	
16	कोल्हापूर	17	52573	2143386	2280	122920	54853	2266306	680	658057	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	13	58085	23300	3185	7326	61270	30626	1695	6332	Aurangabad	
18	जालना	9	28937	61106.77	305	85.62	29242	61192.39	0	0	Jalna	
19	परभणी	} 14	31089	80026	1409	89	32498	80115	0	0	Parbhani	
20	हिंगोली		Hingoli									
21	बीड	12	38770	77810	700	932.87	39470	78742.87	124	4.95	Beed	
22	नांदेड	17	34508	56144	874	53	35382	56197	0	0	Nanded	
23	उस्मानाबाद	8	19239	31673	0	0	19239	31673	205	0	Osmanabad	
24	लातूर	12	42217	56082	835	2423	43052	58505	37	0	Latur	
25	बुलढाणा	13	37770	51104	1456	947	39226	52051	0	0	Buldhana	
26	अकोला	} 15	40130	13523	1250	3567	41380	17090	0	0	Akola	
27	वाशिम		0	0	0	0	0	0	0	0	Washim	
28	अमरावती	15	35518	66145	2738	1257	38256	67402	0	0	Amravati	
29	यवतमाळ	17	27621	80443	1906	28879825	29527	28960268	0	0	Yavatmal	
30	वर्धा	8	20683	29867	1631	51	22314	29918	0	0	Wardha	
31	नाजपूर (>@	} 9	39035	431565.77	2854	5889.42	41889	437455.19	8855	8613.4	Nagpur Urban	
	नाजपूर M>		12	26341	142878	3202	4161	29543	147039	407	144	Nagpur Rural
32	भंडारा	} 15	24044	40795	934	149	24978	40944	0	0	Bhandara	
33	गोंदिया		0	0	0	0	0	0	0	0	Gondiya	
34	चंद्रपूर	15	18599	36855	731	235	19330	37090	0	0	Chandrapur	
35	गडचिरोली	10	2994	30087	173	5793	3167	35880			Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य			435	1398645	55710217	151196	35272443	1549841	90982580	32826	684268	Maharashtra State

आधार : नोंदणी महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Office of the Inspector General of Registration, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No.34.9

महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या
Number of Marriages Registered in the State of Maharashtra

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष year	बृहन्मुंबई विवाह कायद्याखालील Under Mumbai Marrigae Act. (3)	विशेष विवाह कायद्याखालील Under Special Marrigae Act. (4)	इतर कायद्याखालील Under Other Act. (5)	एकूण Total (6)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1970-71	21,453	3,359	438	25,250
2	1980-81	26,609	2,061	18	28,688
3	1990-91	52,931	6,477	141	59,549
4	2000-01	35,920	8,641	300	44,861
5	2001-02	36,212	10,428	675	47,315
6	2002-03	27,673	6,126	17	33,816
7	2006-07	61,374	12,124	14	73,512
8	2007-08	63,050	13,279	48	76,377
9	2008-09	29,486	24,828	20	54,334

आधार.—नोंदणी महानिरीक्षक कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Inspector-General of Registration, Government of Maharashtra, Pune